PLE
Parlament de Catalunya

Sessió 58. Dimarts, 21 de juliol de 2020. XII legislatura

DOSSIER

Primera part

ORDRE DEL DIA

1. Proposició de llei de modificació de la Llei 1/2003, d'universitats de Catalunya. Tram. 202-00035/12. Comissió Promotora de la Proposició de Llei de Modificació de la Llei d'Universitats. Debat de totalitat (text presentat: BOPC 240, 79).

2. Informe i conclusions de la Comissió d'Estudi del Treball Autònom. Tram. 260-00001/12. Comissió d'Estudi del Treball Autònom. Debat i votació del document que recull el resultat dels treballs de la comissió (dictamen: BOPC 509, 3).

3. Dictamen de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017. Tram. 261-00002/12. Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017. Debat i votació del document que recull el resultat dels treballs de la comissió (dictamen: BOPC 649, 65)

4. Dictamen de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya. Tram. 261-00003/12. Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya. Debat i votació del document que recull el resultat dels treballs de la comissió (dictamen: BOPC 648, 27).

5. Projecte de llei de modificació del llibre segon del Codi civil de Catalunya, en relació amb l'establiment de l'obligatorietat de la sessió prèvia sobre mediació en determinats conflictes familiars, i de modificació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat. Tram. 200-00013/12. Govern de la Generalitat. Debat i votació de la proposta de tramitació directament i en lectura única davant el Ple (text presentat: BOPC 569, 8).

6. Proposició de llei de l'exempció de copagament als menors orfes tutelats per l'Administració i de la modificació de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència. Tram. 202-00070/12. Grup Parlamentari de Ciutadans. Debat i votació de la proposta de tramitació directament i en lectura única davant el Ple (text presentat: BOPC 541, 21).

7. Decret llei 24/2020, del 16 de juny, de mesures extraordinàries en matèria de personal. Tram. 203-00049/12. Govern de la Generalitat. Debat i votació sobre la validació o derogació del decret llei (text presentat: BOPC 633, 19).

8. Decret llei 27/2020, de 13 de juliol, de modificació de la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de salut pública, i d'adopció de mesures urgents per fer front al

risc de brots de la COVID-19. Tram. 203-00052/12. Govern de la Generalitat. Debat i votació sobre la validació o derogació del decret llei.

9. Interpel·lació al Govern sobre la gestió econòmica. Tram. 300-00283/12. Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar. Substanciació.

10. Preguntes amb resposta oral (seran substanciades el 22 de juliol, a les 10.00 h).

11. Projecte de llei d'ordenació del litoral. Tram. 200-00007/12. Comissió de Territori. Debat i votació del dictamen de la Comissió (dictamen: BOPC 647, 12).

12. Interpel·lació al Govern sobre la política pressupostària de la Generalitat. Tram. 300-00288/12. Grup Parlamentari de Ciutadans. Substanciació.

13. Interpel·lació al Govern sobre el confinament de Lleida i el baix Segrià. Tram. 300-00282/12. Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar. Substanciació.

14. Interpel·lació al Govern sobre la política industrial. Tram. 300-00284/12. Lucas Silvano Ferro Solé, del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem. Substanciació.

15. Interpel·lació al Govern sobre els actius de Catalunya en l'economia productiva vinculada a les ciències de la vida. Tram. 300-00286/12. Grup Parlamentari de Junts per Catalunya. Substanciació.

16. Interpel·lació al Govern sobre les polítiques de foment i desplegament de les infraestructures de comunicacions electròniques. Tram. 300-00285/12. Grup Parlamentari de Junts per Catalunya. Substanciació.

17. Interpel·lació al Govern sobre l'espionatge a representants polítics. Tram. 300-00287/12. Grup Parlamentari Republicà. Substanciació.

18. Interpel·lació al Govern sobre la desinformació i la manca de transparència en l'actuació de la Generalitat a l'exterior. Tram. 300-00289/12. Grup Parlamentari de Ciutadans. Substanciació.

19. Interpel·lació al Govern sobre el balanç de la política general del Govern. Tram. 300-00290/12. Subgrup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Substanciació.

20. Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre les polítiques de seguretat. Tram. 302-00222/12. Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar. Debat i votació.

21. Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre l'estratègia per a garantir el dret a l'habitatge. Tram. 302-00223/12. Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem. Debat i votació.

22. Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre els mitjans de comunicació públics autonòmics. Tram. 302-00224/12. Grup Parlamentari de Ciutadans. Debat i votació.

23. Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre els efectes, els reptes i les oportunitats digitals arran de la pandèmia de Covid-19. Tram. 302-00225/12. Grup Parlamentari de Ciutadans. Debat i votació.

24. Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre la transparència, les eines de control democràtic i el compromís contra la corrupció. Tram. 302-00226/12. Grup Parlamentari Republicà. Debat i votació.

25. Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre la política general i les prioritats de país. Tram. 302-00227/12. Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent. Debat i votació.

Punt 1 | Debat de totalitat

Proposició de llei de modificació de la Llei 1/2003, d'universitats de Catalunya

202-00035/12

INICI DE LA TRAMITACIÓ PARLAMENTÀRIA

Reg. 60865 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 10.03.2020

Acord: atès que la ILP de la Proposició de llei de modificació de la Llei 1/2003, d'universitats de Catalunya (tram. 202-00035/12) ha assolit un nombre de signatures superior a l'exigit per l'article 3 de la Llei 1/2006, de 16 de febrer, de la iniciativa legislativa popular, de conformitat amb el que estableixen els articles 14 i concordants de la dita Llei i 114 i concordants del Reglament, s'admet a tràmit la Proposició de llei, se n'ordena l'inici de la tramitació parlamentària i la publicació en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya*.

Proposició de llei de modificació de la llei d'universitats catalanes

Exposició de motius

La pujada del 66% dels preus de les matrícules universitàries l'any 2012 ha tingut uns efectes molt nocius per al conjunt de la societat catalana. Des que aquesta es dugué a terme, el nombre d'estudiants que accedeixen a les universitats catalanes ha disminuït gairebé cinc punts percentuals (del 48,2 al curs 2011-2012 fins al 43,5 al curs 2017-2018) respecte a la població de divuit anys i ha provocat que Catalunya passés de ser la cinquena comunitat autònoma amb més estudiants universitaris a ser-ne la novena.

Aquest augment en el cost dels preus públics va provocar que Catalunya passés a ser la Comunitat Autònoma on és més car estudiar a la universitat. Això situa als qui estudien a Catalunya en clar desavantatge respecte a la resta d'estudiants de l'Estat Espanyol. Fins al punt que, estudiar el grau més barat de Catalunya costa més diners que estudiar el grau més car d'altres tretze Comunitats Autònomes.

El curs 2015-2016 la mitjana del preu del crèdit a l'Estat Espanyol era de 27'23 €, mentre que a Catalunya es pagava a 41'17 €. Aquestes dades no han variat des del curs esmentat a causa de la congelació de preus i, per tant, ens trobem que els estudiants han de pagar el 25% del cost de la matrícula, el més alt permès per l'administració central, en comparació al 15% les comunitats que menys paguen.

Com a resposta a aquesta situació, diversos col·lectius universitaris s'han organitzat al voltant de la demanda de la rebaixa dels preus. D'entre aquests trobem el manifest conjunt de l'Associació Catalana de les Universitats Públiques (ACUP, formada pels rectors de les 8 universitats públiques catalanes), el posicionament públic del Consell d'Estudiants de les Universitats Catalanes i les diferents mobilitzacions convocades per sindicats estudiantils –fins a quatre en els darrers dos anys.

És per això que l'educació pública, en tant que columna vertebradora de la societat catalana, ha de ser universal, de qualitat i ha de treballar per la cohe-

sió social i la igualtat d'oportunitats. Per tal que les universitats catalanes siguin el pilar fonamental de la construcció d'una societat més justa, s'ha de garantir l'accessibilitat i frenar l'expulsió dels estudiants per motius econòmics.

La rebaixa dels preus públics universitaris facilitaria l'accés als estudis superiors, disminuint-ne la discriminació per motius socioeconòmics i generant una major cohesió en termes socials. D'aquesta manera, s'aconseguiria reduir les barreres d'entrada i es fomentarien els mèrits i les capacitats personals com a garant d'accés a l'educació universitària.

Text articulat

Article 1. Objecte

Aquesta llei té per objecte determinar un marc català dins del sistema de preus fixats per l'Estat en l'àmbit de les universitats, a fi de vetllar per l'accés universal a l'ensenyament universitari a Catalunya i dins de l'àmbit de competències de la Generalitat.

Article 2. Modificació de la Llei 1/2003, de 19 de febrer, d'Universitats de Catalunya

Es modifica l'article 117.3 de la Llei 1/2003, de 19 de febrer, d'Universitats de Catalunya, com segueix:

Article 117. El finançament universitari

3. Correspon al Govern de la Generalitat aprovar els preus públics dels ensenyaments conduents a l'obtenció dels títols universitaris oficials i la resta de drets legalment establerts.

Amb caràcter ordinari els preus públics dels ensenyaments conduents a l'obtenció dels títols universitaris oficials fixats per Decret de Presidència se situaran dins de la meitat inferior de la forquilla de preus prevista per cobrir els costos de l'ensenyament universitari en cada un dels apartats de l'article 81.3 b) de la Llei orgànica 6/2001, del 21 de desembre, d'universitats.

Disposició transitòria

Amb caràcter transitori els preus públics dels ensenyaments conduents a l'obtenció dels títols universitaris oficials fixats per Decret de Presidència se situaran dins els dos primers terços de la forquilla de preus prevista per cobrir els costos de l'ensenyament universitari en cada un dels apartats de l'article 81.3 b) de la Llei orgànica 6/2001, del 21 de desembre, d'universitats, durant els quatre anys posteriors a l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Disposició derogatòria

Es deroguen quantes disposicions s'oposin, es contradiguin o siguin incompatibles amb el contingut d'aquesta Llei.

Disposicions finals

Primera

Aquesta llei entrarà en vigor 20 dies després de la seva aprovació i publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Segona

L'afectació econòmica que eventualment produeixi aquesta llei sobre el pressupost no tindrà efectes fins a l'entrada en vigor de la llei de pressupostos corresponent a l'exercici pressupostari immediatament posterior a la data d'aprovació d'aquesta llei. La llei entrarà en vigor 20 dies després de ser aprovada.

Tercera

S'autoritza el Govern de la Generalitat a dictar les disposicions necessàries per al desenvolupament i el compliment d'aquesta Llei.

Barcelona, 11 de desembre de 2018

Comissió Promotora de la iniciativa legislativa popular

N. de la r.: Els antecedents de la Proposició de llei poden ésser consultats a l'Arxiu del Parlament.

Punt 2 | Debat i votació del document que recull el resultat dels treballs de la comissió

Informe i conclusions de la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

260-00001/12

INFORME I CONCLUSIONS DE LA COMISSIÓ

A la Mesa del Parlament

La Comissió d'Estudi del Treball Autònom, en la sessió tinguda el 20 de desembre de 2019, d'acord amb l'article 66.3 del Reglament del Parlament, ha aprovat l'informe següent:

Informe de la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

1. Antecedents
1.1. Acords parlamentaris
1.2. Marc reglamentari
2. Composició de la Comissió
2.1. Membres de la Mesa
2.2. Membres de la Comissió
2.3. Portaveus dels grups parlamentaris a la Comissió
3. Reunions de la Comissió
3.1. Reunió de l'11 d'octubre de 2018
3.2. Reunió del 15 de novembre de 2018
3.3. Reunió del 18 de gener de 2019
3.4. Reunió del 15 de febrer de 2019
3.5. Reunió del 15 de març de 2019
3.6. Reunió del 12 d'abril de 2019
3.7. Reunió del 21 de juny de 2019
3.8. Reunió del 27 de novembre de 2019
4. Pla de treball
Exposició de motius
Compareixents
Documentació
5. Documentació
5.1. Documentació aportada pels compareixents
5.2. Documentació de la Comissió d'Estudi de l'Emprenedoria i dels Autònoms de l'onzena legislatura
6. Propostes de conclusions presentades pels grups parlamentaris
6.1. Propostes de conclusions presentades pel SP del Partit Popular de Catalunya (reg. 47040)
6.2. Propostes de conclusions presentades pel GP Socialistes i Units per Avançar (reg. 48085)
6.3. Propostes de conclusions presentades pel SP de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent (reg. 48607)
6.4. Propostes de conclusions presentades pel GP de Ciutadans (reg. 48609)
6.5. Propostes de conclusions presentades pel GP de Junts per Catalunya (reg. 48614)
6.6. Propostes de conclusions presentades pel GP de Catalunya en Comú Podem (reg. 49176)
6.7. Propostes de conclusions presentades pel GP Republicà (reg. 49404)
7. Conclusions
1. Trets bàsics del treballador autònom
Recomanacions
2. Marc competencial del treball autònom
Recomanacions
3. Accés al finançament dels treballadors autònoms

1. Finançament
Recomanacions
2. Accés al crèdit de l'Institut Català de Finances
Recomanacions
4. Cotització dels autònoms a la Seguretat Social
Recomanacions
5. Mesures per a fer front a la problemàtica dels falsos autònoms
Recomanacions
6. Inspecció de treball i prevenció de riscos laborals
Recomanacions
7. Mesures de reducció de les càrregues administratives
Recomanacions
8. Propostes de regulació i de modificació normativa
1. Modificació del règim especial de treballadors autònoms
Recomanacions
2. Adequació de les relacions economicolaborals entre treballadors i empreses en el marc de les plataformes digitals
Recomanacions
3. El comerç autònom de venda ambulant
Recomanació
9. Emprenedoria i ocupació
Recomanacions
10. Mesures per a afrontar la morositat en el tràfic mercantil
Recomanacions
11. Mecanismes de segona oportunitat i mesures per a evitar situacions de vulnerabilitat
Recomanacions
12. Programa «Consolida't»
Recomanacions
13. Formació i autoocupació
Recomanacions
14. Consell Català del Treball Autònom
Recomanacions
15. Conciliació familiar i continuïtat de l'activitat
Recomanacions
16. Igualtat de gènere
Recomanacions

1. Antecedents

1.1. Acords parlamentaris

1.1.1. En la sessió del dia 4 de juliol de 2018 (DSPC-P 15), el Ple del Parlament de Catalunya va adoptar la Resolució 25/XII del Parlament de Catalunya, de creació de la Comissió d'Estudi del Treball Autònom (tram. 252-00012/12, presentada a iniciativa de tots els grups i subgrups parlamentaris).

Els termes en què es va aprovar l'esmentada proposta de resolució són els següents:

«Resolució 25/XII del Parlament de Catalunya, de creació de la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

»El Parlament de Catalunya crea la Comissió d'Estudi del Treball Autònom (CETA).

»*Tipus de comissió*

»La comissió creada per aquesta resolució és una comissió d'estudi de les que regula l'article 66 del Reglament del Parlament.

»*Composició*

»La comissió és integrada per dos representants de cada grup parlamentari, d'acord amb el que estableix l'article 48 del Reglament del Parlament.

»*Objecte i treballs*

»L'objecte d'estudi de la comissió són les mesures i les polítiques que es poden impulsar per als treballadors autònoms i la proposta dels canvis legislatius necessaris per a abordar i millorar els problemes que puguin tenir aquests treballadors a Catalunya, amb el màxim afavoriment de llur desenvolupament i llur tasca, i de manera que es doni veu a aquest sector.

»Entre els treballs d'estudi que ha dur a terme la comissió hi ha, com a mínim, els següents:

»– La constitució del Consell Català del Treball Autònom, segons el Decret 18/2010, del 23 de febrer, d'aplicació a Catalunya de l'Estatut del treball autònom.

»– El marc normatiu del programa «Consolida't», amb altres vertebracions, orientat a garantir la supervivència dels projectes per compte propi a Catalunya.

»– L'estudi d'una possible dotació d'ajuts directes justificables a les persones autònomes amb risc d'exclusió social.

»– El desenvolupament d'ajuts a la contractació estable per a les persones més desfavorides i més grans de quaranta-cinc anys.

»– L'assegurament de la gestió adequada del fons de reserva per a la orientació i la inserció professionals dels treballadors autònoms beneficiaris de la prestació per cessament d'activitat.

»– La revisió de tots els sectors d'activitat econòmica per a l'estudi i l'impuls de millores a les problemàtiques col·lectives.

»– La implementació de programes d'ajuts en el pagament de les quotes per part dels autònoms que s'acullin o s'hagin acollit als incentius i les mesures estatals del treball autònom.

»– L'establiment de programes en llengües estrangeres, especialment l'anglès.

»– La posada en marxa de programes de relleu generacional.

»– La posada en marxa de programes de substitucions dels treballadors autònoms que estiguin de baixa per incapacitat temporal, per permisos de maternitat o paternitat o per accident laboral.

»– L'adopció de mesures i l'aplicació de les actualment disponibles per a evitar la utilització fraudulenta del règim especial de treballadors autònoms (RETA) en relacions de vinculació laboral.

»– La situació d'accés al crèdit mitjançant l'Institut Català de Finances dels treballadors autònoms i les possibles mesures facilitadores.

»– La situació d'accés a centres tecnològics per a desenvolupar o aprofitar projectes de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I).

»*Normes específiques de funcionament*

»La comissió se sotmet a les normes de funcionament que corresponen al règim general del Reglament del Parlament.

»*Sol·licitud de compareixença d'especialistes o tècnics*

»La comissió pot sol·licitar la compareixença d'experts d'acord amb el que estableix l'article 58 del Reglament del Parlament.

»T*ermini per a assolir els objectius*

»La Comissió d'Estudi del Treball Autònom té una vigència indefinida.

»*Informe i conclusions finals i informes periòdics*

»La comissió, quan s'acabin els treballs d'estudi que té encomanats, ha d'elaborar un informe final i unes conclusions, que poden derivar, si escau, en la presentació, per acord de la mateixa comissió, de qualsevol dels tipus d'iniciativa parlamentària que estableix el Reglament del Parlament.

»Sens perjudici de la presentació de l'informe final, la comissió ha de redactar informes periòdics sobre els seus treballs al finiment de cadascun dels períodes de sessions parlamentaris.»

1.1.2. Els diversos grups, d'acord amb el que estableixen els articles 48 i 49 del Reglament del Parlament, van proposar la designació del president de la comissió d'estudi i dels diputats que n'havien de formar part, i ho van fer saber a la Mesa del Parlament (BOPC 140, del 3 d'agost de 2018, p. 30).

1.1.3. L'11 d'octubre de 2018, es va constituir la Comissió, d'acord amb l'article 47 del Reglament del Parlament, i es va ratificar el president, es van elegir el vicepresident i el secretari i es van comunicar al Ple aquests acords.

1.1.4. En la sessió del 15 de novembre de 2018, la Comissió va acordar que es reuniria el tercer divendres de cada mes, al matí.

1.2. Marc reglamentari

L'article 63 del Reglament del Parlament regula la creació de comissions específiques:

«1. El Ple del Parlament, a proposta de la Mesa o a iniciativa de dos grups parlamentaris o de la cinquena part dels membres del Parlament, pot acordar la constitució de comissions específiques, conformement a l'article 47.4 i 5.

»2. La proposta de creació de comissions específiques ha d'ésser tramitada pel mateix procediment que les propostes de resolució.

»3. Tant la proposta com l'acord de creació de comissions específiques han de determinar com a mínim:

»a) El tipus i la composició de la comissió que es crea.

»b) L'objecte concret de la comesa o el treball que se li encarrega i la seva finalitat, i també les possibles directrius a les quals la comissió ha d'acomodar el seu treball.

»c) Les normes específiques de funcionament, fins i tot, si escau, les excepcions sobre la composició de la Mesa i el règim general d'adopció d'acords i la possibilitat de facultar la Mesa del Parlament, a proposta de la mesa de la comissió, per a desenvolupar aquestes normes, les quals han de respectar sempre els principis generals de funcionament de les comissions establerts per aquest reglament.

»d) La possibilitat d'incorporar-hi especialistes o tècnics perquè participin en els treballs i assisteixin a les reunions amb veu però sense vot.

»e) El termini per a cloure els treballs de la comissió i la possibilitat de lliurar informes provisionals al final de cada període de sessions.

»f) La possibilitat que els treballs de la comissió es reflecteixin en un informe, en un dictamen o en una proposta d'iniciativa parlamentària concreta.»

L'article 66 del Reglament del Parlament de Catalunya estableix la possibilitat de crear comissions d'estudi:

«1. Les comissions d'estudi tenen per objecte l'anàlisi de qualsevol assumpte que afecti la societat catalana i s'han de crear d'acord amb el procediment establert per l'article 63.1.

»2. Si l'acord de creació determina la incorporació d'especialistes en la matèria objecte d'estudi, el nombre d'aquests no pot ésser superior al nombre de diputats membres de la comissió.

»3. Les comissions d'estudi han d'elaborar un informe i unes conclusions, que s'han de publicar en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* i s'han de lliurar a la Mesa del Parlament, la qual, un cop escoltada la Junta de Portaveus, ha de decidir si en pren nota o si cal donar-los una tramitació específica.»

2. Composició de la Comissió

L'Acord de la Mesa del Parlament del 4 de setembre de 2018 (tram. 408-00009/12), publicat el 15 d'octubre de 2018 (BOPC 174, 59), va aprovar la composició de la Comissió d'Estudi del Treball Autònom en els termes següents:

«La Mesa del Parlament, en la sessió tinguda el 4 de setembre de 2018, d'acord amb la Junta de Portaveus i de conformitat amb l'article 48.1 del Reglament, ha acordat que la composició de la Comissió sigui de dos diputats per grup parlamentari, llevat del grup que en tingui la presidència, que en tindrà un més.»

2.1. Membres de la Mesa

La Mesa de la Comissió d'Estudi del Treball Autònom és formada pels membres següents:

a) President: Rafel Bruguera Batalla.

b) Vicepresident: José María Cano Navarro.

c) Secretari: Jordi Munell i Garcia.

2.2. Membres de la Comissió

Els membres de la Comissió d'Estudi del Treball Autònom són:

Grup Parlamentari de Ciutadans

Laura Vílchez Sánchez, que va esser substituïda el 5 de juny de 2019 pel diputat Martí Pachamé Barrera

Grup Parlamentari de Junts per Catalunya

Eusebi Campdepadrós i Pucurull

Grup Parlamentari Republicà

Jordi Albert i Caballero

Eva Baró Ramos, que va ésser substituïda per la diputada Aurora Carbonell i Abella el 18 de desembre de 2019

Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar

Pol Gibert Horcas

Eva Granados Galiano

Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem

Jéssica Albiach Satorres

Yolanda López Fernández

Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent

Vidal Aragonés Chicharro

Subgrup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya

Santi Rodríguez i Serra

La Comissió ha estat assistida per la lletrada Anna Casas i Gregorio, per l'assessora lingüística Núria Lucena Cayuela i pels gestors parlamentaris Glòria Gómez Royuela i Frederic Solé Ivern.

2.3. Portaveus dels grups parlamentaris a la Comissió

Els portaveus dels grups parlamentaris a la Comissió d'Estudi del Treball Autònom són:

Grup Parlamentari de Ciutadans

Laura Vílchez Sánchez, fins el 5 de juny de 2019, que va ésser substituïda pel diputat Martí Pachamé Barrera.

Grup Parlamentari de Junts per Catalunya

Eusebi Campdepadrós i Pucurull

Grup Parlamentari Republicà

Jordi Albert i Caballero

Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar

Pol Gibert Horcas

Grup Parlamentari Catalunya en Comú Podem

Yolanda López Fernández

Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent

Vidal Aragonés Chicharro

Subgrup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya

Santi Rodríguez i Serra

3. Reunions de la Comissió

3.1. Reunió de l'11 d'octubre de 2018

(DSPC-C 73/12)
Sessió constitutiva de la Comissió

– Composició de la Mesa de la Comissió (BOPC 140, del 3 d'agost de 2018, p. 30)

– Ratificació del president (art. 49.2 RPC), a proposta del GP Socialistes i Units per Avançar.

– Elecció del vicepresident o vicepresidenta, a proposta del GP de Ciutadans; i del secretari o secretària, a proposta del GP de Junts per Catalunya.

3.2. Reunió del 15 de novembre de 2018

(DSPC-C 109/12)
Aprovació del Pla de treball (394-00007/12)

Acord sobre les persones que han de comparèixer en representació del professorat universitari de l'Àrea de Dret del Treball i de la Seguretat Social:

– Júlia López López, doctora en dret, catedràtica de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la UPF.

– Carolina Gala Durán, doctora en Dret, catedràtica habilitada de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la UAB.

3.3. Reunió del 18 de gener de 2019

(DSPC-C 158/12)

– Acord relatiu a la substitució d'un compareixent dins el Pla de treball: Josep Vidal i Fàbrega, director general d'Economia Social, el Tercer Sector, les Cooperatives i l'Autoempresa, en substitució de M. Àngels Pujols Muntada, secretària general del Consell de Relacions Laborals de Catalunya (tram. 357-00236/12)

Compareixences:

– Júlia López López, doctora en dret i catedràtica de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la Universitat Pompeu Fabra (tram. 357-00229/12)

– Josep Ginesta i Vicente, secretari general de Treball, Afers Socials i Famílies, davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom (tram. 357-00231/12)

– Enric Vinaixa i Bonet, director general de Relacions Laborals i Qualitat en el Treball, davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom (tram. 357-00232/12)

– Luz Bataller i Cifuentes, directora general de la Inspecció del Treball (tram. 357-00233/12)

3.4. Reunió del 15 de febrer de 2019

(DSPC-C 193/12)
Compareixences:

– Carolina Gala Durán, catedràtica de Dret del Treball i de la Seguretat Social, Universitat Autònoma de Barcelona (tram. 357-00230/12)

– Mercè Antònia Garau i Blanes, directora general del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC) (tram. 357-00234/12)

– Ariadna Rectoret Jordi, directora del Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya (tram. 357-00235/12)

– Norma Pujol i Farré, directora general de Joventut (tram. 357-00238/12)

3.5. Reunió del 15 de març de 2019

(DSPC-C 215/12)
Compareixences:

– Joan Santana Garcia, director del Gabinet Econòmic del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya (tram. 357-00249/12)

– Javier Ibars Álvaro, director de Relacions Laborals de Foment del Treball (tram. 357-00244/12)

– Josep Vidal i Fàbrega, director general d'Economia Social, en substitució de M. Àngels Pujols Muntada (tram. 357-00236/12)

– Joan Ramon Ruiz i Nogueras, director general de Protecció Social (tram. 357-00237/12)

– Mireia Mata i Solsona, directora general d'Igualtat (tram. 357-00239/12)

3.6. Reunió del 12 d'abril de 2019

(DSPC-C 242/12)
Compareixences:

– José Martín Vives Abril, Tècnic de l'Àrea Externa d'UGT (tram. 357-00243/12)

– Carlos del Barrio Quesada, Secretari de Política sectorial i sostenibilitat (tram. 357-00242/12)

– Eloi Palà Ramos, president AIJEC (tram. 357-00253/12)

– Josep Cuscó Moyes, Responsable d'Autònoms d'UP, i Andreu Ferrer Taverna, Coordinador Tècnic d'Unió de Pagesos (tram. 357-00246/12)

– Francesc Xavier Vela i Bru, president nacional, i Iris Cabanes Guixalos, tècnica laboral de Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC) (tram. 357-00248/12)

– Francesc Salvà Catarineu, coordinador tècnic de l'Associació Agrària de Joves Agricultors (ASAJA) (tram. 357-00247/12)

3.7. Reunió del 21 de juny de 2019

(DSPC-C 287/12)

– Acord sobre l'obertura del termini per a la presentació de les conclusions, que el president comunica que ha de finir el 30 de setembre.

Compareixences:

– Josep-Ramon Sanromà Celma, conseller delegat de l'Institut Català de Finances (tram. 357-00240/12)

– Sandra Zapatero, presidenta de la Confederació de Treballadors Autònoms de Catalunya (CTAC) (tram. 357-00241/12)

– Miquel Camps, president d'Autònoms de PIMEC (Patronal de la Petita i Mitjana Empresa de Catalunya) (tram. 357-00245/12)

– Simón Montero, president, i Pedro Aguilera, gerent, de la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya (FAGIC) (tram. 357-00250/12)

– Oscar Tamarit, fundador i president, i Trinitat Pujol, fundadora i secretària general, de l'Associació de Professionals Autònoms i Empresaris (tram 357-00251/12)

– Luis Farré Rajau, president, i Javier Sanchiz Boch, advocat, de l'Associació d'Autònoms Dones i Homes Emprenedors de Catalunya Segle XXI (tram. 357-00252/12)

3.8. Reunió del 27 de novembre de 2019

– Acord de la Mesa i els portaveus de la Comissió sobre l'organització dels treballs per a aprovar les conclusions a partir de les propostes harmonitzades en funció dels àmbits materials.

3.9. Reunió del 20 de desembre de 2019

– Aprovació de l'Informe i les conclusions i proposta per a demanar a la Mesa que, per acord de la Junta de Portaveus, n'acordi la tramitació al Ple per al debat i l'aprovació final.

4. Pla de treball

La Comissió d'Estudi del Treball Autònom, en la sessió del 15 de novembre de 2018, va aprovar per unanimitat el següent pla de treball, presentat a la Comissió, el 8 de novembre de 2018, pels portaveus dels grups parlamentaris Laura Vílchez Sánchez, del GP de Ciutadans; Eusebi Campdepadrós i Pucurull, del GP de Junts per Catalunya; Jordi Albert i Caballero, del GP Republicà; Eva Granados Galiano, del GP Socialistes i Units per Avançar; Yolanda López Fernández, del GP de Catalunya en Comú Podem; Vidal Aragonés Chicharro, del SP de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent, i Santi Rodríguez i Serra, del SP del Partit Popular de Catalunya (tram. 394-00007/12):

Exposició de motius

Els treballadors autònoms representen un 21% de la població activa a Catalunya, un 68% dels quals són persones físiques. La població activa que s'acull al règim especial del treball autònom és de 552.487 persones. Respecte al desembre del 2016, al desembre del 2017 només es van incorporar 198 actius més, la qual cosa significa que el creixement interanual del treball autònom a Catalunya fou molt moderat.

El col·lectiu de treballadors autònoms continua reivindicant un espai amb el Govern de la Generalitat on poder debatre mesures específiques per al sector. Cal estudiar i avaluar les mesures que s'apliquen actualment al col·lectiu, amb l'objectiu de plantejar noves propostes que permetin de consolidar, regular i millorar-ne les condicions.

El col·lectiu dels treballadors autònoms ha d'ésser una prioritat de la política econòmica del Govern, atesos el pes específic i la importància del col·lectiu en l'economia. En conseqüència, aquesta comissió d'estudi ha d'avaluar la situació del col·lectiu i recomanar les mesures necessàries per a millorar-ne les condicions de treball, i facilitar-ne, així, l'impuls polític posterior per a aplicar-les.

Per tot el que s'ha exposat anteriorment, s'ha constituït la Comissió d'Estudi per al Treball Autònom del Parlament de Catalunya amb l'objectiu d'analitzar les mesures i les polítiques que es poden impulsar i la proposta dels canvis legislatius necessaris per a abordar els problemes dels treballadors autònoms a Catalunya, i extreure'n propostes de millora a partir de l'anàlisi de:

– La constitució del Consell Català del Treball Autònom, segons el Decret 18/2010, del 23 de febrer, d'aplicació a Catalunya de l'Estatut del treball autònom.

– El marc normatiu del programa «Consolida't», amb altres vertebracions, orientat a garantir la supervivència dels projectes per compte propi a Catalunya.

– L'estudi d'una possible dotació d'ajuts directes justificables als autònoms amb risc d'exclusió social.

– El desenvolupament d'ajuts a la contractació estable per a les persones més desfavorides i més grans de quaranta-cinc anys.

– L'assegurament de la gestió adequada del fons de reserva per a l'orientació i la inserció professionals dels treballadors autònoms beneficiaris de la prestació per cessament d'activitat.

– La revisió de tots els sectors d'activitat econòmica per a l'estudi i l'impuls de millores davant les problemàtiques col·lectives.

– La implementació de programes d'ajuts en el pagament de les quotes per part dels autònoms que s'acullin o s'hagin acollit als incentius i les mesures estatals del treball autònom.

– L'establiment de programes en llengües estrangeres, especialment l'anglès.

– La posada en marxa de programes de relleu generacional.

– La posada en marxa de programes de substitucions dels treballadors autònoms que estiguin en situació d'incapacitat temporal, per prestacions de maternitat o paternitat o per accident de treball.

– L'adopció de mesures i l'aplicació de les actualment disponibles per a evitar la utilització fraudulenta del règim especial de treballadors autònoms (RETA) en relacions de vinculació laboral.

– La situació d'accés al crèdit mitjançant l'Institut Català de Finances dels treballadors autònoms i les possibles mesures facilitadores.

– La situació d'accés a centres tecnològics per a desenvolupar o aprofitar projectes de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I).

Compareixents

– Professorat universitari de l'àmbit del dret del treball i de la seguretat social

– Josep Ginesta i Vicente, secretari general de Treball, Afers Socials i Famílies

– Enric Vinaixa i Bonet, director general de Relacions Laborals i Qualitat en el Treball

– M. Luz Bataller i Cifuentes, directora general de la Inspecció de Treball

– Mercè Antònia Garau i Blanes, directora general del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC)

– Ariadna Rectoret Jordi, directora del Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya

– M. Àngels Pujols Muntada, secretària general del Consell de Relacions Laborals de Catalunya

– Joan Ramon Ruiz i Nogueras, director general de Protecció Social

– Norma Pujol i Farré, directora general de Joventut

– Mireia Mata i Solsona, directora general d'Igualtat

– Una representació de l'Institut Català de Finances

– Una representació de la Confederació de Treballadors Autònoms de Catalunya (CTAC)

– Una representació de Comissions Obreres (CCOO)

– Una representació de la Unió General de Treballadors (UGT)

– Una representació de Foment del Treball

– Una representació de Pimec

– Una representació d'Unió de Pagesos

– Una representació de l'Associació Agrària de Joves Agricultors (ASAJA)

– Una representació de Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC)

– Responsable de la memòria d'autònoms elaborada pel Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya (CTESC)

– Una representació de la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya (FAGIC)

– Una representació de l'Associació de Professionals Autònoms i Empresaris (APAE)

– Una representació de l'Associació d'Autònoms Dones i Homes Emprenedors de Catalunya Segle XXI (ADHEC)

– Una representació de Joves Empresaris de Catalunya (AIJEC)

Documentació

Es decideix anar-ne sol·licitant i incorporant a la Comissió a mesura que n'avancin els treballs.

Es decideix sol·licitar per carta a Anna Mercadé, directora de l'Observatori Dona, Empresa i Economia de la Cambra de Comerç de Barcelona, i a Pere Condom, director del programa «Catalunya emprèn», l'ampliació de la informació que van donar en llur compareixença a la Comissió d'Estudi de l'Emprenedoria i dels Autònoms de l'onzena legislatura.

5. Documentació

5.1. Documentació aportada pels compareixents

Tres de les entitats compareixents a la Comissió han fet servir fitxers PowerPoint per a fer llur exposició. Aquestes entitats són les següents:

– Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya Barcelona (CTESC), que va comparèixer el 15 de març de 2019.

– Institut Català de Finances (ICF), que va comparèixer el 21 de juny de 2019.

– Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya (FAGIC), que va comparèixer el 21 de juny de 2019.

Els fitxers en PowerPoint es poden consultar a l'Arxiu del Parlament.

5.2. Documentació de la Comissió d'Estudi de l'Emprenedoria i dels Autònoms de l'onzena legislatura

A la darrera sessió de la CETA, celebrada el dia 21 de juny de 2019, es va acordar que, tal com consta en el Pla de treball de la Comissió, s'enviaria una carta a la directora de l'Observatori Dona, Empresa i Economia de la Cambra de Comerç de Barcelona i al director del programa «Catalunya emprèn», que van comparèixer el 6 de juliol de 2017 a la Comissió d'Estudi de l'Emprenedoria i dels Autònoms de l'onzena legislatura, perquè poguessin ampliar per escrit la informació que van donar en les compareixences respectives, i per a sol·licitar-ne la conformitat a incorporar el contingut d'aquestes compareixences en els treballs de la Comissió d'Estudi del Treball Autònom.

Anna Mercadé, directora de l'Observatori Dona, Empresa i Economia, va mostrar la seva conformitat, per la qual cosa la seva intervenció forma part dels documents de treball dels membres de la Comissió.

La transcripció de la compareixença d'Anna Mercadé a la Comissió d'Estudi de l'Emprenedoria i dels Autònoms de l'onzena legislatura és en el diari de sessions DSPC-C 485, del 6 de juliol de 2017, p. 29.

6. Propostes de conclusions presentades pels grups parlamentaris

6.1. Propostes de conclusions presentades pel Subgrup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya (reg. 47040)

Conclusió 1. La figura del treball autònom

La figura del treballador autònom ha variat molt substancialment al llarg dels anys. Si bé durant el segle passat s'assimilava el treballador autònom a activitats de reduïda dimensió, que no requerien grans inversions i es limitava a activitats com ara l'agricultura, l'artesania o el petit comerç, és una figura que ha anat evolucionant fruit de nous models organitzatius i del desenvolupament de les tecnologies de la informació constituint una opció per a moltes persones que opten per l'autoocupació. Així a l'actualitat a més del treballador autònom tradicional citat, podem trobar emprenedors de noves activitats econòmiques o professionals, socis treballadors de cooperatives i societats laborals, o el que s'ha nomenat autònom dependent.

La importància del col·lectiu és múltiple per quan constitueix una alternativa al treball per compte aliè tot aprofitant les capacitats del propi treballador per desenvolupar una tasca empresarial en benefici propi, permet desenvolupar noves activitats econòmiques i la generació d'ocupació, a més de la autoocupació.

Però el sector no està exempt de riscos ja que en tractar-se de micro empreses sovint creades amb el propi patrimoni i sense grans suports externs, són figures febles tant pel que fa a la necessitat de coneixements més enllà del propi sector d'activitat, com ara els inherents a l'activitat empresarial, com per la dificultat d'accés a recursos financers aliens.

Finalment, en tractar-se el treball autònom d'un règim especial de Seguretat Social amb característiques diferents i particulars del règim general, és vist per algunes empreses com una via per abaratir costos i evitar vincles laborals, tot provocant una deslaboralització de la relació d'ocupació amb conseqüències socials.

Conclusió 2. Marc competencial

El treball autònom és un règim especial de Seguretat Social, així el marc competencial dissenyat per l'ordenament constitucional, atribueix a l'Estat la competència exclusiva en legislació laboral (art. 149.1.7 CE) i en legislació bàsica i règim econòmic de la Seguretat Social (art. 149.1.17 CE).

D'altra banda, la Generalitat de Catalunya té competència en el foment del desenvolupament econòmic (art. 148.1.13 CE), en cooperatives i economia social (art. 124 EAC), en promoció de l'activitat econòmica (art. 152.1 EAC) i en treball i relacions laborals (art. 170 EAC), particularment en relacions laborals i condicions de treball (art. 170.1.a) EAC), en polítiques actives d'ocupació (art. 170.1.b) EAC), en prevenció de riscos laborals i seguretat i salut en el treball (art. 170.1.g) EAC).

Així, hi ha aspectes fonamentals que millorar el treball autònom que són competència de la Generalitat de Catalunya, i així queden recollides en

aquestes conclusions. Tanmateix, cal avaluar altres aspectes que, sent competència de l'Estat, correspon a altres institucions el seu abordatge, sense perjudici de la capacitat d'iniciativa del Parlament de Catalunya, en relació a la legislació de l'Estat.

Conclusió 3. Consell Català del Treball Autònom

La Llei de l'Estat 20/2007 de l'Estatut del treball autònom estableix que les comunitats poden constituir consells consultius en matèria socioeconòmica i professional del treball autònom.

D'acord amb aquesta, el Decret 18/2010 de 23 de febrer d'aplicació a Catalunya de l'Estatut del treball autònom, entre d'altres crea el Consell del treball autònom de Catalunya com a òrgan de consulta en matèria socioeconòmica i professional del treball autònom. La constitució del Consell s'estableix a la Disposició transitòria pel mateix moment d'entrada en vigor del Decret, es a dir, el 13 de març de 2010.

Les funcions del Consell són:

a) Emetre el seu parer amb caràcter facultatiu sobre els avantprojectes de llei o projectes de decret que incideixin sobre el treball autònom.

b) Elaborar propostes i/o informes, incorporant la perspectiva de gènere i de les dones, en relació amb les línies d'actuació en matèria de treball autònom.

c) Participar en el Consell del Treball Autònom estatal a través d'un representant nomenat pel Consell.

Després d'anys de bloqueig de la constitució del consell arran d'un conflicte de representativitat judicialitzat, durant la Comissió es coneixen alguns avenços i el passat 26 de juliol de 2019 finalment s'ha constituït el Consell amb 15 membres: quatre d'organitzacions socials més representatives (UGT i CCOO), quatre d'organitzacions empresarials (PIMEC i Foment) i tres d'organitzacions específiques d'autònoms (PIMEC autònoms, Unió de Treballadors Autònoms de Catalunya-CTAC– i Autònoms de Catalunya –AUTCAT-), que amb quatre representants de l'Administració de la Generalitat i el Conseller competent en la matèria completen la composició del Consell.

Conclusió 4. Formació

Entre els nombrosos programes de formació disponibles, molts d'ells de caràcter sectorial i genèrics, en trobem només un que per les seves característiques van adreçats a cobrir necessitats dels treballadors autònoms, no pel sector d'activitat en el que treballen si no per les especials característiques del treball autònom.

La formació és important, tant per l'àmbit sectorial en el que l'autònom desenvolupa la seva activitat, com pel que representa ser autònom, i del que representa ser autònom ocupador: a més formació, menys risc de fracàs. En conseqüència les accions formatives en aquest àmbit són importants i rellevants per tal de dotar del coneixement necessari els autònoms per tal que les decisions que adoptin siguin les més adequades per garantir un progrés adequat de l'activitat empresa.

Conclusió 5. Programa Consolida't

El programa «Consolida't» ve a cobrir la oferta des de l'àmbit públic la formació en determinats aspectes rellevants per treballadors autònoms ofereix assessorament i acompanyament per identificar oportunitats de millora, apor-

tar coneixements eines i recursos i afavoreix espais de col·laboració i intercanvi.

El programa inclou aspectes com ara fiscals, comptables (compte de resultats) i tresoreria, i píndoles sobre gestió econòmica, aspectes jurídics, gestió comercial, màrqueting digital i comunicació, gestió del temps, creixement personal i sessions de networking.

No obstant, es detecten febleses en el programa: la limitació a autònoms amb més de sis mesos d'antiguitat, l'absència de formació en gestió financera, en gestió de recursos humans, en prevenció de riscos laborals, o en l'accés a mecanismes de finançament, fa pensar que és possible millorar aquest programa.

Tot i que el Departament afirma que la dotació pressupostària del programa –900.000 € el 2019– és suficient per quan hi ha menys peticions que places, es considera oportú una revisió dels continguts i del format per tal de poder donar resposta a un ventall més ampli de necessitats, a un nombre més gran d'autònoms, i obtenir millors resultats de consolidació de projectes d'autoocupació i empresarials. Així, esdevé necessari un replantejament del programa que el faci més atractiu i complert, que n'incrementi la utilitat i també la demanda. En aquest escenari serà necessari incrementar la dotació pressupostària.

Conclusió 6. Autònoms en risc d'exclusió social

En la mesura en la que el treballador autònom inverteix i respon de responsabilitats amb el seu patrimoni, un rendiment insuficient de l'activitat pot comportar riscos importants d'exclusió sense que hi hagi mecanismes que permetin readreçar situacions de vulnerabilitat.

La creació d'ajuts específics per a treballadors autònoms que acreditin trobar-se en aquestes circumstàncies amb dades objectivables, per exemple amb rendiments inferiors al salari mínim interprofessional, i amb projectes que també objectivament, es demostrin viables, poden permetre consolidar l'activitat, evitar el tancament, i evitar una situació d'exclusió a l'autònom.

D'altra banda, la Llei de l'Estat 25/2015 de mecanisme de segona oportunitat, reducció de la càrrega financera i altres mesures d'ordre social, permet, en casos extrems, facilitar una segona oportunitat a les persones que, havent iniciat una autoocupació no els ha funcionat adequadament, no obstant hi ha aspectes d'aquesta llei que podrien millorar com ara la no inclusió dels deutes amb les institucions públiques, o l'exigència d'un procés concursal que sovint s'escapa de les possibilitats de l'autònom, quan un procés de negociació extrajudicial amb arbitratge podria constituir una alternativa vàlida.

També es consideraria oportú establir mecanismes de finançament específics per a la constitució i creació de nous projectes per a persones majors de 45 anys, quina ocupabilitat en el mercat laboral pot ser dificultosa, però amb la iniciativa per engegar un projecte d'autoocupació.

Conclusió 7. Accés al crèdit de l'Institut Català de Finances

A l'actualitat, l'Institut Català de Finances només té una línia de suport financer adreçat als autònoms, es tracta de la línia ICF Avalis per a pimes i autònoms que consisteix en préstecs amb garantia per a inversió o necessitats de circulant. L'import mínim és de 25.000 € i el màxim de 250.000 €. Sense cap mena de dubte el límit inferior suposa una barrera d'entrada important a aquest línia, ja que queda lluny de les necessitats d'un nombre important de

possibles beneficiaris, així la reducció d'aquest topall inferior hauria de facilitar l'accés a aquest mecanisme de finançament a un nombre més important d'autònoms.

El 20 de desembre de 2018 es va cloure el programa ICF Línia Emprenedors, Autònoms i Comerços que consistia en una línia de préstecs o leasing per a autònoms, microempreses o comerços per finançar projectes de inversió o de circulant. Per a autònoms, mínim 15.000 €, per a Pimes, mínim de 25.000 €. En ambdós casos el màxim era de 100.000 €. En aquest cas, es considera necessari la recuperació d'aquest programa de manera que s'ampliïn les possibilitats de finançament per autònoms, tenim en compte també la consideració anterior sobre els límits inferiors.

També es considera oportú demanar a l'Institut Català de Finances que inclogui en el seu informe anual dades més concretes de finançament a autònoms amb l'objecte de poder fer els diagnòstics més adequats.

Conclusió 8. Simplificació administrativa

La Llei 16/2015 de simplificació de la activitat administrativa de l'Administració del Govern de la Generalitat i dels Governs locals de Catalunya gaudeix d'una bona valoració, especialment per la posada en marxa de la finestreta única empresarial, però tot i que són els ajuntaments que la han implementada en queden alguns pendents, entre els quals, el més important, Barcelona.

Per tant, resulta necessari acabar d'implementar la finestreta única empresarial prevista a la Llei 16/2015, a la resta de municipis catalans, i molt particularment a la ciutat de Barcelona.

Conclusió 9. Cobertura social

Les característiques especials del règim de cotització dels autònoms, deixa al seu criteri el nivell de cotització, que molt sovint s'estableix en el mínim exigit la qual cosa repercuteix en un molt baix nivell de les prestacions que perceben. Una possible solució a aquesta situació passaria per fixar un nivell de cotització que fora proporcional als rendiments nets obtinguts de l'activitat, el que permetria incrementar la protecció social dels autònoms, al temps que incrementar la recaptació per cotitzacions de la seguretat social.

També, valorant positivament l'establiment d'una tarifa plana per als nous emprenedors, es constata un elevat nombre de fracassos un cop acabades les ajudes, pel que seria convenient vincular la tarifa plana a plans de viabilitat que permetin millorar la supervivència dels nous autònoms un cop esgotat el termini d'aplicació de la tarifa plana.

Conclusió 10. Morositat

Els impagaments i la morositat es troba entre les principals causes de tancaments d'activitats, especialment en els casos de PIMES i autònoms, amb majors dificultats d'obtenir muscle financer que permeti suportar els costos que poden representar impagaments.

La Llei de l'Estat, 15/2010 estableix uns terminis màxims de pagament en les operacions comercials a comptar a partir de l'entrega de productes o de la prestació de serveis. Si bé en línies generals, a partir de la llei, especialment de la fixació de terminis el 2013, la morositat s'ha reduït continua sent necessari rebaixar encara més el terminis reals, pel que es consideraria adequat modificar a l'alça el règim sancionador.

Conclusió 11. Ús fraudulent del règim especial d'autònoms

Les diferents característiques del règim especial dels treballadors autònoms del règim general, ha propiciat al llarg dels anys un ús fraudulent d'aquest règim en perjudici del propi treballador, no obstant la determinació del que és una relació mercantil o el que és una relació laboral no és una tasca senzilla per no ser estrictament parametritzable i requereix una anàlisi exhaustiva de cada cas.

Es aquest sentit la inspecció de treball realitza una tasca important en detectar les casuístiques que es van donant, que no sempre van acompanyades de la literalitat de la legislació, i per tant tampoc de les resolucions judicials. En aquest sentit cal anar adaptant les lleis per fer més efectiva la lluita contra el frau en aquest àmbit, i també reforçar els mitjans humans de la inspecció de treball per abordar amb eficiència aquestes situacions.

6.2. Propostes de conclusions presentades pel Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar (reg. 48085)

Millora de la tramitació administrativa

1. Implementar la Finestreta Única Empresarial (FUE) en els ens locals on encara no s'ha desenvolupat, donat el bon resultat que està procurant en les administracions integrades dins la FUE.

Finançament

2. Facilitar l'accés al finançament dels i les treballadors autònoms adequantlo a les necessitats reals, sobretot respecte les quanties de capital mínim establert en les diferents línies de finançament.

3. La millora de les línies de finançament, tant per inversió com per circulant, ja sigui a través de programes públics o bé a través d'entitats privades, tant per a les etapes inicials com per les de consolidació.

4. Reformular la línia ICF específica per a autònoms per adequar el llindar mínim a les necessitats reals.

5. La millora de l'accés a la informació del col·lectiu d'autònoms sobre les diverses possibilitats de finançament que s'ofereixen, incloses les de l'economia social mitjançant entitats de finances ètiques

Col·lectius vulnerables

6. Establir una via de finançament destinada als majors de 45 anys, amb especial atenció a aquelles persones amb dificultat d'inserció laboral, amb l'objectiu de constituir-se i consolidar-se com a treballadors autònoms.

7. Restablir i dotar els ajuts als autònoms per a la contractació de joves dins del Programa de Garantia Juvenil.

8. Estudiar la possibilitat d'establir i dotar una línia d'ajuts orientada a aquelles persones més desafavorides, els rendiments dels quals no arriben a l'SMI anual, per ajudar a la consolidació de la seva activitat.

Segona oportunitat

9. Estudiar l'adequació de la Llei de segona oportunitat per tal de facilitar que els treballadors autònoms s'hi puguin acollir amb major facilitat, incloent tant els deutes privats com els públics.

10. Impulsar que els treballadors autònoms puguin acollir-se a una negociació extrajudicial amb arbitratge com a alternativa al concurs de creditors.

11. Estudiar possibles modificacions de la Llei de prestació de cessament de l'activitat del treball autònom per rebaixar el nombre de peticions rebutjades.

Formació

12. Analitzar, amb els agents socials, les necessitats formatives dels nous autònoms i dels que necessiten actualitzar-se per fer front a les noves realitats del mercat de treball.

13. Repensar l'accés als programes formatius, tenint en compte els horaris i disponibilitat d'autònoms que poden no tenir cap treballador/a.

Participació i diàleg social

14. Estudiar que el Consell Català del Treball Autònom se li atribueixi la competència de fer el seguiment dels ajuts i programes de suport al treball autònom impulsats pel món local.

Inspecció de treball i riscos laborals

15. Dotar de recursos suficients a la Inspecció de Treball per tal de combatre situacions de competència deslleial o de falsos autònoms, entre altres.

16. Potenciar les accions de sensibilització en matèria de prevenció de riscos laborals als treballadors autònoms

17. Estudiar la modificació del reglament TRADE per tal de millorar els mecanismes de control i coordinació entre administracions, i evitar que aquesta figura encobreixi una mercantilització de les relacions laborals.

6.3. Propostes de conclusions presentades pel Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent (reg. 48607)

Per intentar veure la magnitud del que estem parlant des d'un punt de vista quantitatiu ens hem d'aproximar a les dades sobre autònoms al nostre país, així com a alguna dada que ens permet fer anàlisi compartiu. Al respecte la compareixença del Secretari General de Treball ens trasllada la realitat quantitativa a Catalunya dels autònoms:

«*En aquests moments, a Catalunya tenim 552.541 treballadors autònoms. Això significa el 16,3 per cent de tots els afiliats a la seguretat social, eh?, que en aquests moments està cap als 3,4 milions de persones. D'aquests 552.000 treballadors autònoms, el 60 per cent, 325.000, són autònoms persones físiques; la resta no són autònoms persones físiques.*

[...]

»*A Catalunya tenim menys afiliació d'autònoms, o tenim menys autònoms que els que té l'Estat: aquí els deia 16,3, al conjunt d'Espanya és del 17,2. És un col·lectiu força masculinitzat: el 65 per cent dels autònoms de Catalunya són homes. Segurament també té a veure amb aquella lògica de les bretxes que hi han, o sostres de vidre, que en diem a vegades, en el mercat de treball entre gèneres; en el cas dels autònoms també hi és, i segurament circula cap a la igualtat amb una velocitat diferent de la que ha fet el marc laboral, on també hi han hagut normes molt més proteccionistes, o que intenten ser més proteccionistes, i que han afavorit que hi hagi un trànsit més ràpid cap a la igualtat, eh?*

»*El 77 per cent treballa en el sector serveis i, per tant, és una dada prou indicativa. I a més a més –dada important–, el 86 per cent cotitza amb la base mínima a la seguretat social; greu problema, eh? Quan els parlava*

dels problemes que tenim amb la protecció social és que la majoria cotitzen pel mínim, paguen la quota mínima, i això fa que després també tinguin dret a prestacions socials, doncs, molt més baixes.

»*Abans es parlava dels «trades», eh? A Catalunya, identificats, o declarats com a tal, tenim 1.952 «trades»; dels 552.000 autònoms, només 1.952 «trades» declarats, altra cosa és que ho siguin i no ho sàpiguen, o que ho siguin i no ho vulguin declarar, que això seria una altra qüestió diferent.*

[...]»

Únicament amb aquestes dades hauríem de ser conscients de la importància de la qüestió que estem tractant en la present Comissió d'Estudi.

Si bé l'objecte de la Comissió d'Estudi del Treball Autònom és el treball autònom una de les primeres qüestions que hem pogut veure entre els compareixents és la construcció a través de la figura del treball autònom realitats que es amb la relació laboral.

Ens trobem davant de prestació de treball amb totes les notes de laboralitat que es formalitza com si fos una relació de treball autònom. Hem d'entendre que això no és una discussió sobre un suposat incorrecte enquadrament sinó una estratègica fraudulenta contra els drets dels treballadors i les treballadores i les obligacions respecte l'Estat. A la vegada respon a la voluntat de rebaixar costos del treball i debilitar els drets dels treballadors i treballadores negant el reconeixement de laboralitat.

Proposta interessant amb la que ens il·lustrava la Dra. Carolina Gala Duran en relació amb falsos autònoms de les mal anomenades «plataformes»: construir relacions laborals especials. Per aquest subgrup parlamentari no es dona cap característica especial per regular fora de la relació laboral comuna, únicament ho veuríem com una possibilitat si els hi reconegués més drets i més garanties.

Històricament, i cíclicament de manera més intensiva, hi ha un intent de fugida del Dret del Treball, construir formalment realitats no sotmeses a les normes que regulen la relació laboral, si bé això també pot venir condicionat per les polítiques d'ocupació que s'estableixen des del poder polític, des del legislatiu. Al respecte la Doctora Julia López ens va manifestar:

«*Yo creo que el análisis del tema de los trabajadores autónomos y en general del trabajo autónomo nos obliga a hacer una reflexión previa desde el Parlament, o para ser útiles al Parlament de Catalunya, de qué modelo de empleo queremos tener en Cataluña. ¿Queremos tener un modelo de empleo basado en la contratación por cuenta ajena, que sería el artículo 1 del Estatuto de los trabajadores? ¿Queremos tener un modelo de emprendimiento, de trabajadores autónomos, algunos empleadores y otros no empleadores? ¿O queremos tener un modelo combinado?*

»*Por tanto, un primer punto de reflexión importante, en mi opinión, es que ustedes tienen que decidir desde el Parlament qué modelo de empleo se utiliza en Cataluña; qué modelo se fomenta, de empleo, en Cataluña; qué modelo se ajusta más a nuestras necesidades en Cataluña. Y esto, por tanto, es una opción política, ¿eh?, es una opción política de intereses generales, del país, de ver cómo en Cataluña desarrollamos un modelo más por cuenta ajena, un modelo más por cuenta propia, y luego entraré un poquito en el tema de autónomos como empleadores y autónomos como trabajadores, los que no emplean. Y, por tanto, esto sería un primer punto. Vamos..., o ten-*

dríamos que ir a un modelo híbrido, un modelo híbrido que combine ambos.»

Així una primera qüestió a tenir en consideració passa per clarificar que les polítiques d'ocupació que es fan, o que no es fan, intervenen sobre el model de treball que tenim.

Continuant amb la fugida del Dret del Treball hem de veure que no és una qüestió formal sinó que té diverses dimensions i al respecte la Doctora Julia López López també ens il·lustrava:

«*Por tanto, dentro de estos debates generales, este sería mi primer punto: estamos en procesos de deslaboralización de la relación de empleo. ¿Nos conviene o no esa deslaboralización con unas consecuencias sociales? ¿Nos conviene o no esa deslaboralización también a efectos de sostenibilidad de pensiones, cuando, por otro lado, tenemos la Carta de los derechos fundamentales, que incluye dentro de la solidaridad todos los mecanismos de seguridad social? Por tanto, este sería un primer bloque.*

»Y un segundo bloque es que este sistema cuesta –cuesta. Además de que provoca una serie de consecuencias a efectos de pensiones, [...]»

La construcció de figures híbrides, *«autònom depenent»* un gran oxímoron, lluny de servir per millorar substancialment els drets de figures reals autònoms ha servit per aprofundir i reforçar aquesta fugida del Dret del Treball. També un exercici combinat de falsos autònom i falses cooperatives de treball associat.

Hem de veure que més enllà que no tinguem competències sobre regulació de legislació laboral si hem d'abordar la legislació complementària de Seguretat Social. També hem de veure com a través de desenvolupar la normativa d'Igualtat podem intervenir sobre igualtat de Drets.

De la mateixa manera tenim un cos d'Inspecció de Treball propi que pot actuar al respecte, fonamentalment per la qüestió que tractem en relació a falsos autònoms. La Directora General d'Inspecció de Treball ens va il·lustrar sobre les actuacions que podien fer sobre la matèria: la necessitat simple de fer complir la normativa laboral bàsica que implica que allò que és relació laboral és reguli per normativa laboral. També ens va fer veure que la jurisdicció social o bé no realitza un interpretació del Dret igual a la de la Inspecció o bé deixa sense efecte algunes de les seves actuacions. De la mateixa manera com han treballat per buscar alternatives a això, com per exemple les falses cooperatives, no abordades com falsos autònoms sinó com a falsos socis de treball associat.

També s'ha abordat qüestions de formació i prevenció de riscos laborals des de la perspectiva d'un potencial caràcter constituí de la relació d'autònom. Així el Director General de Relacions Laborals ens traslladava:

«I, permeteu-me, per acabar, potser ara se'ns obre una altra oportunitat, que és que davant del fet de la necessitat, l'obligatorietat de cotitzar per aquesta contingència professional, potser podríem pensar en que..., i abans ho deia la doctora López: un tema molt important és la formació, i la formació en prevenció de riscos laborals també. Potser podríem pensar de fer obligatòria, com ja passa en altres règims, que hi hagi una informació i una formació preceptiva per aconseguir aquella condició, i que sigui aquella formació o informació preceptiva inicial i que cada cert temps hagi d'haverhi una actualització.»

La qüestió de la Prevenció de Riscos Laborals que ha estat analitzada per diferents dels compareixents ens demanaria de més actuacions, així com la formació.

No han estat gaires les anàlisis de la qüestió de gènere i autònoms. Per aquest subgrup la lectura i pràctica feminista és fonamentalment en qualsevol àmbit de la vida. La Dra. Carolina Gala Durán ens va donar dues grans dades que ens hauríem de provocar actuacions concretes:

«Y, un último elemento: el factor género. Hay que tener en cuenta más, en el ámbito del trabajo autónomo, el factor género. Al igual que en el marco del trabajo por cuenta ajena, en el ámbito del trabajo autónomo se producen discriminaciones por razón de género más o menos directas. Es relevante señalar en este ámbito que, aunque existe un claro y muy importante emprendimiento femenino en Cataluña en aquellos negocios compartidos en el marco de una pareja en distintos sectores de actividad, no solo en alguno, suele ser el hombre el que aparece con una cotización más alta en la seguridad social, suele aparecer como titular del negocio, y la mujer como colaboradora, es la que ayuda, y a veces ni siquiera se da de alta en la seguridad social –conozco algún caso en esa línea. Y también resulta muy sintomático de este factor de género que, si vemos los datos de pensiones, resulta que las mujeres en el régimen de trabajadores autónomos cobran menos pensión que los hombres. Darles un dato de enero del 2019: pensión de jubilación, régimen de autónomos de los hombres, pensión media: 849 euros; mujeres: 627 euros. Se elige la base, ¿cómo es posible que cobren menos las mujeres? Lo que decía antes, uno de los factores..., si los dos están en el negocio, probablemente ella coja una base más baja y él una base más alta; o ella se dedica a la conciliación de la vida laboral y familiar, y, por tanto, eso afecta a su cotización; o está menos años en la cotización dentro del sistema de seguridad social. Eso, teniendo en cuenta, además, que las reformas en materia de jubilación futuras van a ser muy graves, supone un mayor perjuicio para las mujeres autónomas en Cataluña, no solo ahora sino también en los próximos años. Yo creo que hay que estar más atento al factor género en el ámbito del trabajo autónomo, fomentando no solo la presencia de mujeres en determinados sectores y ámbitos, sino también que el ser mujer en el marco del trabajo autónomo no perjudique el desarrollo de la actividad autónoma ni las futuras pensiones. La discriminación por razón de sexo no es exclusiva del trabajo por cuenta ajena sino que también se da, por desgracia, en el ámbito del trabajo autónomo.»

Resulta també bo recordar que la Directora General del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya, Sra. Mercè Antònia Garau, va traslladar-nos entre d'altres qüestions l'existència de cursos de foment i promoció del treballa autònom. També de forma directa i amb gestió privatitzada l'autoocupació i dins de la mateixa el treball per compte propi. Encara que no resolt però el SOC també gestiona la capitalització de prestació de desocupació per iniciar treball autònom.

Hem pogut conèixer l'existència de línies de finançament pel treball autònom a través l'IFC. Entre les mateixes detectem un primer problema com és el mínim: 15.000 €. Això per molts autònom en comptes de transformar-se en una facilitat es converteix en un problema.

Hem de manifestar que alguns programes ens generen tots els dubtes sobre si aporten més a qui els gestionen que a qui els hauríem de rebre. Als respecte

podem veure una concreta descripció parcial de la intervenció del Director General d'Economia Social sobre el programa «Consolida't»:

«Aquest any..., bé, "aquest any" no, l'any passat..., actualment són dotze, les entitats que desenvolupen el programa: quatre entitats representatives del treball autònom, dos col·legis professionals, dues escoles de negoci i quatre universitats o entitats associades. El pressupost que hi hem destinat des de l'any 2016 és d'uns 3 milions d'euros –2 milions i alguna cosa, 2.800.000 o una cosa així– i hem atès 1.700 persones.»

Més enllà de la gestió privada de titularitats públiques, ens crida l'atenció que s'utilitzin 2 de les anomenades «escoles de negocis». En primer lloc per tenir aquest país una magnifica xarxa d'universitats públiques i en segon lloc per no orientar-se les universitats i centres privats a l'assessorament del treball autònom.

També van fer aportacions els dos sindicats majoritaris al sector privat, CC.OO. i UGT, en relació a la necessària diferenciació de figures: entre treballadors per compte propi i d'altri, entre treball autònom i TRADE. També la Unió de Pagesos ens va informar sobre les dificultats organitzatives que a la seva organització els hi va generar la figura de l'autònom i a la vegada els diferents problemes d'acreditació de la representació.

Molt interessant la compareixença de CTAC a través de la Sra. Sandra Zapatero Zapata, que ens recordà que el 81% dels treballadors i les treballadores autònomes no tenen cap treballador a càrrec. Realitats per tant que guarden més relació amb els treballadors per compte d'altre que amb les empreses.

Si bé hem tingut compareixences de les quals no estem fent referència podem acabar les presents conclusions amb una esquematització o resum de les mateixes. Hauríem de tenir clara una qüestió prèvia, no tenim competència en legislació laboral, i la legislació complementària de Seguretat Social és laminada pel Tribunal Constitucional. Aquesta caracterització, això sí, no pretén ser justificació per no actuar, tot el contrari, hem d'afinar i intensificar aquelles eines que tenim.

La realitat dels autònoms a Catalunya no és marginal, parlem d'una xifra superior als 500.000 dels quals més de 300.000 persones físiques. Hauríem de posar mecanismes per acabar de filar més prim amb les dades, no sempre ens resulten coincidents. En tot cas ens serveix de la importància, quantitativament, del que estem parlant.

La segona dificultat ve determinada per la dificultat per saber de tots els autònoms quants són realment relacions laborals encobertes. Encara més difícil la diferenciació entre treball autònom i TRADE. És evident que el suposat caràcter constitutiu d'aquesta darrera figura la situa en un realitat marginal.

És necessita de múltiples actuacions, i amplificació de la que ja desenvolupa la Inspecció de Treball, per actuar contra els falsos autònoms. Aquesta realitat és un frau contra el Drets Laborals i alhora un atac al finançament de l'Estat i de manera molt especial a la caixa de la Seguretat Social. No es pot assumir l'existència de tants frau en una mateixa expressió i alhora el baix nivell d'actuació de l'Administració. Necessitem reforçar la Inspecció de Treball i s'haurien de coordinar per part de l'Administració Tributària i Inspecció de Treball mètodes d'actuacions conjunts, amb bases dades conjuntes o compartides. Per suposat també, de manera prèvia, i amb caràcter condicionat unes determinades polítiques d'ocupació.

També per acabar amb el frau hem d'abordar el mateix no únicament des de recuperació del Dret del Treball sinó des de les figures fraudulentes que utilitzen. Seguir l'exemple de falsos socis cooperatius per fer caure tot el frau.

La Prevenció de Riscos Laborals, i la formació en general, són actuacions que es poden dur a terme amb més recorregut del que s'està fent fins ara. Alguna proposta, com la de exigir mínima formació preventiva per reconèixer la condició d'autònom, ens sembla una aposta per la vida i per la seguretat en el treball.

No pot haver-hi actuació política sense actuació feminista. L'acreditació de perquè consta l'home i no pas la dona en activitats familiars podria ser un primer pas.

El comportament elitista de l'IFC reclama d'una banca pública catalana que pugui operar en els mateixos àmbits que la banca convencional. Lluny d'això una part dels autònoms no obtindran resposta a les seves necessitats de finançament.

Tant els programes d'autoocupació del SOC com el programa «Consolida't» de la Direcció General d'Economia Social no poden continuar gestionant-se per empreses privades. Els recursos públics no poden estar en una fase de tenir com a finalitat el benefici empresarial o restar a les mans d'empreses ultres del liberalisme anomenades «escoles de negocis».

Per últim, la política d'autònoms ha d'estudiar peculiaritats, la realitat del camp català és un exemple, però alhora també situar polítiques per la majoria. I la majoria d'autònoms són persones físiques sense treballadors a càrrec. Polítiques pensant que ens movem en una realitat entre l'autopatró i l'autoexplotat.

6.4. Propostes de conclusions presentades pel Grup Parlamentari de Ciutadans (reg. 48609)

1. Introducción

En España el trabajador autónomo desempeña un importante papel en el desarrollo económico y social, por su actitud emprendedora que ayuda a contribuir al dinamismo, la innovación y la competitividad del país.

En la actualidad, los autónomos constituyen uno de los principales motores de creación de riqueza y empleo de nuestro país. En particular, el número de trabajadores autónomos afiliados a la Seguridad Social asciende a más de tres millones de personas, suponiendo casi el 20 por ciento del total de los trabajadores dados de alta en la Seguridad Social y generan más del 30 por ciento del empleo, suponiendo, por tanto, un importante peso específico en el mercado del trabajo.

En Cataluña, a fecha 30 de junio del 2019 el número de afiliados a la Seguridad Social bajo el régimen de autónomos asciende a 556.181 que representan el 16.8 por ciento del total nacional.

El sector de actividad más destacado es el de servicios con un total del 78,1 por ciento, seguido por el sector de construcción con un total del 11,8 por ciento, por el de industria con un total del 4,8 por ciento y por el sector de agricultura con un total 5,2 por ciento.

No obstante, a causa de la inestabilidad política por el procés, Cataluña es una de las comunidades autónomas que más trabajadores autónomos ha perdido en los últimos años; en concreto, en los últimos cuatro años los autónomos del sector comercio que se han dado de baja del régimen de la Segu-

ridad Social son 31.300. Además, durante las semanas de gran inestabilidad por el golpe a la democracia que se produjo en el año 2017, en Cataluña hubo más de 12.000 bajas de autónomos, una disminución del 21% en comparación con el año anterior.

2. Sobre el funcionamiento de la comisión

La comisión de estudio del trabajador autónomo se constituyó el 11 de octubre del 2018. En la siguiente sesión, el 15 de noviembre del 2018 se aprobó el Plan de Trabajo de la Comisión.

En la tercera sesión celebrada el 18 de enero del 2019 empezaron las comparecencias de los expertos en la materia. Los primeros intervinientes fueron:

– Sra. Júlia López, doctora en derecho y catedrática del derecho del trabajo y de la seguridad social de la Universidad Pompeu Fabra.

– Sr. Josep Ginesta Vicente, secretario general de Treball, Afers Socials i Famílies.

– Sr. Enric Vinaixa Bonet, director general de Relacions Laborals i Qualitat en el Treball.

– Sra. Luz Bataller Cifuentes, directora general de la Inspecció del Treball.

En la cuarta sesión realizada el 16 de febrero del 2019 los expertos en la materia que intervinieron fueron:

– Sra. Carolina Gala Durán, doctora en derecho y catedrática de la Universidad Autónoma de Barcelona.

– Sra. Mercè Antonia Garau Blanes, directora general del Servicio Público de Ocupación de Cataluña.

– Sra. Ariadna Rectoret Jordi, directora del Consorcio para la Formación Continua de Cataluña.

– Norma Pujol Farré, directora general de Juventud.

En la quinta sesión, hecha el 15 de marzo del 2019 los comparecientes que comparecieron fueron:

– Sr. Javier Ibars Álvaro, en representación de Foment del Treball.

– Sr. Joan Santana Garcia, responsable de la memoria de autónomos elaborada por el Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya.

– Sr. Josep Vidal Fàbrega, director general de Economía Social, el Tercer Sector, las Cooperativas y la Autoempresa.

– Sr. Joan Ramon Ruiz Nogueras, director general de Protección Social.

– Sra. Mireia Mata i Solsona, directora general de Igualdad.

En la sexta sesión, realizada el 12 de abril del 2019 los comparecientes que intervinieron fueron:

– Sr. Carlos del Barrio Quesada, en representación de Comisiones Obre-ras.

– Sr. José Martín Vives Abril, en representación de la Unió General de Treballadors.

– Sr. Josep Cuscó Moyes, en representación de Unió de Pagesos.

– representación de l'Associació Agrària de Joves Agricultores.

– Sr. Eloi Palà Ramos, en representación de Jóvenes Agricultores y Ganaderos de Cataluña.

– Sr. Francesc Salvà Catarineu, en representación de Jóvenes Empresarios de Cataluña.

En la séptima y última sesión se substanció el 21 de junio del 2019 y los comparecientes que intervinieron fueron:

– Sr. Josep Ramon Sanromà Celma, en representación de l'Institut Català de Finances.

– Sra. Sandra Zapatero Zapta, en representación de la Confederació de Treballadors Autònoms de Catalunya davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom.

– Sr. Miquel Camps, presidente de autónomos de PIMEC, en representación de Pimec.

– Sr. Simón Montero Jodorovich, en representación de la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya.

– Sr. Óscar Tamarit Candela, en representación de l'Associació de Professionals Autònoms i Empresaris.

– Sr. Luís Farré Rajaou, en representación de l'Associació d'Autònoms Dones i Homes Emprenedors de Catalunya segle XXI.

3. Retos en el ámbito del trabajo autónomo

Conscientes de la importancia del papel que tienen los trabajadores autónomos en la economía, en el crecimiento y la competitividad del país, los próximos años son años para afrontar nuevos retos en el ámbito del trabajo autónomo.

Las ideas transversales y de mayor transcendencia de todos los comparecientes que intervinieron en la comisión fueron las siguientes:

1. La judicialización de los asuntos vinculados con el trabajo autónomo ha ido con los años aumentando, esto es así ya que la regulación actual no es clara y provoca que en determinadas ocasiones se utilice fraudulentamente la figura de los trabajadores autónomos dependientes, provocando mucho fraude laboral. En particular, se desarrolla la problemática de los trabajadores autónomos económicamente dependiente (TRADES), que son utilizados en numerosas ocasiones para externalizar y trasladar la responsabilidad de las cuotas sociales a los trabajadores. Por ello, es necesario determinar qué relaciones de trabajo autónomo son efectivamente relaciones de trabajo autónomo y qué relaciones se están realizando en fraude de contratación y por tanto, tendrían que ser asumidas por las empresas en calidad de régimen general.

2. Asimismo, existe una clara necesidad de afrontar el impacto que han tenido las nuevas tecnologías en el ámbito laboral y en el concepto de trabajador. Coinciden muchos de los comparecientes en que las nuevas tecnologías no cambian la naturaleza de la prestación de servicios de fondo, y así también lo han dictado diferentes tribunales. Desarrollan la problemática entre los repartidores de diferentes empresas tecnológicas que utilizan una plataforma, y la gran mayoría de comparecientes coinciden en la argumentación de que el repartidor nunca podría realizar su tarea desvinculado de la plataforma digital en la que se integran. Además, se menciona el posicionamiento de la Comisión Mundial de la OIT que establece que: *«las plataformas digitales proporcionan nuevas fuentes de ingresos, pero que hay que estar atentos a la necesidad de regularlo para que no supongan una pérdida de derechos y protecciones mínimos para las personas que trabajan a través de esas plataformas digitales».*

3. Existe una falta de efectivos para la inspección de trabajo y seguridad social, en particular, en Cataluña solo hay 72 inspectores de trabajo y 35 subinspectores; esto produce que su actividad no pueda ser planificada y que solo se actúe de forma rogada. Por ello, se requiere un refuerzo mayor en las tareas de los inspectores de trabajo y se debe mejorar los medios tanto materiales como personales que dispone la inspección de trabajo y Seguridad Social, para luchar contra el fraude laboral y evitar la judicialización del sistema.

4. En la actualidad, todos los autónomos tienen derecho a acceder a la formación continua y reciclaje profesional; no obstante, a pesar de que se tiene derecho a dicha formación hay una falta de cursos de formación dirigida a los autónomos, esto es un error ya que cuanta más formación tenga el trabajador autónomo menos posibilidades tiene de fracaso. En este sentido, se considera interesante impulsar medidas de formación de acceso al trabajo y formación a lo largo de su vida que les den herramientas para ser más competitivos en el mercado del trabajo y en el tejido productivo.

5. España, junto con Portugal, es el único país de la Unión Europea que deja a los trabajadores autónomos decidir cuánto cotizar, en el resto de países europeos los autónomos cotizan en función de los ingresos reales. El 95% de los trabajadores autónomos cotizan por la base mínima, esto tendrá una repercusión social en el futuro, ya que sus pensiones serán más bajas. En la actualidad el 40% de las pensiones mínimas las cobran los trabajadores autónomos.

6. Sobre la protección social se valora positivamente los avances de los últimos años en: (i) la universalidad de la prestación por accidente de trabajo y (ii) la bonificación del pago de la cuota del autónomo cuando este está incapacitado temporalmente por contingencias comunes. No obstante, se considera necesario impulsar medidas que generen confianza en el sector público de protección social con el objetivo de aumentar las bases de cotización y establecer una escala de aportación a la Seguridad Social proporcional a los rendimientos netos.

7. En el ámbito del trabajo autónomo se producen netas diferencias por razón de género, ejemplo de ello, es que las pensiones de jubilación del régimen de autónomos los hombres tienen una pensión media de 848 euros y las mujeres de 627 euros. Por ello, para eliminar esta situación, los poderes públicos tienen que llevar a cabo medidas que permita erradicar, de una vez por todas, tales diferencias por razón de género.

8. Existe también la necesidad de actualizar el concepto de trabajo autónomo en el ámbito familiar. No se incluye expresamente la pareja de hecho, cuando es una figura totalmente admitida socialmente, por ello recomiendan actualizar la normativa.

9. Las cuestiones de prevención de riesgos laborales no son prioridad precisamente para los trabajadores autónomos, por lo que resultaría necesario insistir en esta perspectiva recurriendo a medidas que impulsen la prevención y el asesoramiento y den más ayuda a todos los autónomos.

10. El acceso a la financiación también ha sido una problemática desarrollada por los comparecientes, en este sentido hay un consenso de que es una barrera muy importante para los autónomos y particularmente de los jóvenes que quieren emprender. Algunas de las recomendaciones que se proponen son:

a. Reformulación de la línea ICF Autónomos y el ICF Avalis para pymes y autónomos para adecuarlo a las necesidades reales que pueden tener los trabajadores y trabajadoras.

b. Mejorar la financiación y garantizar el acceso a microcréditos. El crédito tendría que estar más garantizado, en la medida de lo posible, para el proyecto empresarial, ya que en la actualidad las garantías que se exigen son insuperables para los solicitantes y los costes son notoriamente elevados.

c. Creación de una nueva línea de ayudas para las personas más desfavorecidas, las que tengan unos rendimientos inferiores al salario mínimo interprofesional.

d. Creación de una nueva línea de financiación para los mayores de 45 años, para la constitución y consolidación como trabajadores autónomos para las personas con dificultades de inserción laboral.

11. Sobre la ley de segunda oportunidad se coincide en que la ley es muy restrictiva y que no es útil para los trabajadores autónomos. Se considera necesario llevar a cabo modificaciones legislativas que permita crear un mecanismo más efectivo ágil y eficiente y que permita a los emprendedores liberarse de las deudas.

12. La gran parte de los comparecientes coinciden en la necesidad de reformular la prestación de cese de actividad del trabajo autónomo, ya que las cifras de resoluciones desfavorables de la prestación son elevadas, solo en el año 2017 el 90% de las denegaciones son justamente por esta causa. Por ello, se propone que se lleven a cabo modificaciones que permitan hacer más accesible dicha prestación.

13. Sobre el relevo generacional se establece la necesidad de facilitar medidas fiscales y laborales que permita preservar negocios.

4. Conclusiones

Las principales conclusiones que se pueden extraer después de las comparecencias realizadas en la comisión de estudio del trabajador autónomo son las siguientes:

Conclusión 1. Reformas para mejorar la contributividad de los autónomos

– En la actualidad, la gran parte de los trabajadores autónomos cotizan a la Seguridad Social por la cuota mínima y en muchos casos, las cuotas que pagan no se corresponden con sus ingresos. Esto es así, (i) ya que la mayor parte de dichos trabajadores consideran sus cotizaciones como una carga y (ii) porque es percibido como un coste elevado para el autónomo que pone en riesgo la subsistencia de su actividad profesional.

– Ante dicho contexto, se necesitan impulsar medidas que mejoren y refuercen la contribución de los autónomos a la Seguridad Social, como elemento básico de preservación de la equidad y del equilibrio financiero del sistema.

– En ese sentido, resulta conveniente impulsar medidas que avancen en la creación de un sistema progresivo que impulse a los trabajadores autónomos a contribuir y por tanto cotizar en función de sus ingresos reales, que ayude a la capitalización del sistema y evite la discriminación entre trabajadores, ya que no se puede obviar que los ingresos de los autónomos no son fijos, sino inciertos y variables en el tiempo.

– Asimismo, es necesario llevar a cabo medidas que protejan a los autónomos que no reciban ingresos superiores a los del Salario Mínimo Interprofe-

sional, haciendo que tengan una base fija de 50 euros y que esta «tarifa plana» pueda prorrogarse por períodos anuales para todos aquellos autónomos cuyos ingresos reales no hayan superado el Salario Mínimo Interprofesional en el año inmediatamente anterior.

Conclusión 2. Reformas para luchar contra el fraude laboral

– Uno de los principales problemas que tiene España es el fraude fiscal y la economía sumergida en la actualidad, se estima que la economía sumergida supone cerca del 25% del producto interior bruto. Es por ello, que la prevención y la lucha contra el fraude fiscal es una necesidad de los poderes públicos en aras a garantizar que todas las personas contribuyan al sostenimiento de las cargas públicas conforme a su capacidad económica.

– En los últimos años, las condiciones laborales de los trabajadores han cambiado profundamente a causa de la crisis económica, de las reformas laborales y del impacto que tienen en el empleo las nuevas tecnologías. Esto ha provocado que hayan aparecido nuevas formas de contratación que favorecen la precariedad y ponen en peligro los derechos de las personas trabajadoras, estamos hablando de la figura del «*falso autónomo*», que utilizan algunas empresas para llevar a cabo sus actividades.

– No podemos permitir que se lleven a cabo fórmulas laborales fraudulentas que pongan en peligro los derechos laborales de los trabajadores; por ello, es necesario ampliar los medios de la Inspección de Trabajo de Cataluña para luchar contra el fraude y la precariedad laboral, prestando especial atención a los sectores con mayores índices de rotación laboral para detectar y acabar con los contratos temporales fraudulentos y con el fenómeno de los «*falsos autónomos*».

– Además, es necesario determinar con mayor claridad el concepto de TRADE, para evitar situaciones de fraude. De dicho modo es necesario la creación de la figura del TRADE digital, considerando TRADE digital aquel autónomo cuya facturación obtenida de las plataformas digitales en las que se integra suponga al menos el 75% de su facturación.

Conclusión 3. reformas para eliminar las cargas administrativas

– En la actualidad, los autónomos han de enfrentarse a elevadas cargas administrativas, provocando dificultades en su actividad y en algunos casos, dichas cargas suponen una dificultad para formar nuevos negocios y suponen una carga para favorecer la competitividad y la dinamización de la sociedad.

– Es por ello necesario aplicar los principios de buena regulación asegurando la proporcionalidad, seguridad jurídica, transparencia, simplificación, mínima intervención y limitación de cargas a los ciudadanos.

– En este sentido, respecto a la simplificación de las cargas administrativas es necesario impulsar medidas que: (i) eliminen las barreras y las cargas derivadas de la actividad burocrática; (ii) eviten la creación de nuevas cargas administrativas; (iii) reduzcan al máximo el papeleo que afecta a los autónomos y (iv) otorguen el reconocimiento mutuo de las autorizaciones administrativas de las CCAA para facilitar la implantación de las empresas.

– Asimismo, es imprescindible el análisis previo de los impactos normativos, especialmente sobre la actividad económica de los autónomos y con posterioridad una evaluación sistemática de las políticas que se pongan en marcha.

Conclusión 4. Reformas para mejorar la protección social y la prevención de riesgos laborales

– Aunque en los últimos años se ha mejorado notablemente la protección social de los trabajadores autónomos, todavía queda mucho camino por recorrer y es importante impulsar medidas que mejoren este ámbito.

– No es aceptable, que las personas que ejercen una actividad profesional o económica por cuenta propia tengan diferentes derechos que los trabajadores que ejercen una actividad económica por cuenta ajena. Es por ello que es necesario seguir impulsando mejoras de protección social y prevención de riesgos laborales.

– Del mismo modo, para reducir las tasas de morbilidad de los trabajadores autónomos se debe llevar a cabo una cuantificación de la incidencia de los accidentes laborales de este colectivo.

– Además, se ha de seguir trabajando para que los accidentes de trabajo que sufran los profesionales del sector de la venta ambulante cuando están «in itinere» en el ejercicio de su actividad, tengan la consideración de accidente laboral y por lo tanto, tengan cobertura.

– Con la finalidad de reducir la siniestralidad laboral, minimizar los riesgos en el trabajo, la aparición de enfermedades y promocionar la salud de los trabajadores autónomos se han de impulsar programas permanentes de información, concienciación y formación en materia de riesgos laborales para los trabajadores autónomos. Además, para evitar la discriminación los autónomos han de beneficiarse de la oferta formativa de la formación profesionales

Conclusión 5. Reformas para promover la conciliación familiar

– Las políticas de conciliación han de ser prioritarias ya que ayudan a cerrar la brecha salarial entre hombres y mujeres y permiten poder desarrollar una carrera profesional óptima.

– En la actualidad se constata una clara desproporción entre hombres y mujeres. Las mujeres están claramente infrarrepresentadas y, en numerosas ocasiones, realizan labores de ayuda a maridos y familiares, y cotizan por debajo de su pareja, lo que provoca situaciones de discriminación.

– Para evitar estas situaciones es necesario impulsar medidas que tengan como finalidad facilitar la contratación de sustitutos durante el tiempo de baja o de permiso de maternidad y paternidad, para que no tengan que interrumpir su actividad.

– En este sentido, es importante la creación de una bolsa de empleo, ordenada por perfiles profesionales, para que los autónomos que se tengan que dar de baja por accidente o enfermedad o de permiso por maternidad y paternidad, tengan más fácil contratar a alguien que los sustituya y no tengan que interrumpir su actividad.

– Además, se han de impulsar medidas que tengan como objetivo incrementar las bonificaciones que reciben las mujeres autónomas durante el permiso de maternidad y los dos años siguientes.

Conclusión 6. Reformas para mejorar la financiación de los autónomos

– Con los años, las barreras al acceso a la financiación por parte de los autónomos se han mejorado y se han ido rompiendo; no obstante, todavía queda mucho camino por recorrer.

– En este sentido, se han de poner todos los medios necesarios para que los emprendedores tengan una segunda oportunidad tras un revés empresarial, facilitando mecanismos de mediación y arbitraje para la restructuración de las deudas, incluidas las deudas con la Seguridad Social y Hacienda. Asimismo, se han de reducir las sanciones y el aplazamiento de las deudas.

– Se ha de reformular la línea del Instituto Catalán de Finanzas haciendo que el límite actual se reduzca considerablemente, ya que los 25.000 euros, en muchas ocasiones quedan fuera del alcance de los jóvenes.

– Se han de facilitar soluciones que permitan monetizar las facturas para evitar las tensiones de tesorería provocadas por la elevada morosidad. Los autónomos no tienen capacidad financiera para financiar los 81 días de media que tardan las grandes empresas en pagar, esta imposibilidad obliga a muchas de ellas a cerrar sus negocios. Por ello es necesario llevar a cabo medidas inmediatas que permitan asegurar el cumplimiento estricto de los plazos legales de pago a proveedores, estableciendo en todos los contratos la obligación de que se pague en plazo a los subcontratistas, abonando directamente las deudas pendientes. Adicionalmente se debería crear un buzón de lucha contra la morosidad donde todo aquel conocedor de algún incumplimiento de la normativa relativa a los plazos de pago a proveedores, pueda ponerlo en conocimiento de la Agencia Estatal de la Administración Tributaria.

– Además, es recomendable abrir nuevas fórmulas de financiación para todas aquellas personas que tengan dificultades de inserción laboral y, en particular, los mayores de 45 años, los cuales tienen dificultades para consolidar su negocio.

– También es necesario, en aras a promover la competencia y la eficiencia en la contratación pública, facilitar el acceso a los autónomos de los contratos públicos de la Generalitat, flexibilizando los requisitos de solvencia económica, financiera, técnica y profesional para participar en licitaciones públicas.

Conclusión 7. Reformas para facilitar el emprendimiento y el empleo

– Los autónomos constituyen uno de los principales motores de creación de riqueza y empleo, por ello, son necesarias reformas que faciliten el emprendimiento y el empleo de los mismos.

– En este sentido, es importante facilitar el relevo generacional de los autónomos que se jubilen para que no tengan que cerrar su negocio. Por ello, es necesario crear un servicio que permita a los autónomos en edad próxima a la jubilación entrar en contacto con otros trabajadores, que estén dispuestos a hacerse cargo del negocio para que este no tenga que cerrar su negocio por falta de relevo.

– Además, es importante impulsar medidas que favorezcan que los autónomos que trabajan en actividades de temporada mantengan el alta durante el año, y no interrumpan su cotización, a través de bonificaciones.

– Asimismo, se han de impulsar medidas que ayuden a todos los autónomos que se vieron forzados a cesar su actividad durante la crisis económica, para que puedan recuperar sus lagunas de cotización y tengan derecho a una pensión contributiva al jubilarse.

– Al mismo tiempo, es necesario llevar a cabo medidas que aseguren que existen servicios de apoyo y orientación eficaces por personal que cuente con una capacitación específica, que pueda asesorar a los emprendedores en

la elaboración de sus planes de negocios y en como solicitar las ayudas disponibles optimizando y mejorando las estructuras administrativas existentes.

– Al mismo tiempo, se han de eliminar las restricciones lingüísticas y las multas a los autónomos que no rotulen en catalán, para que en cada establecimiento se pueda elegir libremente la lengua de rotulación, ya que esto supone una barrera en el emprendimiento.

– También se debería establecer una forma jurídica de tributación simplificada compatible con el hecho de asociación de dos o más autónomos.

6.5. Propostes de conclusions presentades pel Grup Parlamentari de Junts per Catalunya (reg. 48614)

Introducció

La Comissió d'Estudi del Treball Autònom (CETA) fou constituïda l'onze d'octubre de 2018 amb motiu de l'aprovació d'una Proposta de resolució de creació d'una comissió d'estudi del treball autònom, amb número d'Expedient 252-00012/12, publicada al BOPC 115, presentada per tots els Grups Parlamentaris i aprovada en la sessió del Ple de 4 de juliol de 2018.

L'esmentada Comissió tenia per objecte d'estudi les mesures i les polítiques que es poden impulsar per als treballadors autònoms i la proposta dels canvis legislatius necessaris per a abordar i millorar els problemes que puguin tenir aquests treballadors a Catalunya, amb el màxim afavoriment de llur desenvolupament i llur tasca, i de manera que es doni veu a aquest sector.

1. El juny de 2019, el nombre de treballadors/es autònoms persones físiques era de 331.130, el que representa el 60% del col·lectiu, seguit per 91.382 afiliacions de socis de societat (16%); 83.838 membres d'òrgans de societats (15%); i 33.532 familiars de col·laboradors (6%), i 16.166 en l'apartat d'altres (3%), el que suma un total de 556.048 d'afiliacions per compte propi, segons les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Amb la suma de totes aquestes afiliacions per compte propi a la Seguretat Social, el percentatge d'autònoms/es a Catalunya representa el 15,9% del total de l'afiliació a Catalunya que, el mes de juny, era de 3.501.558 persones. Respecte del mes juny de l'any 2018, el número de treballadors autònoms (persones físiques) va pujar 2.288 persones (0,7%), mentre que el nombre total del col·lectiu afiliat per compte propi a la Seguretat Social va baixar 1.455 (-0,3%).

Per persones físiques, la província de Barcelona és líder en treball autònom a Catalunya amb 238.340 persones físiques seguida de Girona amb 37.454; Tarragona amb 33.051; i Lleida amb 22.285. Per total d'afiliació per compte propi, la província de Barcelona també lidera el treball autònom de Catalunya amb 398.679 afiliats; seguida de Girona amb 63.129; Tarragona amb 55.180; i Lleida amb 39.080.

La xifra de 331.130 treballadors/es a Catalunya representa el 9,5% de la població ocupada a Catalunya, de la que el 65% són homes i 35% dones. Per edats, el 46% té entre 40 i 54 anys; el 27% 55 o més anys; el 25% de 25 a 39 anys, i el 2% són menors de 25 anys. Del total de treballadors/es autònoms a Catalunya el 15% són persones estrangeres.

Per característiques laborals, el 54% té un antiguitat de 5 o més anys; 8 de cada 10 no tenen persones assalariades a càrrec; el 86% cotitza per la base mínima; i el 78% treballa al sector Serveis. Una mica més de 1.900 dels poc més de 550.000, són TRADES declarats. A Europa els autònoms es mouen

per sota del 15% (Dinamarca 7,3%, Alemanya 9,3%, Itàlia 20,9%, Grècia 29,4%). 25% dels treballadors autònoms a Catalunya són directius (societaris).

Contravenint les previsions que auguraven però un creixement molt més important, el número de treballadors autònoms no s'ha incrementat en el període post-crisi com era esperable. De fet, la relació respecte al flux d'afiliació en el règim d'autònoms és de cicle invers: quan hi ha més crisi econòmica hi ha més autònoms, i quan hi ha menys crisi hi ha menys autònoms.

2. És sens dubte un col·lectiu al que cal donar més suport i un col·lectiu regulat per un marc normatiu que cal revisar i actualitzar. Un col·lectiu de gent decidida i creativa, que sovint es juga el seu patrimoni personal, que treballa moltes hores per tirar endavant i que té riscos d'inestabilitat i precarietat.

És necessari abordar sense més demores, reformes imprescindibles en benefici dels treball autònom, mesures per millorar les seves condicions laborals, per fomentar l'emprenedoria i el relleu generacional, per incrementar el suport que reben, el seu nivell de protecció i la seva formació, i per millorar la seva representació i participació en el diàleg social, entre d'altres.

En aquest sentit, cal destacar també, alguna qüestió en la que s'ha avançat, per exemple, en la Creació del Consell del Treball Autònom de Catalunya el passat mes de juliol. Aquest Consell té com a funcions entre d'altres, emetre el seu parer amb caràcter facultatiu sobre els avantprojectes de lleis o projectes de decrets que incideixin sobre el treball autònom; i elaborar propostes/informes en relació amb les línies d'actuació en matèria de treball autònom.

El Consell del Treball Autònom donarà veu a les més de 530.000 persones que són treballadors/es autònoms a Catalunya als espais institucionals. Treballarà per fixar una postura comuna sobre el futur del treball a Catalunya que implica també al treball autònom, sobre la revisió del Decret 18/2010 d'aplicació a Catalunya de l'Estatut del Treball Autònom per adaptar el seu contingut a la nova regulació del Treball Autònom i a la nova realitat associativa. I, com a espai de concertació, el Consell treballarà per acordar les mesures de promoció del Treball Autònom i per crear un espai de debat per donar respostes als reptes immediats.

Evidentment, cal seguir avançant i confiem en que la tasca portada a terme per la Comissió, serveixi a aquest objectiu.

3. La Comissió ha celebrat 7 sessions inclosa, la sessió constitutiva, entre els mesos d'octubre de 2018 i juny de 2019, ha elaborat un Pla de Treball i ha substanciat en aquestes sessions, les següents compareixences:

– Una representació de Joves Empresaris de Catalunya davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Una representació de l'Associació d'Autònoms Dones i Homes Emprenedors de Catalunya Segle XXI davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Una representació de l'Associació de Professionals Autònoms i Empreses davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Una representació de la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Responsable de la memòria d'autònoms elaborada pel Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Una representació de Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Una representació de l'Associació Agrària de Joves Agricultors davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Una representació d'Unió de Pagesos davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Una representació de Pimec davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Una representació de Foment del Treball Nacional davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Una representació de la Unió General de Treballadors davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Una representació de Comissions Obreres davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Una representació de la Confederació de Treballadors Autònoms de Catalunya davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Una representació de l'Institut Català de Finances davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Directora general d'Igualtat davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Directora general de Joventut davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Director general de Protecció Social davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Director general d'Economia Social, el Tercer Sector, les Cooperatives i l'Autoempresa davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Directora del Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya, davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Directora general del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya, davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Directora general de la Inspecció del Treball, davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Director general de Relacions Laborals i Qualitat en el Treball, davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Compareixença de Josep Ginesta i Vicente, secretari general de Treball, Afers Socials i Famílies, davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Carolina Gala Durán, doctora en dret i catedràtica habilitada de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la Universitat Autònoma de Barcelona, davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

– Júlia López, doctora en dret i catedràtica de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la Universitat Pompeu Fabra, davant la Comissió d'Estudi del Treball Autònom

En aquestes compareixences entre d'altres, s'ha reflexionat sobre: el model de contractació, la inspecció de treball, la judicialització de les relacions de

treball, arbitratge-mediació, formació, política fiscal, marc competencial, falsos autònoms, autònoms depenents, treballadors que treballen per plataformes digitals, impacte de les noves tecnologies, rigidiesa del mercat de treball, inseguretat jurídica, flexi-seguretat versus flexi-precarietat, pensions-plans de pensions i assegurances de salut, sistema públic de protecció social, contingències comuns, contingències professionals, cotitzacions i ingressos reals, cotització a temps parcial, adaptació mensual de les bases de cotització, bonificacions i reduccions de quotes, tarifa plana, cessament d'activitat, prestació d'atur, capitalització de l'atur, Règim General i Règim especial, representació i participació, prevenció de riscos laborals, perspectiva de gènere, simplificació administrativa, finestreta única empresarial, finançament –microcrèdits i ajuts–, terminis de cobrament...

Conclusions

1. Com apuntàvem anteriorment, el conjunt de l'afiliació a Catalunya ha crescut un 2% intertrimestralment, sobretot pel creixement del treball per compte d'altri (+2,2%) i, en menor mesura, pel treball per compte propi (+0,5%). Respecte d'un any abans, el treball assalariat augmenta també amb molta més força que el treball per compte propi (+4,8% enfront del +0,4%). La xifra d'autònoms persones físiques es manté pràcticament estable (+0,0%; 46 més).

Aquestes són unes dades que ens han de preocupar donat que evidencien que el treball autònom, l'autoocupació, la creació de microempreses, d'empreses en definitiva, amb l'esforç i sacrifici personal que això implica, no son atractius per les persones que s'incorporen a l'activitat laboral i productiva, que cerquen opcions d'ocupació amb menys risc, encara que sigui a costa d'una menor realització o satisfacció personal.

2. Aquestes dades ens han de fer reflexionar, donat que la meitat de les empreses d'autònoms tenen una antiguitat inferior als 5 anys, el que evidencia una dificultat en la consolidació dels projectes. També el fet de que majoritàriament els autònoms siguin majors de 40 anys, posa de relleu que els joves no es troben en condicions d'accedir amb facilitat a l'autoocupació.

3. Un altre aspecte preocupant és el fet de que el 85% cotitzi per la base mínima, això ens situarà socialment, si no hi ha cap complement de les pensions en el seu dia que s'hagi pogut originar de l'estalvi del propi autònom, en un potencial futur de precarització econòmica d'aquests autònoms.

4. Pel que fa a les cotitzacions hi ha hagut unanimitat en totes les compareixences en la necessitat de plantejar que l'autònom cotitzi en funció dels seus ingressos reals. Això tindria diversos avantatges.

En primer lloc eliminaria la inseguretat jurídica que actualment existeix a la normativa, que no està clara, i depèn d'interpretacions, en relació a partir de quin nivell d'ingressos cal donar-se d'alta al RETA.

En segon lloc, faria que la situació actual, en que des de l'inici de l'activitat d'autoocupació l'autònom està obligat al pagament de la cotització, encara que pugui estar temporalment bonificada, quan encara no te beneficis o ingressos suficients, motiva que moltes activitats es duguin a terme en forma d'economia submergida. La cotització en funció del rendiment de l'activitat, en una escala progressiva, desincentivaria aquestes activitats al marge legal que perjudiquen tot l'entramat econòmic.

En tercer lloc, la cotització en funció dels beneficis referida a una escala progressiva, suposaria una forma de pagament que afavoriria la justa redistribució de les rendes entre els autònoms, que repercutiria posteriorment en les seves prestacions.

En quart lloc, la cotització en funció dels beneficis soluciona la reivindicació de poder cotitzar per jornada reduïda.

5. L'administració de la Generalitat de Catalunya ha fet i fa esforços importants en pro del treball autònom a través del Programa Catalunya Empren, o del Programa Consolida't.

Amb serveis d'informació, assessorament i orientació, programes de formació, serveis de seguiment tècnic per la consolidació de l'activitat, serveis de finestreta única empresarial, serveis d'acompanyament per l'accés al finançament, servis d'alfabetització digital, serveis d'assessorament de noves oportunitats de negoci al projectes empresarials TIC, i de foment del seu ús en la gestió empresarial, i també serveis de vivers d'empresa, facilitadors de traspàs de negocis i de segones oportunitats.

6. L'autònom ja hem vist per les xifres que majoritàriament treballa sol, però així i tot i a tots els efectes és una empresa, i una empresa a la que li són d'aplicació totes les normatives generals i sectorials, de cotització social, fiscals, mediambientals, d'autoritzacions administratives, de prevenció de riscos, de protecció de dades, de blanqueig de capitals. Normatives totes elles pensades per a empreses amb una mínima estructura i moltes d'elles pensades per a grans empreses, però que son de completa i plena aplicació a l'autònom, que no te ni temps ni mitjans per a fer-hi front. Cal saber trobar formules que conciliïn el compliment de la normativa amb una lògica adaptació a les dimensions de cada empresa.

7. S'ha de potenciar la tasca del Servei d'Ocupació de Catalunya, consorci en que participen la Generalitat, patronals i sindicats, en la formació continua de l'emprenedoria, la gestió de la capitalització de l'atur, i la gestió de la garantia juvenil. Es de destacar la dada negativa de que dels recursos de la formació bonificada, accessible també als autònoms, no s'han utilitzat recursos per import de 62M d'euros, el que evidencia la manca de difusió i d'informació de l'existència d'aquests recursos.

8. Pel que fa a la població jove, el 7'3% de joves estan afiliats com autònoms i suposen el 16'9 del total d'afiliacions al RETA. Però aquest es un sector de molta precarització tan econòmica com de situació jurídica, amb un percentatge molt elevat de falsos autònoms que haurien d'estar contractat com treballadors per compte aliè.

9. La figura de l'autònom depenent requereix un replantejament seriós. La seva pròpia denominació i regulació es una contradicció en els termes. Genera inseguretat jurídica a la autònom però també a l'empresa, que pot ignorar, si no es informat pel mateix treballador, de la situació d'autònom depenent. Afavoreix la vulneració de drets laborals mitjançant la contractació fraudulenta de falsos autònoms.

10. Les plataformes digitals ofereixen oportunitats d'autoocupació, però amb l'actual regulació laboral generen un problema d'inseguretat jurídica tant pels treballadors com per les pròpies plataformes. Els seus treballadors autònoms son principalment joves, i moltes vegades estan contractats a través de la figura de l'autònom depenent, generant situacions de precarització.

11. La figura de l'autònom familiar, actualment molt circumscrita a la noció de família tradicional i matrimoni, requeriria una actualització a la realitat social i fins i tot legal en l'àmbit civil, o ja hi ha el ple reconeixement jurídic de les situacions de parella de fet, que en canvi no està contemplada en l'àmbit del RETA.

12. La figura dels socis i administradors de societats mercantils, obligats a cotitzar pel RETA, també genera situacions d'inseguretat jurídica, per la imprecisió dels límits i condicions subjectives que obliguen o no a la cotització per aquest regim; i també de disfuncions en la cotització, donat que no hi ha una correlació entre els ingressos i la quota a pagar, habitualment el perjudici del sistema.

13. Un altre problema seriós per a l'activitat autònoma és l'accés al finançament, tant a l'inici de l'activitat com pel normal funcionament del circulant. Si fe es remarcable l'instrument de suport que suposa l'ICF, la seva incidència en el mercat financer és molt reduïda.

14. La morositat es una altra qüestió no resolta ni pels autònoms ni per les empreses en general. La normativa sobre els terminis de pagament es sistemàticament incomplerta per les grans corporacions empresarials i també lamentablement per la pròpia administració. Els mecanismes legals existents no ofereixen garantia suficient de cobrament dels serveis o mercaderies entregats; i quan es produeix l'impagament, el funcionament lent dels jutjats tan en la tramitació dels procediments com de les execucions de sentències.

15. Si be la normativa concursal ja preveu la possibilitat d'aplicar el procediment mercantil del concurs de creditors a les persones físiques, encara molt poc utilitzat, el fet de que en quedin exclosos els crèdits amb l'AEAT i la SS, que acostumen a ser pels autònoms en dificultats econòmiques el deute principal, fa que a la pràctica no sigui un mecanisme real de segona oportunitat, homologable amb els dels països del nostre entorn.

Recomanacions

1. Promoure l'increment dels incentius per als treballadors amb discapacitat que s'estableixin com a treballadors autònoms.

2. Reforçar la lluita contra els fraus laboral, fiscal i a la seguretat social que més afecten els joves. Cal combatre males pràctiques com ara remunerar llocs de treball mitjançant hipotètiques beques, la proliferació de treball informal, els falsos autònoms, pràctiques que menystenen els drets dels treballadors, tot i tractar-se de relacions laborals.

3. Reforçar els serveis d'acompanyament i formació per a l'autoocupació per a joves, a la vegada que facilitar l'accés dels joves que comencen una activitat pròpia al règim de treballadors autònoms.

4. Promoure un Pla Estratègic pel Treball Autònom que determini les principals modificacions a incorporar en un futur nou Estatut del Treballador Autònom, i en la resta de legislació que els afecta, amb l'objectiu de reforçar la seva protecció social i millorar la seva regulació fiscal i administrativa.

5. Promoure una modificació del Règim Especial de Treballadors Autònoms (RETA) per establir un sistema progressiu de cotitzacions en funció dels ingressos reals.

6. Promoure que mentre no s'articuli una vinculació entre ingressos reals i cotitzacions, a finals d'any l'autònom pugui realitzar aportacions voluntàri-

es, addicionals a les cotitzacions ordinàries, les quals li computaran en un augment de la base per aquell exercici.

7. Promoure l'establiment d'una tarifa zero per a autònoms no habituals i per aquells que tenen ingressos baixos, per exemple ingressos inferiors al SMI.

8. Promoure la regulació d'una tarifa plana reduïda durant 2 anys per a col·lectius de treballadors autònoms que iniciïn una activitat o bé donin continuïtat a una activitat per successió empresarial o bé per treballadores autònomes que es reincorporen després de la maternitat.

9. Promoure que s'incentivi la contractació del primer treballador per part d'un autònom sol.

10. Promoure una revisió de la regulació de la prestació per cessament d'activitat, perquè doni cobertures equivalents a les prestacions i subsidies d'atur.

11. Promoure la jubilació activa, que es pugui treballar i cobrar el 50% de la pensió.

12. Promoure que es reguli la figura del treballador autònom a temps parcial, ja prevista a la Llei, però no desenvolupada.

13. Promoure i garantir la presència de representants dels treballadors autònoms en el diàleg social, amb la finalitat que puguin tenir veu pròpia en els àmbits de la seva competència.

14. Promoure que s'incrementin les despeses deduïbles pel treballador autònom, relatives al vehicle o als subministraments, quan aquests tinguin la doble utilitat de particulars i empresarials.

15. Promoure que es garanteixi la possibilitat d'ajornar el pagament de l'IVA pels treballadors autònoms.

16. Promoure una revisió del marc normatiu dels Treballadors Autònoms Econòmicament Dependents (TRADE), amb l'objectiu de millorar la seva protecció social i possibilitar la conciliació de la seva vida familiar i professional.

17. Promoure l'articulació d'una regulació específica per als TRADE vinculats a plataformes digitals, sempre que el 75% o més dels seus ingressos procedeixin de la facturació a aquestes plataformes.

18. Promoure que s'eximeixin de tributació les indemnitzacions per cessament d'activitat satisfetes als TRADE, en el cas d'expedients de regulació d'ocupació, tal com passa amb els treballadors del règim general. Suport a l'emprenedoria, a la solvència i a les segones oportunitats dels autònoms

19. Incrementar les dotacions pressupostàries destinades a donar suport, inclòs suport financer, a l'emprenedoria

20. Promoure l'establiment d'un règim d'infraccions i sancions per a lluitar contra la morositat en les operacions comercials.

21. Promoure l'impuls de mesures de segona oportunitat, per a treballadors per compte propi que emprenguin noves activitats.

22. Respecte a l'adequació de les relacions econòmico-laborals entre treballadors i empreses en el marc de les plataformes digitals:

Un estudi recent del Parlament Europeu en aquesta matèria d'octubre de 2016 (La situació dels treballadors en l'economia col·laborativa) recomana enquadrar als actors de l'economia col·laborativa, plataformes i usuaris proveïdors, en l'àmbit de la regulació dels autònoms i dels treballadors per

compte propi, complementant aquest plantejament i permetent a les plataformes desenvolupar la seva pròpia política de beneficis».

Per la seva banda, la Comissió Europea, en l'informe «El futur del treball en l'economia col·laborativa. L'eficiència en el mercat i l'equitat d'oportunitat o precarització injusta» dut a terme també en 2016, recomana adoptar, amb l'objectiu de «facilitar la convergència i la transició entre els treballs sota demanda digital i altres formes d'ocupació», mesures per: delimitar el tipus de relacions existents; definir un salari mínim juntament amb límits al nombre màxim d'hores treballades per dia; establir unes formes mínimes de protecció social i d'assegurança de salut; Considerar l'assegurança de responsabilitat civil per danys a tercers i altres possibles mesures de seguretat sanitària; regular el tipus i la freqüència de les formes tecnològiques de control i l'ús de les dades dels treballadors; i per assegurar que la classificació algorítmica automàtica de plataformes i classificacions de reputació no discrimini el gènere, l'ètnia, la raça i/o l'edat, entre d'altres.

6.6. Propostes de conclusions presentades pel Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem (reg. 49176)

– Boom de l'autònom: Veritables o falsos autònoms?

Catalunya, igual que altres territoris membres de la Unió Europea ha sofert en els últims anys l'anomenat «boom de l'autònom».

És important destacar, que part d'aquest anomenat boom, neix principalment per la incidència o reflexió de la Unió Europea, i el «Llibre verd per a la modernització del dret del treball», publicat en 2006, en què s'obre el plantejament sobre els models d'ocupació, assegurant que aquests no poden ser sols models basats en contractes de treball, sinó que han de ser models combinats; és a dir, no necessàriament tots els intercanvis entre ocupació i remuneració han d'estar recollits per un contracte de treball. Aquesta qüestió ha ajudat al desenvolupament d'un ampli creixement de les bosses de treballadors autònom a Europa, i que especialment s'estan desenvolupant en certs sectors específics, des d'advocats, les càrnies i especialment entre les plataformes digitals.

Catalunya compta en l'actualitat amb al voltant de 552.000 treballadors autònoms, la qual cosa suposa el 16,3% de tots els afiliats a la seguretat social. Un percentatge superior a la mitjana de la Unió Europea, que se situa en el 15%.

D'aquestes 552.000, entorn de 37.000 són joves, la qual cosa suposa que el 7,3% dels joves afiliats a la seguretat social ho fan mitjançant el règim especial de treballador autònom.

Però, encara que treballar com a autònom és una forma menys freqüent entre la població jove en relació amb el conjunt de la població, existeixen dades que evidencia l'augment d'autònoms joves en els anys més durs de la crisi econòmica.

Però, la qüestió és molt més profunda. Són aquests treballadors veritables autònoms o són falsos autònoms?

Darrere de molts autònoms, sobretot en el món de les plataformes digitals, trobem a grans empreses, que, a partir d'algoritmes, generen activitats empresarials, que és la de prestació de serveis.

Presta serveis a través de treballadors que estan sent controlats i a més estan sent obligats a treballar en una franja horària determinada per l'empresa.

Se'ls fa control del seu treball, se'ls valora el treball, i per tant s'exerceix poder disciplinari de l'empresari, perquè quan existeix una mala valoració d'un client, el treballador pot ser sancionat per l'empresari i pot assignar-li menys producció o fins i tot acomiadar-lo.

Aquests autònoms reben una imposició clara en la manera que han de portar el producte, com han de relacionar-se amb el client, i fer el lliurament del producte.

És a dir, no sols és que s'exerceixi control, és que a més és un control absolut de la seva activitat. Per tant, com han coincidit diversos compareixents d'aquesta comissió d'estudi, aquestes persones no poden continuar sent denominats treballadors autònoms, aquests són clarament treballadors per compte d'altri.

El fons d'aquestes situacions es troba clarament en l'**abaratiment de la mà d'obra**, en relació amb certs serveis.

Però aquesta situació encara és més greu, perquè aquest abaratiment de la mà d'obra i, per tant, de la precarització del treball, fa possible que hi hagi treballadors que estiguin treballant per a diverses plataformes. Tot això per aconseguir una quantitat de diners que li permeti viure.

Però ha de quedar clar, que aquesta situació no sols s'està donant de la mà de les plataformes digitals, sinó també en altres sectors que també s'aprofiten d'algunes figures d'ocupació com el «cooperativisme». Tenim casos greus a Catalunya sobre aquest tema, com amb les anomenades «cooperatives càrnies», moltes de les quals han comès grans actes d'infracció pel que fa al dret laboral i els principis del cooperativisme.

A més, hi ha dades que evidencien aquesta situació, com ha estat l'enquesta a la joventut de Catalunya, on el 22,6% dels treballadors autònoms joves declaren que ho són perquè l'empresa per a la qual treballen prefereix que siguin autònoms.

– Deslaboralització de la relació de l'ocupació

Per tant, partim de la premissa d'un model impulsat des d'Europa, que aposta pel que els experts de l'àrea, com la Doctora en Dret i Catedràtica de Dret del Treball i Seguretat Social, Julia López, han denominat la «deslaboralització» del model d'ocupació. Creant, per tant, estructures i normes d'ocupació, de desenvolupament en els estats i als països de polítiques al foment d'altres formes contractuals.

Però, no sols sofrim els estralls del foment d'un model des d'Europa, sinó que a més a Espanya les dues reformes laborals, tant la del PSOE en 2011, com la del PP en 2012, han creat un escenari, dins del mercat laboral, que facilita sobretot la mala utilització de la legalitat o una utilització interessada de la llei per a establir relacions molt més asimètriques, i que ha diluït la capacitat dels treballadors per a defensar els seus drets.

Aquest impuls cap a la «deslaboralització» de les relacions d'ocupació produeix una sèrie de conseqüències, no solament de **desprotecció dels treballadors** sinó que en moltes ocasions també tenen conseqüències directes sobre la **sostenibilitat de pensions i de sistemes de seguretat social**.

– Segmentació laboral i jurídica: Judicialització

Però un sistema que no clarifica té una altra conseqüència a més de les dels efectes sobre el sistema de pensions o el sistema de la seguretat social, que a

més es ve desenvolupant cada dia més i més, com és la «judicialització del sistema». Un procés que a més surt bastant car a les arques públiques.

Aquest procés de judicialització es deu en gran manera a la segmentació jurídica del mercat de treball i a la falta d'homogeneïtat dels drets dels treballadors, la qual cosa fa que baixin les formes de protestes formals fins llavors i augmentin els processos judicials com a via de protesta i reivindicació de drets.

– Segmentació laboral i jurídica

Als anys 80 l'Estatut dels treballadors era l'única norma de referència i per tant el treball autònom quedava exclòs.

D'una banda, estaven els treballadors per compte d'altri, dependents, dins de l'àmbit d'organització i direcció d'un empresari i de manera voluntària. Per tant, tot el que no presentava aquestes característiques –alienitat, dependència, com a inserció dins de l'àmbit d'organització de direcció d'un empresari, remuneració– quedava exclòs. Tot el marc d'ampliació de protecció de drets laborals es donava dins de l'Estatut dels Treballadors.

D'altra banda, les relacions de caràcter especial eren incloses dins de l'estatut amb una normativa especial.

Per la qual cosa, tota l'ampliació de drets s'anava incloent dins de l'Estatut dels Treballadors, conformant-se aquest com un «gran paraigua protector dels drets», com va denominar la Catedràtica Julia López durant la seva compareixença.

Però des de 2007, amb l'entrada en vigor de la Llei 20/2007, de Juliol de l'Estatut del treballador autònom, s'ha produït una disgregació i desconcentració del denominat «**paraigües protector de drets**». Atès que, en l'actualitat, comptem amb 1) Un Estatut dels Treballadors i 2) Amb un Estatut del Treballador Autònom, que obeeixen a diferents normes.

Amb aquesta **desconcentració de la normativa dels estatuts**, quan estem parlant de la figura del treballador autònom, des de 2007 ja no acudim a l'Estatut dels Treballadors, sinó que hem de dirigir-nos a l'Estatut del treballador autònom.

¿Però, era necessària aquesta desconcentració o es podria haver evitat?

Aquesta desconcentració és bastant qüestionable, atès que altres figures de treball com les cooperatives, estibadors o el servei domèstic han estat incloses en l'Estatut dels treballadors fent referència a una relació laboral de caràcter especial. Per tant, la figura de l'autònom podria haver-se inclòs de la mateixa manera, sense necessitat d'establir un nou Estatut per a aquesta figura.

– Estatut del treball autònom

L'estatut del treball autònom creat el 2007 és un estatut holístic, atès que no és un estatut compacte, sinó que subdivideix categories, perquè defineix al **treballador autònom** com aquell que treballa de manera personal, directa, i que pot ser ocupador o no. **Tots ells exclosos del dret del treball**.

– Diversitat de les figures del treballador autònom

Les diferents divisions de la figura del treball autònom fan encara més fàcil que es produeixin fugides del dret del treball, i no sols del dret del treball, sinó també els drets sobre la legislació mercantil o la legislació civil. Cosa

que podria augmentar més greument amb la possible incorporació de la figura del «treballador autònom a temps parcial».

– Inspecció de treball

Per tant, davant la segmentació laboral i jurídica i la desconcentració del paraigües protector dels treballadors, es fa imprescindible la intensificació dels controls i la tasca de la inspecció de treball. Amb la finalitat que es realitzi un veritable arbitratge, control, vigilància des d'un punt de vista objectiu funcionarial.

Però com han destacat diversos compareixents d'aquesta comissió d'estudi, desgraciadament la Inspecció de treball i la Seguretat Social no compta actualment a Catalunya amb els mitjans materials i personals suficients. Aquesta situació es dóna en part per la falta de coordinació amb l'Estat.

La Inspecció de Treball i Seguretat social va realitzar, el 2015, 3.376 actuacions o inspeccions, el 2016 unes 2.720 inspeccions i el 2017, 1.180 inspeccions. I, paradoxalment sembla que l'ús fraudulent de la figura del treball autònom no va a la baixa.

Cal destacar, a més, que Catalunya té una particularitat especialment en matèria d'inspecció de treball, i és que en té les competències.

– Seguretat laboral

D'altra banda, en matèria de seguretat laboral s'observa que la llei de prevenció de riscos laborals del propi Estatut del Treball Autònom és bastant limitada. I sumat a això, ha estat el règim del treball autònom on se solia apel·lar a l'autogestió en matèria de seguretat i salut laboral, i això ha derivat en la situació que tenim actualment.

En 2018 només el 14,38% dels treballadors autònoms de Catalunya cotitzaven per contingència professional. Una situació que feia que davant d'un accident laboral el professional deriva la seva situació al sistema de salut pública. No obstant això, amb la instauració del decret 28/2018, la situació canvia davant l'obligatorietat de cotitzar per contingència professional, però encara queda molt més. Cosa que demostra les faltes tan perjudicials que s'estaven cometent a nivell legislatiu.

– Formació i competitivitat per als treballadors autònoms

S'observa que com més formació té un treballador autònom, menys possibilitat té de fracàs. Per això molts compareixents d'aquesta comissió d'estudi han ressaltat la necessitat de **la formació i la readaptació professional** dels treballadors autònoms. Però no només la formació de les àrees de treball, sinó una formació del que significa la figura d'autònom, o autònom ocupador.

Per això, el disseny de l'oferta formativa ha de ser resultat de la detecció de les necessitats de qualificació del col·lectiu i per tant han de ser adaptades a les seves particularitats i estar orientades a la millora de la seva competitivitat.

– Fiscalitat, subvencions i ajudes per a autònoms

– Fiscalitat

En la nostra societat continua prevalent el treball per compte d'altri. El que resulta fàcil de controlar en matèria de seguretat social i d'IRPF. Però no passa el mateix amb els treballadors autònoms, atès que el sistema que tenim

a Espanya, a més de ser contributiu, permet als autònoms triar la base de la seva cotització, la qual cosa fa que actualment la majoria dels autònoms estiguin cotitzant per la base mínima.

Els sindicats han estat els primers a defensar que les cotitzacions no siguin una base a triar, sinó que això vagi progressivament equiparat al volum de l'activitat, al volum del negoci, etc.

Aquesta situació de les cotitzacions ha afavorit la picaresca d'algunes empreses, que han obligat els seus treballadors a donar-se d'alta com a treballadors per compte propi, o a través d'una cooperativa, tot això amb la finalitat de poder estalviar-se la cotització a la seguretat social.

Una situació que fa guanyar a l'empresa, però perdre al treballador i a les arques públiques, i per tant al conjunt de la ciutadania.

Espanya juntament amb Portugal són els únics països de la Unió Europea que deixen triar als treballadors autònoms la quantitat a cotitzar a la seguretat social, mentre que la resta utilitzen els criteris dels ingressos per a determinar quant es cotitza a la seguretat social.

Un sistema injust perquè crea diferència de tracte entre els treballadors per compte d'altri, els funcionaris i els treballadors autònoms, per la qual cosa el grau de finançament del sistema de seguretat social no recau de la mateixa manera. El 85,6% dels autònoms cotitzen per la base mínima, la qual cosa explica la baixa quantitat de les pensions RETA. El 40% de les pensions mínimes les cobren treballadors autònoms.

– Programes

Actualment comptem amb programes d'ajuda per als autònoms. Com el programa Consolida't que intenta donar suport als joves inscrits al programa de Garantia Juvenil, amb la finalitat que puguin mantenir-se en actiu i reforçar la seva activitat laboral, on s'observa que el 73% són autònoms. La baixa participació dels autònoms econòmicament dependents coincideix amb la figura de Trades, amb fórmula de creació del treball autònom de Catalunya, on a més s'observa l'alt percentatge de participació de les comarques de Barcelona amb un 73% enfront d'un 5% de les zones de Tarragona i Terres de l'Ebre.

– Subvencions

Els anys 2015 i 2018 s'han incorporat noves subvencions en l'àmbit del treball autònom. Les últimes van ser les del Reial decret llei 28/2018.

S'ha utilitzat la via de la bonificació de la seguretat social, implicant menys recursos per al sistema de seguretat social.

D'altra banda, la tarifa plana que porta activa des de 2013 ha millorat l'accés a l'activitat per compte propi, però no està sent tan eficaç com en principi es pensava. Les dades del Ministeri de Treball indiquen que des del 2013 fins avui s'han beneficiat entorn d'1.500.000 persones. No obstant això, en l'actualitat tan sols el 15,5% continuen actius afiliats al RETA. En la majoria dels casos, la taxa de supervivència del negoci no supera els primers 15 mesos de vida.

Llei de segona oportunitat

L'actual llei de segona oportunitat és molt restrictiva, fet que implica de facto que l'eina en qüestió que no és gens útil per als treballadors i treballadores autònoms. De fet, a Espanya només es van registrar 1.036 concursos

de crèdits a persones físiques i 240 autònoms, quan Alemanya té xifres de 107.000 i 180.000 respectivament.

Factor de gènere

Les dones afiliades al règim especial de treballadors autònoms de la seguretat social es va elevar en 2018 a 195.332, la qual cosa suposa un 35,5% del total dels afiliats en el règim de la seguretat social. El que posa de manifest que les dones tenen una presència inferior a la dels homes. No obstant això, la presència de les dones autònomes ha anat incrementant-se des de 2008 fins avui.

El 43,7% de les dones que treballen per compte propi té entre 45 i 59 anys, seguit de grups d'edat de 30 i 44 anys, una distribució similar a la dels homes.

Conclusions

Aquesta comissió d'estudi sobre el treball autònom ens fa veure que el dret al treball no pot ser un dret del treball per a les grans empreses. Per això, avui més que mai, des de les institucions hem de tenir l'objectiu i el repte de protegir als treballadors i treballadores alhora que dinamitzem la nostra economia. I per a això, es fan necessàries algunes accions i algunes descripcions com les següents:

1) Catalunya ha de treballar per a la creació d'un espai **d'autogovern en el marc del model de treball**. Un espai que ens porti a reflexionar sobre el model d'ocupació que volem per al nostre territori i quin és el que més s'ajusta a les nostres necessitats, i per tant com és el model que hem de fomentar des de les nostres institucions.

2) Entenent que el **model d'ocupació híbrida** podria ser el més adequat per a Catalunya, sempre que existeixin tots els controls necessaris que evitin qualsevol intent d'abús. És a dir, un model de treball a Catalunya que **no permeti determinades formes d'organització del treball utilitzi figures com les de falsos autònoms.**

3) I per a això, en primer lloc, es fa necessari que el **Govern de Catalunya assumeixi les seves competències en matèria d'inspecció de treball** i millori la coordinació amb el Govern de l'Estat. I en aquest sentit, Catalunya necessita de manera urgent que **s'augmentin els recursos materials i personals de la Inspecció de Treball** amb la finalitat de 1) Acabar amb els problemes i els abusos que es generen en matèria d'ocupació. 2) Per a evitar els processos de judicialització del sistema d'ocupació que està generant costos i saturacions innecessàries. Però això només pot fer-se millorant la coordinació en temes vinculats amb la dotació de recursos, amb les convocatòries d'oposició, o cobrir les places que hi ha dotades pendent de cobrir.

4) També necessitem **textos referencials** de la protecció dels treballadors que siguin **clars i sense cap mena d'ambigüitats**, amb la finalitat d'evitar 1) la judicialització del sistema d'ocupació, 2) El qüestionament del treball dels Inspectors de Treball i 3) no deixar oberta la lliure interpretació per part de la jurisdicció.

– Dins d'aquests textos de referència han d'existir criteris clars de **separació de les figures o de les diferents singularitats** que existeixen avui dia dins del **treball autònom**, on existeixi una clara definició del significat d'algunes figures particulars com els Trades, els autònoms 75% econòmicament dependent, així com la figura del familiar col·laborador.

5) Quant als estudis sobre l'àrea:

– És necessària la realització d'estudis sobre quines **relacions de treball autònom són efectivament relacions de treball autònom**, i quines relacions s'estan donant amb un frau en la contractació i haurien de ser assumides per les empreses en qualitat de règim general. Posant especial focus d'atenció a la figura dels Trades.

– D'altra banda, també es fa necessària **la renovació de les formes de recollida de les dades estadístiques**, amb la finalitat que els estudis com els de l'Enquesta de Població Activa, puguin aportar informació fent **diferència entre les figures d'autònoms**, com Trades o econòmicament dependents.

Destacant a més la importància que en aquestes estadístiques s'incloguin sistemàticament la variable de sexe, com ve recollit en l'article 56 de la llei 17/2015 sobre la igualtat efectiva de dones i homes.

6) És necessari que es treballi políticament perquè existeixi **un reconeixement del treball autònom**, i per a això serà essencial posar en funcionament tant a nivell d'Espanya com de Catalunya que es constitueixin **el Consell Espanyol de Treball Autònom i el Consell Català del Treball Autònom**. El Govern ha de treballar per a establir acords sobre les dues grans patronals de Catalunya i els sindicats representatius amb la finalitat que es posi en marxa de manera urgent el Consell Català del treball autònom.

7) Que **la judicialització no pot ser la via per a la resolució dels conflictes en la matèria**. Ni ho ha de ser en els conflictes laborals, però tampoc hauria d'haver-ho estat en relació amb la representativitat del Consell Català del Treball. Perquè a més els únics perdedors en aquests processos són sempre els treballadors i les treballadores. Entenent que és tasca del *Govern evitar aquestes judicialització apostant com hem citat anteriorment per 1) reforçament de les inspeccions de treball i 2) per la creació d'espais de diàleg i de consens.

8) Hem d'assumir que les **plataformes digitals** han vingut per a quedar-se, per això és necessari que el Govern de l'Estat comenci com més aviat millor a **regular aquest tipus de treball**. I això, podria fer-ho d'una manera molt senzilla, com va destacar en la seva compareixença la catedràtica Carolina Galán Durán; **com una relació laboral de caràcter especial, a través de l'article 2 de l'Estatut dels treballadors**.

9) Sobre fiscalitat i seguretat social:

Els autònoms no són un col·lectiu homogeni i per tant en relació amb aquesta diversitat també es fa necessari abordar la matèria de cotització dels treballadors autònoms des de la mateixa perspectiva.

– Cal reformular la **tarifa plana i vincular-la a projectes lligats a un pla de viabilitat** amb l'objectiu que les mesures serveixin per a general ocupació estable i no per a ocultar pràctiques fraudulentes o afavorir la proliferació de falsos autònoms.

– Les noves formes i organització del treball no han d'anar en contra dels drets dels treballadors i treballadores. Caldria, per tant, adoptar algunes mesures com s'han realitzat en alguns països, com Dinamarca, on s'ha **equiparat els autònoms al règim general.**

– *Els ajuts i subvencions als autònoms no poden venir de fons del sistema de seguretat social*. Aquestes haurien de fer-se a través de pressupostos propis, sobre la base d'altres tipus d'ingressos, no de les cotitzacions.

– **Reformular la línia ICF d'Autònoms** per a adequar el llindar mínim d'aquestes línies de finançament a les necessitats reals que puguin tenir aquests treballadors i treballadores.

– **Establir noves vies de finançament** amb la finalitat d'ajudar en la consolidació dels treballadors i treballadores autònomes.

– Restablir i dotar d'ajudes als autònoms per a la contractació de joves dins del **Programa Garantia Juvenil**.

– Evitar que es donin situacions com les actuals on 1 de 4 joves que han declarat ser autònoms a Catalunya, ho són obligats per les empreses. Pel que, serà necessari que des del Govern es promogui un model d'emprenedoria, d'autoocupació i de treball autònom de qualitat.

– Existeix la necessitat **d'enfortir alguns programes** com Consolida't o establir-ne altres de nous que facin un acompanyament real, almenys durant els dos primers anys de l'afiliació com a autònom, i això no pot centrar-se en fer simples campanyes. La clau és treballar conjuntament amb ajuntaments i les organitzacions sindicals, i de trobar fórmules perquè hi hagi una alta participació en aquesta mena de programes.

– **La formació en prevenció de riscos laborals** ha d'estar recollida de manera obligatòria, amb la corresponent actualització cada cert temps.

– Davant les restriccions que presenta l'actual **llei de segona oportunitat, es fa necessària una reforma integral** de la llei on es pugui prendre com a exemple alguns models com els de França, Bèlgica, Dinamarca, Finlàndia, Noruega i Suècia on es protegeix al deutor, organitzant un possible reembors sament del deute, però sobretot salvaguardant els drets socials, financers, d'accés a l'habitatge, d'inserció professional i de dignitat social.

10) En matèria de gènere

– El Parlament i el Govern de Catalunya ha de treballar amb la finalitat de **fer efectius els principis de la llei 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes**, que afecta de manera directa i indirecta sobre el treball autònom.

Com va recordar la directora general d'igualtat, Mireia Mata i Solsona, «les lleis d'igualtat són més que conegudes i més que acceptades pel conjunt de la població, però el dia a dia el desmenteix».

Per això cal treballar en aquest sentit, destacant alguns aspectes d'aquesta llei com l'article 3 sobre l'obligatorietat que les polítiques públiques siguin exercides des de la transversalitat i amb perspectiva de gènere. També l'article 5, que parla de l'elaboració d'estudis i informes sobre la situació de la dona, fent anàlisi i recerques sobre la situació de desigualtat per raons de sexe i difondre els resultats. Com també sobre el seu article 45, sobre la necessitat d'impulsar i promocionar accions d'economia social, del treball autònom i emprenedoria de dones. Parant esment especial a les treballadores autònomes econòmicament dependents en el disseny d'aplicació i avaluació de polítiques que fomenti i promocionin el treball autònom de qualitat i just, on es pugui fer compatible amb altres tasques com les cures, que encara segueixen centrades en el paper de la dona.

6.7. Propostes de conclusions presentades pel Grup Parlamentari Republicà (reg. 49404)

Introducció

La Comissió d'Estudi del Treball Autònom (CETA) va ser constituïda l'11 d'Octubre de 2018 amb l'objectiu d'analitzar la problemàtica del treball autònom, els seus principals reptes i posar sobre la taula propostes que contribueixin a donar-hi solució. La Comissió ha celebrat 7 sessions on han comparegut responsables de diferents organismes del Govern de la Generalitat amb competències sobre treball i economia social, expertes en dret del treball i relacions laborals, i els principals representants de sindicats i patronals, així com d'entitats rellevant per al sector del Treball Autònom. Aquesta Comissió conclou la feina iniciada en la XI legislatura per la Comissió d'Estudi de l'Emprenedoria i dels Autònoms (CEAA) que va veure la seva feina interrompuda per dissolució il·legítima del Parlament de Catalunya mitjançant l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola. No obstant, les compareixences i feina de dita comissió s'han tingut en compte per elaborar les conclusions d'aquesta Comissió d'Estudi del Treball Autònom.

A) El Treball Autònom a Catalunya

El Treball Autònom compta amb 556.048 afiliacions per compte propi, un 15,9% del total de la afiliació a Catalunya. D'aquests un 6% es corresponen a familiars col·laboradors, un 15% a membres o administradors de societats, un 16% a socis de societat i un 60% a persones físiques. Això vol dir uns 331.130 autònoms persones físiques que representen un 9,5% de l'ocupació catalana. D'aquestes persones físiques el 65% son homes i el 35% dones, el 85% son nacionals, només el 2% menors de 25 anys, el 25% de 25 a 39 anys, el 46% de 40 a 54 anys i el 25% majors de 55 anys. Només el 54% te una antiguitat de 5 anys o més, 8 de cada 10 no tenen assalariats, el 86% cotitza la base mínima i el 78% treballa als sectors serveis. Només un 12% treballen a la construcció, un 5% a la industria i un 5% a l'Agricultura[1].

El col·lectiu d'Autònoms es un col·lectiu heterogeni que inclou múltiples categoritzacions amb problemàtiques diverses. Segons la definició de l'Estatut del Treballador, és aquella persona física que realitza de manera habitual, personal i directa una activitat econòmica a títol lucratiu sense subjecció a cap contracte de treball. Els inscrits al Règim Especial de Treballadors Autònoms (RETA) es poden distingir entre autònoms persones físiques i autònoms societaris: socis de societats, membres d'òrgans d'administració, familiars de socis, religiosos i membres de col·legis professionals.

Malgrat que la definició d'autònoms inclou persones físiques amb assalariats un 80% no tenen cap assalariat. Dintre d'aquestes persones físiques també hem de distingir els Treballadors Autònoms Econòmicament Dependents – abreviats com a TAED - regulats per el Reial Decret 197/2009 de 23 de de Febrer que estableix que son aquells que perceben, com a mínim, un 75% dels seus ingressos d'un únic client. A Catalunya hi han 1.952 TAEDs declarats. No obstant es pressuposta un percentatge més elevats de TAEDS no declarats, tal com va exposar el Secretari de Treball i Afers Socials Josep

[1]. Segons dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya de 30 de Juny de 2019:
http://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/Evolucio_i_perfil_del_treball_autonom/2019/arxius/Infografia_Treball_autonom_2t19.pdf
http://observatoritreball.gencat.cat/web/.content/generic/documents/treball/estudis/Evolucio_i_perfil_del_treball_autonom/2019/arxius/Evolucio_i_perfil_treb_autonom_jun_2019.pdf

Ginesta. La identificació dels TAEDs es veu dificultada per la pressió dels clients per a no identificar-los com a TAEDs i la precarietat en que s'hi troben, de manera que acaben apareixen com a Treballadors Autònoms ordinaris quan en realitat no ho son. A aquest problema d'identificació s'hi ha de sumar la figura del «Fals Autònom» quan en realitat te una relació laboral, uns problemes agreujat per la creació de noves empreses de bases digitals on l'algoritme exerceix a la pràctica d'empresari.

Així doncs, quan parlem d'autònoms parlem des d'un treballador forçat a acceptar un regim d'autònom degut a la seva precarietat fins al propietari d'una gran corporació, passant per professionals liberals o petits comerciant. Tal com va apuntar el Secretari de Treball i Afers Socials de la Generalitat, Josep Ginesta, un col·lectiu complex amb algunes necessitats que no tenen res a veure.

Aquests problemes son substancialment diferents. No obstant, poden ser englobats en categories similars: aquells relacionats amb la dificultat de categoritzar quin treballador és o no un autònom, un autònom dependent i les conseqüències de la rigidesa del Regim d'Autònoms, generant frau i precarietat. Els problemes derivat de la cotització i el finançament, així com diferents problemàtiques que es veuen reflectides a la resta de la societat pel que a qüestions de gènere, emancipació juvenil o tenir en compte les necessitats especifiques de col·lectius minoritzats. Abans d'analitzar aquests reptes, cal tenir present quines son les polítiques de suport a l'autònom impulsades per la Generalitat de Catalunya i quin es el marc competencial en el qual aquestes polítiques es poden ampliar, consolidar o reformular.

B) Distribució Competencial

Els articles bàsics que distribueixen les competències sobre relacions laborals que repercuteixen al sector del Treball Autònom son els articles 148 i 149 de la Constitució. L'article 148 estableix les competències exclusives de les CCAA, establint com a competència exclusiva de les CCAA El foment del desenvolupament econòmic de la CEA (148.13) i l'assistència social (148.20), dos preceptes sota els quals es poden desenvolupar polítiques que contribueixen a solucionar les diverses problemàtiques a les que s'enfronta el Treball Autònom a Catalunya. L'article 149 llista les competències exclusives de l'Estat, incloent la garantia de la igualtat de drets i deures (149.1), legislació laboral (149.7) i legislació bàsica i règim econòmic de la Seguretat Social (149.17).

Malgrat que aquesta distribució de competències deixa la porta oberta per a una intervenció activa de la CCAA s'ha vist limitada per l'actitud centralitzadora del Tribunal Constitucional, que fa interpretacions extensives de les competències exclusives de l'Estat i limitades de les competències exclusives de les CCAA. Això doncs malgrat que l'article 149.7 podria deixar espai per les intervencions de les CCCAA, la interpretació de legislació laboral com legislació més reglament, tanca aquest espai. D'igual manera hi hauria espai per a intervindré en legislació no bàsica de la seguretat social, no obstant la interpretació extensiva del 149.1 fa que les normes de l'estat en comptes de llegir-se com a norma mínima es llegeix com a norma única. La constant voluntat de recentralització via judicial dificulta enormement la intervenció de les CCAA per a desenvolupar polítiques que incideixen en els principals problemes del Treball Autònom. Aquesta situació limita l'àmbit d'actuacions tant de la Generalitat, com del Parlament, donat que la modifi-

cació de l'Estatut dels Treballadors i la Llei del Treball Autònom queden excloses de l'àmbit competencial català. No obstant, la Inspecció de Treball que depèn de la Generalitat també necessita de la col·laboració de l'Estat sobretot pel que fa a la dotació de recursos o ala convocatòria d'oposicions per a tal de cobrir les places dotades a la Generalitat pendents de cobrir. Una col·laboració que podria ser manifestament millorable.

El País Basc i Navarra han desenvolupat polítiques especifiques per al Treball Autònom, sobretot pel que fa al desplegament de desenvolupament econòmic i assistència social, però també ho es que es veuen afavorides per un sistema de finançament basat en el concert econòmic que els permet tenir una política més activa, per exemple, bonificant l'IRPF. En canvi els recursos de la Generalitat de Catalunya estan compromesos per les disfuncions del model de finançament comú, que atorga la responsabilitat de la despesa a les CCAA però no assegura els recursos disponibles per a executar aquesta responsabilitat.

No obstant Catalunya ha desenvolupat polítiques importants de suport al Treball Autònom en tres àrees: formació i finançament, inspecció de treball, i concertació social. Cal tenir en compte que hi ha una part de la Inspecció de Treball que esta transferida a la Generalitat de Catalunya, aquella que fa referencia a les competències de relacions laborals, salut laboral, ocupació i cooperatives, i una part no transferida que es correspon a l'àmbit de la seguretat social. Una responsabilitat no pas menor, donat que gran part dels reptes als que s'enfronta el sector del Treball Autònom estan relacionats amb identificar adequadament els treballadors autònoms, els TAEDs i els falsos autònoms. Una tasca que la inspecció de Treball de la Generalitat de Catalunya ha entomat amb responsabilitat i alguns èxits significatius, tal com es descriu amb detall al punt 2.d. Aquests èxits també han vingut de la ma de trobar les escletxes legals que permeten incidir en la regulació del Treball Autònom, com per exemple la modificació de la Llei de cooperatives per a evitar que siguin el marc on s'aixopluguin organitzacions que en realitat funcionen com una empreses per a tal de limitar els drets dels treballadors.

C) Polítiques de Suport al Treball Autònom de la Generalitat de Catalunya

La Generalitat de Catalunya ha desenvolupat polítiques consolidades de promoció del treball autònom. El Programa «Consolida't», on els darrers anys hi ha hagut una inversió de 5,2 M€ i s'ha arribat a 3.260 persones.

– **El Programa d'autoocupació de Garantia Juvenil**, en el qual en 2017 i 2018 s'han invertit 11,7 M€ i s'han arribat a 1.245 persones. En aquest programa és dona un ajut a les persones joves que es donen d'alta com a treballadors autònoms.

– Des de 2015 el **Consorci per a la Formació Contínua** a Catalunya permet als treballadors autònoms accedir per si mateixos als programes de formació per a les persones ocupades, arribant a 79.800 persones amb una inversió total de 27 M€. La Formació continua en la seva globalitat suposa la formació de 900.000 treballadors anuals. Històricament podem distingir dos grans etapes de la formació continua a Catalunya. La primera de 2004 fins a 2014, quan canvia la normativa estatal. En aquest període la ràtio de participació dels treballadors autònoms va ser del 15% respecte els treballadors de règim comú. En total es van formar en aquest període 128.066 autònoms amb una inversió global de 49 M€.

La segona etapa ve marcada per l'aprovació de la Llei 30/2015 de formació professional per a l'ocupació en l'àmbit laboral, on es deixa de treballar exclusivament amb organitzacions sindicals i patronals i es crea un nou model basat en la concurrència competitiva amb entitats de formació. Dintre d'aquest nou model, el consorci ha optat per mantenir una línia especifica de formació per a treballadors autònoms dins de l'apartat de «programes transversals» amb formació vinculada a la normativa d'autònoms, emprenedoria, plans d'empreses o gestió fiscal, entre d'altres. En la convocatòria de 2017 es van formar un total de 11.262 autònoms, una ratio d'un 15.5% dels treballadors participants i amb una inversió de 3,3 M€.

– Des del **Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC)** també s'ha gestionat els mecanismes per accedir al Treball Autònom en situació d'atur. La capitalització de la prestació d'atur i –des de 2013– la comptabilització de l'atur i la suspensió de l'atur. Aquesta reforma preveu la possibilitat de suspendre la prestació d'atur durant seixanta mesos o compatibilitzar-la amb el Treball Autònom durant 270 dies. De fet, la possibilitat de compatibilitzar l'atur i de suspendre ha provocat una reducció substancial de la capitalització de la prestació, que era la forma tradicional d'accedir al treball autònom. L'any 2017 hi van haver 6.621 capitalitzacions i el 2018 n'hi van haver 5.643, mentre que en els anys àlgids de la crisi econòmica n'hi va haver més del doble de capitalitzacions. Del 2010 al 2013 es va arribar a 10.365 sol·licituds.

– El SOC també ofereix programes específics d'utilitat per al treball autònom. En primer lloc el programa de formació específica per a l'emprenedoria. En segon lloc tècniques de qualitat i millora contínua en àrees essencials de gestió de l'empresa. A més de mòduls d'autoocupació en els Programes d'Orientació i Acompanyament a la inserció laboral. Una de les pràctiques més destacades del SOC es el suport a la re emprenedoria, es a dir emprendre un negoci que ja esta en marxa. El SOC te un conveni amb el centre de reimpresa de Catalunya, al darrer exercici s'hi van destinar 250.000 i des de el 2016 hi ha hagut 445 transmissions d'empreses a persones en situació d'atur.

– Des de **l'Institut Català de Finances** també s'han habilitat línies especifiques de suport a els Autònoms. Préstecs, directament gestionats per l'ICF, Avals, mitjançant la societat participada Avalis, i inversió en fons de capital risc que aposten per empreses catalanes. Des de 2012 l'ICF ha clear una plataforma electrònica, disponible 365 dies a l'any, 24 hores al dia, per a tramitar peticions electròniques de finançament. El 93% dels seus usuaris son pimes i autònoms. La política de l'ICF és actuar anti-ciclicament i estimular l'economia en moments de restricció del crèdit. El 2018 es van realitzar 337 operacions per 31 M€ amb autònoms. Malgrat que aquestes operacions es veuen restringides en la seva capil·laritat al territori per el fet que es fan directament per part de l'ICF. Anteriorment s'havien fet en col·laboracions amb entitats bancaries, però les exigències de les entitats per a concedir el crèdit dificultaven que autònoms hi poguessin accedir. Malgrat que el sector dels autònoms es un sector que funciona bé amb baixa morositat.

S'ha apostat per estendre el model de concertació social a l'àmbit del treball autònom mitjançant el Consell de Treball Autònom. Malgrat que la constitució del Consell ha estat aturada els darrers anys degut a conflictes de representativitat, aquest es va constituir el 26 de Juliol de 2018

Principals reptes i problemàtiques del Treball Autònom

Les compareixences de diferents experts, actors socials i polítics de la CETA han permès identificar dos grans àmbits de reptes als que cal fer front per a tal de regular el Treball Autònom. En primer lloc l'adequada utilització de la figura del treballador autònom per a tal d'evitar fraus de llei i en segon lloc com garantir l'adequada cotització i cobertura social dels Treballadors Autònoms.

En el fons son dues problemàtiques que afronten el mateix fenomen, crear un marc de relacions laborals que garanteixi els drets i deures dels Treballadors Autònoms en un context on l'impacte de la globalització i la tecnologia han tingut un impacte considerable en el mercat de Treball i les polítiques destinades a flexibilitzar el mercat laboral tot garantint la seguretat vital de les treballadores i treballadors han acabat flexibilitzant el mercat laboral sense cap altra garantia que l'augment de la precarietat. Així doncs la qüestió es com podem regular de forma adequada el Treball Autònom per a tal de que els relacions laborals –encara que canviants– es mantinguin com a relacions laborals i també es garanteixi l'adequada cobertura social del Treball Autònom.

El Departament de Treball i Afers Socials ha posat la concertació social sobre la taula com a requisit indispensable per a tal d'assegurar unes relacions laborals amb drets per a tota la força laboral. Apuntant que allà on s'ha aconseguit evitar que la «flexiseguretat» acabi en «flexiprecarietat» es perquè s'han apoderat els agents que concerten i els protagonistes del mercat de treball. Per això, cal destacar, cal apoderar sobretot la part feble del mercat de treball. I, especialment, en el cas dels autònoms les seves eines de representació col·lectiva.

L'actual marc del treball autònom no només no garanteix els mateixos drets i deures que els treballadors per compte d'altri. Sinó que també ha creat un nínxol de precarietat parapetat darrere la rigidesa de les normes d'entrada al treball autònom. Un nínxol de proto-exclusió social format per joves d'activitat intermitent i que no generen prou ingressos com per a donar-se d'alta.

Finalment a la Comissió també han comparegut diferents entitats que han posat sobre la taula problemàtiques més especifiques i que afecten a col·lectius concrets, però nogensmenys importants i que també han d'obtenir resposta política.

A) Inspecció de Treball i frau en la creació de falsos Autònoms

La utilització adequada de la figura laboral del treballador autònom es un dels principals reptes del sector. Podem trobar dos principals motius per els mals usos. Genèricament hi ha un xoc entre la normativa i la utilització d'aquesta normativa. La catedràtica de Dret del Treball i de la Seguretat Social, Carolina Gala, apuntava als problemes de definició de «Treballador Autònom» des d'un criteri de «habitualitat» que necessitaria concreció, i des de la perspectiva de distingir entre els Treballadors Autònoms i els TAEDS. Apuntava a dues confusions principals. En primer lloc el criteri per a distingir si el TAED treballa de forma indiferenciada respecte els treballadors del client. En segon lloc, la noció de dependència econòmica del 75% que caracteritza els TAEDS que no es tradueix en una dependència jurídica. Donant la confusió de si realment estem davant un TAED o un fals autònom.

En segon lloc cal evitar que l'economia digital es construeixi en un model basat en el frau. No es pot permetre que el progrés vagi en detriment dels

drets laborals. Així doncs cal evitar que noves formes d'organitzar el treball debilitin el concepte de treball i els drets de les persones que treballen per compte d'altri.

L'exemple més evident es el de treballadors afiliats a plataformes on és un algoritme que actua com empresari. A la pràctica aquest algoritme decideix qui dona la feina, quan l'hi dona, perquè l'hi dona, fins hi tot quan el sanciona. A la pràctica el treballador no te cap tipus de contacte amb el mercat, l'algoritme tria els clients per els quals treballa. Si bé es cert que el treballador pot utilitzar alguns mitjans propis per a dur a terme la seva tasca, l'autèntic mitjà de producció és l'algoritme i aquest es propietat d'algú. El treballador està controlat a on treballa, comença en punts concrets i no escull ni on treballar, ni quan treballar, ni com treballar.

La Inspecció de Treball per a fer aflorar aquest ús fraudulent de la figura de l'autònom. En primer lloc amb les inspeccions regulars i en segon lloc amb actuacions especifiques on s'observen bosses de treballadors que s'han convertint en autònoms. Aquestes bosses en aquests moments es poden trobar en les grans «plataformes de treball» que tenen com a base del seu model de negoci l'obtenció de ma d'obra barata.

A Catalunya hi ha un consens per a situar la problemàtica de la «plataformització» sobre l'agenda per a tal d'evitar que es converteixi en un espai al marge de drets laborals, tal com es veu reflectit en la decisió de l'Acord Interprofessional de Catalunya d'analitzar les regulacions necessàries per a l'economia digital basat en plataformes de treball.

El Departament de Treball i Afers Socials ha impulsat la lluita contra els falsos autònoms en col·laboració amb el Parlament de Catalunya. Per exemple, amb la Llei de Cooperatives de l'any 2017 ha permès a la Generalitat a entrar en un àmbit d'actuació, com es el de les cooperatives del sector càrnic, on una jurisprudència problemàtica i que tot sovint tenia un resultat antisocial. L'actuació de la Inspecció de Treball i el Departament d'Afers Socials ha permès normalitzar 3.091 treballadors, fruit dl canvi de la Llei de Cooperatives i d'actuacions especifiques. En aquest moment dels 32.000 Treballadors del sector càrnic, 26.000 estan al règim General. Cal valoritzar aquesta aposta per el rigor en la identificació de cooperatives i falsos autònoms, sobretot perquè dintre de l'Estat trobem apostes que van en direccions contraries. En contrast a la direcció del Parlament i la Generalitat, el model d'Aragó condueix a acceptar com a cooperatives i organitzacions no cooperatives.

B) Cotització i Cobertura Social dels Treballadors Autònoms

Tal com s'ha apuntat el 86% dels treballadors autònoms cotitzen per la base mínima. Aquesta dada emmascara la diversitat del sector i de les problemàtiques per la seva cotització. En aquest 86% ens trobem a treballadors autònoms precaris que paguen una quota desproporcionada en relació a uns ingressos reals minsos i irregulars, i treballadors que escullin contribuir menys del que correspondria per els seus ingressos reals. Això provoca una situació de injustícia tant per el treballador autònom com per el treballador del règim comú.

Actualment, amb dades de 2017, la quantia mitjana de les pensions de RETA es de 666,4, un 38% menor que la del règim general de 1.075 euros. El 40% de les pensions mínimes les cobren treballadors autònoms, un import finançat per els impostos de tots als quals un nombre substancial d'aquests treballadors autònoms hi ha contribuït menys i complementen amb un pla de pen-

sions personal. De fet, a partir dels 800 euros el nombre de pensions del RETA disminueix substancialment només hi trobem un 25,7% de les pensions, mentre que per al règim general hi trobem el 54,6 del règim General. Aquestes baixes quanties del RETA pel que fa a pensions es corresponen a cotitzacions històricament baixes però que no es corresponen necessàriament als ingressos reals. Dintre del col·lectiu autònom ens trobem treballadors precaris i treballadors amb ingressos elevats que son tractats per igual, mentre que els primers tindrien que rebre més suport i possiblement contribuir menys a la seguretat social del que contribueixen, els segons tindrien que contribuir més del que actualment hi estan contribuint.

Des d'aquesta perspectiva cal fer una valoració crítica de la «tarifa plana» d'autònoms vigent des de l'any 2013. Mentre que 1.473.774 persones s'han beneficiat de la tarifa plana, només un 15,5% (221.066) segueixen afiliades al Reta, en la majoria de casos sense superar els 15 primer mesos de vida. S'ha possibilitat una nova via de frau que opta per a facturar certs serveis via la tarifa plana i en acabat donar-se de baixa.

La configuració de la prestació de cessament d'activitats del règim autònom tampoc afavoreix la transparència en les contribucions. La ràtio entre prestacions concedides i sol·licituds es d'un 44,2%, amb unes elevades xifres de resolució desfavorables per no acreditar correctament el cessament de l'activitat. Malgrat tenir que contribuir durant un mínim de 12 mesos, per a rebre dos de prestació. Cal anotar que el Reial Decret 28/2018 s'ha reformat i passa de ser voluntària a ser obligatòria, al igual que s'amplia la durada màxima de la prestació. No obstant les mútues adherides a la seguretat social continuen tombant la majoria de requisits per defecte de forma.

Un exemple de com regularitzar aquestes situacions el trobem en el Reial Decret 28/2018 que obliga al treballador autònom a cotitzar per contingències professionals. Això ha provocat que es passes d'un 14,38% de cobertura en contingències professionals al 100%. Que conseqüentment obre una finestra d'oportunitat per a impulsar les activitats preventives i de reduir la carrega del sistema públic de salut davant derivacions d'accident de treball. Gràcies a aquesta protecció universal, qualsevol autònom i autònoma que tingui un accident de treball te coberta aquesta contingència.

Aquestes experiències apunten una línia viable per a solucionar els problemes relacionats amb les baixes cotitzacions i les rígides del sistema. Avançar cap a un sistema equiparable al del règim comú, on el treballador autònom contribueixi a la Seguretat Social en relació als ingressos reals. Es a dir, partir del paradigma d'igualtat de drets i deures entre treballadors autònoms i del règim comú.

C) Finançament i segona oportunitat

El Treball Autònom, com a modalitat que combina el treball i la emprenedoria te les seves pròpies dificultats pel que fa al finançament.

En primer lloc pel que fa al finançament cal destacar la importància d'estudiar mecanismes per a solucionar els problemes de circulant de l'autònom. L'ICF té línies especifiques de crèdit, però per sota del llindar d'aquestes línies es difícil trobar micro-crèdits que estiguin disponibles per al treballador autònom.

En segon lloc cal ser conscient de la problemàtica que l'actual Llei de Segona Oportunitat te sobre els Autònoms. En comparació amb altres països la Llei de Segona Oportunitat es restrictiva, mentre que a l'any 2017 a l'Estat

Espanyol hi van haver 1.036 concursos a persones físiques i 240 a autònoms, a Alemanya n'hi van haver 107.000 a persones físiques i 180.000 a Autònoms. En el cas dels autònoms cal tenir en compte que aquesta llei es circumscriu al «deute privat» quan una part substancial de la problemàtica dels autònoms es amb el deute públic, donat a que si l'activitat de l'autònom no l'hi funciona el primer que fa sol ser deixar de pagar a hisenda i a la seguretat social.

Aquí cal tenir en compte la proposta del Consell del Treball i la Emprenedoria de Catalunya que apunta a la necessitat d'apostar per solucions d'arbitratge com alternativa al concurs de creditors. No obstant, també cal notar que un sistema de cotització que es correspongués als ingressos reals també serviria per alleugerir la pressió que tenen les actuals cotitzacions als autònoms que veuen disminuir els seus ingressos o mai aconsegueixen que arribin a nivells sostenibles.

D) Problemàtiques especifiques: joventut, venta ambulant, sector agrícola

El sector del treball autònom es veu plegat per les mateixes discriminacions per raó de sexe que el mercat laboral. Hi ha dos punts on aquestes discriminacions es fan evidents. En primer lloc cal tenir en compte que en els projectes compartits entre parelles, l'home sol aparèixer amb una cotització més alta i com a titular del negoci. Una dada simptomàtica es que amb dades de Gener de 2019 la pensió de jubilació mitjana de règim d'autònoms es de 849 euros per als homes i 627 euros per als homes.

En aquest sentit es fa imprescindible adoptar una perspectiva de gènere a l'hora d'analitzar i reportar les dades del Treball Autònom, seguint l'establert en la Llei 17/2015, d'igualtat efectiva de dones i homes, que estableix l'obligació d'elaborar estudis, informes i anàlisis sobre la situació de les dones.

Les dones afiliades al règim d'autònoms presenten una característiques especifiques que cal tenir en compte. El 2018 s'eleven fins a 195.332 que representa el 35,5 del total de les afiliacions, menor que el 46,5% que representen al règim comú de la Seguretat Social. El diferencial amb el col·lectiu masculí es manté elevat, malgrat que s'han incrementat la presencia dels homes. Les dones afiliades presenten un perfil diferenciat, el pes del servei sectors es un 20% superior en el cas de les dones i el 20,4% es dediquen al comerç al detall.

Actualment a Catalunya hi ha 37.432 persones joves afiliades al règim especial de Treballadors Autònoms, que representen un 7,3% de les persones joves afiliades a la seguretat social. Mentre que el total d'autònoms representa un 16,9% respecte els treballadors afiliats a la seguretat social. Un dels motius que poden explicar aquesta diferencia rau en la rigidesa d'entrada al regim d'autònoms que pot excloure a treballadors amb ingressos irregulars, creant un niu de precarietat que afecta especialment els joves. Si observem els motius per els quals els joves emprenen el treball autònom un 48,1% els podríem qualificar de «vocacionals» que escullen ser autònoms per les seves preferències personals, als que podríem afegir un 19% que ho fan per a continuar el negoci familiar. Mentre que el restant 32% ho fa per raons més precàries. Un 10,3% perquè no aconsegueixen trobar feina com assalariats i un 22,6% perquè l'empresa prefereix que siguin autònoms. Es a dir gairebé 1 de cada 4 joves autònoms ho son per que l'empresa prefereix estalviar-se costos laborals a costa dels drets dels treballadors.

Malgrat aquesta situació, en conjunt les xifres mitjanes dels joves autònoms son més positives que la dels joves assalariats. Tenen més satisfacció a la feina amb una mitjana de 7,89 per sobre de 7,2, menor risc de pobresa amb un 19,5 en comptes d'un 21, i uns ingressos mensuals de 1.267 euros vers uns ingressos mitjans de 1.092 euros.

També cal tenir en compte que les problemàtiques que afecten els autònoms tenen una especial incidència en la joventut. Especialment, pel que fa al finançament que es un repte especialment difícil a no ser que es disposin de recursos familiars. Un jove amb una trajectòria laboral curta i precària tendirà a tenir un nivell baix d'estalvi i dificultats per a capitalitzar una quantia d'atur prou important per a tal d'establir-se com treballador autònom. De igual manera tendeixen a veure exclosos del finançament privat provenint de socis inversos o entitats bancaries.

Des de la Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya s'han impulsat polítiques transversals per a tal de tenir en compte aquestes problemàtiques particulars dels joves a l'hora d'accedir al treball autònom, connectant aquelles polítiques i recursos ja existents amb els seus destinataris potencials. D'aquestes cal destacar els programes d'ocupació vinculats a la Garantia Juvenil desplegat a través de les Oficines Joves i els Punts d'Informació Juvenil d'arreu del territori. D'igual manera la Xarxa Nacional d'Emancipació Juvenil també ofereix assessorament i formació en l'àmbit d'emprenedoria i autoocupació, durant 2018 va atendre 1.441 consultes que representen un 5,4% de les consultes ateses en l'àmbit de treball. La oficina jove de treball també inclou un servei sobre autoocupació amb 231 persones ateses i seixanta sis assessories durant el 2018.

Més enllà de les polítiques de suport desplegades per la Direcció General de Joventut es fa palès la necessitat de flexibilitzar l'accés al règim de treball autònom, per a tal d'evitar que la rigidesa actual continuï impedint a joves d'ingressos precaris i més esporàdics desenvolupar-se com autònoms.

També cal tenir en compte l'especial problemàtica de la comunitat gitana, relacionada sobretot amb la venda ambulant. A la qual es dedica més del 42,5% de la comunitat gitana, més enllà de la regulació d'específica sobre autònoms la comunitat demana una llei de comerç no sedentari unificada per al tot al territori català, que serveixi per a dignificar el sector, protegir els drets dels marxants, reduir la pressió fiscal i ampliar mesures d'innovació. Així com permetre el traspàs familiar de parades entre marxants.

Conclusions

1. La Comissió d'Estudi del Treball Autònom ha estat un espai de diàleg i anàlisi del sector del Treball Autònom que ha permès canalitzar demandes i reivindicacions del sector. Amb la Constitució del Consell de Treball Autònom, l'espai d'aquesta comissió es fa redundant. Per aquests motius s'acorda de trametre aquest informe i les seves conclusions al Consell de Treball Autònom.

2. La Comissió d'Estudi constata que les diferencies de gènere existents a la societat i al mercat laboral també afecten al món del treball autònom, i per això insta al Consell del Treball Autònom a treballar des d'una perspectiva de gènere per a tal de corregir les problemàtiques particulars que discriminen a les treballadores autònomes i contribuir a propostes que garanteixin una igualtat efectiva.

3. La Comissió d'Estudi manifesta que el progrés i les noves tecnologies no poden servir com a excusa per a manllevar els drets dels treballadors i les treballadors, per això s'insta al Govern de la Generalitat a:

a. Continuar reforçant la inspecció de treball garantint el seu rol per a combatre les desigualtats al món del treball.

b. Continuar exigint a el Govern Espanyol els recursos necessaris per a tal de que la Inspecció de Treball pugui dur a terme la seva tasca en la lluita contra el frau.

4. La Comissió d'Estudi destaca la necessitat de continuar impulsant i donar suport al treball autònom. Especialment de vincular les polítiques actives d'ocupació amb la promoció de l'autoocupació, i fomentar programes de cooperació entre treballadors autònoms. Per aquests motius, insta al Govern de la Generalitat a:

a. Continuar i millorar el programa Consolida't, així com promocionar-ho per a tal de que arribi al màxim nombre de destinataris.

b. Impulsar un programa pilot de coworking per a treballadors autònoms, on nous treballadors autònoms puguin col·laborar amb autònoms establerts que vulguin fer créixer els seus negocis.

c. Continuar reforçant les línies de préstecs de l'Institut Català de Finances dedicades al Treball Autònom, així com estudiar sistemes de finançament alternatius, com àngels inversors dels cercles més propers i ajuts en forma de garantia que afavoreixin la posada en marxa o consolidació de nous projectes.

d. Exigir el Govern de l'Estat el 0,1% de la formació professional per a tal de reinvertir-ho en formació per autònoms i autònomes que necessiten inserir-se novament al mercat de treball. Així com l'1%, des de 2013, de la prestació per cessament d'activitat.

5. Els Partits Polítics amb representació en aquest Parlament constaten que cal reformar la regulació del regim d'autònom més enllà de les competències d'aquest Parlament donat que les principals bosses de frau en el Treball Autònom i una part substancial de les seves problemàtiques tenen l'origen en la rigidesa del règim d'autònoms i en la seva diferenciació del règim comú. Es per aquest motiu que troben imprescindible:

a. Impulsar mesures que equiparin la cotització en funció del volum d'activitat i del volum de negoci, començant per establir una cotització reduïda per totes aquelles persones autònomes, que estiguin per sota el salari mínim interprofessional.

b. Impulsar la reforma de mesures que permetin la segona oportunitat efectiva per als treballadores i treballadores autònoms, com la possibilitat de diferent de l'IRPF en els primers anys de l'activitat.

6. El comerç autònom de venda ambulant actualment opera sota diverses normatives municipals i una regulació europea que dificulta el traspàs de negocis entre familiars. Per aquests motius es fa necessari impulsar una Llei del Comerç Ambulant que ordeni el sector arreu del territori català, en garanteixi la seguretat jurídica i permeteixi els traspassos de negocis familiars.

7. Conclusions

1. Trets bàsics del treballador autònom

La figura del treballador autònom ha variat molt substancialment al llarg dels anys. Si bé durant el segle xx el treballador autònom feia activitats de dimensió reduïda, que no requerien grans inversions com ara l'agricultura, l'artesania o el petit comerç, la figura ha anat evolucionant fruit de nous models organitzatius i del desenvolupament de les tecnologies de la informació, de manera que ha acabat essent una opció per a moltes persones que opten per l'autoocupació. Així, en l'actualitat, a més d'aquest treballador autònom tradicional, hi ha els emprenedors de noves activitats econòmiques o professionals, els socis treballadors de cooperatives i societats laborals, i els anomenats *treballadors autònoms dependents econòmicament* (Trade).

La importància del col·lectiu és múltiple: és una alternativa al treball per compte aliè que aprofita les capacitats del treballador mateix per a exercir una tasca empresarial en benefici propi, permet de desenvolupar noves activitats econòmiques, i genera ocupació a més de l'autoocupació.

No obstant això, el sector no es troba exempt de riscos, ja que, en tractar-se de microempreses sovint creades amb el patrimoni propi i sense grans suports externs, són figures febles tant pel que fa a la necessitat de coneixements més enllà del sector d'activitat propi, com ara els inherents a l'activitat empresarial, com per la dificultat d'accedir a recursos financers aliens.

Segons l'informe «Evolució i perfil del treball autònom», de l'Observatori del Treball i Model Productiu del Departament de Treball Afers Socials i Famílies, del març del 2018, el conjunt de l'afiliació a la Seguretat Social a Catalunya va créixer un 2% intertrimestralment, sobretot pel creixement del treball per compte d'altri (+2,2%) i, en menor mesura, pel treball per compte propi (+0,5%). Respecte de l'any anterior, el treball assalariat també va créixer amb molta més força que el treball per compte propi (+4,8% enfront del +0,4%). La xifra d'autònoms persones físiques es va mantenir pràcticament estable (46 persones més).

Aquestes dades són preocupants, atès que evidencien que el treball autònom, l'autoocupació, la creació de microempreses, d'empreses en definitiva, amb l'esforç i el sacrifici personal que això implica, no són atractius per a les persones que s'incorporen a l'activitat laboral i productiva, que cerquen opcions d'ocupació amb menys risc, encara que sigui a costa d'una menor realització o satisfacció personals.

Aquestes dades obliguen a la reflexió, atès que la meitat de les empreses d'autònoms tenen una antiguitat inferior als cinc anys, la qual cosa evidencia una dificultat en la consolidació dels projectes. També el fet que els autònoms siguin més grans de quaranta anys posa en relleu que els joves no es troben en condicions d'accedir amb facilitat a l'autoocupació.

Finalment, en tractar-se el treball autònom d'un règim especial de la Seguretat Social, amb característiques particulars i diferents del règim general, és vist per algunes empreses com una via per a abaratir costos i evitar vincles laborals, la qual cosa fa temps que provoca una deslaboralització en l'ocupació, amb greus conseqüències socials.

Recomanacions

Per tot això, cal:

1.1. Treballar per a la creació d'un espai d'autogovern i de reflexió sobre el model d'ocupació òptim i més ajustat a les necessitats del territori, un model de treball que les institucions han de fomentar.

1.2. Promoure un model d'ocupació híbrid, que pot ésser el més adequat sempre que hi hagi tots els controls necessaris per a evitar qualsevol intent d'abús i sempre que no permeti formes d'organització del treball que utilitzin figures com la del fals autònom.

1.3. Promoure un pla estratègic per al treball autònom que determini les principals modificacions que cal incorporar en un nou estatut del treballador autònom i en la resta de normes que afecten aquest tipus de treballador, amb l'objectiu de reforçar-ne la protecció social i millorar-ne la regulació fiscal i administrativa.

1.4. Cal promoure i garantir la presència de representants dels treballadors autònoms en el diàleg social, amb la finalitat que puguin tenir veu pròpia en els àmbits de llur competència.

2. Marc competencial del treball autònom

El treball autònom és un règim especial de la Seguretat Social. Així, el marc competencial que estableix l'ordenament constitucional atribueix a l'Estat la competència exclusiva en legislació laboral (art. 149.1.7 CE) i en legislació bàsica i règim econòmic de la Seguretat Social (art. 149.1.17 CE).

D'altra banda, la Generalitat de Catalunya té competència en el foment del desenvolupament econòmic en el marc de les bases i la coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica (art. 148.1.13 CE) i en promoció de l'activitat econòmica (art. 152.1 EAC); i la competència exclusiva en matèria de cooperatives i economia social (art. 124 EAC), en treball i relacions laborals (art. 170 EAC), particularment en relacions laborals i condicions de treball (art. 170.1.*a* EAC), en polítiques actives d'ocupació (art. 170.1.*b* EAC), i en prevenció de riscos laborals i en seguretat i salut en el treball (art. 170.1.*g* EAC).

Recomanacions

Per tot això, cal:

2.1. Millorar aspectes fonamentals del treball autònom que són competència de la Generalitat en els termes exposats en aquest apartat.

2.2. Avaluar aspectes que, tot i ésser competència de l'Estat, correspon a altres institucions d'abordar, sens perjudici de la capacitat d'iniciativa legislativa del Parlament de Catalunya.

3. Accés al finançament dels treballadors autònoms

Els ajuts i les subvencions als autònoms no poden provenir de fons del Sistema de Seguretat Social, sinó que s'haurien de dur a terme amb pressupostos propis, sobre la base d'altres tipus d'ingressos, no de les cotitzacions.

1. Finançament

Un dels problemes més greus de l'activitat autònoma és l'accés al finançament, tant a l'inici de l'activitat com en el funcionament normal del circulant. Si bé és remarcable la funció de l'Institut Català de Finances com a instrument de suport, la seva incidència en el mercat és molt reduïda.

Amb els anys l'accés dels autònoms al finançament ha millorat i s'han trencat barreres, però encara hi calen millores.

Recomanacions

Per tot això, cal:

3.1.1. Facilitar l'accés al finançament dels treballadores autònoms i adequarlo a les necessitats reals, sobretot pel que fa a les quanties de capital mínim de les diverses línies de finançament.

3.1.2. Millorar les línies de finançament tant per a inversió com per a circulant, per mitjà de programes públics o bé d'entitats privades tant per a les etapes inicials com per a les de consolidació.

3.1.3. Millorar l'accés del col·lectiu d'autònoms a la informació sobre les diverses possibilitats de finançament que s'ofereixen, incloses les de l'economia social per mitjà d'entitats de finances ètiques.

3.1.4. Establir noves formes de finançament amb la finalitat d'ajudar a constituir-se o a consolidar-se com a treballador autònom. En aquest sentit, s'han d'obrir noves fórmules de finançament per a tothom que tingui dificultats d'inserció laboral, i, en particular, per als més grans de quaranta-cinc anys.

3.1.5. Restablir i dotar econòmicament els ajuts als autònoms per a la contractació de joves dins del programa Garantia Juvenil.

3.1.6. Estudiar la possibilitat d'establir i dotar econòmicament una línia d'ajuts orientada a les persones més desafavorides, amb rendiments inferiors al salari mínim interprofessional anual, per a ajudar-les a consolidar llur activitat com a treballadors autònoms.

3.1.7. Amb la finalitat de promoure la competència i l'eficiència en la contractació pública, facilitar l'accés dels autònoms als contractes públics de la Generalitat flexibilitzant els requisits de solvència econòmica, financera, tècnica i professional per a participar en licitacions públiques.

3.1.8. Aplicar mesures de suport a l'emprenedoria i d'ajut a la solvència i a les segones oportunitats dels autònoms. En aquest sentit, s'han de posar tots els mitjans necessaris perquè els emprenedors tinguin una segona oportunitat després d'un revés empresarial, i facilitar-los mecanismes de mediació i arbitratge per a la reestructuració dels deutes, inclosos els deutes amb la Seguretat Social i Hisenda, reduir-los les sancions, i permetre'ls ajornar el pagament dels deutes.

3.1.9. Promoure que els treballadors autònoms puguin ajornar el pagament de l'IVA.

3.1.10. Promoure que s'eximeixin de tributació les indemnitzacions per cessament d'activitat satisfetes als treballadors autònoms dependents econòmicament, en el cas d'expedients d'ocupació, tal com passa amb els treballadors del règim general.

3.1.11. Incrementar les dotacions pressupostàries destinades a donar suport, inclòs el financer, a l'emprenedoria.

2. Accés al crèdit de l'Institut Català de Finances

En l'actualitat, l'Institut Català de Finances només té una línia de suport financer adreçat als autònoms, es tracta de la línia ICF Avalis per a petites i mitjanes empreses i autònoms, que consisteix en préstecs amb garantia per a inversió o necessitats de circulant. L'import mínim és de 25.000 euros i el màxim de 250.000 euros. El límit inferior suposa una important barrera

d'entrada a aquesta línia, ja que queda lluny de les necessitats de molts possibles beneficiaris, per la qual cosa, la reducció d'aquest topall inferior hauria de facilitar l'accés a aquest mecanisme de finançament a un nombre més alt d'autònoms.

El 20 de desembre de 2018 es va cloure el programa ICF Línia Emprenedors, Autònoms i Comerços, que consistia en una línia de préstecs o *leasing* adreçada a autònoms, microempreses i comerços per a finançar projectes d'inversió o de circulant, amb un import mínim per a autònoms de 15.000 euros i de 25.000 euros per a petites i mitjanes empreses i un import màxim, en ambdós casos, de 100.000 euros.

Recomanacions

Per tot això, cal:

3.2.1. Recuperar el programa ICF Línia Emprenedors, Autònoms i Comerços de l'Institut Català de Finances per a ampliar les possibilitats de finançament dels autònoms, i tenir en compte els límits inferiors de l'import a finançar per a facilitar-hi l'accés.

3.2.2. Reformular la línia de crèdit de l'Institut Català de Finances específica per a autònoms per a adequar-ne el llindar mínim a les necessitats reals d'aquests treballadors, i reduir considerablement el límit actual dels 25.000 euros, que en moltes ocasions queda fora de l'abast dels joves.

3.2.3. Demanar a l'Institut Català de Finances que inclogui en el seu informe anual dades més concretes de finançament a autònoms amb l'objecte de poder fer els diagnòstics més adequats.

3.2.4. Continuar reforçant les línies de préstecs de l'Institut Català de Finances dedicades al treball autònom, i també estudiar sistemes de finançament alternatius, com àngels inversors dels cercles més propers i ajuts en forma de garantia que afavoreixin la posada en marxa o la consolidació de nous projectes.

3.2.5. Continuar impulsant i donant suport al treball autònom vinculant les polítiques actives d'ocupació amb la promoció de l'autoocupació, i fomentar programes de cooperació entre treballadors autònoms.

4. Cotització dels autònoms a la Seguretat Social

El règim de cotització a la Seguretat Social dels autònoms té unes característiques especials, una de les quals és deixar a criteri dels treballadors mateixos el nivell de cotització, que molt sovint estableixen en el mínim exigit, la qual cosa repercuteix en un molt baix nivell de les prestacions que perceben.

En efecte, la major part dels treballadors autònoms cotitza a la Seguretat Social per la quota mínima, la qual, en molts casos, a més, no es correspon amb els ingressos que perceben. Això és així perquè la major part d'aquests treballadors considera les cotitzacions una càrrega i amb un cost tan alt que posa en risc la subsistència de la seva activitat professional. Concretament, el 85% dels autònoms cotitza per la base mínima, la qual cosa, si els autònoms mateixos no estalvien per a tenir un complement a les pensions, els situa en un potencial futur de precarització econòmica.

En totes les compareixences d'aquesta comissió d'estudi hi ha hagut unanimitat en la necessitat de plantejar que l'autònom cotitzi, en una escala progressiva, en funció del rendiment de l'activitat, dels ingressos reals i dels beneficis. Això tindria diversos avantatges:

a) Eliminaria la inseguretat jurídica de la normativa actual (que no és clara i depèn d'interpretacions) amb relació al nivell d'ingressos necessari per a donar-se d'alta al règim especial de treballadors autònoms (RETA).

b) Cotitzar en funció del rendiment de l'activitat, en una escala progressiva, desincentivaria activitats al marge de la llei que perjudiquen tot l'entramat econòmic, com ara el treball d'alguns autònoms en l'economia submergida, motivat pel fet d'estar obligats a pagar la cotització, encara que pugui estar temporalment bonificada, des de l'inici de l'activitat d'autoocupació, quan encara no tenen beneficis o prou ingressos per a poder-la pagar.

c) Cotitzar en funció dels beneficis i en una escala progressiva suposaria una forma de pagament que afavoriria la justa redistribució de les rendes entre els autònoms i que repercutiria posteriorment en llurs prestacions.

d) Cotitzar en funció dels beneficis solucionaria la reivindicació de poder cotitzar per jornada reduïda.

Davant aquest context, cal impulsar mesures que millorin i reforcin la contribució dels autònoms a la Seguretat Social com a element bàsic de preservació de l'equitat i de l'equilibri financer del sistema.

Finalment, atès que el col·lectiu dels treballadors autònoms no és homogeni, cal abordar els aspectes relacionats amb llur cotització a la Seguretat Social des de la perspectiva d'aquesta diversitat.

Recomanacions

En aquest sentit, cal:

4.1. Impulsar mesures per a avançar en la creació d'un sistema progressiu que impulsi els treballadors autònoms a contribuir i, per tant, a cotitzar en funció dels ingressos reals, que ajudi a la capitalització del sistema i eviti la discriminació entre treballadors, atès que els ingressos dels autònoms no són fixos, sinó incerts i variables en el temps. Entre aquestes mesures, per exemple, fixar un nivell de cotització proporcional als rendiments nets obtinguts de l'activitat, que permeti de millorar la protecció social dels autònoms i, alhora, incrementar la recaptació per cotitzacions de la Seguretat Social.

4.2. Promoure que, mentre no s'articuli una vinculació entre els ingressos reals i les cotitzacions, a finals d'any l'autònom pugui fer aportacions voluntàries addicionals a les cotitzacions ordinàries, que li computin com un increment de la base per a aquell exercici.

4.3. Reformular la tarifa plana per als nous emprenedors, que es valora positivament tot i que es constata un nombre alt de fracassos un cop acabats els ajuts, i vincular-la a projectes lligats a un pla de viabilitat amb l'objectiu que serveixi per a generar ocupació estable i millorar la supervivència dels nous autònoms un cop esgotat el termini d'aplicació de la tarifa plana, i no per a ocultar pràctiques fraudulentes o afavorir la proliferació de falsos autònoms.

4.4. Promoure la regulació d'una tarifa plana reduïda durant dos anys per a col·lectius de treballadors autònoms que iniciïn una activitat o donin continuïtat a una activitat per successió empresarial o per a treballadors autònoms que es reincorporen després d'ésser pares.

4.5. Aplicar mesures de protecció dels autònoms amb ingressos inferiors al salari mínim interprofessional, com ara assignar-los una «tarifa plana» o base fixa de cotització de 50 euros i que es pugui prorrogar per períodes anuals si els ingressos reals de l'any immediatament anterior no han superat el salari mínim interprofessional.

4.6. Promoure l'establiment d'una «tarifa zero» per a autònoms no habituals i per als que tenen ingressos baixos, com ara els inferiors al salari mínim interprofessional.

4.7. Impulsar mesures per a equiparar la cotització en funció del volum d'activitat i del volum de negoci, i començar establint una cotització reduïda per a tots els autònoms amb ingressos per sota del salari mínim interprofessional.

4.8. Adoptar mesures per a equiparar el règim de cotització a la Seguretat Social dels autònoms al règim general, com han fet països com Dinamarca, per fer que les noves formes de treball i d'organització del treball no vagin contra els drets dels treballadors.

4.9. Impulsar la reforma de mesures que permetin una segona oportunitat efectiva per als treballadors autònoms, com ara la possibilitat que se'ls apliquin diferents trams en l'IRPF durant els primers anys d'activitat.

4.10. Promoure la revisió de la regulació de la prestació per cessament d'activitat, perquè doni cobertures equivalents a les prestacions i els subsidis d'atur.

5. Mesures per a fer front a la problemàtica dels falsos autònoms

Recomanacions

Pel que fa al frau fiscal i laboral relacionat amb el problema dels falsos autònoms, cal:

5.1. Adaptar les lleis per a reforçar i fer més efectiva la lluita contra els fraus laboral, fiscal i a la Seguretat Social, i ampliar els mitjans de la Inspecció de Treball per a combatre'ls, incidint, en especial, en els sectors amb un índex més elevat de rotació laboral per a detectar els contractes temporals fraudulents i els falsos autònoms, que afecten més els joves, i posar fi a aquestes pràctiques fraudulentes.

5.2. Estudiar la modificació del reglament dels treballadors autònoms dependents econòmicament per a millorar els mecanismes de control i coordinació entre administracions i evitar que aquesta figura encobreixi una mercantilització de les relacions laborals.

5.3. Fer estudis sobre les relacions de treball autònom que ho són de manera efectiva i les relacions que es duen a terme amb frau en la contractació i que haurien d'ésser assumides per les empreses en qualitat de règim general.

5.4. Renovar les formes de recollida de les dades estadístiques, amb la finalitat que els estudis de població activa incorporin sistemàticament la variable del sexe i puguin aportar informació de les diferents figures d'autònoms, com la dels treballadors autònoms dependents econòmicament.

6. Inspecció de treball i prevenció de riscos laborals

Recomanacions

Pel que fa a les mesures en matèria d'inspecció de treball i prevenció de riscos laborals que afecten els treballadors autònoms, cal:

6.1. Continuar reforçant la Inspecció de Treball i dotar-la de recursos suficients per a garantir-ne la funció en la lluita contra les desigualtats al món del treball per casos de competència deslleial o de falsos autònoms, entre d'altres.

6.2. Millorar la coordinació entre el Govern de l'Estat i el Govern de la Generalitat, i augmentar els recursos i el personal de la Inspecció de Treball per a posar fi als problemes i als abusos en matèria d'ocupació i evitar litigis relacionats amb el sistema d'ocupació que generen costos i saturacions als tribunals.

6.3. Convocar oposicions per a cobrir les places dotades de la Inspecció de Treball que encara es troben vacants.

6.4. Elaborar textos de referència clars i sense ambigüitats, amb criteris clars de separació de les diferents figures o singularitats existents actualment en el treball autònom, i incorporar-hi la figura dels treballadors autònoms dependents econòmicament en un 75% o la figura familiar del col·laborador.

6.5. Establir com a obligatòria la formació en prevenció de riscos laborals dels treballadors autònoms, i fer-ne l'actualització corresponent cada cert temps.

6.6. Impulsar millores de protecció social dels treballadors autònoms; accions de sensibilització en matèria de prevenció de riscos laborals; programes permanents d'informació, conscienciació i formació en riscos laborals, i mesures perquè es puguin beneficiar de l'oferta formativa de formació professional.

6.7. Quantificar la incidència dels accidents laborals dels treballadors autònoms.

6.8. Establir que els accidents *in itinere* dels professionals de la venda ambulant tinguin la consideració d'accident laboral i estiguin coberts.

7. Mesures de reducció de les càrregues administratives

Els autònoms han de fer front a càrregues administratives altes, que els provoquen dificultats en llur activitat i que, fins i tot, en alguns casos, suposen una dificultat a l'hora de crear nous negocis i provoquen un alentiment que actua en detriment de la competitivitat i la dinamització de la societat.

Recomanacions

Per aquesta raó, es proposa el següent:

7.1. Implantar la finestreta única empresarial (FUE), establerta per la Llei 16/2015, del 21 de juliol, de simplificació de l'activitat administrativa de l'Administració de la Generalitat i dels governs locals de Catalunya i d'impuls de l'activitat econòmica, als ens locals que encara no s'hi han integrat, particularment a Barcelona, atès el bon resultat obtingut per les administracions que sí que ho han fet.

7.2. Aplicar els principis de bona regulació en l'activitat econòmica i assegurar proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència, simplificació, mínima intervenció i limitació de càrregues als ciutadans. En aquest sentit, cal fer, imprescindiblement, l'anàlisi d'impacte normatiu en l'activitat econòmica, especialment en la dels autònoms, amb l'anàlisi prèvia a la normativa i l'avaluació posterior sistemàtica de les polítiques que es posin en marxa amb la nova normativa.

8. Propostes de regulació i de modificació normativa

1. Modificació del règim especial de treballadors autònoms

La figura de l'autònom familiar, actualment molt circumscrita a les nocions tradicionals de família i de matrimoni, requereix una actualització d'acord amb la realitat social i fins i tot legal en l'àmbit civil, en què ja hi ha el ple

reconeixement jurídic de les situacions de parella de fet, cosa que el règim especial de treballadors autònoms (RETA), en canvi, no té en compte.

La figura dels socis i administradors de societats mercantils, obligats a cotitzar pel règim especial de treballadors autònoms, també genera situacions d'inseguretat jurídica, tant per la imprecisió dels límits i les condicions subjectives que obliguen a la cotització d'acord amb aquest règim com per les disfuncions en la cotització, provocades per la no correlació entre els ingressos i la quota a pagar, habitualment en perjudici del sistema.

Recomanacions

Pels fets exposats, es demana:

8.1.1. Promoure la modificació normativa del règim especial de treballadors autònoms perquè adeqüi la figura de l'autònom familiar a la realitat social actual i a les diverses situacions legals de parella de fet.

8.1.2. Promoure la modificació del règim especial de treballadors autònoms per a establir un sistema progressiu de cotitzacions en funció dels ingressos reals.

8.1.3. Promoure que s'incentivi la contractació del primer treballador per part d'un autònom sol.

8.1.4. Promoure l'increment dels incentius per als treballadors amb discapacitat que s'estableixin com a treballadors autònoms.

8.1.5. Promoure la jubilació activa dels treballadors autònoms i que puguin treballar i cobrar el 50% de la pensió.

8.1.6. Promoure l'increment de les despeses deduïbles pel treballador autònom relatives al vehicle o als subministraments, quan aquests tinguin la doble utilitat com a particulars i empresarials.

8.1.7. Promoure la regulació de la figura del treballador autònom a temps parcial, ja prevista legalment però no desplegada.

2. Adequació de les relacions economicolaborals entre treballadors i empreses en el marc de les plataformes digitals

Les plataformes digitals ofereixen oportunitats d'autoocupació, però amb la regulació laboral actual generen un problema d'inseguretat jurídica tant als treballadors com a les plataformes mateixes. Els autònoms que hi treballen són, principalment, joves, moltes vegades contractats per mitjà de la figura de l'autònom dependent econòmicament, la qual cosa genera situacions de precarització laboral.

Cal assumir que el treball per mitjà de les plataformes digitals perdurarà en el temps, per aquest motiu cal que el Govern de l'Estat comenci, com més aviat millor, a regular aquest tipus de treball. En aquest sentit, cal fer avinent la proposta de la catedràtica Carolina Galán Durán, que va comparèixer en aquesta comissió d'estudi i va exposar que el treball per mitjà de les plataformes digitals hauria de tenir la consideració de relació laboral de caràcter especial, de conformitat amb l'article 2 de l'Estatut dels treballadors.

Un estudi del Parlament Europeu en aquesta matèria de l'octubre del 2016 («La situació dels treballadors en l'economia col·laborativa») recomana d'enquadrar els actors de l'economia col·laborativa –plataformes i usuaris proveïdors– en l'àmbit de la regulació dels autònoms i dels treballadors per compte propi i, com a complement d'aquest plantejament, permetre que les plataformes desenvolupin una política de beneficis pròpia.

Per la seva banda, la Comissió Europea, en l'informe «El futur del treball en l'economia col·laborativa: L'eficiència en el mercat i l'equitat d'oportunitat o precarització injusta» dut a terme també el 2016, recomana d'adoptar, amb l'objectiu de «facilitar la convergència i la transició entre els treballs sota demanda digital i altres formes d'ocupació», mesures per a: delimitar el tipus de relacions existents; definir un salari mínim juntament amb límits al nombre màxim d'hores treballades al dia; establir unes formes mínimes de protecció social i d'assegurança de salut; considerar l'assegurança de responsabilitat civil per danys a tercers i altres possibles mesures de seguretat sanitària; regular el tipus i la freqüència de les formes tecnològiques de control i ús de les dades dels treballadors, i assegurar que la classificació algorítmica automàtica de plataformes i classificacions de reputació no discrimini el gènere, l'ètnia o l'edat, entre d'altres.

Recomanacions

Per tot això, es proposa:

8.2.1. Promoure la regulació específica dels treballadors autònoms dependents econòmicament vinculats a plataformes digitals els ingressos dels quals procedeixin, en un 75% o més, de la facturació a aquestes plataformes.

8.2.2. Prendre mesures en la línia de les recomanades per l'estudi «La situació dels treballadors en l'economia col·laborativa» del Parlament Europeu i per l'informe «El futur del treball en l'economia col·laborativa: L'eficiència en el mercat i l'equitat d'oportunitat o precarització injusta» de la Comissió Europea.

3. El comerç autònom de venda ambulant

El comerç autònom de venda ambulant opera actualment sota normatives municipals diverses i una regulació europea que dificulta el traspàs de negocis entre familiars.

Recomanació

8.3. Per aquests motius es fa necessari impulsar una llei del comerç ambulant, que ordeni el sector arreu del territori, en garanteixi la seguretat jurídica i permeti els traspassos de negocis familiars.

9. Emprenedoria i ocupació

Els autònoms són un dels principals motors de creació de riquesa i ocupació, per això calen reformes que en facilitin l'emprenedoria i l'ocupació.

Recomanacions

En aquest sentit, és important i cal:

9.1. Promoure el relleu generacional perquè els autònoms que es jubilin no hagin de tancar el negoci. Per això, cal crear un servei que permeti als autònoms en edat pròxima a la jubilació d'entrar en contacte amb altres treballadors que estiguin disposats a fer-se càrrec del negoci perquè no hagi de tancar per manca de relleu.

9.2. Impulsar mesures que afavoreixin que els autònoms que treballen en activitats de temporada mantinguin l'alta durant l'any i no interrompin la cotització, com ara l'establiment de bonificacions.

9.3. Impulsar mesures que ajudin els autònoms que es van veure forçats a cessar l'activitat durant la crisi econòmica a recuperar les llacunes de cotització i a tenir dret a una pensió contributiva a l'hora de jubilar-se.

9.4. Prendre mesures que assegurin uns serveis de suport i d'orientació eficaços amb personal amb capacitació específica per a poder assessorar els emprenedors en l'elaboració de plans de negocis i en la sol·licitud dels ajuts disponibles, i optimitzar i millorar les estructures administratives existents.

9.5. Establir una forma jurídica de tributació simplificada compatible amb l'associació de dos o més autònoms.

10. Mesures per a afrontar la morositat en el tràfic mercantil

La morositat és una qüestió no resolta ni pels autònoms ni per les empreses en general. La normativa sobre els terminis de pagament és incomplerta sistemàticament per les grans corporacions empresarials i també, lamentablement, per l'Administració mateixa. Els mecanismes legals existents no ofereixen prou garantia de cobrament dels serveis oferts o de les mercaderies lliurades, i, quan es produeix l'impagament, s'hi afegeix el funcionament lent dels jutjats, tant en la tramitació dels procediments com en l'execució de les sentències.

Els impagaments i la morositat es troben entre les causes principals de tancament d'activitats, especialment en els casos de petites i mitjanes empreses i d'autònoms, que tenen més dificultats d'obtenir la capacitat financera que els permeti de suportar els costos que poden representar els impagaments.

La Llei de l'Estat 15/2010, del 5 de juliol, de modificació de la Llei 3/2004, del 29 de desembre, per la qual s'estableixen mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials, estableix uns terminis de pagament en les operacions comercials a comptar a partir del lliurament de productes o de la prestació de serveis. Si bé, en general, a partir de l'entrada en vigor de la Llei, especialment de la fixació de terminis el 2013, la morositat s'ha reduït, continua essent necessari rebaixar encara més els terminis reals, per la qual cosa seria adequat modificar-ne a l'alça el règim sancionador.

Els autònoms no tenen capacitat financera per a finançar els vuitanta-un dies de mitjana que triguen les grans empreses a pagar, i aquesta impossibilitat obliga molts autònoms a tancar els negocis.

Recomanacions

Davant els greus perjudicis que causa la morositat en l'activitat dels treballadors autònoms, cal:

10.1. Facilitar solucions que permetin de monetitzar les factures per a evitar les tensions de tresoreria provocades per l'alta morositat.

10.2. Aplicar, de manera immediata, mesures que permetin d'assegurar el compliment estricte dels terminis legals de pagament a proveïdors, i establir en tots els contractes l'obligació de pagar dins del termini als subcontractistes i d'abonar directament els deutes pendents. Addicionalment, s'hauria de crear una bústia de lluita contra la morositat on tothom qui tingui constància d'algun incompliment de la normativa relativa als terminis de pagament a proveïdors ho pugui posar en coneixement de l'agència estatal de l'Administració tributària.

11. Mecanismes de segona oportunitat i mesures per a evitar situacions de vulnerabilitat

Recomanacions

Amb l'objectiu d'evitar situacions de vulnerabilitat dels treballadors autònoms, cal:

11.1. Estudiar l'adequació del mecanisme de segona oportunitat regulat per la Llei de l'Estat 25/2015, de 28 de juliol, de mecanisme de segona oportunitat, reducció de la càrrega financera i altres mesures de l'ordre social, per a facilitar la segona oportunitat efectiva als treballadors autònoms, que inclogui el tractament específic dels deutes amb l'Agència Tributària i la Seguretat Social.

11.2. Impulsar que els treballadors autònoms puguin acollir-se a una negociació extrajudicial com a alternativa al concurs de creditors, ja que aquest no és un mecanisme real de segona oportunitat, de manera anàloga a com ho fan països de l'entorn com Bèlgica, Dinamarca o Suècia.

11.3. Impulsar mesures que tinguin com a objectiu establir una cotització reduïda per a treballadors autònoms que tinguin ingressos inferiors al salari mínim interprofessional, en els termes exposats en l'apartat 4, sobre cotització dels autònoms a la Seguretat Social.

12. Programa «Consolida't»

El programa «Consolida't» cobreix, des de l'àmbit públic, l'oferta de formació en determinats aspectes rellevants per a treballadors autònoms; els ofereix assessorament i acompanyament per a identificar oportunitats de millora; els aporta coneixements, eines i recursos, i afavoreix espais de col·laboració i intercanvi.

El programa inclou aspectes fiscals, comptables (sobre comptes de resultats) i de tresoreria; apunts sobre gestió econòmica, aspectes jurídics, gestió comercial, màrqueting digital i comunicació, gestió del temps, creixement personal, i sessions de treball en xarxa.

No obstant això, es detecten febleses en el programa. La limitació del programa a autònoms amb més de sis mesos d'antiguitat i l'absència de formació en gestió financera, en gestió de recursos humans, en prevenció de riscos laborals o en l'accés a mecanismes de finançament fan pensar que és possible millorar-lo.

Tot i que el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies afirma que la dotació pressupostària del programa (900.000 euros el 2019) és suficient pel fet que hi ha menys peticions que places, es considera oportú revisar-ne els continguts i el format per a poder donar resposta a un ventall més ampli de necessitats i a un nombre més alt d'autònoms, i obtenir millors resultats de consolidació de projectes d'autoocupació i empresarials. Així, esdevé necessari un replantejament del programa, que el faci més atractiu i complet, que n'incrementi la utilitat i també la demanda. En aquest escenari, caldrà incrementar-ne la dotació pressupostària.

Les xifres demostren que l'autònom treballa majoritàriament sol, però, tot i això, és una empresa a tots els efectes, i una empresa a la qual són aplicables totes les normes generals i sectorials, de cotització social, fiscals, ambientals, d'autoritzacions administratives, de prevenció de riscos, de protecció de dades i de blanqueig de capitals; normes pensades, totes, per a empreses amb una estructura mínima i moltes pensades per a grans empreses, però que són

d'aplicació completa i plena a l'autònom, que no té ni temps ni mitjans per a fer-hi front. Cal saber trobar fórmules que conciliïn el compliment de la normativa amb una lògica adaptació a les dimensions de cada empresa.

Recomanacions

Per aquests motius, cal:

12.1. Continuar aplicant el programa «Consolida't», millorar-lo i promocionar-lo perquè arribi al nombre màxim de destinataris.

12.2. Impulsar un programa pilot de cotreball per a treballadors autònoms, en què nous treballadors autònoms puguin col·laborar amb autònoms establerts que vulguin fer créixer llurs negocis.

12.3. Demanar al Govern de l'Estat el 0,1% del pressupost de la formació professional per a reinvertir-lo en formació per a autònoms que necessiten inserir-se novament en el mercat de treball, i també l'1%, des del 2013, de la prestació per cessament d'activitat.

12.4. Restablir i dotar econòmicament els ajuts als autònoms per a la contractació de joves dins del programa Garantia Juvenil.

12.5. Evitar que es donin situacions com l'actual, en què un de cada quatre joves que han declarat ésser autònoms a Catalunya ho són obligats per les empreses, per la qual cosa és necessari que el Govern promogui un model d'emprenedoria, d'autoocupació i de treball autònom de qualitat.

13. Formació i autoocupació

Recomanacions

En aquest sentit, cal:

13.1. Analitzar amb els agents socials les necessitats formatives dels nous autònoms i potenciar la tasca del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya per a afrontar les noves realitats del mercat laboral.

13.2. Tenir en compte els horaris i la disponibilitat dels autònoms a l'hora d'accedir a programes de formació, i atorgar una importància cabdal en aquests processos formatius a l'emprenedoria i als joves.

14. Consell Català del Treball Autònom

Recomanacions

En aquest sentit, cal:

14.1. Treballar perquè el Consell Català del Treball Autònom sigui un espai de diàleg i consens.

14.2. Estudiar d'atribuir al Consell Català del Treball Autònom la competència de fer el seguiment dels ajuts i programes de suport al treball autònom impulsats pels ens locals.

15. Conciliació familiar i continuïtat de l'activitat

Les polítiques de conciliació han d'ésser prioritàries, ja que ajuden a tancar la bretxa salarial entre homes i dones i permeten de desenvolupar una carrera professional òptima.

En l'actualitat, a més, en el cas d'empreses familiars tradicionals, es constata una clara desproporció entre homes i dones. Les dones hi estan clarament infrarepresentades i, en nombroses ocasions, atès que fan tasques d'assistència i suport a marits i familiars, cotitzen menys que la parella, la qual cosa provoca situacions de discriminació.

Recomanacions

Per a evitar situacions de discriminació laboral entre homes i dones, cal:

15.1. Impulsar mesures per a facilitar la contractació de substituts durant el temps de baixa o de permís de maternitat i paternitat, que permetin de no interrompre l'activitat del treballador de baixa o de permís. En l'estudi previ d'aquestes mesures, cal analitzar la situació dels autònoms que siguin electes, entre altres situacions, per a facilitar-los la continuïtat de l'activitat professional o empresarial un cop s'hi reincorporin.

En aquest sentit, és important la creació d'una borsa d'ocupació, ordenada per perfils professionals, que faciliti als autònoms que s'hagin de donar de baixa per accident o malaltia o per permís de maternitat i paternitat la contractació d'algú que els substitueixi i els permeti de no interrompre llur activitat.

15.2. Impulsar mesures per a incrementar les bonificacions que reben les dones autònomes durant el permís de maternitat i els dos anys següents.

15.3. Promoure una revisió del marc normatiu dels treballadors autònoms dependents econòmicament amb l'objectiu de millorar-ne la protecció social i fer-los possible la conciliació de la vida familiar i professional.

16. Igualtat de gènere

La Comissió d'Estudi constata que les diferencies de gènere existents en la societat i en el mercat laboral també afecten el món del treball autònom.

La directora general d'Igualtat, Mireia Mata i Solsona, va fer avinent a la Comissió que «les lleis d'igualtat són més que conegudes i més que acceptades pel conjunt de la població, però el dia a dia ho desmenteix».

Recomanacions

En aquest sentit:

16.1. El Parlament i el Govern han de treballar per a fer efectius els principis de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, que afecten de manera directa i indirecta el treball autònom, principalment en aspectes com l'obligatorietat que les polítiques públiques siguin exercides des de la transversalitat i amb perspectiva de gènere (art. 3); l'elaboració d'estudis i informes sobre la situació de la dona, d'anàlisi i recerca sobre la situació de desigualtat per raons de sexe i la difusió dels resultats (art. 5), i la necessitat d'impulsar i promoure accions d'economia social, del treball autònom i emprenedoria de dones (art. 45), parant una atenció especial en el disseny de l'aplicació i l'avaluació de polítiques que fomentin i promoguin el treball autònom de qualitat i just de les treballadores autònomes dependents econòmicament, que pugui ésser compatible amb altres tasques, com la de cura, que hagin de fer pel fet que encara segueixen centrades en el paper de la dona.

16.2. El Consell del Treball Autònom ha de treballar des d'una perspectiva de gènere per a corregir les problemàtiques particulars que discriminen les treballadores autònomes i contribuir a fer propostes que garanteixin la igualtat efectiva de dones i homes en el treball autònom.

Palau del Parlament, 20 de desembre de 2019

El secretari de la Comissió, Jordi Munell i Garcia; el president de la Comissió, Rafel Bruguera Batalla

Punt 3 | Debat i votació del document que recull el resultat dels treballs de la comissió

Dictamen de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017

261-00002/12

DICTAMEN

A la Mesa del Parlament

La Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, en la sessió tinguda el dia 14 de juliol de 2020, d'acord amb l'article 67.6 del Reglament del Parlament, acorda d'emetre el següent:

Dictamen

Índex

I. Antecedents
a) Fonamentació jurídica
b) Creació de la comissió d'investigació i composició
II. Composició i funcionament de la Comissió
III. Elaboració i aprovació del pla de treball
a) Compareixences aprovades per la Comissió
b) Compareixences substanciades per mitjà d'aportació escrita
c) Peticions de documentació
d) Documentació lliurada per determinats compareixents
IV. Execució del pla de treball
a) Reunions tingudes
b) Propostes de conclusions presentades pels grups parlamentaris
V. Conclusions i recomanacions de la Comissió

I. Antecedents

a) Fonamentació jurídica

L'article 59.6 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que el Parlament pot crear comissions d'investigació:

> *«6. El Parlament pot crear comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat. Les persones requerides per les comissions d'investigació han de comparèixer-hi obligatòriament, d'acord amb el procediment i les garanties establerts pel Reglament del Parlament. S'han de regular per llei les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació.»*

L'article 67 del Reglament del Parlament estableix la possibilitat de crear comissions d'investigació en els termes següents:

> *«1. El Ple del Parlament, a proposta de dos grups parlamentaris, de la cinquena part dels membres del Parlament, de la Mesa del Parlament, un cop escoltada la Junta de Portaveus, o del Govern, pot acordar la creació d'una comissió d'investigació sobre qualsevol assumpte d'interès públic que sigui competència de la Generalitat.*
>
> *»2. La composició i el nombre de membres de les comissions d'investigació s'ha de concretar mitjançant un acord de la Junta de Portaveus. La comissió també pot incorporar especialistes, amb veu i sense*

vot, amb tasques d'assessorament tècnic, en un nombre no superior al de diputats membres de la comissió.

»3. El Parlament ha de crear una comissió d'investigació si és demanada per una tercera part dels diputats o per tres grups parlamentaris; els proposants només poden presentar una proposta vinculant l'any.

»4. Les comissions d'investigació, abans d'iniciar llurs actuacions, han d'elaborar i aprovar un pla de treball.

»5. Les comissions d'investigació poden requerir, per mitjà del president o presidenta del Parlament, qualsevol persona perquè hi presti declaració.

»6. Les conclusions de les comissions d'investigació s'han de reflectir en un dictamen que ha d'ésser debatut pel Ple del Parlament.

»7. Les conclusions aprovades pel Ple del Parlament han d'ésser comunicades al Govern, sens perjudici que la Mesa del Parlament també pugui comunicar-les al Ministeri Fiscal.»

Les compareixences de persones davant la Comissió són regulades per l'article 68 del Reglament, que estableix el següent:

«1. Les compareixences davant les comissions d'investigació es regeixen per les normes següents:

»a) La compareixença únicament es pot requerir amb relació a qüestions que són competència de la Generalitat.

»b) El president o presidenta del Parlament signa el requeriment, en el qual hi ha de constar de manera fefaent l'acord de requeriment adoptat per la comissió, les dades d'identificació personal i el domicili de la persona requerida, el lloc, el dia i l'hora en què es té la compareixença i la qüestió sobre la qual ha d'informar.

»c) La notificació del requeriment s'ha de fer quinze dies abans de la data en què ha de comparèixer, llevat que la comissió n'acordi la urgència, en el qual cas el termini és de cinc dies. En el cas que la compareixença no tingui lloc, la citació s'ha de reiterar per a comparèixer al cap de tres dies, o al cap d'un dia, si se'n va acordar la urgència.

»d) La persona requerida ha d'ésser advertida, en la notificació, dels seus drets, de les seves obligacions i de les seves responsabilitats eventuals.

»e) La persona requerida pot comparèixer acompanyada de qui designi per assistir-la.

»f) La compareixença es té d'acord amb el procediment que prèviament estableix la mesa de la comissió, del qual s'ha d'informar qui compareix abans de començar la seva intervenció.

»2. La mesa de la comissió, durant els treballs d'aquesta, ha de vetllar per la salvaguarda del respecte a la intimitat, l'honor de les persones, el secret professional, la clàusula de consciència i els altres drets constitucionals.

»3. Si la persona convocada desatén, voluntàriament, el requeriment de comparèixer davant una comissió d'investigació, la Mesa del Parlament n'ha de donar compte al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que hi pugui correspondre. En la noti-

ficació inicial, se l'ha d'advertir d'aquesta possible responsabilitat penal.

»4. Les compareixences, si així ho acorda explícitament la comissió d'investigació, també es poden substanciar pel procediment que estableix l'article 59.»

Així mateix, pel que fa a la possibilitat de requerir qualsevol persona perquè presti declaració davant la Comissió, s'ha tingut en compte el que estableixen els apartats 1 i 3 de l'article 502 de la Llei orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi penal, que estableixen el següent:

«1. Els qui, havent estat requerits de forma legal i sota advertència, deixin de comparèixer davant una comissió d'investigació de les Corts Generals o d'una assemblea legislativa d'una comunitat autònoma, han de ser castigats com a reus del delicte de desobediència. Si el reu és una autoritat o un funcionari públic, se li ha d'imposar a més la pena de suspensió d'ocupació o càrrec públic per un termini de sis mesos a dos anys.

»[...]

»3. El qui, convocat davant d'una comissió parlamentària d'investigació, falti a la veritat en el seu testimoni ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o una multa de 12 a 24 mesos.»

b) Creació de la comissió d'investigació i composició

El Ple del Parlament de Catalunya, en la sessió tinguda el 5 d'abril de 2018, va aprovar la Resolució 8/XII del Parlament de Catalunya, amb el contingut següent.

«Resolució 8/XII del Parlament de Catalunya, de creació de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017

252-00002/12

Adopció: Ple del Parlament, sessió 5, 05.04.2018, DSPC-P 6

El Ple del Parlament, en la sessió tinguda el 5 d'abril de 2018, ha debatut el text de la Proposta de resolució de creació d'una comissió d'investigació sobre els atemptats del 17 i el 18 d'agost de 2017 (tram. 252-00002/12), presentada pel Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, pel Grup Parlamentari Republicà i pel Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent.

Finalment, d'acord amb l'article 67 del Reglament, ha adoptat la següent

Resolució

1. El Parlament de Catalunya crea la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017 (CIAA).

2. La comissió d'investigació té com a objecte i abast l'anàlisi i la investigació dels fets ocorreguts els dies 17 i 18 d'agost de 2017 a Catalunya, concretament de les causes, els antecedents, les implicacions, els participants, la perpetració i les conseqüències d'aquests fets.

3. Els continguts bàsics de la comissió d'investigació són:

a) La descripció i la documentació dels fets ocorreguts els dies 17 i 18 d'agost de 2017 a Catalunya i els antecedents que els van generar o en van possibilitar la perpetració.

b) L'anàlisi de la participació, la preparació, la perpetració i les implicacions en la configuració i perpetració dels atemptats.

c) L'estudi de les diverses línies d'investigació dutes a terme pels cossos de seguretat i d'intel·ligència, tant de l'Estat com d'àmbit internacional.

d) Els danys i les conseqüències sobre les persones i els béns.

e) L'anàlisi de les possibles responsabilitats.

f) L'anàlisi del context geopolític internacional i les lògiques de la guerra global.

g) L'anàlisi dels mecanismes institucionals de resposta als atemptats.

h) L'anàlisi de l'actuació del sistema socioeducatiu de Catalunya en els autors de l'atemptat i llur entorn.

4. La comissió d'investigació pot incorporar especialistes en un nombre no superior al dels diputats que en són membres.

Palau del Parlament, 5 d'abril de 2018

El secretari segon, David Pérez Ibáñez; el president, Roger Torrent i Ramió»

La Mesa del Parlament, en la sessió tinguda el 17 d'abril de 2018, d'acord amb la Junta de Portaveus i de conformitat amb l'article 48.1 RPC, va acordar que la composició de la comissió fos de dos diputats per grup parlamentari, llevat de qui n'ocupés la presidència, que tindria un membre més. D'altra banda i de conformitat amb l'article 50.5 RPC es va acordar pel Ple del Parlament que per a presidir i ordenar els seus treballs tingués exclusivament un President i no una Mesa, i que el lletrat designat per assistir jurídicament a la Comissió fes les funcions de secretari als efectes d'aixecar acta i expedir certificacions.

La Mesa del Parlament, en la sessió tinguda l'17 d'abril de 2018, d'acord amb la Junta de Portaveus i d'acord amb l'article 49.2 RPC, va acordar que la presidència de la Comissió correspongués al Grup Parlamentari de Junts per Catalunya.

Els diversos grups, de conformitat amb el que estableix l'article 67.2 RPC, van designar els diputats que havien de formar part de la comissió d'investigació i el diputat que n'exerciria la presidència, i ho van posar en coneixement de la Mesa del Parlament.

El 25 d'abril de 2018 es va constituir la Comissió, que va ratificar per unanimitat per al càrrec de president el diputat Jordi Munell i García, proposat pel Grup Parlamentari de Junts per Catalunya. En la mateixa sessió constitutiva es va acordar que la Comissió tingués un òrgan rector unipersonal, integrat exclusivament pel president i l'assessorament de la lletrada Mercè Arderiu i Usart en funcions de secretària legal.

II. Composició i funcionament de la Comissió

Mesa

Jordi Munell i Garcia, president

Mercè Arderiu i Usart, lletrada

Grup Parlamentari de Ciutadans

Matías Alonso Ruiz

Jean Castel Sucarrat

Grup Parlamentari de Junts per Catalunya

Aurora Madaula i Giménez

Teresa Pallarès Piqué

Grup Parlamentari Republicà

Najat Driouech Ben Moussa

Montserrat Fornells i Solé

Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar

Carles Castillo Rosique

Ramon Espadaler i Parcerisas

Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem

Jéssica Albiach Satorres

Marc Parés Franzi

Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent

Natàlia Sànchez Dipp

Subgrup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya

Santi Rodríguez i Serra

Assisteix els treballs de la Comissió el gestor parlamentari Eduard Principal i Galí.

III. Elaboració i aprovació del pla de treball

Fins al dia 6 de juny de 2018 tots els grups parlamentaris van presentar al Registre del Parlament les propostes relatives al pla de treball de la Comissió.

En la sessió del 13 de juny de 2018, la Comissió va elaborar i aprovar un pla de treball amb la finalitat de redactar un dictamen que contingués les conclusions de la Comissió, un cop escoltades les diverses intervencions dels compareixents i analitzada la documentació sol·licitada. Va establir el nombre de compareixences a substanciar i les peticions de documentació. D'acord amb l'article 68 RPC les compareixences poden ser en qualitat de testimoni o d'expert.

El 19 de novembre de 2019 la Comissió va acordar de donar compte a la Mesa del Parlament de la incompareixença de 19 persones, que foren convocades fins a dues vegades, per a que ho traslladés al Ministeri Fiscal.

Es va donar de termini als grups parlamentaris per presentar les propostes de conclusions al Registre del Parlament fins al dia 7 de febrer, de conformitat amb el que estableix l'article 66.6 del Reglament del Parlament.

a) Compareixences aprovades per la Comissió

En qualitat d'experts:

– Oriol Amorós i March. Secretari d'Igualtat, Migracions i Ciutadania (tram. 357-00001/12)

– Lluís Baulenas i Cases. Exsecretari general del Departament d'Ensenyament (tram. 357-00002/12)

– Josep Ginesta i Vicente. Secretari general de Treball, Afers Socials - Famílies (tram. 357-00003/12)

– Enric Vendrell i Aubach. Exdirector general d'Afers Religiosos (tram. 357-00004/12)

– Amand Calderó i Montfort. Director general de Serveis Penitenciaris (tram. 357-00005/12)

– Rafael Ribó i Massó. Síndic de Greuges de Catalunya (tram. 357-00006/12)

– Moussa Bourekba. Investigador del CIDOB. Coordinació d'assumptes islàmics dins del CIDOB (tram. 357-00007/12)

– Lourdes Vidal Bertran. Directora de l'Àrea del Món Àrab i Mediterrani de l'Institut Europeu de la Mediterrània (IEMED) (tram. 357-00008/12)

– Dolors Bramon i Planas. Doctora en Filologia Semítica i professora emèrita d'Estudis Àrabs i Islàmics a la Universitat de Barcelona (tram. 357-00009/12)

– Marta Soler Gallart. Directora CREA-UB (tram. 357-00010/12)

– Joan Anton Mellón. Catedràtic de Ciències Polítiques i de l'Administració de la UB. Especialista en radicalització terrorista (tram. 357-00011/12)

– Mario Toboso Buezo. Doctor en seguretat internacional i professor en terrorisme i Antiterrorisme a la UB (tram. 357-00012/12)

– Fàtima Aatar. Antropòloga (tram. 357-00039/12)

– Xavier Giró Martí i Antonio Castel Tremosa. Coordinadors del Màster en Comunicació de Conflictes Armats, Pau i Moviments Socials de la UAB (tram. 357-00040/12)

– Sònia Andolz Rodríguez. Professora de Ciències Polítiques de la UB i ESADE. Experta en temes de seguretat (tram. 357-00041/12)

– Luz Gómez García. Professora d'Estudis Àrabs i Islàmics de la Universidad Autónoma de Madrid (tram. 357-00067/12)

– Sirin Adlbi Sibai. Investigadora al Taller de Estudios Internacionales Medite rráneos de la Universidad Autónoma de Madrid (tram. 357-00068/12)

– Luca Gervasoni i Vila (tram. 357-00069/12)

– Núria Marín. Directora de l'Escola Montserrat de Terrassa (premi a millor escola catalana 2018 i amb un alt percentatge d'immigració a l'Escola) (tram. 357-00070/12)

– Andreu Domingo Valls. Sotsdirector del Centre d'Estudis Demogràfics (tram. 357-00071/12)

– Francesc Torradeflot Freixes (director) (tram. 357-00072/12)

– Xantal Genovart Millet (tram. 357-00073/12)

– Carola García Calvo. Investigadora Real Instituto Elcano (tram. 357-00074/12)

– Emilio Lamo de Espinosa. President del Real Instituto Elcano (tram. 357-00075/12)

– Javier Lesaca Esquiroz. Investigador de l'Observatorio Internacional de Estudios sobre Terrorismo. Expert en captació (tram. 357-00076/12)

– Anna Teixidor Colomer. Periodista especialitzada en xarxes de radicalització terrorista (tram. 357-00078/12)

– Aritz García Gómez (tram. 357-00079/12)

– Jordi Armadans i Gil (tram. 357-00080/12)

– Pere Ortega i Grasa (tram. 357-00081/12)

– Eduardo Martín de Pozuelo Dauner. Periodista (tram. 357-00082/12)

– Fernando Reinares. Catedràtic de Ciència Política. Investigador principal i director del Programa sobre Terrorismo Global del Real Instituto El Cano (tram. 357-00145/12)

– Mustafà Oulad Sellam. Responsable del programa de BCN contra la islamofòbia (tram. 357-00146/12)

– Ali Yassine. President de la Comunitat Islàmica Annour (tram. 357-00147/12)

– Mohamed El Ghaldouni. Unió Comunitats islàmiques de Catalunya (tram. 357-00148/12)

– Plataforma Ciutadana contra l'Islamofòbia (tram. 357-00149/12)

– Hafd a Aarab. President de la Federació Islàmica de Catalunya (tram. 357-00150/12)

– Mohamed Halhoul. Portaveu del Consell Islàmic Cultural de Catalunya (tram. 357-00151/12)

– Fàtima Taleb Moussaoui. Regidora de l'Ajuntament de Badalona (tram. 357-00152/12)

– Mostafà Shaimi. Espai Antiracista de Salt i Girona, coordinador del màster de racisme (tram. 357-00153/12)

– Núria Perpinyà Colomer. Tècnica d'educació i convivència de l'Ajuntament de Ripoll (tram. 357-00155/12)

– Elisabet Ortega Larriba. Directora del Consorci de Benestar Social del Ripollès Tram. 357-00154/12

– Khalid Kyyat. President oratori Fath de Ripoll (tram. 357-00156/12)

– Representants de la xarxa veïnal «Som Ripoll» (tram. 357-00157/12)

– Representants»Unitat Contra el Feixisme» de Ripoll (tram. 357-00158/12)

En qualitat de testimonis:

– Josep Lluís Trapero Álvarez. Ex-cap dels Mossos d'Esquadra (tram. 365-00063/12)

– Ferran López Navarro. Cap dels Mossos d'Esquadra (tram. 365-00064/12)

– Pere Soler i Campins. Exdirector general de la Policia (tram. 365-00065/12)

– Manuel Castellví del Peral. Comissari del Cos de Mossos d'Esquadra. Excap de la Comissaria General d'Informació (tram. 365-00066/12)

– Lluís Paradell Fernàndez. Inspector dels Mossos d'Esquadra. Cap de l'Àrea Central d'Anàlisi de la Comissaria General d'Informació (tram. 365-00067/12)

– Rafel Comes Marrase. Cap de la Comissaria General d'Investigació Criminal del Cos de Mossos d'Esquadra (tram. 365-00068/12)

– Joan Portals Peralta. Comissari en cap de la Regió Policial Metropolitana de Barcelona (tram. 365-00069/12)

– Josep Maria Estela Ribes. Comissari en cap de la Regió Policial de les Terres de l'Ebre (tram. 365-00070/12)

– Eduard Sallent Peña. Comissaria General d'Informació (tram. 365-00071/12)

– Joan Carles Molinero i Juncà. Comissaria Superior de Coordinació Central en el moment dels fets (tram. 365-00072/12)

– Sebastián Trapote Gutiérrez. Cap de la Policia Nacional a Catalunya (tram. 365-00073/12)

– Ángel Gozalo Martín. Cap de la Guardia Civil a Catalunya (tram. 365-00074/12)

– Josep Muñoz. Cap de la Policia Local de Cambrils (tram. 365-00075/12)

– Evelio Vázquez i Sánchez. Intendent major de la Guàrdia Urbana de Barcelona (tram. 365-00076/12)

– Joan Delort i Menal. Director general de Protecció Civil (tram. 365-00077/12)

– Cèsar Puig i Cañas. Ex secretari general del Departament d'Interior (tram. 365-00078/12)

– Amadeu Recasens i Brunet. Comissionat de Seguretat i Prevenció de l'Ajuntament de Barcelona (tram. 365-00079/12)

– Soraya Sáez de Santamaría. Vicepresidenta del Gobierno (tram. 365-00080/12)

– Juan Ignacio Zoido Álvarez. Ministro del Interior (tram. 365-00081/12)

– Alfonso Dastis Quecedo. Ministro de Exteriores (tram. 365-00082/12)

– José Manuel Garcia-Margallo y Marfil. Ex Ministro de Exteriores (tram. 365-00083/12)

– Enric Millo Rocher. Delegat del Govern (tram. 365-00084/12)

– Félix Sanz Roldán. Director del CNI (tram. 365-00085/12)

– Diego Pérez de los Cobos Orihuel. Representant del Ministeri d'interior espanyol a la Junta de seguretat de Catalunya (tram. 365-00086/12)

– José Luís Olivera Serrano. Director del Centro de Inteligencia contra el Terrorismo i el Crimen Organizado (CITCO) (tram. 365-00087/12)

– Germán López Iglesias. Director General de la Policia (tram. 365-00088/12)

– José Manuel Holgado Merino. Director general de la Guardia Civil (tram. 365-00089/12)

– José Antonio Nieto Ballesteros. Secretari d'Estat de Seguretat (tram. 365-00090/12)

– Juan Carlos Ortiz Argüelles. Jefatura Central de Información, Investigación y Ciberdelincuencia de la Policia Nacional (tram. 365-00091/12)

– Fernando Santafé Soler. Mando de Información, Investigación y Ciberdelicuencia de la Guardia Civil (tram. 365-00092/12)

– Manuel Navarrete Paniagua. Director del Centre Europeu contra el terrorisme de l'EUROPOL (tram. 365-00093/12)

– Enric Hernández Llorente, director del Periódico de Catalunya (tram. 365-00094/12)

– Carlos Enrique Bayo i Patricia López Lucio. Periodistes de Público (tram. 365-00095/12)

– Rukmini Callimachi. Periodista del The New York Times (tram. 365-00096/12)

– Patricia Plaja Pérez. Cap de Comunicació del Cos de Mossos d'Esquadra durant els atemptats (tram. 365-00097/12)

– Bernat Valls i Fuster. Director general d'Acció Cívica i Comunitària (tram. 365-00098/12)

– Federica Mogherini. Agència Europea de Defensa (tram. 365-00099/12)

– Antonio Missiroli. Institut d'Estudis de Seguretat de la Unió Europea (tram. 365-00100/12)

– Miquel Rovira i Comas. 1er tinent d'alcalde i regidor delegat de Benestar i Família, Gent Gran i Esports de l'Ajuntament de Ripoll (tram. 365-00101/12)

– Hammou Ourrous. Persona que compartia l'habitatge amb Es Satty (tram. 365-00102/12)

– Fermín Villar, president d'Amics de la Rambla (tram. 365-00103/12)

– Oriol Pellisa Salvadó. Cap de l'Àrea d'Operacions REM de Tarragona (tram. 365-00125/12)

– Ricard Expósito Miró. Cap de la Regió d'Emergències de les Terres de l'Ebre (tram. 365-00125/12)

– Jaume Segarra Barrios. Cap dels TEDAX en l'explosió d'Alcanar (tram. 365-00124/12)

– Rocío Rubio Mojarro. Cap de la policia científica en l'explosió d'Alcanar (tram. 365-00126/12)

– Teresa Cunillera Mestres. Delegada del Govern de l'Estat (tram. 365-00127/12)

– Paz Esteban López. Directora en funcions del Centro Nacional de Inteligencia (tram. 365-00128/12)

– José Luís Navarro Merino. Cap de l'Àrea Estratègica i Prospectiva de la Policia Nacional (tram. 365-00129/12)

b) Compareixences aprovades per mitjà d'aportació escrita

– Diego Muro. Professor a Handa Centre for the Study of Terrorism and Political Violence de la Universitat de Saint Andrews i Investigador sènior associat del CIDOB

– Jofre Montoto Manent. Analista de seguretat expert en Jihadisme, antropòleg i periodista

– Jordi Pàmies Rovira. Professor UAB

– Jordi Moreras Palenzuela. Professor de la Universitat Rovira i Virgili

– Sami Nair. Politòleg, filòsof i sociòleg expert en moviments migratoris

– Alberto López Bargados. Departament d'Antropologia UB

– Manuel R. Torres. Professor Universitat Pablo Olavide

– Joseba Achotegui. Psiquiatra. Fundador Sant Pere Claver, especialista en joves, migracions i síndrome Ulísses

– Eduard Soler i Lecha. Investigador sènior i coordinador científic del Projecte Menara del CIDOB. Expert en seguretat regional en el Mediterrani

– Lorenzo Vidino. Professor Universitat George Washington

– Miguel Ángel Ballesteros Martín. Director general del Instituto Español de Estudios Estratégicos (IEE)

– Mohamed el Harrak. Excònsol del Marroc a Girona

– Jordi Bordas. Periodista

– Peter Neumann. Director fundador del International Centre for the Study of Radicalisation and Political Violence al King's College of London

– Thomas Renard. Investigador sènior de recerca a l'institut Egmont

– Rik Coolsaet. Acadèmic belga. És professor emèrit de Relacions Internacionals a la Universitat de Gant i membre associat sènior de l'Institut Egmont a Brussel·les

– Bart Somers. Alcalde de Mechelen

– Olivier Roy. Màxim expert francès en estudi de casos de terroristes

– Jean Pierre Filiu. Professor a Sciences Po de la Universitat de París. Especialista islamòleg, estudis sobre islam contemporani i organitzacions jihadistes

– Representant de Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI)

c) Peticions de documentació

1. Al Ministeri d'Interior del Govern d'Espanya:

– Acta i annexos de la Junta de seguretat del 10 de Juliol de 2017.

– Acta de la reunió de la taula de coordinació policial celebrada a Madrid l'última setmana del mes de Maig de 2017.

2. A la Direcció General de la Policia:

– Informe sobre les conclusions de l'anàlisi efectuada en relació als atemptats i les conclusions de millora que se n'extreuen.

– El nombre d'efectius que tenien destinats l'any 2017 i els que tenen destinats en l'actualitat a unitats d'informació ubicades a Catalunya i que tinguin com a objectiu la investigació i persecució del terrorisme jihadista.

3. A la Direcció General de la Guàrdia Civil:

– El nombre d'efectius que tenien destinats l'any 2017 i els que tenen destinats en l'actualitat a unitats d'informació ubicades a Catalunya i que tinguin com a objectiu la investigació i persecució del terrorisme jihadista.

4. A la Direcció General de la Policia - Mossos d'Esquadra:

– Còpia de tots els protocols interns que es van activar i utilitzar en el transcurs dels fets a Barcelona, Cambrils, el Penedès i Alcanar.

– El nombre d'efectius que tenien destinats l'any 2017 i els que tenen destinats en l'actualitat a unitats d'informació ubicades a Catalunya i que tinguin com a objectiu la investigació i persecució del terrorisme jihadista.

– Els atestats policials elaborats pel cos i remesos als Jutjats corresponents (Jutjat Central d'Instrucció núm. 4 i jutjats de guàrdia de Reus i Vilafranca del Penedès) en relació a les intervencions policials amb resultat de mort a Cambrils i a Subirats, amb l'adopció de les cauteles corresponents quan les actuacions judicials es trobin sota secret de sumari,.

– Còpia dels atestats elaborats internament per la Divisió d'Afers Interns sobre l'actuació del cos de Mossos d'Esquadra en relació a les intervencions amb resultat de mort a Cambrils i a Subirats.

(documentació lliurada el 30.11.2018 reg. 23368)

5. A la Junta Local de Seguretat de Barcelona:

– Actes de la Junta Local de Seguretat de Barcelona, des de desembre 2016

(documentació lliurada el 18.03.2019 reg. 33542)

Nota: Les sol·licituds de documentació a que fan referència els apartats 2 i 3 han estat rebutjades mitjançant un escrit del director general de la Guàrdia Civil (reg. 21210) i del director general de la Policia (reg. 24276) en els quals manifesten que d'acord amb el que disposa l'Acord del Consell de Ministres de 28 de novembre de 1986, pel qual es classifiquen determinats assumptes i matèries d'acord amb la Llei de Secrets Oficials, de 5 d'abril de 1968, modificades per la Llei 48/1978, de 7 d'octubre, i ampliada pels Acords del Consell de Ministres de 17 de març i de 29 de juliol de 1994, pels quals s'atorga, amb caràcter genèric, la classificació de secreta, entre d'altres matèries, a les estructures, l'organització, els mitjans i els procediments operatius específics dels serveis d'informació, així com a les seves fonts i tots aquests suports per mitjà de les quals puguin ser revelades.

d) Documentació lliurada per determinats compareixents

Moussa Bourekba. Investigador del CIDOB

– *Atemptats de Barcelona: Reaccions, explicacions i debats pendents (CIDOB report 02-2018)*

Marta Soler Gallart. Directora del CREA-UB

– *Anàlisi de l'actuació del nostre sistema sòcio-educatiu en els autors de l'atemptat i el seu entorn*

Luca Gervasoni i Vila. President de l'Institut Internacional per a l'Acció No Violenta (NovAct)

– *La prevenció de la radicalització i el terrorisme a les aules de Catalunya*

– *Declaració de Barcelona: Pla d'acció de la societat civil Euro-Mediterrània per a la prevenció de totes les formes d'extremisme violent*

– *No security without rights: Human rights violations in the Euro-Mediterranean region as consequence of the anti-terrorist legislation*

Núria Marín García. Directora de l'Escola Mare de Déu de Montserrat

– *Escola Mare de Déu de Montserrat. Èxit escolar, convivència i cohesió social*

Andreu Domingo Valls. Sotsdirector del Centre d'Estudis Demogràfics

– *Context demogràfic població marroquina a Catalunya*

Xantal Genovart Millet. Fundació Surt

– *Compromeses amb les dones. Transformant la societat*

Anna Teixidor Colomer. Periodista

– *Sentència del Tribunal Suprem número 354/2017*

Eduardo Martín de Pozuelo Dauner. Periodista

– *Recull d'articles publicats*

Pere Ortega i Grasa. Centre Delàs d'Estudis per la Pau

– *Mesures per a combatre l'extremisme jihadista*

Mustafà Aoulad Sellam. Responsable del Pla Municipal Contra la Islamofòbia

– *Pla municipal de lluita contra la islamofòbia*

– *Pla municipal de lluita contra la islamofòbia. Informe de seguiment*

Mostafà Shaimi. Investigador de la Universitat de Girona

– *Comunitat musulmana?*

– *17-A: I si hi donem mes voltes?*

Josep Muñoz. Cap de la Policia Local de Cambrils

– *Cambrils. La gestió d'un segon atac*

IV. Execució del pla de treball

a) Reunions tingudes

La Comissió s'ha reunit en un total de 24 sessions i s'han substanciat 59 compareixences d'acord amb el següent calendari:
Sessió 1. El 25 d'abril de 2018 es va tenir la sessió constitutiva de la Comissió i la ratificació del president de la Comissió.

Sessió 2. El 13 de juny de 2018 es va elaborar i aprovar el Pla de treball de la Comissió.

Sessió 3. El 10 de juliol de 2018 es va aprovar el calendari de compareixences i les qüestions sobre les quals havia d'informar cada compareixent i es van substanciar les compareixences següents:

– Oriol Amorós i Marc, secretari d'Igualtat, Migracions i Ciutadania

– Josep Ginesta i Vicente, secretari general de Treball, Afers Socials i Famílies

– Armand Calderó i Montfort, director general de Serveis Penitenciaris

– Enric Vendrell i Aubach, exdirector general d'Afers Religiosos

Sessió 4. El 24 de juliol de 2018 es van tenir les compareixences següents:

– Rafael Ribó i Massó, síndic de greuges de Catalunya

– Moussa Bourekba, investigador del CIDOB

– Lourdes Vidal Bertran, directora de l'Àrea de Món Àrab i Mediterrani de l'Institut Europeu de la Mediterrània

– Dolors Bramon Planas, professora emèrita d'Estudis Àrabs i Islàmics de la Universitat de Barcelona

– Joan Anton Mellon, catedràtic de Ciències Polítiques i de l'Administració de la Universitat de Barcelona

Sessió 5. El 18 de setembre de 2018 es van tenir les compareixences següents:

– Marta Soler Gallart, directora del CREA-UB

– Xavier Giró Martí, coordinador del màster de Comunicació de Conflictes Armats, Pau i Moviments Socials de la Universitat Autònoma de Barcelona

– Mario Toboso Buezo, doctor en Seguretat Internacional i professor en Terrorisme i Antiterrorisme de la Universitat de Barcelona

– Sònia Andolz Rodríguez, professora de Ciències Polítiques de la Universitat de Barcelona

Sessió 6. El 16 d'octubre de 2018 es van tenir les compareixences següents:

– Luca Gervasoni i Vila, president de l'Institut Internacional per a l'Acció NoViolenta

– Francesc Torradeflot Freixes, director de l'Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós i Interconviccional

– Jordi Armadans i Gil, director de la Fundació per la Pau

– Xantal Genovart Millet, en representació de la Fundació SURT

– Aritz García Gómez, en representació de l'Associació Solidaritat, Desenvolupament i Pau (SODEPAU)

– Pere Ortega i Grasa, en representació del Centre Delàs d'Estudis per la Pau

Sessió 7. El 30 d'octubre de 2018 es van tenir les compareixences següents:

– Núria Marín, directora de l'Escola Mare de Déu de Montserrat de Terrassa

– Anna Teixidor Colomer, periodista

– Eduardo Martín de Pozuelo Dauner, periodista

Sessió 8. El 27 de novembre de 2018 es van tenir les compareixences següents:

– Andreu Domingo Valls, sotsdirector del Centre d'Estudis Demogràfics

– Mustapha Aoulad Sellam, responsable del Pla municipal de lluita contra la islamofòbia de l'Ajuntament de Barcelona

Sessió 9. El 11 de desembre de 2018 es van tenir les compareixences següents:

– Luz Gómez García, professora d'Estudis Àrabs i Islàmics de la Universitat Autònoma de Madrid

– Mohamed El Ghaldouni, president de la Unió de Comunitats Islàmiques de Catalunya

– Mostafà Shaimi, representant de l'Espai Antiracista de Salt i Girona

Sessió 10. El 29 de gener de 2019, a la seu del Consell Comarcal del Ripollès, es van tenir les compareixences següents:

– Núria Perpinyà Colomer. Tècnica d'educació i convivència de l'Ajuntament de Ripoll

– Elisabet Ortega Larriba. Directora del Consorci de Benestar Social del Ripollès

– Khalid Kyyat. President oratori Fath de Ripoll

– Representants de la xarxa veïnal «Som Ripoll»

– Representants»Unitat Contra el Feixisme» de Ripoll

Sessió 11. El 12 de març de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Mohamed Halhoul. Portaveu del Consell Islàmic Cultural de Catalunya

Sessió 12. El 9 d'abril de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Pere Soler i Campins. Exdirector general de la Policia

– Joan Delort i Menal. Director general de Protecció Civil

– Cèsar Puig i Cañas. Ex secretari general del Departament d'Interior

Sessió 13. El 14 de maig de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Ferran López Navarro. Cap dels Mossos d'Esquadra

– Manuel Castellví del Peral. Comissari del Cos de Mossos d'Esquadra. Excap de la Comissaria General d'Informació

Sessió 14. El 14 de maig de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Rafel Comes Marrase. Cap de la Comissaria General d'Investigació Criminal del Cos de Mossos d'Esquadra

– Eduard Sallent Peña. Comissaria General d'Informació

– Josep Maria Estela Ribes. Comissari en cap de la Regió Policial de les Terres de l'Ebre

– Joan Carles Molinero i Juncà. Comissaria Superior de Coordinació Central en el moment dels fets

Sessió 15. L'11 de juny de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Josep Lluís Trapero Álvarez. Ex-cap dels Mossos d'Esquadra

– Lluís Paradell Fernàndez. Inspector dels Mossos d'Esquadra. Cap de l'Àrea Central d'Anàlisi de la Comissaria General d'Informació

– Joan Portals Peralta. Comissari en cap de la Regió Policial Metropolitana de Barcelona

– Patricia Plaja Pérez. Cap de Comunicació del Cos de Mossos d'Esquadra durant els atemptats

– En aquesta sessió es va convocar també la Sra. Soraya Sáez de Santamaria Antón, exvicepresidenta del Govern d'Espanya, al Sr. Juan Ignacio Zoido Álvarez, exministre de l'Interior del Govern d'Espanya, al Sr. Alfonso Dastis Quecedo, exminstre d'Exteriors del Govern d'Espanya, al Sr. José Manuel García-Margallo y Marfil, exministre d'Exteriors del Govern d'Espanya i al Sr. Josep Enric Millo i Rocher, exdelegat del Govern d'Espanya a Catalunya.

Atès que van comunicar la seva no-assistència a la sessió, d'acord amb el que estableix l'article 68.1.*c* RPC, es va reiterar la citació per al cap de tres dies.

Sessió 16. L'14 de juny de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Per a aquesta sessió es va convocar per segona vegada la Sra. Soraya Sáez de Santamaria Antón, exvicepresidenta del Govern d'Espanya, al Sr. Juan Ignacio Zoido Álvarez, exministre de l'Interior del Govern d'Espanya, al Sr. Alfonso Dastis Quecedo, exministre d'Exteriors del Govern d'Espanya, al Sr. José Manuel García-Margallo y Marfil, exministre d'Exteriors del Govern d'Espanya i al Sr. Josep Enric Millo i Rocher, exdelegat del Govern d'Espanya a Catalunya que van comunicar la seva no-assistència a la sessió.

Sessió 17. El 25 de juny de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Josep Muñoz. Cap de la Policia Local de Cambrils

– Evelio Vázquez i Sánchez. Intendent major de la Guàrdia Urbana de Barcelona

– Amadeu Recasens i Brunet. Comissionat de Seguretat i Prevenció de l'Ajuntament de Barcelona

– Bernat Valls i Fuster. Director general d'Acció Cívica i Comunitària

– En aquesta sessió es va convocar també el Sr. Ángel Gozalo Martín, cap de la Guardia Civil a Catalunya, el Sr. Diego Pérez de los Cobos Orihuel, representant del Ministeri d'interior espanyol a la Junta de seguretat de Catalunya, el Sr. Félix Sanz Roldán, director del Centro Nacional de Inteligencia, el Sr. Germán López Iglesias, director General de la Policia, el Sr. José Luís Olivera Serrano, director del Centro de Inteligencia contra el Terrorismo i el Crimen Organizado (CITCO), i el Sr. Sebastián Trapote Gutiérrez, cap de la Policia Nacional a Catalunya.

Atès que van comunicar la seva no-assistència a la sessió, es va reiterar la citació a termini d'acord amb el que estableix l'article 68.1.*c* RPC.

Sessió 18. El 25 de juny de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Per a aquesta sessió es va convocar per segona vegada el Sr. Ángel Gozalo Martín, cap de la Guardia Civil a Catalunya, el Sr. Diego Pérez de los Cobos Orihuel, representant del Ministeri d'interior espanyol a la Junta de seguretat de Catalunya, el Sr. Félix Sanz Roldán, director del Centro Nacional de Inteligencia, el Sr. Germán López Iglesias, director General de la Policia, el Sr. José Luís Olivera Serrano, director del Centro de Inteligencia contra el Terrorismo i el Crimen Organizado (CITCO), i el Sr. Sebastián Trapote Gutiérrez, cap de la Policia Nacional a Catalunya, que van comunicar la seva no-assistència a la sessió.

Sessió 19. El 9 de juliol de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– José Antonio Nieto Ballesteros. Secretari d'Estat de Seguretat

– Enric Hernández Llorente, director del Periódico de Catalunya

– En aquesta sessió es va convocar també el Sr. Fernando Santafé Soler, del Mando de Información, Investigación y Ciberdelincuencia de la Guardia Civil, el Sr. José Manuel Holgado Merino, director general de la Guardia Civil; el Sr. Juan Carlos Ortiz Argüelles, de la Jefatura Central de Información, Investigación y Ciberdelincuencia de la Policia Nacional, i el Sr. Manuel Navarrete Paniagua, director del Centre Europeu contra el terrorisme de l'EUROPOL.

Atès que van comunicar la seva no-assistència a la sessió, es va reiterar la citació a termini d'acord amb el que estableix l'article 68.1.*c* del RPC.

Sessió 20. El 12 de juliol de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Per a aquesta sessió es va convocar per segona vegada el Sr. Fernando Santafé Soler, del Mando de Información, Investigación y Ciberdelincuencia de la Guardia Civil, el Sr. José Manuel Holgado Merino, director general de la Guardia Civil; el Sr. Juan Carlos Ortiz Argüelles, de la Jefatura Central de Información, Investigación y Ciberdelincuencia de la Policia Nacional, i el Sr. Manuel Navarrete Paniagua, director del Centre Europeu contra el terrorisme de l'EUROPOL, que van comunicar la seva no-assistència a la sessió.

Sessió 21. El 23 de juliol de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Carlos Enrique Bayo i Patricia López Lucio. Periodistes de Público

– Fermín Villar, president d'Amics de la Rambla

– Miquel Rovira i Comas. 1er tinent d'alcalde i regidor delegat de Benestar i Família, Gent Gran i Esports de l'Ajuntament de Ripoll

Sessió 22. El 17 de setembre de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Oriol Pellisa Salvadó. Cap de l'Àrea d'Operacions REM de Tarragona

– Ricard Expósito Miró. Cap de la Regió d'Emergències de les Terres de l'Ebre

– Jaume Segarra Barrios. Cap dels TEDAX en l'explosió d'Alcanar

– Rocío Rubio Mojarro. Cap de la policia científica en l'explosió d'Alcanar

– En aquesta sessió es va convocar també el Sr. Hammou Ourrous, persona que compartia l'habitatge amb Es Satty, la Sra. Paz Esteban López, directora en funcions del Centro Nacional de Inteligencia, el Sr. José Luís Navarro Merino, cap de l'Àrea Estratègica i Prospectiva de la Policia Nacional, i la Sra. Teresa Cunillera Mestres, delegada del Govern de l'Estat.

Atès que van comunicar la seva no-assistència a la sessió, es va reiterar la citació a termini d'acord amb el que estableix l'article 68.1.*c* del RPC.

Sessió 23. El 17 de setembre de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Per a aquesta sessió es va convocar per segona vegada el Sr. Hammou Ourrous, persona que compartia l'habitatge amb Es Satty, la Sra. Paz Esteban López, directora en funcions del Centro Nacional de Inteligencia, el Sr. José Luís Navarro Merino, cap de l'Àrea Estratègica i Prospectiva de la Policia Nacional, i la Sra. Teresa Cunillera Mestres, delegada del Govern de l'Estat, que van comunicar la seva no-assistència a la sessió.

Atesa la no-compareixença de Soraya Sáez de Santamaria Antón, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Alfonso Dastis Quecedo, José Manuel García-Margallo y Marfil, Josep Enric Millo i Rocher, Ángel Gozalo Martín, Diego Pérez de los Cobos Orihuel, Félix Sanz Roldán, Germán López Iglesias, José Luís Olivera Serrano, Sebastián Trapote Gutiérrez, Fernando Santafé Soler, José Manuel Holgado Merino, Juan Carlos Ortiz Argüelles, Manuel Navarrete Paniagua, Paz Esteban López, José Luís Navarro Merino i Teresa Cunillera Mestres, la Comissió, en data 27 de novembre de 2019 (reg. 52526), va posar aquests fets en coneixement de la Mesa del Parlament, d'acord amb el que estableix l'article 68.3 RPC, que preveu la possibilitat de donar compte al Ministeri Fiscal si la persona convocada desatén voluntàriament el requeriment de comparèixer davant d'una comissió d'investigació als efectes de substanciar-ne la responsabilitat penal que pugui correspondre i prendre, si escau, les mesures que consideri oportunes.

La Mesa del Parlament, en la reunió tinguda el dia 3 de desembre de 2019, va acordar donar trasllat a la Fiscalia.

La Fiscalia Superior de Catalunya, en data 28 de gener de 2020 (reg. 56863), va decretar l'arxivament d'aquesta diligència de conformitat amb el que disposa l'article 5 de la llei 50/1981, de 30 de desembre, reguladora de l'Estatut orgànic del Ministeri Fiscal.

Un cop finalitzat el pla de treball de la comissió s'acorda cloure la fase de compareixences fixada per la Comissió i procedir a la redacció de les conclusions.

Sessió 24. El dia 14 de juliol de 2020 s'aprova el Dictamen de la Comissió.

b) Propostes de conclusions presentades pels grups parlamentaris

PROPOSTES DE CONCLUSIONS PRESENTADES PEL GRUP PARLAMENTARI DE JUNTS PER CATALUNYA (REG. 58418)

A la Mesa de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017

Eduard Pujol i Bonell, portaveu del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, Aurora Madaula i Giménez, diputada del Grup Parlamentari de Junts per Catalu - nya, membres de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, presenten, d'acord amb el que estableix l'article 67.6 del Reglament del Parlament, les propostes de conclusions següents per tal que, una vegada debatudes a la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, siguin incloses en el dictamen que ha d'ésser debatut pel Ple del Parlament.

1. Recomanacions i propostes de millora

El conjunt dels estats europeus i del món inverteixen milions d'euros per a protegir als seus ciutadans. Inversions destinades a personal policial o militar i també armament i tecnologia que faciliti les tasques de vigilància i intervenció.

Arran dels atemptats del 17 i 18 d'agost de 2017 es constatà que hi va haver certes irregularitats i qüestions que a hores d'ara encara no han estat resoltes.

Mentre el Parlament de Catalunya va impulsar la creació d'una comissió d'investigació en seu parlamentaria amb més d'una trentena de compareixents, l'Estat espanyol va bloquejar la iniciativa de diversos grups parlamentaris per a crear una comissió d'investigació que a nivell polític ajudés a aclarir dubtes encara no resolts.

Identificar possibles actius és una tasca primordial per a la prevenció i garantir la seguretat nacional. Perfils discrets i amb vides que passen desapercebudes per la policia poden ser característiques de persones que podrien acabar radicalitzades. Tot i això, una tasca encomanda als serveis d'intel·ligència és la vigilància i la detecció d'individus que puguin radicalitzar-se. En aquest sentit, l'any 2014 es va trobar una desena de persones que podien haver marxat a Síria a rebre informació o formació sobre com preparar un atemptat terrorista.

És de vital importància que l'entorn d'un possible individu radicalitzat tingui la predisposició de posar-ho en coneixement de les autoritats. Hem pogut ser coneixedors que la comunitat musulmana, especialment els imams, destaquen que se senten coaccionats per la policia i que saben que algunes de les seves activitats de culte son enregistrades. S'afirma que els reclutaments no es fan a les mesquites, ja que es coneix que les autoritats policials tenen el focus posat en aquets temples i es trien d'altres espais d'on poder captar persones.

L'entorn familiar és el més proper que pot ajudar a detectar un possible cas de radicalització. Ara bé, els perfils són escollits d'una manera curosa i es busquen característiques potencialment influenciables amb l'objectiu que un noi o noia es pugui acabar radicalitzat. En aquesta comissió vàrem poder saber que els pares dels germans (autors dels atemptats) eren analfabets i com a denominador comú d'altres casos els pares o l'entorn familiar es nega a parlar dels seus fills.

La prevenció en la societat és quelcom fonamental en casos com el que ens ocupa. S'explicaven models com l'«included» on es passa d'un model disciplinari a un model comunitari que s'adreça a tota la societat, establint que la violència és un tema de tots i en que s'ha de combatre d'una manera conjunta. S'estan duent accions amb èxit: formació del professorat pensant en la reflexió sobre aquest contradiscurs.

Recomanacions de gestió abans de l'atemptat
Recomanacions en matèria de prevenció de la radicalització

De la comissió es desprèn l'aposta de desvincular l'islamisme del terrorisme i incloure les comunitats afectades promovent grups de diàleg interreligiós i crear contranarratives que excloguin l'atractiu de les accions violentes.

1. Cal iniciar un pacte nacional per la interculturalitat.

2. A la primera convocatòria de la taula de ciutadania i immigració es va treballar el Pla d'immigració 2017-2020. A la taula es detecta que alguns elements d'aquest pla ja haurien de ser revisats i, finalment, s'aprova al setembre.

3. Recomanem una revisió orientada a dotar d'un nombre major de professionals que puguin fer una major i més profunda anàlisi relacionada amb els autors dels atemptats de cara a comptar amb eines analítiques.

4. Cal garantir uns requisits mínims per als formadors que treballen a les mesquites del país i un control dels imams i la formació que aquests reben.

5. Cal implantar l'assignatura d'història de les religions a les escoles de Catalunya. Malgrat no ser partidaris de l'ensenyament de la religió a les escoles, sí que resultaria molt interessant que els alumnes coneguessin les religions que conviuen al món, perquè el coneixement és font de respecte i el desconeixement és font de por i divisió.

6. Cal continuar millorant el programa PRODERAI, especialment pel que fa a la secció penal i, per tant, a la prevenció de la radicalització en centres penals, amb la millora de la formació destinada als funcionaris i al pla de seguiment de la llibertat. Malgrat tot, cal destacar que no hi ha hagut cap cas de radicalització a Catalunya.

7. Cal continuar treballant amb el programa ARREL.

8. Cal millorar la formació en matèria antigihadista dels cossos i forces de seguretat de Catalunya.

9. Cal desvincular l'islamisme del terrorisme, incloure les comunitats afectades en la resolució, promoure grups de diàleg interreligiós, i crear contranarratives que buidin d'atractiu les accions violentes.

10. Cal impulsar el seguiment d'escoles d'alta complexitat que estan aconseguint bons resultats.

11. Cal promoure la prevenció i la inclusió de la comunitat en la prevenció, per davant de sistemes disciplinaris.

12. Cal promoure els programes d'inclusió que actualment es desenvolupen a 40 escoles de Catalunya.

Recomanacions de gestió durant els atemptats
Recomanacions en matèria de comunicació

Durant els dies dels atemptats i els dies posteriors un focus important de la feina del Govern va ser la comunicació amb la població.

La transmissió de la informació ha de ser rigorosa i precisa i s'ha d'evitar en la mesura del possible l'ús de les imatges de les víctimes, ja que aquestes imatges suposen una revictimització molt dolorosa que no ajuda gens la víctima ni la societat, sinó que li fa repetir l'atemptat i el dolor.

La formació dels periodistes i del personal de comunicació ha d'anar encaminada a poder informar d'una manera responsable i compromesa amb els valors solidaris i que evitin la tendència a la xenofòbia o a la incitació a l'odi. La principal reflexió d'un periodista ha de ser quina repercussió té la seva feina sobre la societat i sobre el tema del terrorisme.

13. S'ha d'incrementar la formació dels periodistes i fotoperiodistes, però no només amb recomanacions sinó amb la creació d'un codi ètic o fins i tot un sistema de sancions.

14. S'ha de mantenir en tot moment la presumpció d'innocència. La presumpció d'innocència consisteix a no publicar la foto ni el nom de l'acusat fins que sigui condemnat.

15. Els estudis que s'han fet conclouen que no s'ha fet un bon tractament de la notícia pel que fa a l'adjectivització del terrorisme: Islàmic o islamista? Aquest no hauria de ser el debat, sinó que el debat hauria de ser respecte a l'error d'etnificació.

16. La informació ha de ser coordinada i compartida amb els diferents agents de la societat. La informació l'hauria de coordinar un ens que sigui multidisciplinari i pugui valorar les dades, coordinar-la, processar-la i presentar-la als agents polítics i socials per a poder-la fer servir.

Recomanacions en matèria de gestions polítiques

Hem estat coneixedors, a partir dels testimonis que han participat a les diferents sessions de la comissió, que el jutge en el seu moment va autoritzar que el Cos Nacional d'Intel·ligència intervingués els telèfons dels que van resultar ser els participants dels atemptats, els 5 dies previs a l'atemptat. Aquestes escoltes podem concloure que foren crucials en la investigació perquè es creu del cert que els individus havien parlat per telèfon de com dur a terme els atemptats, fet pel qual podem afirmar que els cossos policials espanyols eren coneixedors que ens trobàvem davant una amenaça imminent a Catalunya. De fet, els detalls del sumari del CNI expliquen que coneixien perfectament les seves intencions.

Aquest fet constata la necessitat que des de la política s'implanti una necessària coordinació entre els efectius policials a nivell estatal, però també internacional.

El secret de sumari s'allargà, presumptament, per la protecció als testimonis i les víctimes.

17. Es posa de manifest la necessitat d'eliminar la llei de secrets oficials que es va posar en pràctica en l'època del dictador Franco als anys 60. És una contradicció tenir encara aquesta llei vigent, ja que atempta directament contra un sistema democràtic.

Un dels fets més rellevants que encara no encaixen és la vinculació que hi havia entre Es Satty i el Cos Nacional de Policia i el Centre Nacional d'Intel·ligència. Es pensa que Es Satty estava al corrent de tota l'operació terrorista. En aquest sentit, un cop és mort, el CNP fa desaparèixer la seva fitxa amb l'objectiu de desvincular-lo del cos policial perquè hauria estat un fracàs que un informador de la policia fos un dels caps pensants de l'atemptat.

La Policia Nacional no informa els Mossos d'Esquadra d'aquesta informació per una qüestió de jerarquització del cos. Diversos testimonis apunten al fet que Es Satty era el número 2 de la cèl·lula terrorista. Es va poder conèixer amb posterioritat que tenia preparats tots els bitllets per a sortir cap a Europa.

Per tant, amb les diferents informacions de les quals disposem, es pot concloure que totes les proves indiquen que Es Satty era informador del CNI.

Recomanacions de gestió després dels atemptats

Recomanacions per al cos de mossos d'esquadra i les policies locals

El Cos de Mossos d'Esquadra ha assegurat en diverses ocasions que no va rebre cap tipus d'informació per part del CNI en relació amb Es Satty ni de les converses telefòniques on, presumptament, els terroristes planejaven l'atac.

Els cos català va rebre més de 4.200 avisos en relació amb possibles atemptats a Catalunya. Concretament, hi va haver un avis d'un confident de la comissaria d'informació, on especificava la zona de la Rambla de Barcelona però no donava més detalls. Es va contrastar aquesta informació però es va descartar. La Rambla, entre d'altres punts de la ciutat, ja era objecte d'especial vigilància pels Mossos d'Esquadra i amb les mesures preses per a aquell punt de la ciutat es va considera que ja era suficient.

Transcorregut l'atemptat, tots els testimonis que han comparegut a la comissió d'investigació han afirmat que la col·laboració i la coordinació amb les forces i els cossos de seguretat de l'Estat van ser excel·lents a nivell operatiu. Els Mossos d'Esquadra van aplicar el dispositiu Cronos, operatiu dissenyat per a donar resposta a un atemptat terrorista.

Els Mossos d'Esquadra desconeixien tots els antecedents de l'imam de Ripoll i, per tant, eren totalment aliens a la relació d'aquest amb l'operació Chacal, els seus antecedents per tràfic d'estupefaents o la seva relació amb el CNI, i aquesta manca d'informació podia haver estat vital per a evitar l'atemptat.

El coneixement dels confidents hauria facilitat saber si als oratoris de Ripoll es toleraven discursos radicalitzats, informació que desconeixien.

18. Arran dels atemptats diverses juntes de seguretat tant a nivell català com municipal es van reunir. D'aquestes reunions hem recollit que és necessari millorar les relacions de les forces de seguretat, intensificar el control en la itinerància de les persones i controlar el lloguer de vehicles d'alt tonatge.

19. El Cos de Mossos d'Esquadra hauria de tenir accés a la base de dades dels altres cossos de seguretat de l'Estat espanyol i internacionals per a evitar el desconeixement que tenien de l'imam, per exemple.

20. Els Mossos d'Esquadra, tot i no tenir competències en matèria d'antiterrorisme, haurien de poder saber si algun sospitós té antecedents o si és col·laborador o confident del CNP o d'algun altre cos de seguretat. En un entorn globalitzat no té sentit que un cos de policia integral com Mossos

d'Esquadra no estigui integrat en les estructures policials internacionals com ara l'Europol i la Interpol.

21. El Cos de Mossos d'Esquadra necessita que el CITCO els tingui informats en tot moment i que comparteixin les dades de què disposen.

22. Millorar la policia de proximitat dels cossos de Mossos d'Esquadra i de les policies locals com a objectiu de les diferents juntes locals de seguretat: és important que connectin i es coordinin amb les associacions veïnals, associacions religioses, etc.

23. Els protocols de seguretat s'haurien de treballar conjuntament amb la societat i els col·lectius afectats.

Recomanacions d'atenció a les víctimes

A nivell comunicatiu fou una tasca molt complexa, ja que diverses víctimes eren internacionals i fins un total de 30 nacionalitats es van veure afectades, i a nivell informatiu no fou fàcil. Des del Cos de Mossos d'Esquadra es va prioritzar informar per mitjà de les xarxes socials i posteriorment dur a terme les corresponents rodes de premsa.

Un dels testimonis va posar en valor la tasca comunicativa que es va fer, però remarca que és necessari que els periodistes tinguin formació de com tractar i donar informació terrorista ja que considera que es van poder veure imatges de nens i nenes sense cap mena de filtre.

24. La principal reflexió de la tasca periodística és pensar en quina repercussió tindrà la seva feina sobre la societat, i considera el testimoni que per damunt de tot hi ha d'haver la protecció de les víctimes.

25. Cal impulsar un canvi en la llei de manera que ampliï el reconeixement de víctima del terrorisme a les persones que, sense ser al lloc dels fets, hagin patit la pèrdua de familiars directes.

26. El Govern català ha de garantir que totes les víctimes són ateses i reben el suport necessari independentment del reconeixement de l'Estat espanyol. Ha de garantir també que els catalans víctimes del terrorisme reben l'assessorament adequat en el tràmit de les ajudes a les quals tenen dret i també el suport legal per a efectuar les reclamacions en cas de denegació.

27. S'ha de millorar el sistema de registre i el cens de víctimes per a evitar la multiplicitat de llistats que generen confusió i dificulten la bona gestió (el Departament de Salut en fa un, el Cos de Mossos d'Esquadra en fa un altre...).

28. Cal incloure en l'atenció no sols les primeres necessitats sinó les que aniran apareixen al llarg del procés i preveure mesures enfocades des de la resiliència per a la reconstrucció de les xarxes socials malmeses com a conseqüència dels actes d'extrema violència.

29. Catalunya ha de tenir un servei integral d'atenció a víctimes per a evitar una doble victimització dels afectats en no saber ni on dirigir-se.

PROPOSTES DE CONCLUSIONS PRESENTADES PEL GRUP PARLAMENTARI SOCIALISTES - UNITS PER AVANÇAR (REG. 58422)

A la Mesa de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017

Eva Granados Galiano, portaveu, Carles Castillo Rosique, diputat, Ramon Espadaler i Parcerisas, diputat del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, membres de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, presenten, d'acord amb el que estableix l'article 67.6 del Reglament del Parlament, les propostes de conclusions següents per tal que, una vegada debatudes a la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, siguin incloses en el dictamen que ha d'ésser debatut pel Ple del Parlament.

1. Conclusions

Els dies 17 i 18 d'agost de 2017 les ciutats de Barcelona i de Cambrils van ser escenari de sengles atemptats de signe gihadista que van causar 16 víctimes mortals i 155 ferits de diferent gravetat. Aquest elevat nombre de víctimes, pertanyents a trenta-quatre nacionalitats diferents, converteix aquell atemptat en un dels més cruents esdevinguts a Catalunya. Com a conseqüència d'una diligent actuació, el Cos de Mossos d'Esquadra va abatre en el context de l'operació policial els vuit presumptes autors materials d'aquella barbàrie.

Atesa la gravetat dels fets i sens perjudici de la via judicial endegada per l'Audiència Nacional, tribunal competent en matèria terrorista a Espanya, el Parlament de Catalunya, reunit en sessió plenària el 5 d'abril de 2018, va aprovar la creació d'una comissió d'investigació amb el doble objectiu de contribuir a escatir en la mesura del possible els fets esdevinguts i d'identificar i proposar mesures que contribueixin a millorar tant la prevenció com la gestió, en cas de produir-se nous atemptats, aspectes a tenir molt en compte, atesa la persistència de l'amenaça gihadista tant a Catalunya com al nostre entorn estatal i europeu.

Avançar en el terreny de la prevenció i de la gestió d'episodis com el viscut no sols és una responsabilitat de les institucions i del conjunt de la societat, sinó que també constitueix el millor homenatge que podem fer a les víctimes d'aquell dramàtic episodi.

El Parlament de Catalunya expressa la seva solidaritat amb les víctimes dels atemptats i amb llurs familiars i amics, reitera l'agraïment per l'excel·lent tasca realitzada pels cossos policials i d'emergències, agraeix el testimoni de totes les persones que, en qualitat de testimonis o d'experts, han participat les successives sessions de la comissió i eleva al Ple les següents consideracions:

El Parlament de Catalunya constata:

1. Abans dels atemptats

1.1. En l'àmbit policial:

– Que Catalunya està sotmesa a l'amenaça del terrorisme gihadista, d'igual manera com ho està el nostre entorn tant espanyol com europeu. Per aquesta raó, era i continua essent adequat el grau d'alerta antiterrorista establert per les autoritats competents.

– Que el Cos de Mossos d'Esquadra exerceix amb responsabilitat i eficàcia les competències que legalment té en matèria de prevenció i lluita antiterrorista, com ho testimonien tant les operacions policials dutes a terme amb antelació als atemptats del 17 i 18 d'agost a Barcelona i Cambrils com la gestió que es va fer d'aquests. El ple desplegament arreu del territori nacional de Catalunya i la particular atenció que el CME ha prestat al fenomen de la radicalització gihadista l'han convertit en un cos policial de referència.

– Que la lluita contra el fenomen gihadista, centrada en la detecció i prevenció dels processos de radicalització, ocupa una part molt significativa de les tasques policials ordinàries del CME.

– Que el terrorisme gihadista presenta unes característiques pròpies que el fan diferent en molts aspectes de les d'altres formes de terrorisme que, malauradament, també ha patit Catalunya.

– Que malgrat existir alguns àmbits formals d'intercanvi d'informació entre els diferents cossos policials i entre aquests i els serveis d'intel·ligència, existeix encara un important marge de millora, particularment en allò que fa referència a la participació directa del CME en determinats organismes estatals i europeus.

– Que una visió global de la seguretat comporta l'estreta col·laboració entre el CME i la resta de cossos de seguretat de l'Estat presents a Catalunya, ateses les competències que aquests cossos policials tenen en matèries sensibles per a la lluita contra el terrorisme com, per exemple, duanes, ports, vigilància de costa i fronterera, aeroports o infraestructures crítiques.

– Que el protocol Proderae per a la detecció i la intervenció dels processos de radicalització elaborat pel Cos de Mossos d'Esquadra en col·laboració amb la comunitat educativa és un instrument útil, ja que aporta formació i informació de qualitat tant als professionals de l'educació com al CME. El fet que estigui concebut com un instrument en constant revisió i adaptació en denota la voluntat de millora continuada. El mateix es pot afirmar respecte a la seva aplicació a l'àmbit penitenciari.

– Que no existeixen mecanismes formals que permetin detectar la presència d'imams entregats a la causa gihadista per mitjà d'un filtratge previ.

– Que de la condició de confident del Centre Nacional d'Intel·ligència de l'imam Es Saty, acreditada per la comissió, no se'n pot desprendre que l'esmentat servei d'intel·ligència conegués la intenció de l'imam de promoure o cometre els atemptats. Escoltades les diferents compareixences, es descarten taxativament les especulacions que, de manera implícita o explícita, assenyalaven al CNI com a coneixedors i fins encobridors dels atemptats.

– Que l'interès per l'imam Es Saty mostrat per un membre d'una policia local belga no va disparar cap alarma al CME, atès que aquesta es va fer per una via informal i no es va repetir pels canals oficialment establerts.

– Que la informació rebuda pel CME i per altres cossos policials respecte al possible interès per a atemptar a la Rambla de Barcelona va ser tractada adequadament. Aquesta informació va ser descartada un cop analitzada, atès que feia referència a una localització geogràfica que ja era objecte de tractament policial particularitzat per part del CME, sense aportar cap informació addicional d'interès. Les investigacions posteriors han constatat que aquesta informació no guardava cap relació amb els atemptats comesos.

– Que la inexistència de protocols respecte a la compra de substàncies precursores va dificultar la possible detecció del laboratori a la casa d'Alcanar on es va produir l'explosió.

– Que el camí de formar i informar les policies locals de les particularitats i l'abast del fenomen gihadista és un camí encertat, ja que genera sinèrgies positives entre ambdós cossos policials.

1.2. En l'àmbit social:

– Que els autors materials dels atemptats eren percebuts com persones integrades amb normalitat a l'entorn comunitari des dels punts de vista de l'escola, del veïnat o dels serveis socials.

– Que el procés de radicalització dels autors materials dels atemptats es va produir amb una celeritat sorprenent, la qual cosa va fer que els seus entorns veïnal, escolar, esportiu o de lleure no detectessin cap mena d'indici al respecte.

– Que l'imam Es Saty va ser una figura clau en el procés de radicalització dels autors materials dels atemptats, en un procés que es va produir al marge de l'oratori i de la comunitat islàmica de Ripoll.

– Que el paper de les xarxes socials de comunicació és particularment rellevant en els processos de radicalització, des de la doble perspectiva de persuasió i de reafirmació de la personalitat de les persones en procés de radicalització.

– Que el concepte d'integració a la societat es mesurava fonamentalment i de manera gairebé exclusiva per les variables idiomàtica i de naixement, aspecte que l'atemptat posa en qüestió i obre la porta a l'imprescindible debat respecte als elements constitutius de les identitats.

– Que l'entorn escolar dels joves en procés de radicalització no va detectar signes d'aquest procés ni va propiciar la seva marginació. Quant a la relació d'aquests amb l'imam Es Saty no va despertar cap mena de sospita en no evidenciar-se de manera ostensible.

1.3. En l'àmbit polític:

– Que la prevenció i la lluita contra el terrorisme gihadista ha estat i continua essent una prioritat dels governs català i espanyol, d'igual manera com ho és per als governs del nostre entorn europeu.

– Que malgrat que existeix plena consciència de la gravetat i complexitat d'aquest fenomen resta encara molt terreny per recórrer, particularment en allò que fa referència a la coordinació entre cossos policials i serveis d'intel·ligència. Un camí que només es pot recórrer des de la lleialtat entre cossos policials i entre governs.

– Que l'acord de Junta de Seguretat de Catalunya de juliol de 2017 d'incorporar de manera efectiva el CME al Centre d'Intel·ligència contra el Terro-

risme i el Crim Organitzat (CITCO) és altament positiu tant per al CME com per al conjunt de la lluita antiterrorista.

– Que la informació respecte al fenomen de la radicalització que el CME vehicula cap als ajuntaments i també cap als responsables polítics d'afers religiosos és millorable, tant pel que fa a la seva periodicitat com als continguts, bo i respectant la reserva amb la qual cal tractar aquesta qüestió.

– Que existeix un grau de consens raonable, tot i que no unànime, entre formacions polítiques a fi d'evitar la criminalització i l'estigmatització del col·lectiu musulmà com a conseqüència de l'existència del fenomen gihadista. És evident que episodis com el dels atemptats accentuen aquest risc.

2. Durant els atemptats (des de la primera explosió a Alcanar fins l'abatiment dels terroristes).

2.1. En l'àmbit policial:

– Que l'explosió de la casa d'Alcanar va ser conseqüència de la manipulació pels presumptes terroristes del material explosiu que tenien en preparació i que aquest fet va precipitar els plans dels terroristes pel que fa a la materialització dels atemptats.

– Que la primera explosió d'Alcanar, d'una violència inusitada, es va gestionar d'acord amb els protocols policials establerts. La presència d'indicis equívocs en l'escenari dels fets, l'existència d'antecedents d'explosions similars, per bé que menys virulentes, relacionades amb laboratoris de drogues i l'absència d'antecedents vinculats a accions terroristes va fer que al llarg de les primeres hores es treballés amb la hipòtesi que es tractava d'un laboratori d'estupefaents. L'acumulació d'un gran nombre de bombones de butà va donar peu a pensar en la possible existència d'un negoci clandestí de reompliment i venda d'aquestes.

– Que la segona explosió no va desvetllar de manera immediata la sospita sobre una possible fabricació d'artefactes explosius, raó per la qual no es va contrastar amb els tèdax de la Guàrdia Civil, cosa que hauria permès confrontar les visions dels especialistes d'ambdós cossos policials.

– Que el dispositiu Gàbia, de tancament del perímetre de la ciutat de Barcelona, malgrat haver estat oportunament activat, no va poder impedir la fuga dels autors materials dels atropellaments a la Rambla, els quals, després de causar la mort d'un ciutadà, van propiciar ferides greus a una agent del CME.

– Que el dispositiu Cronos, d'establiment de controls policials arreu del territori de Catalunya, va ser oportunament activat als pocs minuts de l'atemptat a la Rambla i va permetre la detecció i el posterior abatiment dels autors materials dels atemptats quatre dies després dels fets.

– Que la gestió de la informació que el CME va subministrar al conjunt de la població i als mitjans de comunicació mentre s'esdevenien els fets, va ser modèlica. Es va fer un ús adequat i eficient dels canals d'informació propis del CME i es va establir amb encert que el gruix de la informació subministrada per mitjà de les successives compareixences davant els mitjans anés a càrrec del màxim responsable del CME, en un intent reeixit de transmetre rigor i serenor davant el desconcert i l'angoixa de la ciutadania.

– Que va existir una adequada i correcta coordinació entre totes les policies i cossos de seguretat des que es va produir la primera explosió fins que els presumptes terroristes van ser abatuts.

– Que l'abatiment dels presumptes terroristes pel CME va respondre exclusivament al risc evident per a la integritat física i la vida dels agents i les persones properes als fets. En tots els casos, l'abatiment es va produir en constatar que els gihadistes exhibien cinturons explosius (que posteriorment es va comprovar que eren simulats) i cridaven proclames de caràcter gihadista en el moment de ser detinguts.

– Que la informació traslladada a les policies locals en el moment de l'emergència va ser suficient, per bé que es detecta espai per a la millora tant pel que fa a la celeritat com a la freqüència, i també en els mitjans utilitzats.

– Que hi ha poca formació operativa i estratègica específiques per afrontar actuacions sota situacions de màxim estrès, com el cas d'atacs terroristes o de grans desastres naturals.

2.2. En l'àmbit de les emergències:

– Que els serveis d'emergències tant de la Generalitat (SEM, Bombers de la Generalitat i Protecció Civil) com de l'Ajuntament de Barcelona (GUB, CUESB i Bombers de l'Ajuntament de Barcelona) es van desplegar amb celeritat i van realitzar la seva feina amb professionalitat, eficiència i una correcta coordinació.

– Que els Bombers de la Generalitat tenen la competència d'investigació d'incendis, però no han desenvolupat totes les funcions que concreten l'exercici d'aquesta competència ni disposen de prou recursos materials per desenvolupar-la i queda reservada la investigació en cas d'atemptats als especialistes dels tèdax.

– Que el dia que es va produir l'atropellament a la Rambla de Barcelona es van donar dues disfuncions greus al centre de gestió del telèfon d'emergències 112 a Barcelona, les raons de les quals no han pogut ser aclarides per la comissió: per una part, el 112 va estar des de les 17: 55 fins les 18: 25 (30 minuts) sense poder rebre trucades d'emergència, amb un contestador posat que tallava la trucada al final de la locució. Per altra part, la comissió ha constatat que cap responsable ni comanament del centre no va fer acte de presència incorporant-se físicament al seu lloc de treball al llarg d'aquella tarda. Consta únicament el seguiment telefònic amb els tècnics de sala que va fer el cap tècnic del 112.

– Que la comunicació i la difusió de les indicacions dels cossos d'emergència en el decurs de la gestió de l'emergència es va fer d'una manera eficient.

2.3. En l'àmbit social:

– Que es va apreciar un comportament exemplar del conjunt de la ciutadania, particularment entre les persones i els col·lectius més propers als fets, com, per exemple, botiguers, hotelers, taxistes o veïnat en general. L'esperit de col·laboració, el comportament humanitari i el respecte escrupolós de les indicacions donades pels cossos policials i d'emergències van contribuir a una millor gestió de l'emergència.

– Que part de les xarxes socials i dels mitjans de comunicació van optar per una sobreexposició gràfica dels atemptats, cosa que va afegir un dolor innecessari a les víctimes i llurs familiars generant una nova i gratuïta victimització d'aquestes.

– Que l'impacte informatiu de l'atemptat va ser d'abast planetari, tant per mitjà de les xarxes de comunicació socials com dels mitjans tradicionals

escrits o audiovisuals. Sens dubte, aquest era un objectiu perseguit pels autors de la barbàrie. La crueltat de les imatges, sumada a la diversitat d'orígens, nacionalitats, cultures i procedències geogràfiques de les víctimes va contribuir a exponenciar aquest fenomen i a prolongar-lo en el temps.

2.4. En l'àmbit polític:

– Que l'actitud de mútua col·laboració exhibida pels governs català i espanyol en el decurs dels fets va contribuir a traslladar un missatge de seguretat en un entorn de greu incertesa.

3. Després dels atemptats

3.1. En l'àmbit policial:

– Que, d'ençà dels atemptats dels dies 17 i 18 d'agost de 2017, el CME ha estat reconegut a nivell internacional com un cos policial altament qualificat en matèria de lluita contra el terrorisme.

– Que el CME va endegar amb promptitud la revisió crítica del conjunt de procediments i actuacions realitzades en cadascuna de les diferents fases dels atemptats. Aquesta revisió abasta des de l'anàlisi de la implementació dels dispositius Gàbia i Cronos fins a determinats aspectes de la formulació del Proderae, passant per l'anàlisi exhaustiva de les circumstàncies de l'abatiment dels presumptes terroristes o per les raons per les quals la primera hipòtesi de treball després de la primera explosió a Alcanar apuntava a l'existència d'un laboratori d'estupefaents, en lloc d'un laboratori d'elaboració d'explosius.

– Que a nivell del Ministeri de l'Interior ja han estat modificats alguns protocols a fi de detectar compres massives de substàncies precursores per a la fabricació d'explosius, aspecte que sens dubte contribueix a millorar la prevenció.

– Que es fa imprescindible una interlocució normalitzada entre el CME i la resta de policies del nostre entorn estatal i europeu.

3.2. En l'àmbit social:

– Que els responsables dels Serveis Socials del Consell Comarcal del Ripollès, en estreta col·laboració amb l'Ajuntament, han iniciat un doble camí, a partir de l'experiència viscuda: el de promoure iniciatives de caràcter comunitari tendents a recuperar la normalitat perduda arran dels fets esdevinguts; i el de revisar amb una mirada crítica i voluntat constructiva, els criteris que defineixen el grau d'integració d'una persona al si de la comunitat ciutadana, més enllà dels fins ara establerts de la llengua, l'escolarització o haver nascut en territori català o espanyol, entre d'altres.

2. Recomanacions i propostes de millora

1. En l'àmbit policial:

– Promoure la plena integració del CME al Centre d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat (CITCO), acordada a la Junta de Seguretat de Catalunya el juliol de 2017 i concretada en la Comissió Mixta de Seguretat tinguda el 4 de març de 2018, data a partir de la qual es va fer efectiva.

– Promoure la incorporació del CME a l'Europol, atesa la dimensió global del fenomen gihadista i conscients de la informació i experiència que el CME pot rebre i també aportar a l'esmentat organisme.

– Millorar la coordinació entre els serveis penitenciaris de tot l'Estat i el CME en matèria de persones susceptibles de radicalització.

– Utilitzar de manera intensiva els diversos mecanismes de coordinació entre els diferents cossos policials, particularment en tot allò que fa referència a la lluita contra el terrorisme gihadita i la prevenció de la radicalització.

– Estudiar la incorporació del conjunt de cossos policials presents a Catalunya al dispositiu Cronos, atès el seu desplegament a la totalitat del territori de Catalunya.

– Vetllar perquè la relació entre el CME i el Centre Nacional d'Intel·ligència continuï sustentant-se sobre el principi de mútua lleialtat.

– Incorporar de manera sistematitzada la informació provinent de les policies locals en les anàlisis de prevenció de la radicalització i lluita contra el terrorisme gihadista.

– Preveure formació operativa específica per a situacions d'estrès com, per exemple, les pràctiques de tir en aquest escenari, també per a les policies locals.

– Redactar protocols d'informació bidireccional entre el CME i les policies locals en casos d'emergència o catàstrofe i millorar els mecanismes de reacció davant un cas d'atemptats entre els diferents cossos policials.

– Reclamar al Ministeri de l'Interior la redacció del Reglament de la Llei 8/2017, de 8 de novembre, sobre precursors d'explosius, atesa la seva importància per a la detecció de possibles casos de fabricació d'explosius.

– Promoure l'avaluació periòdica dels Proderae en coordinació amb els representants de la comunitat educativa.

– Estudiar fórmules que permetin un control efectiu dels imams a fi d'evitar la reiteració del que va succeir amb l'imam Es Saty, bo i respectant l'autonomia de les comunitats islàmiques, la presumpció d'innocència d'aquests i evitant la seva estigmatització.

2. En l'àmbit de la gestió de les emergències:

– Redactar protocols específics per a municipis turístics en cas d'emergència en època de temporada alta.

– Redactar protocols d'avituallament per a la població en el marc dels plans d'emergència.

– Assegurar que el suport psicològic adequat es mantingui el temps necessari a fi de poder realitzar un seguiment adequat de les persones afectades.

– Revisar i, si s'escau, formular protocols d'operativa per a grans emergències per al telèfon d'emergències 112.

3. En els àmbits polític, educatiu, social i comunicatiu:

– Promoure de manera efectiva el reconeixement de la diversitat com a valor present al si de la nostra societat i construir, amb la participació de totes i tots, un model de convivència sustentat sobre els valors del respecte, la cohesió social i una veritable integració.

– Promoure polítiques públiques que contribueixin a fugir de la «guetització» als nostres pobles i ciutats en estreta col·laboració amb el món municipal.

– Desenvolupar indicadors de prevenció de la violència i la radicalització posant l'èmfasi en el què i el com més que no pas en el qui.

– Abandonar la narrativa que subratlla la incompatibilitat entre l'islam i la democràcia, ja que afavoreix l'estigmatització dels musulmans.

– Promoure els valors de la democràcia i la participació de la ciutadania en els diferents espais institucionals de participació ciutadana.

– Promoure el model dialògic de prevenció i resolució de conflictes a les escoles.

– Promoure el diàleg interreligiós i la cooperació entre els líders religiosos de les diferents confessions i religions.

– Incloure les comunitats afectades en el disseny, la implementació i l'avaluació de les polítiques de prevenció dels processos de radicalització.

– Informar de manera adequada i periòdica els responsables d'afers religiosos del Govern de la Generalitat i dels ajuntaments, sobre possibles riscos de radicalització als seus respectius àmbits d'actuació.

– Impulsar la reflexió en l'àmbit dels mitjans de comunicació respecte a l'ús que es pot fer d'imatges de menors en situacions específiques d'emergència o catàstrofe.

– Definir indicadors que identifiquin i mesurin la presència de violència a les escoles i els instituts de secundària.

– Aprofundir en l'estudi i la implementació de mecanismes que permetin conjugar la protecció dels menors i la seva presumpció d'innocència, amb la petició de col·laboració ciutadana en casos de menors amb conductes potencialment susceptibles de caure en processos de radicalització.

PROPOSTES DE CONCLUSIONS PRESENTADES PEL GRUP PARLAMENTARI DE CIUTADANS (REG. 58427)

A la Mesa de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017

Lorena Roldán Suárez, portaveu, Matías Alonso Ruiz, diputat, Jean Castel Sucarrat, diputat del Grup Parlamentari de Ciutadans, membres de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, presenten, d'acord amb el que estableix l'article 67.6 del Reglament del Parlament, les propostes de conclusions següents per tal que, una vegada debatudes a la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, siguin incloses en el dictamen que ha d'ésser debatut pel Ple del Parlament.

1. Conclusions

1. Introducció

Aquesta Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017 va néixer en el Ple del Parlament del 5 d'abril de 2018. La comissió, proposada pels grups parlamentaris de Junts per Catalunya i Republicà juntament amb el subgrup parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent, va néixer fins i tot abans que aquests mateixos grups que articulen la majoria parlamentària, que ho és en escons de l'hemicicle però no pas pel suport social derivat dels resultats de les eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de desembre de 2017, arribessin a l'acord que va donar lloc a la investidura del senyor Joaquim Torra, escollit com a diputat de Junts per Catalunya per la província de Barcelona amb el número onze de la candidatura, com a president de la Generalitat. Podem dir, doncs, que aquesta comissió va néixer com a fruit d'un dels primers clars consensos dels grups separatistes.

Després de gairebé vint mesos de sessions de la comissió, s'ha pogut constatar que, pel que fa a algunes de les premisses exposades pels grups, el consens girava en mirar de qüestionar l'actuació de les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat i fins i tot dels serveis d'intel·ligència dependents del Govern d'Espanya, arribant en alguns casos a verbalitzar sospites més o menys explícites sobre una suposada actuació negligent, quan no connivent, de les Forces i Cossos de Seguretat i del Centre Nacional d'Intel·ligència abans de la comissió dels atemptats de Barcelona i Cambrils. Això, aquest intent de vincular directament fins i tot el CNI amb els atemptats, es va verbalitzar de manera explícita en la defensa de la proposta de resolució per part del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, en la persona que després ha estat el president d'aquesta comissió.

El Grup Parlamentari de Ciutadans va expressar les seves reserves en el debat de la PR de creació de la comissió. El Grup Parlamentari de Ciutadans al Congrés dels Diputats va voler impulsar la creació d'una comissió d'investigació sobre aquests atemptats per a valorar quines millores es podien fer en la lluita antiterrorista, amb l'objectiu de millorar la seguretat de tots els espanyols, catalans inclosos. Sempre hem cregut que era aquest l'àmbit adient per una comissió d'investigació que tenia, a més, el precedent de la que es va constituir al Congrés després dels atemptats de l'11 de març de 2004, els atemptats de l'11-M. Aquesta proposta, debatuda al Ple del Congrés dels Diputats el dia 13 de febrer de 2018, va ser rebutjada pels diputats del PDECAT –el que en aquest Parlament seria Junts per Catalunya–, que estaven integrats en el Grup Mixt, i els d'Esquerra Republicana de Catalunya, és a dir, pel Grup Republicà.

Ciutadans hauria volgut que aquesta comissió d'investigació sobre aquests gravíssims atemptats s'hagués constituït allà on toca, al Congrés dels Diputats, perquè la lluita contra el terrorisme i la coordinació i la millora de les mesures per a fer-hi front són una qüestió d'Estat. Però el Grup Parlamentari de Ciutadans al Congrés es va quedar sol. Cap altre grup no hi va donar suport a la proposta. Ni socialistes, ni populars, ni cap grup de la cambra. Semblava que els dos grups parlamentaris principals del Congrés, populars i socialistes, no tenien cap interès a obrir un debat constructiu per a millorar la seguretat de tots els espanyols. Però també s'ha vist, i està recollit en les actes del Ple del Congrés i de la seva Diputació Permanent, que l'interès de PDECAT (Junts per Catalunya) i Esquerra Republicana de Catalunya estava limitat a investigar la suposada relació del CNI amb el que sembla que ha estat el principal impulsor dels atemptats, el que va ser imam de Ripoll.

Tot i això, el Grup Parlamentari de Ciutadans no es va oposar a la creació d'aquesta comissió d'investigació i hi ha volgut participar de forma constructiva, a fi de cercar unes conclusions que puguin ser útils en la prevenció i la lluita contra el terrorisme, una xacra que ens ha colpit reiteradament, però que encara és una amenaça real. Continuem sota l'amenaça de grups terroristes, grups totalitaris enemics de la democràcia, i la principal amenaça declarada, a Espanya i a tot el món, és la dels grups terroristes que han fet servir una interpretació extremista d'una de les principals religions, l'Islam, per a mobilitzar i reclutar terroristes per a atemptar contra les persones i les societats que aquests grups defineixen com «infidels». Una vegada més, com ha passat en altres moments de la història de la humanitat, la religió es vol fer servir com a excusa per a imposar la tirania del totalitarisme i impedir la llibertat. Tots els grups parlamentaris tenim clar que això és inadmissible i

que la referència dels terroristes a l'Islam només a ells els converteix en infidels. Aquest terrorisme no té res a veure amb el veritable Islam.

El pla de treball aprovat en aquesta comissió ha estat en certa forma marcat per la voluntat dels grups proposants. El Grup Parlamentari de Ciutadans va mostrar de bon principi la seva predisposició a disposar d'unes compareixences que permetessin tenir una visió àmplia i completa del que va succeir, de la capacitat de reacció de la societat i de l'Administració pública, de l'abast de l'amenaça i de les principals eines per a fer-hi front i dels protocols, procediments i estratègies per a lluitar contra la radicalització i minimitzar els riscos de l'activitat terrorista tant com sigui possible. Tot i haver aprovat per part nostra la majoria de les propostes de compareixença, tant de testimonis com d'experts, lamentem que algunes de les compareixences demanades pel nostre grup parlamentari, que incloïen experts d'experiència contrastada en el coneixement i en la lluita del radicalisme terrorista, van ser rebutjades, amb la qual cosa la resta de grups van deixar passar l'oportunitat d'enriquir el debat des del coneixement.

En tot cas, exposem en aquest document les nostres conclusions.

2. El radicalisme terrorista

La presència i l'activitat de grups terroristes és un mal endèmic a moltes de les societats contemporànies i abasta tots els continents. A Espanya, malauradament, hem conviscut amb el terrorisme durant moltes dècades. Hem tingut diverses organitzacions terroristes de diferent signe que han provocat molts centenars de morts i milers de ferits i que han deixat colpits desenes de milers de compatriotes.

Des de la recuperació de la democràcia, a finals de la dècada dels setanta del segle passat, la societat espanyola s'ha «acostumat» –si es que això és possible– a l'activitat terrorista i a les seves conseqüències. Durant dècades, les organitzacions terroristes han actuat a Espanya i al conjunt d'Europa amb objectius aparentment polítics, és a dir, amb la voluntat de liquidar el sistema polític democràtic i imposar visions totalitàries al conjunt de la societat. No podem dir que sempre fossin motivacions laiques, però en la majoria dels casos no tenien cap referència o vincle concret amb qualsevol religió.

Així, doncs, durant moltes dècades les organitzacions terroristes que han actuat a Espanya i als països del nostre entorn eren organitzacions polititzades, amb un radicalisme extrem, però que no tenien cap vincle amb religions o creences concretes. Encara que aquestes organitzacions terroristes sovint tenien relacions amb grups d'altres països, en la majoria dels casos no es podia parlar d'un terrorisme internacional. Fins i tot el terrorisme vinculat a organitzacions radicades a l'Orient Mitjà, que ja havia actuat a Espanya l'abril de 1984, tot i que aquell primer atemptat havia estat reivindicat per un grup anomenat «Gihad Islàmica», estava més relacionat amb la situació dels territoris palestins ocupats per Israel que no pas amb una crida amb un caire aparentment «religiós».

Perquè durant dècades, sobretot en els anys setanta i vuitanta, les organitzacions terroristes vinculades a l'Orient Mitjà que actuaven als països occidentals ho feien seguint pautes i estructures similars a altres organitzacions terroristes de caire radical i revolucionari, sense referències explícites a la religió. La motivació que tenien els terroristes radicals que les integraven tenien molt poc o gens a veure amb cap tipus de referència religiosa. Els seus integrants eren reclutats i ensinistrats per organitzacions radicals de motiva-

ció aparentment política i predominantment laica. Probablement el punt d'inflexió es pot situar en l'aparició d'organitzacions terroristes que van participar activament en la guerra d'Afganistan contra la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques durant la dècada dels vuitanta i que, un cop acabada aquesta guerra, van col·laborar amb els talibans i van començar un procés d'internacionalització que va fer servir la crida a una suposada «guerra santa» per reclutar «fidels» per combatre els «infidels».

Els grups terroristes que sota diverses denominacions han fet servir un procés de radicalització dels seus integrants basat en la crida a la suposada «guerra santa» han imposat també als seus «fidels» la pràctica suïcida en l'execució dels seus atemptats. Precisament a Europa el primer atemptat en què alguns dels autors es van suïcidar abans de deixar-se detenir va ser el de l'11 de març del 2004, en què una part dels terroristes, envoltats per unitats especials de la Policia Nacional, van optar per morir fent servir una gran quantitat d'explosius. Però feia ja molts anys que les tàctiques suïcides es feien servir de manera sistemàtica, especialment a països de majoria musulmana però també en els atemptats contra les torres bessones a Nova York, l'11 de setembre de 2001.

Des d'aleshores, la majoria dels atemptats provocats per aquestes organitzacions terroristes han fet servir tàctiques suïcides o, si més no, els seus autors els han comès amb una clara voluntat de morir matant. És a dir, han actuat amb menyspreu absolut cap a la vida, fins i tot la pròpia, amb la falsa creença que la pèrdua de la vida era el camí més ràpid cap al «paradís».

Les organitzacions que han estat predominants en aquest tipus d'activitat terrorista són Al-Qaeda i l'autoanomenat Estat Islàmic, també conegut per Daeix. Aquesta última és la que sembla predominant en el món del terror vinculat a la suposada «guerra santa» i està relacionada directament o indirectament amb la majoria dels atemptats terroristes perpetrats els darrers anys a Europa. És en aquest àmbit terrorista en què s'han de incloure també els atemptats del 17 i 18 d'agost del 2017 a Barcelona i Cambrils.

Hem de ser conscients que aquesta modalitat de terrorisme, d'abast internacional, disposa d'una capacitat enorme de radicalitzar i reclutar «fidels» disposats a morir matant. I aquesta amenaça perdurarà en el temps. Una radicalització en què intervenen factors diversos, de tipus personal, d'índole psicològica, de caire «religiós» i que, sovint, està relacionada també amb qüestions de l'entorn socioeconòmic. Una radicalització que arriba a convertir en assassins terroristes a persones que veritablement formen part de la nostra societat. Com ha estat el cas que ens ocupa.

3. Radicalització en ambients d'aparent integració

El procés de radicalització que es va produir en el grup de joves de Ripoll és quelcom més que una anècdota. Aquest procés, en un ambient social i fins i tot econòmic d'aparent integració, s'ha trobat sovint en altres grups i individus que han acabat cometent terribles atemptats contra els seus conciutadans. És ben cert que els instruments de què disposen les organitzacions terroristes per a reclutar i radicalitzar «fidels» són diversos i de gran abast. La xarxa és plena de crides i proclames de radicalització terrorista.

Quan parlem d'integració en una societat sovint ho fem des d'una òptica subjectiva, sense adonar-nos que la nostra percepció no ha de coincidir, necessàriament, amb la dels individus que acaben integrant-se en aquestes organitzacions terroristes. Si aquesta radicalització i integració en grups terro-

ristes s'acaba produint és perquè no n'hi ha prou amb tenir la residència ni tan sols la nacionalitat, o amb tenir unes relacions cordials, fluides i positives en l'àmbit veïnal, o haver rebut una bona educació, o tenir una bona feina i uns ingressos que assegurin una bona qualitat de vida, etc. Totes aquestes qüestions són indispensables i molt necessàries per a sentir-se integrat en la societat amb la qual es conviu. Però de vegades no n'hi ha prou.

Perquè els individus que acaben en les xarxes d'organitzacions terroristes i que acaben cometent atemptats contra els que haurien de ser els seus conciutadans ho fan perquè en realitat no tenen un veritable sentiment de pertinença. En les nostres ciutats i els nostres pobles hi ha diverses qüestions que poden condicionar tenir o no tenir un veritable sentiment de pertinença. Són qüestions diverses que cadascú viu i percep de manera absolutament subjectiva.

Per tant, cal tenir present que la radicalització de persones i de grups cap a idees totalitàries i que estan disposats a fer servir el terrorisme, encara que sembli que ho fan «en nom d'una religió», per a imposar aquestes idees totalitàries a la societat en què viuen, es produeix d'una manera continuada i disposa de multitud de canals per a estendre aquesta doctrina antidemocràtica i assassina. Uns canals d'informació que podem mirar de controlar però que hem de tenir clar que són molt difícils de tancar. Les eines de radicalització estan molt esteses i arriben amb certa facilitat a les persones que són susceptibles de ser adoctrinades i convertides en terroristes assassins. I cal tenir clar també que la radicalització, que és difícil d'evitar, també és molt difícil de detectar. Si ha passat a Ripoll, entre un grup de joves a qui tothom coneixia, que ben segur que van tenir canvis conductuals que podien ser indicadors del que estava passant, pot estar passant i pot tornar a passar a qualsevol altra ciutat de Catalunya, de la resta d'Espanya o de qualsevol altre país del nostre entorn.

És per això que s'han de buscar estratègies que detectin la radicalització. És molt important detectar la radicalització. Però aquesta radicalització no es produeix mai d'un dia per l'altre. És un procés llarg, per fases. I cal conèixer a fons quins són els factors principals que poden portar un individu o un grup d'individus a radicalitzar-se i a convertir-se en assassins. Però també cal conèixer els indicadors que permetin detectar aquesta radicalització en cadascuna de les seves fases.

Però el que és imprescindible, més que necessari i urgent és disposar d'una estratègia i d'unes eines adequades de desradicalització. Les societats democràtiques com la nostra necessiten eines i procediments no només per a detectar la radicalització de persones o grups cap al totalitarisme terrorista, sinó que cal disposar també d'eines i de procediments, de protocols i d'organismes adscrits a les administracions públiques que evitin que aquesta radicalització individual o col·lectiva pugui produir-se d'una manera sistemàtica.

Aquest és el veritable repte per al futur immediat. No només afinar i millorar les eines de detecció precoç de la radicalització. Cal construir un relat que refermi els valors democràtics de la nostra societat per damunt dels cants de sirena cap al radicalisme que, per múltiples vies, poden arribar d'una manera prou senzilla a joves com els de Ripoll. Cal que amb el reforçament col·lectiu d'aquests valors democràtics aconseguim que joves com els que van acabar radicalitzats i convertits en terroristes els facin seus abans de caure en les mans dels grups que fan la prèdica radical. Hem d'aconseguir, per la via del reforçament dels valors democràtics compartits, que els joves i els individus

susceptibles de ser radicalitzats els facin seus i se sentin no només identificats amb aquests valors sinó també plenament integrats.

Aquesta estratègia ha de ser proactiva i coordinada, impulsada per totes les administracions públiques i amb la participació i implicació del teixit associatiu. Una estratègia de desradicalització que ha de minimitzar els factors de risc que poden alimentar i afavorir la radicalització i el trànsit cap al terrorisme totalitari. Una estratègia que ha de enfortir els valors essencials de la democràcia i que ha de combatre eficaçment els factors socials que fan difícil, si no impossible, el sentiment de pertinença a una societat oberta i democràtica. Una estratègia que he d'evitar qualsevol tipus d'exclusió social, que ha d'impedir la discriminació, que ha d'eliminar amb el racisme i la xenofòbia.

Només per aquesta via, amb la implicació plena de les administracions públiques i del teixit associatiu als nostres pobles i ciutats aconseguirem evitar la radicalització en àmbits d'aparent integració.

4. La resposta de la societat als atemptats

La tarda del 17 d'agost de 2017, quan es va començar a tenir consciència que s'havia produït un gravíssim atemptat a la Rambla de Barcelona, quan les pitjors notícies començaven a confirmar-se, les persones que eren a l'epicentre, malgrat la por i la terrible sensació d'inseguretat individual i col·lectiva, van mantenir prou serenitat per començar a ajudar les víctimes, en uns casos, i en d'altres per seguir les indicacions i instruccions que, per a la seva seguretat, donaven les forces de seguretat i els diferents serveis d'emergències. Cal recordar que en el primer moment hi havia una gran quantitat d'atropellats dispersats a la Rambla, al llarg dels gairebé cinc-cents metres que va recórrer la furgoneta amb què es va perpetrar l'atemptat.

Moltes de les persones que es trobaven a la Rambla i la rodalia en el moment de l'atemptat van quedar confinades en establiments oberts al públic, restaurants, botigues, bars i cafeteries. La col·laboració dels propietaris i responsables d'aquests establiments va ser encomiable en tot moment i les tasques dels serveis d'emergència i de les forces de seguretat van facilitar la resposta primera a les conseqüències de l'atemptat.

L'activació dels dispositius policials per a trobar els possibles autors de l'atemptat de Barcelona va comportar també un immens caos circulatori que els conductors i els ciutadans directament afectats van suportar amb calma, encara que amb el temor provocat per la gravetat de l'atemptat i el desconeixement precís del que passava a la ciutat.

La successió de notícies i els esdeveniments posteriors al primer atemptat van generar una sensació d'inseguretat però també d'incredulitat davant el que estava succeint. Quan la matinada del 18 d'agost es va produir l'atemptat a Cambrils es va confirmar la pitjor de les hipòtesis, que es tractava d'una sèrie d'atemptats perpetrats per uns joves que integraven un grup terrorista del qual encara no es coneixia l'extensió i les capacitats operatives reals. A Cambrils es van viure diverses hores d'angoixa fins que es va poder constatar que la cèl·lula terrorista que havia atemptat al passeig marítim havia estat abatuda per les forces de seguretat i que no hi havia cap altra amenaça activa.

Durant les jornades següents la societat catalana va ser capaç de moderar les reaccions als atemptats i va mantenir una posició serena i sense reaccions xenòfobes o islamòfobes. Les primeres mostres de solidaritat amb les vícti-

mes i de rebuig als atemptats van ser molt transversals i van acollir amb normalitat la presència de persones de la comunitat musulmana, que en cap cas va ser culpabilitzada de l'atemptat. Els musulmans catalans, en la seva immensa majoria, van quedar tan colpits pels atemptats com la resta dels catalans.

El 26 d'agost de 2017 es va celebrar una manifestació multitudinària a Barcelona, de rebuig als atemptats. Tot i que la immensa majoria dels participants ho van fer de bona fe i per mostrar la seva solidaritat envers les víctimes i el rebuig al totalitarisme terrorista, la manifestació va ser utilitzada per diverses entitats separatistes, amb la col·laboració de partits i responsables polítics, per a atacar les més altes institucions de l'Estat, amb insults al Cap de l'Estat i al president del Govern d'Espanya, entre d'altres. Aquesta actitud sectària d'una part dels manifestants mereix el rebuig i la condemna de tots els demòcrates i contrasta amb les actituds cíviques i democràtiques viscudes a altres manifestacions de rebuig del terrorisme a Barcelona mateix amb motiu d'altres atemptats, a altres ciutats europees amb motiu de greus atemptats perpetrats per l'autoanomenat Estat Islàmic i fins i tot a Cambrils, on la manifestació de rebuig dels atemptats del 17 i el 18 d'octubre es va desenvolupar amb una normalitat absoluta, sense cap tipus d'actitud sectària.

Però els gravíssims atemptats de Barcelona i Cambrils van arribar en un moment en què l'estratègia separatista del Govern de la Generalitat i dels partits i les associacions satèl·lits que li donen suport era acabar de trencar, sí o sí, l'ordenament democràtic i qualsevol ocasió s'aprofitava per a atacar la convivència. A hores d'ara encara no han demanat perdó.

5. L'actuació dels serveis d'emergència i de les forces de seguretat in situ

La capacitat de reacció de les forces i cossos de seguretat, des del primer moment, va ser molt meritòria. Cal agrair públicament la resposta professional i immediata dels agents de la Guàrdia Urbana de Barcelona, dels Mossos d'Esquadra, dels treballadors de seguretat privada dels establiments de la zona de la Rambla, del personal d'emergències mèdiques i de totes les persones que, de manera immediata, van col·laborar en minimitzar els gravíssims efectes de l'atemptat. El mateix val a dir respecte de l'atemptat de Cambrils, en què la col·laboració de la Policia Local i els Mossos d'Esquadra va ser ràpida i fluida, com ho era a tot Catalunya, ja que tan bon punt es va determinar que els esdeveniments de la Rambla a mitja tarda del dijous 17 d'agost no eren cap accident sinó que el que s'havia produït era un atemptat massiu fent servir una furgoneta com a arma homicida, el Cos de Mossos d'Esquadra i les policies locals de Catalunya es van mobilitzar i van activar els protocols de col·laboració entre elles i amb la Guàrdia Civil i la Policia Nacional.

Cal destacar que la Guàrdia Urbana de Barcelona va tenir una molt bona resposta no només per la professionalitat i entrega dels agents que van participar *in situ* en l'atenció a les víctimes de l'atemptat de la Rambla, sinó també perquè en el si del cos de policia de l'Ajuntament de Barcelona s'havien organitzat i desenvolupat accions formatives específiques per a actuar i gestionar davant de situacions d'emergència derivades d'atacs d'aquestes característiques que, d'altra banda, s'havien produït en altres ciutats europees amb anterioritat. Aquesta capacitació prèvia va ser també determinant en la qualitat de la resposta.

Mereix especial menció l'excel·lent resposta del Servei d'Emergències Mèdiques. La gravetat de l'amenaça d'atemptats amb moltes víctimes, que ha estat present d'una manera continuada des dels atemptats del corredor de l'Henares a Madrid (11/03/2004), com s'ha vist posteriorment en ciutats com Londres (07/07/2005), Boston (15/04/2013), Paris (13-14/11/2015) o Niça (14/07/2016), ha fet que els serveis de protecció civil i d'emergències mèdiques i les forces i cossos de seguretat hagin treballat en planificar i millorar la capacitat de resposta i la coordinació de tots els serveis, des del punt de vista operatiu i fins i tot institucional. Aquesta planificació i el procés de millora de les capacitats de resposta, amb les conseqüents accions formatives impartides d'una manera continuada als operadors dels serveis, van ser determinants en la qualitat de la resposta.

Els mateixos serveis d'emergències mèdiques, de protecció civil i les forces i cossos de seguretat, estan fent una anàlisi continuada de l'evolució i les implicacions de les amenaces, amb el necessari esperit crític, a fi de millorar les seves capacitats i assegurar una resposta ràpida, adequada i eficaç en aquestes situacions crítiques amb múltiples víctimes que, malauradament, es poden produir novament en qualsevol moment i a qualsevol indret.

6. L'actuació de les forces i cossos de seguretat

A més de la resposta immediata en els escenaris dels atemptats, totes les forces i cossos de seguretat amb presència a Catalunya es van mobilitzar per a minimitzar els efectes dels atemptats, per a trobar-ne els autors i els possibles col·laboradors i per a col·laborar amb la Justícia. Tot i que hi ha hagut alguna informació periodística que ha parlat de descoordinació i fins i tot de manca de col·laboració entre les forces i cossos de seguretat que han participat en les investigacions dels atemptats, s'ha de dir que en el Centre de Coordinació hi van estar presents, juntament amb els Mossos d'Esquadra, la Policia Nacional i la Guàrdia Civil.

Els responsables policials que han passat per la comissió, i fins i tot el que aleshores era secretari d'Estat de Seguretat del Ministeri de l'Interior, s'han mostrat satisfets amb la col·laboració entre els diferents cossos que han participat en les investigacions dels atemptats i en la persecució dels culpables. Però en els moments immediats als atemptats, en els dies i les setmanes subsegüents i encara avui, s'ha donat pàbul a teories conspiratòries que no tenen ni cap ni peus. Aquestes teories han estat encoratjades des de l'àmbit separatista, fins i tot per part del Govern de la Generalitat, que ha continuat després dels atemptats amb una estratègia tòxica de culpabilitzar l'Estat.

La teoria més recurrent, que fins i tot impregnava la mateixa proposta de resolució de creació d'aquesta comissió, és la del suposat vincle del creador de la cèl·lula terrorista, el que va ser imam a Ripoll, amb el Centre Nacional d'Intel·ligència (CNI). Aquesta teoria va impulsar també la sol·licitud d'Esquerra Republicana d'una comissió d'investigació al Congrés dels Diputats sobre aquest suposat vincle del que va ser imam a Ripoll amb el CNI, sense entrar en qualsevol altra qüestió relacionada amb els atemptats.

La realitat, reconeguda també per comandaments dels Mossos d'Esquadra que han passat per la comissió, és que aquest suposat vincle, com va explicar oportunament el que va ser director del CNI al mateix Congrés dels Diputats, no va anar més enllà que la investigació que habitualment es fa amb individus que han estat en contacte amb elements radicalitzats. Dir i mantenir que l'imam estava a sou del CNI és, senzillament, fals.

Una altra de les qüestions recurrents en relació amb aquests atemptats és que s'haurien pogut fins i tot evitar si els Mossos d'Esquadra haguessin estat en el Centre d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat (CITCO). La realitat és que molt abans dels atemptats el Cos de Mossos d'Esquadra ha estat present, de manera continuada, en les reunions de la mesa d'avaluació de l'amenaça, instrument de què disposa el CITCO per coordinar els diferents cossos policials i valorar l'abast real de les amenaces. També és una realitat que el 10 de juliol de 2017, cinc setmanes abans dels atemptats, es va reunir la Junta de Seguretat de Catalunya i es va tancar l'acord d'integració completa dels Mossos d'Esquadra en el si del CITCO.

El mateix dia de l'atemptat a la Rambla de Barcelona, el 17 d'agost de 2017, un alt comandament del Cos de Mossos d'Esquadra va participar en la reunió tinguda al CITCO per a avaluar l'amenaça terrorista. Aquest comandament va ser sorprès pel primer dels atemptats, el de Barcelona, al tren AVE de retorn de Madrid després d'aquesta reunió.

Tots els comandaments dels Mossos d'Esquadra que han estat preguntats al respecte han negat que hi hagués cap tipus de descoordinació o desinformació respecte a l'amenaça terrorista abans o després dels atemptats. Sempre s'ha reconegut que hi ha hagut mecanismes d'informació i de coordinació suficients i continuadament actius.

La distribució de tasques policials en la investigació dels atemptats ha estat feta pel jutge instructor de l'Audiència Nacional, que ha tingut al seu càrrec aquesta responsabilitat. La decisió judicial d'encomanar als Mossos d'Esquadra el gruix de les investigacions a Espanya i que la Policia Nacional i la Guàrdia Civil fessin les investigacions necessàries a l'estranger ha estat plenament acceptada pels responsables policials i no ha tingut cap repercussió en la investigació del cas.

Ben segur que tot és millorable i els mateixos cossos policials deuen haver fet una anàlisi exhaustiva dels mecanismes i els protocols de col·laboració. Però aquesta qüestió, la possible racionalització, millora de la coordinació i fins i tot la possibilitat d'un comandament únic dels cossos policials en situacions com la derivada dels atemptats del 17 i 18 d'agost del 2017 a Barcelona i Cambrils, desborda les competències d'aquest Parlament i haurien de formar part d'un debat a fons sobre l'actual model policial a Espanya que, en qualsevol cas, pertocaria al Congrés dels Diputats.

7. L'impacte dels atemptats en la convivència i la interculturalitat

Tot i que la resposta de la societat catalana als atemptats va ser, en línies generals, de caire positiu, no podem deixar de banda que la gravetat de les conseqüències dels esdeveniments de l'agost del 2017 ha tingut impacte sobre la convivència, l'acceptació de les diferents cultures i la integració o sentiment de pertinença, especialment envers de la comunitat d'origen musulmà, practiquin o no la seva religió.

No podem dir de cap manera que la societat catalana, com el conjunt de la societat espanyola, estigui impregnada i dominada per un sentiment racista i xenòfob. La nostra societat és, per regla general, integradora i acull amb naturalitat persones i col·lectius d'altres races, religions i cultures. Però tampoc podem deixar de banda que els atemptats i les amenaces de grups terroristes internacionals, que fan servir una radicalització pseudoreligiosa per a captar «soldats» i atemptar als nostres pobles i ciutats, han fet créixer un

sentiment xenòfob, de por al diferent, que, tot i que continua essent molt minoritari, sempre l'hem de veure amb preocupació.

En aquest sentit, el mateix municipi de Ripoll, bressol del gruix dels terroristes que van cometre els atemptats, s'ha vist afectat per aquest creixement del sentiment xenòfob basat en la por al diferent. Aquest creixement de la xenofòbia s'ha fet patent a les eleccions municipals del maig de 2019, en què dues formacions ultradretanes de caire racista i identitari han obtingut l'11,5% dels vots, quatre vegades més que a les eleccions del 2015.

Un municipi que ha quedat fortament impactat pels atemptats de l'agost de 2017, que van provocar desconfiança i fins i tot fractura amb la comunitat musulmana, però que ha volgut treballar per a aconseguir una convivència social i intercultural més forta. En aquest sentit, des de l'Ajuntament s'ha impulsat un nou pla de convivència, amb un seguit d'accions adreçades a millorar el model d'integració de les comunitats d'origen estranger, entre les quals la predominant a Ripoll és la d'origen magrebí i religió musulmana.

El mateix Consorci de Benestar Social del Ripollès ha arribat a la conclusió que el model d'integració que es feia servir a Ripoll «havia fet aigües», perquè no havia estat capaç d'avaluar correctament la integració ni disposava d'eines adients per a detectar la radicalització en els col·lectius d'immigrants, especialment en els de segona i tercera generació. Aquesta constatació, la realitat que no s'han definit metodologies adequades per a prevenir i detectar la radicalització, especialment dels joves, és un dels grans reptes que hem d'enfrontar per a aconseguir un veritable espai de convivència i un sentiment de pertinença que eviti l'aparició de cèl·lules radicalitzades que esdevinguin grups terroristes.

Aquesta és una tasca multidisciplinar que han de dur a terme les diferents administracions públiques de l'Estat, la central, l'autonòmica i la local, amb la participació i la col·laboració de l'acadèmia, de les entitats socials i dels membres més significatius de les comunitats afectades. Una tasca que ha de tenir com a principal referent els valors democràtics de llibertat, justícia, igualtat i solidaritat. Valors essencials que són imprescindibles per a aconseguir un veritable sentiment de pertinença a una societat democràticament consolidada.

2. Recomanacions i propostes de millora

8. L'estratègia per a aconseguir el triomf de la democràcia

Quan parlem de terrorisme, el primer que ens ve al cap és que, des de 2015, estem en alerta 4 sobre 5. És a dir, que hi ha un risc força elevat que qualsevol dia, en qualsevol moment, a qualsevol lloc, hi hagi un atemptat. Dins d'aquest risc, la principal amenaça és la de qualsevol dels moviments terroristes totalitaris que fan una crida suposadament religiosa. Qualsevol que tingui present aquest risc ens parlarà d'Estat Islàmic, del Daeix, com a principal actor de l'amenaça. I ben segur que és així.

S'ha de treballar en la prevenció, en la coordinació i en la millora contínua de les polítiques de seguretat. És cert. Però el problema de la radicalització i de la violència terrorista als nostres pobles i ciutats no es resoldrà només amb una política de seguretat. Hem de millorar la seguretat? Sí. N'hi haurà prou amb això? Molt probablement, no.

Com s'ha vist reiteradament, l'aparent integració a la societat no és garantia que no hi hagi radicalització i terrorisme. Això és així perquè individus o grups que, en aparença, estan integrats no s'acaben d'identificar amb la soci-

etat amb la qual conviuen. Aquests individus susceptibles de radicalització ho són, sobretot, perquè no acaben de tenir definit un sentit de pertinença i no veuen com a seus els valors que l'ordenament democràtic propugna i defensa. Sovint és així perquè hi ha algú radicalitzat i amb intenció de radicalitzar-ne d'altres i combatre amb violència els valors democràtics de la nostra societat.

Sabem prou que és molt difícil detectar la radicalització. Però una societat democràticament madura ha de fer valdre els valors democràtics: la justícia, la igualtat, la solidaritat, la no discriminació, el pluralisme ideològic, el rebuig al racisme i a la xenofòbia. I ho ha de fer amb ple convenciment que aquests valors són els que poden aconseguir un veritable espai de convivència i un sentiment de pertinença plena a la societat. Uns valors que hem de defensar i exigir també a qualsevol individu o grup que formi o vulgui formar part de la nostra societat. Respectant creences, sí, però exigint un respecte absolut a les regles del joc democràtic i a les creences de tothom.

Contra el relat de la radicalització cal construir un relat que refermi els valors democràtics de la nostra societat. És una tasca col·lectiva, en la qual s'han d'implicar tots els nivells de les administracions públiques però també el món acadèmic i el teixit associatiu dels nostres pobles i ciutats. Sense un ferm compromís en el reforçament dels valors democràtics compartits mai no tindrem garantia d'evitar la radicalització i l'aparició de nous individus o grups que es radicalitzin i optin per la pràctica de la violència terrorista.

Les administracions públiques, amb la col·laboració i la participació del món acadèmic, han de revisar i millorar els protocols d'actuació, incloent-hi els indicadors que permetin als més pròxims, als familiars i els amics dels individus susceptibles de radicalització, detectar de la manera més precoç possible qualsevol canvi o indici que pugui fer pensar que s'està produint un procés de radicalització en qualsevol de les seves fases.

Ha de ser una actuació decidida, plenament proactiva i en contínua revisió. Una estratègia compartida i amb la participació activa de tots els nivells de les administracions públiques, amb la col·laboració d'especialistes del món acadèmic, amb representants del teixit associatiu, amb el convenciment que és la millor via per a reduir i minimitzar els factors de risc que poden alimentar i afavorir la radicalització i el trànsit cap el terrorisme totalitari. Una estratègia que necessàriament ha d'enfortir els valors essencials de la democràcia i que ha de combatre eficaçment els factors socials que fan difícil, si no impossible, el sentiment de pertinença a una societat oberta i democràtica. Una estratègia que ha d'evitar qualsevol tipus d'exclusió social, que ha d'impedir la discriminació, que ha d'eliminar amb el racisme i la xenofòbia.

No és senzill. No és gens fàcil. Caldrà esmerçar-hi recursos. Però aquest ha de ser el camí. Només per aquesta via podem lluitar eficaçment per a reduir el risc i per a evitar que la radicalització cap el totalitarisme i la pràctica indiscriminada del terrorisme es continuï produint fins i tot en el si de comunitats en què semblava impossible.

PROPOSTES DE CONCLUSIONS PRESENTADES PEL GRUP PARLAMENTARI REPUBLICÀ (REG. 58634)

A la Mesa de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017

Anna Caula i Paretas, portaveu del Grup Parlamentari Republicà, membre de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, presenta, d'acord amb el que estableix l'article 67.6 del Reglament del Parlament, les propostes de conclusions següents per tal que, una vegada debatudes a la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, siguin incloses en el dictamen que ha d'ésser debatut pel Ple del Parlament.

1. Consideracions prèvies

A. Motivació inicial

El 17 i 18 d'agost de 2017 passaran a la història del nostre país perquè van comportar els primers atemptats terroristes d'arrel islàmica perpetrats a Catalunya.

Aquesta comissió es va constituir amb l'objectiu de posar llum sobre els fets succeïts a Barcelona i Cambrils, però també a Ripoll i Alcanar des de principis de 2017.

B. Handicap del plantejament inicial

Alguns experts han focalitzat la seva anàlisi en els membres del col·lectiu àrab en general i el marroquí en concret. Aquest fet s'ha produït en part perquè no es va orientar adequadament el contingut de les seves compareixences. Amb la perspectiva de gairebé dos anys de treballs de la comissió estem en disposició d'afirmar que apostar per un enfocament tan parcial no optimitza la utilitat d'aquesta. Per això i sense perdre de vista la vàlua de les aportacions dels compareixents, cal tenir clar que l'amenaça de l'extremisme violent transcendeix comunitats, confessions religioses i orígens, per la qual cosa els aprenentatges que en sorgeixen i les accions sobre les polítiques públiques que se'n promoguin, han de superar aquesta mancança.

C. Consideracions etimològiques

En qualsevol aproximació teòrica els termes són molt importants perquè condicionen la interpretació dels fenòmens. Aquesta aproximació etimològica ens pot permetre evitar assumpcions indirectes les quals finalment descobrim que també contribueixen a alimentar dinàmiques contraproduents.

L'ús de termes erronis és part del problema perquè contribueix a la construcció del marc mental que precisament pretenem evitar. No podem donar per fet que el conjunt de la societat, o si més no una part important, entén les diferències entre les interpretacions de l'Islam, que coneix l'origen polític del conflicte, que té la capacitat de segmentar i no generalitzar les conductes.

En aquest sentit, la professora emèrita d'estudis àrabs i islàmics de la Universitat de Barcelona, Dolors Bramon, compareixent a la comissió, en les seves recomanacions proposava aparcar el terme *gihad* perquè afirmava que no reflecteix el significat real de la paraula. Deia la professora emèrita Bramon: «Gihad és l'esforç per ser cada dia millor persona, que es torna obligació religiosa per a tots els musulmans. També és el combat contra l'enemic de l'Islam amb unes condicions determinades que no es compleixen en

l'acció terrorista», per reblar finalment amb: «hem d'abandonar l'ús del terme *gihadisme*».

Per la seva banda, els coordinadors del màster en Comunicació de Conflictes Armats, Pau i Moviments Socials de la Universitat Autònoma de Barcelona, Xavier Giró Martí i Antoni Castel apostaven també per combatre la caracterització dels col·lectius, la generalització, la inducció dels fenòmens i l'etnificació delictiva. Per a Giró i Castel, parlar en termes de»terrorisme» converteix els seu actes en irracionals, obviant que al darrere hi ha una motivació política. El terme terrorisme està massa connotat d'aquesta interpretació.

També el doctor en seguretat internacional, professor de terrorisme i antiterrorisme de la Universitat de Barcelona i especialista en radicalització terrorista, Mario Toboso, afirmava que «hem de fer una aproximació molt més escèptica i neutra, parlar de conceptes, doncs, que no tinguin aquesta càrrega d'èpica, com quan parlem de llop solitari, o de dramatisme quan parlem de terroristes kamikazes».

Cal evitar l'ús del singular en l'expressió «extremisme violent», ja que n'hi ha de moltes classes i l'ús del singular ens acaba remetent a un únic tipus d'extremisme violent, el relacionat amb l'Islam.

Pel que fa a la utilització del verb «abatre», cal tenir present que de forma inconscient evoca una terminologia vinculada amb el món de la cacera i, per tant, indirectament deshumanitza l'objectiu. En lloc seu alguns experts proposen el verb «neutralitzar».

Hem de treballar per a garantir que la raó guanyi la partida a l'emocionalitat i això és responsabilitat de tots els àmbits de la societat, també del periodisme, amb l'Administració pública i les institucions al capdavant. No podem caure en una determinada utilització del llenguatge periodístic i polític, un determinat lèxic, que promou la identificació de conductes reprovables amb col·lectius, que els criminalitza des d'un mecanisme tan bàsic com la generalització.

D. El repte de la radicalització

La principal reflexió que sorgeix de l'anàlisi conjunta de les intervencions dels compareixents a la comissió és que el país ha d'afrontar el repte de la radicalització dels extremismes violents des d'una perspectiva fonamentalment socioeducativa, transcendint els enfocaments clàssics.

Segons el Doctor Toboso, «en aquest procés, entre esglaó i esglaó, per l'ascensió d'aquest patró de radicalització, hi ha períodes de dubte, d'ambivalència, de dissonància cognitiva. És aquest espai el que poden omplir les narratives alternatives per tal de tornar a desfer ideològicament i crear dics de contenció ideològics per tal que no progressi dins d'aquest patró, també cal promoure la mentoria social, per fer més fàcil que l'entorn familiar i social sàpiga identificar i reconduir conductes de radicalització, més enllà de l'acció policial».

Majoritàriament, els experts han conclòs que la resposta de la seguretat és l'expressió de les mancances preventives del mateix sistema. Per tant, el trànsit de les polítiques reactives a les preventives passa per socialitzar les polítiques de seguretat enlloc de promoure el reassegurament de l'entorn social. Desobeint aquestes recomanacions, ens podem convertir en part del problema i no pas en la solució.

E. La quotidianitat com a element clau

És incòmode descobrir que l'agent radicalitzador més efectiu és la quotidianitat. Elements d'aquesta esdevenen clau en aquest procés: el nostre comportament inconscient dictant la naturalesa de les relacions laborals, veïnals i personals, el llenguatge a peu de carrer i als mitjans de comunicació, les polítiques públiques en matèria de llibertat religiosa i de centres de culte, la segregació indirecta als centres educatius, la precarització laboral, entre d'altres, provoquen un impacte en els nostres conciutadans accentuant la percepció que l'exercici de drets fonamentals a Catalunya és asimètric.

Les reflexions del representant de l'Espai Antiracista de Salt i Girona, Mostafa Shaimi, davant de la comissió van ser especialment colpidores i reflecteixen una realitat, com dèiem, incòmoda, però que cal afrontar. «A Catalunya hi ha diferència en el dret, i la negació del dret a la diferència; però també hi ha negació del dret a la indiferència (que els altres em percebin com a normal i no em prestin una atenció especial. Existeix un racisme estructural. El racisme és una matriu organitzadora, és un eix vertebrador de la nostra societat, la catalana. Cal que ho acceptem. Entre d'altres conductes hi ha l'expulsió del paisatge urbà de les identitats minoritàries.»

Prendre consciència d'aquest fet suposa afrontar el repte de repensar profundament les estructures de l'estat del benestar, i de la salvaguarda de drets fonamentals, més que no pas de plantejar un escenari d'intensificació de les polítiques de seguretat pública.

F. Superar el concepte clàssic de seguretat per avançar cap a la seguretat humana

Cal una reformulació sincera del concepte clàssic de seguretat pública per a avançar cap a la seguretat humana, entesa aquesta com la salvaguarda dels drets fonamentals per mitjà d'uns serveis públics de qualitat i accés universal implementant una economia pròspera que garanteixi la igualtat d'oportunitats i que, alhora, acompanyi els col·lectius més vulnerables. En resum, enfortint un estat del benestar que garanteixi la inclusió real.

En aquest repte cal posar la transformació social al servei de les persones apoderant la ciutadania organitzada i posant els serveis públics, en especial el sistema educatiu, a disposició dels actors de tots els àmbits que estiguin disposats a afrontar aquesta transformació de fons i no només de forma.

La por s'alimenta de les desigualtats i l'autoritarisme; el repte de la radicalització violenta, per tant, s'ha d'encarar sobre la base dels drets civils i polítics i utilitzant la millor eina de la que disposem: la justícia social.

Seguir amb la tradició, inequívocament integradora, del catalanisme cultural implica, necessàriament, la participació en aquest procés d'un ampli ventall de sensibilitats socials, culturals i polítiques, també de ciutadans i ciutadanes amb orígens, punts de partida i sentiments de pertinença molt diversos, actualitzant aquesta tradició per incorporar-la a la complexitat constitutiva de les societats modernes del segle xxi.

2. Descripció dels fets i les conseqüències

A. Els atemptats del 17 i 18 d'agost: explosió de la casa d'Alcanar i atemptats a Barcelona i Cambrils

El 16 d'agost de 2017, poc abans de la mitjanit, una gran explosió va destruir una casa situada a Alcanar. Com a resultat de l'explosió, dos homes que es trobaven dins la casa van morir (entre ells l'Imam de Ripoll, Abdelbaki Es

Satty, cap de la cèl·lula terrorista) i un tercer va resultar ferit i va ser traslladat a l'hospital de Tortosa.

En un primer moment, les autoritats, bombers i Mossos d'Esquadra, no van sospitar cap relació entre l'explosió i el terrorisme. De fet, la primera hipòtesi apuntava cap a una explosió de gas. La forta olor que desprenia la zona i la troballa de diverses bombones de butà semblaven refermar-ho. A mesura que anaven passant les hores i sobre la base dels materials i els documents que es van anar localitzant a la zona de l'explosió es va establir una segona hipòtesi que relacionava l'incident amb la deflagració d'un laboratori de drogues.

L'endemà, 17 d'agost, durant les tasques de desenrunament de la casa d'Alcanar, es va produir una segona explosió. Entre la runa es va localitzar un precursor de substàncies explosives, aigua oxigenada, pel que es va començar a plantejar la hipòtesi definitiva: es tractava d'un lloc on s'estaven sintetitzant explosius i preparant un atac presumiblement terrorista. De manera pràcticament simultània es va produir l'atac a la Rambla de Barcelona.

Es va establir específicament que la casa d'Alcanar era la base d'operacions d'una cèl·lula terrorista que estava produint explosius per a dur a terme un atac terrorista. Més concretament, es va determinar que el producte era el triperòxid de triacetona (TATP). El fet que aquest sigui utilitzat habitualment per l'organització terrorista transnacional Daeix, on rep la denominació 'la mare de Satan', va conduir a relacionar la cèl·lula amb aquesta grup terrorista.

La intenció dels terroristes era la de perpetrar un atemptat terrorista de grans dimensions a Barcelona. L'explosió de la casa d'Alcanar, amb la pèrdua de la base d'operacions i espai de fabricació dels explosius i amb la mort del líder de la cèl·lula, l'imam Es Satty, va precipitar que la resta d'integrants encara actius optessin per modificar els plans inicials havent d'improvisar una nova mecànica per als atemptats mitjançant l'ús de vehicles. Aquests atacs es van dur a terme el mateix dia 17 d'agost a Barcelona i unes hores més tard, a la mitjanit del 18 d'agost, a Cambrils.

El dijous 17 d'agost, a les 16: 50 h, una de les furgonetes de lloguer que van usar els terroristes en les tasques de preparació dels materials explosius va entrar a la part alta de la Rambla de Barcelona i va començar a envestir desenes de persones. El conductor (Younes Abouyaaqoub) va anar fent esses al llarg d'uns 550 metres a fi d'atropellar el nombre més alt de persones possible i finalment es va aturar a l'alçada de mitja Rambla, just a sobre del mosaic de Joan Miró. L'acció dels atropellaments a la Rambla va provocar la mort de 13 persones i hi va haver-hi més de 100 ferits de diverses nacionalitats.

Un cop aturada la furgoneta al mig de la Rambla, el conductor d'aquesta va fugir a peu de la zona tot travessant el mercat de la Boqueria.

Pocs minuts després de l'atac terrorista a la Rambla es va activar l'Operatiu Gàbia a Barcelona, amb el desplegament d'un fort dispositiu policial establert per a tallar les diferents entrades i sortides de la ciutat. Al mateix temps, també es va posar en marxa el dispositiu antiterrorista Cronos. Paral·lelament, per mitjà dels diferents canals de comunicació d'emergències oficials, es va demanar a la ciutadania que no sortís al carrer a la zona afectada pels atemptats i que els vianants es protegissin en portals i locals propers.

Aquests dispositius de control antiterrorista van causar un col·lapse de trànsit a la ciutat comtal que es va allargar fins a altes hores de la nit, atès que es verificava un per un qualsevol vehicle que intentés sortir de la ciutat.

Les estacions de Renfe de Plaça Catalunya i Passeig de Gràcia es van tancar i els trens no hi efectuaven parades. També es van tancar diverses estacions de metro, com les d'Universitat, Plaça Catalunya, Paral·lel, Drassanes i Passeig de Gràcia, i les línies de bus que travessen la zona. També es van tallar la ronda de Dalt i la ronda del Litoral, i es van realitzar controls a les principals sortides de la ciutat.

L'autor dels atropellaments a la Rambla es va adreçar cap a la part alta de la ciutat de Barcelona, on va robar un cotxe apunyalant-ne el conductor, que va resultar mort. Després, amb aquest mateix cotxe, va fugir i a l'avinguda Diagonal de Barcelona, davant de l'edifici del RACC, en un punt on el Cos de Mossos d'Esquadra tenia establert un control de pas del dispositiu Gàbia, va llançar el vehicle i va aconseguir travessar-lo a gran velocitat. El conductor va envestir dos agents dels Mossos d'Esquadra, que van disparar fins a 10 trets al vehicle, però aquest va aconseguir fugir. El conductor, en aquell moment encara sense identificar, va optar per aturar-se pocs quilòmetres més endavant, a Sant Just Desvern, davant mateix de l'edifici Walden, va abandonar el vehicle i va fugir.

Passada la mitjanit del 18 d'agost de 2017, els Mossos d'Esquadra van informar que hi havia un dispositiu policial en marxa a Cambrils i que la població havia de romandre a casa seva i evitar la difusió de rumors que poguessin interferir en l'operatiu policial. A les 1:30 hores de la nit, un Audi A3 negre va irrompre a gran velocitat al carrer Jaume I de Cambrils i va envestir un vehicle policial amb el logotip del Cos de Mossos d'Esquadra per, pocs metres després del control, acabar bolcant davant del Club Nàutic. Del cotxe van baixar cinc homes armats amb ganivets i una destral, i dotats amb cinturons que simulaven explosius. Van intentar agredir la patrulla del Cos de Mossos d'Esquadra i van atacar alguns vianants, una persona va resultar-ne morta i unes altres ferides. Després, un sol agent dels Mossos d'Esquadra va aconseguir neutralitzar a trets quatre dels terroristes. El cinquè atacant va fugir a peu per l'avinguda de la Diputació cap al Passeig Marítim de Cambrils per, finalment, un centenar de metres després, també ser neutralitzat per un altre agent.

L'autor material de l'atropellament a la Rambla de Barcelona del 17 d'agost, després d'escapar-se del control policial a l'avinguda Diagonal, va estar en situació de recerca i detenció durant 4 dies fins que els Mossos d'Esquadra el van neutralitzar el dilluns 21 d'agost, en una zona de vinyes de Subirats (Alt Penedès). Younes Abouyaaqoub s'havia convertit en l'home més buscat del país; la crida a la col·laboració ciutadana va funcionar i els Mossos d'Esquadra van trobar Abouyaaqoub després que alguns testimonis van informar de la seva presència a la zona de Subirats; portava un cinturó d'explosius simulat i va cridar «Al·là és gran!» abans de ser neutralitzat pels trets de la policia.

B. Els cossos de seguretat davant l'amenaça de l'extremisme

B.1 Llums i ombres en les compareixences en matèria de seguretat

En el procés de constitució d'aquesta comissió es va veure molt clar que el testimoni tècnic dels cossos de seguretat amb competències al territori de Catalunya era molt important per a entendre l'evolució dels atemptats de Barcelona i Cambrils, i també el dels seus caps operatius i polítics.

La proposta de compareixences incloïa membres del Cos de Mossos d'Esquadra, de la Guàrdia Urbana de Barcelona i de la Policia Local de Cambrils, del Cos Nacional de Policia (CNP), del Cos de Guàrdia Civil (GC), del Centre Nacional d'Intel·ligència (CNI) i els càrrecs polítics responsables de les competències en matèria de seguretat i intel·ligència del Govern de Catalunya i del Govern espanyol.

Els testimonis de tots aquests actors de la seguretat pública havien de ser fonamentals per a aclarir els fets i definir una proposta que permetés superar les mancances del model vigent.

Aquesta comissió va rebre amb sorpresa la incompareixença dels membres dels cossos de seguretat de l'Estat espanyol, dels seus caps operatius i de tots els càrrecs polítics convocats amb una sola excepció: l'exsecretari d'Estat per a la Seguretat del Govern Espanyol, el senyor José Antonio Nieto. Aquesta comissió vol agrair l'acte de responsabilitat política que va suposar la seva compareixença.

Aquestes incompareixences no només han deixat massa incògnites sobre aspectes fonamentals de la investigació, sinó que fins i tot les han alimentat.

Algunes d'aquestes incògnites són realment pertorbadores i s'han vist reforçades pel testimoni d'alguns compareixents.

Quin era el vincle de l'imam Abdelbaki Es Satty amb el CNI?

Per què el Cos Nacional de Policia va visitar fins a 3 vegades l'oratori de Ripoll abans dels atacs?

Per què els responsables de l'oratori de Ripoll mai no van rebre resposta del Cos Nacional de Policia a la seva sol·licitud d'informació sobre el llavors candidat a Imam?

Aquesta comissió ha sabut que tots els cossos de seguretat gestionen habitualment informacions relatives a amenaces vinculades amb l'extremisme violent i que en la majoria de casos el resultat de la investigació conclou que no tenen veracitat. Tanmateix, obrir dubtes sobre assumptes tan sensibles no encaixa amb el concepte de servei públic associat a la gestió política. Com dèiem aquestes qüestions, ara per ara, no tenen resposta sobre la base de les informacions que ha aconseguit recopilar aquesta comissió i, malgrat tot, és responsabilitat del Govern de Catalunya continuar treballant per a respondre-les.

B.2 Els òrgans d'informació i coordinació interpolicial

En el marc europeu existeixen estructures de col·laboració entre els diferents cossos de seguretat dels estats membres que pretenen garantir que les dades d'intel·ligència que generen cadascun d'aquests cossos es puguin compartir, en especial en matèria d'extremisme violent. Un d'aquests òrgans a nivell europeu és l'Europol. La correspondència a nivell de l'Estat espanyol és el Centre d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat (CITCO), i al seu torn la Junta de Seguretat de Catalunya exerceix també algunes d'aquestes funcions al territori català.

El Cos de Mossos d'Esquadra, com a policia integral de Catalunya, té competències en la protecció de la seguretat ciutadana i, per tant, en la lluita contra el terrorisme, i vol liderar la resposta policial a l'amenaça de l'extremisme violent. Treballa coordinadament amb les policies locals de Catalunya i amb els altres cossos policials. A més, la seva estratègia de seguretat s'emmarca en el Pla d'acció de la Unió Europea per la lluita contra el terrorisme i

les seves diferents manifestacions. La incorporació al CITCO resulta decisiva i és molt important. Aquesta coordinació i cooperació amb la resta de forces policials de la UE és essencial per a una resposta a l'alçada de l'amenaça, per aquest motiu també és important ser membre d'Europol.

Abans dels atemptats terroristes del 17 d'Agost el Cos de Mossos d'Esquadra no formava part del CITCO i d'Europol. A més, poques setmanes abans dels atemptats es va reunir la Junta de Seguretat de Catalunya, després de 8 anys sense convocar-se.

B.3 Polítiques de seguretat davant de l'extremisme violent a Catalunya. El Cos de Mossos d'Esquadra i les policies locals

B.3.1 Formació policial abans dels atemptats

Abans dels atemptats a Barcelona i Cambrils, Catalunya ja es trobava en situació d'amenaça terrorista nivell 4 sobre 5.

La direcció del cos va optar perquè els Mossos d'Esquadra i les policies locals es formessin en gestió d'atemptats terroristes, especialment després dels atacs terroristes que van patir diferents ciutats de països de l'entorn de Catalunya, com Paris, Niça, Brussel·les o Londres.

B.3.2 Els dispositius Gàbia i Cronos

Els Mossos d'Esquadra van preparar diferents dispositius per a afrontar l'escenari d'un atemptat terrorista. Aquests dispositius són el Cronos i el Gàbia.

Cronos: S'anomena així l'operatiu policial dissenyat pel Cos de Mossos d'Esquadra que activa totes les unitats i especialitats de la policia catalana en cas d'atemptat terrorista. Aquest protocol afecta tot el cos i es va dissenyar arran dels atemptats islamistes a París el 2015. El dispositiu té dues línies d'actuació: una té l'objectiu de capturar els terroristes i l'altre el d'evitar rèpliques. Per aquesta segona línia d'actuació se situen policies en punts d'interès, especialment sensibles, per tot el territori català. El dispositiu Cronos canvia les condicions de treball dels agents activant tota la plantilla que no estigui de vacances i assignant-los torns de 12 hores per a dividir la plantilla en torn de dia i torn de nit. Aquesta activació s'aplica, com diem, a totes les unitats del Cos de Mossos d'Esquadra. Es va activar per primer i únic cop fins avui després de l'atemptat a la Rambla de Barcelona el 17 d'agost de 2017 i es va mantenir actiu fins al dia 22 del mateix mes.

Gàbia: L'objectiu del Gàbia és establir punts de tancament, planificats prèviament, per a evitar que els sospitosos fugin de la zona de l'atemptat o, fins i tot, altres atacants hi puguin entrar. Es pot activar el Gàbia a un municipi, a una o diverses comarques, a una o diverses regions o fins i tot a la totalitat de l'àmbit nacional. En el cas de Barcelona, en aquell moment es desconeixia qui eren i quants eren els atacants i per aquest fet és va establir el Gàbia al voltant de la ciutat.

B.3.3 Pla d'actuació contra l'extremisme violent (Proderai)

El programa Proderai, és el Procediment de Detecció de la Radicalització Islamista, té diferents eixos basats en la detecció de la radicalització. A banda del Cos de Mossos d'Esquadra, inclou les 214 policies locals, 13.000 agents de seguretat privada, els centres educatius i el sistema penitenciari. El programa preveu donar formació a unes 28.000 persones que treballen sobre el terreny i que d'aquesta manera estan preparades per detectar actituds sospitoses o situacions considerades de risc. El programa Proderai, pactat amb

la majoria d'actors implicats, té diferents fases de detecció, per àmbits: als centres penitenciaris, a l'entorn de proximitat (serveis socials i Mossos d'Esquadra) i en la comunitat educativa. Els Mossos d'Esquadra també treballen en diferents fronts, un dels quals és el de la prevenció per mitjà de la supervisió de l'espai virtual per a informar, alertar i crear un contradiscurs que neutralitzi la propaganda extremista de caràcter violent.

C. El Govern de la Generalitat de Catalunya i els reptes de la radicalització

El Govern de la Generalitat havia emprès polítiques dirigides a la prevenció de la radicalització i els extremismes violents abans dels fatídics atemptats de Barcelona i Cambrils amb dos enfocaments per a abordar els fenòmens dels extremismes violents i els processos de radicalització: el de seguretat i el social.

El marc conceptual que sustenta aquesta doble perspectiva és el següent:

Hi ha unes ideologies que defensen el trencament de la cohesió social per mitjà de la delimitació d'un «nosaltres» excloent, és a dir, un «nosaltres» que deixa fora certs col·lectius per raó de la seva diversitat (de gènere, d'orientació sexual, cultural, religiosa, de procedència, ètnica, fenotípica...). Les identificarem, de manera conjunta, com a ideologies de l'odi.

Les ideologies de l'odi poden desenvolupar-se i expressar-se també per mitjà de la justificació i la pràctica de qualsevol forma de violència. Anomenarem extremismes violents aquestes expressions, que poden ser múltiples. En el nostre país, d'acord amb fonts policials, l'extremisme violent més rellevant és el de l'extrema dreta (islamòfoba, antisemita, xenòfoba, racista i contrària a la immigració). A més distància, apareix l'extremisme violent que utilitza l'Islam com a excusa i, de manera residual, l'anarquisme de praxi, l'antifeixisme violent o certs grups del comunisme revolucionari.

Anomenem procés de radicalització el procés que segueixen les persones que, des d'un punt de partida de simpatia o proximitat amb una d'aquestes ideologies, transiten cap a l'opció de la pràctica de la violència com a mitjà per a l'assoliment dels seus objectius polítics.

Les propostes de les ideologies de l'odi apareixen d'una manera més o menys contínua en la nostra societat, ja siguin «generades» per conciutadans nostres, ja siguin «importades» des d'altres zones geogràfiques. Habitualment, els generadors o els transmissors d'aquestes propostes són cercles molt reduïts o persones de manera individual.

Perquè aquestes propostes es puguin desenvolupar i passar a l'actuació violenta, requereixen la formació de cercles més extensos de suport que es comprometin amb les accions violentes. Aquests cercles s'acostumen a crear al voltant dels «transmissors» i estan formats per conciutadans nostres.

Dins aquest marc conceptual, l'acció preventiva ha de tenir dues vessants complementàries. Contra els generadors o transmissors de les ideologies de l'odi, contra les organitzacions que els donen suport logístic, els financen o els donen cobertura, cal desenvolupar accions preventives des de l'àmbit de la seguretat, perquè es desarticulin aquestes organitzacions i les seves xarxes locals o internacionals.

Per a evitar que aquests generadors o transmissors de les ideologies de l'odi puguin constituir grups de suport més amplis, cal desenvolupar accions preventives des de l'àmbit social a fi que les persones de la nostra societat no assimilin aquestes propostes ideològiques violentes.

Des de la perspectiva de la seguretat, el Govern de Catalunya treballa des de fa molts anys contra els extremismes violents i, en concret, contra l'extremisme violent que utilitza l'Islam com a excusa. Una de les eines de prevenció i detecció que s'han desenvolupat són els coneguts com Proderae, primer en l'àmbit de les presons i l'execució penal, després en l'àmbit de la policia de proximitat i les policies locals i, finalment, en l'àmbit del sistema educatiu.

Des de la perspectiva social, hi ha antecedents d'un grup de treball iniciat en 2012 i liderat des de la Direcció General d'Afers Religiosos, amb un enfocament de prevenció i lluita contra el radicalisme «islàmic», que no va donar resultats i no va tenir continuïtat.

A partir de 2016, es reprèn el treball de prevenció des del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, que lidera un grup de treball amb participació d'altres unitats del Govern (Mossos d'Esquadra, presons, educació i afers religiosos). El primer resultat d'aquest treball és una jornada de reflexió que es va fer el 18 de novembre de 2016, amb participació d'experts nacionals i internacionals.

El model de prevenció social en el qual s'estava treballant distingia tres nivells de prevenció:

Prevenció primària, adreçada de manera general a tota la societat, amb l'objectiu de limitar els factors de risc. Bàsicament, la prevenció primària adopta la perspectiva de l'interculturalisme i proposa tot un seguit de polítiques públiques per la igualtat (de drets i d'oportunitats), pel reconeixement de la diversitat i la lluita contra la discriminació i per la interacció positiva.

Prevenció secundària, adreçada a les persones en situació de risc, que inclou els mecanismes de detecció, avaluació i intervenció corresponents.

Prevenció terciària, adreçada a les persones que ja han participat en accions o en grups d'extremisme violent, que inclou els mecanismes d'estímul per a la desvinculació d'aquests grups i els programes de desradicalització i reinserció social.

Relat de la tasca política del Govern de la Generalitat després dels atemptats en matèria de prevenció de la radicalització i els extremismes violents (pel que respecta a l'àmbit de la prevenció des de la perspectiva social).

La primera actuació del Govern en l'àmbit de la prevenció des de la perspectiva social després dels atemptats consisteix en una revisió a fons del Pla de Ciutadania i de les Migracions 2017-2020, que estava en el tràmit final d'aprovació, a fi d'incorporar mesures específiques en aquesta matèria, tant pel que fa a la prevenció general com a programes específics.

Fruit d'aquesta revisió es va afegir el programa 1.3.3., intervenció per a l'erradicació de l'extremisme violent i les ideologies de l'odi, que inclou mesures de prevenció, detecció i intervenció en aquest àmbit.

En segon lloc, el Govern ha dedicat una especial atenció a la situació social a Ripoll i a la comarca del Ripollès, amb una intervenció liderada pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, que ha apostat per acompanyar les iniciatives locals orientades al reforç del coneixement mutu i la convivència, en el marc d'un nou model de convivència a Ripoll.

El nou model de convivència a Ripoll és un programa impulsat pel Consorci de Serveis Socials del Ripollès i l'Ajuntament de Ripoll i hi participen diversos departaments de la Generalitat. La Secretaria d'Igualtat, Migracions i

Ciutadania (SIMC) ha estat al grup motor d'aquest projecte per mitjà del tècnic territorial de la SIMC a les comarques gironines. Així mateix, participen en la taula tècnica i de la taula política, juntament amb altres unitats de la Generalitat com l'Oficina d'Afers Religiosos o la Policia de Catalunya. Aquest projecte s'ha pogut realitzar gràcies a l'aportació de les tècniques de cohesió social que el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies ha contractat per mitjà del contracte programa signat amb el consorci (passant d'una tècnica a mitja jornada l'any 2017 a dues tècniques a jornada completa l'any 2018-2019).

D'aquest projecte s'han desenvolupat accions concretes com ara:

– Formació per a professionals que treballen en l'àmbit comunitari des de la visió inclusiva.

– Formació a les escoles.

– Accions de sensibilització amb joves de la població per mitjà del Punt d'Informació Juvenil.

– Sessions de reflexió grupal entre diferents tècnics de l'Administració local.

Per altra banda, aquest any 2019 l'Escola d'Administració Pública i la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania han coorganitzat 3 projectes de recerca amb finançament europeu orientats a impulsar les eines per a reforçar el sentit de pertinença entre els fills i filles de la migració amb la finalitat de prevenir possibles brots de radicalisme. Entre aquestes iniciatives, la Universitat Autònoma de Barcelona ha fet un treball de camp específicament a la ciutat de Ripoll, entre d'altres, on han participat joves de la població.

De manera més general, la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania ha començat a desplegar les accions establertes a la planificació del Pla de Ciutadania i de les Migracions 2017-2020, en concret i en relació directa amb la prevenció de l'extremisme violent que pren l'Islam com a excusa, ha generat un producte de formació consistent en 2 sessions de 3 hores cadascuna, una orientada a donar suport als professionals de l'àmbit social a l'hora d'identificar la problemàtica i definir estratègies de prevenció, detecció i intervenció i una altra dedicada al coneixement dels processos que viuen els joves d'origen marroquí en relació amb la construcció del seu sentit de pertinença a la societat catalana. A hores d'ara, ja s'han fet 30 sessions de formació per tot el territori amb la participació de 780 professionals de l'àmbit social, bàsicament de les administracions locals.

Finalment, la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania ha obert, dins la convocatòria de subvencions ordinària del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, una nova línia específica per a finançar projectes de prevenció dels extremismes violents, a la qual s'han acollit 7 entitats que desplegaran aquests projectes entre 2019 i 2020.

Els eixos del Pla de Ciutadania i de les Migracions 2017-2020, que forma part de la tasca política del Govern de la Generalitat en matèria de nova ciutadania, són:

Eix 1. Interacció en una societat diversa i cohesionada

– Pacte Nacional per a la Interculturalitat Visibilitat de la diversitat cultural

– Xarxes antirumors i programa «Espais lliures de racisme»

– Prevenció social dels extremismes violents

– Oficina per la Igualtat de Tracte

– Lluita contra la violència masclista

Eix 2. Inclusió social de totes les persones amb independència del seu origen

– Millora de l'ocupabilitat de les persones d'origen migrant

– Lluita contra la irregularitat administrativa: suport a l'arrelament social (línia ACOL)

– Assessorament per al reconeixement de titulacions universitàries

– Acollida i formació de famílies en el sistema educatiu

– Lluita contra el fracàs escolar dels fills i filles de famílies d'origen migrant

– Programa «Instituts oberts»

– Alfabetització (Lletres x Tothom) i promoció de l'aprenentatge de la llengua catalana

– Lluita contra l'exclusió social de les persones d'origen migrant (treballadors temporers, tracta d'éssers humans i explotació sexual, joves i adolescents migrants sols)

Eix 3. Acollida i inclusió de les persones refugiades que arriben a Catalunya

– Ampliació del nombre de places a Catalunya del programa estatal d'acollida per a persones refugiades

– Programes de mentoria social per a persones refugiades i per a joves migrants sols

– Renda garantida de ciutadania accessible per a les persones refugiades

– Programa de beques a estudiants refugiats al Líban

Eix 4. Gestió integral de les polítiques de ciutadania i migracions

– Servei de Primera Acollida

– Expedició d'informes pel tràmit d'estrangeria

– Assessorament jurídic en matèria d'estrangeria

– Programa «Hola, famílies!» de suport al procés de reagrupament familiar

3. Conclusions - La transformació social com a eix d'un nou paradigma de seguretat:

A.1. El repte d'afrontar una transformació de fons

Aquesta comissió ha de promoure un procés de canvi estructural que sintetitzi les estratègies plantejades pels compareixents, experts i acadèmics reformant les polítiques que s'han demostrat inefectives o contraproduents, reforçant les que funcionen i són eficients i útils i assajant noves propostes.

La implementació de polítiques de Prevenció de l'Extremisme Violent (PEV) no es pot limitar al sistema educatiu, l'entorn penitenciari, els Proderae i l'acció dels cossos de seguretat, sinó que ha d'implicar a tots els actors de la societat. En aquest compromís cal crear meses de coordinació entre els diferents estaments públics, però també promoure dinàmiques participatives amb la societat civil i organitzada. (Bourekba)

En aquest sentit s'han de bastir més ponts de diàleg entre el món acadèmic, els experts del nostre país i els d'altres d'entorns propers, que poden aportar una visió crítica sobre la prevenció de l'extremisme violent, i els decisors polítics i les administracions públiques. (Bourekba, Soler)

Malgrat tot, aquest no és un projecte amb un horitzó de finalització establert. Com amb qualsevol altre procés, caldrà fixar procediments de revisió i ava-

luació que garanteixin la compatibilitat entre les mesures implementades i la realitat canviant de la nostra societat.

A.2 Un sol poble en la diversitat

Hi ha una clara dissonància de marcs mentals entre els mal anomenats col·lectius minoritaris i la resta de la societat catalana. Aquest fet té un impacte crític en la percepció dels primers que, de retruc, contamina la interacció entre uns i altres i finalment promou l'establiment de compartiments estancs d'interacció social.

La segregació és el brou de cultiu de dinàmiques tòxiques presents en entorns propers al nostre, com és el cas de França. Reforçant aquesta idea, el Síndic de greuges, Rafael Ribó, ho va expressar amb molta claredat i vehemència:»No volem *banlieues* a Catalunya.»

Sobre això el representant de l'Espai Antiracista de Salt i Girona, Mostafà Shaimi, va manifestar a la seva compareixença davant la comissió que «s'està generant el que es diu autocomunitarisme.[...] com en aquesta comunitat no hi tinc cabuda em tanco en la meva comunitat, que és imaginària, perquè en realitat no hi ha tantes coses en comú entre persones que venen de llocs molt diferents. El que els uneix és l'opressió, el racisme, la violència. Això fa comunitat, una de reaccionària. Com la societat rebutja la religió, el vel, l'origen, m'hi aferro com a reacció.»

A.3 Institucions i serveis públics

Si la primera línia de la interacció social és la quotidianitat, la segona és la prestació/recepció dels serveis públics. Els reptes que afrontem ens obliguen a plantejar una reforma integral de l'Administració pública, ambiciosa i de fons.

A banda de garantir l'estat del benestar, en primer lloc cal resoldre el fet que la diversitat etnològica present als carrers de Catalunya no està representada en les institucions i els serveis públics, però tampoc en els mitjans de comunicació. De la mateixa manera que emprenem mesures compensatòries per a pal·liar els efectes del masclisme haurem d'emprendre accions que millorin aquesta mancança en aquests espais.

En segon lloc cal abordar els dèficits d'identificació sociocultural dels funcionaris públics respecte als col·lectius vulnerables fent servir l'única eina que sabem que és realment efectiva, la formació.

Aquesta mesura és especialment urgent en els cossos funcionarials d'especial rellevància i incidència social. En general, els qui ofereixen atenció al públic, i específicament els qui treballen en l'entorn sociosanitari, l'educatiu i els encarregats de la seguretat pública. L'impacte de les seves actuacions en la vida de les persones és tan crític com la percepció potencial de rebuig que poden generar aquests en l'usuari.

La formació és clau per a cosir una fractura sociològica que lamina la construcció del sentiment de pertinença i incideix profundament en la identificació dels individus amb l'ens públic i la societat en general.

Ens deia Dolors Bramon, professora emèrita d'estudis àrabs i islàmics de la Universitat de Barcelona, que «l'educació requereix educar els educadors, i per això deseducar-los d'allò que no sigui adequat».

Afrontar aquest repte passa per aconseguir una resposta global del conjunt de la societat amb el lideratge de les administracions públiques.

La professora de ciències polítiques de la Universitat de Barcelona i ESADE i experta en seguretat Sonia Andolz va fer palès que calia «aprofitar la informació que, tot i ser-hi, en mans d'agents socials, centres educatius, centres d'investigació, etc., que en no està processada no té caràcter d'intel·ligència i, per tant, no pot produir cap resultat positiu». Resumint una idea bàsica: els organismes de l'Administració pública no poden operar com compartiments estancs.

El camí que emprenem, doncs, passa per entendre la riquesa de la diversitat i créixer sense estigmatitzar-la. Les polítiques públiques han de tenir una visió holística, han de treballar la transversalitat i han de promoure la integració del conjunt de la societat en el procés creatiu, han de ser el motor del canvi.

A.4 L'escola

El debat sobre el paper de l'escola en les polítiques PEV ha estat objecte de debat per a la majoria dels nostres veïns europeus. També ho és a Catalunya. La posada en marxa a principis de l'any 2016 del Pla de prevenció, detecció i intervenció de processos de radicalització islàmica (Proderai) suposava la formalització d'un model que incloïa també el sistema educatiu i els actors socials.

La proposta del Departament d'Interior va rebre crítiques i aquesta comissió també les ha recollit. Si bé el Proderai va ser reformulat a Proderae per ampliar el focus sobre qualsevol forma d'extremisme per evitar un excés de zel sobre el fenomen islamista, aquest continua atorgant un paper a la comunitat educativa que, si més no, els experts han posat en entredit i a hores d'ara està en discussió.

En aquest sentit, la directora de l'Àrea del Món Àrab i Mediterrani de IEMED, Lourdes Vidal, afirmava: «No podem convertir els mestres i els nostres actors socials en detectors sinó que hem de fer que facin d'educadors i promoguin aquest entorn social contra l'exclusió i la marginació. En la prevenció el paper de l'escola és crucial, amb currículums educatius reforçats que expliquin la igualtat, però perquè no hi hagi divergència entre allò que expliquin i allò que s'exerceix al dia a dia al carrer, cal també treballar les desigualtats socials i l'exclusió.»

Hem d'insistir en la idea que constatar la detecció es alhora posar de manifest les mancances del sistema i, en definitiva, que aquest fa tard.

Efectivament l'escola i els actors socials tenen un paper cabdal en la construcció de la nostra societat, i precisament per això cal segmentar adequadament el seu àmbit d'actuació. En concret, pel que fa l'escola, la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, en l'article 2, sobre «principis rectors del sistema educatiu», exposa els principis generals que regeixen el sistema educatiu, entre els quals destaquen aquells que garanteixen la transmissió i la consolidació dels valors propis d'una societat democràtica: llibertat personal, responsabilitat, solidaritat, respecte i igualtat; la inclusió escolar i la cohesió social i el foment de la pau i el respecte als drets humans.

Excedir en el zel i alterar el rol dels educadors en aquest àmbit pot malmetre la imprescindible confiança i complicitat entre mestres i alumnat i, per extensió, comprometre la tasca central que la nostra societat atorga al sistema educatiu.

S'evidencia, doncs, que, si bé les polítiques PEV es poden desenvolupar també amb el suport del sistema educatiu, cal centrar les seves atribucions al

paper clau de garantir el reconeixement de totes les cultures en un entorn de valors compartits. Cal que l'escola sigui intercultural, que hi hagi interacció entre famílies de diferents orígens i que hi hagi formació també de cultura religiosa i conviccional per part del professorat i els professionals que treballen en aquestes escoles i en aquests entorns socioeducatius. En termes similars s'expressava davant de la comissió el representant de l'Espai Antiracista de Salt i Girona, Mostafà Shaimi, quan proposava que «cal promoure la laïcitat dels ens públics, sabent que això garanteix la llibertat religiosa, però hem d'evitar el laïcisme, especialment a l'escola. Si traiem la religió de l'escola no podrem explicar determinats aspectes de la nostra història; en tot cas, cal formar per al coneixement de les diferents formes de religions».

Hem de ser plenament conscients del fet que s'obren altres escenaris més enllà de l'escola com a espai de socialització, i amb ells noves incògnites: Que passa quan s'acaba l'escolarització obligatòria? Quins són els espais d'interacció que hi ha fora del sistema escolar?

De la mateixa manera el Síndic, Rafael Ribó, en la seva compareixença va manifestar que «el principal problema a les escoles de Catalunya és la segregació, i pot acabar convertint-se en un problema social».

Abordar una revisió del model escolar pel que fa a la distribució de la diversitat etnològica és imprescindible. Les escoles anomenades d'alta complexitat suposen un repte que cal afrontar amb urgència. Com a societat tenim la responsabilitat comuna i compartida de fer efectius els drets i llibertats identificats en els valors transmesos a l'escola, també evitant que el model socioeducatiu reprodueixi una societat asimètrica de dues velocitats que transiten en paral·lel.

Cal ampliar el focus d'actuació, doncs, implementar la interculturalitat al conjunt de la comunitat educativa, arribar a tot l'alumnat i amb això trencar les dinàmiques de racisme sistèmic que també, i principalment, són motor del sentiment d'exclusió.

Un altre aspecte interessant que va destacar la directora del CREA de la Universitat de Barcelona, Marta Soler, va ser l'existència d'un discurs coercitiu dominant que influeix en la socialització dels joves, el qual vincula l'atractiu i les persones que tenen actituds i comportaments violents.

Per abordar-lo va apostar per un model dialògic de prevenció i resolució en què es passi de l'abordatge disciplinari al comunitari.

Adreçat a tota la comunitat educativa, el conflicte i les conductes violentes s'aborden, de nou, des de la perspectiva preventiva. S'elaboren normes de conducta amb tot el centre i tota la comunitat educativa també, amb participació d'alumnat, professorat i familiars, incloent formació a famílies i professorat sobre el paper de la violència en la socialització.

Els elements clau, afirmava la directora Marta Soler, són la tolerància zero des dels zero anys i la solidaritat amb les víctimes des dels zero anys. En resum, la configuració d'un model de solidaritat entre iguals, ajuda entre iguals i de rebuig a les agressions des de ben petits.

A.5 Evitar la sobreprotecció de la societat

Sabem que un dels objectius principals del terrorisme és provocar la sobrereacció de seguretat. També que aquesta sobrereacció provoca encara més aïllament i exclusió i, de retruc, la radicalització de nous elements. A això, precisament, es referia la professora Andolz quan afirmava que «la securit-

zació ha de ser temporal i limitada. Cal entendre que després de la securització és difícil retrocedir i recuperar drets».

És evident que la consumació d'accions violentes requereix la posada en joc també de mesures de caràcter policial, però no podem perdre de vista que el caràcter i l'abast d'aquestes mesures té implicacions directes en la vida de les persones.

Davant de l'evidència que l'objectiu de l'acció violenta és debilitar la convivència entre integrants de comunitats diferents, de manera que les situacions que es visquin permetin als autors justificar el seu discurs i validar la seva narrativa, la resposta de seguretat no pot caure en el parany de modular inadequadament les accions a emprendre.

De nou el catedràtic Joan Anton Mellon reblava a la perfecció: «L'escrupolositat de les nostres actuacions ha de marcar la diferència, sense pal·liatius, respecte de l'acció terrorista. Els problemes de les democràcies se solucionen amb més democràcia i no amb menys.» Però també el president de l'Institut Internacional per l'Acció No violenta, Luca Gervasoni, va insistir en aquesta idea reiterant que «cal assegurar que les polítiques antiterroristes garanteixin la protecció dels drets humans. Un estudi de Nacions Unides sobre Boko Haram a Nigèria explica que un 70% dels afectes a l'organització terrorista basen la seva postura en els abusos de les polítiques antiterroristes en material de drets humans».

Retrocedir en l'exercici de les llibertats no aconseguirà el risc zero en seguretat i, en tot cas, pot alimentar un excés de zel col·lectiu que reverteixi en un increment de l'estigmatització. De nou, no contribueix en res a la construcció d'una solució sinó que col·labora en la perpetuació de les causes del problema.

Segons el doctor en seguretat internacional, professor de terrorisme i antiterrorisme de la Universitat de Barcelona i especialista en radicalització terrorista, Mario Toboso, «hi ha dissonància entre el risc real i el risc percebut. En això col·laboren els mitjans de comunicació i les xarxes socials».

També el director de Fundació per la Pau (Fundipau), Jordi Armadans, va destacar que «la projecció del terrorisme està sobredimensionada, l'amenaça més gran ve molt més d'altres aspectes. La imprevisibilitat, la projecció comunicativa i l'impacte sobre la població civil atorga una rellevància al fenomen que quantitativament a Europa és petit.»

Les dades indiquen que el principal problema de la nostra societat no és el terrorisme de caràcter islàmic; les xifres de dones mortes per violència de gènere, per exemple, superen amb escreix les de víctimes de terrorisme, i malgrat tot hem contribuït a crear una sensació d'inseguretat que sobredimensiona els efectes d'aquest fenomen. També en això el caràcter de les polítiques de seguretat pública és clau, com ho és el tractament mediàtic que els mitjans de comunicació li donen.

En aquest mateix sentit no podem permetre que la por faciliti l'acceptació d'un determinat marc mental que inclogui la vulneració de drets entesa com a»mal necessari» en la lluita contra el terrorisme. Aquesta és un mecanisme que les institucions i els ciutadans de Catalunya coneixen bé, en l'aplicació que en fa l'Estat espanyol amb el pretext de la protecció de la unitat d'Espanya.

De nou cal tenir present que és el fracàs de les polítiques preventives el que ens aboca a la resposta de seguretat.

A.6 El paper dels mitjans de comunicació

Amb la compareixença dels coordinadors del màster en Comunicació de Conflictes Armats, Pau i Moviments Socials de la Universitat Autònoma de Barcelona, Xavier Giró Martí i Antoni Castel, la comissió va constatar la rellevància del contingut i la forma de les informacions periodístiques i l'impacte potencial que poden tenir aquests dos aspectes en la revictimització.

Aquesta comissió ha constatat que hi va haver una sobreexposició gràfica dels atemptats, i que aquest fet té un impacte sobre la societat.

L'emocionalitat de les imatges interfereix en l'anàlisi racional dels fets i promou una resposta també emocional. En especial, les que inclouen menors.

En aquest context és especialment important preservar la presumpció d'innocència. No fer-ho promou dinàmiques reactives genèriques contra la totalitat d'un col·lectiu i reforça indirectament l'estratègia de confrontació subjacent a les accions terroristes vinculades amb el discurs de l'odi i la radicalització violenta. Els autors, des d'una perspectiva humanista, també són víctimes, en aquest cas de processos de radicalització.

Per extensió, en qualsevol cas, les persones de l'entorn dels autors per assimilació, a ulls de bona part de la societat, també en són coautors i això és promou amb aquesta lleugeresa en la negació de la presumpció d'innocència.

Cal canviar el paradigma discursiu i mediàtic pensant en com contribueixen els mitjans a resoldre aquests conflictes, més que no pas a informar puntualment de qualsevol cosa sense visió de conjunt.

A.7 El problema de fons, una dinàmica dicotòmica, trencar l'»ells-nosaltres»

Per a trobar l'origen de l'enfocament dicotòmic en relació amb el món àrab i occident ens hem de remuntar a la dècada dels 80 del segle passat. La directora de l'Àrea del Món Àrab i Mediterrani de IEMED, Lourdes Vidal, ho sintetitzava així: «Després de la caiguda de l'URSS, occident busca un nou enemic, l'orientalisme antic (estudi sobre l'Orient Mitjà) construeix una imatge de l'Islam com una civilització compartimentada, monolítica, estàtica, incompatible amb uns determinats valors suposadament exclusius de l'Europa o del món occidental, ni tan sols universal, sinó exclusius d'aquest món occidental, que serien la democràcia i la modernitat. D'aquí sorgeix la idea de la dicotomia i del xoc de civilitzacions, que es torna política després de l'11S.» Aquest enfocament és, com dèiem, simplista, assimilant el comportament individual al d'una comunitat en general.

Les polítiques de prevenció de l'extremisme violent (PEV) inclouen, evidentment, la prevenció dels factors de risc; aquells poden alimentar la predisposició a participar en un grup així, i els factors d'exclusió social anteriors. També treballar per a evitar l'aparició d'ideologies dicotòmiques i de violentes.

Cal diferenciar la detecció, entesa com la identificació i detecció de riscos, de la prevenció, entesa com la construcció de societats resistents i resilients a aquests riscos. La primera hauria de ser part de la feina dels cossos policials, la segona té un caràcter més social. (Vidal)

No hi ha dubte que es fa una utilització maniquea de les diferències, quan en realitat aquestes són oportunitats d'enriquir la nostra societat. Fent un símil geològic, es podria dir que les societats actuals són el producte de la sedi-

mentació social i cultural de diferents grups humans al llarg dels segles. Com afirmava l'arabista Dolors Bramon, plantejar la catalanitat sense assumir el paper cabdal de la cultura àrab al llarg de la nostra història és, en essència, negar-se un mateix.

El desconeixement és un dels desencadenants de l'exclusió mútua, aquesta ho és de l'endogamització social i cultural, que al seu torn ho és de la construcció d'una realitat dicotòmica, la qual, finalment, germina en la desconfiança i, en alguns casos, en l'enfrontament violent.

Sobre com hem arribat a aquest punt, té molt a dir la teoria dels marcs mentals de George Lakoff, en el sentit que en l'anàlisi del fenomen s'apliquen models occidentals que no permeten comprendre dinàmiques orientals.

El camí que emprenem, doncs, passa per entendre la riquesa de la diversitat i créixer sense estigmatitzar-la. En cas contrari ens centraríem en una part de la societat, només, i de nou promouríem l'estigmatització. Les polítiques públiques han de tenir una visió holística, han de treballar la transversalitat i han de promoure la integració del conjunt de la societat en el procés creatiu, han de ser el motor del canvi.

A.8 El reduccionisme en la vinculació entre el món àrab i la violència

De manera general no hi ha relació causal directa i permanent entre la ideologia salafista i el pas a l'acció violenta, tots els experts participants en la comissió es van pronunciar en aquest sentit (Bourekba, Vidal, Toboso, Bramon, Mellon). En tot cas, és una determinada interpretació interessada i minoritària, i la seva utilització com a pretext, la que pot conduir a l'acció violenta, de la mateixa manera que succeeix amb d'altres expressions de l'extremisme violent d'arrel ultradretana i forta implantació al món occidental.

«L'islam veritable defuig la violència», deia Dolors Bramon a la comissió, reforçant que la relació entre el pas a la violència i el salafisme no només és espúria sinó que parteix d'un plantejament simplista de la qüestió i obviant que al darrere hi ha un ús maniqueu. La ideologia religiosa dona coherència i legitimitat al discurs radicalitzador però no és un factor d'incitació purament.

Aquesta comissió ha constatat que, segons els experts, els radicals s'estan islamitzant i no és pas que l'islam s'estigui radicalitzant.

Tanmateix, no es pot passar per alt la preocupació existent al voltant del paper dels imams a Catalunya ni la importància de les fórmules de contractació, com també de la formació que reben aquests membres de la comunitat.

El president de la Unió de Comunitats Islàmiques de Catalunya, Mohamed El Ghaidouni, reflexionava davant de la comissió en el sentit que «la formació en matèria religiosa dels imams és una qüestió administrativa i, per tant, se n'hauria d'encarregar l'Administració. El problema no és la llengua en la que s'imparteix sinó el contingut del que transmet l'imam. Les juntes de les comunitats religioses no tenen els coneixements administratius adequats per a triar adequadament els imams, tampoc els legislatius». De nou, atendre les propostes dels membres de la pròpia comunitat encaixa en la línia de la construcció col·lectiva i de la coproducció de polítiques imprescindible en aquest fenomen.

A.9 Estratègies de construcció ideològica compartida

La majoria de ponents entén que marginalitzar les idees radicals és contraproduent, per la qual cosa que és millor gestionar que no es concreti el pas a

la violència. En aquest sentit, és convenient recentrar ideològicament el salafisme i forçar-lo a interactuar amb la resta de propostes trencant així amb la dicotomia per la via de la participació en el diàleg intercultural i la coproducció de models de convivència.

La construcció de contranarratives és, de facto, la constatació del fracàs del discurs propi, i malgrat que tot són una eina imprescindible que cal promoure adequadament.

A.10 Processos de radicalització violenta

Intentar estandarditzar el model de radicalització ha demostrat que es un error; la creació de perfils és temptadora, però no efectiva. Controlar tots els entorns no és suficient perquè el fenomen és canviant.

La majoria dels compareixents implicats en l'estudi dels processos de radicalització apunten al paper del passat delictiu, a la recerca d'adrenalina, a factors psicològics com la pèrdua d'autoritat parental i d'autoritat comunitària, a la necessitat de rellevància, d'encaixar, a la fraternitat i la pertinença a un grup com a precursors de la radicalització violenta. És a dir, destaquen que el grup violent capitalitza els efectes d'una societat que presumptament els rebutja, sobre la base de la mala interacció amb l'entorn, i aprofitant la interacció bona que et fa encaixar, que et fa sentir important dins del grup. (Vidal)

En el cas de la radicalització d'inspiració islàmica, aquesta gira al voltant de la idea que no és possible ser musulmà i occidental a la vegada perquè ambdues realitats no comparteixen els mateixos valors, perquè occident els odia, els discrimina i els exclou de la societat. (Bourekba)

Es produeix una dualitat cultural en els col·lectius vulnerables a la radicalització violenta que senten que no són ni d'aquí ni d'allà, aquest és un conflicte que pateixen la gran majoria dels fills de migrants. També la pèrdua del rol de referència parental a causa de la baixa competència sociocultural dels pares i mares en la societat d'acollida (un baix o nul coneixement lingüístic, l'analfabetisme en alguns casos, les societats rurals d'origen versus la societat urbana d'acollida) esdevé una pèrdua crítica en el moment de l'adolescència.

Els processos de radicalització cristal·litzen, o no, com dèiem, sota la influència de factors personals, psicològics, religiosos i socioeconòmics. Fins ara hem prestat especial atenció a factors que creiem relacionats amb la integració però hem passat per alt el sentiment de pertinença. Un concepte que aborda la subjectivitat de l'individu i no tant l'objectivitat dels factors «científicament» mesurables com el coneixement de la llengua, la participació en les activitats de l'entorn o l'escolarització.

Abordar que factors como l'exclusió social, la discriminació, les experiències d'humiliació, el discurs de l'odi i el sentiment de marginalització influeixen en aquesta percepció personal és punyent perquè ens posa davant del mirall com a societat.

A.11 La política com a part del problema i alhora peça clau en el camí cap a la solució

Entendre la naturalesa polièdrica del fenomen també inclou acceptar el seu caràcter polític. Efectivament, aquest també és un assumpte polític, i no només pel que fa a les mesures a emprendre, sinó en relació amb la definició dels seus orígens. Un pas, aquest, imprescindible en qualsevol procés de

resolució de problemes. La negació d'aquest caràcter concret es pot convertir en un escull insalvable.

La radicalització violenta és, com dèiem, el resultat d'un complex conjunt de circumstàncies prolongades en el temps que abasten no només l'àmbit local, o ni tan sols el nacional, sinó que tenen profundes implicacions derivades del context internacional. Per això cal tenir present que el paper de la geopolítica és cabdal en un fenomen de caràcter inequívocament transnacional.

Així, els esdeveniments que succeeixen en un llogaret de Síria poden ser cabdals per a la catalització d'un procés de radicalització violenta a més de tres mil quilòmetres, al Ripollès. Aquesta idea, projectada d'una manera clara en la cosmogonia àrab, pren forma en la comunitat global islàmica, en àrab *umma*, reinterpretada des de les tesis de l'extremisme violent d'arrel islàmic. L'*umma* evoca una mena de panarabisme forjat sobre l'acumulació de greuges contra la comunitat islàmica i aprofita per projectar-los sobre la realitat de «la comunitat» als països europeus de residencia.

Aquesta nova i pertorbadora realitat s'ha formulat en un nou terme: la glocalització, en què l'individu, el grup, l'organització i la comunitat són capaços i poden pensar en global i actuar de manera local.

Els experts també ens advertiren de l'impacte d'un nou concepte: «entorns hostils». Aquest sintetitza l'estratègia dominant en els països occidentals vers el control de la immigració projectant la idea que, en lloc d'una terra d'acollida, aquests països són llocs on el nouvingut no obtindrà suport ni protecció. Aspirant a promoure la desincentivació dels moviments migratoris, els estats en realitat alimenten la idea de la dualitat i, de retruc, adoben el terreny per als processos de radicalització.

A.12 Cap a una societat moderna, transcultural i participativa

La riquesa de la nostra societat rau en la convivència harmònica de les diferents realitats socioculturals i no pas en l'homogeneïtzació d'aquestes en un model reduccionista i excloent. Configurar una democràcia avançada passa per superar la coexistència per promoure la convivència sobre la base d'una identitat compartida.

Per a implicar la comunitat musulmana cal que participin no en condició de musulmans sinó de membres de la societat: mestres, arquitectes, periodistes[...] Cal donar-los veu i opinió, apoderar-los. (Vidal)

Hem d'apoderar i donar un paper rellevant a les mateixes comunitats afectades amb el disseny i la implementació de les polítiques que dissenyem. (Mellon)

El diàleg interreligiós i la cooperació entre líders religiosos, la promoció de la participació ciutadana en diferents espais institucionals, les polítiques de prevenció de la radicalització en les presons, les accions en la comunitat que promouen contradiscursos i contranarratives traient atractiu i glamur a les conductes violentes (Soler). Tanmateix cal tenir en compte que moltes d'aquestes mesures només apunten a una part de la societat quan aquest és un repte conjunt i, per tant, cal mirar–nos al mirall i anar més enllà. Entenem que el primer error, de base, és dualitzar les accions, atès que de nou evoca la dicotomia i, per tant, el repte principal és interioritzar la diversitat, normalitzar-la per la via de crear un nou marc mental que inclogui el conjunt de la societat, que naturalitzi la diferència i li atorgui la categoria de valor a preservar. Aquest camí el podem recórrer trencant amb l'escull principal, que és

el desconeixement, sobre la base de la coparticipació de la comunitat en conjunt.

3. Recomanacions i propostes de millora

1. Propostes interdepartamentals

– Ha sorgit un «mercat» de la radicalització i la desradicalització que com a gestors públics hem de gestionar amb prudència els oportunistes, pel risc que hi ha en la implementació de propostes sense el bagatge acadèmic necessari.

– Crear un grup consultor capaç d'analitzar o intentar analitzar i elaborar informes que, després, el Govern de la Generalitat converteix en polítiques públiques, sorgit del món acadèmic. S'han d'elaborar polítiques públiques de contraradicalització sistèmiques, amb mecanismes periòdics d'avaluació.

– Atendre les necessitats de les famílies dels radicalitzats, atès que podem generar una victimització secundària, i promoure indirectament la següent generació radicalitzada sobre la base dels retrets en l'actuació.

– Dissenyar recursos de suport a la creació de contranarratives a l'extremisme que buidin d'atractiu la violència.

– Formar també en cultura religiosa i conviccional per part del professorat i professionals que treballen en aquestes escoles i en aquests entorns socioeducatius.

– Impulsar un mecanisme no sancionador que posi de manifest les conductes periodístiques inadequades, contraproduents i perjudicials i les posi en coneixement del mateix mitjà o periodista, com també del públic en general.

– Articular protocols de comunicació en gestió de crisis, a fi que es difongui una informació rigorosa, objectiva, fins i tot responsable, perquè tant els mitjans de comunicació com els gabinets públics de comunicació tenen una gran responsabilitat en la pedagogia de l'amenaça.

– Crear un organisme encarregat de creuar informació multidisciplinar, i no només des d'una perspectiva de seguretat.

– Continuar implementant la formació inicial per als professionals públics dels serveis socials i d'acollida per a proporcionar un marc d'anàlisi als tècnics i unes orientacions per al desplegament inicial de polítiques de prevenció en aquesta matèria.

– Implementar polítiques específiques de prevenció en els sectors socials amb factors de risc en relació amb aquesta matèria, amb especial atenció en la participació d'aquests col·lectius en el disseny de les polítiques.

– Establir un sistema de detecció i intervenció social basat en xarxes de treball comunitari que creen espais de confiança a nivell territorial i, en un segon nivell, en la creació d'un centre expert d'anàlisi de casos des de la perspectiva social, multidisciplinari, capaç de proposar plans d'actuació individualitzats per als afectats i de suport psicosocial per a les seves famílies.

– Encarregar un estudi independent per a entendre amb profunditat el procés de radicalització esdevingut a Catalunya i identificar els riscos socials que han permès l'aparició dels extremismes violents al nostre país i desenvolupar accions específiques de prevenció, detecció i intervenció social.

2. Acció Exterior

– El Govern de la Generalitat té l'obligació, també, d'atendre aquesta circumstància i actuar en conseqüència en la seva acció política exterior evitant

la promoció de l'intervencionisme internacional i del suport a règims autoritaris arreu del món.

– Continuar avaluant les polítiques i els programes que hi ha a nivell internacional i analitzar i obrir espais als mitjans de comunicació que reflexionin sobre aquest atractiu de la violència.

3. Interior

– Analitzar i estudiar quins són els mètodes més adequats per a aconseguir les detencions dels autors d'atemptats sempre que sigui possible, per a evitar la sensació que s'imparteix revenja i no justícia. Això passa per reforçar la formació dels agents encarregats d'aquesta tasca a nivell de coneixements sobre dispositius explosius, sobre precisió en el tir i sobre gestió emocional i psicològica en contextos de tensió ambiental. La formació policial no pot dependre de la voluntat dels agents, ha de tenir caràcter obligatori en determinats àmbits.

– Implementar mesures de seguretat, especialment en les zones més turístiques del país. Mesures com la instal·lació de jardineres, pilones o arbres als carrers o les zones de gran concurrència de vianants per a evitar que hi puguin accedir vehicles.

– Garantir la coordinació i l'intercanvi d'informació entre cossos policials.

– Consolidar la presència de ple dret del Cos de Mossos d'Esquadra al CITCO.

– Impulsar de manera immediata la presència del Cos de Mossos d'Esquadra, amb la consideració d'autoritat competent, dins Europol, però també a la resta d'organismes de coordinació i d'intercanvi d'informació a escala internacional.

– Revisar el programa Proderae per a incloure les demandes dels diferents col·lectius afectats per aquest pla.

4. Treball, Afers Socials i Famílies

– Programa de formació per a les famílies que parteixi de les seves necessitats.

– Valorar el paper de les mares en utilitzar l'emocionalitat d'una manera diferent, constructiva, que permeti rebatre el discurs i crear dinàmiques d'empatia.

– Proposar que, de la mateixa manera que s'han creat sancions a nivell municipal per conductes contra els col·lectius LGTBI, també es faci per la islamofòbia, com proposa el Projecte de llei d'igualtat de tracte i discriminació.

– Revisar l'estatus laboral de l'imam. Cal recordar que a diferència dels representants catòlics es poden casar i tenen responsabilitats més enllà de la tasca d'imam.

– Desplegar l'Acord de Govern del 21 de febrer de 2017 per a assolir un pacte nacional per la interculturalitat que impulsi la implementació d'una política general de prevenció per mitjà de l'extensió transversal de les polítiques públiques fetes des de la perspectiva interculturalista. Això vol dir, en primer lloc, que totes les polítiques públiques han de fomentar l'equitat, el reconeixement de la diversitat i el forment de la interacció positiva i, en segon lloc, que actuant sota aquestes bases es pretén construir un sentit de pertinença a la societat catalana que arribi a totes les persones que en formen part.

– Crear un programa de prevenció dels extremismes violents amb dotació de personal i recursos per al desplegament de les actuacions de prevenció, detecció i intervenció social establertes al Pla de ciutadania i migracions 2017-2020.

– Crear una oficina d'igualtat de tracte i no discriminació que acompanyi les persones que han estat objecte de qualsevol mena de tracte discriminatori en la seva defensa i recuperació.

– Encarregar una recerca específica sobre les polítiques de suport als processos de construcció de la identitat en els joves descendents de famílies immigrades.

5. Justícia

– Promoure grups de diàleg interreligiós de base.

– Treballar per a abordar reformes legislatives en matèria d'estrangeria i de drets polítics proposant que la Llei d'estrangeria reguli només l'entrada i, un cop dins del territori, que les normes siguin iguals per a tothom. La Llei d'estrangeria és un dels motors de la fractura social. Proposar que el dret a vot es reguli per veïnatge i no per nacionalitat. Hi ha poblacions on 1/3 dels veïns no poden votar l'alcalde. Quina representativitat real té aquest alcalde?

– Assumir el repte de legislar des de Catalunya per a crear un nou marc de convivència que esdevingui un factor pal·liatiu dels efectes perniciosos de la norma estatal en matèria migratòria.

6. Educació

– Impulsar un estudi per a trobar indicadors que mesurin la presència de violència per a poder actuar des de la perspectiva de prevenció aplicant actuacions educatives d'èxit.

– Implementar als centres educatius una metodologia de prevenció, no d'un model mediador o disciplinari sinó de prevenció, que es basi en incloure tota la comunitat en aquesta prevenció: les famílies i l'alumnat, creant normes de convivència i no trivialitzant mai la violència, per petita que ens sembli.

– Estendre a tot el model educatiu l'aplicació de determinades iniciatives educatives en escoles d'alta complexitat.

7. Empresa i Coneixement

– Proposar una formació adreçada als candidats a imam dirigida per dues facultats: la Universitat d'Oujda, de Marroc, pel que fa a continguts religiosos, i una universitat catalana pel que fa a la formació en valors democràtics, amb la supervisió de la Comissió Islàmica i de la Direcció General d'Afers Religiosos de Catalunya.

– Establir l'obligatorietat d'informació al departament afectat sobre la venda de grans quantitats de productes que puguin ser usats per a la fabricació d'explosius.

PROPOSTES DE CONCLUSIONS PRESENTADES PEL GRUP PARLAMENTARI DE CATALUNYA EN COMÚ PODEM (REG. 58638)

A la Mesa de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017

Susanna Segovia Sánchez, portaveu, Marc Parés Franzi, diputat del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem, membres de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, presenten, d'acord amb el que estableix l'article 67.6 del Reglament del Parlament, les propostes de conclusions següents per tal que, una vegada debatudes a la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, siguin incloses en el dictamen que ha d'ésser debatut pel Ple del Parlament.

1. Conclusions

Els dies 17 i 18 d'agost de 2017 Catalunya va patir dos tràgics atemptats terroristes a les localitats de Barcelona i Cambrils.

El Parlament de Catalunya reconeix totes aquestes persones i els seus familiars com a víctimes del terrorisme i mostra el seu més sentit condol i solidaritat a les seves famílies i persones estimades.

Abans del 17 Agost

Sobre la tipologia dels atemptats

1. Des del mes de juny de 2015 el nivell d'alerta antiterrorista a Catalunya determinat pel Ministeri de l'Interior era de 4 sobre 5, que es correspon amb un risc alt de patir un atemptat. Tot i això, els atemptats de Barcelona i Cambrils no es van preveure.

2. Els atemptats del 17 i 18 d'agost de 2017 a Barcelona i Cambrils responen a un nou fenomen caracteritzat per processos de radicalització extremadament ràpids i per una metodologia d'actuació de baix cost, fàcil realització i difícil prevenció. Tot i que els atacs que es van produir a Barcelona i Cambrils no es van dur a terme com inicialment havia planificat la cèl·lula que els va perpetrar, sí que responen a aquesta tipologia: atac mitjançant un vehicle o una arma blanca perpetrat per una cèl·lula local sobre objectius d'alt impacte i accés relativament fàcil, com ara zones turístiques o espais amb grans concentracions de persones.

3. La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i altres cossos policials i serveis d'intel·ligència eren en aquell moment coneixedors que en aquest tipus d'atemptats és habitual que es produeixi una rèplica, un segon atemptat, tal com va succeir a Cambrils després de l'atemptat de Barcelona.

4. Alguns aclariments conceptuals que poden ajudar a entendre aquest nou escenari:

– Radicalització islamista: és l'emprada per l'Administració però els acadèmics es qüestionen aquesta terminologia, ja que la realització d'actes violents es circumscriu en algun sector de la població i suposa una estigmatització de la gent que professa aquesta religió.

– Terrorisme, que engloba aquest concepte: quins tipus d'utilització de la violència de manera sistemàtica i sovint indiscriminada per aconseguir objectius polítics que condiciona el comportament de la societat civil són percebuts o declarats com terrorisme? També el terrorisme d'estat?

– Extremisme violent: s'ha de fer una fotografia àmplia que inclogui totes les vessants d'enaltiment de l'odi i la discriminació. Un discurs basat només en l'extremisme islàmic pot fomentar la islamofòbia.

– Xoc de cultures: és erroni enfocar la situació des d'aquesta òptica de confrontació quan les xifres demostren que la majoria de víctimes del terror són població musulmana.

– Guerra: demostra un imaginari combatiu i de confrontació en l'enfocament amb què és tractat el tema.

Sobre els processos de radicalització

5. Els atemptats de Barcelona i Cambrils varen ser reivindicats per Estat Islàmic mitjançant un comunicat difós per Amaq. Estat Islàmic identifica els autors de l'atac com «soldats del califat», el terme amb què es refereix als membres de l'organització.

6. El cas dels presumptes autors dels atemptats de Barcelona no compleix alguns dels patrons que s'han repetit en la radicalització de joves en altres punts d'Europa. Es tractava de nois molt joves i aparentment ben integrats a la comunitat, no immersos en conductes disruptives ni de delinqüència. Tampoc el municipi de Ripoll no respon a les característiques dels entorns geogràfics on els processos de radicalització poden ser més habituals. Han d'haver viscut un procés de desconnexió de la societat, una identitat en el fons no cohesionada, que ha passat desapercebuda per a la societat. Els mitjans de comunicació van mostrar la sorpresa de la comunitat al veure que parlaven català, per exemple, i la reflexió haurà de ser: per què la sorpresa? Quin imaginari hi ha implantat sobre la comunitat musulmana? El fet que es compleixin els criteris d'integració formal, com l'escolarització, la llengua i treballar i viure a Catalunya impliquen que els migrants se'n sentin part? La societat catalana mateixa els veu com catalans de ple dret i identitat?

7. Aquesta acció ha posat de manifest que no hi ha un perfil únic de qui exerceix la violència extrema. Ens vam adonar que tots els possibles estereotips es trencaven fent-nos conscients que la radicalització es un fenomen multifactorial que com a punt en comú té la crisi o pèrdua d'identitat sumada a la falta d'expectatives de futur en una societat que li és aliena i que no té del tot integrada la multiculturalitat.

8. Les mesures de prevenció per a fer polítiques publiques en l'àmbit de les violències haurien de partir de l'anàlisi de la nova forma del fenomen terrorista, les possibles causes que podrien explicar per què uns joves aparentment integrats en la societat catalana han actuat amb aquesta violència, generant terror, sorpresa i incomprensió de la situació en la ciutadania catalana.

9. Amb les dades de què es disposen –per exemple en educació: a 4rt d'ESO no es graduen un 11,3% d'alumnes d'origen espanyol, un 26,1% d'origen marroquí, el 39,9% d'origen paquistanès o el 60,6% de migrants de Gàmbia– es podria extreure que una primera fase d'acollida es duu a terme amb èxit però calen actuacions urgents en una fase que podríem anomenar de construcció de la societat multicultural i amb diversitat religiosa i de creences.

10. Atès que la causa no es única, hi ha consens en el fet que la manera de tractar el fenomen es potenciar la gestió de la interculturalitat i garantir la cohesió, la integració y la recepció. Cal planificar polítiques publiques de quina societat tenim i quina en volem en un món globalitzat per a començar a construir-lo.

11. Al juny de 2016 es va presentar, per a la detecció de risc d'extremismes, el Protocol de prevenció, detecció i intervenció de processos de radicalització islamista (Proderai) als centres educatius, programa que es nodreix d'experiències similars en altes països. Posteriorment, es va redefinir com protocol de prevenció, detecció i intervenció de processos de radicalització extremista violenta (Proderae), tot ampliant-ne la vista i entenent l'extensió de la violència extremista a altres grups per a evitar la circumscripció de la potencial amenaça terrorista a la comunitat musulmana, en un intent d'eliminar l'estigmatització de la religió islàmica.

12. Aquest programa de prevenció posa a l'abast de la comunitat educativa un seguit d'orientacions, de formacions (a partir dels atemptes de la Rambla de Barcelona es va estendre al professorat perquè anteriorment es feia als directors dels centres educatius), de criteris i de recursos didàctics per a detectar i evitar processos de radicalització dels alumnes. Aquest projecte es crea i es complementa amb el Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront situacions d'odi i discriminació, ja existent.

13. La fiabilitat d'aquests instruments depèn de la quantitat de dades recopilades i de la gestió que després se'n fa, tot això sense oblidar el dilema que aquesta extracció d'informació és una vulneració del dret a la intimitat i privacitat de les persones que s'hauria de ponderar en relació amb el bé protegit, la seguretat i la possibilitat real que es vulneri. Moltes veus s'han alçat, des d'experts en diverses disciplines fins a la societat civil, en contra aquesta indiscriminada intromissió en la vida privada, atès que es fa de manera intensiva amb una clara pèrdua de la llibertat alhora que no s'ha produït una reducció dels atemptats en el món occidental.

14. Tanmateix, els experts consideren que el coneixement que tenim sobre els comportaments de les persones que es dediquen a accions de violència política són molt limitats, ja que en globalitat son poquíssimes persones les que executen aquest tipus d'actes, es disposa de poca informació d'aquestes persones i perquè multitud d'informes avalen la poca fiabilitat de la predicció. La història dels atemptats extremistes a Europa mostra la impossibilitat real d'una vigilància absoluta i la seva eficiència.

15. En relació amb la complexitat de l'ús i la implementació d'aquest tipus d'instruments, i atesa la seva relativa novetat en l'Estat espanyol, els debats que es produeixen en altres països sobre les possibles conseqüències i els danys col·laterals d'aquests fets encara no han arribat i s'hauran d'obrir en algun moment per a poder prendre decisions responsables.

16. Ells estudis sobre el programa PREVENT, del Regne Unit diuen que es racialitza el crim i es reprodueix la idea que a dins de cada persona musulmana existeix un potencial criminal. Quan un acte delictiu s'explica en termes de raça, s'assignen propensions criminals a tots els que pertanyen a un grup determinat. A més de la criminalització, l'estigmatització. Això obstaculitza la possibilitat que aquestes persones siguin vistes com a víctimes, receptores de crims d'odi, de discriminació o de mesures excessives de control. El protocol esmentat ha estat valorat i s'ha conclòs que, dels 7.500 casos analitzats en deu anys, només en un 5% hi havia un risc suficient.

17. D'experiències prèvies com la del Regne Unit podem aprofitar informació. Des de la Islamic Human Rights Commission (IHRC) s'apunta que les conseqüències de l'aplicació del PREVENT han estat greus perquè han coartat la llibertat d'expressió de les comunitats musulmanes per por de ser in-

terpretades per les autoritats policials com a radicalitzades, fet que s'accentua en l'àmbit escolar, espai de cohesió on els joves forgen i desenvolupen la seva personalitat, i acaba tenint un efecte contrari, de guetització i oclusió de la integració ja que aquesta mirada criminalitzadora és percebuda com una amenaça pel subjecte i la comunitat.

18. La comunitat educativa, el sindicat majoritari del sector i la Federació d'Asociacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya han estat molt crítics amb la implantació d'aquest programa titllant-lo d'estigmatitzador i segregador, que veu com es criminalitza la infància, etapa de la vida que mereix especial protecció. També han manifestat seriosos dubtes sobre els criteris indicadors i sobre la manca de transparència en el contingut i el procés. «A nosaltres no ens correspon fer la funció de policies a les aules; nosaltres som docents», explica Ramon Font, portaveu del sindicat USTEC, majoritari en l'àmbit de l'ensenyament. A més de la criminalització d'una cultura o religió, els directors dels centres que han rebut la formació en el marc del Proderae exposen que a més dels indicadors escrits n'hi d'altres que es transmeten de manera oral, com per exemple el fet de portar les mans pintades amb henna.

19. Una altra crítica ha estat la responsabilitat que s'imposa a les escoles i les seus professionals en una funció quasi policial de detecció, allunyada de la seva tasca educativa i pedagògica.

20. A la vegada que destaquen la falta de formació en diversitat cultural, religiosa i de creences i la manca de coneixement dels acords de l'Estat i les confessions religioses majoritàries (un altre tema a tenir en consideració a nivell estatal és la necessitat d'una revisió dels acords amb confessions religioses en un estat declarat laic) que permeti saber els drets fonamentals de les persones.

21. Un altre element que els experts en prevenció d'extremismes violents i en polítiques de seguretat que han passat per la comissió han remarcat és el dubte que genera que siguin els cossos policials les persones que fan la formació a les escoles. Per una banda, no és l'actor més proper a la formació i el desenvolupament dels infants i els joves i, per l'altra, hi ha entitats especialitzades i professionals per a exercir aquesta funció. L'escola ha d'ésser viscuda com un espai segur de creixement i socialització. El component sistèmic dels factors de risc de radicalització fa necessari que la prevenció s'abordi des de l'àmbit educatiu, familiar i social de manera coherent i coordinada.

22. La mirada des de la perspectiva de la seguretat i la por en què es basa el Proderae, tant per la institució que el desenvolupa, Mossos d'Esquadra (qui més pressupost destina a la prevenció), com pel contingut i els criteris, llança una onada de sospita respecte als joves d'origen musulmà a les escoles. Això és frontalment contradictori amb el model educatiu català, que aposta per la integració, i es substitueix la mirada pedagògica per una de bèl·lica.

23. El fet que tres membres que van perpetrar l'atac del 17 d'agost consumien propaganda extremista a finals de l'any 2014 i que es consideri que el grup autor es va gestar l'any 2015 no només és una mostra que el Proderae ha fracassat, que cal una revisió profunda del programa, sinó també que s'ha de fer una aposta clara amb acciones concretes des d'una perspectiva multidisciplinar per a minimitzar els factors que convidin un jove a entrar en contacte amb un cercle extremista.

24. Obert el debat i feta una revisió dels programes sobre les violències terroristes en el marc d'aquesta comissió, es pot extreure el consens que la prevenció és el factor clau per a minimitzar el risc d'un acte terrorista, i que la qüestió no es pot tractar eminentment des d'una òptica de la seguretat i l'acció policial.

Sobre la coordinació entre cossos policials i administracions competents

25. Abans dels atemptats la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra no tenia informació de l'imam de Ripoll, Abdelbaké Es Satty, ni tenia coneixement que fos una font del CNI.

26. Abans dels atemptats la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra assistia regularment a les reunions del Centre d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat (CITCO), però no era un cos integrat de manera permanent en aquest organisme, fet que dificultava la coordinació i el trasllat d'informació.

27. La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra tampoc no estava integrada a Europol abans dels atemptats de Barcelona i Cambrils, fet que limita la informació de què pot disposar la policia catalana a nivell internacional.

28. Abans dels atemptats existia una bona coordinació entre la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i les policies locals en matèria antiterrorista. De fet, des de l'any 2015 les policies locals reben periòdicament informació estratègica i de prevenció per part de Mossos d'Esquadra.

29. El Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'Urgència de la Generalitat (CAGTU) té la gestió del servei d'emergències 112 subcontractada a una empresa externa. No existeix al servei d'emergències 112 un protocol intern d'incorporació immediata per al personal en situacions de crisi, ni protocols d'emergència operativa per a grans emergències, ni un sistema de guàrdies de prevenció per a aquest tipus de situacions. A les empreses subcontractades pel servei d'atenció de trucades no se'ls ha exigit cap d'aquests elements quan s'ha licitat el servei.

La casa d'Alcanar

30. La nit del 16 al 17 d'agost de 2017 es produeix una explosió en una casa d'Alcanar (Montsià). En aquesta explosió moren Abdelbaké Es Satty, imam de Ripoll, i Yousef Aallaa, tots dos identificats posteriorment. També hi ha diversos ferits, entre els quals Mohamed Houil Chemial.

31. El grup de tèdax del Cos de Mossos d'Esquadra es va fer càrrec de l'explosió d'Alcanar. No es va sol·licitar suport a cap altre cos policial perquè el Cos de Mossos d'Esquadra ja disposa d'equips i professionals suficients. La Guàrdia Civil i el grup de tèdax de la Policia Nacional tampoc no van oferir els seus serveis.

32. Els màxims responsables del grup de tèdax del Cos de Mossos d'Esquadra reben l'avís de la primera explosió d'Alcanar sobre les 3 de la matinada. Atès que tot apunta a una explosió de gas, no acudeixen al lloc dels fets fins el dia 17 al matí.

33. El grup de tèdax durant el matí del dia 17 d'agost garanteix que la zona és segura i que no hi ha indicis d'explosió criminal. En aquell moment el grup de tèdax es retira i entra a treballar la policia científica del Cos de Mossos d'Esquadra.

34. Tanmateix, el dia 17 a les 16: 51 es produeix una segona explosió a la casa d'Alcanar, que ocasiona 8 persones ferides (mossos, bombers i un operari). Sembla que el que origina aquesta explosió és el fregament d'una excavadora que treballava al lloc, que toca restes de THTP. Queda clar, en qualsevol cas, que la zona no era prou segura i que alguna cosa va fallar.

35. En cap moment abans de l'atac de la Rambla no es va pensar que les explosions poguessin estar vinculades a una cèl·lula terrorista, sinó que es treballava amb la hipòtesi que es tractava d'un laboratori de drogues. Una hipòtesi que va resultar errònia.

Actuació durant 17 i 18A i dies posteriors
Sobre la gestió de l'emergència in situ

1. Un cop es té coneixement de l'atemptat de Barcelona s'activen tots els dispositius i cossos d'emergència de la ciutat, tant els que depenen de l'Ajuntament de Barcelona com els que depenen de la Generalitat de Catalunya.

2. Es va instal·lar immediatament un centre de comandament sobre el terreny per a coordinar l'emergència i posteriorment va passar la coordinació al CECAT del Departament d'Interior. En general, el dispositiu de coordinació de l'emergència va funcionar correctament.

3. Inicialment els serveis d'emergències van tenir dificultats per a accedir al lloc dels fets perquè la zona no havia estat encara tancada.

4. L'actuació del conjunt dels serveis d'emergències va ser exemplar. Es va dur a terme un gran esforç col·lectiu i humà per a atendre les víctimes tant des del punt de vista sanitari com des del punt de vista psicològic.

5. La solidaritat del conjunt de la societat catalana també va ser exemplar, tant en el lloc dels fets contribuint directament en la gestió de l'emergència (vianants, establiments comercials, veïns i veïnes de la zona, etc.) com en el conjunt del territori col·laborant amb els cossos d'emergències i de seguretat i acceptant les afectacions derivades del dispositiu Gàbia.

Sobre la gestió del 112

6. A les 16: 50 h del 17 d'agost de 2017 la sala de Barcelona del 112 rep una trucada que informa d'un atropellament massiu a la Rambla. Poc després es fa evident que es tracta d'un atemptat i s'activen tots els cossos operatius, que arriben al lloc dels fets amb molt poc temps.

7. Al voltant de les 17: 55 h el centre 112 de Barcelona deixa de rebre trucades entrants. Per error s'havia activat un contestador automàtic dissuasiu i durant 21 minuts les trucades de la ciutadania varen quedar completament desateses. Els màxims responsables i els comandaments del CAGTU no estaven coordinant el servei *in situ* i no van ser coneixedors d'aquest episodi de manera immediata. No es coneix el volum de trucades que van quedar desateses durant el temps que el centre 112 de Barcelona va quedar inoperatiu, però es tractava d'un moment de màxim risc i màxima necessitat per a la ciutadania.

8. Al voltant de les 20 h del dia 17 d'agost es produeix l'emissió de missatges contradictoris sobre la ciutadania confinada als establiments de la Rambla i es crea una situació de confusió. Des del 112 es comença a informar a la ciutadania confinada que poden sortir dels establiments, mentre que el Cos de Mossos d'Esquadra indica a aquestes mateixes persones que la instrucció no és correcta i que cal que es mantinguin confinades.

9. A les 00:00 h, en acabar el torn de tarda de les sales del 112 de Barcelona i de Reus, es va incorporar el torn reduït de nit i va quedar el servei en unes condicions mínimes, insuficients per a fer front de forma manera satisfactòria a l'atemptat que tingué lloc a Cambrils a les 01:30 h d'aquella mateixa nit.

Sobre els presumptes autors abatuts i els processats judicialment

10. La cerca i captura dels presumptes autors dels atemptats va ocasionar diversos registres i entrades a domicilis per part de la policia al municipi de Ripoll, amb un fort desplegament que va generar pànic entre la població.

11. L'operació policial es va saldar amb 6 persones abatudes i diverses persones detingudes, de les quals 3 finalment han estat processades i actualment estan pendents de ser jutjades. 2 persones més van morir a l'explosió d'Alcanar.

12. Els sis presumptes autors dels atemptats que van ser interferits o localitzats per la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra van ser abatuts mortalment a trets després de mostrar cinturons explosius que posteriorment es va certificar que eren falsos. La seva mort no només va impedir que fossin jutjats sinó que també va ocasionar que no es pogués disposar d'una informació de primera mà que hauria estat molt valuosa per a la investigació dels fets.

13. En el cas de les cincs persones abatudes a Cambrils, l'actuació dels Mossos d'Esquadra va intercedir directament en la voluntat manifesta d'atemptar d'aquelles persones. Cap a les 1:30 hores de la matinada del dia 18 d'agost un vehicle bolca en envestir un cotxe patrulla dels Mossos d'Esquadra al carrer Jaume I de Cambrils. Cinc persones baixen del vehicle i intenten agredir els vianants i els mossos. Porten ganivets, una destral i falsos cinturons explosius. Tots cinc son abatuts per trets de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra. Cinc persones van resultar ferides en ser apunyalades pels terroristes i una d'elles, una dona, va morir a causa de les ferides.

14. En el cas de la persona abatuda a Subirats el context és diferent. No es tracta d'una intercepció d'un grup en el moment precís en què volgués perpetrar un atemptat sinó que es localitza un dels presumptes autors que s'havia donat a la fuga. El conductor de la furgoneta que va atemptar el 17 d'agost a la Rambla de Barcelona, Younes Abouyaaqoub, va ser localitzat el 21 d'agost a Subirats (Alt Penedès), sol i mostrant un cinturó d'explosius. Com en els altres casos, va ser abatut a trets per la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra.

15. No existeix un protocol específic sobre com actuar en casos com els descrits, sinó que s'aplica el règim general sobre l'ús de la força i de les armes, on prima el principi de proporcionalitat i la màxima de «evitar un mal major». Tot i que els agents del Cos dels Mossos d'Esquadra estan instruïts per no disparar a zones vitals, en tots sis casos els trets van abatre els presumptes autors dels atemptats.

Sobre els dispositius Cronos i Gàbia

16. El dia 17 d'agost, a les 16.50 hores, una furgoneta baixa per la Rambla de Barcelona i envesteix desenes de persones. El conductor de la furgoneta va fugir pels carrers del barri del Raval. A les 19: 45 un cotxe se salta un control policial a l'avinguda Diagonal, sortida de Barcelona. Aquest cotxe es

va trobar posteriorment a Sant Just Desvern amb una persona assassinada dintre.

17. Així que el màxim comandament del Cos de Mossos d'Esquadra té coneixement de l'atropellament massiu a la Rambla de Barcelona activa el dispositiu Gàbia, consistent en un tancament policial de la ciutat amb l'objectiu de detenir-ne l'autor material que s'havia fugat.

18. El dispositiu Gàbia no va aconseguir detenir el presumpte autor material de l'atemptat de la Rambla dins el radi establert pel tancament perquè aquest va aconseguir saltar-se un control policial a Esplugues de Llobregat. Els agents del control policial en qüestió no estaven segurs de qui era la persona que s'estava saltant el control i no van disparar per abatre el fugitiu. Una agent dels Mossos d'Esquadra va resultar ferida per l'atropellament del fugitiu. El vehicle va ser localitzat posteriorment a Sant Just Desvern amb una víctima mortal a l'interior. Es tractava del propietari del vehicle, que havia estat assassinat.

19. Quan es té certesa que l'atropellament massiu de la Rambla és un atemptat terrorista des de Mossos d'Esquadra s'activa el dispositiu Cronos, que afecta tots els actius del cos coordinant-se amb les policies locals i amb alerta i controls a tot el territori per la possibilitat d'un segon atemptat. El dispositiu va funcionar correctament.

20. El dia 21 d'agost, el presumpte conductor de la furgoneta que va envestir als vianants de la Rambla és abatut per la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra a Subirats.

Sobre la comunicació de l'emergència

21. L'oficina de premsa de la direcció del Cos dels Mossos d'Esquadra va recomanar que la comunicació pública de l'emergència l'assumís una persona uniformada del cos, i el major Trapero va assumir aquesta responsabilitat.

22. El conjunt de l'estratègia de comunicació institucional va ser exemplar i es va desenvolupar correctament.

23. Les falses alarmes i la difusió de rumors i notícies falses per mitjà de les xarxes socials va suposar un problema important a l'hora de gestionar el conjunt de l'emergència.

24. L'estratègia de comunicació institucional per mitja de les xarxes socials va ser clau per a contrarestar la gran quantitat de rumors i notícies falses que es van començar a escampar de manera exponencial durant les hores immediatament posteriors als atemptats.

25. El seguiment mediàtic dels atemptats realitzat per alguns mitjans de comunicació publicant i difonent imatges de les víctimes va incórrer en pràctiques qüestionables tant des del punt de vista del dret a la imatge de les mateixes víctimes com des del punt de vista de l'impacte sobre la societat.

26. En situacions com les viscudes durant els atemptats i els dies posteriors les xarxes socials i els mitjans de comunicació poden ser facilitar la propagació del discurs de l'odi o difondre discursos d'ideologies de violència extrema.

27. No podem obviar la responsabilitat dels mitjans de comunicació en la propagació del discurs de la por i d'una falsa sensació d'inseguretat, que, com diversos experts han destacat, és proporcionalment petita en la magnitud del fenomen global terrorista.

Escenari posterior als atemptats

Atenció a les víctimes

1. Si bé l'atenció immediata a les víctimes en el moment de l'atemptat i els dies posteriors va ser adequada, el treball amb les víctimes al cap del temps és un àmbit on l'administració ha de millorar significativament. A mesura que anava passant el temps, la intensitat i la presència de l'Administració en l'atenció a les víctimes va anar disminuint.

2. La Generalitat de Catalunya no té encara a dia d'avui una oficina d'atenció a les víctimes ni disposa dels recursos humans i pressupostaris per a desenvolupar una correcta atenció a les víctimes del terrorisme.

Coordinació policial

3. Després dels atemptats s'han produït algunes millores en la coordinació entre els diferents cossos policials de l'Estat. Així, des de novembre de 2018 la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra està plenament integrada al Centro de Inteligencia contra el Terrorismo y el Crimen Organizado (CITCO).

4. Si bé s'ha millorat també la coordinació de la policia catalana a nivell europeu i internacional, a dia d'avui el procés d'integració de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra a Europol encara no està culminat.

Sensibilització

5. Des del Departament d'Educació es va emetre un document d'orientacions per a treballar amb els alumnes els atemptats tot indicant que l'escola ha de ser un espai facilitador, integrador i que aculli les emocions i les inquietuds de tots els alumnes.

6. La societat catalana ha quedat fortament colpida pels atemptats de Barcelona i Cambrils. Tanmateix, aquests fets no han fragmentat la societat, ans al contrari, la resposta als dits atemptats des d'una gran unitat ha reforçat la cohesió social.

7. Des de diferents camps, tant socials com institucionals, s'ha treballat per a evitar que els atemptats del 17 i 18 d'agost de 2017 alimentessin una reacció islamòfoba.

2. Recomanacions i propostes de millora

1. Cal prevenir les conductes extremistes, de violència, racistes, d'odi i discriminatòries. En aquest sentit s'ha de treballar amb la complexitat d'aquest marc i erradicar les situacions que poden arribar a empènyer les persones a situacions precàries o d'exclusió social, fet que pot facilitar l'aproximació a grups violents.

2. Cal tractar la prevenció des d'una perspectiva d'intervenció integral, transversal i social. Cal abordar el tema des de diverses disciplines, involucrant en els programes els professionals d'àmbits com la pedagogia, la sociologia, la psicologia, l'educació social o la mediació, impulsant actes concrets per a una inclusió efectiva i real i viscuda com a tal per tota la societat catalana. Igualment, cal treballar des d'una òptica tant individual com col·lectiva reforçant la mirada de la responsabilitat de la comunitat per a construir la societat que volem.

3. Cal millorar l'acompanyament en el procés migratori, més enllà de la regularització i les polítiques de migració que són competència de l'Estat espanyol. Des de la proximitat dels ens locals cal facilitar l'acolliment i la con-

solidació en la societat d'acollida, factor important per a prevenir la marginació o la desigualtat en funció de l'origen.

4. Cal eliminar el discurs de la inseguretat i la por i també el que divideix entre «els d'aquí» i «els d'allà». Un 50% de la població migrant fa més de 5 anys que és a Catalunya, no son migrants, ja en formen i, per tant, s'ha de construir un marc conceptual del que és una societat, la catalana, amb gent diversa però que tothom la conforma. És important posar en valor i reconèixer tot allò que la diversitat i les persones migrants, després d'un dur itinerari de migració, aporten a la societat catalana.

5. Cal afrontar la complexitat eductiva que una comunitat intercultural requereix.

6. Cal fer avaluació dels resultats del Proderae en els 3 àmbits on actualment s'ha implantat (educatiu, policial i d'execució penal) per a fer una redefinició dels objectius, el material i els subjectes que el desenvolupen.

7. Cal treballar la interacció i la coordinació amb les diferents associacions de comunitats religioses i de creences diverses, aprofundint amb el coneixement i relació.

8. Cal instar el Govern a desenvolupar la Moció 151/XI, sobre islamofòbia, que aquest Parlament va aprovar el 27 de juliol de 2017, que proposava mesures com la d'elaborar pla de lluita contra la islamofòbia, millorar la visió de de la pluralitat en la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i fer un seguiment exhaustiu de la islamofòbia a les xarxes.

9. Cal desenvolupar un sistema oficial d'alerta per a grans emergències per mitjà de la telefonia mòbil i la geolocalització.

10. Cal reforçar, tant a la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra com a les policies locals, el model de policia comunitària i de proximitat.

11. Cal revisar els procediments i els protocols interns del 112 i elaborar un protocol intern d'incorporació immediata per al personal en situacions de crisi, un protocol d'emergència operativa per a grans emergències i un sistema de guàrdies de prevenció per a aquest tipus de situacions.

12. Cal desenvolupar protocols adequats per a l'actuació dels cossos de bombers de la Generalitat i de l'Ajuntament de Barcelona en casos d'atemptats i d'amenaça d'explosius terroristes.

13. Cal desenvolupar, tant per al Cos dels Mossos d'Esquadra com per a les Policies Locals, un protocol específic de captura i detenció de presumptes terroristes amb l'objectiu de garantir la màxima seguretat dels agents policials sense posar en perill la vida dels presumptes delinqüents.

14. Cal elaborar, conjuntament amb el Col·legi de Periodistes de Catalunya, una guia de recomanacions i bones pràctiques adreçada a mitjans de comunicació tant públics com privats per a un tractament ètic de la informació i de la imatge en catàstrofes com un atemptat terrorista.

15. Cal crear des del Govern de la Generalitat una oficina catalana d'atenció a les víctimes i dotar-la de recursos suficients per a garantir una atenció continuada a totes les víctimes del terrorisme i els seus familiars.

16. Cal garantir l'assistència psicològica continuada a les unitats d'emergències que han intervingut o que hagin d'intervenir en el futur en catàstrofes com els atemptats de Barcelona i Cambrils.

17. Cal culminar el procés d'integració de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra a l'Europol.

PROPOSTES DE CONCLUSIONS PRESENTADES PEL SUBGRUP PARLAMENTARI DEL PARTIT POPULAR DE CATALUNYA (REG. 58643)

A la Mesa de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017

Alejandro Fernández Álvarez, representant, Santi Rodríguez i Serra, diputat del Subgrup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, membres de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, presenten, d'acord amb el que estableix l'article 67.6 del Reglament del Parlament, les propostes de conclusions següents per tal que, una vegada debatudes a la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, siguin incloses en el dictamen que ha d'ésser debatut pel Ple del Parlament.

1. Conclusions

Introducció

L'article 59.6 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix la possibilitat que el Parlament de Catalunya creï comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat. Aquesta previsió estatutària es desenvolupa a l'article 67.1 del Reglament del Parlament de Catalunya, que materialitza aquesta possibilitat sobre qualsevol assumpte d'interès públic que sigui competència de la Generalitat.

L'objecte de la comissió d'investigació, «anàlisi i investigació dels fets esdevinguts els dies 17 i 18 d'agost de 2017 a Catalunya, concretament de les causes, els antecedents, les implicacions, els participants, la perpetració i la conseqüència d'aquests fets», cal circumscriure'l a l'àmbit de competència de la Generalitat, de manera que representa una limitació en l'abast de la comissió, que s'ha vist concretada en l'absència d'una part dels testimonis, sotmesos al control d'altres institucions alienes al Parlament de Catalunya, atesa llur dependència d'altres administracions.

Aquesta circumstancia ha quedat palesa en els decrets d'obertura i arxivament de la Fiscalia Superior de Catalunya, en els quals observa «manca de rellevància penal per absència d'antijuridicitat» a les comunicacions de la Mesa del Parlament per manca de compareixença de diferents citats a la dita comissió, basant-se en l'aplicació de la doctrina consolidada del Tribunal Constitucional i del Consell d'Estat sobre l'àmbit de competència de la comissió d'investigació.

Abans del 17 d'agost de 2017

Conclusió 1

Nivell d'alerta terrorista

El 7 de gener de 2015 té lloc a la ciutat de París (França) l'atac terrorista al setmanari *Charlie Hebdo*, en el qual moren 12 persones. Dos dies més tard, també a París, es produeix l'atac a un supermercat *kosher* en el qual moren 4 persones més.

El mateix 7 de gener, el nivell d'alerta terrorista s'eleva a 3 de 5.

El 26 de juny de 2015 va ser un dia dramàtic pels atacs terroristes. Prop de la ciutat de Lió (França) es produeix un atac a una empresa gasística en què mor una persona. El mateix dia a la ciutat de Sousse (Tunísia) moren 39 persones fruit d'un atac terrorista. A Somàlia moren 30 persones en un atac

terrorista a una base militar de la Unió Africana. I encara el mateix dia, a Kuwait, un atac suïcida deixa 27 morts i 227 ferits en una mesquita xiïta.

Aquesta successió d'atacs terroristes del mateix signe durant el 26 de juny de 2015 fa que el nivell d'alerta terrorista s'elevi fins al 4, nivell que resta encara a dia d'avui inalterable.

Conclusió 2

Recomanació del Cos Nacional de Policia al desembre de 2016

El 14 de juliol de 2016 va tenir lloc a la ciutat francesa de Niça un atac terrorista en el qual un camió de 19 tones va envestir una multitud al Passeig dels Anglesos, en què van resultar 86 persones mortes i 434 de ferides de diversa consideració.

Amb aquest antecedent recent la Comissaria General de Seguretat Ciutadana del Cos Nacional de Policia, davant la proximitat de les festes de Nadal de 2016, va remetre un escrit de recomanació a les prefectures pròpies, policies autonòmiques i locals perquè s'instal·lessin obstacles en àrees concorregudes com a mesura preventiva.

Les actuacions dutes a terme per l'Ajuntament de Barcelona van consistir en la revisió de protocols en punts estratègics de la ciutat, l'adopció de mesures especials durant la celebració d'esdeveniments i reforçar la presència policial en punts sensibles.

Així, però, es va desestimar la instal·lació d'obstacles en àrees concorregudes com a mesura preventiva, tal com va recomanar el Cos Nacional de Policia.

Conclusió 3

Interès de la policia local de Vilvoorde (Bèlgica)

Entre els mesos de febrer i abril de 2016 un policia local de Vilvoorde (Bèlgica) va contactar de manera extraoficial amb un agent dels Mossos d'Esquadra per demanar si tenien referències d'Abdelbaki Es Satty, atès que es trobava en aquella localitat i pretenia fer-se càrrec d'un oratori.

La resposta de l'agent dels Mossos d'Esquadra es va produir també per via informal, i en sentit negatiu, tot i que Es Satty tenia antecedents penals i així constava a la base de dades dels Mossos d'Esquadra.

Les peticions d'informació i documentació a Es Satty per les autoritats belgues el van fer desistir i traslladar-se a Ripoll, on no va tenir cap problema per a dirigir la oració a la mesquita Annour.

Si bé aquests fets no tenen cap transcendència, se'n poden extreure un parell de recomanacions:

1. La conveniència de tenir referències dels imams de les mesquites,

2. La necessitat de reconduir qualsevol informació o petició d'informació cap a canals oficials, de manera que la informació i el coneixement pugui ser compartit per les unitats corresponents.

Conclusió 4

Alerta del National Counterterrorism Center

Segons es va saber poc després de l'atemptat, el mateix 17 d'agost, a partir d'una informació de *El Periódico* el 25 de maig de 2017, els Mossos d'Esquadra van rebre una comunicació del National Counterterrorism Center

de la CIA nord-americana en la qual s'advertia de la possibilitat que Barcelona, i concretament la Rambla, podia ser escenari d'un atac terrorista.

La polèmica es va suscitar quan el president de la Generalitat nega l'existència de contactes dels Mossos d'Esquadra amb agències internacionals. A l'afirmació s'afegeixen el conseller d'Interior i el major dels Mossos d'Esquadra. Els dies successius es manté la polèmica fins que es va publicar el document i la confirmació de la remissió de l'alerta al Mossos d'Esquadra.

Encara mes endavant, el desembre de 2018, es va publicar a *La Vanguardia* que els Mossos d'Esquadra haurien rebut també aquella alerta a través del Centre d'Intel·ligència Contra el Terrorisme i el Crim Organitzat (CITCO).

Posteriorment es va conèixer, per mitjà de fonts judicials, que aquell document formava part dels que, el 26 d'octubre, es van confiscar als Mossos d'Esquadra a la incineradora del Besós.

D'aquest episodi se'n poden derivar tres conclusions:

1. L'interès polític de mantenir la idea que els Mossos d'Esquadra tenen moltes limitacions en l'exercici de les seves funcions perquè no se'ls permet mantenir contactes internacionals, la qual cosa s'ha demostrat que no s'ajusta a la realitat,

2. La manca de credibilitat que se li va donar la informació, un cop contrastada, no va comportar l'adopció de cap mesura extraordinària de prevenció, i

3. La manca de correlació entre l'alerta rebuda i l'atemptat comès, atès que, com es dirà més endavant, aquest va poder ser comès d'una manera improvisada, tot i que en algun moment la cèl·lula hauria pogut considerar la possibilitat de la Rambla com a objectiu.

Conclusió 5

L'explosió a Alcanar

Sobre les 23: 15 hores del 16 d'agost de 2017 es va produir una explosió en un immoble a la urbanització Montecarlo d'Alcanar, encara que més endavant es conclouria que les explosions varen ser dues de simultànies. La deflagració va fer desaparèixer la casa i el núvol de l'explosió era visible a quilometres de distancia.

Quant arriben els bombers troben una persona amb vida, Mohamed Houli, diverses restes humanes i també garrafes amb líquids inflamables. Poc després també es trobarien una vintena de bombones de butà i d'altres d'oxigen. En el vehicle estacionat davant la casa també hi ha cinc bombones més de butà. Es requereix la presencia del grup de desactivació d'explosius, Tèdax, que no acudiran fins l'endemà, ja que se'ls informa que l'origen pot estar en una acumulació de gas, no ho consideren urgent i prioritzen la llum del dia. També es troben garrafes d'acetona.

Poc després de la mitjanit també es personen al lloc de l'explosió agents de la Comissaria General d'Informació.

Als voltants de les tres de la matinada del dia 17 d'agost arriba al lloc dels fets la comitiva judicial del jutjat d'Amposta per a l'aixecament de les restes humanes trobades.

Ja al matí, amb la presència dels tèdax, comencen les tasques de desenrunament i inspecció.

Les hipòtesis van voltar sempre a l'entorn d'una explosió de gas vinculada a una acumulació pel seu transvasament entre recipients, tot i que, segons in-

formacions que no hem pogut acreditar, la mateixa Jutgessa que va assistir a l'aixecament de les restes humanes va mostrar estranyesa per aquesta hipòtesi.

Sobre les 14: 15 hores del 17 d'agost, i havent obtingut les dades de contacte del titular del vehicle estacionat davant, es produeix una primera comunicació telefònica amb Houssaine Abouyaaqoub. Una hora més tard, es produirà una segona comunicació.

A les 16: 45 hores es produeix la irrupció de la furgoneta conduïda per Younes Abouyaaqoub a la Rambla de Barcelona.

Uns minuts més tard es produeix una segona deflagració a la casa d'Alcanar, en la qual resulten ferits diversos agents dels Mossos d'Esquadra i bombers. Després d'aquesta segona deflagració acudeix a la casa el cap de l'àrea dels tèdax, i és quan la hipòtesi de la fabricació d'explosius comença a prendre forma.

Al final dels treballs de desenrunament es van comptabilitzar 104 bombones de butà buides, i la investigació va determinar que havien comprat 350 litres d'acetona i 300 litres de peròxid d'hidrogen, precursors de l'explosiu TATP amb el qual pretenien carregar furgonetes per a atemptar.

S'ha pogut constatar que els tèdax del Cos de la Guàrdia Civil van oferir col·laboració als tèdax dels Mossos d'Esquadra, com succeeix habitualment, fruit d'una relació fluida entre ambdós grups, però aquesta col·laboració es va considerar innecessària.

D'aquest episodi, i vista la relació final amb l'atemptat de la Rambla i després a Cambrils, cal concloure que va ser determinant en molts aspectes:

1. L'explosió fortuïta de la casa d'Alcanar, on la cèl·lula preparava els explosius per a atemptar, va frustrar els plans, les conseqüències dels quals haurien pogut ser devastadores atès el volum d'explosius de què disposaven i els objectius que s'han anat coneixent.

2. La no contemplació de la hipòtesis dels explosius fins 18 hores després de la primera deflagració no va permetre activar els mecanismes de prevenció que haurien resultat necessaris, tenint en compte el nivell 4 d'alerta terrorista.

3. Si bé l'accident de la casa d'Alcanar va alterar els plans de la resta de la cèl·lula, que es va veure abocada a la improvisació, les trucades que es fan a Houssaine Abouyaaqoub alerten la resta d'integrants de la cèl·lula.

4. Finalment, la recomanació que es pot extreure d'aquest episodi és que davant fets d'aquestes característiques, i tenint en compte el nivell d'alerta terrorista, la hipòtesi que cal adoptar és la més desfavorable i que ha de permetre l'activació dels mecanismes de prevenció i reacció corresponents a aquesta hipòtesi.

El 17 d'agost de 2017

Conclusió 6

Durant el 17 d'agost de 2017

Segons les investigacions reflectides a la interlocutòria de processament del Jutjat d'Instrucció núm. 4 de l'Audiència Nacional, Houssaine Abouyaaqoub s'assabenta del que ha succeït a Alcanar sobre les 14:30 hores alertat per la trucada recollida a la conclusió anterior.

Aquest informarà a Mohamed Hichamy, que a la seva vegada informarà a Younes Abouyaaqoub. En aquell moment, sembla que aquest pren la determinació d'adreçar-se a la ciutat de Barcelona, cap a la Rambla, que molt

probablement hauria estat considerada com a possible objectiu d'un atac terrorista.

En el recorregut de la furgoneta pel carrer Pelai, l'accés cap a la Rambla per la plaça Catalunya no té cap obstacle ni, en aquell moment, cap mena de vigilància, i per això va poder accedir amb facilitat al passeig central de la Rambla, d'ús exclusiu per a vianants, i causar la mort de 14 persones i més d'un centenar de ferits de diverses consideracions.

Immediatament que es té coneixement del que he succeït i que l'ocupant de la furgoneta ha aconseguit fugir, s'activa el dispositiu Gàbia a Barcelona, que bàsicament consisteix a filtrar totes les sortides de Barcelona per a evitar que els terroristes puguin sortir. És així com el terrorista, amb un cotxe sostret a una persona a qui va assassinar, ha d'envestir una de les patrulles a l'Avinguda Diagonal per a poder sortir fins a Sant Just Desvern, on es localitzaria el vehicle amb el cos del seu propietari a l'interior.

A mesura que es reben informacions a la sala de comandament dels Mossos d'Esquadra i que l'atemptat terrorista pren forma, al voltant de les 18:00 hores es decideix activar el dispositiu Cronos, que activa totes les unitats i especialitats del cos.

Aquest dispositiu té com a objectiu la localització i la detenció dels terroristes, evitar rèpliques d'atemptats i protegir llocs d'interès policial i infraestructures crítiques.

És en el marc d'aquest operatiu que al passeig marítim de Cambrils, un dels llocs d'interès policial, es va enviar una patrulla que, a la 01:00 de la matinada del dia 18 d'agost de 2017, va ser envestida per un vehicle ocupat per cinc terroristes que van anar atropellant els vianants que trobaven pel camí i van causar la mort d'una persona.

Els terroristes van sortir del vehicle accidentat amb una destral i diversos ganivets de grans dimensions, van començar a agredir tothom amb qui es trobaven i van causar ferides a dotze persones, a més d'una agent de la patrulla dels Mossos d'Esquadra que va ser envestida.

Els terroristes duien artefactes entorn el cos, simulant cinturons explosius, motiu que va provocar que fossin abatuts per l'altre agent dels Mossos d'Esquadra que formava part de la patrulla.

Després es reconstruiran els moviments que van dur a terme els membres de la cèl·lula terrorista, cosa que acabarà corroborant la improvisació amb la que van actuar, ja que les armes que van usar havien estat comprades poques hores abans al mateix Cambrils.

Paral·lelament a aquests fets continua la fugida i la localització del conductor de la Rambla, el qual es localitzaria tres dies més tard a l'entorn de Cervelló, i el 21 d'agost a Sant Cugat Sesgarrigues i en un polígon industrial de Sant Pere Molanta on intenta robar un vehicle. Se li segueix la pista gràcies a informacions facilitades per testimonis i se l'acaba localitzant a Subirats on, en veure la patrulla dels Mossos d'Esquadra, mostra un cinturó amb explosius, cosa que provoca que els agents disparessin i l'abatessin.

De tots aquests fets se'n poden extreure diverses conclusions:

1. Es posa de manifest que hauria estat útil la disposició d'obstacles que dificultessin l'accés a un carrer de vianants molt transitat i turístic, i també l'absència de qualsevol tipus de vigilància de l'espai.

2. Tot i que el programa operatiu específic antiterrorista en aplicació des de setembre de 2015 estableix específicament per a un nivell d'alerta 4 dispositius de protecció a llocs d'afluència massiva de persones, la Rambla, almenys en el moment dels fets, no disposava de cap dispositiu de protecció.

3. L'operatiu Gàbia funciona raonablement bé, ja que, si bé no impedeix la sortida de l'atacant, sí que l'obstaculitza i en permet la detecció.

4. L'operatiu Cronos es mostra eficaç i determinant a l'hora d'avortar qualsevol intenció dels terroristes a Cambrils.

5. Si bé hauria estat desitjable que s'haguessin pogut detenir amb vida els terroristes, tant a Cambrils com a Subirats, és perfectament comprensible que fossin abatuts, atès el risc que podien suposar els cinturons amb explosius, que ningú no podia determinar que eren simulats, i, especialment en el cas de Cambrils, s'hi afegeix l'extrema violència que mostren els atacants.

Conclusió 7

Procediment de Detecció de la Radicalització Islamista (Proderai)

La Generalitat de Catalunya, per mitjà del Departament d'Interior, disposa del Procediment de Detecció de la Radicalització Islamista (Proderai), que té tres branques específiques: l'àmbit de l'execució penal, l'àmbit penal i l'àmbit educatiu.

Sens perjudici de les millores en aquests àmbits, i fruit de l'experiència acumulada dels anys de vigència del procediment, en el cas que ens ocupa la radicalització dels terroristes no s'ha produït en aquests àmbits i poques conclusions se'n poden extreure.

En canvi, sí que el procés de radicalització s'ha produït a l'entorn dels oratoris, i cal especificar que no directament d'aquests, sinó a l'entorn de persones, en aquest cas de qui exercia d'imam, que influeixen en ells, raó per la qual considerem convenient establir nous mecanismes de prevenció que alertin de processos de radicalització.

PROPOSTES DE CONCLUSIONS PRESENTADES PEL SUBGRUP PARLAMENTARI DE LA CANDIDATURA D'UNITAT POPULAR - CRIDA CONSTITUENT (REG. 58929)

A la Mesa de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017

Carles Riera Albert, representant, Natàlia Sànchez Dipp, diputada del Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent, membres de la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, presenten, d'acord amb el que estableix l'article 67.6 del Reglament del Parlament, les propostes de conclusions següents per tal que, una vegada debatudes a la Comissió d'Investigació sobre els Atemptats del 17 i el 18 d'Agost de 2017, siguin incloses en el dictamen que ha d'ésser debatut pel Ple del Parlament.

1. Conclusions

1.1 Sobre les limitacions externes i internes de les conclusions de la CIAA

1. La investigació dels atemptats del 17A a Barcelona i Cambrils ha estat un nou exemple de l'opacitat que envolta sovint els temes relatius als cossos policials de l'Estat espanyol. Que no es volgués crear una comissió d'investigació al Congrés dels Diputats espanyol pels vots contraris del PP,

el PSOE i Cs és un símptoma que hi ha qüestions que no es volen sotmetre a l'escrutini de les mirades crítiques.

2. Així, tot i que els ajuntaments de Barcelona i Cambrils i els familiars de les víctimes també ho van demanar, la investigació al Congrés no ha estat possible. El Parlament de Catalunya ha volgut cobrir aquest buit, bo i sabent que alguns dels compareixents, amb altes responsabilitats polítiques i policials, rebutjarien la seva participació.

3. Han estat fins a divuit responsables polítics i alts càrrecs dels cossos i forces de seguretat i intel·ligència de l'Estat espanyol els que han rebutjat la col·laboració amb la investigació argumentant que no existeix cap obligació jurídica a aquest respecte. Alguns dels testimonis que han refusat col·laborar amb la investigació del Parlament de Catalunya ho han fet emparant-se en l'informe del Consell d'Estado on no només es considerava que els ministres i els càrrecs de l'Administració General de l'Estat no estan obligats a comparèixer en una comissió d'investigació del Parlament de Catalunya, sinó que alguns també afirmen que ni tan sols tenen el deure d'atendre a les seves sol·licituds d'informació. En els seus escrits a la CIAA, fins i tot alguns han mostrat un clar menyspreu al Parlament de Catalunya i a l'objecte de la investigació.

4. Les incompareixences i la negativa a col·laborar ha portat la Mesa de la CIAA a sol·licitar a la Mesa del Parlament de Catalunya que en doni compte a la Fiscalia argumentant que aquestes incompareixences poden ser constitutives d'un il·lícit penal (en concret, el que estableix l'art. 502.1 del Codi penal), per la qual cosa, en execució del que estableix el mateix Reglament de la cambra (art. 68.3), es posen els fets en coneixement d'aquest ministeri fiscal.

La relació de les persones que s'ha convidat a col·laborar amb la investigació i que han rebutjat participar-hi en qualitat de testimonis és:

1. Soraya Sáez de Santamaria Antón, exvicepresidenta del Govern d'Espanya.

2. Juan Ignacio Zoido Álvarez, exministre de l'Interior del Govern d'Espanya.

3. Alfonso Dastis Quecedo, exminstre d'Exteriors del Govern d'Espanya.

4. José Manuel García-Margallo y Marfil, exministre d'Exteriors del Govern d'Espanya.

5. Josep Enric Millo i Rocher, exdelegat del Govern d'Espanya a Catalunya.

6. Ángel Gozalo Martín, cap de la Guàrdia Civil a Catalunya.

7. Diego Pérez de los Cobos Orihuel, representant del Ministeri d'Interior espanyol a la Junta de Seguretat de Catalunya.

8. Félix Sanz Roldán, director del Centre Nacional d'Intel·ligència.

9. Germán López Iglesias, director general de la Policia.

10. José Luís Olivera Serrano, director del Centro d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat (CITCO).

11. Sebastián Trapote Gutiérrez, cap de la Policia Nacional a Catalunya.

12. Fernando Santafé Soler, del Comandament d'Informació, Investigació i Ciberdeliqüència de la Guàrdia Civil.

13. José Manuel Holgado Merino, director general de la Guàrdia Civil.

14. Juan Carlos Ortiz Argüelles, de la Prefectura Central d'Informació, Investigació i Ciberdelinqüència de la Policia Nacional.

15. Manuel Navarrete Paniagua, director del Centre Europeu contra el terrorisme de l'Europol.

16. Paz Esteban López, directora en funcions del Centre Nacional d'Intel·ligencia.

17. José Luís Navarro Merino, cap de l'Àrea Estratègica i Prospectiva de la Policia Nacional.

18. Teresa Cunillera Mestres, delegada del Govern de l'Estat.

5. A més a més, cal posar sobre la taula les limitacions per a la investigació que han estat aprovades per una majoria dels membres de la comissió. Ens referim a l'acord entre tots els grups parlamentaris, a excepció del subgrup de la CUP-CC, a tractar amb caràcter secret i reservat totes les compareixences de testimonis de cossos i forces de seguretat. Això significa que el contingut recollit en les compareixences relacionades a continuació pot ser exposat en aquestes conclusions amb les conseqüències que això té per a la investigació. Considerem que l'aplicació d'aquest criteri significa un menyspreu cap a la tasca parlamentària i és incoherent amb els objectius de la CIAA.

Les sessions i les compareixents que han col·laborat amb caràcter secret i reservat[2] han estat:

Sessió 12. El 9 d'abril de 2019:

Pere Soler i Campins, exdirector general de la Policia

Joan Delort i Menal, director general de Protecció Civil

Cèsar Puig i Cañas, ex-secretari general del Departament d'Interior

Sessió 13. El 14 de maig de 2019:

Ferran López Navarro, cap dels Mossos d'Esquadra

Manuel Castellví del Peral, comissari del Cos de Mossos d'Esquadra, excap de la Comissaria General d'Informació

Sessió 14. El 14 de maig de 2019:

Rafel Comes Marrase, cap de la Comissaria General d'Investigació Criminal del Cos de Mossos d'Esquadra

Eduard Sallent Peña, de la Comissaria General d'Informació

Josep Maria Estela Ribes, comissari en cap de la Regió Policial de les Terres de l'Ebre

Joan Carles Molinero i Juncà, de la Comissaria Superior de Coordinació Central en el moment dels fets

Sessió 15. L'11 de juny de 2019:

Josep Lluís Trapero Álvarez, excap dels Mossos d'Esquadra

Lluís Paradell Fernàndez, inspector dels Mossos d'Esquadra, cap de l'Àrea Central d'Anàlisi de la Comissaria General d'Informació

Joan Portals Peralta, comissari en cap de la Regió Policial Metropolitana de Barcelona

[2]. El contingut d'aquestes sessions no pot ser utilitzat en la redacció d'aquestes conclusions. Això afecta la qualitat d'aquestes i la tasca parlamentària de forma evident.

Patricia Plaja Pérez, cap de Comunicació del Cos de Mossos d'Esquadra durant els atemptats

Sessió 17. El 25 de juny de 2019:

Josep Muñoz, cap de la Policia Local de Cambrils

Evelio Vázquez i Sánchez, intendent major de la Guàrdia Urbana de Barcelona

Amadeu Recasens i Brunet, comissionat de Seguretat i Prevenció de l'Ajuntament de Barcelona

Sessió 22. El 17 de setembre de 2019 es van tenir les compareixences següents:

Oriol Pellisa Salvadó, cap de l'Àrea d'Operacions REM de Tarragona

Ricard Expósito Miró, cap de la Regió d'Emergències de les Terres de l'Ebre

Jaume Segarra Barrios, cap dels tèdax en l'explosió d'Alcanar

Rocío Rubio Mojarro, cap de la policia científica en l'explosió d'Alcanar

6. El criteri restrictiu i opac en relació amb l'actuació dels cossos i forces de seguretat també s'ha aplicat –en alguns casos– a la sol·licitud documental. Ens referim al fet que la majoria dels grups parlamentaris han bloquejat la sol·licitud dels documents següents:

a) Còpia dels atestats policials[3] elaborats pel cos i remesos als jutjats corresponents i jutjats de guàrdia, jutjats centrals d'instrucció en relació amb les intervencions policials amb resultat de mort a Cambrils i Subirats.

b) Còpia dels atestats elaborats internament per la Divisió d'Afers Interns[4] sobre l'actuació del Cos de Mossos d'Esquadra en relació amb les intervencions amb resultat de mort a Cambrils i a Subirats.

7. Constatem, doncs, que aquesta comissió ha abordat la investigació sobre els atemptats sense la col·laboració dels responsables polítics i els alts càrrecs dels cossos i forces de seguretat i intel·ligència de l'Estat espanyol, amb la participació secreta i reservada de tots els testimonis membres de cossos i forces de seguretat i, finalment, sense tenir accés a documentació important per a la investigació. Aquesta realitat constitueix una falta de respecte a la tasca parlamentària, la prevalença de l'opacitat i una mostra nítida de les dificultats severes per a articular un debat democràtic sobre els models de seguretat i ordre públic, qüestió que s'ha posat de manifest en altres comissions d'investigació de la cambra.

1.2 Sobre context geopolític internacional i les lògiques de guerra global

8. No es pot desfilar en nom de la pau al matí i a la tarda fer negocis amb armes amb Aràbia Saudita o Turquia. De la mateixa manera que no podem parlar de Daeix o Estat Islàmic (EI) sense parlar del trio de les Açores, que va tenir com a conseqüència la invasió injustificada i il·legal de l'Iraq al 2003 amb la falsa excusa de les armes de destrucció massiva. Si parlem dels

[3]. Van votar en contra de la sol·licitud d'aquesta documentació els grups parlamentaris de Junts per Catalunya, ERC i PSC, s'hi va abstenir C's i hi van votar a favor Catalunya en Comú Podem, el PP i la CUP. Vegeu el "*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya* – Comissions"

[4]. Van votar en contra de la sol·licitud d'aquesta documentació els grups parlamentaris de Junts per Catalunya, ERC, PSC i PP, d'hi va abstenir C's i hi van votar a favor Catalunya en Comú Podem i la CUP. "Diari de Sessions del Parlament de Catalunya – Comissions"

fets del 17 d'agost no podem obviar com l'Estat espanyol ha participat d'una manera activa en la guerra global que castiga les classes populars i que espolia recursos i béns a costa de guerra i dolor a l'Iraq. Així, doncs, la política del terror, la política de la por no és exclusiva dels grups terroristes. S'ha practicat molt i la política de més impacte de terror s'ha fet des del poder i des dels estats.

9. Entenem que cal posar l'èmfasi en les causes, o algunes de les causes, dels fets producte d'un context geopolític internacional determinat fruit de les dinàmiques de guerra global imposades per les potències imperialistes a l'Orient Mitjà des d'inicis del segle XXI. Un fenomen fruit de l'imperialisme i que permet també explicar com la islamofòbia i el gihadisme són dos fenòmens que es retroalimenten.

10. Aquesta anàlisi en termes geopolítics, però, es fa encara més necessària quan estirem el fil per a desemmascarar els vincles entre les potències del golf Pèrsic i les elits espanyoles. L'any 2016, l'Estat Espanyol va vendre armes a l'Aràbia Saudí per un valor de 116 milions d'Euros. El comerç d'armament entre l'Estat Espanyol i l'Aràbia Saudí, però, no és nou i s'ha dut a terme principalment per mitjà de les seves monarquies.

11. L'Estat espanyol és la setena potencia mundial en venda d'armes i, si tenim en compte que la seva economia no se situa en aquest setè lloc, deduïm que el pes econòmic del negoci armamentista és proporcionalment major que el d'altres estats. Si a això sumem els constants incompliments de la normativa internacional en relació amb la compravenda d'armes es fa evident que l'Estat espanyol és dels principals responsables de les guerres que assolen el món.

12. Compravenda d'armes que no seria possible sense la complicitat dels governs i les institucions públiques, que vulneren reiteradament la normativa vigent sobre regulació d'armament com el Tractat Internacional contra el Comerç d'Armes[5] (2014), la Posició Comuna Europea respecte al Comerç d'Armes, de 2008, que és d'obligat compliment per als països membres i que prohibeixen la venda d'armament a zones en conflicte, que vulnerin els drets humans o que puguin fer arribar material militar cap a altres zones en conflicte. Malgrat aquests marcs reguladors la compravenda d'armament no ha parat de créixer els darrers anys a zones en conflicte, com en el cas del Iemen.

13. I és que la relació entre els Borbons i la dinastia Saud fa quatre dècades que dura. L'any 1977, el príncep saudí Fahd va fer un préstec per valor de 100 milions de dòlars al rei Joan Carles I. Aquest préstec, que tenia com a objectiu 'enfortir la monarquia espanyola', mai no hauria estat retornat.

14. Les relacions, però, no es van aturar i es van mantenir fins el passat 2016, quan per mitjà del nou rei Felip VI es tancava una important venda d'armament en plena guerra del Iemen. L'Estat espanyol i les seves institucions gaudeixen de total impunitat pels seus vincles amb estats que vulneren sistemàticament drets fonamentals contra la seva població.

15. Un exemple de la impunitat reservada a la corona espanyola la vam viure el passat mes de gener de 2020 quan la Mesa del Congrés dels Diputats va vetar –una vegada més– la compareixença del rei Felip VI davant la cambra

[5]. Vegeu https://www.un.org/disarmament/convarms/att/

per a donar compte sobre els suposats suborns de l'empresa semipública DEFEX per a aconseguir contractes d'armament a l'Aràbia Saudita, un cas que investiga la Fiscalia Anticorrupció.

16. La proposta de la CUP neix arran de les últimes informacions publicades sobre una trama de corrupció on hi ha 11 contractes investigats per l'Audiència Nacional per nombrosos delictes. La compareixença del rei Felip VI com a cap de les Forces Armades i per a donar explicacions d'una trama de corrupció molt propera al seu pare, el rei emèrit, fou vetada per la majoria de la Mesa del Congrés, inclòs el grup d'Unidas Podemos que, per primer cop, va canviar de criteri respecte a legislatures anteriors.

17. Cap membre de la monarquia borbònica no ha estat sotmès mai a control públic i parlamentari emparat en la legislació vigent i la connivència de l'aparell de l'Estat de protecció de les figures reials.

18. Es fa palès, doncs, que les elits polítiques, militars i econòmiques de l'Estat espanyol –i d'altres estats– que fan negoci amb la guerra i amb la compravenda d'armament utilitzant el capitalisme en la seva fase imperialista per al saqueig econòmic i de recursos de l'Orient Mitjà són les que acaben generant morts de forma directa i indirecta arreu del món.

19. Cal fer èmfasi en la dimensió conscient, planificada i deliberada del fonamentalisme islàmic, que s'ha mostrat extremadament útil per a les potències imperialistes. Ens sembla necessari recordar que el fanatisme religiós instrumentalitza el patiment de totes aquelles persones que viuen més directament les conseqüències de la desigualtat, la falta d'oportunitats, l'exclusió i la marginalitat socials provocades pel capitalisme globalitzat a fi d'expandir la seva influència social. Per tant, sense les condicions d'atomització social i subjugació dels pobles creades pel segon no existiria el primer.

20. Fixant-nos en tots els detalls que configuren la realitat complexa del món en guerra global i constant podrem acostar-nos a conèixer la veritat. Assenyalem l'imperialisme, les estratègies militars de l'OTAN, els interessos geopolítics, el colonialisme, el racisme, el feixisme, el fonamentalisme, la islamofòbia i la deriva de seguretat com els principals temes a traçar. I, sobretot, cal prevenir-nos per no ser víctimes dels interessos d'uns pocs que en un context de commoció poden imposar el que Naomi Klein anomenà la «doctrina del xoc», aquella basada en aprofitar un moment de xoc i de crisi d'una societat per transformar elements substancials d'aquesta.

1.3 Sobre dels mecanismes institucionals de resposta als atemptats

21. Els fets del 17 d'agost a Barcelona i Cambrils van llevar la vida a vint-i-quatre persones i van resultar-ne ferides cent quaranta.

22. La violència executada com a conseqüència del fanatisme religiós va causar catorze víctimes mortals directes de l'atropellament massiu deliberat a la Rambla de Barcelona el 17 d'agost de 2017; una, víctima d'un atac mortal durant la fugida d'un dels presumptes autors del crims, Younes Abouyaaqoub, i una darrera víctima fruit d'un segon atropellament la matinada del 18 d'agost a Cambrils.

23. De les vuit persones restants que van perdre la vida, dues ho van fer en l'explosió d'Alcanar i sis més conseqüència de l'operatiu policial desplegat per a detenir els autors dels fets.

24. Dos anys i mig després de les seves morts el desemparament és total, tant perquè en aquest temps es constata que no s'han atès les víctimes, els ferits i

els damnificats de la manera adequada com perquè no s'ha complert la primera part necessària per a fer un dol: saber la veritat. Dol que han de passar els familiars però també la societat catalana en conjunt.

25. Des del primer moment es van activar els protocols policials establerts davant d'un atac terrorista consumat o en curs. El dispositiu que van desplegar els Mossos d'Esquadra va ser batejat amb el nom de «Cronos» i va comptar amb més de 10.000 agents mobilitzats i també un important desplegament dels serveis d'emergències i urgències mèdiques.

26. Tot seguit es va activar un fort dispositiu anomenat «operació Gàbia» amb l'objectiu de detenir els autors dels fets bloquejant les entrades i sortides de la ciutat de Barcelona. Aquest dispositiu va generar un important col·lapse del trànsit de l'àrea metropolitana.

27. El dispositiu de la Generalitat, que en el cas de Barcelona és conjunt amb l'Ajuntament, implica diversos departaments del Govern, com Presidència, Interior, Salut, Justícia, Exteriors, a més dels ajuntaments de Barcelona i Cambrils, AENA-Aeroport de Barcelona - El Prat, Creu Roja, el cos consular acreditat a Barcelona i altres organismes i institucions que van col·laborar coordinadament, com el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i diversos ministeris.

28. Pel que fa al centre 112 de Barcelona, cal assenyalar amb preocupació que el 17 d'agost va quedar bloquejat sense poder rebre trucades durant trenta minuts (17: 55 a 18: 25, aproximadament).

29. En aquest sentit, destaquem que cap responsable d'operativa del CAGTU no es va incorporar presencialment al centre 112 per a dirigir la situació d'emergència. Es va fer un seguiment insuficient a distància.

30. La gestió de l'atemptat que va fer el CAGTU va deixar en situació d'indefensió, en primer lloc, la societat civil, a qui es va impedir demanar auxili en un moment d'incertesa i, en segon lloc, els treballadors i treballadores de les sales 112, que es van trobar soles, treballant sense coordinació i sense directrius dels comandaments operatius responsables del CAGTU.

31. Únicament els Mossos d'Esquadra, via telefònica, guiaven les instruccions que el 112 havia de transmetre als ciutadans. Tan sols la professionalitat del personal de les sales 112 va permetre donar continuïtat al servei.

32. El CAGTU té la gestió del servei d'Emergències 112 externalitzat, però no gestiona el servei, ni exigint necessitats dels plecs de condicions administratives i tècniques, ni a posteriori, fent-ne un seguiment adequat. Es fa evident la deixadesa i la desatenció envers el funcionament bàsic del 112 i, en conseqüència, també envers els ciutadans.

33. L'actuació dels Mossos d'Esquadra va tenir un impacte immediat entre els veïns i veïnes de Ripoll. Des del moment en què comencen a circular fotos dels veïns de Ripoll acusats de ser els autors de l'atemptat fins que es fortifica el municipi amb un gran desplegament policial i mediàtic.

34. Fins a dia d'avui el municipi de Ripoll viu les múltiples conseqüències dels fets que revictimitzen el municipi sencer i els familiars dels acusats en cada nou impacte mediàtic vinculat a la investigació.

35. Els veïns i veïnes han denunciat la sensació de setge i de pànic que va causar el procediment policial. I que aquest va tenir un impacte en l'augment de la desconfiança entre veïns, especialment entre els veïns i veïnes d'origen marroquí. El tractament mediàtic i policial presentava els acusats com a por-

tadors del mal vinculat a una creença religiosa en comptes de descriure'ls com a víctimes d'un procés d'adoctrinament en un context sociopolític i material d'exclusió.

36. Dos anys i mig després no hem estat capaços de qüestionar temes fonamentals sobre aquells dies, malgrat que ho hem intentat. Ens referim a la gran dificultat que genera socialment i políticament la reflexió, l'anàlisi i el debat sobre la mort a mans d'agents de policia de sis membres de l'organització criminal que va perpetrar els atemptats.

37. Considerem que la CIAA ha perdut l'oportunitat d'aprofundir en l'anàlisi sobre el model policial que necessàriament ha de garantir els drets humans. Des de la nostra perspectiva era oportú fer-nos totes les preguntes necessàries des d'una lògica humanista i de garantia de drets: es podrien haver vulnerat els drets a un judici just i a la presumpció d'innocència? Eren morts necessàries? Les sis morts s'expliquen des de la lògica de la legítima defensa i de neutralitzar un perill objectivament molt més gran? Els seus testimonis haurien estat útils per a la investigació i per al judici? Cap d'aquestes preguntes no ha pogut ser formulada en les sessions de la comissió sense despertar un gran rebuig per part d'alguns compareixents i alguns membres de la comissió.

38. El filòsof camerunès Achille Mbembe en parla en relació amb la brutalitat policial contra persones racialitzades als EUA i afirma que «la generalització de l'assassinat està inscrita en les pràctiques policials. L'administració de la pena de mort s'ha deslligat de l'àmbit del Dret per tornar-se una pràctica purament policial». I sobre això ningú no en vol parlar. Un fet que ho demostra és la rotunda negativa de tots els grups parlamentaris a fer comparèixer el cap de la Divisió d'Afers Interns del Cos de Mossos d'Esquadra a la CIAA o que tampoc no hàgim pogut tenir accés als atestats elaborats internament per la Divisió d'Afers Interns sobre l'actuació del Cos de Mossos d'Esquadra en relació amb les intervencions amb resultat de mort a Cambrils i a Subirats. Quan la CUP hem sol·licitat aquesta informació sempre s'ha sobreinterpretat com un assenyalament cap als cossos policials. Res més lluny d'això; nosaltres pensem que en una societat democràtica hauríem de poder analitzar i valorar què funciona i què no, quins protocols són correctes i quins no i ho hauríem de poder avaluar, avaluar-nos, des de la màxima transparència. I això al Parlament de Catalunya no ha estat possible.

39. És cert també que la mort no es va aplicar de manera premeditada i deliberada; les sis víctimes mortals són fruit d'una decisió que en qüestió de segons podria haver posat en risc la vida d'agents policials.

40. La vulnerabilitat de sentir que una furgoneta pot convertir-se en una arma, la inseguretat que a Cambrils s'obri un altre focus, el terrorisme com a enemic del país i, d'alguna manera, les morts dels terroristes no han suposat un element de dolor com a víctimes: han suposat un «enemic abatut».

41. Els Mossos d'Esquadra van desplegar una estratègia comunicativa sense precedents a les xarxes socials i en diverses rodes de premsa. Certament, van actuar amb professionalitat en relació amb la comunicació. Tanmateix, cal assenyalar amb preocupació el fet que els cossos policials siguin vistos com únics coneixedors de la «veritat»; durant els fets que analitzem observem un cert seguidisme acrític a la versió policial.

42. Només una mirada crítica i una societat organitzada pot fer front al risc que els cossos i forces de seguretat es converteixin en agents comunicatius

inqüestionables. Tots els aparells de l'Estat, el comunicatiu també, són eines de reproducció de la doctrina del xoc.

1.4. Sobre els mecanismes de resposta social

43. El 17 d'agost de 2017 la quotidianitat de la societat catalana va quedar tocada, de Barcelona a Cambrils passant per Ripoll, Vilafranca o Rubí. En aquest context es van activar iniciatives que mitjançant l'autoorganització van servir per a generar espais de resistència comunitària i antifeixista.

44. Fou important la gran manifestació del 26 d'agost a la ciutat de Barcelona sota el lema «No tinc por», una consigna que, d'alguna manera, connectava amb la idea de no estar disposats a sotmetre'ns a la doctrina del xoc de les guerres globals i el feixisme.

45. La manifestació va aplegar tant el teixit social i popular de la ciutat com les altes instàncies dels governs català i espanyol liderats pel rei Felip VI. I malgrat la commoció i la confusió de les primeres hores, dels primers dies, gràcies als moviments socials el contingut de les protestes va anar una mica més enllà del «no tenim por» i es va recuperar el vell crit que, malauradament, perviu: «Les seves guerres, els nostres morts», i que d'una manera sintètica dota de context els fets.

46. És en aquest sentit que la societat catalana va mostrar un important rebuig a la figura del rei Felip VI i a la casa reial per les relacions, ja esmentades, amb el negoci de la guerra.

47. També va tenir una important rellevància la resposta popular i comunitària dels veïns i veïnes de Ripoll que van viure un gran impacte en el dia a dia de la seva vila. El mateix 26 d'agost una gran concentració va aplegar a més de 3.000 persones a la plaça del Monestir sota el lema «Ripoll per la pau, un pas endavant».

48. De la commoció en relació amb els fets i amb l'objectiu d'evitar que l'odi, el racisme i la islamofòbia fessin forat en la comunitat de Ripoll es va crear la xarxa veïnal «Som Ripoll». Una xarxa de suport mutu que va unir desenes de persones per a impulsar accions de caràcter formatiu i reivindicatiu en clau antiracista.

49. La resposta immediata va generar, com bé descriu la investigadora del CIDOB Blanca Garcés Mascareñas, «els tres *nos*»: no al terrorisme, no al racisme, la xenofòbia i la islamofòbia i no a la por. La condemna de la xenofòbia gairebé al mateix nivell que la condemna al terrorisme apunta que socialment no vam acceptar el marc dels uns contra els altres. Nosaltres contra ells, ells contra nosaltres. Occident contra Orient, Orient contra Occident. Tanmateix, aquesta distinció en la resposta en comparació amb altres fets similars a nivell europeu podria haver estat més profunda.

50. Una imatge icònica de la resposta social als atemptats va ser l'abraçada entre el pare d'un dels infants mort a la Rambla de Barcelona i l'imam de Rubí. Tanmateix la islamofòbia latent va aflorar i persisteix en els nostres dies tant socialment com, especialment a les institucions.

51. Cal continuar lluitant contra el feixisme, vingui d'on vingui, i reafirmarnos amb els valors d'acollida i equitat de drets que sempre hem defensat. Per tant, rebutgem totes les interpretacions i actuacions racistes i classistes que els fets van desencadenar. Els atacs perpetrats per l'extremisme no representen la comunitat musulmana, al contrari, és aquesta comunitat la que arreu del món pateix amb escreix l'odi i el terrorisme.

52. El paper dels mitjans de comunicació també és important a l'hora d'analitzar els atemptats del 17 d'agost. Xavier Giró, coordinador del màster en comunicació de conflictes armats, pau i moviments socials de la UAB, afirma en l'article «Dolor innecessari i distorsió de l'enteniment», publicat a *La Directa* el 18 d'agost de 2017 que «publicar o emetre imatges fortament emocionals, per una altra part, no contribueix a fer que l'audiència es formi una idea equilibrada, completa i el més ajustada possible a la realitat sobre els esdeveniments, les causes i les solucions, sinó que tendeix a dibuixar una representació mental esbiaixada cap la passió i la ràbia contra qui ha estat identificat com a l'autor. Als culpables se'ls associa la irracionalitat, se'ls qualifica de bàrbars, se'ls deshumanitza i, per tant, fa acceptable que eliminar-los sigui una solució.»

53. Moltes portades i reportatges excessivament morbosos van superar tots els límits del codi deontològic del periodisme: ni protecció de la imatge dels menors, ni presumpció d'innocència, ni contrast de la informació i, sovint, excés de rumorologia.

1.5. Sobre la islamofòbia i la deriva de seguretat

54. «Aquests nens eren nens com tots. Com els meus fills, eren nens de Ripoll», escrivia commocionada una treballadora social de Ripoll, Raquel Rull. Els joves que van perpetrar els crims de Barcelona i de Cambrils de 2017 teòricament formaven part d'un «nosaltres», d'una quotidianitat arrelada a les places i als carrers de Ripoll, «eren nens com tots». Llavors, què ha passat?

55. La resposta mai no la coneixerem del tot. Com va dir Marina Garcés en el pregó de la Mercè de 2017, «sempre tindrem el dubte de si realment volien morir matant, com van fer». Cal, doncs, que parem atenció en allò que sí que sabem i que podem treure'n conclusions per a la no repetició. Cal prendre consciencia que vivim travessats per un racisme que se'ns fa invisible però que de manera estructural opera el dia a dia. Racisme material, institucional i simbòlic que trasllada les fronteres externes a fronteres internes, a fronteres de la quotidianitat. El racisme ens travessa cada dia quan donem veracitat als relats de la inseguretat de les institucions per a criminalitzar, per exemple, els venedors ambulants; també quan veiem com a amenaça els joves adolescents sense referents familiars a Catalunya.

56. El racisme i la xenofòbia sempre han tingut els mateixos objectius: marcar un «nosaltres» oposat a un «ells»; construir d'una manera o d'una altra un enemic inassimilable que significa una amenaça per al «nosaltres». Però a qui deixem entrar en el «nosaltres» i a qui deixem pertànyer a «la nostra comunitat» defineix també qui som com a poble. I a la inversa, a qui li prohibim l'entrada a la societat i a qui neguem la pertinença a la comunitat també revela com ens imaginem com a nació i com a poble.

57. I el «nosaltres» que hem de construir contra el totalitarisme i els fanatismes només serà possible si erradiquem el perpetu estat d'excepció al qual es troben sotmeses les persones migrades i els seus descendents, ja que l'estat d'excepció comporta suspensió de drets. Com explica el professor de la UdG, Mostafà Sahimi, avui als nostres barris i ciutats «coexistim però no convivim, existeix una fractura social en les nostres vides».

58. I a aquestes fronteres internes hi hem de sumar les polítiques antiterroristes de caràcter racista que per mitjà de la creació d'una categoria racialitzada assenyalen les persones musulmanes com a susceptibles de cometre un crim.

59. Amb programes com el Proderai es criminalitza una comunitat de creients i s'articula un desplegament institucional coherent amb aquesta premissa. I al més pur estil de *minority report* desplega lleis, programes i protocols de caràcter preventiu que analitzen factors de la vida quotidiana de les persones musulmanes que res no tenen a veure amb fets delictius i es generen categories molt perjudicials, racistes i que vulneren drets fonamentals amb l'excusa d'una necessitat de prevenció tan gran i perillosa que actua sobre fets que no han succeït.

60. I el cert és que aquesta manera de legislar i prevenir ha tingut conseqüències enormes sobre les persones que han estat assenyalades o detingudes «preventivament» i han estat un autèntic fracàs que no ha pogut evitar els fets delictius que investiguem.

61. El xoc que ens va produir aquests atacs en cap cas no pot ser utilitzat com a excusa per a militaritzar l'espai públic i retallar drets i llibertats. Ens pertoca a totes i tots combatre l'odi i el feixisme amb solidaritat de classe i fraternitat entre els pobles.

62. Cal aprofundir en un debat més ampli en la relació entre la llibertat i la seguretat, tal com s'indica en l'informe del Síndic de Greuges «Prevenció de la radicalització i el terrorisme a Catalunya», del novembre de 2017: «Els governs tenen el deure de procurar protegir la societat amb la màxima diligència i efectivitat, però també amb ple respecte als drets i les llibertats.»

1.6. Sobre possibles negligències

63. Dos anys i mig després de la mort de vint-i-quatre persones avui encara plana moltíssima opacitat sobre com Abdelbaki Es Satty –imam de Ripoll– va articular i tramar els atemptats de la Rambla i Cambrils.

64. Aquest fet denota deixadesa o fins i tot negligència. Negligència que van exercir els partits a les Corts bloquejant la comissió d'investigació que no pot suplir una comissió del Parlament, que topa a cada moment amb matèries considerades secrets d'Estat. Constatem que mantenir aquests interrogants oberts dona peu a imaginar tota mena de conspiracions.

65. Una de les principals incògnites és quina era la relació entre el Centre Nacional d'Intel·ligència (CNI) i Es Satty. El periodista de *Público*, Carlos Enrique Bayo, va publicar una sèrie d'exclusives titulades»La veritat sobre l'imam de Ripoll». Certament, Bayo, intenta posar llum en un context d'ombres, silencis i opacitat oficials. Periodistes havent de donar explicacions mentre els màxims responsables polítics de l'Estat refusen comparèixer al Parlament de Catalunya. Només José Antonio Nieto, exsecretari d'Estat de Seguretat, va acceptar la invitació i vam poder preguntar i conversar amb ell sobre els fets.

67. A José Antonio Nieto, exsecretari d'Estat de Seguretat, li vam poder preguntar sobre la presumpta col·laboració d'Es Satty amb els cossos i forces de seguretat de l'Estat, sobre Es Satty i el cas Chacal, sobre la comunicació entre els cossos policials belgues i els Mossos d'Esquadra o sobre les tres visites que la Policia Nacional va fer a Ripoll buscant Es Satty. Cap de les preguntes no va ser contestada amb la suficient claredat que mereix la investigació. Nieto va passar d'una actitud segura i col·laborativa a una actitud estrident i acusadora cap als diputats i diputades que preguntàvem.

68. Cal ser prudents a l'hora de donar per vàlides totes les afirmacions que Enrique Bayo fa en la seva sèrie d'articles. D'una banda, perquè no tenim la

total certesa de la veracitat documental dels informes perquè sabem que van ser elaborats a posteriori o perquè, per exemple, sabem del cert que la hipòtesi de Bayo sobre que Es Satty era del confident B5 del cas Chacal no és certa.

69. El que sí que podem afirmar és que és força evident que la relació d'Es Satty amb els cossos i forces de seguretat de l'Estat era més estreta del que descriu Nieto. O que els Mossos d'Esquadra no aclareixen d'una manera prou clara per què el nom d'Es Satty no apareixia a les bases de dades consultades. Que malgrat unes polítiques d'hiperseguretat (per aquelles dates estàvem en grau 4 d'alerta antiterrorista) van fracassar en les tasques de prevenció de l'atac indiscriminat contra població civil.

70. Els dies posteriors a l'atemptat vam esmorzar, dinar i sopar amb notícies i opinions, moltes ben supèrflues, que volien aportar dades i explicacions perquè estàvem assedegats de comprendre, necessitàvem entendre com havia estat possible aquell atemptat que ens va deixar trencats. Passat el temps, les aportacions han estat de més qualitat però continuem sense haver fet un aprenentatge que ens deixi en una situació millor. Reparar i treballar per a la no repetició exigeix superar l'opacitat i els secrets d'Estat i també buscar explicacions en les desigualtats estructurals que travessen la nostra societat i el conjunt del planeta.

2. Recomanacions i propostes de millora

72. El Parlament de Catalunya insta el Govern de la Generalitat a no participar de cap acte públic o institucional on hi hagi la presència d'actors directament relacionats amb el tràfic d'armes i amb la perpetuació d'aquesta guerra global, com és el cas de la monarquia espanyola o empreses amb beneficis multimilionaris en el negoci de la guerra.

73. El Parlament de Catalunya insta tots els agents socials i polítics de l'Estat a exigir la compareixença del cap de l'Estat a les Corts del Congrés de l'Estat espanyol per a ser sotmès a control públic i parlamentari.

74. El Parlament de Catalunya insta els grups polítics que formen part del Congrés dels Diputats a crear una comissió d'investigació sobre els atemptats del 17 d'agost a Barcelona i Cambrils.

75. El Parlament de Catalunya insta el Departament d'Interior a facilitar als grups i subgrups parlamentaris tota la informació sol·licitada en aquesta comissió relativa a la Divisió d'Afers Interns i els protocols que es van desplegar en l'operatiu policial de l'agost de 2017.

76. El Parlament de Catalunya insta el Departament d'Interior a entregar en el període de 60 dies un informe complet sobre l'actuació del Cos de Mossos d'Esquadra en relació amb les intervencions amb resultat de mort a Cambrils i a Subirats.

77. El Parlament de Catalunya insta el Govern a presentar en el període de 60 dies un informe complet sobre l'atenció a les víctimes des del 17 d'agost de 2017 fins a dia d'avui. L'informe ha de constar de totes les actuacions dutes a termes per totes les administracions (locals, autonòmiques, estatals i internacionals).

78. El Parlament de Catalunya considera que la llei franquista de secrets oficials de 1968, encara vigent, té caràcter antidemocràtic i esdevé una eina d'opacitat, i insta l'Estat espanyol a derogar la Llei de secrets oficials de 1968.

79. El Parlament de Catalunya insta el Govern a internalitzar el servei del 112 de manera que impliqui una transformació profunda de les eines tecnològiques precàries i insuficients que signifiquen un obstacle afegit per a atendre als ciutadans.

80. El Parlament de Catalunya insta el Govern a impulsar la redacció d'un protocol específic d'actuació del servei d'emergència 112 en cas de gran d'emergència.

81. El Parlament de Catalunya constata l'increment d'un clima de por i d'odi i de discriminació cap a les persones musulmanes o que són percebudes com a musulmanes, un fenomen racista anomenat islamofòbia i que rebutja fermament.

82. El Parlament de Catalunya, des del seu compromís amb la laïcitat de les institucions, reconeix la religió musulmana en la seva pluralitat com una de les creences més esteses avui al nostre país i reitera que ha de disposar del mateix estatus jurídic i institucional que la resta de confessions.

83. El Parlament de Catalunya insta el Govern a elaborar en el termini de de noranta dies un pla de lluita contra la islamofòbia i l'antisemitisme que contribueixi a la lluita contra el racisme i la xenofòbia, que d'una manera interdepartamental proposi un catàleg de mesures efectives per a fer front al fenomen com a política prioritària del conjunt del Govern i amb mesures específiques en l'àmbit de la islamofòbia i les discriminacions de gènere.

84. El Parlament de Catalunya insta el Govern a derogar el Protocol de Detecció de Radicalització Islàmica als centres del Departament d'Ensenyament (Proderai) i a iniciar els estudis corresponents per a l'elaboració d'un protocol adequat molt més ampli que comprengui totes les formes de violència religiosa, política i de gènere.

85. El Parlament de Catalunya insta el Govern a iniciar els tràmits i estudis corresponents per a introduir en els currículums escolars per al curs 2018/2019 i successius, tant a l'ensenyament primari com secundari obligatori, continguts relatius al món musulmà que expressin la seva pluralitat, les seves aportacions a la ciència, la filosofia i la literatura tant en l'actualitat com al llarg de la història, inclosa la presència morisca a Catalunya des del segle VIII fins la seva expulsió el segle XVII.

86. El Parlament de Catalunya insta el Govern a elaborar en el termini de seixanta dies un informe sobre la possible utilització de perfils ètnics o religiosos pels Mossos d'Esquadra en les seves tasques de patrullatge i seguretat ciutadana.

V. Conclusions aprovades per la comissió

Conclusions del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya

A) Recomanacions de gestió abans de l'atemptat

– De la comissió es desprèn l'aposta de desvincular l'islamisme del terrorisme i incloure les comunitats afectades promovent grups de diàleg interreligiós i crear contranarratives que excloguin l'atractiu de les accions violentes.

– Cal iniciar un pacte nacional per la interculturalitat.

– A la primera convocatòria de la taula de ciutadania i immigració es va treballar el Pla d'immigració 2017-2020. A la taula es detecta que alguns

elements d'aquest pla ja haurien de ser revisats i, finalment, s'aprova al setembre.

– Recomanem una revisió orientada a dotar d'un nombre major de professionals que puguin fer una major i més profunda anàlisi relacionada amb els autors dels atemptats de cara a comptar amb eines analítiques.

– Cal garantir uns requisits mínims per als formadors que treballen a les mesquites del país i un control dels imams i la formació que aquests reben.

– Cal implantar l'assignatura d'història de les religions a les escoles de Catalunya. Malgrat no ser partidaris de l'ensenyament de la religió a les escoles, sí que resultaria molt interessant que els alumnes coneguessin les religions que conviuen al món, perquè el coneixement és font de respecte i el desconeixement és font de por i divisió.

– Cal continuar millorant el programa PRODERAI, especialment pel que fa a la secció penal i, per tant, a la prevenció de la radicalització en centres penals, amb la millora de la formació destinada als funcionaris i al pla de seguiment de la llibertat. Malgrat tot, cal destacar que no hi ha hagut cap cas de radicalització a Catalunya.

– Cal continuar treballant amb el programa ARREL.

– Cal millorar la formació en matèria antigihadista dels cossos i forces de seguretat de Catalunya.

– Cal desvincular l'islamisme del terrorisme, incloure les comunitats afectades en la resolució, promoure grups de diàleg interreligiós, i crear contranarratives que buidin d'atractiu les accions violentes.

– Cal impulsar el seguiment d'escoles d'alta complexitat que estan aconseguint bons resultats.

– Cal promoure la prevenció i la inclusió de la comunitat en la prevenció, per davant de sistemes disciplinaris.

– Cal promoure els programes d'inclusió que actualment es desenvolupen a 40 escoles de Catalunya.

B) Recomanacions de gestió durant els atemptats

En matèria de comunicació

– Durant els dies dels atemptats i els dies posteriors un focus important de la feina del Govern va ser la comunicació amb la població.

La transmissió de la informació ha de ser rigorosa i precisa i s'ha d'evitar en la mesura del possible l'ús de les imatges de les víctimes, ja que aquestes imatges suposen una revictimització molt dolorosa que no ajuda gens la víctima ni la societat, sinó que li fa repetir l'atemptat i el dolor.

La formació dels periodistes i del personal de comunicació ha d'anar encaminada a poder informar d'una manera responsable i compromesa amb els valors solidaris i que evitin la tendència a la xenofòbia o a la incitació a l'odi. La principal reflexió d'un periodista ha de ser quina repercussió té la seva feina sobre la societat i sobre el tema del terrorisme.

– S'ha d'incrementar la formació dels periodistes i fotoperiodistes, però no només amb recomanacions sinó amb la creació d'un codi ètic o fins i tot un sistema de sancions.

– S'ha de mantenir en tot moment la presumpció d'innocència. La presumpció d'innocència consisteix a no publicar la foto ni el nom de l'acusat fins que sigui condemnat.

– Els estudis que s'han fet conclouen que no s'ha fet un bon tractament de la notícia pel que fa a l'adjectivització del terrorisme: Islàmic o islamista? Aquest no hauria de ser el debat, sinó que el debat hauria de ser respecte a l'error d'etnificació.

– La informació ha de ser coordinada i compartida amb els diferents agents de la societat. La informació l'hauria de coordinar un ens que sigui multidisciplinari i pugui valorar les dades, coordinar-la, processar-la i presentar-la als agents polítics i socials per a poder-la fer servir.

En matèria de gestions polítiques

– Es posa de manifest la necessitat d'eliminar la llei de secrets oficials que es va posar en pràctica en l'època del dictador Franco als anys 60. És una contradicció tenir encara aquesta llei vigent, ja que atempta directament contra un sistema democràtic.

Un dels fets més rellevants que encara no encaixen és la vinculació que hi havia entre Es Satty i el Cos Nacional de Policia i el Centre Nacional d'Intel·ligència. Es pensa que Es Satty estava al corrent de tota l'operació terrorista. En aquest sentit, un cop és mort, el CNP fa desaparèixer la seva fitxa amb l'objectiu de desvincular-lo del cos policial perquè hauria estat un fracàs que un informador de la policia fos un dels caps pensants de l'atemptat.

La Policia Nacional no informa els Mossos d'Esquadra d'aquesta informació per una qüestió de jerarquització del cos. Diversos testimonis apunten al fet que Es Satty era el número 2 de la cèl·lula terrorista. Es va poder conèixer amb posterioritat que tenia preparats tots els bitllets per a sortir cap a Europa.

Per tant, amb les diferents informacions de les quals disposem, es pot concloure que totes les proves indiquen que Es Satty era informador del CNI.

Recomanacions de gestió després dels atemptats

I) Per al Cos de Mossos d'Esquadra i la policia local:

– El Cos de Mossos d'Esquadra ha assegurat en diverses ocasions que no va rebre cap tipus d'informació per part del CNI en relació amb Es Satty ni de les converses telefòniques on, presumptament, els terroristes planejaven l'atac.

– El cos català va rebre més de 4.200 avisos en relació amb possibles atemptats a Catalunya. Concretament, hi va haver un avis d'un confident de la comissaria d'informació, on especificava la zona de la Rambla de Barcelona però no donava més detalls. Es va contrastar aquesta informació però es va descartar. La Rambla, entre d'altres punts de la ciutat, ja era objecte d'especial vigilància pels Mossos d'Esquadra i amb les mesures preses per a aquell punt de la ciutat es va considera que ja era suficient.

– Transcorregut l'atemptat, tots els testimonis que han comparegut a la comissió d'investigació han afirmat que la col·laboració i la coordinació amb les forces i els cossos de seguretat de l'Estat van ser excel·lents a nivell operatiu. Els Mossos d'Esquadra van aplicar el dispositiu Cronos, operatiu dissenyat per a donar resposta a un atemptat terrorista.

– Els Mossos d'Esquadra desconeixien tots els antecedents de l'imam de Ripoll i, per tant, eren totalment aliens a la relació d'aquest amb l'operació Chacal, els seus antecedents per tràfic d'estupefaents o la seva relació amb el

CNI, i aquesta manca d'informació podia haver estat vital per a evitar l'atemptat.

El coneixement dels confidents hauria facilitat saber si als oratoris de Ripoll es toleraven discursos radicalitzats, informació que desconeixien.

– Arran dels atemptats diverses juntes de seguretat tant a nivell català com municipal es van reunir. D'aquestes reunions hem recollit que és necessari millorar les relacions de les forces de seguretat, intensificar el control en la itinerància de les persones i controlar el lloguer de vehicles d'alt tonatge.

– El Cos de Mossos d'Esquadra hauria de tenir accés a la base de dades dels altres cossos de seguretat de l'Estat espanyol i internacionals per a evitar el desconeixement que tenien de l'imam, per exemple.

– Els Mossos d'Esquadra, tot i no tenir competències en matèria d'antiterrorisme, haurien de poder saber si algun sospitós té antecedents o si és col·laborador o confident del CNP o d'algun altre cos de seguretat. En un entorn globalitzat no té sentit que un cos de policia integral com Mossos d'Esquadra no estigui integrat en les estructures policials internacionals com ara l'Europol i la Interpol.

– El Cos de Mossos d'Esquadra necessita que el CITCO els tingui informats en tot moment i que comparteixin les dades de què disposen.

– Millorar la policia de proximitat dels cossos de Mossos d'Esquadra i de les policies locals com a objectiu de les diferents juntes locals de seguretat: és important que connectin i es coordinin amb les associacions veïnals, associacions religioses, etc.

– Els protocols de seguretat s'haurien de treballar conjuntament amb la societat i els col·lectius afectats.

II) D'atenció a les víctimes:

– A nivell comunicatiu fou una tasca molt complexa, ja que diverses víctimes eren internacionals i fins un total de 30 nacionalitats es van veure afectades, i a nivell informatiu no fou fàcil. Des del Cos de Mossos d'Esquadra es va prioritzar informar per mitjà de les xarxes socials i posteriorment dur a terme les corresponents rodes de premsa.

– Un dels testimonis va posar en valor la tasca comunicativa que es va fer, però remarca que és necessari que els periodistes tinguin formació de com tractar i donar informació terrorista ja que considera que es van poder veure imatges de nens i nenes sense cap mena de filtre.

– La principal reflexió de la tasca periodística és pensar en quina repercussió tindrà la seva feina sobre la societat, i considera el testimoni que per damunt de tot hi ha d'haver la protecció de les víctimes.

– Cal impulsar un canvi en la llei de manera que ampliï el reconeixement de víctima del terrorisme a les persones que, sense ser al lloc dels fets, hagin patit la pèrdua de familiars directes.

– El Govern català ha de garantir que totes les víctimes són ateses i reben el suport necessari independentment del reconeixement de l'Estat espanyol. Ha de garantir també que els catalans víctimes del terrorisme reben l'assessorament adequat en el tràmit de les ajudes a les quals tenen dret i també el suport legal per a efectuar les reclamacions en cas de denegació.

– S'ha de millorar el sistema de registre i el cens de víctimes per a evitar la multiplicitat de llistats que generen confusió i dificulten la bona gestió (el

Departament de Salut en fa un, el Cos de Mossos d'Esquadra en fa un altre...).

– Cal incloure en l'atenció no sols les primeres necessitats sinó les que aniran apareixen al llarg del procés i preveure mesures enfocades des de la resiliència per a la reconstrucció de les xarxes socials malmeses com a conseqüència dels actes d'extrema violència.

– Catalunya ha de tenir un servei integral d'atenció a víctimes per a evitar una doble victimització dels afectats en no saber ni on dirigir-se.

Conclusions del Grup Parlamentari Socialistes - Units per Avançar

Els dies 17 i 18 d'agost de 2017 les ciutats de Barcelona i de Cambrils van ser escenari de sengles atemptats de signe gihadista que van causar 16 víctimes mortals i 155 ferits de diferent gravetat. Aquest elevat nombre de víctimes, pertanyents a trenta-quatre nacionalitats diferents, converteix aquell atemptat en un dels més cruents esdevinguts a Catalunya. Com a conseqüència d'una diligent actuació, el Cos de Mossos d'Esquadra va abatre en el context de l'operació policial els vuit presumptes autors materials d'aquella barbàrie.

Atesa la gravetat dels fets i sens perjudici de la via judicial endegada per l'Audiència Nacional, tribunal competent en matèria terrorista a Espanya, el Parlament de Catalunya, reunit en sessió plenària el 5 d'abril de 2018, va aprovar la creació d'una comissió d'investigació amb el doble objectiu de contribuir a escatir en la mesura del possible els fets esdevinguts i d'identificar i proposar mesures que contribueixin a millorar tant la prevenció com la gestió, en cas de produir-se nous atemptats, aspectes a tenir molt en compte, atesa la persistència de l'amenaça gihadista tant a Catalunya com al nostre entorn estatal i europeu.

Avançar en el terreny de la prevenció i de la gestió d'episodis com el viscut no sols és una responsabilitat de les institucions i del conjunt de la societat, sinó que també constitueix el millor homenatge que podem fer a les víctimes d'aquell dramàtic episodi.

El Parlament de Catalunya expressa la seva solidaritat amb les víctimes dels atemptats i amb llurs familiars i amics, reitera l'agraïment per l'excel·lent tasca realitzada pels cossos policials i d'emergències, agraeix el testimoni de totes les persones que, en qualitat de testimonis o d'experts, han participat les successives sessions de la comissió i eleva al Ple les següents consideracions:

El Parlament de Catalunya constata:

1. Abans dels atemptats

1.1. En l'àmbit policial:

– Que Catalunya està sotmesa a l'amenaça del terrorisme gihadista, d'igual manera com ho està el nostre entorn tant espanyol com europeu. Per aquesta raó, era i continua essent adequat el grau d'alerta antiterrorista establert per les autoritats competents.

– Que el Cos de Mossos d'Esquadra exerceix amb responsabilitat i eficàcia les competències que legalment té en matèria de prevenció i lluita antiterrorista, com ho testimonien tant les operacions policials dutes a terme amb antelació als atemptats del 17 i 18 d'agost a Barcelona i Cambrils com la

gestió que es va fer d'aquests. El ple desplegament arreu del territori nacional de Catalunya i la particular atenció que el CME ha prestat al fenomen de la radicalització gihadista l'han convertit en un cos policial de referència.

– Que la lluita contra el fenomen gihadista, centrada en la detecció i prevenció dels processos de radicalització, ocupa una part molt significativa de les tasques policials ordinàries del CME.

– Que el terrorisme gihadista presenta unes característiques pròpies que el fan diferent en molts aspectes de les d'altres formes de terrorisme que, malauradament, també ha patit Catalunya.

– Que malgrat existir alguns àmbits formals d'intercanvi d'informació entre els diferents cossos policials i entre aquests i els serveis d'intel·ligència, existeix encara un important marge de millora, particularment en allò que fa referència a la participació directa del CME en determinats organismes estatals i europeus.

– Que una visió global de la seguretat comporta l'estreta col·laboració entre el CME i la resta de cossos de seguretat de l'Estat presents a Catalunya, ateses les competències que aquests cossos policials tenen en matèries sensibles per a la lluita contra el terrorisme com, per exemple, duanes, ports, vigilància de costa i fronterera, aeroports o infraestructures crítiques.

– Que el protocol Proderae per a la detecció i la intervenció dels processos de radicalització elaborat pel Cos de Mossos d'Esquadra en col·laboració amb la comunitat educativa és un instrument útil, ja que aporta formació i informació de qualitat tant als professionals de l'educació com al CME. El fet que estigui concebut com un instrument en constant revisió i adaptació en denota la voluntat de millora continuada. El mateix es pot afirmar respecte a la seva aplicació a l'àmbit penitenciari.

– Que no existeixen mecanismes formals que permetin detectar la presència d'imams entregats a la causa gihadista per mitjà d'un filtratge previ.

– Que de la condició de confident del Centre Nacional d'Intel·ligència de l'imam Es Saty, acreditada per la comissió, no se'n pot desprendre que l'esmentat servei d'intel·ligència conegués la intenció de l'imam de promoure o cometre els atemptats. Escoltades les diferents compareixences, es descarten taxativament les especulacions que, de manera implícita o explícita, assenyalaven al CNI com a coneixedors i fins encobridors dels atemptats.

– Que l'interès per l'imam Es Saty mostrat per un membre d'una policia local belga no va disparar cap alarma al CME, atès que aquesta es va fer per una via informal i no es va repetir pels canals oficialment establerts.

– Que la informació rebuda pel CME i per altres cossos policials respecte al possible interès per a atemptar a la Rambla de Barcelona va ser tractada adequadament. Aquesta informació va ser descartada un cop analitzada, atès que feia referència a una localització geogràfica que ja era objecte de tractament policial particularitzat per part del CME, sense aportar cap informació addicional d'interès. Les investigacions posteriors han constatat que aquesta informació no guardava cap relació amb els atemptats comesos.

– Que la inexistència de protocols respecte a la compra de substàncies precursores va dificultar la possible detecció del laboratori a la casa d'Alcanar on es va produir l'explosió.

– Que el camí de formar i informar les policies locals de les particularitats i l'abast del fenomen gihadista és un camí encertat, ja que genera sinèrgies positives entre ambdós cossos policials.

1.2. En l'àmbit social:

– Que els autors materials dels atemptats eren percebuts com persones integrades amb normalitat a l'entorn comunitari des dels punts de vista de l'escola, del veïnat o dels serveis socials.

– Que el procés de radicalització dels autors materials dels atemptats es va produir amb una celeritat sorprenent, la qual cosa va fer que els seus entorns veïnal, escolar, esportiu o de lleure no detectessin cap mena d'indici al respecte.

– Que l'imam Es Saty va ser una figura clau en el procés de radicalització dels autors materials dels atemptats, en un procés que es va produir al marge de l'oratori i de la comunitat islàmica de Ripoll.

– Que el paper de les xarxes socials de comunicació és particularment rellevant en els processos de radicalització, des de la doble perspectiva de persuasió i de reafirmació de la personalitat de les persones en procés de radicalització.

– Que el concepte d'integració a la societat es mesurava fonamentalment i de manera gairebé exclusiva per les variables idiomàtica i de naixement, aspecte que l'atemptat posa en qüestió i obre la porta a l'imprescindible debat respecte als elements constitutius de les identitats.

– Que l'entorn escolar dels joves en procés de radicalització no va detectar signes d'aquest procés ni va propiciar la seva marginació. Quant a la relació d'aquests amb l'imam Es Saty no va despertar cap mena de sospita en no evidenciar-se de manera ostensible.

1.3. En l'àmbit polític:

– Que la prevenció i la lluita contra el terrorisme gihadista ha estat i continua essent una prioritat dels governs català i espanyol, d'igual manera com ho és per als governs del nostre entorn europeu.

– Que malgrat que existeix plena consciència de la gravetat i complexitat d'aquest fenomen resta encara molt terreny per recórrer, particularment en allò que fa referència a la coordinació entre cossos policials i serveis d'intel·ligència. Un camí que només es pot recórrer des de la lleialtat entre cossos policials i entre governs.

– Que l'acord de Junta de Seguretat de Catalunya de juliol de 2017 d'incorporar de manera efectiva el CME al Centre d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat (CITCO) és altament positiu tant per al CME com per al conjunt de la lluita antiterrorista.

– Que la informació respecte al fenomen de la radicalització que el CME vehicula cap als ajuntaments i també cap als responsables polítics d'afers religiosos és millorable, tant pel que fa a la seva periodicitat com als continguts, bo i respectant la reserva amb la qual cal tractar aquesta qüestió.

– Que existeix un grau de consens raonable, tot i que no unànime, entre formacions polítiques a fi d'evitar la criminalització i l'estigmatització del col·lectiu musulmà com a conseqüència de l'existència del fenomen gihadista. És evident que episodis com el dels atemptats accentuen aquest risc.

2. Durant els atemptats (des de la primera explosió a Alcanar fins l'abatiment dels terroristes)
2.1. En l'àmbit policial:

– Que l'explosió de la casa d'Alcanar va ser conseqüència de la manipulació pels presumptes terroristes del material explosiu que tenien en preparació i que aquest fet va precipitar els plans dels terroristes pel que fa a la materialització dels atemptats.

– Que la primera explosió d'Alcanar, d'una violència inusitada, es va gestionar d'acord amb els protocols policials establerts. La presència d'indicis equívocs en l'escenari dels fets, l'existència d'antecedents d'explosions similars, per bé que menys virulentes, relacionades amb laboratoris de drogues i l'absència d'antecedents vinculats a accions terroristes va fer que al llarg de les primeres hores es treballés amb la hipòtesi que es tractava d'un laboratori d'estupefaents. L'acumulació d'un gran nombre de bombones de butà va donar peu a pensar en la possible existència d'un negoci clandestí de reompliment i venda d'aquestes.

– Que la segona explosió no va desvetllar de manera immediata la sospita sobre una possible fabricació d'artefactes explosius, raó per la qual no es va contrastar amb els tèdax de la Guàrdia Civil, cosa que hauria permès confrontar les visions dels especialistes d'ambdós cossos policials.

– Que el dispositiu Gàbia, de tancament del perímetre de la ciutat de Barcelona, malgrat haver estat oportunament activat, no va poder impedir la fuga dels autors materials dels atropellaments a la Rambla, els quals, després de causar la mort d'un ciutadà, van propiciar ferides greus a una agent del CME.

– Que el dispositiu Cronos, d'establiment de controls policials arreu del territori de Catalunya, va ser oportunament activat als pocs minuts de l'atemptat a la Rambla i va permetre la detecció i el posterior abatiment dels autors materials dels atemptats quatre dies després dels fets.

– Que la gestió de la informació que el CME va subministrar al conjunt de la població i als mitjans de comunicació mentre s'esdevenien els fets, va ser modèlica. Es va fer un ús adequat i eficient dels canals d'informació propis del CME i es va establir amb encert que el gruix de la informació subministrada per mitjà de les successives compareixences davant els mitjans anés a càrrec del màxim responsable del CME, en un intent reeixit de transmetre rigor i serenor davant el desconcert i l'angoixa de la ciutadania.

– Que va existir una adequada i correcta coordinació entre totes les policies i cossos de seguretat des que es va produir la primera explosió fins que els presumptes terroristes van ser abatuts.

– Que l'abatiment dels presumptes terroristes pel CME va respondre exclusivament al risc evident per a la integritat física i la vida dels agents i les persones properes als fets. En tots els casos, l'abatiment es va produir en constatar que els gihadistes exhibien cinturons explosius (que posteriorment es va comprovar que eren simulats) i cridaven proclames de caràcter gihadista en el moment de ser detinguts.

– Que la informació traslladada a les policies locals en el moment de l'emergència va ser suficient, per bé que es detecta espai per a la millora tant pel que fa a la celeritat com a la freqüència, i també en els mitjans utilitzats.

– Que hi ha poca formació operativa i estratègica específiques per afrontar actuacions sota situacions de màxim estrès, com el cas d'atacs terroristes o de grans desastres naturals.

2.2. En l'àmbit de les emergències:

– Que els serveis d'emergències tant de la Generalitat (SEM, Bombers de la Generalitat i Protecció Civil) com de l'Ajuntament de Barcelona (GUB, CUESB i Bombers de l'Ajuntament de Barcelona) es van desplegar amb celeritat i van realitzar la seva feina amb professionalitat, eficiència i una correcta coordinació.

– Que els Bombers de la Generalitat tenen la competència d'investigació d'incendis, però no han desenvolupat totes les funcions que concreten l'exercici d'aquesta competència ni disposen de prou recursos materials per desenvolupar-la i queda reservada la investigació en cas d'atemptats als especialistes dels tèdax.

– Que el dia que es va produir l'atropellament a la Rambla de Barcelona es van donar dues disfuncions greus al centre de gestió del telèfon d'emergències 112 a Barcelona, les raons de les quals no han pogut ser aclarides per la comissió: per una part, el 112 va estar des de les 17: 55 fins les 18: 25 (30 minuts) sense poder rebre trucades d'emergència, amb un contestador posat que tallava la trucada al final de la locució. Per altra part, la comissió ha constatat que cap responsable ni comanament del centre no va fer acte de presència incorporant-se físicament al seu lloc de treball al llarg d'aquella tarda. Consta únicament el seguiment telefònic amb els tècnics de sala que va fer el cap tècnic del 112.

– Que la comunicació i la difusió de les indicacions dels cossos d'emergència en el decurs de la gestió de l'emergència es va fer d'una manera eficient.

2.3. En l'àmbit social:

– Que es va apreciar un comportament exemplar del conjunt de la ciutadania, particularment entre les persones i els col·lectius més propers als fets, com, per exemple, botiguers, hotelers, taxistes o veïnat en general. L'esperit de col·laboració, el comportament humanitari i el respecte escrupolós de les indicacions donades pels cossos policials i d'emergències van contribuir a una millor gestió de l'emergència.

– Que part de les xarxes socials i dels mitjans de comunicació van optar per una sobreexposició gràfica dels atemptats, cosa que va afegir un dolor innecessari a les víctimes i llurs familiars generant una nova i gratuïta victimització d'aquestes.

– Que l'impacte informatiu de l'atemptat va ser d'abast planetari, tant per mitjà de les xarxes de comunicació socials com dels mitjans tradicionals escrits o audiovisuals. Sens dubte, aquest era un objectiu perseguit pels autors de la barbàrie. La crueltat de les imatges, sumada a la diversitat d'orígens, nacionalitats, cultures i procedències geogràfiques de les víctimes va contribuir a exponenciar aquest fenomen i a prolongar-lo en el temps.

3. Després dels atemptats

3.1. En l'àmbit policial:

– Que, d'ençà dels atemptats dels dies 17 i 18 d'agost de 2017, el CME ha estat reconegut a nivell internacional com un cos policial altament qualificat en matèria de lluita contra el terrorisme.

– Que el CME va endegar amb promptitud la revisió crítica del conjunt de procediments i actuacions realitzades en cadascuna de les diferents fases dels atemptats. Aquesta revisió abasta des de l'anàlisi de la implementació dels dispositius Gàbia i Cronos fins a determinats aspectes de la formulació del Proderae, passant per l'anàlisi exhaustiva de les circumstàncies de l'abatiment dels presumptes terroristes o per les raons per les quals la primera hipòtesi de treball després de la primera explosió a Alcanar apuntava a l'existència d'un laboratori d'estupefaents, en lloc d'un laboratori d'elaboració d'explosius.

– Que a nivell del Ministeri de l'Interior ja han estat modificats alguns protocols a fi de detectar compres massives de substàncies precursores per a la fabricació d'explosius, aspecte que sens dubte contribueix a millorar la prevenció.

– Que es fa imprescindible una interlocució normalitzada entre el CME i la resta de policies del nostre entorn estatal i europeu.

3.2. En l'àmbit social:

– Que els responsables dels Serveis Socials del Consell Comarcal del Ripollès, en estreta col·laboració amb l'Ajuntament, han iniciat un doble camí, a partir de l'experiència viscuda: el de promoure iniciatives de caràcter comunitari tendents a recuperar la normalitat perduda arran dels fets esdevinguts; i el de revisar amb una mirada crítica i voluntat constructiva, els criteris que defineixen el grau d'integració d'una persona al si de la comunitat ciutadana, més enllà dels fins ara establerts de la llengua, l'escolarització o haver nascut en territori català o espanyol, entre d'altres.

Recomanacions i propostes de millora

1. En l'àmbit policial:

– Promoure la plena integració del CME al Centre d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat (CITCO), acordada a la Junta de Seguretat de Catalunya el juliol de 2017 i concretada en la Comissió Mixta de Seguretat tinguda el 4 de març de 2018, data a partir de la qual es va fer efectiva.

– Promoure la incorporació del CME a l'Europol, atesa la dimensió global del fenomen gihadista i conscients de la informació i experiència que el CME pot rebre i també aportar a l'esmentat organisme.

– Millorar la coordinació entre els serveis penitenciaris de tot l'Estat i el CME en matèria de persones susceptibles de radicalització.

– Utilitzar de manera intensiva els diversos mecanismes de coordinació entre els diferents cossos policials, particularment en tot allò que fa referència a la lluita contra el terrorisme gihadista i la prevenció de la radicalització.

– Estudiar la incorporació del conjunt de cossos policials presents a Catalunya al dispositiu Cronos, atès el seu desplegament a la totalitat del territori de Catalunya.

– Vetllar perquè la relació entre el CME i el Centre Nacional d'Intel·ligència continuï sustentant-se sobre el principi de mútua lleialtat.

– Incorporar de manera sistematitzada la informació provinent de les policies locals en les anàlisis de prevenció de la radicalització i lluita contra el terrorisme gihadista.

– Preveure formació operativa específica per a situacions d'estrès com, per exemple, les pràctiques de tir en aquest escenari, també per a les policies locals.

– Redactar protocols d'informació bidireccional entre el CME i les policies locals en casos d'emergència o catàstrofe i millorar els mecanismes de reacció davant un cas d'atemptats entre els diferents cossos policials.

– Reclamar al Ministeri de l'Interior la redacció del Reglament de la Llei 8/2017, de 8 de novembre, sobre precursors d'explosius, atesa la seva importància per a la detecció de possibles casos de fabricació d'explosius.

– Promoure l'avaluació periòdica dels Proderae en coordinació amb els representants de la comunitat educativa.

– Estudiar fórmules que permetin un control efectiu dels imams a fi d'evitar la reiteració del que va succeir amb l'imam Es Saty, bo i respectant l'autonomia de les comunitats islàmiques, la presumpció d'innocència d'aquests i evitant la seva estigmatització.

2. En l'àmbit de la gestió de les emergències:

– Redactar protocols específics per a municipis turístics en cas d'emergència en època de temporada alta.

– Redactar protocols d'avituallament per a la població en el marc dels plans d'emergència.

– Assegurar que el suport psicològic adequat es mantingui el temps necessari a fi de poder realitzar un seguiment adequat de les persones afectades.

– Revisar i, si s'escau, formular protocols d'operativa per a grans emergències per al telèfon d'emergències 112.

3. En els àmbits polític, educatiu, social i comunicatiu:

– Promoure de manera efectiva el reconeixement de la diversitat com a valor present al si de la nostra societat i construir, amb la participació de totes i tots, un model de convivència sustentat sobre els valors del respecte, la cohesió social i una veritable integració.

– Promoure polítiques públiques que contribueixin a fugir de la «guetització» als nostres pobles i ciutats en estreta col·laboració amb el món municipal.

– Desenvolupar indicadors de prevenció de la violència i la radicalització posant l'èmfasi en el què i el com més que no pas en el qui.

– Abandonar la narrativa que subratlla la incompatibilitat entre l'islam i la democràcia, ja que afavoreix l'estigmatització dels musulmans.

– Promoure els valors de la democràcia i la participació de la ciutadania en els diferents espais institucionals de participació ciutadana.

– Promoure el model dialògic de prevenció i resolució de conflictes a les escoles.

– Promoure el diàleg interreligiós i la cooperació entre els líders religiosos de les diferents confessions i religions.

– Incloure les comunitats afectades en el disseny, la implementació i l'avaluació de les polítiques de prevenció dels processos de radicalització.

– Informar de manera adequada i periòdica els responsables d'afers religiosos del Govern de la Generalitat i dels ajuntaments, sobre possibles riscos de radicalització als seus respectius àmbits d'actuació.

– Impulsar la reflexió en l'àmbit dels mitjans de comunicació respecte a l'ús que es pot fer d'imatges de menors en situacions específiques d'emergència o catàstrofe.

– Definir indicadors que identifiquin i mesurin la presència de violència a les escoles i els instituts de secundària.

– Aprofundir en l'estudi i la implementació de mecanismes que permetin conjugar la protecció dels menors i la seva presumpció d'innocència, amb la petició de col·laboració ciutadana en casos de menors amb conductes potencialment susceptibles de caure en processos de radicalització.

Conclusions del Grup Parlamentari de Ciutadans

1. Introducció

Durant dècades, sobretot en els anys setanta i vuitanta, les organitzacions terroristes vinculades a l'Orient Mitjà que actuaven als països occidentals ho feien seguint pautes i estructures similars a altres organitzacions terroristes de caire radical i revolucionari, sense referències explícites a la religió. La motivació que tenien els terroristes radicals que les integraven tenien molt poc o gens a veure amb cap tipus de referència religiosa. Els seus integrants eren reclutats i ensinistrats per organitzacions radicals de motivació aparentment política i predominantment laica. Probablement el punt d'inflexió es pot situar en l'aparició d'organitzacions terroristes que van participar activament en la guerra d'Afganistan contra la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques durant la dècada dels vuitanta i que, un cop acabada aquesta guerra, van col·laborar amb els talibans i van començar un procés d'internacionalització que va fer servir la crida a una suposada «guerra santa» per reclutar «fidels» per combatre els «infidels».

Els grups terroristes que sota diverses denominacions han fet servir un procés de radicalització dels seus integrants basat en la crida a la suposada «guerra santa» han imposat també als seus «fidels» la pràctica suïcida en l'execució dels seus atemptats. Precisament a Europa el primer atemptat en què alguns dels autors es van suïcidar abans de deixar-se detenir va ser el de l'11 de març del 2004, en què una part dels terroristes, envoltats per unitats especials de la Policia Nacional, van optar per morir fent servir una gran quantitat d'explosius. Però feia ja molts anys que les tàctiques suïcides es feien servir de manera sistemàtica, especialment a països de majoria musulmana però també en els atemptats contra les torres bessones a Nova York, l'11 de setembre de 2001.

Des d'aleshores, la majoria dels atemptats provocats per aquestes organitzacions terroristes han fet servir tàctiques suïcides o, si més no, els seus autors els han comès amb una clara voluntat de morir matant. És a dir, han actuat amb menyspreu absolut cap a la vida, fins i tot la pròpia, amb la falsa creença que la pèrdua de la vida era el camí més ràpid cap al «paradís».

Les organitzacions que han estat predominants en aquest tipus d'activitat terrorista són Al-Qaeda i l'autoanomenat Estat Islàmic, també conegut per Daeix. Aquesta última és la que sembla predominant en el món del terror vinculat a la suposada «guerra santa» i està relacionada directament o indirectament amb la majoria dels atemptats terroristes perpetrats els darrers anys a Europa. És en aquest àmbit terrorista en què s'han de incloure també els atemptats del 17 i 18 d'agost del 2017 a Barcelona i Cambrils.

Hem de ser conscients que aquesta modalitat de terrorisme, d'abast internacional, disposa d'una capacitat enorme de radicalitzar i reclutar «fidels» disposats a morir matant. I aquesta amenaça perdurarà en el temps. Una radicalització en què intervenen factors diversos, de tipus personal, d'índole psicològica, de caire «religiós» i que, sovint, està relacionada també amb qüestions de l'entorn socioeconòmic. Una radicalització que arriba a convertir en assassins terroristes a persones que veritablement formen part de la nostra societat. Com ha estat el cas que ens ocupa.

2. Radicalització en ambients d'aparent integració

El procés de radicalització que es va produir en el grup de joves de Ripoll és quelcom més que una anècdota. Aquest procés, en un ambient social i fins i tot econòmic d'aparent integració, s'ha trobat sovint en altres grups i individus que han acabat cometent terribles atemptats contra els seus conciutadans. És ben cert que els instruments de què disposen les organitzacions terroristes per a reclutar i radicalitzar «fidels» són diversos i de gran abast. La xarxa és plena de crides i proclames de radicalització terrorista.

Quan parlem d'integració en una societat sovint ho fem des d'una òptica subjectiva, sense adonar-nos que la nostra percepció no ha de coincidir, necessàriament, amb la dels individus que acaben integrant-se en aquestes organitzacions terroristes. Si aquesta radicalització i integració en grups terroristes s'acaba produint és perquè no n'hi ha prou amb tenir la residència ni tan sols la nacionalitat, o amb tenir unes relacions cordials, fluides i positives en l'àmbit veïnal, o haver rebut una bona educació, o tenir una bona feina i uns ingressos que assegurin una bona qualitat de vida, etc. Totes aquestes qüestions són indispensables i molt necessàries per a sentir-se integrat en la societat amb la qual es conviu. Però de vegades no n'hi ha prou.

Perquè els individus que acaben en les xarxes d'organitzacions terroristes i que acaben cometent atemptats contra els que haurien de ser els seus conciutadans ho fan perquè en realitat no tenen un veritable sentiment de pertinença. En les nostres ciutats i els nostres pobles hi ha diverses qüestions que poden condicionar tenir o no tenir un veritable sentiment de pertinença. Són qüestions diverses que cadascú viu i percep de manera absolutament subjectiva.

És per això que s'han de buscar estratègies que detectin la radicalització. És molt important detectar la radicalització. Però aquesta radicalització no es produeix mai d'un dia per l'altre. És un procés llarg, per fases. I cal conèixer a fons quins són els factors principals que poden portar un individu o un grup d'individus a radicalitzar-se i a convertir-se en assassins. Però també cal conèixer els indicadors que permetin detectar aquesta radicalització en cadascuna de les seves fases.

Aquest és el veritable repte per al futur immediat. No només afinar i millorar les eines de detecció precoç de la radicalització. Cal construir un relat que refermi els valors democràtics de la nostra societat per damunt dels cants de sirena cap al radicalisme que, per múltiples vies, poden arribar d'una manera prou senzilla a joves com els de Ripoll. Cal que amb el reforçament col·lectiu d'aquests valors democràtics aconseguim que joves com els que van acabar radicalitzats i convertits en terroristes els facin seus abans de caure en les mans dels grups que fan la prèdica radical. Hem d'aconseguir, per la via del reforçament dels valors democràtics compartits, que els joves i els individus

susceptibles de ser radicalitzats els facin seus i se sentin no només identificats amb aquests valors sinó també plenament integrats.

Aquesta estratègia ha de ser proactiva i coordinada, impulsada per totes les administracions públiques i amb la participació i implicació del teixit associatiu. Una estratègia de desradicalització que ha de minimitzar els factors de risc que poden alimentar i afavorir la radicalització i el trànsit cap al terrorisme totalitari. Una estratègia que ha de enfortir els valors essencials de la democràcia i que ha de combatre eficaçment els factors socials que fan difícil, si no impossible, el sentiment de pertinença a una societat oberta i democràtica. Una estratègia que he d'evitar qualsevol tipus d'exclusió social, que ha d'impedir la discriminació, que ha d'eliminar amb el racisme i la xenofòbia.

Només per aquesta via, amb la implicació plena de les administracions públiques i del teixit associatiu als nostres pobles i ciutats aconseguirem evitar la radicalització en àmbits d'aparent integració.

3. La resposta de la societat als atemptats

La tarda del 17 d'agost de 2017, quan es va començar a tenir consciència que s'havia produït un gravíssim atemptat a la Rambla de Barcelona, quan les pitjors notícies començaven a confirmar-se, les persones que eren a l'epicentre, malgrat la por i la terrible sensació d'inseguretat individual i col·lectiva, van mantenir prou serenitat per començar a ajudar les víctimes, en uns casos, i en d'altres per seguir les indicacions i instruccions que, per a la seva seguretat, donaven les forces de seguretat i els diferents serveis d'emergències. Cal recordar que en el primer moment hi havia una gran quantitat d'atropellats dispersats a la Rambla, al llarg dels gairebé cinc-cents metres que va recórrer la furgoneta amb què es va perpetrar l'atemptat.

Moltes de les persones que es trobaven a la Rambla i la rodalia en el moment de l'atemptat van quedar confinades en establiments oberts al públic, restaurants, botigues, bars i cafeteries. La col·laboració dels propietaris i responsables d'aquests establiments va ser encomiable en tot moment i les tasques dels serveis d'emergència i de les forces de seguretat van facilitar la resposta primera a les conseqüències de l'atemptat.

L'activació dels dispositius policials per a trobar els possibles autors de l'atemptat de Barcelona va comportar també un immens caos circulatori que els conductors i els ciutadans directament afectats van suportar amb calma, encara que amb el temor provocat per la gravetat de l'atemptat i el desconeixement precís del que passava a la ciutat.

4. L'actuació dels serveis d'emergència i de les forces de seguretat in situ

La capacitat de reacció de les forces i cossos de seguretat, des del primer moment, va ser molt meritòria. Cal agrair públicament la resposta professional i immediata dels agents de la Guàrdia Urbana de Barcelona, dels Mossos d'Esquadra, dels treballadors de seguretat privada dels establiments de la zona de la Rambla, del personal d'emergències mèdiques i de totes les persones que, de manera immediata, van col·laborar en minimitzar els gravíssims efectes de l'atemptat. El mateix val a dir respecte de l'atemptat de Cambrils, en què la col·laboració de la Policia Local i els Mossos d'Esquadra va ser ràpida i fluida, com ho era a tot Catalunya, ja que tan bon punt es va determinar que els esdeveniments de la Rambla a mitja tarda del dijous 17 d'agost no eren cap accident sinó que el que s'havia produït era un atemptat

massiu fent servir una furgoneta com a arma homicida, el Cos de Mossos d'Esquadra i les policies locals de Catalunya es van mobilitzar i van activar els protocols de col·laboració entre elles i amb la Guàrdia Civil i la Policia Nacional.

Cal destacar que la Guàrdia Urbana de Barcelona va tenir una molt bona resposta no només per la professionalitat i entrega dels agents que van participar *in situ* en l'atenció a les víctimes de l'atemptat de la Rambla, sinó també perquè en el si del cos de policia de l'Ajuntament de Barcelona s'havien organitzat i desenvolupat accions formatives específiques per a actuar i gestionar davant de situacions d'emergència derivades d'atacs d'aquestes característiques que, d'altra banda, s'havien produït en altres ciutats europees amb anterioritat. Aquesta capacitació prèvia va ser també determinant en la qualitat de la resposta.

Mereix especial menció l'excel·lent resposta del Servei d'Emergències Mèdiques. La gravetat de l'amenaça d'atemptats amb moltes víctimes, que ha estat present d'una manera continuada des dels atemptats del corredor de l'Henares a Madrid (11/03/2004), com s'ha vist posteriorment en ciutats com Londres (07/07/2005), Boston (15/04/2013), Paris (13-14/11/2015) o Niça (14/07/2016), ha fet que els serveis de protecció civil i d'emergències mèdiques i les forces i cossos de seguretat hagin treballat en planificar i millorar la capacitat de resposta i la coordinació de tots els serveis, des del punt de vista operatiu i fins i tot institucional. Aquesta planificació i el procés de millora de les capacitats de resposta, amb les conseqüents accions formatives impartides d'una manera continuada als operadors dels serveis, van ser determinants en la qualitat de la resposta.

Els mateixos serveis d'emergències mèdiques, de protecció civil i les forces i cossos de seguretat, estan fent una anàlisi continuada de l'evolució i les implicacions de les amenaces, amb el necessari esperit crític, a fi de millorar les seves capacitats i assegurar una resposta ràpida, adequada i eficaç en aquestes situacions crítiques amb múltiples víctimes que, malauradament, es poden produir novament en qualsevol moment i a qualsevol indret.

5. L'impacte dels atemptats en la convivència i la interculturalitat

Tot i que la resposta de la societat catalana als atemptats va ser, en línies generals, de caire positiu, no podem deixar de banda que la gravetat de les conseqüències dels esdeveniments de l'agost del 2017 ha tingut impacte sobre la convivència, l'acceptació de les diferents cultures i la integració o sentiment de pertinença, especialment envers de la comunitat d'origen musulmà, practiquin o no la seva religió.

Un municipi que ha quedat fortament impactat pels atemptats de l'agost de 2017, que van provocar desconfiança i fins i tot fractura amb la comunitat musulmana, però que ha volgut treballar per a aconseguir una convivència social i intercultural més forta. En aquest sentit, des de l'Ajuntament s'ha impulsat un nou pla de convivència, amb un seguit d'accions adreçades a millorar el model d'integració de les comunitats d'origen estranger, entre les quals la predominant a Ripoll és la d'origen magrebí i religió musulmana.

Recomanacions i propostes de millora

6. L'estratègia per a aconseguir el triomf de la democràcia

Com s'ha vist reiteradament, l'aparent integració a la societat no és garantia que no hi hagi radicalització i terrorisme. Això és així perquè individus o

grups que, en aparença, estan integrats no s'acaben d'identificar amb la societat amb la qual conviuen. Aquests individus susceptibles de radicalització ho són, sobretot, perquè no acaben de tenir definit un sentit de pertinença i no veuen com a seus els valors que l'ordenament democràtic propugna i defensa. Sovint és així perquè hi ha algú radicalitzat i amb intenció de radicalitzar-ne d'altres i combatre amb violència els valors democràtics de la nostra societat.

Conclusions del Grup Parlamentari Republicà

1. Consideracions prèvies

A. Motivació inicial

El 17 i 18 d'agost de 2017 passaran a la història del nostre país perquè van comportar els primers atemptats terroristes d'arrel islàmica perpetrats a Catalunya.

Aquesta comissió es va constituir amb l'objectiu de posar llum sobre els fets succeïts a Barcelona i Cambrils, però també a Ripoll i Alcanar des de principis de 2017.

B. Handicap del plantejament inicial

Alguns experts han focalitzat la seva anàlisi en els membres del col·lectiu àrab en general i el marroquí en concret. Aquest fet s'ha produït en part perquè no es va orientar adequadament el contingut de les seves compareixences. Amb la perspectiva de gairebé dos anys de treballs de la comissió estem en disposició d'afirmar que apostar per un enfocament tan parcial no optimitza la utilitat d'aquesta. Per això i sense perdre de vista la vàlua de les aportacions dels compareixents, cal tenir clar que l'amenaça de l'extremisme violent transcendeix comunitats, confessions religioses i orígens, per la qual cosa els aprenentatges que en sorgeixen i les accions sobre les polítiques públiques que se'n promoguin, han de superar aquesta mancança.

C. Consideracions etimològiques

En qualsevol aproximació teòrica els termes són molt importants perquè condicionen la interpretació dels fenòmens. Aquesta aproximació etimològica ens pot permetre evitar assumpcions indirectes les quals finalment descobrim que també contribueixen a alimentar dinàmiques contraproduents.

L'ús de termes erronis és part del problema perquè contribueix a la construcció del marc mental que precisament pretenem evitar. No podem donar per fet que el conjunt de la societat, o si més no una part important, entén les diferències entre les interpretacions de l'Islam, que coneix l'origen polític del conflicte, que té la capacitat de segmentar i no generalitzar les conductes.

En aquest sentit, la professora emèrita d'estudis àrabs i islàmics de la Universitat de Barcelona, Dolors Bramon, compareixent a la comissió, en les seves recomanacions proposava aparcar el terme *gihad* perquè afirmava que no reflecteix el significat real de la paraula. Deia la professora emèrita Bramon: «Gihad és l'esforç per ser cada dia millor persona, que es torna obligació religiosa per a tots els musulmans. També és el combat contra l'enemic de l'Islam amb unes condicions determinades que no es compleixen en l'acció terrorista», per reblar finalment amb: «hem d'abandonar l'ús del terme *gihadisme*».

Per la seva banda, els coordinadors del màster en Comunicació de Conflictes Armats, Pau i Moviments Socials de la Universitat Autònoma de Barcelona, Xavier Giró Martí i Antoni Castel apostaven també per combatre la caracterització dels col·lectius, la generalització, la inducció dels fenòmens i l'etnificació delictiva. Per a Giró i Castel, parlar en termes de»terrorisme» converteix els seu actes en irracionals, obviant que al darrere hi ha una motivació política. El terme terrorisme està massa connotat d'aquesta interpretació.

També el doctor en seguretat internacional, professor de terrorisme i antiterrorisme de la Universitat de Barcelona i especialista en radicalització terrorista, Mario Toboso, afirmava que «hem de fer una aproximació molt més escèptica i neutra, parlar de conceptes, doncs, que no tinguin aquesta càrrega d'èpica, com quan parlem de llop solitari, o de dramatisme quan parlem de terroristes kamikazes».

Cal evitar l'ús del singular en l'expressió «extremisme violent», ja que n'hi ha de moltes classes i l'ús del singular ens acaba remetent a un únic tipus d'extremisme violent, el relacionat amb l'Islam.

Pel que fa a la utilització del verb «abatre», cal tenir present que de forma inconscient evoca una terminologia vinculada amb el món de la cacera i, per tant, indirectament deshumanitza l'objectiu. En lloc seu alguns experts proposen el verb «neutralitzar».

Hem de treballar per a garantir que la raó guanyi la partida a l'emocionalitat i això és responsabilitat de tots els àmbits de la societat, també del periodisme, amb l'Administració pública i les institucions al capdavant. No podem caure en una determinada utilització del llenguatge periodístic i polític, un determinat lèxic, que promou la identificació de conductes reprovables amb col·lectius, que els criminalitza des d'un mecanisme tan bàsic com la generalització.

D. El repte de la radicalització

La principal reflexió que sorgeix de l'anàlisi conjunta de les intervencions dels compareixents a la comissió és que el país ha d'afrontar el repte de la radicalització dels extremismes violents des d'una perspectiva fonamentalment socioeducativa, transcendint els enfocaments clàssics.

Segons el Doctor Toboso, «en aquest procés, entre esglaó i esglaó, per l'ascensió d'aquest patró de radicalització, hi ha períodes de dubte, d'ambivalència, de dissonància cognitiva. És aquest espai el que poden omplir les narratives alternatives per tal de tornar a desfer ideològicament i crear dics de contenció ideològics per tal que no progressi dins d'aquest patró, també cal promoure la mentoria social, per fer més fàcil que l'entorn familiar i social sàpiga identificar i reconduir conductes de radicalització, més enllà de l'acció policial».

Majoritàriament, els experts han conclòs que la resposta de la seguretat és l'expressió de les mancances preventives del mateix sistema. Per tant, el trànsit de les polítiques reactives a les preventives passa per socialitzar les polítiques de seguretat enlloc de promoure el reassegurament de l'entorn social. Desobeint aquestes recomanacions, ens podem convertir en part del problema i no pas en la solució.

E. La quotidianitat com a element clau

És incòmode descobrir que l'agent radicalitzador més efectiu és la quotidianitat. Elements d'aquesta esdevenen clau en aquest procés: el nostre comportament inconscient dictant la naturalesa de les relacions laborals, veïnals i personals, el llenguatge a peu de carrer i als mitjans de comunicació, les polítiques públiques en matèria de llibertat religiosa i de centres de culte, la segregació indirecta als centres educatius, la precarització laboral, entre d'altres, provoquen un impacte en els nostres conciutadans accentuant la percepció que l'exercici de drets fonamentals a Catalunya és asimètric.

Les reflexions del representant de l'Espai Antiracista de Salt i Girona, Mostafa Shaimi, davant de la comissió van ser especialment colpidores i reflecteixen una realitat, com dèiem, incòmoda, però que cal afrontar. «A Catalunya hi ha diferència en el dret, i la negació del dret a la diferència; però també hi ha negació del dret a la indiferència (que els altres em percebin com a normal i no em prestin una atenció especial. Existeix un racisme estructural. El racisme és una matriu organitzadora, és un eix vertebrador de la nostra societat, la catalana. Cal que ho acceptem. Entre d'altres conductes hi ha l'expulsió del paisatge urbà de les identitats minoritàries.»

Prendre consciència d'aquest fet suposa afrontar el repte de repensar profundament les estructures de l'estat del benestar, i de la salvaguarda de drets fonamentals, més que no pas de plantejar un escenari d'intensificació de les polítiques de seguretat pública.

F. Superar el concepte clàssic de seguretat per avançar cap a la seguretat humana

Cal una reformulació sincera del concepte clàssic de seguretat pública per a avançar cap a la seguretat humana, entesa aquesta com la salvaguarda dels drets fonamentals per mitjà d'uns serveis públics de qualitat i accés universal implementant una economia pròspera que garanteixi la igualtat d'oportunitats i que, alhora, acompanyi els col·lectius més vulnerables. En resum, enfortint un estat del benestar que garanteixi la inclusió real.

En aquest repte cal posar la transformació social al servei de les persones apoderant la ciutadania organitzada i posant els serveis públics, en especial el sistema educatiu, a disposició dels actors de tots els àmbits que estiguin disposats a afrontar aquesta transformació de fons i no només de forma.

La por s'alimenta de les desigualtats i l'autoritarisme; el repte de la radicalització violenta, per tant, s'ha d'encarar sobre la base dels drets civils i polítics i utilitzant la millor eina de la que disposem: la justícia social.

Seguir amb la tradició, inequívocament integradora, del catalanisme cultural implica, necessàriament, la participació en aquest procés d'un ampli ventall de sensibilitats socials, culturals i polítiques, també de ciutadans i ciutadanes amb orígens, punts de partida i sentiments de pertinença molt diversos, actualitzant aquesta tradició per incorporar-la a la complexitat constitutiva de les societats modernes del segle XXI.

2. Descripció dels fets i les conseqüències

A. Els atemptats del 17 i 18 d'agost: explosió de la casa d'Alcanar i atemptats a Barcelona i Cambrils

El 16 d'agost de 2017, poc abans de la mitjanit, una gran explosió va destruir una casa situada a Alcanar. Com a resultat de l'explosió, dos homes que es trobaven dins la casa van morir (entre ells l'Imam de Ripoll, Abdelbaki Es

Satty, cap de la cèl·lula terrorista) i un tercer va resultar ferit i va ser traslladat a l'hospital de Tortosa.

En un primer moment, les autoritats, bombers i Mossos d'Esquadra, no van sospitar cap relació entre l'explosió i el terrorisme. De fet, la primera hipòtesi apuntava cap a una explosió de gas. La forta olor que desprenia la zona i la troballa de diverses bombones de butà semblaven refermar-ho. A mesura que anaven passant les hores i sobre la base dels materials i els documents que es van anar localitzant a la zona de l'explosió es va establir una segona hipòtesi que relacionava l'incident amb la deflagració d'un laboratori de drogues.

L'endemà, 17 d'agost, durant les tasques de desenrunament de la casa d'Alcanar, es va produir una segona explosió. Entre la runa es va localitzar un precursor de substàncies explosives, aigua oxigenada, pel que es va començar a plantejar la hipòtesi definitiva: es tractava d'un lloc on s'estaven sintetitzant explosius i preparant un atac presumiblement terrorista. De manera pràcticament simultània es va produir l'atac a la Rambla de Barcelona.

Es va establir específicament que la casa d'Alcanar era la base d'operacions d'una cèl·lula terrorista que estava produint explosius per a dur a terme un atac terrorista. Més concretament, es va determinar que el producte era el triperòxid de triacetona (TATP). El fet que aquest sigui utilitzat habitualment per l'organització terrorista transnacional Daeix, on rep la denominació 'la mare de Satan', va conduir a relacionar la cèl·lula amb aquesta grup terrorista.

La intenció dels terroristes era la de perpetrar un atemptat terrorista de grans dimensions a Barcelona. L'explosió de la casa d'Alcanar, amb la pèrdua de la base d'operacions i espai de fabricació dels explosius i amb la mort del líder de la cèl·lula, l'imam Es Satty, va precipitar que la resta d'integrants encara actius optessin per modificar els plans inicials havent d'improvisar una nova mecànica per als atemptats mitjançant l'ús de vehicles. Aquests atacs es van dur a terme el mateix dia 17 d'agost a Barcelona i unes hores més tard, a la mitjanit del 18 d'agost, a Cambrils.

El dijous 17 d'agost, a les 16: 50 h, una de les furgonetes de lloguer que van usar els terroristes en les tasques de preparació dels materials explosius va entrar a la part alta de la Rambla de Barcelona i va començar a envestir desenes de persones. El conductor (Younes Abouyaaqoub) va anar fent esses al llarg d'uns 550 metres a fi d'atropellar el nombre més alt de persones possible i finalment es va aturar a l'alçada de mitja Rambla, just a sobre del mosaic de Joan Miró. L'acció dels atropellaments a la Rambla va provocar la mort de 13 persones i hi va haver-hi més de 100 ferits de diverses nacionalitats.

Un cop aturada la furgoneta al mig de la Rambla, el conductor d'aquesta va fugir a peu de la zona tot travessant el mercat de la Boqueria.

Pocs minuts després de l'atac terrorista a la Rambla es va activar l'Operatiu Gàbia a Barcelona, amb el desplegament d'un fort dispositiu policial establert per a tallar les diferents entrades i sortides de la ciutat. Al mateix temps, també es va posar en marxa el dispositiu antiterrorista Cronos. Paral·lelament, per mitjà dels diferents canals de comunicació d'emergències oficials, es va demanar a la ciutadania que no sortís al carrer a la zona afectada pels atemptats i que els vianants es protegissin en portals i locals propers.

Aquests dispositius de control antiterrorista van causar un col·lapse de trànsit a la ciutat comtal que es va allargar fins a altes hores de la nit, atès que es verificava un per un qualsevol vehicle que intentés sortir de la ciutat.

Les estacions de Renfe de Plaça Catalunya i Passeig de Gràcia es van tancar i els trens no hi efectuaven parades. També es van tancar diverses estacions de metro, com les d'Universitat, Plaça Catalunya, Paral·lel, Drassanes i Passeig de Gràcia, i les línies de bus que travessen la zona. També es van tallar la ronda de Dalt i la ronda del Litoral, i es van realitzar controls a les principals sortides de la ciutat.

L'autor dels atropellaments a la Rambla es va adreçar cap a la part alta de la ciutat de Barcelona, on va robar un cotxe apunyalant-ne el conductor, que va resultar mort. Després, amb aquest mateix cotxe, va fugir i a l'avinguda Diagonal de Barcelona, davant de l'edifici del RACC, en un punt on el Cos de Mossos d'Esquadra tenia establert un control de pas del dispositiu Gàbia, va llançar el vehicle i va aconseguir travessar-lo a gran velocitat. El conductor va envestir dos agents dels Mossos d'Esquadra, que van disparar fins a 10 trets al vehicle, però aquest va aconseguir fugir. El conductor, en aquell moment encara sense identificar, va optar per aturar-se pocs quilòmetres més endavant, a Sant Just Desvern, davant mateix de l'edifici Walden, va abandonar el vehicle i va fugir.

Passada la mitjanit del 18 d'agost de 2017, els Mossos d'Esquadra van informar que hi havia un dispositiu policial en marxa a Cambrils i que la població havia de romandre a casa seva i evitar la difusió de rumors que poguessin interferir en l'operatiu policial. A les 1:30 hores de la nit, un Audi A3 negre va irrompre a gran velocitat al carrer Jaume I de Cambrils i va envestir un vehicle policial amb el logotip del Cos de Mossos d'Esquadra per, pocs metres després del control, acabar bolcant davant del Club Nàutic. Del cotxe van baixar cinc homes armats amb ganivets i una destral, i dotats amb cinturons que simulaven explosius. Van intentar agredir la patrulla del Cos de Mossos d'Esquadra i van atacar alguns vianants, una persona va resultar-ne morta i unes altres ferides. Després, un sol agent dels Mossos d'Esquadra va aconseguir neutralitzar a trets quatre dels terroristes. El cinquè atacant va fugir a peu per l'avinguda de la Diputació cap al Passeig Marítim de Cambrils per, finalment, un centenar de metres després, també ser neutralitzat per un altre agent.

L'autor material de l'atropellament a la Rambla de Barcelona del 17 d'agost, després d'escapar-se del control policial a l'avinguda Diagonal, va estar en situació de recerca i detenció durant 4 dies fins que els Mossos d'Esquadra el van neutralitzar el dilluns 21 d'agost, en una zona de vinyes de Subirats (Alt Penedès). Younes Abouyaaqoub s'havia convertit en l'home més buscat del país; la crida a la col·laboració ciutadana va funcionar i els Mossos d'Esquadra van trobar Abouyaaqoub després que alguns testimonis van informar de la seva presència a la zona de Subirats; portava un cinturó d'explosius simulat i va cridar «Al·là és gran!» abans de ser neutralitzat pels trets de la policia.

B. Els cossos de seguretat davant l'amenaça de l'extremisme

B.1 Llums i ombres en les compareixences en matèria de seguretat

En el procés de constitució d'aquesta comissió es va veure molt clar que el testimoni tècnic dels cossos de seguretat amb competències al territori de Catalunya era molt important per a entendre l'evolució dels atemptats de Barcelona i Cambrils, i també el dels seus caps operatius i polítics.

La proposta de compareixences incloïa membres del Cos de Mossos d'Esquadra, de la Guàrdia Urbana de Barcelona i de la Policia Local de Cambrils, del Cos Nacio nal de Policia (CNP), del Cos de Guàrdia Civil (GC), del Centre Nacional d'Intel·ligència (CNI) i els càrrecs polítics responsables de les competències en matèria de seguretat i intel·ligència del Govern de Catalunya i del Govern espanyol.

Els testimonis de tots aquests actors de la seguretat pública havien de ser fonamentals per a aclarir els fets i definir una proposta que permetés superar les mancances del model vigent.

Aquesta comissió va rebre amb sorpresa la incompareixença dels membres dels cossos de seguretat de l'Estat espanyol, dels seus caps operatius i de tots els càrrecs polítics convocats amb una sola excepció: l'exsecretari d'Estat per a la Seguretat del Govern Espanyol, el senyor José Antonio Nieto. Aquesta comissió vol agrair l'acte de responsabilitat política que va suposar la seva compareixença.

Aquestes incompareixences no només han deixat massa incògnites sobre aspectes fonamentals de la investigació, sinó que fins i tot les han alimentat.

Algunes d'aquestes incògnites són realment pertorbadores i s'han vist reforçades pel testimoni d'alguns compareixents.

Quin era el vincle de l'imam Abdelbaki Es Satty amb el CNI?

Per què el Cos Nacional de Policia va visitar fins a 3 vegades l'oratori de Ripoll abans dels atacs?

Per què els responsables de l'oratori de Ripoll mai no van rebre resposta del Cos Nacional de Policia a la seva sol·licitud d'informació sobre el llavors candidat a Imam?

Aquesta comissió ha sabut que tots els cossos de seguretat gestionen habitualment informacions relatives a amenaces vinculades amb l'extremisme violent i que en la majoria de casos el resultat de la investigació conclou que no tenen veracitat. Tanmateix, obrir dubtes sobre assumptes tan sensibles no encaixa amb el concepte de servei públic associat a la gestió política. Com dèiem aquestes qüestions, ara per ara, no tenen resposta sobre la base de les informacions que ha aconseguit recopilar aquesta comissió i, malgrat tot, és responsabilitat del Govern de Catalunya continuar treballant per a respondre-les.

B.2 Els òrgans d'informació i coordinació interpolicial

En el marc europeu existeixen estructures de col·laboració entre els diferents cossos de seguretat dels estats membres que pretenen garantir que les dades d'intel·ligència que generen cadascun d'aquests cossos es puguin compartir, en especial en matèria d'extremisme violent. Un d'aquests òrgans a nivell europeu és l'Europol. La correspondència a nivell de l'Estat espanyol és el Centre d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat (CITCO), i al seu torn la Junta de Seguretat de Catalunya exerceix també algunes d'aquestes funcions al territori català.

El Cos de Mossos d'Esquadra, com a policia integral de Catalunya, té competències en la protecció de la seguretat ciutadana i, per tant, en la lluita contra el terrorisme, i vol liderar la resposta policial a l'amenaça de l'extremisme violent. Treballa coordinadament amb les policies locals de Catalunya i amb els altres cossos policials. A més, la seva estratègia de seguretat s'emmarca en el Pla d'acció de la Unió Europea per la lluita contra el terro-

risme i les seves diferents manifestacions. La incorporació al CITCO resulta decisiva i és molt important. Aquesta coordinació i cooperació amb la resta de forces policials de la UE és essencial per a una resposta a l'alçada de l'amenaça, per aquest motiu també és important ser membre d'Europol.

Abans dels atemptats terroristes del 17 d'Agost el Cos de Mossos d'Esquadra no formava part del CITCO i d'Europol. A més, poques setmanes abans dels atemptats es va reunir la Junta de Seguretat de Catalunya, després de 8 anys sense convocar-se.

B.3 Polítiques de seguretat davant de l'extremisme violent a Catalunya. El Cos de Mossos d'Esquadra i les policies locals

B.3.1 Formació policial abans dels atemptats

Abans dels atemptats a Barcelona i Cambrils, Catalunya ja es trobava en situació d'amenaça terrorista nivell 4 sobre 5.

La direcció del cos va optar perquè els Mossos d'Esquadra i les policies locals es formessin en gestió d'atemptats terroristes, especialment després dels atacs terroristes que van patir diferents ciutats de països de l'entorn de Catalunya, com Paris, Niça, Brussel·les o Londres.

B.3.2 Els dispositius Gàbia i Cronos

Els Mossos d'Esquadra van preparar diferents dispositius per a afrontar l'escenari d'un atemptat terrorista. Aquests dispositius són el Cronos i el Gàbia.

Cronos: S'anomena així l'operatiu policial dissenyat pel Cos de Mossos d'Esquadra que activa totes les unitats i especialitats de la policia catalana en cas d'atemptat terrorista. Aquest protocol afecta tot el cos i es va dissenyar arran dels atemptats islamistes a París el 2015. El dispositiu té dues línies d'actuació: una té l'objectiu de capturar els terroristes i l'altre el d'evitar rèpliques. Per aquesta segona línia d'actuació se situen policies en punts d'interès, especialment sensibles, per tot el territori català. El dispositiu Cronos canvia les condicions de treball dels agents activant tota la plantilla que no estigui de vacances i assignant-los torns de 12 hores per a dividir la plantilla en torn de dia i torn de nit. Aquesta activació s'aplica, com diem, a totes les unitats del Cos de Mossos d'Esquadra. Es va activar per primer i únic cop fins avui després de l'atemptat a la Rambla de Barcelona el 17 d'agost de 2017 i es va mantenir actiu fins al dia 22 del mateix mes.

Gàbia: L'objectiu del Gàbia és establir punts de tancament, planificats prèviament, per a evitar que els sospitosos fugin de la zona de l'atemptat o, fins i tot, altres atacants hi puguin entrar. Es pot activar el Gàbia a un municipi, a una o diverses comarques, a una o diverses regions o fins i tot a la totalitat de l'àmbit nacional. En el cas de Barcelona, en aquell moment es desconeixia qui eren i quants eren els atacants i per aquest fet és va establir el Gàbia al voltant de la ciutat.

B.3.3 Pla d'actuació contra l'extremisme violent (Proderai)

El programa Proderai, és el Procediment de Detecció de la Radicalització Islamista, té diferents eixos basats en la detecció de la radicalització. A banda del Cos de Mossos d'Esquadra, inclou les 214 policies locals, 13.000 agents de seguretat privada, els centres educatius i el sistema penitenciari. El programa preveu donar formació a unes 28.000 persones que treballen sobre el terreny i que d'aquesta manera estan preparades per detectar actituds sospitoses o situacions considerades de risc. El programa Proderai, pactat amb

la majoria d'actors implicats, té diferents fases de detecció, per àmbits: als centres penitenciaris, a l'entorn de proximitat (serveis socials i Mossos d'Esquadra) i en la comunitat educativa. Els Mossos d'Esquadra també treballen en diferents fronts, un dels quals és el de la prevenció per mitjà de la supervisió de l'espai virtual per a informar, alertar i crear un contradiscurs que neutralitzi la propaganda extremista de caràcter violent.

C. El Govern de la Generalitat de Catalunya i els reptes de la radicalització

El Govern de la Generalitat havia emprès polítiques dirigides a la prevenció de la radicalització i els extremismes violents abans dels fatídics atemptats de Barcelona i Cambrils amb dos enfocaments per a abordar els fenòmens dels extremismes violents i els processos de radicalització: el de seguretat i el social.

El marc conceptual que sustenta aquesta doble perspectiva és el següent:

Hi ha unes ideologies que defensen el trencament de la cohesió social per mitjà de la delimitació d'un «nosaltres» excloent, és a dir, un «nosaltres» que deixa fora certs col·lectius per raó de la seva diversitat (de gènere, d'orientació sexual, cultural, religiosa, de procedència, ètnica, fenotípica...). Les identificarem, de manera conjunta, com a ideologies de l'odi.

Anomenem procés de radicalització el procés que segueixen les persones que, des d'un punt de partida de simpatia o proximitat amb una d'aquestes ideologies, transiten cap a l'opció de la pràctica de la violència com a mitjà per a l'assoliment dels seus objectius polítics.

Les propostes de les ideologies de l'odi apareixen d'una manera més o menys contínua en la nostra societat, ja siguin «generades» per conciutadans nostres, ja siguin «importades» des d'altres zones geogràfiques. Habitualment, els generadors o els transmissors d'aquestes propostes són cercles molt reduïts o persones de manera individual.

Perquè aquestes propostes es puguin desenvolupar i passar a l'actuació violenta, requereixen la formació de cercles més extensos de suport que es comprometin amb les accions violentes. Aquests cercles s'acostumen a crear al voltant dels «transmissors» i estan formats per conciutadans nostres.

Dins aquest marc conceptual, l'acció preventiva ha de tenir dues vessants complementàries. Contra els generadors o transmissors de les ideologies de l'odi, contra les organitzacions que els donen suport logístic, els financen o els donen cobertura, cal desenvolupar accions preventives des de l'àmbit de la seguretat, perquè es desarticulin aquestes organitzacions i les seves xarxes locals o internacionals.

Per a evitar que aquests generadors o transmissors de les ideologies de l'odi puguin constituir grups de suport més amplis, cal desenvolupar accions preventives des de l'àmbit social a fi que les persones de la nostra societat no assimilin aquestes propostes ideològiques violentes.

Des de la perspectiva de la seguretat, el Govern de Catalunya treballa des de fa molts anys contra els extremismes violents i, en concret, contra l'extremisme violent que utilitza l'Islam com a excusa. Una de les eines de prevenció i detecció que s'han desenvolupat són els coneguts com Proderae, primer en l'àmbit de les presons i l'execució penal, després en l'àmbit de la policia de proximitat i les policies locals i, finalment, en l'àmbit del sistema educatiu.

Des de la perspectiva social, hi ha antecedents d'un grup de treball iniciat en 2012 i liderat des de la Direcció General d'Afers Religiosos, amb un enfocament de prevenció i lluita contra el radicalisme «islàmic», que no va donar resultats i no va tenir continuïtat.

A partir de 2016, es reprèn el treball de prevenció des del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, que lidera un grup de treball amb participació d'altres unitats del Govern (Mossos d'Esquadra, presons, educació i afers religiosos). El primer resultat d'aquest treball és una jornada de reflexió que es va fer el 18 de novembre de 2016, amb participació d'experts nacionals i internacionals.

El model de prevenció social en el qual s'estava treballant distingia tres nivells de prevenció:

Prevenció primària, adreçada de manera general a tota la societat, amb l'objectiu de limitar els factors de risc. Bàsicament, la prevenció primària adopta la perspectiva de l'interculturalisme i proposa tot un seguit de polítiques públiques per la igualtat (de drets i d'oportunitats), pel reconeixement de la diversitat i la lluita contra la discriminació i per la interacció positiva.

Prevenció secundària, adreçada a les persones en situació de risc, que inclou els mecanismes de detecció, avaluació i intervenció corresponents.

Prevenció terciària, adreçada a les persones que ja han participat en accions o en grups d'extremisme violent, que inclou els mecanismes d'estímul per a la desvinculació d'aquests grups i els programes de desradicalització i reinserció social.

Relat de la tasca política del Govern de la Generalitat després dels atemptats en matèria de prevenció de la radicalització i els extremismes violents (pel que respecta a l'àmbit de la prevenció des de la perspectiva social).

La primera actuació del Govern en l'àmbit de la prevenció des de la perspectiva social després dels atemptats consisteix en una revisió a fons del Pla de Ciutadania i de les Migracions 2017-2020, que estava en el tràmit final d'aprovació, a fi d'incorporar mesures específiques en aquesta matèria, tant pel que fa a la prevenció general com a programes específics.

Fruit d'aquesta revisió es va afegir el programa 1.3.3., intervenció per a l'erradicació de l'extremisme violent i les ideologies de l'odi, que inclou mesures de prevenció, detecció i intervenció en aquest àmbit.

En segon lloc, el Govern ha dedicat una especial atenció a la situació social a Ripoll i a la comarca del Ripollès, amb una intervenció liderada pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, que ha apostat per acompanyar les iniciatives locals orientades al reforç del coneixement mutu i la convivència, en el marc d'un nou model de convivència a Ripoll.

El nou model de convivència a Ripoll és un programa impulsat pel Consorci de Serveis Socials del Ripollès i l'Ajuntament de Ripoll i hi participen diversos departaments de la Generalitat. La Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania (SIMC) ha estat al grup motor d'aquest projecte per mitjà del tècnic territorial de la SIMC a les comarques gironines. Així mateix, participen en la taula tècnica i de la taula política, juntament amb altres unitats de la Generalitat com l'Oficina d'Afers Religiosos o la Policia de Catalunya. Aquest projecte s'ha pogut realitzar gràcies a l'aportació de les tècniques de cohesió social que el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies ha contractat per mitjà del contracte programa signat amb el consorci (passant

d'una tècnica a mitja jornada l'any 2017 a dues tècniques a jornada completa l'any 2018-2019).

D'aquest projecte s'han desenvolupat accions concretes com ara:

– Formació per a professionals que treballen en l'àmbit comunitari des de la visió inclusiva.

– Formació a les escoles.

– Accions de sensibilització amb joves de la població per mitjà del Punt d'Informació Juvenil.

– Sessions de reflexió grupal entre diferents tècnics de l'Administració local.

Per altra banda, aquest any 2019 l'Escola d'Administració Pública i la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania han coorganitzat 3 projectes de recerca amb finançament europeu orientats a impulsar les eines per a reforçar el sentit de pertinença entre els fills i filles de la migració amb la finalitat de prevenir possibles brots de radicalisme. Entre aquestes iniciatives, la Universitat Autònoma de Barcelona ha fet un treball de camp específicament a la ciutat de Ripoll, entre d'altres, on han participat joves de la població.

De manera més general, la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania ha començat a desplegar les accions establertes a la planificació del Pla de Ciutadania i de les Migracions 2017-2020, en concret i en relació directa amb la prevenció de l'extremisme violent que pren l'Islam com a excusa, ha generat un producte de formació consistent en 2 sessions de 3 hores cadascuna, una orientada a donar suport als professionals de l'àmbit social a l'hora d'identificar la problemàtica i definir estratègies de prevenció, detecció i intervenció i una altra dedicada al coneixement dels processos que viuen els joves d'origen marroquí en relació amb la construcció del seu sentit de pertinença a la societat catalana. A hores d'ara, ja s'han fet 30 sessions de formació per tot el territori amb la participació de 780 professionals de l'àmbit social, bàsicament de les administracions locals.

Finalment, la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania ha obert, dins la convocatòria de subvencions ordinària del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, una nova línia específica per a finançar projectes de prevenció dels extremismes violents, a la qual s'han acollit 7 entitats que desplegaran aquests projectes entre 2019 i 2020.

Els eixos del Pla de Ciutadania i de les Migracions 2017-2020, que forma part de la tasca política del Govern de la Generalitat en matèria de nova ciutadania, són:

Eix 1. Interacció en una societat diversa i cohesionada.

– Pacte Nacional per a la Interculturalitat

– Visibilitat de la diversitat cultural

– Xarxes antirumors i programa «Espais lliures de racisme»

– Prevenció social dels extremismes violents

– Oficina per la Igualtat de Tracte

– Lluita contra la violència masclista

Eix 2. Inclusió social de totes les persones amb independència del seu origen.

– Millora de l'ocupabilitat de les persones d'origen migrant

– Lluita contra la irregularitat administrativa: suport a l'arrelament social (línia ACOL)

– Assessorament per al reconeixement de titulacions universitàries

– Acollida i formació de famílies en el sistema educatiu

– Lluita contra el fracàs escolar dels fills i filles de famílies d'origen migrant

– Programa «Instituts oberts»

– Alfabetització (Lletres x Tothom) i promoció de l'aprenentatge de la llengua catalana

– Lluita contra l'exclusió social de les persones d'origen migrant (treballadors temporers, tracta d'éssers humans i explotació sexual, joves i adolescents migrants sols)

Eix 3. Acollida i inclusió de les persones refugiades que arriben a Catalunya.

– Ampliació del nombre de places a Catalunya del programa estatal d'acollida per a persones refugiades

– Programes de mentoria social per a persones refugiades i per a joves migrants sols

– Renda garantida de ciutadania accessible per a les persones refugiades

– Programa de beques a estudiants refugiats al Líban

Eix 4. Gestió integral de les polítiques de ciutadania i migracions.

– Servei de Primera Acollida

– Expedició d'informes pel tràmit d'estrangeria

– Assessorament jurídic en matèria d'estrangeria

– Programa «Hola, famílies!» de suport al procés de reagrupament familiar

3. Conclusions - La transformació social com a eix d'un nou paradigma de seguretat:

A.1. El repte d'afrontar una transformació de fons

Aquesta comissió ha de promoure un procés de canvi estructural que sintetitzi les estratègies plantejades pels compareixents, experts i acadèmics reformant les polítiques que s'han demostrat inefectives o contraproduents, reforçant les que funcionen i són eficients i útils i assajant noves propostes.

La implementació de polítiques de Prevenció de l'Extremisme Violent (PEV) no es pot limitar al sistema educatiu, l'entorn penitenciari, els Proderae i l'acció dels cossos de seguretat, sinó que ha d'implicar a tots els actors de la societat. En aquest compromís cal crear meses de coordinació entre els diferents estaments públics, però també promoure dinàmiques participatives amb la societat civil i organitzada (Bourekba).

En aquest sentit s'han de bastir més ponts de diàleg entre el món acadèmic, els experts del nostre país i els d'altres d'entorns propers, que poden aportar una visió crítica sobre la prevenció de l'extremisme violent, i els decisors polítics i les administracions públiques (Bourekba, Soler).

Malgrat tot, aquest no és un projecte amb un horitzó de finalització establert. Com amb qualsevol altre procés, caldrà fixar procediments de revisió i ava-

luació que garanteixin la compatibilitat entre les mesures implementades i la realitat canviant de la nostra societat.

A.2 Un sol poble en la diversitat

Hi ha una clara dissonància de marcs mentals entre els mal anomenats col·lectius minoritaris i la resta de la societat catalana. Aquest fet té un impacte crític en la percepció dels primers que, de retruc, contamina la interacció entre uns i altres i finalment promou l'establiment de compartiments estancs d'interacció social.

La segregació és el brou de cultiu de dinàmiques tòxiques presents en entorns propers al nostre, com és el cas de França. Reforçant aquesta idea, el Síndic de greuges, Rafael Ribó, ho va expressar amb molta claredat i vehemència:»No volem *banlieues* a Catalunya.»

Sobre això el representant de l'Espai Antiracista de Salt i Girona, Mostafà Shaimi, va manifestar a la seva compareixença davant la comissió que «s'està generant el que es diu autocomunitarisme.[...] com en aquesta comunitat no hi tinc cabuda em tanco en la meva comunitat, que és imaginària, perquè en realitat no hi ha tantes coses en comú entre persones que venen de llocs molt diferents. El que els uneix és l'opressió, el racisme, la violència. Això fa comunitat, una de reaccionària. Com la societat rebutja la religió, el vel, l'origen, m'hi aferro com a reacció.»

A.3 Institucions i serveis públics

Si la primera línia de la interacció social és la quotidianitat, la segona és la prestació/recepció dels serveis públics. Els reptes que afrontem ens obliguen a plantejar una reforma integral de l'Administració pública, ambiciosa i de fons.

A banda de garantir l'estat del benestar, en primer lloc cal resoldre el fet que la diversitat etnològica present als carrers de Catalunya no està representada en les institucions i els serveis públics, però tampoc en els mitjans de comunicació. De la mateixa manera que emprenem mesures compensatòries per a pal·liar els efectes del masclisme haurem d'emprendre accions que millorin aquesta mancança en aquests espais.

En segon lloc cal abordar els dèficits d'identificació sociocultural dels funcionaris públics respecte als col·lectius vulnerables fent servir l'única eina que sabem que és realment efectiva, la formació.

Aquesta mesura és especialment urgent en els cossos funcionarials d'especial rellevància i incidència social. En general, els qui ofereixen atenció al públic, i específicament els qui treballen en l'entorn sociosanitari, l'educatiu i els encarregats de la seguretat pública. L'impacte de les seves actuacions en la vida de les persones és tan crític com la percepció potencial de rebuig que poden generar aquests en l'usuari.

La formació és clau per a cosir una fractura sociològica que lamina la construcció del sentiment de pertinença i incideix profundament en la identificació dels individus amb l'ens públic i la societat en general.

Ens deia Dolors Bramon, professora emèrita d'estudis àrabs i islàmics de la Universitat de Barcelona, que «l'educació requereix educar els educadors, i per això deseducar-los d'allò que no sigui adequat».

Afrontar aquest repte passa per aconseguir una resposta global del conjunt de la societat amb el lideratge de les administracions públiques.

La professora de ciències polítiques de la Universitat de Barcelona i ESADE i experta en seguretat Sonia Andolz va fer palès que calia «aprofitar la informació que, tot i ser-hi, en mans d'agents socials, centres educatius, centres d'investigació, etc., que en no està processada no té caràcter d'intel·ligència i, per tant, no pot produir cap resultat positiu». Resumint una idea bàsica: els organismes de l'Administració pública no poden operar com compartiments estancs.

El camí que emprenem, doncs, passa per entendre la riquesa de la diversitat i créixer sense estigmatitzar-la. Les polítiques públiques han de tenir una visió holística, han de treballar la transversalitat i han de promoure la integració del conjunt de la societat en el procés creatiu, han de ser el motor del canvi.

A.4 L'escola

El debat sobre el paper de l'escola en les polítiques PEV ha estat objecte de debat per a la majoria dels nostres veïns europeus. També ho és a Catalunya. La posada en marxa a principis de l'any 2016 del Pla de prevenció, detecció i intervenció de processos de radicalització islàmica (Proderai) suposava la formalització d'un model que incloïa també el sistema educatiu i els actors socials.

La proposta del Departament d'Interior va rebre crítiques i aquesta comissió també les ha recollit. Si bé el Proderai va ser reformulat a Proderae per ampliar el focus sobre qualsevol forma d'extremisme per evitar un excés de zel sobre el fenomen islamista, aquest continua atorgant un paper a la comunitat educativa que, si més no, els experts han posat en entredit i a hores d'ara està en discussió.

En aquest sentit, la directora de l'Àrea del Món Àrab i Mediterrani de IEMED, Lourdes Vidal, afirmava: «No podem convertir els mestres i els nostres actors socials en detectors sinó que hem de fer que facin d'educadors i promoguin aquest entorn social contra l'exclusió i la marginació. En la prevenció el paper de l'escola és crucial, amb currículums educatius reforçats que expliquin la igualtat, però perquè no hi hagi divergència entre allò que expliquin i allò que s'exerceix al dia a dia al carrer, cal també treballar les desigualtats socials i l'exclusió.»

Hem d'insistir en la idea que constatar la detecció es alhora posar de manifest les mancances del sistema i, en definitiva, que aquest fa tard.

Efectivament l'escola i els actors socials tenen un paper cabdal en la construcció de la nostra societat, i precisament per això cal segmentar adequadament el seu àmbit d'actuació. En concret, pel que fa l'escola, la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, en l'article 2, sobre «principis rectors del sistema educatiu», exposa els principis generals que regeixen el sistema educatiu, entre els quals destaquen aquells que garanteixen la transmissió i la consolidació dels valors propis d'una societat democràtica: llibertat personal, responsabilitat, solidaritat, respecte i igualtat; la inclusió escolar i la cohesió social i el foment de la pau i el respecte als drets humans.

Excedir en el zel i alterar el rol dels educadors en aquest àmbit pot malmetre la imprescindible confiança i complicitat entre mestres i alumnat i, per extensió, comprometre la tasca central que la nostra societat atorga al sistema educatiu.

S'evidencia, doncs, que, si bé les polítiques PEV es poden desenvolupar també amb el suport del sistema educatiu, cal centrar les seves atribucions al

paper clau de garantir el reconeixement de totes les cultures en un entorn de valors compartits. Cal que l'escola sigui intercultural, que hi hagi interacció entre famílies de diferents orígens i que hi hagi formació també de cultura religiosa i conviccional per part del professorat i els professionals que treballen en aquestes escoles i en aquests entorns socioeducatius. En termes similars s'expressava davant de la comissió el representant de l'Espai Antiracista de Salt i Girona, Mostafà Shaimi, quan proposava que «cal promoure la laïcitat dels ens públics, sabent que això garanteix la llibertat religiosa, però hem d'evitar el laïcisme, especialment a l'escola. Si traiem la religió de l'escola no podrem explicar determinats aspectes de la nostra història; en tot cas, cal formar per al coneixement de les diferents formes de religions».

Hem de ser plenament conscients del fet que s'obren altres escenaris més enllà de l'escola com a espai de socialització, i amb ells noves incògnites: Que passa quan s'acaba l'escolarització obligatòria? Quins són els espais d'interacció que hi ha fora del sistema escolar?

De la mateixa manera el Síndic, Rafael Ribó, en la seva compareixença va manifestar que «el principal problema a les escoles de Catalunya és la segregació, i pot acabar convertint-se en un problema social».

Abordar una revisió del model escolar pel que fa a la distribució de la diversitat etnològica és imprescindible. Les escoles anomenades d'alta complexitat suposen un repte que cal afrontar amb urgència. Com a societat tenim la responsabilitat comuna i compartida de fer efectius els drets i llibertats identificats en els valors transmesos a l'escola, també evitant que el model socioeducatiu reprodueixi una societat asimètrica de dues velocitats que transiten en paral·lel.

Cal ampliar el focus d'actuació, doncs, implementar la interculturalitat al conjunt de la comunitat educativa, arribar a tot l'alumnat i amb això trencar les dinàmiques de racisme sistèmic que també, i principalment, són motor del sentiment d'exclusió.

Un altre aspecte interessant que va destacar la directora del CREA de la Universitat de Barcelona, Marta Soler, va ser l'existència d'un discurs coercitiu dominant que influeix en la socialització dels joves, el qual vincula l'atractiu i les persones que tenen actituds i comportaments violents.

Per abordar-lo va apostar per un model dialògic de prevenció i resolució en què es passi de l'abordatge disciplinari al comunitari.

Adreçat a tota la comunitat educativa, el conflicte i les conductes violentes s'aborden, de nou, des de la perspectiva preventiva. S'elaboren normes de conducta amb tot el centre i tota la comunitat educativa també, amb participació d'alumnat, professorat i familiars, incloent formació a famílies i professorat sobre el paper de la violència en la socialització.

Els elements clau, afirmava la directora Marta Soler, són la tolerància zero des dels zero anys i la solidaritat amb les víctimes des dels zero anys. En resum, la configuració d'un model de solidaritat entre iguals, ajuda entre iguals i de rebuig a les agressions des de ben petits.

A.5 Evitar la sobreprotecció de la societat

Sabem que un dels objectius principals del terrorisme és provocar la sobrereacció de seguretat. També que aquesta sobrereacció provoca encara més aïllament i exclusió i, de retruc, la radicalització de nous elements. A això, precisament, es referia la professora Andolz quan afirmava que «la securit-

zació ha de ser temporal i limitada. Cal entendre que després de la securització és difícil retrocedir i recuperar drets».

És evident que la consumació d'accions violentes requereix la posada en joc també de mesures de caràcter policial, però no podem perdre de vista que el caràcter i l'abast d'aquestes mesures té implicacions directes en la vida de les persones.

Davant de l'evidència que l'objectiu de l'acció violenta és debilitar la convivència entre integrants de comunitats diferents, de manera que les situacions que es visquin permetin als autors justificar el seu discurs i validar la seva narrativa, la resposta de seguretat no pot caure en el parany de modular inadequadament les accions a emprendre.

De nou el catedràtic Joan Anton Mellon reblava a la perfecció: «L'escrupolositat de les nostres actuacions ha de marcar la diferència, sense pal·liatius, respecte de l'acció terrorista. Els problemes de les democràcies se solucionen amb més democràcia i no amb menys.» Però també el president de l'Institut Internacional per l'Acció No violenta, Luca Gervasoni, va insistir en aquesta idea reiterant que «cal assegurar que les polítiques antiterroristes garanteixin la protecció dels drets humans. Un estudi de Nacions Unides sobre Boko Haram a Nigèria explica que un 70% dels afectes a l'organització terrorista basen la seva postura en els abusos de les polítiques antiterroristes en material de drets humans».

Retrocedir en l'exercici de les llibertats no aconseguirà el risc zero en seguretat i, en tot cas, pot alimentar un excés de zel col·lectiu que reverteixi en un increment de l'estigmatització. De nou, no contribueix en res a la construcció d'una solució sinó que col·labora en la perpetuació de les causes del problema.

Segons el doctor en seguretat internacional, professor de terrorisme i antiterrorisme de la Universitat de Barcelona i especialista en radicalització terrorista, Mario Toboso, «hi ha dissonància entre el risc real i el risc percebut. En això col·laboren els mitjans de comunicació i les xarxes socials».

També el director de Fundació per la Pau (Fundipau), Jordi Armadans, va destacar que «la projecció del terrorisme està sobredimensionada, l'amenaça més gran ve molt més d'altres aspectes. La imprevisibilitat, la projecció comunicativa i l'impacte sobre la població civil atorga una rellevància al fenomen que quantitativament a Europa és petit.»

Les dades indiquen que el principal problema de la nostra societat no és el terrorisme de caràcter islàmic; les xifres de dones mortes per violència de gènere, per exemple, superen amb escreix les de víctimes de terrorisme, i malgrat tot hem contribuït a crear una sensació d'inseguretat que sobredimensiona els efectes d'aquest fenomen. També en això el caràcter de les polítiques de seguretat pública és clau, com ho és el tractament mediàtic que els mitjans de comunicació li donen.

En aquest mateix sentit no podem permetre que la por faciliti l'acceptació d'un determinat marc mental que inclogui la vulneració de drets entesa com a»mal necessari» en la lluita contra el terrorisme. Aquesta és un mecanisme que les institucions i els ciutadans de Catalunya coneixen bé, en l'aplicació que en fa l'Estat espanyol amb el pretext de la protecció de la unitat d'Espanya.

De nou cal tenir present que és el fracàs de les polítiques preventives el que ens aboca a la resposta de seguretat.

A.6 El paper dels mitjans de comunicació

Amb la compareixença dels coordinadors del màster en Comunicació de Conflictes Armats, Pau i Moviments Socials de la Universitat Autònoma de Barcelona, Xavier Giró Martí i Antoni Castel, la comissió va constatar la rellevància del contingut i la forma de les informacions periodístiques i l'impacte potencial que poden tenir aquests dos aspectes en la revictimització.

Aquesta comissió ha constatat que hi va haver una sobreexposició gràfica dels atemptats, i que aquest fet té un impacte sobre la societat.

L'emocionalitat de les imatges interfereix en l'anàlisi racional dels fets i promou una resposta també emocional. En especial, les que inclouen menors.

En aquest context és especialment important preservar la presumpció d'innocència. No fer-ho promou dinàmiques reactives genèriques contra la totalitat d'un col·lectiu i reforça indirectament l'estratègia de confrontació subjacent a les accions terroristes vinculades amb el discurs de l'odi i la radicalització violenta. Els autors, des d'una perspectiva humanista, també són víctimes, en aquest cas de processos de radicalització.

Per extensió, en qualsevol cas, les persones de l'entorn dels autors per assimilació, a ulls de bona part de la societat, també en són coautors i això és promou amb aquesta lleugeresa en la negació de la presumpció d'innocència.

Cal canviar el paradigma discursiu i mediàtic pensant en com contribueixen els mitjans a resoldre aquests conflictes, més que no pas a informar puntualment de qualsevol cosa sense visió de conjunt.

A.7 El problema de fons, una dinàmica dicotòmica, trencar l'»ells-nosaltres»

Per a trobar l'origen de l'enfocament dicotòmic en relació amb el món àrab i occident ens hem de remuntar a la dècada dels 80 del segle passat. La directora de l'Àrea del Món Àrab i Mediterrani de IEMED, Lourdes Vidal, ho sintetitzava així: «Després de la caiguda de l'URSS, occident busca un nou enemic, l'orientalisme antic (estudi sobre l'Orient Mitjà) construeix una imatge de l'Islam com una civilització compartimentada, monolítica, estàtica, incompatible amb uns determinats valors suposadament exclusius de l'Europa o del món occidental, ni tan sols universal, sinó exclusius d'aquest món occidental, que serien la democràcia i la modernitat. D'aquí sorgeix la idea de la dicotomia i del xoc de civilitzacions, que es torna política després de l'11S.» Aquest enfocament és, com dèiem, simplista, assimilant el comportament individual al d'una comunitat en general.

Les polítiques de prevenció de l'extremisme violent (PEV) inclouen, evidentment, la prevenció dels factors de risc; aquells poden alimentar la predisposició a participar en un grup així, i els factors d'exclusió social anteriors. També treballar per a evitar l'aparició d'ideologies dicotòmiques i de violentes.

Cal diferenciar la detecció, entesa com la identificació i detecció de riscos, de la prevenció, entesa com la construcció de societats resistents i resilients a aquests riscos. La primera hauria de ser part de la feina dels cossos policials, la segona té un caràcter més social (Vidal).

No hi ha dubte que es fa una utilització maniquea de les diferències, quan en realitat aquestes són oportunitats d'enriquir la nostra societat. Fent un símil geològic, es podria dir que les societats actuals són el producte de la sedi-

mentació social i cultural de diferents grups humans al llarg dels segles. Com afirmava l'arabista Dolors Bramon, plantejar la catalanitat sense assumir el paper cabdal de la cultura àrab al llarg de la nostra història és, en essència, negar-se un mateix.

El desconeixement és un dels desencadenants de l'exclusió mútua, aquesta ho és de l'endogamització social i cultural, que al seu torn ho és de la construcció d'una realitat dicotòmica, la qual, finalment, germina en la desconfiança i, en alguns casos, en l'enfrontament violent.

Sobre com hem arribat a aquest punt, té molt a dir la teoria dels marcs mentals de George Lakoff, en el sentit que en l'anàlisi del fenomen s'apliquen models occidentals que no permeten comprendre dinàmiques orientals.

El camí que emprenem, doncs, passa per entendre la riquesa de la diversitat i créixer sense estigmatitzar-la. En cas contrari ens centraríem en una part de la societat, només, i de nou promouríem l'estigmatització. Les polítiques públiques han de tenir una visió holística, han de treballar la transversalitat i han de promoure la integració del conjunt de la societat en el procés creatiu, han de ser el motor del canvi.

A.8 El reduccionisme en la vinculació entre el món àrab i la violència

De manera general no hi ha relació causal directa i permanent entre la ideologia salafista i el pas a l'acció violenta, tots els experts participants en la comissió es van pronunciar en aquest sentit (Bourekba, Vidal, Toboso, Bramon, Mellon). En tot cas, és una determinada interpretació interessada i minoritària, i la seva utilització com a pretext, la que pot conduir a l'acció violenta, de la mateixa manera que succeeix amb d'altres expressions de l'extremisme violent d'arrel ultradretana i forta implantació al món occidental.

«L'islam veritable defuig la violència», deia Dolors Bramon a la comissió, reforçant que la relació entre el pas a la violència i el salafisme no només és espúria sinó que parteix d'un plantejament simplista de la qüestió i obviant que al darrere hi ha un ús maniqueu. La ideologia religiosa dona coherència i legitimitat al discurs radicalitzador però no és un factor d'incitació purament.

Aquesta comissió ha constatat que, segons els experts, els radicals s'estan islamitzant i no és pas que l'islam s'estigui radicalitzant.

Tanmateix, no es pot passar per alt la preocupació existent al voltant del paper dels imams a Catalunya ni la importància de les fórmules de contractació, com també de la formació que reben aquests membres de la comunitat.

El president de la Unió de Comunitats Islàmiques de Catalunya, Mohamed El Ghaidouni, reflexionava davant de la comissió en el sentit que «la formació en matèria religiosa dels imams és una qüestió administrativa i, per tant, se n'hauria d'encarregar l'Administració. El problema no és la llengua en la que s'imparteix sinó el contingut del que transmet l'imam. Les juntes de les comunitats religioses no tenen els coneixements administratius adequats per a triar adequadament els imams, tampoc els legislatius». De nou, atendre les propostes dels membres de la pròpia comunitat encaixa en la línia de la construcció col·lectiva i de la coproducció de polítiques imprescindible en aquest fenomen.

A.9 Estratègies de construcció ideològica compartida

La majoria de ponents entén que marginalitzar les idees radicals és contraproduent, per la qual cosa que és millor gestionar que no es concreti el pas a la violència. En aquest sentit, és convenient recentrar ideològicament el salafisme i forçar-lo a interactuar amb la resta de propostes trencant així amb la dicotomia per la via de la participació en el diàleg intercultural i la coproducció de models de convivència.

La construcció de contranarratives és, de facto, la constatació del fracàs del discurs propi, i malgrat que tot són una eina imprescindible que cal promoure adequadament.

A.10 Processos de radicalització violenta

Intentar estandarditzar el model de radicalització ha demostrat que es un error; la creació de perfils és temptadora, però no efectiva. Controlar tots els entorns no és suficient perquè el fenomen és canviant.

La majoria dels compareixents implicats en l'estudi dels processos de radicalització apunten al paper del passat delictiu, a la recerca d'adrenalina, a factors psicològics com la pèrdua d'autoritat parental i d'autoritat comunitària, a la necessitat de rellevància, d'encaixar, a la fraternitat i la pertinença a un grup com a precursors de la radicalització violenta. És a dir, destaquen que el grup violent capitalitza els efectes d'una societat que presumptament els rebutja, sobre la base de la mala interacció amb l'entorn, i aprofitant la interacció bona que et fa encaixar, que et fa sentir important dins del grup. (Vidal)

En el cas de la radicalització d'inspiració islàmica, aquesta gira al voltant de la idea que no és possible ser musulmà i occidental a la vegada perquè ambdues realitats no comparteixen els mateixos valors, perquè occident els odia, els discrimina i els exclou de la societat. (Bourekba)

Es produeix una dualitat cultural en els col·lectius vulnerables a la radicalització violenta que senten que no són ni d'aquí ni d'allà, aquest és un conflicte que pateixen la gran majoria dels fills de migrants. També la pèrdua del rol de referència parental a causa de la baixa competència sociocultural dels pares i mares en la societat d'acollida (un baix o nul coneixement lingüístic, l'analfabetisme en alguns casos, les societats rurals d'origen versus la societat urbana d'acollida) esdevé una pèrdua crítica en el moment de l'adolescència.

Els processos de radicalització cristal·litzen, o no, com dèiem, sota la influència de factors personals, psicològics, religiosos i socioeconòmics. Fins ara hem prestat especial atenció a factors que creiem relacionats amb la integració però hem passat per alt el sentiment de pertinença. Un concepte que aborda la subjectivitat de l'individu i no tant l'objectivitat dels factors «científicament» mesurables com el coneixement de la llengua, la participació en les activitats de l'entorn o l'escolarització.

Abordar que factors como l'exclusió social, la discriminació, les experiències d'humiliació, el discurs de l'odi i el sentiment de marginalització influeixen en aquesta percepció personal és punyent perquè ens posa davant del mirall com a societat.

A.11 La política com a part del problema i alhora peça clau en el camí cap a la solució

Entendre la naturalesa polièdrica del fenomen també inclou acceptar el seu caràcter polític. Efectivament, aquest també és un assumpte polític, i no només pel que fa a les mesures a emprendre, sinó en relació amb la definició dels seus orígens. Un pas, aquest, imprescindible en qualsevol procés de resolució de problemes. La negació d'aquest caràcter concret es pot convertir en un escull insalvable.

La radicalització violenta és, com dèiem, el resultat d'un complex conjunt de circumstàncies prolongades en el temps que abasten no només l'àmbit local, o ni tan sols el nacional, sinó que tenen profundes implicacions derivades del context internacional. Per això cal tenir present que el paper de la geopolítica és cabdal en un fenomen de caràcter inequívocament transnacional.

Així, els esdeveniments que succeeixen en un llogaret de Síria poden ser cabdals per a la catalització d'un procés de radicalització violenta a més de tres mil quilòmetres, al Ripollès. Aquesta idea, projectada d'una manera clara en la cosmogonia àrab, pren forma en la comunitat global islàmica, en àrab *umma*, reinterpretada des de les tesis de l'extremisme violent d'arrel islàmic. L'*umma* evoca una mena de panarabisme forjat sobre l'acumulació de greuges contra la comunitat islàmica i aprofita per projectar-los sobre la realitat de «la comunitat» als països europeus de residencia.

Aquesta nova i pertorbadora realitat s'ha formulat en un nou terme: la glocalització, en què l'individu, el grup, l'organització i la comunitat són capaços i poden pensar en global i actuar de manera local.

Els experts també ens advertiren de l'impacte d'un nou concepte: «entorns hostils». Aquest sintetitza l'estratègia dominant en els països occidentals vers el control de la immigració projectant la idea que, en lloc d'una terra d'acollida, aquests països són llocs on el nouvingut no obtindrà suport ni protecció. Aspirant a promoure la desincentivació dels moviments migratoris, els estats en realitat alimenten la idea de la dualitat i, de retruc, adoben el terreny per als processos de radicalització.

A.12 Cap a una societat moderna, transcultural i participativa

La riquesa de la nostra societat rau en la convivència harmònica de les diferents realitats socioculturals i no pas en l'homogeneïtzació d'aquestes en un model reduccionista i excloent. Configurar una democràcia avançada passa per superar la coexistència per promoure la convivència sobre la base d'una identitat compartida.

Per a implicar la comunitat musulmana cal que participin no en condició de musulmans sinó de membres de la societat: mestres, arquitectes, periodistes[...] Cal donar-los veu i opinió, apoderar-los. (Vidal)

Hem d'apoderar i donar un paper rellevant a les mateixes comunitats afectades amb el disseny i la implementació de les polítiques que dissenyem. (Mellon)

El diàleg interreligiós i la cooperació entre líders religiosos, la promoció de la participació ciutadana en diferents espais institucionals, les polítiques de prevenció de la radicalització en les presons, les accions en la comunitat que promouen contradiscursos i contranarratives traient atractiu i glamur a les conductes violentes (Soler). Tanmateix cal tenir en compte que moltes d'aquestes mesures només apunten a una part de la societat quan aquest és

un repte conjunt i, per tant, cal mirar–nos al mirall i anar més enllà. Entenem que el primer error, de base, és dualitzar les accions, atès que de nou evoca la dicotomia i, per tant, el repte principal és interioritzar la diversitat, normalitzar-la per la via de crear un nou marc mental que inclogui el conjunt de la societat, que naturalitzi la diferència i li atorgui la categoria de valor a preservar. Aquest camí el podem recórrer trencant amb l'escull principal, que és el desconeixement, sobre la base de la coparticipació de la comunitat en conjunt.

Recomanacions i propostes de millora

1. Propostes interdepartamentals

– Ha sorgit un «mercat» de la radicalització i la desradicalització que com a gestors públics hem de gestionar amb prudència els oportunistes, pel risc que hi ha en la implementació de propostes sense el bagatge acadèmic necessari.

– Crear un grup consultor capaç d'analitzar o intentar analitzar i elaborar informes que, després, el Govern de la Generalitat converteix en polítiques públiques, sorgit del món acadèmic. S'han d'elaborar polítiques públiques de contraradicalització sistèmiques, amb mecanismes periòdics d'avaluació.

– Atendre les necessitats de les famílies dels radicalitzats, atès que podem generar una victimització secundària, i promoure indirectament la següent generació radicalitzada sobre la base dels retrets en l'actuació.

– Dissenyar recursos de suport a la creació de contranarratives a l'extremisme que buidin d'atractiu la violència.

– Formar també en cultura religiosa i conviccional per part del professorat i professionals que treballen en aquestes escoles i en aquests entorns socioeducatius.

– Impulsar un mecanisme no sancionador que posi de manifest les conductes periodístiques inadequades, contraproduents i perjudicials i les posi en coneixement del mateix mitjà o periodista, com també del públic en general.

– Articular protocols de comunicació en gestió de crisis, a fi que es difongui una informació rigorosa, objectiva, fins i tot responsable, perquè tant els mitjans de comunicació com els gabinets públics de comunicació tenen una gran responsabilitat en la pedagogia de l'amenaça.

– Crear un organisme encarregat de creuar informació multidisciplinar, i no només des d'una perspectiva de seguretat.

– Continuar implementant la formació inicial per als professionals públics dels serveis socials i d'acollida per a proporcionar un marc d'anàlisi als tècnics i unes orientacions per al desplegament inicial de polítiques de prevenció en aquesta matèria.

– Implementar polítiques específiques de prevenció en els sectors socials amb factors de risc en relació amb aquesta matèria, amb especial atenció en la participació d'aquests col·lectius en el disseny de les polítiques.

– Establir un sistema de detecció i intervenció social basat en xarxes de treball comunitari que creen espais de confiança a nivell territorial i, en un segon nivell, en la creació d'un centre expert d'anàlisi de casos des de la perspectiva social, multidisciplinari, capaç de proposar plans d'actuació individualitzats per als afectats i de suport psicosocial per a les seves famílies.

– Encarregar un estudi independent per a entendre amb profunditat el procés de radicalització esdevingut a Catalunya i identificar els riscos socials que

han permès l'aparició dels extremismes violents al nostre país i desenvolupar accions específiques de prevenció, detecció i intervenció social.

2. Acció Exterior

– El Govern de la Generalitat té l'obligació, també, d'atendre aquesta circumstància i actuar en conseqüència en la seva acció política exterior evitant la promoció de l'intervencionisme internacional i del suport a règims autoritaris arreu del món.

– Continuar avaluant les polítiques i els programes que hi ha a nivell internacional i analitzar i obrir espais als mitjans de comunicació que reflexionin sobre aquest atractiu de la violència.

3. Interior

– Analitzar i estudiar quins són els mètodes més adequats per a aconseguir les detencions dels autors d'atemptats sempre que sigui possible, per a evitar la sensació que s'imparteix revenja i no justícia. Això passa per reforçar la formació dels agents encarregats d'aquesta tasca a nivell de coneixements sobre dispositius explosius, sobre precisió en el tir i sobre gestió emocional i psicològica en contextos de tensió ambiental. La formació policial no pot dependre de la voluntat dels agents, ha de tenir caràcter obligatori en determinats àmbits.

– Implementar mesures de seguretat, especialment en les zones més turístiques del país. Mesures com la instal·lació de jardineres, pilones o arbres als carrers o les zones de gran concurrència de vianants per a evitar que hi puguin accedir vehicles.

– Garantir la coordinació i l'intercanvi d'informació entre cossos policials.

– Consolidar la presència de ple dret del Cos de Mossos d'Esquadra al CITCO.

– Impulsar de manera immediata la presència del Cos de Mossos d'Esquadra, amb la consideració d'autoritat competent, dins Europol, però també a la resta d'organismes de coordinació i d'intercanvi d'informació a escala internacional.

– Revisar el programa Proderae per a incloure les demandes dels diferents col·lectius afectats per aquest pla.

4. Treball, Afers Socials i Famílies

– Programa de formació per a les famílies que parteixi de les seves necessitats.

– Valorar el paper de les mares en utilitzar l'emocionalitat d'una manera diferent, constructiva, que permeti rebatre el discurs i crear dinàmiques d'empatia.

– Proposar que, de la mateixa manera que s'han creat sancions a nivell municipal per conductes contra els col·lectius LGTBI, també es faci per la islamofòbia, com proposa el Projecte de llei d'igualtat de tracte i discriminació.

– Revisar l'estatus laboral de l'imam. Cal recordar que a diferència dels representants catòlics es poden casar i tenen responsabilitats més enllà de la tasca d'imam.

– Desplegar l'Acord de Govern del 21 de febrer de 2017 per a assolir un pacte nacional per la interculturalitat que impulsi la implementació d'una política general de prevenció per mitjà de l'extensió transversal de les políti-

ques públiques fetes des de la perspectiva interculturalista. Això vol dir, en primer lloc, que totes les polítiques públiques han de fomentar l'equitat, el reconeixement de la diversitat i el forment de la interacció positiva i, en segon lloc, que actuant sota aquestes bases es pretén construir un sentit de pertinença a la societat catalana que arribi a totes les persones que en formen part.

– Crear un programa de prevenció dels extremismes violents amb dotació de personal i recursos per al desplegament de les actuacions de prevenció, detecció i intervenció social establertes al Pla de ciutadania i migracions 2017-2020.

– Crear una oficina d'igualtat de tracte i no discriminació que acompanyi les persones que han estat objecte de qualsevol mena de tracte discriminatori en la seva defensa i recuperació.

Encarregar una recerca específica sobre les polítiques de suport als processos de construcció de la identitat en els joves descendents de famílies immigrades.

5. Justícia

– Promoure grups de diàleg interreligiós de base.

– Treballar per a abordar reformes legislatives en matèria d'estrangeria i de drets polítics proposant que la Llei d'estrangeria reguli només l'entrada i, un cop dins del territori, que les normes siguin iguals per a tothom. La Llei d'estrangeria és un dels motors de la fractura social. Proposar que el dret a vot es reguli per veïnatge i no per nacionalitat. Hi ha poblacions on 1/3 dels veïns no poden votar l'alcalde. Quina representativitat real té aquest alcalde?

– Assumir el repte de legislar des de Catalunya per a crear un nou marc de convivència que esdevingui un factor pal·liatiu dels efectes perniciosos de la norma estatal en matèria migratòria.

6. Educació

– Impulsar un estudi per a trobar indicadors que mesurin la presència de violència per a poder actuar des de la perspectiva de prevenció aplicant actuacions educatives d'èxit.

– Implementar als centres educatius una metodologia de prevenció, no d'un model mediador o disciplinari sinó de prevenció, que es basi en incloure tota la comunitat en aquesta prevenció: les famílies i l'alumnat, creant normes de convivència i no trivialitzant mai la violència, per petita que ens sembli.

– Estendre a tot el model educatiu l'aplicació de determinades iniciatives educatives en escoles d'alta complexitat.

7. Empresa i Coneixement

– Proposar una formació adreçada als candidats a imam dirigida per dues facultats: la Universitat d'Oujda, de Marroc, pel que fa a continguts religiosos, i una universitat catalana pel que fa a la formació en valors democràtics, amb la supervisió de la Comissió Islàmica i de la Direcció General d'Afers Religiosos de Catalunya.

– Establir l'obligatorietat d'informació al departament afectat sobre la venda de grans quantitats de productes que puguin ser usats per a la fabricació d'explosius.

Conclusions del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem

1. Conclusions

Els dies 17 i 18 d'agost de 2017 Catalunya va patir dos tràgics atemptats terroristes a les localitats de Barcelona i Cambrils.

El Parlament de Catalunya reconeix totes aquestes persones i els seus familiars com a víctimes del terrorisme i mostra el seu més sentit condol i solidaritat a les seves famílies i persones estimades.

Abans del 17 Agost

Sobre la tipologia dels atemptats

Des del mes de juny de 2015 el nivell d'alerta antiterrorista a Catalunya determinat pel Ministeri de l'Interior era de 4 sobre 5, que es correspon amb un risc alt de patir un atemptat. Tot i això, els atemptats de Barcelona i Cambrils no es van preveure.

Els atemptats del 17 i 18 d'agost de 2017 a Barcelona i Cambrils responen a un nou fenomen caracteritzat per processos de radicalització extremadament ràpids i per una metodologia d'actuació de baix cost, fàcil realització i difícil prevenció. Tot i que els atacs que es van produir a Barcelona i Cambrils no es van dur a terme com inicialment havia planificat la cèl·lula que els va perpetrar, sí que responen a aquesta tipologia: atac mitjançant un vehicle o una arma blanca perpetrat per una cèl·lula local sobre objectius d'alt impacte i accés relativament fàcil, com ara zones turístiques o espais amb grans concentracions de persones.

La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i altres cossos policials i serveis d'intel·ligència eren en aquell moment coneixedors que en aquest tipus d'atemptats és habitual que es produeixi una rèplica, un segon atemptat, tal com va succeir a Cambrils després de l'atemptat de Barcelona.

Alguns aclariments conceptuals que poden ajudar a entendre aquest nou escenari:

– Radicalització islamista: és l'emprada per l'Administració però els acadèmics es qüestionen aquesta terminologia, ja que la realització d'actes violents es circumscriu en algun sector de la població i suposa una estigmatització de la gent que professa aquesta religió.

– Terrorisme, que engloba aquest concepte: quins tipus d'utilització de la violència de manera sistemàtica i sovint indiscriminada per aconseguir objectius polítics que condiciona el comportament de la societat civil són percebuts o declarats com terrorisme? També el terrorisme d'estat?

– Extremisme violent: s'ha de fer una fotografia àmplia que inclogui totes les vessants d'enaltiment de l'odi i la discriminació. Un discurs basat només en l'extremisme islàmic pot fomentar la islamofòbia.

– Xoc de cultures: és erroni enfocar la situació des d'aquesta òptica de confrontació quan les xifres demostren que la majoria de víctimes del terror són població musulmana.

– Guerra: demostra un imaginari combatiu i de confrontació en l'enfocament amb què és tractat el tema.

Sobre els processos de radicalització

Els atemptats de Barcelona i Cambrils varen ser reivindicats per Estat Islàmic mitjançant un comunicat difós per Amaq. Estat Islàmic identifica els

autors de l'atac com «soldats del califat», el terme amb què es refereix als membres de l'organització.

El cas dels presumptes autors dels atemptats de Barcelona no compleix alguns dels patrons que s'han repetit en la radicalització de joves en altres punts d'Europa. Es tractava de nois molt joves i aparentment ben integrats a la comunitat, no immersos en conductes disruptives ni de delinqüència. Tampoc el municipi de Ripoll no respon a les característiques dels entorns geogràfics on els processos de radicalització poden ser més habituals. Han d'haver viscut un procés de desconnexió de la societat, una identitat en el fons no cohesionada, que ha passat desapercebuda per a la societat. Els mitjans de comunicació van mostrar la sorpresa de la comunitat al veure que parlaven català, per exemple, i la reflexió haurà de ser: per què la sorpresa? Quin imaginari hi ha implantat sobre la comunitat musulmana? El fet que es compleixin els criteris d'integració formal, com l'escolarització, la llengua i treballar i viure a Catalunya impliquen que els migrants se'n sentin part? La societat catalana mateixa els veu com catalans de ple dret i identitat?

Aquesta acció ha posat de manifest que no hi ha un perfil únic de qui exerceix la violència extrema. Ens vam adonar que tots els possibles estereotips es trencaven fent-nos conscients que la radicalització es un fenomen multifactorial que com a punt en comú té la crisi o pèrdua d'identitat sumada a la falta d'expectatives de futur en una societat que li és aliena i que no té del tot integrada la multiculturalitat.

Les mesures de prevenció per a fer polítiques publiques en l'àmbit de les violències haurien de partir de l'anàlisi de la nova forma del fenomen terrorista, les possibles causes que podrien explicar per què uns joves aparentment integrats en la societat catalana han actuat amb aquesta violència, generant terror, sorpresa i incomprensió de la situació en la ciutadania catalana.

Amb les dades de què es disposen –per exemple en educació: a 4rt d'ESO no es graduen un 11,3% d'alumnes d'origen espanyol, un 26,1% d'origen marroquí, el 39,9% d'origen paquistanès o el 60,6% de migrants de Gàmbia– es podria extreure que una primera fase d'acollida es duu a terme amb èxit però calen actuacions urgents en una fase que podríem anomenar de construcció de la societat multicultural i amb diversitat religiosa i de creences.

Atès que la causa no es única, hi ha consens en el fet que la manera de tractar el fenomen es potenciar la gestió de la interculturalitat i garantir la cohesió, la integració y la recepció. Cal planificar polítiques publiques de quina societat tenim i quina en volem en un món globalitzat per a començar a construir-lo.

Al juny de 2016 es va presentar, per a la detecció de risc d'extremismes, el Protocol de prevenció, detecció i intervenció de processos de radicalització islamista (Proderai) als centres educatius, programa que es nodreix d'experiències similars en altes països. Posteriorment, es va redefinir com protocol de prevenció, detecció i intervenció de processos de radicalització extremista violenta (Proderae), tot ampliant-ne la vista i entenent l'extensió de la violència extremista a altres grups per a evitar la circumscripció de la potencial amenaça terrorista a la comunitat musulmana, en un intent d'eliminar l'estigmatització de la religió islàmica.

Aquest programa de prevenció posa a l'abast de la comunitat educativa un seguit d'orientacions, de formacions (a partir dels atemptes de la Rambla de Barcelona es va estendre al professorat perquè anteriorment es feia als direc-

tors dels centres educatius), de criteris i de recursos didàctics per a detectar i evitar processos de radicalització dels alumnes. Aquest projecte es crea i es complementa amb el Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront situacions d'odi i discriminació, ja existent.

La fiabilitat d'aquests instruments depèn de la quantitat de dades recopilades i de la gestió que després se'n fa, tot això sense oblidar el dilema que aquesta extracció d'informació és una vulneració del dret a la intimitat i privacitat de les persones que s'hauria de ponderar en relació amb el bé protegit, la seguretat i la possibilitat real que es vulneri. Moltes veus s'han alçat, des d'experts en diverses disciplines fins a la societat civil, en contra aquesta indiscriminada intromissió en la vida privada, atès que es fa de manera intensiva amb una clara pèrdua de la llibertat alhora que no s'ha produït una reducció dels atemptats en el món occidental.

Tanmateix, els experts consideren que el coneixement que tenim sobre els comportaments de les persones que es dediquen a accions de violència política són molt limitats, ja que en globalitat son poquíssimes persones les que executen aquest tipus d'actes, es disposa de poca informació d'aquestes persones i perquè multitud d'informes avalen la poca fiabilitat de la predicció. La història dels atemptats extremistes a Europa mostra la impossibilitat real d'una vigilància absoluta i la seva eficiència.

En relació amb la complexitat de l'ús i la implementació d'aquest tipus d'instruments, i atesa la seva relativa novetat en l'Estat espanyol, els debats que es produeixen en altres països sobre les possibles conseqüències i els danys col·laterals d'aquests fets encara no han arribat i s'hauran d'obrir en algun moment per a poder prendre decisions responsables.

Ells estudis sobre el programa PREVENT, del Regne Unit diuen que es racialitza el crim i es reprodueix la idea que a dins de cada persona musulmana existeix un potencial criminal. Quan un acte delictiu s'explica en termes de raça, s'assignen propensions criminals a tots els que pertanyen a un grup determinat. A més de la criminalització, l'estigmatització. Això obstaculitza la possibilitat que aquestes persones siguin vistes com a víctimes, receptores de crims d'odi, de discriminació o de mesures excessives de control. El protocol esmentat ha estat valorat i s'ha conclòs que, dels 7.500 casos analitzats en deu anys, només en un 5% hi havia un risc suficient.

D'experiències prèvies com la del Regne Unit podem aprofitar informació. Des de la Islamic Human Rights Commission (IHRC) s'apunta que les conseqüències de l'aplicació del PREVENT han estat greus perquè han coartat la llibertat d'expressió de les comunitats musulmanes per por de ser interpretades per les autoritats policials com a radicalitzades, fet que s'accentua en l'àmbit escolar, espai de cohesió on els joves forgen i desenvolupen la seva personalitat, i acaba tenint un efecte contrari, de guetització i oclusió de la integració ja que aquesta mirada criminalitzadora és percebuda com una amenaça pel subjecte i la comunitat.

La comunitat educativa, el sindicat majoritari del sector i la Federació d'Asociacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya han estat molt crítics amb la implantació d'aquest programa titllant-lo d'estigmatitzador i segregador, que veu com es criminalitza la infància, etapa de la vida que mereix especial protecció. També han manifestat seriosos dubtes sobre els criteris indicadors i sobre la manca de transparència en el contingut i el procés. «A nosaltres no ens correspon fer la funció de policies a les aules; nosal-

tres som docents», explica Ramon Font, portaveu del sindicat USTEC, majoritari en l'àmbit de l'ensenyament. A més de la criminalització d'una cultura o religió, els directors dels centres que han rebut la formació en el marc del Proderae exposen que a més dels indicadors escrits n'hi d'altres que es transmeten de manera oral, com per exemple el fet de portar les mans pintades amb henna.

Una altra crítica ha estat la responsabilitat que s'imposa a les escoles i les seus professionals en una funció quasi policial de detecció, allunyada de la seva tasca educativa i pedagògica.

A la vegada que destaquen la falta de formació en diversitat cultural, religiosa i de creences i la manca de coneixement dels acords de l'Estat i les confessions religio ses majoritàries (un altre tema a tenir en consideració a nivell estatal és la necessitat d'una revisió dels acords amb confessions religioses en un estat declarat laic) que permeti saber els drets fonamentals de les persones.

Un altre element que els experts en prevenció d'extremismes violents i en polítiques de seguretat que han passat per la comissió han remarcat és el dubte que genera que siguin els cossos policials les persones que fan la formació a les escoles. Per una banda, no és l'actor més proper a la formació i el desenvolupament dels infants i els joves i, per l'altra, hi ha entitats especialitzades i professionals per a exercir aquesta funció. L'escola ha d'ésser viscuda com un espai segur de creixement i socialització. El component sistèmic dels factors de risc de radicalització fa necessari que la prevenció s'abordi des de l'àmbit educatiu, familiar i social de manera coherent i coordinada.

El fet que tres membres que van perpetrar l'atac del 17 d'agost consumien propaganda extremista a finals de l'any 2014 i que es consideri que el grup autor es va gestar l'any 2015 no només és una mostra que el Proderae ha fracassat, que cal una revisió profunda del programa, sinó també que s'ha de fer una aposta clara amb acciones concretes des d'una perspectiva multidisciplinar per a minimitzar els factors que convidin un jove a entrar en contacte amb un cercle extremista.

Obert el debat i feta una revisió dels programes sobre les violències terroristes en el marc d'aquesta comissió, es pot extreure el consens que la prevenció és el factor clau per a minimitzar el risc d'un acte terrorista, i que la qüestió no es pot tractar eminentment des d'una òptica de la seguretat i l'acció policial.

Sobre la coordinació entre cossos policials i administracions competents

Abans dels atemptats la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra no tenia informació de l'imam de Ripoll, Abdelbaké Es Satty, ni tenia coneixement que fos una font del CNI.

Abans dels atemptats la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra assistia regularment a les reunions del Centre d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat (CITCO), però no era un cos integrat de manera permanent en aquest organisme, fet que dificultava la coordinació i el trasllat d'informació.

La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra tampoc no estava integrada a Europol abans dels atemptats de Barcelona i Cambrils, fet que limita la informació de què pot disposar la policia catalana a nivell internacional.

Abans dels atemptats existia una bona coordinació entre la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i les policies locals en matèria antiterrorista. De fet, des de l'any 2015 les policies locals reben periòdicament informació estratègica i de prevenció per part de Mossos d'Esquadra.

El Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'Urgència de la Generalitat (CAGTU) té la gestió del servei d'emergències 112 subcontractada a una empresa externa. No existeix al servei d'emergències 112 un protocol intern d'incorporació immediata per al personal en situacions de crisi, ni protocols d'emergència operativa per a grans emergències, ni un sistema de guàrdies de prevenció per a aquest tipus de situacions. A les empreses subcontractades pel servei d'atenció de trucades no se'ls ha exigit cap d'aquests elements quan s'ha licitat el servei.

La casa d'Alcanar

La nit del 16 al 17 d'agost de 2017 es produeix una explosió en una casa d'Alcanar (Montsià). En aquesta explosió moren Abdelbaké Es Satty, imam de Ripoll, i Yousef Aallaa, tots dos identificats posteriorment. També hi ha diversos ferits, entre els quals Mohamed Houil Chemial.

El grup de tèdax del Cos de Mossos d'Esquadra es va fer càrrec de l'explosió d'Alcanar. No es va sol·licitar suport a cap altre cos policial perquè el Cos de Mossos d'Esquadra ja disposa d'equips i professionals suficients. La Guàrdia Civil i el grup de tèdax de la Policia Nacional tampoc no van oferir els seus serveis.

Els màxims responsables del grup de tèdax del Cos de Mossos d'Esquadra reben l'avís de la primera explosió d'Alcanar sobre les 3 de la matinada. Atès que tot apunta a una explosió de gas, no acudeixen al lloc dels fets fins el dia 17 al matí.

El grup de tèdax durant el matí del dia 17 d'agost garanteix que la zona és segura i que no hi ha indicis d'explosió criminal. En aquell moment el grup de tèdax es retira i entra a treballar la policia científica del Cos de Mossos d'Esquadra.

Tanmateix, el dia 17 a les 16: 51 es produeix una segona explosió a la casa d'Alcanar, que ocasiona 8 persones ferides (mossos, bombers i un operari). Sembla que el que origina aquesta explosió és el fregament d'una excavadora que treballava al lloc, que toca restes de THTP. Queda clar, en qualsevol cas, que la zona no era prou segura i que alguna cosa va fallar.

En cap moment abans de l'atac de la Rambla no es va pensar que les explosions poguessin estar vinculades a una cèl·lula terrorista, sinó que es treballava amb la hipòtesi que es tractava d'un laboratori de drogues. Una hipòtesi que va resultar errònia.

Actuació durant 17 i 18A i dies posteriors
Sobre la gestió de l'emergència in situ

Un cop es té coneixement de l'atemptat de Barcelona s'activen tots els dispositius i cossos d'emergència de la ciutat, tant els que depenen de l'Ajuntament de Barcelona com els que depenen de la Generalitat de Catalunya.

Es va instal·lar immediatament un centre de comandament sobre el terreny per a coordinar l'emergència i posteriorment va passar la coordinació al CECAT del Departament d'Interior. En general, el dispositiu de coordinació de l'emergència va funcionar correctament.

Inicialment els serveis d'emergències van tenir dificultats per a accedir al lloc dels fets perquè la zona no havia estat encara tancada.

L'actuació del conjunt dels serveis d'emergències va ser exemplar. Es va dur a terme un gran esforç col·lectiu i humà per a atendre les víctimes tant des del punt de vista sanitari com des del punt de vista psicològic.

La solidaritat del conjunt de la societat catalana també va ser exemplar, tant en el lloc dels fets contribuint directament en la gestió de l'emergència (vianants, establiments comercials, veïns i veïnes de la zona, etc.) com en el conjunt del territori col·laborant amb els cossos d'emergències i de seguretat i acceptant les afectacions derivades del dispositiu Gàbia.

Sobre la gestió del 112

A les 16: 50 h del 17 d'agost de 2017 la sala de Barcelona del 112 rep una trucada que informa d'un atropellament massiu a la Rambla. Poc després es fa evident que es tracta d'un atemptat i s'activen tots els cossos operatius, que arriben al lloc dels fets amb molt poc temps.

Al voltant de les 17: 55 h el centre 112 de Barcelona deixa de rebre trucades entrants. Per error s'havia activat un contestador automàtic dissuasiu i durant 21 minuts les trucades de la ciutadania varen quedar completament desateses. Els màxims responsables i els comandaments del CAGTU no estaven coordinant el servei *in situ* i no van ser coneixedors d'aquest episodi de manera immediata. No es coneix el volum de trucades que van quedar desateses durant el temps que el centre 112 de Barcelona va quedar inoperatiu, però es tractava d'un moment de màxim risc i màxima necessitat per a la ciutadania.

Al voltant de les 20 h del dia 17 d'agost es produeix l'emissió de missatges contradictoris sobre la ciutadania confinada als establiments de la Rambla i es crea una situació de confusió. Des del 112 es comença a informar a la ciutadania confinada que poden sortir dels establiments, mentre que el Cos de Mossos d'Esquadra indica a aquestes mateixes persones que la instrucció no és correcta i que cal que es mantinguin confinades.

A les 00:00 h, en acabar el torn de tarda de les sales del 112 de Barcelona i de Reus, es va incorporar el torn reduït de nit i va quedar el servei en unes condicions mínimes, insuficients per a fer front de forma manera satisfactòria a l'atemptat que tingué lloc a Cambrils a les 01:30 h d'aquella mateixa nit.

Sobre els presumptes autors abatuts i els processats judicialment

La cerca i captura dels presumptes autors dels atemptats va ocasionar diversos registres i entrades a domicilis per part de la policia al municipi de Ripoll, amb un fort desplegament que va generar pànic entre la població.

L'operació policial es va saldar amb 6 persones abatudes i diverses persones detingudes, de les quals 3 finalment han estat processades i actualment estan pendents de ser jutjades. 2 persones més van morir a l'explosió d'Alcanar.

Els sis presumptes autors dels atemptats que van ser interferits o localitzats per la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra van ser abatuts mortalment a trets després de mostrar cinturons explosius que posteriorment es va certificar que eren falsos. La seva mort no només va impedir que fossin jutjats sinó que també va ocasionar que no es pogués disposar d'una informació de primera mà que hauria estat molt valuosa per a la investigació dels fets.

En el cas de les cincs persones abatudes a Cambrils, l'actuació dels Mossos d'Esquadra va intercedir directament en la voluntat manifesta d'atemptar d'aquelles persones. Cap a les 1:30 hores de la matinada del dia 18 d'agost un vehicle bolca en envestir un cotxe patrulla dels Mossos d'Esquadra al carrer Jaume I de Cambrils. Cinc persones baixen del vehicle i intenten agredir els vianants i els mossos. Porten ganivets, una destral i falsos cinturons explosius. Tots cinc son abatuts per trets de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra. Cinc persones van resultar ferides en ser apunyalades pels terroristes i una d'elles, una dona, va morir a causa de les ferides.

En el cas de la persona abatuda a Subirats el context és diferent. No es tracta d'una intercepció d'un grup en el moment precís en què volgués perpetrar un atemptat sinó que es localitza un dels presumptes autors que s'havia donat a la fuga. El conductor de la furgoneta que va atemptar el 17 d'agost a la Rambla de Barcelona, Younes Abouyaaqoub, va ser localitzat el 21 d'agost a Subirats (Alt Penedès), sol i mostrant un cinturó d'explosius. Com en els altres casos, va ser abatut a trets per la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra.

No existeix un protocol específic sobre com actuar en casos com els descrits, sinó que s'aplica el règim general sobre l'ús de la força i de les armes, on prima el principi de proporcionalitat i la màxima de «evitar un mal major». Tot i que els agents del Cos dels Mossos d'Esquadra estan instruïts per no disparar a zones vitals, en tots sis casos els trets van abatre els presumptes autors dels atemptats.

Sobre els dispositius Cronos i Gàbia

El dia 17 d'agost, a les 16.50 hores, una furgoneta baixa per la Rambla de Barcelona i envesteix desenes de persones. El conductor de la furgoneta va fugir pels carrers del barri del Raval. A les 19: 45 un cotxe se salta un control policial a l'avinguda Diagonal, sortida de Barcelona. Aquest cotxe es va trobar posteriorment a Sant Just Desvern amb una persona assassinada dintre.

Així que el màxim comandament del Cos de Mossos d'Esquadra té coneixement de l'atropellament massiu a la Rambla de Barcelona activa el dispositiu Gàbia, consistent en un tancament policial de la ciutat amb l'objectiu de detenir-ne l'autor material que s'havia fugat.

El dispositiu Gàbia no va aconseguir detenir el presumpte autor material de l'atemptat de la Rambla dins el radi establert pel tancament perquè aquest va aconseguir saltar-se un control policial a Esplugues de Llobregat. Els agents del control policial en qüestió no estaven segurs de qui era la persona que s'estava saltant el control i no van disparar per abatre el fugitiu. Una agent dels Mossos d'Esquadra va resultar ferida per l'atropellament del fugitiu. El vehicle va ser localitzat posteriorment a Sant Just Desvern amb una víctima mortal a l'interior. Es tractava del propietari del vehicle, que havia estat assassinat.

Quan es té certesa que l'atropellament massiu de la Rambla és un atemptat terrorista des de Mossos d'Esquadra s'activa el dispositiu Cronos, que afecta tots els actius del cos coordinant-se amb les policies locals i amb alerta i controls a tot el territori per la possibilitat d'un segon atemptat. El dispositiu va funcionar correctament.

El dia 21 d'agost, el presumpte conductor de la furgoneta que va envestir als vianants de la Rambla és abatut per la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra a Subirats.

Sobre la comunicació de l'emergència

L'oficina de premsa de la direcció del Cos dels Mossos d'Esquadra va recomanar que la comunicació pública de l'emergència l'assumís una persona uniformada del cos, i el major Trapero va assumir aquesta responsabilitat.

El conjunt de l'estratègia de comunicació institucional va ser exemplar i es va desenvolupar correctament.

Les falses alarmes i la difusió de rumors i notícies falses per mitjà de les xarxes socials va suposar un problema important a l'hora de gestionar el conjunt de l'emergència.

L'estratègia de comunicació institucional per mitja de les xarxes socials va ser clau per a contrarestar la gran quantitat de rumors i notícies falses que es van començar a escampar de manera exponencial durant les hores immediatament posteriors als atemptats.

El seguiment mediàtic dels atemptats realitzat per alguns mitjans de comunicació publicant i difonent imatges de les víctimes va incórrer en pràctiques qüestionables tant des del punt de vista del dret a la imatge de les mateixes víctimes com des del punt de vista de l'impacte sobre la societat.

En situacions com les viscudes durant els atemptats i els dies posteriors les xarxes socials i els mitjans de comunicació poden ser facilitar la propagació del discurs de l'odi o difondre discursos d'ideologies de violència extrema.

No podem obviar la responsabilitat dels mitjans de comunicació en la propagació del discurs de la por i d'una falsa sensació d'inseguretat, que, com diversos experts han destacat, és proporcionalment petita en la magnitud del fenomen global terrorista.

Escenari posterior als atemptats

Atenció a les víctimes

Si bé l'atenció immediata a les víctimes en el moment de l'atemptat i els dies posteriors va ser adequada, el treball amb les víctimes al cap del temps és un àmbit on l'administració ha de millorar significativament. A mesura que anava passant el temps, la intensitat i la presència de l'Administració en l'atenció a les víctimes va anar disminuint.

La Generalitat de Catalunya no té encara a dia d'avui una oficina d'atenció a les víctimes ni disposa dels recursos humans i pressupostaris per a desenvolupar una correcta atenció a les víctimes del terrorisme.

Coordinació policial

Després dels atemptats s'han produït algunes millores en la coordinació entre els diferents cossos policials de l'Estat. Així, des de novembre de 2018 la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra està plenament integrada al Centro de Inteligencia contra el Terrorismo y el Crimen Organizado (CITCO).

Si bé s'ha millorat també la coordinació de la policia catalana a nivell europeu i internacional, a dia d'avui el procés d'integració de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra a Europol encara no està culminat.

Sensibilització

Des del Departament d'Educació es va emetre un document d'orientacions per a treballar amb els alumnes els atemptats tot indicant que l'escola ha de ser un espai facilitador, integrador i que aculli les emocions i les inquietuds de tots els alumnes.

La societat catalana ha quedat fortament colpida pels atemptats de Barcelona i Cambrils. Tanmateix, aquests fets no han fragmentat la societat, ans al contrari, la resposta als dits atemptats des d'una gran unitat ha reforçat la cohesió social.

Des de diferents camps, tant socials com institucionals, s'ha treballat per a evitar que els atemptats del 17 i 18 d'agost de 2017 alimentessin una reacció islamòfoba.

2. Recomanacions i propostes de millora

Cal prevenir les conductes extremistes, de violència, racistes, d'odi i discriminatòries. En aquest sentit s'ha de treballar amb la complexitat d'aquest marc i erradicar les situacions que poden arribar a empènyer les persones a situacions precàries o d'exclusió social, fet que pot facilitar l'aproximació a grups violents.

Cal tractar la prevenció des d'una perspectiva d'intervenció integral, transversal i social. Cal abordar el tema des de diverses disciplines, involucrant en els programes els professionals d'àmbits com la pedagogia, la sociologia, la psicologia, l'educació social o la mediació, impulsant actes concrets per a una inclusió efectiva i real i viscuda com a tal per tota la societat catalana. Igualment, cal treballar des d'una òptica tant individual com col·lectiva reforçant la mirada de la responsabilitat de la comunitat per a construir la societat que volem.

Cal millorar l'acompanyament en el procés migratori, més enllà de la regularització i les polítiques de migració que són competència de l'Estat espanyol. Des de la proximitat dels ens locals cal facilitar l'acolliment i la consolidació en la societat d'acollida, factor important per a prevenir la marginació o la desigualtat en funció de l'origen.

Cal eliminar el discurs de la inseguretat i la por i també el que divideix entre «els d'aquí» i «els d'allà». Un 50% de la població migrant fa més de 5 anys que és a Catalunya, no son migrants, ja en formen i, per tant, s'ha de construir un marc conceptual del que és una societat, la catalana, amb gent diversa però que tothom la conforma. És important posar en valor i reconèixer tot allò que la diversitat i les persones migrants, després d'un dur itinerari de migració, aporten a la societat catalana.

Cal afrontar la complexitat eductiva que una comunitat intercultural requereix.

Cal fer avaluació dels resultats del Proderae en els 3 àmbits on actualment s'ha implantat (educatiu, policial i d'execució penal) per a fer una redefinició dels objectius, el material i els subjectes que el desenvolupen.

Cal treballar la interacció i la coordinació amb les diferents associacions de comunitats religioses i de creences diverses, aprofundint amb el coneixement i relació.

Cal instar el Govern a desenvolupar la Moció 151/XI, sobre islamofòbia, que aquest Parlament va aprovar el 27 de juliol de 2017, que proposava mesures com la d'elaborar pla de lluita contra la islamofòbia, millorar la visió de de

la pluralitat en la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i fer un seguiment exhaustiu de la islamofòbia a les xarxes.

Cal desenvolupar un sistema oficial d'alerta per a grans emergències per mitjà de la telefonia mòbil i la geolocalització.

Cal reforçar, tant a la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra com a les policies locals, el model de policia comunitària i de proximitat.

Cal revisar els procediments i els protocols interns del 112 i elaborar un protocol intern d'incorporació immediata per al personal en situacions de crisi, un protocol d'emergència operativa per a grans emergències i un sistema de guàrdies de prevenció per a aquest tipus de situacions.

Cal desenvolupar protocols adequats per a l'actuació dels cossos de bombers de la Generalitat i de l'Ajuntament de Barcelona en casos d'atemptats i d'amenaça d'explosius terroristes.

Cal desenvolupar, tant per al Cos dels Mossos d'Esquadra com per a les Policies Locals, un protocol específic de captura i detenció de presumptes terroristes amb l'objectiu de garantir la màxima seguretat dels agents policials sense posar en perill la vida dels presumptes delinqüents.

Cal elaborar, conjuntament amb el Col·legi de Periodistes de Catalunya, una guia de recomanacions i bones pràctiques adreçada a mitjans de comunicació tant públics com privats per a un tractament ètic de la informació i de la imatge en catàstrofes com un atemptat terrorista.

Cal crear des del Govern de la Generalitat una oficina catalana d'atenció a les víctimes i dotar-la de recursos suficients per a garantir una atenció continuada a totes les víctimes del terrorisme i els seus familiars.

Cal garantir l'assistència psicològica continuada a les unitats d'emergències que han intervingut o que hagin d'intervenir en el futur en catàstrofes com els atemptats de Barcelona i Cambrils.

Cal culminar el procés d'integració de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra a l'Europol.

Conclusions del Subgrup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya

Introducció

L'article 59.6 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix la possibilitat que el Parlament de Catalunya creï comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat. Aquesta previsió estatutària es desenvolupa a l'article 67.1 del Reglament del Parlament de Catalunya, que materialitza aquesta possibilitat sobre qualsevol assumpte d'interès públic que sigui competència de la Generalitat.

Abans del 17 d'agost de 2017

Conclusió 1

Nivell d'alerta terrorista

El 7 de gener de 2015 té lloc a la ciutat de París (França) l'atac terrorista al setmanari *Charlie Hebdo*, en el qual moren 12 persones. Dos dies més tard, també a París, es produeix l'atac a un supermercat *kosher* en el qual moren 4 persones més.

El mateix 7 de gener, el nivell d'alerta terrorista s'eleva a 3 de 5.

El 26 de juny de 2015 va ser un dia dramàtic pels atacs terroristes. Prop de la ciutat de Lió (França) es produeix un atac a una empresa gasística en què mor una persona. El mateix dia a la ciutat de Sousse (Tunísia) moren 39 persones fruit d'un atac terrorista. A Somàlia moren 30 persones en un atac terrorista a una base militar de la Unió Africana. I encara el mateix dia, a Kuwait, un atac suïcida deixa 27 morts i 227 ferits en una mesquita xiïta.

Aquesta successió d'atacs terroristes del mateix signe durant el 26 de juny de 2015 fa que el nivell d'alerta terrorista s'elevi fins al 4, nivell que resta encara a dia d'avui inalterable.

Conclusió 2

Recomanació del Cos Nacional de Policia al desembre de 2016

El 14 de juliol de 2016 va tenir lloc a la ciutat francesa de Niça un atac terrorista en el qual un camió de 19 tones va envestir una multitud al Passeig dels Anglesos, en què van resultar 86 persones mortes i 434 de ferides de diversa consideració.

Si bé aquests fets no tenen cap transcendència, se'n poden extreure un parell de recomanacions:

1. La conveniència de tenir referències dels imams de les mesquites,

2. La necessitat de reconduir qualsevol informació o petició d'informació cap a canals oficials, de manera que la informació i el coneixement pugui ser compartit per les unitats corresponents.

Conclusió 3

Durant el 17 d'agost de 2017

L'operatiu Gàbia funciona raonablement bé, ja que, si bé no impedeix la sortida de l'atacant, sí que l'obstaculitza i en permet la detecció.

L'operatiu Cronos es mostra eficaç i determinant a l'hora d'avortar qualsevol intenció dels terroristes a Cambrils.

Conclusió 4

Procediment de Detecció de la Radicalització Islamista (Proderai)

La Generalitat de Catalunya, per mitjà del Departament d'Interior, disposa del Procediment de Detecció de la Radicalització Islamista (Proderai), que té tres branques específiques: l'àmbit de l'execució penal, l'àmbit penal i l'àmbit educatiu.

Conclusions del Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent

1. Conclusions

1.1 Sobre les limitacions externes i internes de les conclusions de la CIAA

La investigació dels atemptats del 17A a Barcelona i Cambrils ha estat un nou exemple de l'opacitat que envolta sovint els temes relatius als cossos policials de l'Estat espanyol. Que no es volgués crear una comissió d'investigació al Congrés dels Diputats espanyol pels vots contraris del PP, el PSOE i Cs és un símptoma que hi ha qüestions que no es volen sotmetre a l'escrutini de les mirades crítiques.

Així, tot i que els ajuntaments de Barcelona i Cambrils i els familiars de les víctimes també ho van demanar, la investigació al Congrés no ha estat possi-

ble. El Parlament de Catalunya ha volgut cobrir aquest buit, bo i sabent que alguns dels compareixents, amb altes responsabilitats polítiques i policials, rebutjarien la seva participació.

Han estat fins a divuit responsables polítics i alts càrrecs dels cossos i forces de seguretat i intel·ligència de l'Estat espanyol els que han rebutjat la col·laboració amb la investigació argumentant que no existeix cap obligació jurídica a aquest respecte. Alguns dels testimonis que han refusat col·laborar amb la investigació del Parlament de Catalunya ho han fet emparant-se en l'informe del Consell d'Estado on no només es considerava que els ministres i els càrrecs de l'Administració General de l'Estat no estan obligats a comparèixer en una comissió d'investigació del Parlament de Catalunya, sinó que alguns també afirmen que ni tan sols tenen el deure d'atendre a les seves sol·licituds d'informació. En els seus escrits a la CIAA, fins i tot alguns han mostrat un clar menyspreu al Parlament de Catalunya i a l'objecte de la investigació.

Les incompareixences i la negativa a col·laborar ha portat la Mesa de la CIAA a sol·licitar a la Mesa del Parlament de Catalunya que en doni compte a la Fiscalia argumentant que aquestes incompareixences poden ser constitutives d'un il·lícit penal (en concret, el que estableix l'art. 502.1 del Codi penal), per la qual cosa, en execució del que estableix el mateix Reglament de la cambra (art. 68.3), es posen els fets en coneixement d'aquest ministeri fiscal.

La relació de les persones que s'ha convidat a col·laborar amb la investigació i que han rebutjat participar-hi en qualitat de testimonis és:

– Soraya Sáez de Santamaria Antón, exvicepresidenta del Govern d'Espanya.

– Juan Ignacio Zoido Álvarez, exministre de l'Interior del Govern d'Espanya.

– Alfonso Dastis Quecedo, exminstre d'Exteriors del Govern d'Espanya.

– José Manuel García-Margallo y Marfil, exministre d'Exteriors del Govern d'Espanya.

– Josep Enric Millo i Rocher, exdelegat del Govern d'Espanya a Catalunya.

– Ángel Gozalo Martín, cap de la Guàrdia Civil a Catalunya.

– Diego Pérez de los Cobos Orihuel, representant del Ministeri d'Interior espanyol a la Junta de Seguretat de Catalunya.

– Félix Sanz Roldán, director del Centre Nacional d'Intel·ligència.

– Germán López Iglesias, director general de la Policia.

– José Luís Olivera Serrano, director del Centro d'Intel·ligència contra el Terrorisme i el Crim Organitzat (CITCO).

– Sebastián Trapote Gutiérrez, cap de la Policia Nacional a Catalunya.

– Fernando Santafé Soler, del Comandament d'Informació, Investigació i Ciberdeliqüència de la Guàrdia Civil.

– José Manuel Holgado Merino, director general de la Guàrdia Civil.

– Juan Carlos Ortiz Argüelles, de la Prefectura Central d'Informació, Investigació i Ciberdelinqüència de la Policia Nacional.

– Manuel Navarrete Paniagua, director del Centre Europeu contra el terrorisme de l'Europol.

– Paz Esteban López, directora en funcions del Centre Nacional d'Intel·ligencia.

– José Luís Navarro Merino, cap de l'Àrea Estratègica i Prospectiva de la Policia Nacional.

– Teresa Cunillera Mestres, delegada del Govern de l'Estat.

Les sessions i les compareixents que han col·laborat amb caràcter secret i reservat han estat:

Sessió 12. El 9 d'abril de 2019:

– Pere Soler i Campins, exdirector general de la Policia

– Joan Delort i Menal, director general de Protecció Civil

– Cèsar Puig i Cañas, ex-secretari general del Departament d'Interior

Sessió 13. El 14 de maig de 2019:

– Ferran López Navarro, cap dels Mossos d'Esquadra

– Manuel Castellví del Peral, comissari del Cos de Mossos d'Esquadra, ex-cap de la Comissaria General d'Informació

Sessió 14. El 14 de maig de 2019:

– Rafel Comes Marrase, cap de la Comissaria General d'Investigació Criminal del Cos de Mossos d'Esquadra

– Eduard Sallent Peña, de la Comissaria General d'Informació

– Josep Maria Estela Ribes, comissari en cap de la Regió Policial de les Terres de l'Ebre

– Joan Carles Molinero i Juncà, de la Comissaria Superior de Coordinació Central en el moment dels fets

Sessió 15. L'11 de juny de 2019:

– Josep Lluís Trapero Álvarez, excap dels Mossos d'Esquadra

– Lluís Paradell Fernàndez, inspector dels Mossos d'Esquadra, cap de l'Àrea Central d'Anàlisi de la Comissaria General d'Informació

– Joan Portals Peralta, comissari en cap de la Regió Policial Metropolitana de Barcelona

– Patricia Plaja Pérez, cap de Comunicació del Cos de Mossos d'Esquadra durant els atemptats

Sessió 17. El 25 de juny de 2019:

– Josep Muñoz, cap de la Policia Local de Cambrils

– Evelio Vázquez i Sánchez, intendent major de la Guàrdia Urbana de Barcelona

– Amadeu Recasens i Brunet, comissionat de Seguretat i Prevenció de l'Ajuntament de Barcelona

Sessió 22. El 17 de setembre de 2019:

– Oriol Pellisa Salvadó, cap de l'Àrea d'Operacions REM de Tarragona

– Ricard Expósito Miró, cap de la Regió d'Emergències de les Terres de l'Ebre

– Jaume Segarra Barrios, cap dels tèdax en l'explosió d'Alcanar

– Rocío Rubio Mojarro, cap de la policia científica en l'explosió d'Alcanar

1.2 Sobre context geopolític internacional i les lògiques de guerra global

No es pot desfilar en nom de la pau al matí i a la tarda fer negocis amb armes amb Aràbia Saudita o Turquia. De la mateixa manera que no podem parlar

de Daeix o Estat Islàmic (EI) sense parlar del trio de les Açores, que va tenir com a conseqüència la invasió injustificada i il·legal de l'Iraq al 2003 amb la falsa excusa de les armes de destrucció massiva. Si parlem dels fets del 17 d'agost no podem obviar com l'Estat espanyol ha participat d'una manera activa en la guerra global que castiga les classes populars i que espolia recursos i béns a costa de guerra i dolor a l'Iraq. Així, doncs, la política del terror, la política de la por no és exclusiva dels grups terroristes. S'ha practicat molt i la política de més impacte de terror s'ha fet des del poder i des dels estats.

Entenem que cal posar l'èmfasi en les causes, o algunes de les causes, dels fets producte d'un context geopolític internacional determinat fruit de les dinàmiques de guerra global imposades per les potències imperialistes a l'Orient Mitjà des d'inicis del segle XXI. Un fenomen fruit de l'imperialisme i que permet també explicar com la islamofòbia i el gihadisme són dos fenòmens que es retroalimenten.

Aquesta anàlisi en termes geopolítics, però, es fa encara més necessària quan estirem el fil per a desemmascarar els vincles entre les potències del golf Pèrsic i les elits espanyoles. L'any 2016, l'Estat Espanyol va vendre armes a l'Aràbia Saudí per un valor de 116 milions d'Euros. El comerç d'armament entre l'Estat Espanyol i l'Aràbia Saudí, però, no és nou i s'ha dut a terme principalment per mitjà de les seves monarquies.

L'Estat espanyol és la setena potencia mundial en venda d'armes i, si tenim en compte que la seva economia no se situa en aquest setè lloc, deduïm que el pes econòmic del negoci armamentista és proporcionalment major que el d'altres estats. Si a això sumem els constants incompliments de la normativa internacional en relació amb la compravenda d'armes es fa evident que l'Estat espanyol és dels principals responsables de les guerres que assolen el món.

Compravenda d'armes que no seria possible sense la complicitat dels governs i les institucions públiques, que vulneren reiteradament la normativa vigent sobre regulació d'armament com el Tractat Internacional contra el Comerç d'Armes (2014), la Posició Comuna Europea respecte al Comerç d'Armes, de 2008, que és d'obligat compliment per als països membres i que prohibeixen la venda d'armament a zones en conflicte, que vulnerin els drets humans o que puguin fer arribar material militar cap a altres zones en conflicte. Malgrat aquests marcs reguladors la compravenda d'armament no ha parat de créixer els darrers anys a zones en conflicte, com en el cas del Iemen.

I és que la relació entre els Borbons i la dinastia Saud fa quatre dècades que dura. L'any 1977, el príncep saudí Fahd va fer un préstec per valor de 100 milions de dòlars al rei Joan Carles I. Aquest préstec, que tenia com a objectiu 'enfortir la monarquia espanyola', mai no hauria estat retornat.

Les relacions, però, no es van aturar i es van mantenir fins el passat 2016, quan per mitjà del nou rei Felip VI es tancava una important venda d'armament en plena guerra del Iemen. L'Estat espanyol i les seves institucions gaudeixen de total impunitat pels seus vincles amb estats que vulneren sistemàticament drets fonamentals contra la seva població.

Un exemple de la impunitat reservada a la corona espanyola la vam viure el passat mes de gener de 2020 quan la Mesa del Congrés dels Diputats va vetar –una vegada més– la compareixença del rei Felip VI davant la cambra per a donar compte sobre els suposats suborns de l'empresa semipública

DEFEX per a aconseguir contractes d'armament a l'Aràbia Saudita, un cas que investiga la Fiscalia Anticorrupció.

La proposta de la CUP neix arran de les últimes informacions publicades sobre una trama de corrupció on hi ha 11 contractes investigats per l'Audiència Nacional per nombrosos delictes. La compareixença del rei Felip VI com a cap de les Forces Armades i per a donar explicacions d'una trama de corrupció molt propera al seu pare, el rei emèrit, fou vetada per la majoria de la Mesa del Congrés, inclòs el grup d'Unidas Podemos que, per primer cop, va canviar de criteri respecte a legislatures anteriors.

Cap membre de la monarquia borbònica no ha estat sotmès mai a control públic i parlamentari emparat en la legislació vigent i la connivència de l'aparell de l'Estat de protecció de les figures reials.

Es fa palès, doncs, que les elits polítiques, militars i econòmiques de l'Estat espanyol –i d'altres estats– que fan negoci amb la guerra i amb la compravenda d'armament utilitzant el capitalisme en la seva fase imperialista per al saqueig econòmic i de recursos de l'Orient Mitjà són les que acaben generant morts de forma directa i indirecta arreu del món.

Cal fer èmfasi en la dimensió conscient, planificada i deliberada del fonamentalisme islàmic, que s'ha mostrat extremadament útil per a les potències imperialistes. Ens sembla necessari recordar que el fanatisme religiós instrumentalitza el patiment de totes aquelles persones que viuen més directament les conseqüències de la desigualtat, la falta d'oportunitats, l'exclusió i la marginalitat socials provocades pel capitalisme globalitzat a fi d'expandir la seva influència social. Per tant, sense les condicions d'atomització social i subjugació dels pobles creades pel segon no existiria el primer.

Fixant-nos en tots els detalls que configuren la realitat complexa del món en guerra global i constant podrem acostar-nos a conèixer la veritat. Assenyalem l'imperialisme, les estratègies militars de l'OTAN, els interessos geopolítics, el colonialisme, el racisme, el feixisme, el fonamentalisme, la islamofòbia i la deriva de seguretat com els principals temes a traçar. I, sobretot, cal prevenir-nos per no ser víctimes dels interessos d'uns pocs que en un context de commoció poden imposar el que Naomi Klein anomenà la «doctrina del xoc», aquella basada en aprofitar un moment de xoc i de crisi d'una societat per transformar elements substancials d'aquesta.

1.3 Sobre dels mecanismes institucionals de resposta als atemptats

Els fets del 17 d'agost a Barcelona i Cambrils van llevar la vida a vint-i-quatre persones i van resultar-ne ferides cent quaranta.

La violència executada com a conseqüència del fanatisme religiós va causar catorze víctimes mortals directes de l'atropellament massiu deliberat a la Rambla de Barcelona el 17 d'agost de 2017; una, víctima d'un atac mortal durant la fugida d'un dels presumptes autors del crims, Younes Abouyaaqoub, i una darrera víctima fruit d'un segon atropellament la matinada del 18 d'agost a Cambrils.

De les vuit persones restants que van perdre la vida, dues ho van fer en l'explosió d'Alcanar i sis més conseqüència de l'operatiu policial desplegat per a detenir els autors dels fets.

Dos anys i mig després de les seves morts el desemparament és total, tant perquè en aquest temps es constata que no s'han atès les víctimes, els ferits i els damnificats de la manera adequada com perquè no s'ha complert la pri-

mera part necessària per a fer un dol: saber la veritat. Dol que han de passar els familiars però també la societat catalana en conjunt.

Des del primer moment es van activar els protocols policials establerts davant d'un atac terrorista consumat o en curs. El dispositiu que van desplegar els Mossos d'Esquadra va ser batejat amb el nom de «Cronos» i va comptar amb més de 10.000 agents mobilitzats i també un important desplegament dels serveis d'emergències i urgències mèdiques.

Tot seguit es va activar un fort dispositiu anomenat «operació Gàbia» amb l'objectiu de detenir els autors dels fets bloquejant les entrades i sortides de la ciutat de Barcelona. Aquest dispositiu va generar un important col·lapse del trànsit de l'àrea metropolitana.

El dispositiu de la Generalitat, que en el cas de Barcelona és conjunt amb l'Ajuntament, implica diversos departaments del Govern, com Presidència, Interior, Salut, Justícia, Exteriors, a més dels ajuntaments de Barcelona i Cambrils, AENA-Aeroport de Barcelona - El Prat, Creu Roja, el cos consular acreditat a Barcelona i altres organismes i institucions que van col·laborar coordinadament, com el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i diversos ministeris.

Pel que fa al centre 112 de Barcelona, cal assenyalar amb preocupació que el 17 d'agost va quedar bloquejat sense poder rebre trucades durant trenta minuts (17: 55 a 18: 25, aproximadament).

En aquest sentit, destaquem que cap responsable d'operativa del CAGTU no es va incorporar presencialment al centre 112 per a dirigir la situació d'emergència. Es va fer un seguiment insuficient a distància.

La gestió de l'atemptat que va fer el CAGTU va deixar en situació d'indefensió, en primer lloc, la societat civil, a qui es va impedir demanar auxili en un moment d'incertesa i, en segon lloc, els treballadors i treballadores de les sales 112, que es van trobar soles, treballant sense coordinació i sense directrius dels comandaments operatius responsables del CAGTU.

Únicament els Mossos d'Esquadra, via telefònica, guiaven les instruccions que el 112 havia de transmetre als ciutadans. Tan sols la professionalitat del personal de les sales 112 va permetre donar continuïtat al servei.

El CAGTU té la gestió del servei d'Emergències 112 externalitzat, però no gestiona el servei, ni exigint necessitats dels plecs de condicions administratives i tècniques, ni a posteriori, fent-ne un seguiment adequat. Es fa evident la deixadesa i la desatenció envers el funcionament bàsic del 112 i, en conseqüència, també envers els ciutadans.

L'actuació dels Mossos d'Esquadra va tenir un impacte immediat entre els veïns i veïnes de Ripoll. Des del moment en què comencen a circular fotos dels veïns de Ripoll acusats de ser els autors de l'atemptat fins que es fortifica el municipi amb un gran desplegament policial i mediàtic.

Fins a dia d'avui el municipi de Ripoll viu les múltiples conseqüències dels fets que revictimitzen el municipi sencer i els familiars dels acusats en cada nou impacte mediàtic vinculat a la investigació.

És cert també que la mort no es va aplicar de manera premeditada i deliberada; les sis víctimes mortals són fruit d'una decisió que en qüestió de segons podria haver posat en risc la vida d'agents policials.

La vulnerabilitat de sentir que una furgoneta pot convertir-se en una arma, la inseguretat que a Cambrils s'obri un altre focus, el terrorisme com a enemic

del país i, d'alguna manera, les morts dels terroristes no han suposat un element de dolor com a víctimes: han suposat un «enemic abatut».

Els Mossos d'Esquadra van desplegar una estratègia comunicativa sense precedents a les xarxes socials i en diverses rodes de premsa. Certament, van actuar amb professionalitat en relació amb la comunicació. Tanmateix, cal assenyalar amb preocupació el fet que els cossos policials siguin vistos com únics coneixedors de la «veritat»; durant els fets que analitzem observem un cert seguidisme acrític a la versió policial.

1.4. Sobre els mecanismes de resposta social

El 17 d'agost de 2017 la quotidianitat de la societat catalana va quedar tocada, de Barcelona a Cambrils passant per Ripoll, Vilafranca o Rubí. En aquest context es van activar iniciatives que mitjançant l'autoorganització van servir per a generar espais de resistència comunitària i antifeixista.

Fou important la gran manifestació del 26 d'agost a la ciutat de Barcelona sota el lema «No tinc por», una consigna que, d'alguna manera, connectava amb la idea de no estar disposats a sotmetre'ns a la doctrina del xoc de les guerres globals i el feixisme.

La manifestació va aplegar tant el teixit social i popular de la ciutat com les altes instàncies dels governs català i espanyol liderats pel rei Felip VI. I malgrat la commoció i la confusió de les primeres hores, dels primers dies, gràcies als moviments socials el contingut de les protestes va anar una mica més enllà del «no tenim por» i es va recuperar el vell crit que, malauradament, perviu: «Les seves guerres, els nostres morts», i que d'una manera sintètica dota de context els fets.

És en aquest sentit que la societat catalana va mostrar un important rebuig a la figura del rei Felip VI i a la casa reial per les relacions, ja esmentades, amb el negoci de la guerra.

També va tenir una important rellevància la resposta popular i comunitària dels veïns i veïnes de Ripoll que van viure un gran impacte en el dia a dia de la seva vila. El mateix 26 d'agost una gran concentració va aplegar a més de 3.000 persones a la plaça del Monestir sota el lema «Ripoll per la pau, un pas endavant».

De la commoció en relació amb els fets i amb l'objectiu d'evitar que l'odi, el racisme i la islamofòbia fessin forat en la comunitat de Ripoll es va crear la xarxa veïnal «Som Ripoll». Una xarxa de suport mutu que va unir desenes de persones per a impulsar accions de caràcter formatiu i reivindicatiu en clau antiracista.

La resposta immediata va generar, com bé descriu la investigadora del CIDOB Blanca Garcés Mascareñas, «els tres *nos*»: no al terrorisme, no al racisme, la xenofòbia i la islamofòbia i no a la por. La condemna de la xenofòbia gairebé al mateix nivell que la condemna al terrorisme apunta que socialment no vam acceptar el marc dels uns contra els altres. Nosaltres contra ells, ells contra nosaltres. Occident contra Orient, Orient contra Occident. Tanmateix, aquesta distinció en la resposta en comparació amb altres fets similars a nivell europeu podria haver estat més profunda.

Una imatge icònica de la resposta social als atemptats va ser l'abraçada entre el pare d'un dels infants mort a la Rambla de Barcelona i l'imam de Rubí. Tanmateix la islamofòbia latent va aflorar i persisteix en els nostres dies tant socialment com, especialment a les institucions.

Cal continuar lluitant contra el feixisme, vingui d'on vingui, i reafirmar-nos amb els valors d'acollida i equitat de drets que sempre hem defensat. Per tant, rebutgem totes les interpretacions i actuacions racistes i classistes que els fets van desencadenar. Els atacs perpetrats per l'extremisme no representen la comunitat musulmana, al contrari, és aquesta comunitat la que arreu del món pateix amb escreix l'odi i el terrorisme.

El paper dels mitjans de comunicació també és important a l'hora d'analitzar els atemptats del 17 d'agost. Xavier Giró, coordinador del màster en comunicació de conflictes armats, pau i moviments socials de la UAB, afirma en l'article «Dolor innecessari i distorsió de l'enteniment», publicat a *La Directa* el 18 d'agost de 2017 que «publicar o emetre imatges fortament emocionals, per una altra part, no contribueix a fer que l'audiència es formi una idea equilibrada, completa i el més ajustada possible a la realitat sobre els esdeveniments, les causes i les solucions, sinó que tendeix a dibuixar una representació mental esbiaixada cap la passió i la ràbia contra qui ha estat identificat com a l'autor. Als culpables se'ls associa la irracionalitat, se'ls qualifica de bàrbars, se'ls deshumanitza i, per tant, fa acceptable que eliminar-los sigui una solució.»

Moltes portades i reportatges excessivament morbosos van superar tots els límits del codi deontològic del periodisme: ni protecció de la imatge dels menors, ni presumpció d'innocència, ni contrast de la informació i, sovint, excés de rumorologia.

1.5. Sobre la islamofòbia i la deriva de seguretat

«Aquests nens eren nens com tots. Com els meus fills, eren nens de Ripoll», escrivia commocionada una treballadora social de Ripoll, Raquel Rull. Els joves que van perpetrar els crims de Barcelona i de Cambrils de 2017 teòricament formaven part d'un «nosaltres», d'una quotidianitat arrelada a les places i als carrers de Ripoll, «eren nens com tots». Llavors, què ha passat?

La resposta mai no la coneixerem del tot. Com va dir Marina Garcés en el pregó de la Mercè de 2017, «sempre tindrem el dubte de si realment volien morir matant, com van fer». Cal, doncs, que parem atenció en allò que sí que sabem i que podem treure'n conclusions per a la no repetició. Cal prendre consciencia que vivim travessats per un racisme que se'ns fa invisible però que de manera estructural opera el dia a dia. Racisme material, institucional i simbòlic que trasllada les fronteres externes a fronteres internes, a fronteres de la quotidianitat. El racisme ens travessa cada dia quan donem veracitat als relats de la inseguretat de les institucions per a criminalitzar, per exemple, els venedors ambulants; també quan veiem com a amenaça els joves adolescents sense referents familiars a Catalunya.

El racisme i la xenofòbia sempre han tingut els mateixos objectius: marcar un «nosaltres» oposat a un «ells»; construir d'una manera o d'una altra un enemic inassimilable que significa una amenaça per al «nosaltres». Però a qui deixem entrar en el «nosaltres» i a qui deixem pertànyer a «la nostra comunitat» defineix també qui som com a poble. I a la inversa, a qui li prohibim l'entrada a la societat i a qui neguem la pertinença a la comunitat també revela com ens imaginem com a nació i com a poble.

I el «nosaltres» que hem de construir contra el totalitarisme i els fanatismes només serà possible si erradiquem el perpetu estat d'excepció al qual es troben sotmeses les persones migrades i els seus descendents, ja que l'estat d'excepció comporta suspensió de drets. Com explica el professor de la

UdG, Mostafà Sahimi, avui als nostres barris i ciutats «coexistim però no convivim, existeix una fractura social en les nostres vides».

El xoc que ens va produir aquests atacs en cap cas no pot ser utilitzat com a excusa per a militaritzar l'espai públic i retallar drets i llibertats. Ens pertoca a totes i tots combatre l'odi i el feixisme amb solidaritat de classe i fraternitat entre els pobles.

Cal aprofundir en un debat més ampli en la relació entre la llibertat i la seguretat, tal com s'indica en l'informe del Síndic de Greuges «Prevenció de la radicalització i el terrorisme a Catalunya», del novembre de 2017: «Els governs tenen el deure de procurar protegir la societat amb la màxima diligència i efectivitat, però també amb ple respecte als drets i les llibertats.»

1.6. Sobre possibles negligències

Dos anys i mig després de la mort de vint-i-quatre persones avui encara plana moltíssima opacitat sobre com Abdelbaki Es Satty –imam de Ripoll– va articular i tramar els atemptats de la Rambla i Cambrils.

Aquest fet denota deixadesa o fins i tot negligència. Negligència que van exercir els partits a les Corts bloquejant la comissió d'investigació que no pot suplir una comissió del Parlament, que topa a cada moment amb matèries considerades secrets d'Estat. Constatem que mantenir aquests interrogants oberts dona peu a imaginar tota mena de conspiracions.

Una de les principals incògnites és quina era la relació entre el Centre Nacional d'Intel·ligència (CNI) i Es Satty. El periodista de *Público*, Carlos Enrique Bayo, va publicar una sèrie d'exclusives titulades»La veritat sobre l'imam de Ripoll». Certament, Bayo, intenta posar llum en un context d'ombres, silencis i opacitat oficials. Periodistes havent de donar explicacions mentre els màxims responsables polítics de l'Estat refusen comparèixer al Parlament de Catalunya. Només José Antonio Nieto, exsecretari d'Estat de Seguretat, va acceptar la invitació i vam poder preguntar i conversar amb ell sobre els fets.

A José Antonio Nieto, exsecretari d'Estat de Seguretat, li vam poder preguntar sobre la presumpta col·laboració d'Es Satty amb els cossos i forces de seguretat de l'Estat, sobre Es Satty i el cas Chacal, sobre la comunicació entre els cossos policials belgues i els Mossos d'Esquadra o sobre les tres visites que la Policia Nacional va fer a Ripoll buscant Es Satty. Cap de les preguntes no va ser contestada amb la suficient claredat que mereix la investigació. Nieto va passar d'una actitud segura i col·laborativa a una actitud estrident i acusadora cap als diputats i diputades que preguntàvem.

Cal ser prudents a l'hora de donar per vàlides totes les afirmacions que Enrique Bayo fa en la seva sèrie d'articles. D'una banda, perquè no tenim la total certesa de la veracitat documental dels informes perquè sabem que van ser elaborats a posteriori o perquè, per exemple, sabem del cert que la hipòtesi de Bayo sobre que Es Satty era del confident B5 del cas Chacal no és certa.

El que sí que podem afirmar és que és força evident que la relació d'Es Satty amb els cossos i forces de seguretat de l'Estat era més estreta del que descriu Nieto. O que els Mossos d'Esquadra no aclareixen d'una manera prou clara per què el nom d'Es Satty no apareixia a les bases de dades consultades. Que malgrat unes polítiques d'hiperseguretat (per aquelles dates estàvem en grau 4 d'alerta antiterrorista) van fracassar en les tasques de prevenció de l'atac indiscriminat contra població civil.

Els dies posteriors a l'atemptat vam esmorzar, dinar i sopar amb notícies i opinions, moltes ben supèrflues, que volien aportar dades i explicacions perquè estàvem assedegats de comprendre, necessitàvem entendre com havia estat possible aquell atemptat que ens va deixar trencats. Passat el temps, les aportacions han estat de més qualitat però continuem sense haver fet un aprenentatge que ens deixi en una situació millor. Reparar i treballar per a la no repetició exigeix superar l'opacitat i els secrets d'Estat i també buscar explicacions en les desigualtats estructurals que travessen la nostra societat i el conjunt del planeta.

2. Recomanacions i propostes de millora

El Parlament de Catalunya insta el Govern de la Generalitat a no participar de cap acte públic o institucional on hi hagi la presència d'actors directament relacionats amb el tràfic d'armes i amb la perpetuació d'aquesta guerra global, com és el cas de la monarquia espanyola o empreses amb beneficis multimilionaris en el negoci de la guerra.

El Parlament de Catalunya insta tots els agents socials i polítics de l'Estat a exigir la compareixença del cap de l'Estat a les Corts del Congrés de l'Estat espanyol per a ser sotmès a control públic i parlamentari.

El Parlament de Catalunya insta els grups polítics que formen part del Congrés dels Diputats a crear una comissió d'investigació sobre els atemptats del 17 d'agost a Barcelona i Cambrils.

El Parlament de Catalunya insta el Govern a presentar en el període de 60 dies un informe complet sobre l'atenció a les víctimes des del 17 d'agost de 2017 fins a dia d'avui. L'informe ha de constar de totes les actuacions dutes a termes per totes les administracions (locals, autonòmiques, estatals i internacionals).

El Parlament de Catalunya considera que la llei franquista de secrets oficials de 1968, encara vigent, té caràcter antidemocràtic i esdevé una eina d'opacitat, i insta l'Estat espanyol a derogar la Llei de secrets oficials de 1968.

El Parlament de Catalunya insta el Govern a internalitzar el servei del 112 de manera que impliqui una transformació profunda de les eines tecnològiques precàries i insuficients que signifiquen un obstacle afegit per a atendre als ciutadans.

El Parlament de Catalunya insta el Govern a impulsar la redacció d'un protocol específic d'actuació del servei d'emergència 112 en cas de gran d'emergència.

El Parlament de Catalunya constata l'increment d'un clima de por i d'odi i de discriminació cap a les persones musulmanes o que són percebudes com a musulmanes, un fenomen racista anomenat islamofòbia i que rebutja fermament.

El Parlament de Catalunya, des del seu compromís amb la laïcitat de les institucions, reconeix la religió musulmana en la seva pluralitat com una de les creences més esteses avui al nostre país i reitera que ha de disposar del mateix estatus jurídic i institucional que la resta de confessions.

El Parlament de Catalunya insta el Govern a elaborar en el termini de de noranta dies un pla de lluita contra la islamofòbia i l'antisemitisme que contribueixi a la lluita contra el racisme i la xenofòbia, que d'una manera interdepartamental proposi un catàleg de mesures efectives per a fer front al fe-

nomen com a política prioritària del conjunt del Govern i amb mesures específiques en l'àmbit de la islamofòbia i les discriminacions de gènere.

El Parlament de Catalunya insta el Govern a iniciar els tràmits i estudis corresponents per a introduir en els currículums escolars per al curs 2018/2019 i successius, tant a l'ensenyament primari com secundari obligatori, continguts relatius al món musulmà que expressin la seva pluralitat, les seves aportacions a la ciència, la filosofia i la literatura tant en l'actualitat com al llarg de la història, inclosa la presència morisca a Catalunya des del segle VIII fins la seva expulsió el segle XVII.

Palau del Parlament, 14 de juliol de 2020

Jordi Munell i García, president de la Comissió

Punt 4 | Debat i votació del document que recull el resultat dels treballs de la comissió

Dictamen de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya

261-00003/12

DICTAMEN

A la Mesa del Parlament

La Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya, d'acord amb l'article 67.6 del Reglament del Parlament, acorda d'emetre el següent

Dictamen

Índex

I. Antecedents
II. Composició i treballs de la Comissió
III. Pla de treball aprovat per la Comissió
IV. Propostes de conclusions presentades pels grups parlamentaris
V. Conclusions i recomanacions

I. Antecedents

1. Antecedents parlamentaris

1. El Ple del Parlament de Catalunya, en la sessió tinguda el 4 de juliol de 2018, va aprovar la Resolució 24/XII del Parlament de Catalunya, de creació de la Comissió sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya, amb el contingut següent:

> «Resolució 24/XII del Parlament de Catalunya, de creació de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya
>
> 252-00011/12
>
> Adopció
>
> Ple del Parlament, sessió 13, 04.07.2018, DSPC-P 15
>
> El Ple del Parlament, en la sessió tinguda el 4 de juliol de 2018, ha debatut el text de la Proposta de resolució de creació d'una comissió d'investigació sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya (tram. 252-00011/12), presentada pel Grup Parlamentari de Junts per Catalunya i pel Grup Parlamentari Republicà.
>
> Finalment, d'acord amb l'article 67 del Reglament, ha adoptat la següent
>
> Resolució
>
> El Parlament de Catalunya acorda crear la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya (CIACE), i n'estableix l'objecte i el contingut dels treballs, en els termes següents:

a) La comissió d'investigació creada per aquesta resolució té per objecte analitzar els efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya en el sentit més ampli, com les causes que la van motivar, l'adequació d'aquesta aplicació a la legalitat, el caràcter de les mesures adoptades i les seves conseqüències i la valoració dels danys i les possibles responsabilitats per l'aplicació del dit article.

b) Els continguts dels treballs encomanats a la comissió d'investigació són els següents:

Primer. L'anàlisi del context polític en què es va produir l'aplicació de l'article 155, determinat pel referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre de 2017, la vaga general del 3 d'octubre, la repressió política per part de l'Estat espanyol, el discurs de Felip VI i la declaració de la República del 27 d'octubre.

Segon. L'anàlisi de la legalitat de l'adopció i aplicació de l'article 155 i de cada una de les mesures adoptades.

Tercer. L'anàlisi de la vulneració dels drets fonamentals dels ciutadans, les entitats i les institucions que ha comportat a Catalunya l'aplicació de l'article 155.

Quart. L'anàlisi i la quantificació dels danys efectuats per l'aplicació de les mesures adoptades.

Cinquè. L'anàlisi de les possibles responsabilitats, incloses les penals, per l'aplicació de l'article 155.

Sisè. L'anàlisi de l'impacte i la repercussió internacionals que ha tingut l'aplicació de l'article 155.

Setè. L'avaluació del conjunt del marc jurídic i polític de l'Estat espanyol (Tribunal Constitucional, article 135 de la Constitució espanyola, Fons de Liquiditat Autonòmic) i d'altres elements de la Constitució espanyola i de les polítiques estatals previs i posteriors a l'aplicació de l'article 155 que limiten la sobirania del Parlament de Catalunya i del Govern de la Generalitat.

c) La comissió d'investigació pot incorporar especialistes en un nombre no superior al de diputats que en són membres.

Palau del Parlament, 4 de juliol de 2018

La secretària quarta, Adriana Delgado i Herreros; el president, Roger Torrent i Ramió»

2. La Mesa del Parlament, en la sessió tinguda el 18 de setembre de 2018, d'acord amb la Junta de Portaveus i de conformitat amb l'article 49.2 del Reglament del Parlament, va acordar que la Mesa de la Comissió fos col·legiada i que la presidència correspongués al Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, la vicepresidència al Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular– Crida Constituent i la secretaria al Grup parlamentari Republicà.

3. La Mesa del Parlament, en la sessió tinguda el 25 de setembre de 2018, d'acord amb la Junta de Portaveus i de conformitat amb l'article 48.1 del Reglament, va acordar que la composició de la comissió fos de dos diputats per grup parlamentari, inclòs el Grup Mixt, llevat del qui en tingui la presidència, que tindrà un membre més.

4. Els diversos grups, de conformitat amb el que estableixen els articles 48 i 49 del Reglament del Parlament, van designar els diputats que havien de formar part de la comissió d'investigació i el diputat que n'exerciria la presidència, i ho van posar en coneixement de la Mesa del Parlament.

5. El 6 de novembre de 2018 es va constituir la Comissió, que va ratificar per al càrrec de president el diputat Antoni Morral i Berenguer, proposat pel Grup Parlamentari de Junts per Catalunya. En la mateixa sessió es va elegir vicepresident el diputat Carles Riera Albert, i secretària, la diputada Gemma Espigares Tribó.

6. El secretari general, en data 7 de novembre de 2018, dona trasllat a la Comissió de l'acord següent:

> «La representant del SP de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent informa que el seu subgrup ha presentat un escrit en què, en base als acords del consell polític de la seva formació pels quals renuncien a formar part de les meses de cap comissió, fan avinent que assumeixen la vicepresidència de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya de forma provisional».

7. La Mesa del Parlament, en la sessió tinguda el dia13 de novembre de 2018, escoltada la Junta de Portaveus, atesa la renúncia a la vicepresidència presentada pel SP de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent, acorda atribuir-la al Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem.

8. El 4 de juny de 2019, la Comissió va elegir vicepresidenta la diputada Jéssica Albiach Satorres, del GP de Catalunya en Comú Podem.

9. El 26 de novembre de 2019, la Comissió va elegir vicepresident el diputat Lucas Silvano Ferro Solé, en substitució de la diputada Jéssica Albiach Satorres.

10. En la sessió del 4 de febrer de 2018, la Comissió va elaborar i aprovar un pla de treball que posteriorment fou modificat diverses vegades, amb la finalitat de redactar un dictamen que contingués les conclusions de la Comissió, un cop escoltades les diverses intervencions dels compareixents.

11. El 7 de maig de 2019 la Comissió va acordar de donar compte a la Mesa del Parlament de la incompareixença de 3 persones –convocades fins a 2 vegades– perquè ho traslladés al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que podés correspondre.

12. El 13 de juny de 2019 la Comissió va acordar de donar compte a la Mesa del Parlament de la incompareixença de 3 persones –convocades fins a 2 vegades– perquè ho traslladés al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que podés correspondre.

13. El 26 de novembre de 2019 la Comissió va acordar de donar compte a la Mesa del Parlament de la incompareixença de 7 persones –convocades fins a 2 vegades– perquè ho traslladés al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que podés correspondre.

14. El 4 de febrer de 2020 la Comissió va acordar de donar compte a la Mesa del Parlament de la incompareixença de 2 persones –convocades fins a 2 vegades– perquè ho traslladés al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que podés correspondre.

15. Els grups parlamentaris van presentar les propostes de conclusions respectives al Registre del Parlament fins al dia 19 de maig de 2020, de conformitat amb el que estableix l'article 67.6 del Reglament del Parlament.

2. Antecedents normatius

L'article 59.6 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que el Parlament pot crear comissions d'investigació:

> «6. El Parlament pot crear comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat. Les persones requerides per les comissions d'investigació han de comparèixer-hi obligatòriament, d'acord amb el procediment i les garanties establerts pel Reglament del Parlament. S'han de regular per llei les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació.»

L'article 67 del Reglament del Parlament estableix la possibilitat de crear comissions d'investigació en els termes següents:

> «1. El Ple del Parlament, a proposta de dos grups parlamentaris, de la cinquena part dels membres del Parlament, de la Mesa del Parlament, un cop escoltada la Junta de Portaveus, o del Govern, pot acordar la creació d'una comissió d'investigació sobre qualsevol assumpte d'interès públic que sigui competència de la Generalitat. L'acord de creació ha de delimitar-ne l'objectiu i l'abast, i també els continguts bàsics del pla de treball.
>
> »2. La composició i el nombre de membres de les comissions d'investigació s'han de concretar mitjançant un acord de la Junta de Portaveus. La comissió també pot incorporar especialistes, amb veu i sense vot, amb tasques d'assessorament tècnic, en un nombre no superior al de diputats membres de la comissió.
>
> »3. El Parlament ha de crear una comissió d'investigació si és demanada per una tercera part dels diputats o per tres grups parlamentaris; els proposants només poden presentar una proposta vinculant l'any. L'acord de creació de la comissió l'ha d'adoptar la Mesa del Parlament, una vegada escoltada la Junta de Portaveus. Aquest acord ha de determinar l'objectiu i l'àmbit d'actuació de la comissió i el contingut bàsic del seu pla de treball, de conformitat amb la proposta presentada pels diputats o els grups parlamentaris que n'han demanat la creació.
>
> »4. Les comissions d'investigació, abans d'iniciar llurs actuacions, han d'elaborar i aprovar un pla de treball.
>
> »5. Les comissions d'investigació poden requerir, per mitjà del president del Parlament, qualsevol persona perquè hi presti declaració.
>
> »6. Les conclusions de les comissions d'investigació s'han de reflectir en un dictamen que ha d'ésser debatut pel Ple del Parlament.
>
> »7. Les conclusions aprovades pel Ple del Parlament han d'ésser comunicades al Govern, sens perjudici que la Mesa del Parlament també pugui comunicar-les al Ministeri Fiscal.»

Les compareixences de persones davant la Comissió són regulades per l'article 68 del Reglament, que estableix el següent:

> «1. Les compareixences de testimonis davant les comissions d'investigació es regeixen per les normes següents:

»a) La compareixença únicament es pot requerir amb relació a qüestions que són competència de la Generalitat.

»b) El president del Parlament signa el requeriment, en el qual han de constar de manera fefaent l'acord de requeriment adoptat per la comissió, les dades d'identificació personal i el domicili de la persona requerida, el lloc, el dia i l'hora en què es té la compareixença i la qüestió sobre la qual ha d'informar.

»c) La notificació del requeriment s'ha de fer quinze dies abans de la data en què ha de comparèixer, llevat que la comissió n'acordi la urgència, en el qual cas el termini és de cinc dies. En el cas que la compareixença no tingui lloc, la citació s'ha de reiterar per a comparèixer al cap de tres dies, o al cap d'un dia, si se'n va acordar la urgència.

»d) La persona requerida ha d'ésser advertida, en la notificació, dels seus drets, de les seves obligacions i de les seves eventuals responsabilitats.

»e) La persona requerida pot comparèixer acompanyada de qui designi per assistir-la.

»f) La compareixença es té d'acord amb el procediment que prèviament estableix la mesa de la comissió, del qual s'ha d'informar qui compareix abans que comenci la seva intervenció.

»2. La mesa de la comissió, durant els treballs d'aquesta, ha de vetllar per la salvaguarda del respecte a la intimitat, l'honor de les persones, el secret professional, la clàusula de consciència i els altres drets constitucionals.

»3. Si la persona convocada desatén, voluntàriament, el requeriment de comparèixer davant una comissió d'investigació, la Mesa del Parlament n'ha de donar compte al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que hi pugui correspondre. En la notificació inicial, se l'ha d'advertir d'aquesta possible responsabilitat penal.

»4. La comissió d'investigació pot acordar compareixences d'experts perquè aportin llur opinió sobre l'afer objecte de la comissió. Aquesta circumstància ha de constar explícitament en l'acord de la comissió. La compareixença s'ha de substanciar pel procediment que estableix l'article 59.»

Així mateix, pel que fa a la possibilitat de requerir qualsevol persona perquè presti declaració davant la Comissió, s'ha tingut en compte el que estableixen els apartats 1 i 3 de l'article 502 de la Llei orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi penal, que estableixen el següent:

«1. Els qui, havent estat requerits de forma legal i sota advertència, deixin de comparèixer davant una comissió d'investigació de les Corts Generals o d'una assemblea legislativa d'una comunitat autònoma, han de ser castigats com a reus del delicte de desobediència. Si el reu és una autoritat o un funcionari públic, se li ha d'imposar a més la pena de suspensió d'ocupació o càrrec públic per un termini de sis mesos a dos anys.

»[...]

»3. El qui, convocat davant d'una comissió parlamentària d'investigació, falti a la veritat en el seu testimoni ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o una multa de 12 a 24 mesos.»

II. Composició i treballs de la Comissió

1. Composició de la Comissió

1.1. Membres

Grup Parlamentari de Ciutadans

Noemí de la Calle Sifré

Ignacio Martín Blanco

Grup Parlamentari de Junts per Catalunya

Francesc de Dalmases i Thió

Gemma Geis i Carreras

Grup Parlamentari Republicà

Gemma Espigares Tribó

Magda Casamitjana i Aguilà, fins al 30 de novembre de 2018, en què fou substituïda pel diputat Jordi Orobitg Solé

Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar

Ferran Pedret Santos

Alícia Romero Llano

Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem

Marc Parés Franzi

Elisenda Alamany Gutiérrez, fins al 25 de febrer de 2019, en què fou substituïda pel diputat David Cid Colomer

David Cid Colomer, fins al 4 d'abril de 2019, en què fou substituït pel diputat Marc Parés Franzi

Jéssica Albiach Satorres, fins al 21 de novembre de 2019, en què fou substituïda pel diputat Lucas Silvano Ferro Solé

Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent

Carles Riera Albert

Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent

Santi Rodríguez i Serra

Han assistit els treballs de la Comissió el lletrat Ferran Domínguez García, l'assessora lingüística Marta Payà i Canals i les gestores parlamentàries Dolors Balagué i Sort i Elena Mora Martínez.

2. Sessions de la Comissió

La Comissió s'ha reunit en un total de 21 sessions, i ha substanciat 17 compareixences de testimonis i 23 compareixences ordinàries d'experts.

Sessió 1. El 6 de novembre de 2018 es va tenir la sessió constitutiva de la Comissió.

Sessió de data 20 de novembre de 2018. Desconvocada per l'ampliació del termini per a la presentació de documentació per al Pla de treball (tram. 394-00006/12)

Sessió 2. El 4 de desembre de 2018 es va elaborar i aprovar el pla de treball de la Comissió.

Sessió 3. El 15 de gener de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Pau Villòria i Sistach, viceconseller de la Presidència per al Desplegament de l'Autogovern

– Joan Vintró i Castells, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona

Sessió 4. El 22 de gener de 2019 hi havia previstes les compareixences d'Oriol Junqueras i Vies, exvicepresident del Govern; Jordi Turull i Negre, exconseller de la Presidència; Raül Romeva i Rueda, exconseller d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència; Josep Rull i Andreu, exconseller de Territori i Sostenibilitat; i Joaquim Forn i Chiariello, exconseller d'Interior. Tot i les gestions fetes amb temps i forma pel Parlament, no es van poder tenir, atès que el Tribunal Suprem el dia 18 de gener va fer arribar a les parts els requeriments del Parlament de Catalunya i va donar un termini de resposta de tres dies, que finalitzava el dia 23 de gener de 2019.

Sessió 5. El 29 de gener de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Joaquín Urías, professor de dret constitucional de la Universitat de Sevilla i exlletrat del Tribunal Constitucional

– Francesc Esteve i Balagué, director del Gabinet Jurídic de la Generalitat

– Síndic de greuges de Catalunya

Sessió 6. El 19 de març de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Una representació de l'associació Servidors Públics de Catalunya

– Francina Alsina, presidenta de la Taula del Tercer Sector

– Una representació de la Confederació del Tercer Sector

Sessió 7. El 26 de març de 2019 es va acordar el canvi de tramitació de dues compareixences, de testimonis a experts: la de Xavier Amor i Martín, president de la Federació de Municipis de Catalunya, i la de Ramon Font, portaveu nacional de la Unió Sindical de Treballadors de l'Ensenyament de Catalunya. A més, es van tenir les compareixences següents:

– Camil Ros, representant de la Unió General de Treballadors

– Javier Pacheco, representant de Comissions Obreres

Sessió 8. El 2 d'abril de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Una representació de CSC Intersindical

– Ramon Font, portaveu nacional de la Unió Sindical de Treballadors de l'Ensenyament de Catalunya

Sessió 9. Per al 30 d'abril de 2019 es va convocar Mariano Rajoy Brey, expresident del Govern d'Espanya; Soraya Sáenz de Santamaría Antón, exvicepresidenta del Govern d'Espanya i exministre de la Presidència i per a les Administracions Territorials; i María Dolores de Cospedal García, advocada de l'Estat i exministre de Defensa, que no van comparèixer. La comissió va acordar convocar-los per segona vegada, d'acord amb els articles 68.1.*c in fine* del Reglament del Parlament i el 502 del Codi penal.

Sessió 10. Per al 7 de maig de 2019 es va convocar per segona vegada Mariano Rajoy, Soraya Sáenz de Santamaría i María Dolores de Cospedal, que no van atendre la citació. Els dos primers van manifestar per escrit la seva voluntat de no comparèixer, i la tercera no va respondre a aquesta segona convocatòria tot i que sí que ho havia fet en la primera.

La Comissió acorda posar aquests fets en coneixement de la Mesa del Parlament perquè en doni compte al Ministeri Fiscal.

Sessió 11. Per al 4 de juny de 2019 es va convocar Juan Ignacio Zoido Álvarez, exministre de l'Interior; Josep Enric Millo i Rocher, exdelegat del Govern d'Espanya a Catalunya; i Jorge Moragas Sánchez, cap del gabinet de l'expresident del govern d'Espanya Mariano Rajoy, que no van comparèixer i van comunicar per escrit la seva voluntat de no fer-ho. La comissió va acordar convocar-los per segona vegada, d'acord amb els articles 68.1.*c in fine* del Reglament del Parlament i el 502 del Codi penal.

Sessió 12. Per al 13 de juny de 2019 es va convocar per segona vegada Juan Ignacio Zoido, Josep Enric Millo i Jorge Moragas, que no van atendre la citació.

La Comissió acorda posar aquests fets en coneixement de la Mesa del Parlament perquè en doni compte al Ministeri Fiscal.

Sessió 13. El 18 de juny de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Neus Bonet, degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya

– Josep Vicent Sanchis Llàcer, director de TV3

– Saül Gordillo i Bernàrdez, director de Catalunya Ràdio

Sessió de data 12 de novembre de 2019. Desconvocada per coincidència amb la sessió plenària.

Per al 12 de novembre de 2019 es va convocar Pedro Sánchez Pérez-Castejón, president del Govern d'Espanya; Carmen Calvo Poyato, vicepresidenta del Govern d'Espanya i ministra de Relacions amb les Corts i Igualtat; Rafael Catalá Polo, alt funcionari i exministre de Justícia; Roberto Bermúdez de Castro Mur, exsecretari d'estat d'Administracions Territorials; Enrique Lasso de la Vega, director general de Relacions amb les Comunitats Autònomes i Ens Locals del Govern d'Espanya; Juan Antonio Puigserver Martínez, secretari general tècnic del Ministeri de l'Interior; i Jaime Alfonsín, cap de la Casa del Rei, que no van comparèixer. La comissió va acordar convocar-los per segona vegada, d'acord amb els articles 68.1.*c in fine* del Reglament del Parlament i el 502 del Codi penal.

Sessió 14. El 26 de novembre de 2019 la Comissió va acordar una reformulació del pla de treball. La reformulació va consistir, per una banda, a revocar l'acord de tenir diverses compareixences i, per una altra, a acordar el canvi de tramitació, de testimoni a expert, d'algunes altres compareixences.

La Comissió revoca, per assentiment, l'acord de tenir les compareixences ordinàries següents:

– José Ibarretxe Markuartu, expresident del Govern Basc.

– Lluís Puigdemont i Reverter, president del Consell Català de Cooperació al Desenvolupament

– Una representació del Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers d'Administració Local de Barcelona

– Jan Skoberne, diputat del Partit Socialista Eslovè

– Una representació de les Assemblees de Treballadors per a la Defensa de les Institucions Catalanes

– Sílvia Requena, advocada d'un grup d'afectats

– Xavier Arbós Marín, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona

– Argelia Queralt Jiménez, professora de dret constitucional de la Universitat de Barcelona

– Rafael Jiménez Asensio, professor de dret constitucional de la Universitat Pompeu Fabra

– Antonio Arroyo Gil, professor de dret constitucional de la Universitat Autònoma de Madrid

– Enoch Albertí i Rovira, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona

– Ramón Cotarelo García, politòleg i catedràtic emèrit de ciència política i de l'administració de la Universitat Nacional d'Educació a Distància

– Mercè Barceló i Serramalera, catedràtica de dret constitucional de la Universitat Autònoma de Barcelona

– Dolors Feliu i Torrent, jurista de la Universitat Pompeu Fabra

– Joan Queralt i Jiménez, catedràtic de dret penal de la Universitat de Barcelona

– Esther Giménez-Salinas, catedràtica de dret penal de la Universitat Ramon Llull i exvocal del Consell General del Poder Judicial

– Àlex Hinojo, director d'Amical Wikimedia i activista pel coneixement lliure i els drets digitals

– Josep Ramon Barberà i Gomis, professor de dret administratiu de la Universitat Pompeu Fabra

– Maria Vila Redon, representant de l'Associació Drets

– María Eugenia Palop, professora titular de filosofia del dret de la Universitat Carlos III de Madrid

– Montserrat Comas d'Argemir, magistrada i exvocal del Consell General del Poder Judicial, portaveu a Catalunya de l'associació Jutgesses i Jutges per a la Democràcia

– Gerardo Pisarello, primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

– Pascual Sala, expresident del Tribunal Suprem, del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial

– Laia Bonet, professora de dret administratiu de la Universitat Pompeu Fabra

– Silvio Falcón, professor associat de ciència política de la Universitat de Barcelona i president de l'associació Finestra d'Oportunitat

– María Emilia Casas, expresidenta del Tribunal Constitucional i catedràtica de dret del treball de la Universitat Complutense de Madrid

– Josep Samitier, president de l'Associació Catalana d'Entitats de Recerca

– Josep González i Sala, representant de Pimec

– Josep Lluís Bonet, expresident de Fira de Barcelona

– Miquel Valls, representant del Consell General de Cambres de Catalunya

– Benet Salellas i Vilar, coautor d'*El minotaure del 78* i *Antígona emmordassada*

Mireia Vehí Cantenys, coautora d'*El minotaure del 78* i *Antígona emmordassada*

– Una representació de l'Associació Catalana pels Drets Civils

– Una representació de l'Associació d'Afectats 1-O

– Una representació del Congrés de Sobirania Tecnològica

La Comissió revoca, per assentiment, l'acord de tenir les compareixences de testimonis següents:

– Joan Josep Nuet i Pujals, diputat de Catalunya en Comú Podem, en qualitat de testimoni

– Óscar Guardingo Martínez, senador del Grup Parlamentari Units Podem - En Comú Podem - En Marea, en qualitat de testimoni

– Miren Gorrotxategi, senadora del Grup Parlamentari Units Podem - En Comú Podem - En Marea, en qualitat de testimoni

– Àlex Casanovas, president de l'Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya, en qualitat de testimoni

– Tono Albareda, representant de Lafede.cat - Organitzacions per a la Justícia Global, en qualitat de testimoni

– Montserrat Venturós i Villalba, alcaldessa de Berga, en qualitat de testimoni

– Maties Serracant i Camps, alcalde de Sabadell, en qualitat de testimoni

– Ignasi Sabater Poch, alcalde de Verges

– Anna Simó i Castelló, exsecretària primera de la Mesa, en qualitat de testimoni

– Agustí Colomines i Companys, exdirector de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, en qualitat de testimoni

– Martí Anglada i Birulés, exdelegat de la Generalitat a França i Suïssa, en qualitat de testimoni

– Josep Sagués, president del Club Patinatge Artístic Olot, en qualitat de testimoni

– Mercè Rosich, representant del Club Atlètic Manresa, en qualitat de testimoni

– Núria Salvatella, representant del Club Patinatge Girona, en qualitat de testimoni

– Xavier Torres, representant de la Federació Catalana de Vela, en qualitat de testimoni

– Abder Gil García, portaveu del Grup Parlamentari Socialista al Senat, en qualitat de testimoni

– Jokin Bildarratz Sorron, portaveu del Grup Parlamentari Basc al Senat, en qualitat de testimoni

– Jon Iñarritu García, senador d'Euskal Herria Bildu, en qualitat de testimoni

– Pablo Casado Blanco, president del Partit Popular, en qualitat de testimoni

– Miquel Iceta i Llorens, president del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, en qualitat de testimoni

– Albert Rivera Díaz, president del Grup Parlamentari Ciudadanos del Congrés dels Diputats, en qualitat de testimoni

– Xavier García Albiol, senador del Partit Popular i representant del Subgrup Parlamentari del Partit Popular del Parlament de Catalunya, en qualitat de testimoni

– Miquel Àngel Estradé i Palau, senador d'Esquerra Republicana de Catalunya, en qualitat de testimoni

La Comissió aprova, per assentiment, el canvi de tramitació com a compareixença ordinària de la compareixença de testimoni següent:

– Jaume Domingo, president de la Unió de Consells Esportius de Catalunya.

Per al 26 de novembre de 2019 es va convocar per segona vegada Pedro Sánchez, Carmen Calvo, Rafael Catalá, Roberto Bermúdez de Castro, Enrique Lasso de la Vega, Juan Antonio Puigserver i Jaime Alfonsín, que no van atendre la citació.

La Comissió acorda posar aquests fets en coneixement de la Mesa del Parlament perquè en doni compte al Ministeri Fiscal.

En la sessió del 26 de novembre de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Una representació de la confederació Cecot

– Joaquim Gay de Montellà, expresident de Foment del Treball Nacional

Sessió 15. En la sessió del 3 de desembre de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Joan Anton Font, secretari interventor de l'Ajuntament de Tarragona

– Una representació de l'Associació Catalana de Municipis

Per aquesta sessió també estava prevista la compareixença de José Antonio Martín Pallín, exfiscal del Tribunal Suprem, però es va haver de posposar a causa d'una indisposició sobtada.

Sessió 16. En la sessió del 17 de desembre de 2019 es van tenir les compareixences següents:

– Jaume Domingo, president de la Unió de Consells Esportius de Catalunya

– Matías Carnero, president del Comitè d'Empresa de SEAT

En aquesta sessió també es van tractar diversos temes amb relació a la modificació del pla de treball.

Sessió 17. El 21 de gener de 2020 es van tractar diversos temes amb relació a la modificació del pla de treball i es van tenir les compareixences següents:

– José Montilla Aguilera, senador del Partit Socialista de Catalunya

– Josep Lluís Cleries i Gonzàlez, senador del Partit Demòcrata

– Mirella Cortès i Gès, portaveu del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya al Senat

– José Antonio Martín Pallín, exfiscal dl Tribunal Suprem

– Una representació del Col·lectiu Praga

Per a aquesta sessió també havien estat citats Ignacio Cosidó Gutiérrez, portaveu del Grup Parlamentari Popular al Senat en el moment de l'aplicació a Catalunya de l'article 155 de la Constitució espanyola; i Pío García-Escudero Márquez, president del Senat, en el moment de l'aplicació a Catalunya de l'article 155 de la Constitució espanyola, que no van comparèixer.

La Comissió va acordar convocar-los per segona vegada, d'acord amb els articles 68.1.*c in fine* del Reglament del Parlament i el 502 del Codi penal.

Sessió 18. En la sessió del 28 de gener de 2020 es van tenir les compareixences següents:

– Oriol Junqueras i Vies, exvicepresident del Govern

– Jordi Turull i Negre, exconseller de la Presidència

– Raül Romeva i Rueda, exconseller d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència

– Joaquim Forn i Chiariello, exconseller d'Interior

– Josep Rull i Andreu, exconseller de Territori i Sostenibilitat

– Dolors Bassa i Coll, exconsellera de Treball, Afers Socials i Famílies

Sessió 19. En la sessió del 4 de febrer es van tenir, mitjançant videoconferència, les compareixences següents:

– Carles Puigdemont i Casamajó, expresident de la Generalitat

– Lluís Puig i Gordi exconseller de Cultura

– Mireia Boya e Busquet, exdiputada de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent

– Marta Rovira i Vergés, exdiputada

En aquesta sessió també es van tractar diversos temes amb relació a la modificació del pla de treball. Estava prevista la compareixença de Clara Ponsatí i Obiols, exconsellera d'Ensenyament, que va quedar posposada.

Per al 4 de febrer de 2020 es va convocar per segona vegada Ignacio Cosidó i Pío García-Escudero, que no van atendre la citació.

La Comissió acorda posar aquests fets en coneixement de la Mesa del Parlament perquè en doni compte al Ministeri Fiscal.

Sessió 20. El 25 de febrer de 2020 es van tenir les compareixences següents:

– Josep Giralt i Balagueró, director del Museu de Lleida

– Josep Oliu Creus, president del Banc Sabadell

– Isidre Fainé Casas i Jordi Gual Solé, en representació de CaixaBank

En aquesta sessió la Comissió va acordar una reformulació del pla de treball. La reformulació més important va consistir a revocar l'acord de tenir diverses compareixences.

La Comissió revoca, per assentiment, l'acord de tenir les compareixences ordinàries següents:

– José Creuheras Margenat, president d'Atresmedia

– Clara Ponsatí i Obiols, exconsellera d'Ensenyament

– Javier Pérez Royo, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Sevilla

– Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona

Sessió 21. El 16 de juny de 2020 es va aprovar el Dictamen de la Comissió.

III. Pla de treball aprovat per la comissió

La Comissió, en la sessió tinguda el 4 de desembre de 2018 va aprovar el pla de treball, que fou modificat en les sessions tingudes els dies 26 de novembre i 17 de desembre de 2019, i 25 de febrer de 2020.

A) compareixences aprovades per la comissió

Experts

1. Javier Pacheco, representant de Comissions Obreres

2. Camil Ros, representant de la Unió General de Treballadors

3. Josep Giralt i Balagueró, director del Museu de Lleida

4. Síndic de greuges de Catalunya

5. Pau Villòria i Sistach, viceconseller de la Presidència per al Desplegament de l'Autogovern

6. Juan José Ibarretxe Markuartu, expresident del Govern Basc

7. Lluís Puigdemont i Reverter, president del Consell Català de Cooperació al Desenvolupament

8. Francina Alsina, presidenta de la Taula del Tercer Sector

9. Una representació de la Confederació del Tercer Sector

10. Una representació de l'Associació Catalana de Municipis

11. Una representació del Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers d'Administració Local de Barcelona

12. Jan Skoberne, diputat del Partit Socialista Eslovè

13. Una representació de l'Associació Servidors Públics de Catalunya

14. Una representació de les Assemblees de Treballadors per a la Defensa de les Institucions Catalanes

15. Sílvia Requena, advocada d'un grup d'afectats

16. Xavier Arbós Marín, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona

17. Argelia Queralt Jiménez, professora de dret constitucional de la Universitat de Barcelona

18. Rafael Jiménez Asensio, professor de dret constitucional de la Universitat Pompeu Fabra

19. Antonio Arroyo Gil, professor de dret constitucional de la Universitat Autònoma de Madrid

20. Javier Pérez Royo, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Sevilla

21. Joaquín Urías, professor de dret constitucional de la Universitat de Sevilla

22. Enoch Albertí i Rovira, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona

23. Joan Vintró i Castells, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona

24. Ramón Cotarelo García, politòleg i catedràtic emèrit de ciència política i de l'administració de la Universitat Nacional d'Educació a Distància

25. Mercè Barceló i Serramalera, catedràtica de dret constitucional de la Universitat Autònoma de Barcelona

26. Dolors Feliu i Torrent, jurista de la Universitat Pompeu Fabra

27. Joan Queralt i Jiménez, catedràtic de dret penal de la Universitat de Barcelona

28. Esther Giménez-Salinas, catedràtica de dret penal de la Universitat Ramon Llull i exvocal del Consell General del Poder Judicial

29. Àlex Hinojo, director d'Amical Wikimedia i activista pel coneixement lliure i els drets digitals

30. Josep Ramon Barberà i Gomis, professor de dret administratiu de la Universitat Pompeu Fabra

31. Una representació del Col·lectiu Praga

32. Maria Vila Redon, representant de l'Associació Drets

33. Francesc Esteve i Balagué, director del Gabinet Jurídic de la Generalitat

34. María Eugenia Palop, professora titular de filosofia del dret de la Universitat Carlos III de Madrid

35. Montserrat Comas d'Argemir, magistrada i exvocal del Consell General del Poder Judicial, portaveu a Catalunya de l'associació Jutgesses i Jutges per a la Democràcia

36. Gerardo Pisarello, primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

37. Pascual Sala, expresident del Tribunal Suprem, del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial

38. José Antonio Martín Pallín, exfiscal del Tribunal Suprem

39. Laia Bonet, professora de dret administratiu de la Universitat Pompeu Fabra

40. Silvio Falcón, professor associat de ciència política de la Universitat de Barcelona i president de l'associació Finestra d'Oportunitat

41. María Emilia Casas, expresidenta del Tribunal Constitucional i catedràtica de dret del treball de la Universitat Complutense de Madrid

42. Joan Anton Font, secretari interventor de l'Ajuntament de Tarragona

43. Neus Bonet, degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya

44. Josep Samitier, president de l'Associació Catalana d'Entitats de Recerca

45. Joaquim Gay de Montellà, expresident de Foment del Treball Nacional

46. Una representació de la confederació Cecot

47. Josep González i Sala, representant de Pimec

48. Josep Lluís Bonet, expresident de Fira de Barcelona

49. Miquel Valls, representant del Consell General de Cambres de Catalunya

50. Una representació de la Intersindical - Confederació Sindical Catalana

51. Josep Vicent Sanchis Llàcer, director de TV3

52. Saül Gordillo i Bernàrdez, director de Catalunya Ràdio

53. Benet Salellas i Vilar, coautor d'*El minotaure del 78* i *Antígona emmordassada*

54. Mireia Vehí Cantenys, coautora d'*El minotaure del 78* i *Antígona emmordassada*

55. Una representació de l'Associació Catalana pels Drets Civils

56. Una representació de l'Associació d'Afectats 1-O

57. Una representació del Congrés de Sobirania Tecnològica

58. Una representació de la Federació de Municipis de Catalunya

59. Ramon Font, portaveu nacional de la Unió Sindical de Treballadors de l'Ensenyament de Catalunya

60. Jaume Domingo, president de la Unió de Consells Esportius de Catalunya

61. Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona

62. Sara Vilà Galán, senadora designada pel Parlament de Catalunya de En Comú Podem

Compareixents que han de donar testimoni

1. Xavier Amor i Martín, president de la Federació de Municipis de Catalunya

2. Joan Josep Nuet i Pujals, diputat de Catalunya en Comú Podem

3. Óscar Guardingo Martínez, senador del Grup Parlamentari Units Podem - En Comú Podem - En Marea

4. Miren Gorrotxategi, senadora del Grup Parlamentari Units Podem - En Comú Podem - En Marea

5. Sara Vilà Galán, senadora de Catalunya En Comú Podem

6. Josep Oliu Creus, president de Banc Sabadell

7. Ramon Font, portaveu nacional de la Unió Sindical de Treballadors de l'Ensenyament de Catalunya

8. Àlex Casanovas, president de l'Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya

9. Tono Albareda, representant de Lafede.cat - Organitzacions per a la Justícia Global

10. Mireia Boya e Busquet, exdiputada de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent

11. Montserrat Venturós i Villalba, alcaldessa de Berga

12. Maties Serracant i Camps, alcalde de Sabadell

13. Ignasi Sabater Poch, alcalde de Verges

14. Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona

15. Oriol Junqueras i Vies, exvicepresident del Govern

16. Raül Romeva i Rueda, exconseller d'Afers Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència

17. Marta Rovira i Vergés, exdiputada

18. Dolors Bassa i Coll, exconsellera de Treball, Afers Socials i Famílies

19. Anna Simó i Castelló, exsecretària primera de la Mesa

20. Carles Puigdemont i Casamajó, expresident de la Generalitat

21. Lluís Puig i Gordi, exconseller de Cultura

22. Clara Ponsatí i Obiols, exconsellera d'Ensenyament

23. Jordi Turull i Negre, exconseller de la Presidència

24. Josep Rull i Andreu, exconseller de Territori i Sostenibilitat

25. Joaquim Forn i Chiariello, exconseller d'Interior

26. Agustí Colomines i Companys, exdirector de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya

27. Martí Anglada i Birulés, exdelegat de la Generalitat a França i Suïssa

28. Josep Sagués, president del Club Patinatge Artístic Olot

29. Mercè Rosich, representant del Club Atlètic Manresa

30. Núria Salvatella, representant del Club Patinatge Girona

31. Xavier Torres, representant de la Federació Catalana de Vela

32. Jaume Domingo, president de la Unió de Consells Esportius de Catalunya

33. José Montilla Aguilera, senador del Partit dels Socialistes de Catalunya

34. Josep Lluís Cleries i Gonzàlez, senador del Partit Demòcrata

35. Mirella Cortès i Gès, portaveu del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya al Senat

36. Ander Gil García, portaveu del Grup Parlamentari Socialista al Senat

37. Jokin Bildarratz Sorron, portaveu del Grup Parlamentari Basc al Senat

38. Jon Iñarritu García, senador d'Euskal Herria Bildu

39. Pablo Casado Blanco, president del Partit Popular

40. Miquel Iceta i Llorens, president del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar

41. Albert Rivera Díaz, president del Grup Parlamentari Ciudadanos del Congrés dels Diputats

42. Xavier García Albiol, senador del Partit Popular i representant del Subgrup Parlamentari del Partit Popular del Parlament de Catalunya

43. Miquel Àngel Estradé i Palau, senador d'Esquerra Republicana de Catalunya

44. Isidre Fainé Casas, representant de CaixaBank

45. José Creuheras Margenat, president d'Atresmedia

46. Matías Carnero, president del Comitè d'Empresa de SEAT

47. Jordi Gual Solé, president de CaixaBank

IV. Propostes de conclusions presentades pels grups parlamentaris

SUBGRUP PARLAMENTARI DEL PARTIT POPULAR DE CATALUNYA (REG. 65237)

Conclusions

1. Introducció

I

L'article 59.6 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya estableix la possibilitat de que el Parlament creï comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat, mentre que l'article 67.1 del Reglament del Parlament de Catalunya materialitza aquesta possibilitat sobre qualsevol assumpte d'interès públic que sigui competència de la Generalitat.

L'objecte d'aquesta comissió d'investigació ha estat «*analitzar els efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya en el sentit més ampli, com les causes que la van motivar, l'adequació d'aquesta aplicació a la legalitat, el caràcter de les mesures adoptades i les seves conseqüències i la valoració dels danys i les possibles responsabilitats per l'aplicació del dit article*». Aquest objecte però, caldria circumscriure-ho estrictament a l'àmbit competencial de la Generalitat, de manera que suposa una limitació en l'abast de la comissió en la mesura que en l'aplicació

d'aquesta mesura extraordinària han intervingut altres institucions de l'Estat diferents de la pròpia Generalitat de Catalunya. Aquestes limitacions s'han vist concretades en l'absència d'una part dels testimonis, sotmesos al control d'altres institucions alienes al Parlament de Catalunya, atesa llur dependència d'altres administracions.

Aquesta circumstancia ha quedat palesa en els decrets d'obertura i arxivament de la Fiscalia Superior de Catalunya, en els que observa «*manca de rellevància penal per absència d'antijuridicitat*» a les comunicacions de la Mesa del Parlament per manca de compareixença de diferents citats a dita comissió, en base a l'aplicació de la doctrina consolidada del Tribunal Constitucional i del Consell d'Estat sobre l'àmbit de competència de la Comissió d'Investigació.

II

No es pot ignorar en aquestes conclusions l'esbiaixada visió política que, no només manifesten els proposants d'aquesta comissió d'investigació, si no que sense dissimulació, expressen en la mateixa resolució que n'acorda la creació.

Així analitzant els continguts proposats, trobem clars exemples:

– S'afirma l'existència d'un referèndum d'autodeterminació que no va existir atès que la llei que el pretenia emparar estava anul·lada (apartat b, primer).

– S'afirma l'existència d'una vaga general, que mai va ser convocada com a tal.

– S'afirma la existència d'una suposada repressió política per part de l'Estat espanyol.

– S'apunta a una suposada declaració de la República que no tenia cap empara legal.

– Es pretén analitzar la legalitat de l'adopció i aplicació de l'article 155 CE, quan resulta obvi que una comissió d'investigació no pot tenir aquesta funció.

– Es dona per fet que l'aplicació de l'esmentat article constitucional ha comportat la vulneració de drets fonamentals dels ciutadans, les entitats i les institucions.

– Es pretenen determinar responsabilitats penals per l'aplicació del dit article com si la comissió tingués les atribucions d'un tribunal de justícia.

– Es pretén avaluar el marc jurídic i polític de l'Estat espanyol.

Totes aquestes expressions permeten visualitzar que l'objecte de la comissió d'investigació no es desenvolupar una investigació neutre i seriosa, si no donar cobertura a uns determinats plantejaments polítics.

III

Finalment, no es pot desvincular d'aquestes circumstàncies el fet que el propi Govern hagi nomenat, només unes setmanes abans de la creació de la comissió d'investigació, un Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern, amb la missió «*analitzar els efectes que havia tingut la intervenció de l'autonomia catalana*» i elaborar-ne un informe. Aquest informe va ser presentat el novembre de 2018, i just després, el desembre de 2018, van arrencar els treballs de la comissió, tot i que se n'havia aprovat la creació el juliol de 2018.

Per tant, queda clara la voluntat dels grups que donen suport al Govern de intentar traslladar a l'àmbit parlamentari un treball que neix en l'àmbit del Govern des d'una òptica partidista.

Aquestes circumstàncies ha provocat que tres grups parlamentaris, entre ells, el més nombrós de la cambra, no ens hàgim sentit interpel·lats per aquesta comissió d'investigació, i haguem denunciat el seu interès partidista i no haguem participat.

2. L'oportunitat i la necessitat d'aplicar l'article 155 de la Constitució

L'article 155 de la Constitució és un mecanisme constitucional que té per objecte garantir l'ordre constitucional davant l'incompliment de les obligacions constitucionals per part d'una comunitat autònoma.

En el marc del procés secessionista, des del 2014 han estat nombroses les accions tant del Govern de la Generalitat, com del Parlament de Catalunya que han estat recorregudes, suspeses i anul·lades pel Tribunal Constitucional. També han estat nombroses les advertències del TC als membres del Govern i als membres de la Mesa del Parlament, per què cessessin en la tramitació d'iniciatives palmàriament contràries a l'ordre constitucional, i que van ser sistemàticament desateses de forma plenament conscient, com ho mostra, només com a exemple, la següent imatge publicada l'abril de 2017, pel president de la Generalitat:

Va ser durant la sessió plenària del Parlament de Catalunya que es va celebrar el dies 6, 7 i 8 de setembre de 2017 quan, de forma absolutament irregular i amb vulneració de drets dels diputats del Parlament (STC 10/2018, 27/2018, 41/2019 i 42/2019), es van aprovar les lleis 19/2017 del referèndum d'autodeterminació (suspesa pel TC el 7 de setembre), i 20/2017 de transitorietat jurídica i fundacional de la república (suspesa pel TC el 12 de setembre) que constituïen el màxim desafiament a l'ordre constitucional, i que, tot i la seva suspensió van intentar ser desenvolupades pel Govern amb l'intent de celebració del referèndum l'1 d'octubre, i l'intent de donar compliment a

la llei de transitorietat declarant la independència de Catalunya, el 10 d'octubre i posteriorment el 27 d'octubre.

Així mateix, el 3 d'octubre fou organitzada per sindicats minoritaris i instigada pel mateix Govern de la Generalitat, una vaga general que va generar una gran intranquil·litat en una part important de la societat catalana, que es va materialitzar en un allau de canvis de seus socials d'empreses catalanes, palesant un important deteriorament del benestar social i econòmic, provocant una fractura de la convivència i posant en risc les condicions per al creixement econòmic de Catalunya.

L'intent del president de la Generalitat de comparèixer davant el Parlament el 9 d'octubre per donar compte del resultat del fals referèndum d'autodeterminació per donar compliment a la suspesa llei de transitorietat, va ser avortat pel Tribunal Constitucional, de manera que la compareixença es va realitzar, de forma ordinària, el 10 d'octubre, durant la qual el president de la Generalitat, pretesament va declarar la independència i també la va suspendre.

Aquesta declaració va ser el que, definitivament, va activar el procediment d'aplicació de l'article 155 CE, mitjançant el requeriment que el president del Govern d'Espanya va adreçar al president de la Generalitat, requeriment que va ser desatès en dues ocasions i originà l'acord del 21 d'octubre de 2017 del Consell de Ministres de sol·licitar al Senat l'aprovació d'un conjunt de mesures, a l'empara del 155 CE, per garantir l'ordre constitucional a Catalunya.

Els fets citats van justificar sobradament la decisió del Consell de Ministres d'activar l'aplicació de l'article 155 per garantir l'ordre constitucional a Catalunya i la defensa dels drets del conjunt de la ciutadania i la preservació de les institucions catalanes que estaven sent utilitzades de forma partidària per assolir objectius il·legals i il·legítims.

3. La constitucionalitat de l'aplicació de l'article 155 i de les mesures adoptades a la seva empara

Contra l'acord del Senat, adoptat en la seva sessió plenària del 27 d'octubre de 2017, en el que s'aproven les mesures requerides pel Govern d'Espanya a l'empara de l'article 155 de la CE, el 4 de desembre de 2017, més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Unidos Podemos-En Comú Podem-En Marea del Congrés dels Diputats va presentar un recurs d'inconstitucionalitat que va ser resolt el 2 de juliol de 2019.

La sentència del Tribunal Constitucional (STC 89/2019) que resolt el recurs presentat conclou amb l'estimació parcial del recurs i la nul·litat del paràgraf segon de l'apartat E.3 i la desestimació global de la resta del recurs.

El paràgraf anul·lat per la STC 89/2019 preveia que les publicacions al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* o al Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya sense autorització o contravenint algun acord implicaria la manca de vigència de la disposició corresponent, entenent el TC, que aquest precepte implicaria inseguretat jurídica en les dites publicacions.

Per la seva part, el Parlament de Catalunya també va interposar un recurs d'inconstitucionalitat contra el citat acord del Senat, a més de «totes les disposicions dictades en desenvolupament, complement o addició d'aquelles mesures». Aquest recurs va ser resolt el mateix 2 de juliol de 2019 amb la

STC 90/2019 que conclou amb la inadmissió del recurs a «totes les disposicions [...]» i la desestimació de la resta del recurs.

Per tant, cal concloure que els acords adoptats tant pel Consell de Ministres el 21 de d'octubre de 2017, com pel Ple del Senat el 27 d'octubre de 2017, tret del paràgraf esmentat, s'ajusten plenament a l'ordenament constitucional.

4. La fuga d'empreses per la inestabilitat política i econòmica del procés

El 4 d'octubre de 2017 es coneix la primera decisió empresarial de traslladar una seu social fruit de la incertesa política i econòmica que es viu a Catalunya i de la jornada de vaga del 3 d'octubre, es tracta d'Orizon Genomics que trasllada la seu social de Cornellà a Madrid.

El 5 d'octubre seran ja vàries les empreses importants que canviaran la seu social, essent el Banc de Sabadell, la que genera un major impacte a la opinió pública. El 6 d'octubre seguiria l'èxode, i entre les fugues, CaixaBank, Banco Mediolanum i Gas Natural, entre d'altres, i els dies següent s'hi afegirien Aigües de Barcelona, Abertis, Cellnex, MRW, etc.

Sense cap mena de dubte, l'aprovació el 6 d'octubre del Real Decret-Llei 15/2017 que modifica el text refós de la llei de societats de capital, en el sentit d'atorgar als òrgans d'administració de les societats la competència per a modificar el domicili social, tret que els estatuts disposin expressament que l'òrgan d'administració no té aquesta competència, va facilitar els canvis de domicili social, al donar resposta a una creixent demanda de les empreses.

Els canvis de domicili social de les empreses societàries queden reflectits en els moviments dels registres mercantils tant d'origen com de destinació, pel que ha estat el Colegio de Registradores de la Propiedad y Mercantiles de España, el que ha anat oferint dades sobre els canvis de domicilis socials i que són les següents:

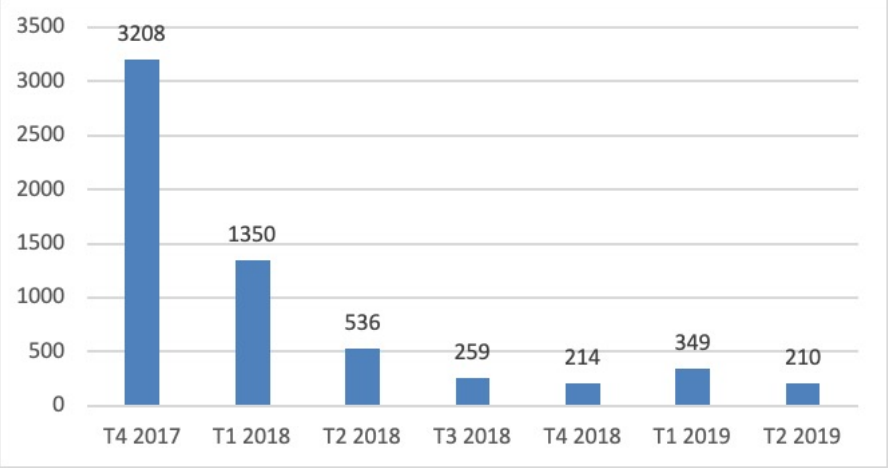

Resulta obvi que les dades del quart trimestre de 2017, i del primer i segon trimestres de 2018 son anormalment alts. Però si veiem la distribució mensual del quart trimestre de 2017, veiem que l'impacte més important va ser, precisament, durant el mes d'octubre:

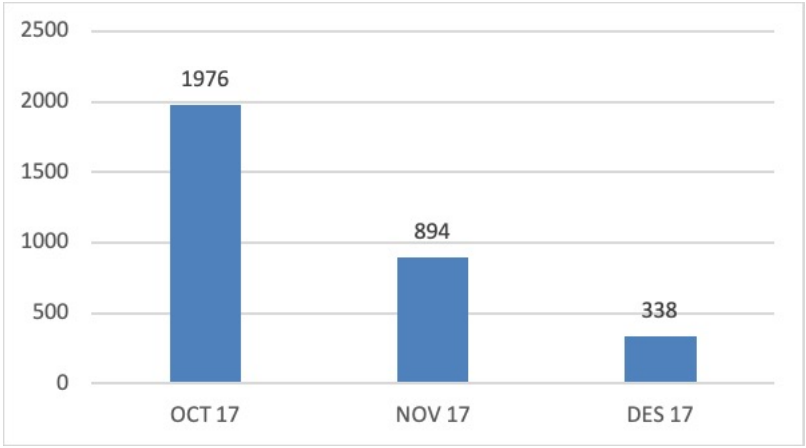

De les compareixences de representants de patronals i de directius d'empreses davant la comissió d'investigació se'n pot concloure que l'aplicació de l'article 155 de la CE va contribuir a desaccelerar les decisions de canvis de domicilis socials d'empreses catalanes a altres indrets de l'Estat.

Per exemple, el representant de CECOT, va afirmar:

– «*la nostra percepció és que l'aplicació del 155 justament el que fa és haver alentit la marxa d'empreses*».

– «*hi ha una certa situació de gran convulsió empresarial, tant aquí com a fora, i per grups d'inversors hi havia molta inquietud de què està passant, què podria passar*».

– «*Quan entra el 155 això genera, per a sectors econòmics empresarials, una tranquil·litat que el tema [...], hi havia un control estatal que donava garanties al món econòmic que el tema estava sota control*».

Per la seva part, el representant de Foment va afirmar:

– «*Els mercats financers, els mercats mercantils ho van veure com una mesura que donava un espai de confort al que havia estat aquesta alteració del marc constitucional*».

– «*No es va entendre com una mesura, diríem, negativa per a la vida empresarial*».

– «*Si miréssim i parléssim amb aquestes entitats asseguradores i financeres que no són moltes, ens adonaríem que tenien una situació de feblesa*».

5. La no participació del Cap de l'Estat en la fuga d'empreses

Fruit d'un comentari descontextualitzat del president del Comitè d'Empresa de Seat, els partits separatistes i determinats mitjans de comunicació van alimentar la faula no tant sols de que el Cap de l'Estat hauria trucat directament a Seat per què marxés de Catalunya, si no que existia tota una conspiració que s'ha vingut a nomenar «*la guerra econòmica de l'Estat contra Catalunya*».

Clarificadora ha resultat la compareixença del president del Comitè d'Empresa de Seat davant la comissió:

– «*Cuando estoy allí hay una llamada de alguien que asiste al besamanos del rey y nos dicen que el día anterior, el día 12, en los corrillos* [...] *que qué pasaba con SEAT*».

– «*Dicho eso, después se pusieron en boca mía palabras como si que yo había dicho que el rey llamó a SEAT. Eso es falso, yo nunca he dicho eso*.»

És a dir, s'ha pogut comprovar que la suposada «*trucada del rei a SEAT perquè marxés de Catalunya*» en realitat es tracta de la trucada d'algun dels més de 1.500 assistents a la recepció que el rei convoca amb motiu de la Festa Nacional del 12 d'octubre, per dir que en un «*corrillo*» algú va dir: «*¿Qué pasa con SEAT?*».

6. La fuga de dipòsit de les entitats financeres catalanes

La inseguretat jurídica que transmetia a la població catalana el procés sobiranista durant l'any 2017, tenia també el reflex en l'aspecte financer en la fugida de dipòsits bancaris.

Al gràfic següent s'observa l'evolució dels volums de dipòsits bancaris (dipòsits en sucursals catalanes en entitats de crèdit) a Catalunya durant 2017 i 2018, segons les dades del Banc d'Espanya:

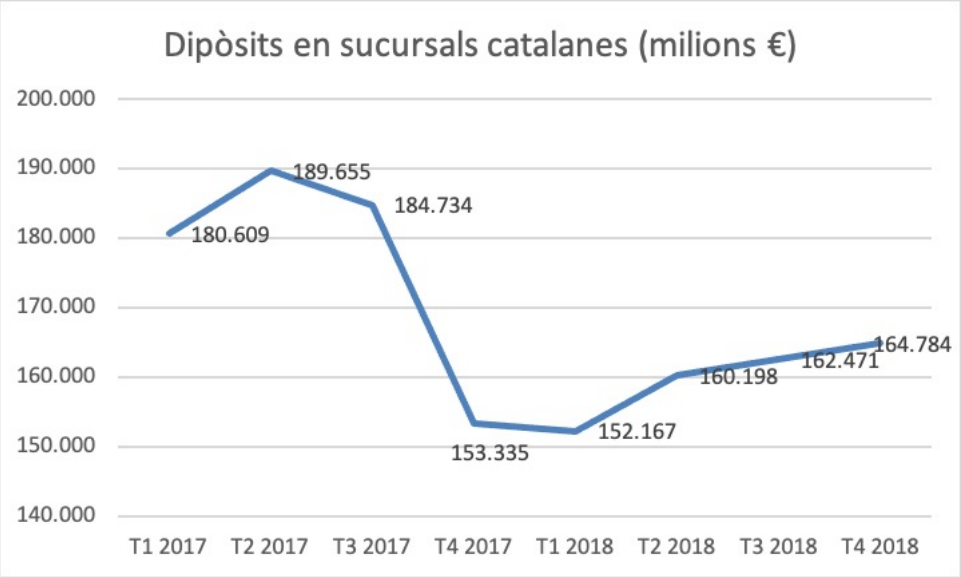

Si bé, el tercer trimestre de 2017 ja s'observa un canvi de tendència amb la pèrdua de 4.921 milions d'euros, el quart trimestre és demolidor i es perden 31.399 milions d'euros en dipòsits en sucursals catalanes d'entitats financeres.

Aquestes xifren ens permeten afirmar, durant el segon semestre de 2017, es van perdre 36.320 milions d'euros en dipòsits que es van desplaçar a altres indrets de l'Estat.

Les entitats financeres, que evidentment van detectar aquesta creixent preocupació dels seus clients pels dipòsits en sucursals catalanes, van reaccionar amb la creació del que es va anomenar «*comptes mirall*» que consistia en obrir comptes de la mateixa entitat financera en altres sucursals de l'Estat, fora de Catalunya.

D'altre banda, les entitats financeres catalanes patien un doble perjudici. Tot i oferir comptes mirall als seus clients, en el seu cas el risc era que la seu de la entitat era catalana, el que provocava la fugida de capitals cap a altres entitats, cosa que també succeïa amb els clients de la resta de l'Estat, que

desconfiaven de l'entitat amb seu catalana atesa la situació política de Catalunya.

De les compareixences de representants de les dues principals entitats financeres catalanes, que van reaccionar canviant la seu social a fora de Catalunya, se'n desprèn clarament aquesta situació:

Per exemple, el president del Banc de Sabadell va afirmar a la comissió:

– «[...] *vam traslladar el domicili com a conseqüència d'una inquietud molt gran que hi havia entre els dipositants i els clients del Banc de Sabadell des de feia mesos com a conseqüència del procés català* [...]».

– «[...] *la comissió de riscos va valorar que hi havia un risc greu per la liquiditat del banc* [...]».

– «[...] *durant la primera setmana d'octubre es van perdre 4.600 milions d'€ en saldos, el 57% de Catalunya, el 43% restant de la resta d'Espanya* [...]».

– «[...] *durant aquest mes d'octubre els fons provinents del sector públic van augmentar 1.000 milions* [...]».

– «[...] *quan nosaltres vam prendre aquesta decisió, no vam rebre cap ni trucada ni pressió de ningú, es a dir, va ser una decisió presa única i exclusivament dins d'un pla de contingència que nosaltres tenim* [...]».

– «*No vaig rebre cap pressió ni de la Corona ni del Govern (en relació al Govern d'Espanya)*».

Per la seva part, el president de CaixaBank va afirmar a la comissió:

– «[...] *la població no sabia quina llei s'aplicaria i va tenir por [...] hi havia por perquè la gent patia per si la situació jurídica del banc seria una situació en la qual el Banc no tindria accés al Banc Central Europeu* [...]».

– «[...] *la setmana del 2, el 3, el 4, el 5 i el 6 [...] la sortida de dipòsits era exponencial i, en una sola setmana, van sortir 7.000 milions d'euros* [...]».

– «*M'han preguntat si hi havia algun protagonisme d'empreses del sector públic. La resposta és determinant, no. Van ser sortides de dipositants privats, de petits dipositants privats* [...]».

– «[...] *gràcies al canvi de seu i potser també degut a que es van convocar eleccions posteriorment i es va estabilitzar la situació política, els fluxos d'estalvis que havien sortit durant la primera setmana d'octubre es van anar recuperant* [...]».

– «*En cap moment vam rebre qualsevol mena de pressió política*».

– «*No accepto el fet que el reial decret creés una situació de pànic. És al revés. La situació de pànic es va poder aturar gràcies a que va venir el canvi de seu*».

7. La reducció de la inversió estrangera directa

Durant el segon i el tercer trimestre de 2017 es va poder observar un comportament un tant anormal de les inversions estrangeres directes (IED) a empreses catalanes.

Ara, amb el temps s'ha pogut analitzar l'evolució que aquestes inversions van patir en comparació amb la evolució que les mateixes tenien al conjunt d'Espanya. Les dades expressades a la gràfica següent són de l'Idescat i que recullen dades oficials del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme de la evolució interanual relativa:

A la gràfica es pot observar clarament com la evolució de la IED té un comportament similar tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya, però al tercer trimestre de 2017 la caiguda que pateix Catalunya, és molt més intensa que la del conjunt d'Espanya, i aquest comportament es projecta cap al futur, tot i que la recuperació que es produeix a partir del segon semestre de 2018, és plena en el conjunt d'Espanya, però Catalunya continua amb decreixements fins a finals de 2018.

No hi ha cap dubte que la caiguda de les inversions a Espanya, i més intensament a Catalunya té relació directe amb la situació política que es va generar amb el desafiament a l'Estat des de les institucions de Catalunya,

8. Conclusions

1. Ateses les extraordinàries circumstàncies polítiques que es van dona a Catalunya durant els mesos de setembre i octubre de 2017, i atesos els antecedents, va ser absolutament imprescindible fer ús de l'article 155 de la Constitució Espanyola per restaurar l'ordenament jurídic a Catalunya.

2. D'acord amb les sentències 89/2019 i 90/2019 del Tribunal Constitucional la materialització de l'aplicació de l'article 155 CE i les mesures adoptades en virtut d'aquest article, s'ajusten plenament a l'ordenament constitucional.

3. Com a conseqüència de les circumstàncies polítiques i de la inseguretat jurídica creada, només durant el mes d'octubre de 2017 van canviar la seu social fora de Catalunya vora 2.000 empreses, xifra que tot i que va continuar creixent fins a superar les 5.000 empreses, es va atenuar fruit de l'aplicació de l'article 155 CE.

4. Ha quedat demostrada la inexistència de cap mena de pressió, ni del Govern ni de la Corona, per al canvi de seu social de les empreses, si no que aquestes s'han produït fruit de la inestabilitat política, econòmica i social generada a Catalunya.

5. La inseguretat que la situació política creada es va reflectir en la por de moltes persones que van reaccionar treien els seus estalvis de sucursals bancaries de Catalunya per dur-les a altres indrets de l'Estat. Aquesta fugida de

dipòsits es pot valorar en més de 36.000 milions d'euros, i a partir de l'aplicació de l'article 155 CE es va poder començar a recuperar.

6. Les entitats financeres amb seu a Catalunya són les que van patir més la fugida de dipòsits atès que no només afectava les sucursals de Catalunya, sinó també la resta d'Espanya. Les dues principals entitats afectades valoren aquesta descapitalització en 11.600 milions d'euros, que van poder anar recuperant després del canvi de seu social i de l'aplicació de l'article 155 CE.

7. La situació política generada a Catalunya va tenir també una important repercussió en la inversió directa estrangera a Espanya, i de forma molt més intensa a Catalunya, que té la seva traducció en una pèrdua d'oportunitats de creixement econòmic i de creació de llocs de treball.

9. La determinació de responsabilitats

La única responsabilitat sobre la necessitat d'aplicar l'article 155 de la CE a Catalunya, i per tant de les seves conseqüències, és dels qui, amb els seus actes van generar la situació d'inseguretat jurídica, social, econòmica i financera que es va viure a Catalunya a partir de 2014 i fins l'octubre de 2017, es a dir, el President de la Generalitat i els membres del Govern, així com, els membres de la Mesa del Parlament que van ignorar reiteradament els advertiments que van rebre, no només del Tribunal Constitucional, sinó també dels Lletrats del Parlament, i dels diferents grups parlamentaris.

GRUP PARLAMENTARI DE JUNTS PER CATALUNYA (REG. 65241)

Conclusions, recomanacions i propostes de millora

0. Com consta a la placa de la plaça de l'1 d'octubre de Girona, en paraules sàvies del filòsof Xavier Antich, «hi ha una cosa pitjor que l'oblit, no saber que s'oblida.»

I aquesta és la nostra tasca, fer saber i conèixer dels danys del 155 perquè ningú pugui dir un dia que no sabia que ho oblidava.

1. Un context de repressió, amb el Govern empresonat o a l'exili, i en ple judici als presos polítics.

1.1. El Ple del Parlament de Catalunya va aprovar el 4 de juliol del 2018 la creació d'una comissió d'investigació sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya amb l'objectiu d'analitzar el context polític en què es va aprovar, la seva legalitat i constitucionalitat i els danys produïts al conjunt de la societat catalana i, concretament, sobre els diversos actors polítics, econòmics i socials.

Les conclusions a les quals pot arribar aquest Grup Parlamentari sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola són el resultat de l'anàlisi de les múltiples compareixences celebrades en seu parlamentària per part de testimonis i experts, que a través de les seves consideracions ens han permès posar negre sobre blanc pel que fa a aquest capítol de la història recent de Catalunya.

La creació de la comissió d'investigació va comptar amb el suport dels grups parlamentaris de Junts per Catalunya i Republicà, a més dels vots del grup parlamentari de Catalunya en Comú Podem i el subgrup parlamentari de la CUP - Crida Constituent. La votació va rebre els vots en contra dels grups parlamentaris de Ciutadans, Socialistes i Units per Avançar i el subgrup del

Partit Popular de Catalunya. En total, setanta-cinc vots a favor i cinquanta-set en contra.

Durant el desenvolupament de les sessions de la comissió les compareixences han comptat amb la participació activa dels grups de Junts per Catalunya, del grup Republicà, del grup de Catalunya en Comú Podem i del subgrup de la CUP. Per contra, no hi ha participat els grups parlamentaris de Ciutadans, dels Socialistes i Units per Avançar ni del Partit Popular. El grup dels Socialistes i Units per Avançar curiosament només ha assistit a una sessió de la comissió, la de la compareixença de l'expresident i senador José Montilla –del seu partit–, i Ciutadans només a la compareixença del vicepresident Oriol Junqueras. Aquests tres grups, doncs, han menystingut els treballs de la comissió d'investigació i han desaprofitat l'oportunitat d'acreditar els seus posicionaments i desmentir els danys que s'han acreditat.

El transcurs de les sessions de la comissió s'ha produït en un context marcat per la repressió en què el Govern de la Generalitat de Catalunya que va organitzar el referèndum de l'1 d'octubre del 2017 es trobava empresonat o a l'exili.

Durant el desenvolupament de la comissió s'ha produït el judici i la sentència del Tribunal Suprem i s'està duent a terme el judici a la cúpula dels Mossos d'Esquadra, a més d'altres múltiples procediments judicials.

Per tant, no es pot deslligar el desenvolupament de la comissió del context polític i judicial de repressió, fet que ha incidit en la llibertat d'expressió dels compareixents o ha interferit en les compareixences, com és el cas de la negativa del Tribunal Suprem a les compareixença dels presos polítics abans i durant el judici.

1.2 Per aquests motius el Parlament de Catalunya:

1.2.1 Manifesta que els treballs de la comissió s'han realitzat en un context polític i judicial de repressió, no només marcat pel judici i la sentència del Tribunal Suprem, i l'empresonament de líders independentistes, sinó pels múltiples procediments judicials i prejudicials que s'han anat obrint i han incidit en el desenvolupament normal dels seus treballs i en la llibertat d'expressió dels compareixents.

1.2.2 Constata que hi ha hagut una actuació impune de l'Estat contra l'independentisme.

1.2.3 Reprova l'actitud dels grups parlamentaris que no han participat en els treballs de la comissió, i que van ser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155, pel que significa de menyspreu a les institucions de Catalunya afectades per l'aplicació d'un 155 i que ha significat una regressió de l'autogovern de Catalunya sense precedents en democràcia.

2. Els ideòlegs del 155 es neguen a comparèixer.

2.1. Durant el transcurs de la comissió s'han dut a terme 41 compareixences de les aprovades inicialment en el pla de treball. D'entre els compareixents citats que s'han negat a comparèixer s'hi poden comptar diverses personalitats de la política de l'Estat espanyol que van tenir un paper rellevant en l'aprovació i el desplegament de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya:

– Mariano Rajoy, expresident del Govern espanyol.

– Soraya Sáenz de Santamaría, exvicepresidenta del Govern espanyol.

– María Dolores de Cospedal, exministra de Defensa.

– Juan Ignacio Zoido, exministre de l'Interior.

– Enric Millo, exdelegat del Govern espanyol a Catalunya.

– Jorge Moragas, excap de gabinet del president del Govern espanyol.

– Roberto Bermúdez de Castro, exsecretari d'Administracions Territorials.

– Juan Antonio Puigserver, exsecretari general tècnic del Ministeri de l'Interior.

– Jaime Alfonsín, cap de la Casa Reial.

– Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona.

– Ignacio Cosidó, senador portaveu del Partit Popular.

– Pío García Escudero, expresident del Senat.

– Pedro Sánchez, actual president del Govern espanyol.

– Carmen Calvo, actual vicepresidenta del Govern espanyol.

La seva no compareixença és un exercici de menyspreu a les institucions catalanes, i de forma concreta al Parlament de Catalunya. Un fet, a més, que ha limitat els treballs de la comissió.

Cal destacar que la no compareixença d'aquestes persones en la comissió d'investigació del Parlament de Catalunya s'ha emparat en un informe del Consell d'Estat que els n'ha eximit. De fet, una de les compareixents citades que s'han negat a comparèixer, Soraya Sáenz de Santamaría, és alhora membre del Consell d'Estat. Això posa de manifest la manca d'independència dels poders de l'Estat i demostra una coordinació per limitar i dificultar la investigació dels efectes del 155.

Les diverses incompareixences han estat motiu, en primer terme, d'una nova citació, mentre que la segona incompareixença ha estat notificada al Ministeri Fiscal als efectes de substanciar les responsabilitats penals que puguin correspondre a les persones que han declinat comparèixer al Parlament de Catalunya, tal com estableix l'article 59.3 del Reglament del Parlament[6]. La Fiscalia va arxivar la investigació sobre la incompareixença en la comissió (expresident Rajoy i altres excàrrecs, com ara, Soraya Saénz de Santamaría, Dolores de Cospedal, Juan Ignacio Zoido, Enric Millo i Jorge Moragas).

2.2 Per tot això el Parlament de Catalunya:

2.2.1 Constata una actitud obstruccionista dels treballs de la comissió per part del Consell d'Estat, qui ha justificat i avalat la incompareixença de testimonis que han estat peces clau en la decisió i l'aplicació del 155.

2.2.2 Reprova Mariano Rajoy, els membres del seu Govern, i el Delegat del Govern de l'Estat a Catalunya, Enric Millo, que van ser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155, i es van negar a comparèixer davant la Comissió en un exercici de menyspreu a les institucions catalanes, i de forma concreta al Parlament de Catalunya.

2.2.3 Reprova el líder del PSOE i actual president del Govern espanyol, Pedro Sánchez, que va ser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 i es va negar a comparèixer davant la comissió en un exercici de menyspreu a les institucions catalanes, i de forma concreta al Parlament de Catalunya.

---

6. L'article 59.3 del Reglament del Parlament de Catalunya disposa: «Si la persona convocada desatén, voluntàriament, el requeriment de comparèixer davant una comissió d'investigació, la Mesa del Parlament n'ha de donar compte al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que hi pugui correspondre. En la notificació inicial, se l'ha d'advertir d'aquesta possible responsabilitat penal.»

2.2.4 Reprova el líder de Ciudadanos, Albert Rivera, que va ser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155.

3. Negativa històrica del [7]Govern espanyol a l'exercici del dret d'autodeterminació de Catalunya.

3.1. La intervenció de l'article 155 de la Constitució espanyola no s'entén sense un exercici de context de les relacions existents entre la Generalitat de Catalunya i el Govern espanyol, tensades al llarg de diversos anys per la negativa per part del Govern de l'Estat de permetre la convocatòria d'un referèndum d'autodeterminació a Catalunya i el convenciment de les autoritats catalanes que la solució al conflicte polític entre Catalunya i l'Estat espanyol passa per a l'exercici d'aquest dret.

Des de l'any 2012, amb les diverses manifestacions independentistes organitzades des de la societat civil organitzada, i de forma destacada per l'Assemblea Nacional Catalana i Òmnium Cultural, les més multitudinàries de la nostra història¬, la relació entre la Govern de Catalunya i el Govern espanyol ha passat per l'intent d'articular un pacte fiscal semblant a l'existent al País Basc; la sol·licitud del traspàs de competències per a celebrar un referèndum al Congrés dels Diputats; l'aprovació d'una Llei de consultes no populars no referendàries i altres formes de participació ciutadana; i, davant la constant negativa de l'Estat de negociar aquestes propostes, la celebració d'una consulta ciutadana sobre la independència, la consulta del 9 de novembre[8], precursora del referèndum d'autodeterminació que es va celebrar l'1 d'octubre després de, una vegada més, la negativa del Govern espanyol de Mariano Rajoy de negociar un referèndum pactat.

El referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre del 2017[9] va tenir un resultat final a favor de la independència de Catalunya, amb un 90,18% dels vots, davant d'un 7,83% de vots en contra. El referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre és un mandat polític vigent.

El govern del president Carles Puigdemont va decidir suspendre la declaració d'independència per afavorir el diàleg polític entre els dos governs, fins a arribar a declarar-la finalment el 27 d'octubre del 2017, davant la manca de garanties del Govern espanyol de la no aplicació del 155, alhora que el Senat espanyol aprovava el 155.

Cal remarcar que el context polític i la conjuntura social de repressió va suposar un punt d'inflexió el 20 de setembre del 2017, pocs dies abans de la celebració del referèndum, quan el jutge titular del jutjat número 13 de Barcelona Juan Antonio Ramírez Sunyer va ordenar l'escorcoll de les seus dels Departaments de Vicepresidència, Economia i Hisenda, Governació i Administració Pública i Habitatge, Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència, i Treball, Afers Socials i Famílies, a més de les seus de l'Agència Tributària de Catalunya, el Consorci d'Administració Oberta de Catalunya, la Fundació PuntCat, l'Institut Català de Finances i del Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació. A més d'aquests escorcolls van practicar-se catorze detencions.

---

[7]. Els diputats Jordi Turull, Marta Rovira i Joan Herrera van ser els encarregats de comparèixer al Congrés dels Diputats el 8 d'abril de 2014, per a sol·licitar el traspàs de la competència de la convocatòria d'un referèndum a Catalunya.

[8]. Consulta sobre el futur polític de Catalunya del 9 de novembre del 2014.

[9]. El referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre es va veure alterat per l'ús de la força i la violència per part dels cossos i forces de seguretat de l'Estat.

La resposta ciutadana va ser la mobilització pacífica immediata davant les seus escorcollades, i el president Carles Puigdemont i el seu Govern van titllar l'operació de la Policia Nacional i la Guàrdia Civil anomenada Anubis d'estat d'excepció de facto.

La resposta de l'Estat va consistir, per una banda, en controlar la despesa de la Generalitat de Catalunya intervenint així les finances i posant-les sota el control del Ministeri d'Hisenda, i, per altra banda, en una querella per sedició contra els presidents de l'Assemblea Nacional Catalana i d'Òmnium Cultural, Jordi Sànchez i Jordi Cuixart.

Dues setmanes després de la celebració del referèndum de l'1 d'octubre, el 16 d'octubre, la jutgessa de l'Audiència Nacional Carmen Lamela decretava presó provisional sense fiança per Jordi Sánchez i Jordi Cuixart.

3.2 Per tot això el Parlament de Catalunya:

3.2.1 Constata l'existència d'un conflicte polític entre Catalunya i l'Estat espanyol que és conseqüència de la negativa de l'Estat a reconèixer el dret d'autodeterminació de Catalunya.

3.2.2 Constata que l'Estat espanyol està obligat pel dret internacional a reconèixer el dret d'autodeterminació.

3.2.3 Manifesta que les institucions catalanes han reclamat i impulsat fórmules d'acord amb l'Estat espanyol per millorar l'autogovern i per a poder exercir el dret a l'autodeterminació que han estat sempre rebutjades i menystingudes.

3.2.4 Manifesta que les consultes del 9 de novembre i de l'1 d'octubre han estat fruit de la voluntat del poble de Catalunya d'expressar-se lliurement com a resposta a la intransigència de l'Estat espanyol.

3.2.5 Reivindica la vigència del mandat polític que deriva del referèndum de d'autodeterminació de l'1 d'octubre.

4. La decisió d'intervenir Catalunya amb el 155 estava presa. Convocar eleccions o no declarar la independència no n'haurien aturat l'aplicació.

4.1. S'ha fet responsable el president Puigdemont i el seu Govern de l'aplicació del 155, quan en realitat era una decisió presa com es detallarà a continuació.

La no Declaració d'independència del Parlament de Catalunya o la convocatòria d'eleccions del president Puigdemont no haguessin evitat l'aplicació de l'article 155. Era una decisió política presa i la interpel·lació al diàleg enganyosa, falsa.

El desenvolupament de les sessions de la Comissió d'investigació ha estat acompanyat per les incompareixences del president Rajoy o la vicepresidenta Soraya Sáenz de Santamaria o el seu còmplice, el president Sánchez. Tot i això, han aparegut informacions, com el propi llibre del president Rajoy o d'altres declaracions, que conjuntament a la compareixença del president Puigdemont i la resta del Govern legítim de Catalunya, que permeten afirmar que si el president Puigdemont hagués convocat eleccions autonòmiques també s'hagués aplicat l'article 155. És a dir, la Declaració d'independència per part del Parlament de Catalunya no suposava la paralització de la maquinaria político-jurídica[10] que s'havia coordinat per «*descabezar el independentismo*», del que es vantava Soraya Sáenz de Santamaría[11].

[10]. Mateo, J.J (2015) El PSOE impulsa un frente contra la reforma constitucional del PP. El País. Recuperat de

Aquesta maquinària s'havia iniciat amb la modificació de la Llei orgànica 2/1979, de 3 d'octubre, del Tribunal Constitucional[12] que li atorgava poders d'execució de sentències, unes potestats que van ser criticades pel propi PSOE, que fins i tot s'havia compromès a derogar la reforma, però finalment no va fer-ho. Aquestes potestats d'execució de sentències han estat claus per a judicialitzar la política i limitar els debats parlamentaris en el Parlament de Catalunya, o en la pròpia execució del 155, en les investidures fallides o en les propostes de resolució que ha aprovat el Parlament de Catalunya i que han estat motiu de requeriment per part del TC. En aquests termes val a dir que la doctrina constitucionalista va criticar la reforma i que són un rara avis si es compara amb el dret constitucional comparat, per exemple el Bundesverfassungsgericht.

En aquest sentit, en la seva compareixença Urías[13] afirma que el requeriment en el qual s'instava el president Puigdemont i el Govern de la Generalitat per tal que aclarissin el sentit de la Declaració d'independència no era vàlid perquè no es dóna l'oportunitat política a Catalunya de saber el compromís del Govern espanyol en no aplicar-lo. *«El requerimiento que se hizo, no sé si lo recuerdan ustedes, fue una pregunta al Gobierno de la Generalitat diciéndole: "Aclárenos el sentido de la declaración de independencia, de neutralidad." Eso no es un requerimiento* [...] *no lo es materialmente, porque no se le da la oportunidad de decir "si usted hace esto no aplicamos el 155", que es lo que tendría que haber hecho el requerimiento. Y, en vez de eso, se plantea como una discrepancia política - "acláreme" - y un jueguecito político, que, evidentemente, deja de ser excepcional.»* Aquest posicionament també va ser explícitament argumentat per la compareixença d'Esteve[14].

Per tant, cap compromís polític-jurídic de no aplicació del 155 amb la convocatòria d'unes eleccions. És més, en el seu llibre, Mariano Rajoy diu que *«no veía ninguna razón para dejar en suspenso una decisión que no era fruto de ningún arrebato, sino consecuencias de semanas de estudio y de muy sólidos argumentos jurídicos y políticos. Antes de llegar a aplicar aquel precepto constitucional nos habíamos cargado de razones y estas no desaparecían por el hecho de que Puigdemont convocara elecciones; la independencia seguía declarada* [15]», deixant clar la concepció per part del règim del 78, dels poders de l'estat del 155 com el braç jurídic per parar l'independentisme.

Com destacava en la seva compareixença Esteve[16], l'article 155 és «l'última ràtio respecte del protagonisme principal i prevalent que ha de tenir el diàleg i el pacte polític institucional en la resolució de l'eventual crisi constitucio-

---

https://elpais.com/politica/2015/09/02/actualidad/1441184226_224949.html

[11]. La Vanguardia (2017) Sáenz de Santamaría presume de haber descabezado a ERC y a Junts per Catalunya. Recuperat de https://www.lavanguardia.com/politica/20171216/433683114375/elecciones-cataluna-santamaria-presume-descabezado-erc-junts-per-catalunya.html

[12]. Es va modificar amb la Llei orgànica 15/2015, de 16 d'octubre, de reforma de la LOTC. Veure: Arzoz Santisteban, Xabier: «Los poderes de ejecución de los tribunales constitucionales alemán y austriaco», Revista Española de Derecho Constitucional, núm. 108, setembre-desembre, 2016, pàgs. 13-49.

[13]. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/dspcc/300843.pdf

[14]. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/dspcc/300843.pdf

[15]. *El Nacional* (30 novembre 2019) Rajoy revela que iba a aplicar el 155 aunque Puigdemont convocara elecciones. Recuperat de https://www.elnacional.cat/es/politica/rajoy-aplicar-155-puigdemont-convocara-elecciones_447111_102.html

[16]. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/dspcc/300843.pdf

nal. Per tant, es configura l'aplicació del 155 com a ultima ràtio; en primer terme ha de prevaldre el diàleg, el pacte polític i institucional».

Doncs bé, el president Puigdemont davant aquest requeriment previ a l'aplicació del 155 en la seva resposta la paraula «*diàleg*» apareixia sis vegades i dues vegades la paraula «*negociació*» i quatre vegades «*acord*». Mentrestant, el del president Rajoy contenia conceptes indeterminats com ara *«liquidar la concordia cívica, imponer un proyecto radical y empobrecedor, grave deterioro de la convivencia, recuperación de la normalidad institucional, fractura e incertidumbre económica».*

Aquesta qüestió no és menor perquè no es tracta d'un requeriment formal. Era i és molt més que un simple tràmit, perquè inicia el procediment d'aplicació de l'article 155 i en lloc de ser un instrument per a l'inici del diàleg i després sí, l'aplicació del 155, no ho va ser. Es va aplicar el 155 sense proporcionalitat ni ponderació, com ho demostra el fet de cessar un govern i dissoldre un Parlament, amb convocatòria d'eleccions inclosa. El president Puigdemont va afirmar que *«vaig prendre la decisió de convocar eleccions anticipades si l'Estat acceptava de retirar el 155, de retornar a casa seva els milers de policies enviats per reprimir catalans, si cessava la repressió que havia comportat l'empresonament de Jordi Sànchez i Jordi Cuixart, i si s'aixecava la intervenció a les finances de la Generalitat»*. Però pel que fa a les garanties que el president Puigdemont sol·licitava, no ens consta informació que acrediti que es produïssin. El que sí és públic és com el llavors i actualment alcalde de Badalona, Xavier Albiol, va afirmar *«el articulo 155 ya se ha puesto en marcha y no se puede frenar. Más allá de lo que diga o lo que pueda dejar de decir el president Puigdemont»* [17].

Aquesta situació de crisi política democràtica no es pot entendre sense el suport explícit de l'actual president espanyol, Pedro Sánchez, al llavors president espanyol, Mariano Rajoy, per instar-lo a aplicar el 155. Sánchez es va oferir, segons explica ell mateix al seu llibre «*Manual de Resistencia»* i segons recullen diversos mitjans, a Rajoy en els termes següents: *«Yo le decía: 'Oye, aquí está el PSOE'. Le invitaba a utilizarnos si lo necesitaba»*[18].

A més, hem de sumar d'altres actors que van participar en negociacions i que no han intervingut a la comissió i que no sabem quin és el seu paper, com és el cas del lehendakari Iñigo Urkullu o el diputat socialista Miquel Iceta. Sí que consta, arran de la intervenció del president del Comitè d'empresa de la SEAT, Matías Carnero, que en a l'acte de la Casa Reial del 12 d'octubre del 2017, el «*besamanos*» del Rei, es comentava què faria SEAT amb la seva seu social a Catalunya. «*¿En SEAT qué pasa?*» [19]

Per tot això, no s'ha acreditat en aquesta comissió la voluntat i el compromís real de diàleg per resoldre políticament el conflicte democràtic existent en els dies previs al 155.

4.2 Per aquests motius el Parlament de Catalunya:

4.2.1 Constata que l'aplicació del 155 estava predeterminada molt abans del referèndum de l'1 d'octubre i que no existia cap voluntat, per part del Go-

---

[17]. Europa Press (2017, octubre 23). Albiol dice que el 155 ya no se puede frenar. Recuperat de https://www.youtube.com/watch?v=6F57TSBs3T0

[18]. El octubre catalán en 20 fragmentos del libro de Pedro Sánchez (21 de febrer del 2019) *La Vanguardia*. Recuperat de https://www.lavanguardia.com/politica/20190221/46601371446/octubre-catalan-2017-libro-pedro-sanchez-20-fragmentos-1o-155-mariano-rajoy-manual-resistencia.html

[19] Transcripció en brut Sessió 16 del 17 de desembre del 2019 de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/trancripcio/39363225.pdf

vern espanyol, de no aplicar-lo en el cas de que el president Puigdemont hagués convocat eleccions.

4.2.2 Constata que en els dies previs a l'aplicació del 155 no hi va haver cap voluntat per part de l'Estat espanyol de negociació, diàleg i acord.

5. L'aprovació d'urgència del 155 al Senat: un procés irregular, sense garanties i amb vulneració de drets.

5.1. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya es va dur a terme amb manca de lleialtat institucional, manca de neutralitat i amb vulneració del procediment legalment previst, perquè va suposar una usurpació dels poders de la Generalitat. Mitjançant aquesta intervenció, el Govern espanyol va dur a terme polítiques que anaven en contra dels interessos de la ciutadania de Catalunya, quan a Catalunya, el partit del Govern espanyol tenia una representació al Parlament de només d'11 diputats de 135, i havia obtingut només el 8,49% dels vots a les darreres eleccions.

L'aplicació del 155 va provocar una completa indefensió de la Generalitat de Catalunya davant els tribunals ja que la tramitació al Senat del 155 no es va dur a terme segons el procediment establert, sinó amb arbitrarietats i defectes procedimentals, que es relaten a continuació.

El dia 24 d'octubre del 2017 –tres dies abans de l'aprovació per part del Senat del 155 a Catalunya–, el Govern de la Generalitat havia pres l'acord de recórrer la seva eventual aplicació, així com la sol·licitud de dictamen al Consell de Garanties Estatutàries.

El procediment d'aprovació de les mesures sol·licitades pel Govern espanyol al Senat va estar marcat per la vulneració del dret a la participació política, que fa que l'aplicació del 155 a Catalunya sigui del tot irregular, tal com han afirmat en les seves compareixences tant el Senador Josep Lluís Cleries [20] com la Senadora Mirella Cortés[21], tots dos senadors per designació del Parlament de Catalunya.

Segons exposen els seus testimonis, la Mesa del Senat va prendre l'acord de tramitació de l'aplicació del 155 sense haver convocat la Junta de Portaveus, per tant sense escoltar els grups minoritaris representants dels interessos dels ciutadans de Catalunya, malgrat el Partit Popular i el Partit Socialista tenien una amplíssima majoria que assegurava l'acord de tramitació.

Davant d'això, el grup d'Esquerra Republicana al Senat va presentar una reconsideració de l'acord de la Mesa que no es va resoldre quan es va constituir la Comissió conjunta de Comunitats Autònomes i Constitucional. En aquesta comissió conjunta no es va deixar participar aquells senadors i senadores designats pel Parlament de Catalunya que no en fossin membres, així com tampoc es va deixar participar Ferran Mascarell, en aquell moment Delegat del Govern de la Generalitat de Catalunya a Madrid, malgrat que l'article 189.3 del Reglament del Senat estableix que el president de la Comunitat Autònoma afectada per la tramitació de l'article 155 pot designar un representant. No es va deixar intervenir el Delegat del Govern de la Generalitat malgrat ho van sol·licitar els senadors Cleries, del Partit Demòcrata; Estradé, d'Esquerra Republicana; Guardingo, de Podemos; i Bildarratz, del Partit Nacionalista Basc.

[20] Transcripció en brut Sessió 17 del 21 de gener del 2020 de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/trancripcio/39679317.pdf

[21]. Transcripció en brut Sessió 17 del 21 de gener del 2020 de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya. Recuperat d https://www.parlament.cat/document/trancripcio/39679317.pdf

Es va iniciar el debat del ple del Senat del dia 27 d'octubre[22] sense haver resolt encara la reconsideració presentada pel grup d'Esquerra Republicana, i quan així ho va manifestar la portaveu del mateix grup, la senadora Cortés, el president del Senat li va ordenar seure sense atendre la petició de suspendre el ple perquè els grups poguessin analitzar l'escrit de reconsideració. Així mateix, davant la sol·licitud de la senadora Cortés que constés al Diari de Sessions, no s'hi va fer constar.

El mateix 27 d'octubre del 2017, el debat al Senat sobre el 155 encara no havia acabat, i per tant no s'havia pres encara l'acord, quan a les 15 hores tancava el registre del Tribunal Constitucional. El tribunal no tornaria a obrir fins el dilluns següent, quan es preveia que el Govern de la Generalitat ja estaria destituït, de manera que el Gabinet Jurídic de la Generalitat va presentar recurs aquell dia 27 d'octubre a les 14:30. Aquest recurs va ser inadmès el 31 d'octubre per extemporani, causant una evident indefensió a la Generalitat, de manera deliberada[23].

Un cop aprovat el 155, i continuant amb la descripció de la indefensió provocada a la Generalitat de Catalunya, el Tribunal Constitucional va incórrer en denegació de justícia en negar-se a entrar a valorar la constitucionalitat del 155 durant la seva aplicació, malgrat que existien dos recursos d'inconstitucionalitat interposats: el recurs interposat pel Grup Parlamentari de Podemos al Congrés dels Diputats i el recurs presentat pel mateix Parlament de Catalunya.

No només el Senat va tenir aquest paper durant el procés de tramitació de l'aplicació de l'article 155 sinó que, a més, la cambra alta va renunciar a exercir una tasca de control en aquesta aplicació. El compareixent Vintró[24] va definir en la seva compareixença davant la comissió d'investigació el paper exercit pel Senat com una *«funció purament certificadora.*»

5.2 El Parlament de Catalunya:

5.2.1 Manifesta que l'aplicació del 155 ha estat un ús abusiu i arbitrari de la llei i de la Constitució per part de l'Estat espanyol envers Catalunya i les seves institucions.

5.2.2 Constata que l'ús abusiu i arbitrari de la llei va significar una permanent indefensió de les institucions catalanes perquè s'impedia el seu accés als tribunals de justícia per a defensar les interessos de la Generalitat de Catalunya, vulnerant els més bàsics principis democràtics i de l'Estat de dret.

5.2.3 Reprova l'actitud de Felip VI en tot el procés des del discurs del 3 d'octubre, i especialment en l'impuls, aprovació i aplicació de l'article 155.

6. Una dissolució del Parlament i un cessament del Govern il·legals per privar els líders polítics independentistes d'un judici just.

6.1. El 155 tenia una funció política, el cessament del Govern i la dissolució del Parlament, que van permetre empresonar la presidenta del Parlament, els consellers i conselleres del Govern, i forçar l'exili del president de la Generalitat i altres dels seus consellers i conselleres.

---

[22]. Cortes Generales (2017) *Diario de Sesiones del Senado.* Núm.45. 27 d'octubre del 2017. Recuperat de http://www.senado.es/legis12/publicaciones/pdf/senado/ds/DS_P_12_45.PDF

[23]. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/dspcc/300843.pdf

[24]. Joan Vintró, Catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat de Barcelona. Compareixença al *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 144. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/dspcc/297757.pdf

La tramitació mancada de garanties de l'aplicació de l'article 155 i la desproporcionalitat de la seva aplicació envers tota l'estructura de la Generalitat i el Parlament de Catalunya només s'explica per la voluntat explícita de retirar la immunitat als consellers i conselleres i als diputats i diputades, perquè fossin competents per a jutjar-los a l'Audiència Nacional i el Tribunal Suprem.

L'article 55 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya estableix que el Parlament de Catalunya és inviolable, i l'article 57 estableix que els diputats i diputades són inviolables pels vots i les opinions que emetin en exercici del seu càrrec. Per altra banda, l'Estatut també disposa al seu article 66 les causes de finiment de la legislatura, i per tant, del mandat dels membres del Parlament. Aquestes causes són l'expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions, dissolució anticipada del Parlament per decisió del president o presidenta de la Generalitat, o si no té lloc la investidura del president o presidenta en el termini establert. A l'Estatut no s'estableix cap altra causa de finiment de la legislatura i per tant, de dissolució del Parlament.

Per altra banda, l'article 67.7 de l'Estatut recull les possibles causes de cessament del president o presidenta de la Generalitat. Aquestes són la renovació del Parlament a conseqüència de les eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec, i per condemna penal ferma que comporti la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics. Així mateix, l'article 68.4 estableix que el Govern cessa quan ho fa el president o presidenta de la Generalitat.

No hi ha a l'Estatut, la norma més important a través de la qual Catalunya exerceix el seu autogovern i s'organitza a tenor del que permet el dret a l'autonomia reconegut a l'article 2 de la Constitució espanyola, cap article que permeti la dissolució del Parlament de Catalunya o la destitució del president i els membres del seu Govern en aplicació de l'article 155 per decisió del Senat.

La dissolució il·legal del Parlament de Catalunya i la destitució del Govern és inconstitucional ja que vulnera l'article 23 de la Constitució espanyola, que garanteix el dret a la participació política de la ciutadania, directament o per mitjà de representants. Aquesta vulneració dels drets fonamentals de les catalanes i els catalans va ser descrita pel senador Josep Lluís Cleries[25] en la seva compareixença davant la comissió d'investigació com una usurpació de la voluntat democràtica de Catalunya, en el sentit que l'article 2.4 de l'Estatut estableix que els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya, i qualsevol altre forma d'organització política que no sigui aquesta és il·legal i il·legítima. També en aquest sentit, el compareixent Vintró[26] va considerar a la seva compareixença que la dissolució del Parlament per part del govern espanyol trenca la lògica del sistema autonòmic tal com està configurat a la Constitució sense que hi hagi una expressa previsió constitucional.

---

[25]. Transcripció en brut Sessió 17 del 21 de gener del 2020 de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/trancripcio/39679317.pdf

[26]. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 144. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/dspcc/297757.pdf

La consideració jurídica d'il·legal, per excedir-se de la Constitució, de la dissolució del Parlament de Catalunya i la destitució del Govern fan també que la convocatòria de les eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de desembre del 2017 sigui il·legal, ja que només el president de la Generalitat pot signar el decret de convocatòria d'unes eleccions al Parlament, sigui quina sigui la causa de finiment de la legislatura de les esmentades anteriorment.

Cal fer esment també que arran de l'empresonament de part del Govern de la Generalitat i de la presidenta del Parlament el 2 de novembre del 2017 i l'exili forçat d'una altra part del Govern i el president Carles Puigdemont, la campanya electoral d'aquestes eleccions es va dur a terme amb candidats de les llistes electorals de Junts per Catalunya i Esquerra Republicana empresonats i a l'exili[27], sense que fossin impugnades les llistes electorals. La repressió exercida per l'Estat espanyol va provocar que candidats escollits diputats i diputades al Parlament de Catalunya no poguessin exercir la seva tasca com a membres del Parlament, vulnerant una vegada més els seus drets fonamentals i el dret a la participació política dels ciutadans i ciutadanes que els van atorgar el seu vot.

Podem afirmar que la dissolució del Parlament i la destitució del Govern mitjançant el 155 és inconstitucional[28] i troba la seva motivació en la voluntat de retirar la immunitat i l'aforament al president i els membres del Govern per a poder-los jutjar pels delictes dels quals se'ls va acusar i poder-ho fer al Tribunal Suprem i no al Tribunal Superior de Justícia, tal com estableix l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

6.2 El Parlament de Catalunya:

6.2.1 Manifesta que la dissolució del Parlament de Catalunya, la destitució del Govern i la convocatòria d'eleccions van ser actuacions totalment desproporcionades, inconstitucionals i il·legals, malgrat la cobertura del Senat i del Tribunal Constitucional, com així han reconegut prestigiosos juristes en les compareixences.

6.2.2 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 ha significat una usurpació il·legítima de la voluntat popular i democràtica a Catalunya i del principi que els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya.

6.2.3 Constata que el resultat de les eleccions del 21 de desembre van suposar, en una mostra d'exercici de sobirania, la legitimació del poble de Catalunya al President i al Govern destituït.

6.2.4 Constata que el fet que el president Puigdemont, i la resta de candidats empresonats i a l'exili no poguessin exercir la seva tasca com a membres del Parlament, va ser una vulneració dels seus drets fonamentals com electes i el dret a la participació política dels ciutadans i ciutadanes que els van atorgar el seu vot.

6.2.5 Constata que la voluntat de retirar la immunitat i els aforaments al President, els membres del Govern, la Presidenta i la Mesa del Parlament per a poder-los jutjar pels delictes dels quals se'ls va acusar i poder-ho fer al Tribunal Suprem i no al Tribunal Superior de Justícia, tal com estableix

---

[27]. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 144. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/dspcc/297757.pdf

[28]. Vegis el Comunicat conjunt del Col·lectiu Praga, l'Associació Drets, l'Associació Servidors Públics de Catalunya i la Societat Catalana d'Estudis jurídics, de 29 d'octubre de 2017.

l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, van ser el motiu pel qual es va dissoldre el Parlament i es va destituir el Govern mitjançant el 155.

7. L'aplicació del 155CE va ser inconstitucional.

7.1. L'Estat espanyol, constitucionalment, és un estat descentralitzat, construït al voltant del principi d'autonomia que reconeix l'article 2 de la Constitució. La intervenció de l'article 155 de la manera que va ser aplicat contravé aquest article, ja que no s'aplica com un article excepcional i es manté en el temps durant més de set mesos, convertint allò excepcional en allò normal, i vulnerant aquest principi d'autonomia, tal com afirma el compareixent Urías[29].

Afirma també el compareixent Urías que l'aplicació de l'article 155 a Catalunya, a la pràctica, converteix el principi d'unitat de la nació espanyola en un principi prevalent per davant dels altres, com el principi d'autonomia.

La constitucionalitat de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució des de la perspectiva formal també presenta seriosos dubtes. El primer punt de l'article 155 estableix el requisit de requeriment previ al president de la Comunitat Autònoma si aquesta no compleix les obligacions que imposen la Constitució i les lleis o actua de forma que atempti greument contra l'interès general d'Espanya. Aquest requeriment, doncs, ha de ser necessàriament una obligació de fer o de no fer, i en el cas del requeriment enviat pel president espanyol Mariano Rajoy al president Carles Puigdemont, planteja un aclariment sobre el sentit de la declaració d'independència presentada al Parlament de Catalunya el dia 10 d'octubre del 2017. Hagués estat impossible per part del President de la Generalitat respondre el requeriment de manera que el Govern espanyol no decidís procedir a demanar l'aprovació de l'article 155 al Senat, ja que aquest requeriment no imposava cap obligació.

Segons va expressar el compareixent Vintró en la seva compareixença davant la comissió d'investigació sobre l'aplicació de l'article 155 a Catalunya, el requeriment presentat *«tenia una dimensió material molt limitada»*[30] i a més, presentava importants incoherències entre l'exposició de motius i el text del requeriment. Mentre que l'exposició de motius presentava una llista de suposades il·legalitats perpetrades pel Govern de Catalunya i dels seus efectes per a crear una justificació que motivés la necessitat extrema de l'aplicació de l'article 155, el requeriment es limitava a demanar un aclariment sobre la Declaració d'Independència verbal del 10 d'octubre al Parlament de Catalunya. El compareixent Vintró considerava en la seva compareixença que hi havia una manca de coherència en aquest sentit.

Aquest acte suposa per a la Generalitat de Catalunya una situació de greu indefensió.

Sobre la pertinència o no del 155 a Catalunya, l'aplicació d'aquest article és del tot impertinent si es comparen les finalitats recollides a l'article 2 del Reial Decret 944/2017[31] pel qual es designa òrgans i autoritats encarregades de donar compliment a les mesures dirigides al Govern i a l'Administració

[29]. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/dspcc/300843.pdf

[30]. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 144. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/dspcc/297757.pdf

[31]. Real Decreto 944/2017, de 27 de octubre, por el que se designa a órganos y autoridades encargados de dar cumplimiento a las medidas dirigidas al Gobierno y a la Administración de la Generalitat de Cataluña, autorizadas por acuerdo del Pleno del Senado, de 27 de octubre de 2017, por el que se aprueban las medidas requeridas por el Gobierno, al amparo del artículo 155 de la Constitución. (BOE núm.261, de 28 d'octubre del 2017.)

de la Generalitat de Catalunya, autoritzades per acord del Ple del Senat, de 27 d'octubre de 2017, pel que s'aproven les mesures requerides pel Govern, a l'empara de l'article 155 de la Constitució, i els resultats obtinguts. L'aplicació del 155 de la Constitució a Catalunya no va garantir el funcionament de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i dels seus organismes, ens, entitats i sector públic empresarial vinculat, i de cap manera es va aplicar amb respecte als principis de necessitat, proporcionalitat, adequació i amb ple respecte a l'autonomia de Catalunya, ans al contrari.

Val a dir que l'aplicació del 155 no s'ajusta a la voluntat del constituent durant el tràmit d'elaboració de la Constitució espanyola. Com explica Vintró en un article publicat a la Revista Catalana de Dret Públic[32], el debat a la ponència constitucional versava entorn de la possibilitat de dissolució dels òrgans autonòmics arran d'una esmena presentada per Alianza Popular i una altra presentada per la Unión de Centro Democrático en aquesta línia, en el cas que aquests «*atemptessin contra els interessos d'Espanya*». El rebuig d'aquestes esmenes i l'acceptació d'altres que establien la majoria absoluta al Senat i el requeriment previ com a requisits per a l'aplicació del 155 deixen palesa la voluntat del constituent que no s'atorguessin plens poders a l'Estat per a intervenir les comunitats autònomes. Vintró considera que *«la voluntas legislatoris expressament manifestada no permet connectar la interpretació de l'article 155 CE gaire més enllà de la de l'article 37 Llei Fonamental de la República Federal d'Alemanya, que, com s'ha assenyalat anteriorment, no estableix la dissolució de les institucions superiors dels estats federats*».

El compareixent Vintró identifica tres conclusions sobre l'aplicació de l'article 155: que no es va respectar el procediment previst constitucionalment ni tampoc el procediment previst al Reglament del Senat, que les contundents mesures aprovades no estan expressament previstes constitucionalment i que és incorrecte l'abast universal de les mesures[33].

Pel que fa a aquesta tercera conclusió considera que si bé alguna de les mesures aprovades sí que entrarien dins el que estableix el text constitucional, com la intervenció de l'Administració de la Generalitat i la substitució dels òrgans autonòmics per d'altres estatals, el fet que l'aplicació de l'article 155 fos universal i abastés tots els Departaments de la Generalitat és desproporcionat. El compareixent Vintró considera en la seva compareixença davant la comissió d'investigació que el caràcter omnicompresiu de les mesures no s'ajusta als principis de proporcionalitat, necessitat i adequació.

Estem en condicions d'afirmar, doncs, que l'aplicació de l'article 155 és inconstitucional també des de la perspectiva formal.

7.2 El Parlament de Catalunya:

7.2.1 Constata que l'aplicació de l'article 155 també és inconstitucional des de la perspectiva formal en no respectar el procediment previst constitucionalment ni tampoc el procediment previst al Reglament del Senat.

7.2.2 Manifesta que el caràcter omnicompresiu de les mesures del 155 no s'ajusta als principis de proporcionalitat, necessitat i adequació.

---

[32]. Vintró, Joan (2019). L'article 155 de la Constitució: configuració jurídica general i aplicació a Catalunya. Revista Catalana de Dret Públic, (número especial) 156-181.

[33]. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 144. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/dspcc/297757.pdf

8. Els poders de l'Estat s'uneixen per aturar el procés independentista.

8.1. Un altre dels aspectes controvertits, i que només des de la perspectiva històrica podrà observar-se de suma gravetat, va ser el no respecte dels resultats electorals de les eleccions del 21 de desembre de 2017.

L'aplicació del 155 formava part d'una estratègia entre els poders de l'Estat per aturar el moviment independentista a Catalunya i per això, la convocatòria de les eleccions del 21D perseguia, amb la convocatòria d'una eleccions que com s'ha acreditat de dubtosa legalitat i legitimitat, amb el govern legítim i a la presó paralitzar aquest moviment, amb líders d'ANC i Òmnium a la presó, canviar el lideratge polític de les institucions de Catalunya, especialment, el Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya.

Destacar que la Resolució de 27 d'octubre de 2017[34] en el punt E.9 establia de forma expressa que les mesures vinculades a l'aplicació de l'article 155 «*seran d'aplicació fins a la presa de possessió del nou Govern de la Generalitat, resultant de la celebració de les corresponents eleccions al Parlament de Catalunya*». No obstant això, la victòria de l'independentisme a les eleccions del 21 de desembre i la proposta del Parlament de Catalunya a la presidència de la Generalitat de Catalunya el president Carles Puigdemont i Casamajó trencava amb allò que s'havien proposat els poders de l'Estat (executiu, legislatiu i judicial): aturar el procés independentista.

Així doncs, es va seguir la tramitació parlamentària que va conduir la proposta a la presidència de la Generalitat de Catalunya del president Puigdemont.

Aquesta proposta a la seva investidura i la convocatòria d'un ple per a la seva investidura va comportar la irrupció del Tribunal Constitucional amb l'adopció d'una interlocutòria. Cal recordar que el propi Consell d'Estat va resoldre, es tracta d'un dictamen preceptiu però no vinculant, que no hi havia fonament per a la impugnació de la proposta de candidat a la presidència del president Puigdemont. És inaudit que el Consell d'Estat emetés un informe contradient les posicions del Govern espanyol. Però també cal advertir, perquè es va acreditar, que el govern espany0l «*va traslladar la seva preocupació a diferents membres del tribunal pel trencament que patiria l'Estat si això ocorria». «Los ministros, y el propio Rajoy, en primera línia, según fuentes del Ejecutivo, transmitieron a quienes tenían que tomar la decisión, la grave situación*»[35]

El segon intent d'investidura es va produir el 12 de març de 2018. El Parlament de Catalunya va proposar de manera solemne com a candidat a la presidència de la Generalitat, el llavors diputat Jordi Sánchez Picanyol. En aquest cas, el jutge Llarena va impedir la seva presencialitat, vulnerant el seu dret fonamental a la representació política perquè en aquell moment no s'havia dictat interlocutòria de processament i per tant, els drets polítics estaven intactes.

El tercer intent d'investidura té lloc el 22 de març. El ple d'investidura viu el primer debat d'investidura del conseller legítim i diputat al Parlament Catalunya, Jordi Turull i Negre. Amb caràcter previ, però, quan es coneix la seva

[34]. Resolución de 27 de octubre de 2017, de la Presidencia del Senado, por la que se publica el Acuerdo del Pleno del Senado, por el que se aprueban las medidas requeridas por el Gobierno, al amparo del artículo 155 de la Constitución (BOE núm. 260, de 27 de octubre de 2017, páginas 103527 a 103528)

[35]. Resolución de 27 de octubre de 2017, de la Presidencia del Senado, por la que se publica el Acuerdo del Pleno del Senado, por el que se aprueban las medidas requeridas por el Gobierno, al amparo del artículo 155 de la Constitución (BOE núm. 260, de 27 de octubre de 2017, páginas 103527 a 103528)

candidatura interfereix un altre cop el Tribunal Suprem a través del jutge Llarena, que cita d'ofici els encausats per a la revisió de les mesures cautelars que estaven complint escrupulosament. En la compareixença el conseller Turull exposava que de manera recurrent el president Rajoy deia en els mitjans de comunicació que *«no puede ser president de la Generalitat nadie que haya sido miembro del Govern Puigdemont*» i recordava que ni la Fiscalia ni Vox havien demanat que tornessin a la presó. El seu empresonament es va produir enmig d'una sessió d'investidura, en acudir el candidat, igual que altres membres del Govern i la presidenta Forcadell, al tribunal per una revisió de les mesures cautelars que s'havien complert estrictament, i que afectava només els polítics independentistes que no havien renunciat a la política activa.

Això permet tenir dubtes raonables i més encara davant la incompareixença dels representants del Govern espanyol –com la vicepresidenta Soraya Sáenz de Santamaria, previ informe del Consell d'Estat del quan en forma part–, i que no han donat resposta a les preguntes que planteja aquesta situació arbitrària i que va incidir en la possibilitat que el conseller Turull pogués esdevenir el 131 president de la Generalitat de Catalunya.

El dia 23 de març de 2018, el Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides insta l'Estat espanyol a fer el que calgui per garantir els drets polítics del diputat Jordi Sànchez, número 2 de Junts per Catalunya i excandidat a la investidura. La resolució de Nacions Unides respon a una demanda presentada per la defensa de Sànchez i que se li va demanar a l'estat membre que prengués totes les mesures necessàries perquè Jordi Sànchez pogués exercir els seus drets polítics d'acord amb l'article 25 del Conveni. El Comitè de Drets Humans de l'ONU, d'acord amb l'article 92 de les seves normes de funcionament, va demanar *«mesures cautelars*» a Espanya, mecanisme previst per l'ONU per evitar «*danys irreparables*». L'Estat espanyol no va donar resposta a la Declaració del Comitè de Drets Humans de Nacions Unides.

Un cop investit president de la Generalitat el president Quim Torra, el Govern de Mariano Rajoy va censurar la composició del Govern de la Generalitat de Catalunya, de tal manera, que el DOGC, que estava intervingut pel Govern espanyol per la vigència del 155, no va publicar el decret de nomenament dels consellers Jordi Turull, Josep Rull, Toni Comín i Lluís Puig. Això va ser declarat inconstitucional a la Sentència 89/2019 del TC[36] que resolia els recursos del Parlament de Catalunya i de Podem contra el 155, establint que «*la reacción, sin embargo, ante tal eventual publicación no autorizada o prohibida no puede ser, sin daño a la seguridad jurídica (art. 9.3 CE), la de tener por ineficaz la publicación. La publicidad de las normes está expresamente garantizada por el art. 9.3 CE y resulta inseparable de la seguridad jurídica que el propio precepto constitucional preserva*».

Estava més present que mai allò d'allunyar de les institucions de la Generalitat de Catalunya tots aquells que n'havien format part abans de l'1 d'octubre i que eren els legítims consellers perquè els resultats electorals dels 21D els havia permès tornar-hi.

Tota aquesta interferència, censura i alteració dels resultats democràtics no hagués estat possible sense la coordinació del poder judicial i Govern espanyol amb la cobertura dels efectes del 155.

---

[36]. Tribunal Constitucional (ple). Sentència núm. 89/2019, de 2 de juliol. (BOE núm. 192, de 12 d'agost del 2019.)

8.2 El Parlament de Catalunya:

8.2.1 Manifesta que no es van respectar els resultats electorals de les eleccions del 21 de desembre de 2017 impedint a través d'interferències governamentals i judicials successives investidures de candidats electes vulnerant els seus drets i els dels electors.

8.2.2 Constata que l'Estat espanyol ha fet cas omís del Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides al no permetre la investidura de Jordi Sànchez.

9. Desmantellament de l'estructura política de l'Administració de la Generalitat.

9.1. El 155 va suprimir l'estructura política el Govern de la Generalitat i de l'Administració de la Generalitat. L'efecte més greu d'aquesta supressió és el cessament del president de la Generalitat Carles Puigdemont i dels consellers i conselleres del seu Govern. Aquest cessament va comportar, a més, la seva substitució per altres persones designades pel Govern espanyol en virtut dels poders que es va auto atorgar mitjançant en Reial Decret 942/2017[37].

A més del cessament del president de la Generalitat i el govern es van produir altres cessaments que han estat comptabilitzats pel Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern del Departament de la Presidència, Pau Villòria, en el seu informe «*155CE: Els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155CE a la Generalitat de Catalunya*». El còmput total de persones cessades en aplicació de l'article 155 ascendeix a 234, entre les quals hi havia 33 alts càrrecs, 139 eventuals, 11 laborals d'alta direcció, 50 personal laboral i 1 persona funcionària.

En el còmput dut a terme pel Comissionat, tal com es recull al propi informe, s'inclouen els cessaments a tots els departaments del Govern, el personal del DIPLOCAT i el de les delegacions de la Generalitat de Catalunya a l'estranger.

A més del cessament de càrrecs del Govern de Catalunya, l'aplicació de l'article 155 va suposar la supressió de determinats òrgans o unitats administratives. Segons recull l'informe del Comissionat, aquells òrgans que es van suprimir tenien a veure amb la difusió externa, la repercussió internacional, el suport al president i al vicepresident o d'altres relacionats amb el desenvolupament de l'autogovern de Catalunya[38].

Destaca la supressió del DIPLOCAT, que es detalla a l'apartat de danys en l'esfera exterior, així com de les delegacions de la Generalitat a l'exterior. A més d'aquestes, però, van ser suprimides les Oficines del President i del Vicepresident de la Generalitat, la Secretaria per al Desenvolupament de l'Autogovern, el Consell Assessor per a la Transició Nacional i la Comissió especial sobre la violació dels drets fonamentals.

També es recull a l'informe elaborat pel Comissionat la dificultat que va suposar el fet que alguns organismes, entitats i òrgans col·legiats estiguessin presidits per membres del Govern, titulars dels departaments. Els responsables, per tant, de convocar les reunions d'aquests organismes estaven cessats i això va comportar una paralització de la seva activitat. És el cas del Consell

[37]. Reial Decret 942/2017, de 27 d'octubre (BOE núm. 261, de 28 d'octubre del 2017).

[38]. Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern. Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya (2018) 155CE: els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'apliació de l'article 155CE a la Generalitat de Catalunya. Recuperat de https://govern.cat/govern/docs/2018/11/15/15/15/9ebf2c9d-367b-4d74-874a-a18fa9082e52.pdf

d'Administració d'ACCIÓ, del Consell Rector de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, de l'Assemblea Urbana de Catalunya, dels Consells de Direcció del CatSalut, de la Comissió Nacional per a una intervenció coordinada contra la violència masclista o del Consell Social de la Llengua Catalana, entre d'altres.

Des de l'aspecte de la governança es poden acreditar aquests danys en les polítiques públiques de la Generalitat, que en el cas del Govern i del Parlament suposen també una violació del dret a la participació política que es troba protegit per la Constitució espanyola i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, però també es van produir danys des de la perspectiva de la representació institucional. El cessament dels membres del Govern va provocar que es perdés el paper de representació de la institució de la Generalitat que exerceixen els consellers i conselleres.

La Generalitat de Catalunya no va poder participar en diverses reunions com la del Patronat del Mobile World Congress, tot i haver sol·licitat al Govern espanyol que hi pogués assistir el Secretari General del Departament d'Empresa i Coneixement com a representant, segons s'acredita a l'informe del Comissionat. El Ministeri va denegar-ho justificant que la seva assistència ja assumia tant el rol de l'administració general de l'Estat com el de la Generalitat. Aquest dany en la representació institucional també va ocasionar-se a causa de la impossibilitat d'assistir a altres reunions com les del Consell Interterritorial del SNS, a la qual va assistir la Ministra de Sanitat, o les missions empresarials exteriors que estaven previstes a països com Ghana o el Marroc.

Altres danys produïts per l'aplicació de l'article 155 en l'àmbit de la governança i la representació institucional queden recollits a l'informe del Comissionat.

A l'informe «Inventari de Danys» de ServidorsCAT[39], organització sense ànim de lucre que té com a finalitat contribuir a l'enfortiment i al bon govern de les institucions públiques de Catalunya, defensar els drets i les llibertats de les persones en les seves relacions amb les institucions públiques i promoure les iniciatives necessàries per a l'aprofundiment de l'estat de dret, democràtic i social a Catalunya, també es recullen els danys provocats per l'aplicació de l'article 155 en aquest àmbit i en la resta.

És important destacar el paper dels càrrecs del Govern que no van ser cessats durant l'aplicació de l'article 155, ja que van ser fonamentals en la continuïtat de la institució de la Generalitat i van actuar de mur contra la intromissió il·legítima i il·legal de l'administració general de l'Estat dins la institució. Cadascú d'ells sap el paper que va jugar per tal que la intervenció de la Generalitat mitjançant l'article 155 no provoqués danys irreparables que amenacessin la continuïtat d'una institució centenària, i per tal que l'aplicació de l'article 155 no causés danys encara més grans a la ciutadania. És de justícia un reconeixement de país a la seva tasca impagable.

Els treballadors i treballadores públics també van ser essencials en la garantia dels serveis públics malgrat la intervenció de l'administració de la Generalitat. També és obligatori fer-los un reconeixement pel seu paper assegurant la continuïtat de la institució de la Generalitat i defensant la legitimitat del Govern del president Carles Puigdemont, organitzant-se al voltant de les

[39]. ServidorsCAT (2018) Inventari de Danys. Recuperat de https://www.servidorscat.cat/wp-content/uploads/2018/05/Inventari-de-danys-Quart-Informe.pdf

Associacions en Defensa de les Institucions Catalanes per canalitzar i fer-se ressò de les seves reivindicacions.

9.2 El Parlament de Catalunya:

9.2.1 Constata que l'aplicació del 155 va ocasionar danys i perjudicis a l'activitat del Govern de la Generalitat i les polítiques públiques que estava executant, més enllà de la seva destitució, amb el cessament de càrrecs, la supressió de determinats òrgans o unitats administratives i la restricció, com a conseqüència, de la representació política i institucional en múltiples àmbits.

9.2.2 Manifesta l'agraïment i el reconeixement a la labor dels càrrecs del Govern que no van ser cessats durant l'aplicació de l'article 155, i que van ser fonamentals en la continuïtat de la institució de la Generalitat actuant de mur contra la intromissió il·legítima i il·legal de l'administració general de l'Estat dins la institució.

9.2.3 Manifesta l'agraïment i el reconeixement a la labor dels treballadors i treballadores públics que van ser essencials en la garantia dels serveis públics malgrat la intervenció de l'administració de la Generalitat assegurant la continuïtat de la institució de la Generalitat.

10. La Generalitat es queda sense capacitat per defensar-se als tribunals.

10.1. Les mesures aplicades pel Govern espanyol sobre la Generalitat de Catalunya en virtut de l'acord del Senat pel qual s'aprova l'aplicació de l'article 155 van comportar que la Generalitat quedés mancada de la possibilitat de defensar els seus interessos davant els tribunals. Amb l'entrada en vigor del Reial Decret 944/2017, de 27 d'octubre, el Gabinet Jurídic de la Generalitat va passar a dependre del Ministeri de Justícia.

La primera i més important manca de capacitat de defensa dels seus interessos jurídics per part de la Generalitat és la impossibilitat d'impugnar l'acord del Senat del 27 d'octubre del 2017 pel qual s'aprovava l'aplicació de l'article 155. El dia 24 d'octubre del 2017 el Govern de la Generalitat havia pres l'acord de recórrer la seva eventual aplicació i els advocats de la Generalitat havien preparat el recurs d'inconstitucionalitat. El recurs es va presentar el 27 d'octubre amb anterioritat a l'aprovació de l'acord del Senat, preveient que el dilluns següent el Govern estaria destituït i no hi hauria opció de presentar-lo, com va assegurar el Director del Gabinet Jurídic de la Generalitat Francesc Esteve en la seva compareixença davant la comissió d'investigació[40]. El recurs d'inconstitucionalitat va ser inadmès per extemporani.

En el cas del litigi per les obres d'art del Monestir de Sixena la Generalitat no va poder interposar accions judicials per a aturar l'execució de la sentència que la obligava a retornar les obres. A més, tampoc no va poder comparèixer en defensa de l'ex conseller Santi Vila i Lluís Puig ni va poder aturar l'entrada de la Guàrdia Civil al Museu de Lleida, que va acabar emportant-se les obres d'art en litigi.

En el cas dels docents de l'Institut d'Ensenyament Secundari El Palau de Sant Andreu de la Barca acusats d'un delicte d'injúries contra les forces de seguretat de l'Estat, la Generalitat no va poder comparèixer en defensa del dret a la imatge dels docents, que havien sortit en diversos mitjans de comunicació on hi apareixien les seves dades personals.

---

[40]. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164. Recuperat de https://www.parlament.cat/document/dspcc/300843.pdf

El Govern espanyol també va aprofitar la intervenció de la Generalitat mitjançant l'aplicació de l'article 155 perquè la institució formulés una demanda de reintegrament contra el president Artur Mas, la vicepresidenta Joana Ortega i els consellers Irene Rigau i Francesc Homs, per la Consulta del 9 de novembre del 2014. Això es va fer malgrat el Gabinet Jurídic de la Generalitat va fer un informe en contra, considerant la improcedència de formular la demanda.

El dany produït per la manca de capacitat de defensa de la Generalitat davant dels tribunals queda acreditat a l'informe del Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern[41].

10.2 El Parlament de Catalunya manifesta que l'aplicació de l'article 155 va produir una manca de capacitat de defensa de la Generalitat davant dels tribunals, no només davant de la pròpia aprovació de l'aplicació de l'article 155, sinó en altres casos com el del litigi per les obres d'art del Monestir de Sixena o el cas dels docents de l'Institut d'Ensenyament Secundari El Palau de Sant Andreu de la Barca, i conseqüentment vulnerant-se un dret fonamental com és el dret de defensa.

11. Sota vigilància financera i sense poder de decisió sobre el pressupost.

11.1. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució sobre l'administració de la Generalitat també va ocasionar danys de diversa índole i que poden acreditar-se amb el recull que se'n va fer a l'informe del Comissionat.

Per una banda, i amb anterioritat a l'aprovació de les mesures de l'article 155, el Govern espanyol ja havia iniciat algunes mesures que consistien en el control financer de l'administració de la Generalitat. La intervenció financera va començar amb l'Ordre PRA/686/2017, de 21 de juliol, mitjançant la qual l'estat exigia setmanalment l'elaboració de certificacions als interventors dels departaments i altres responsables que declaressin que no s'estava fent cap despesa relacionada amb la celebració del referèndum de l'1 d'octubre del 2017. Posteriorment, en una segona ordre ministerial, la HFP/878/2017, de 15 de setembre s'imposa una altra obligació que va més enllà de la gestió dels pagaments, amb la introducció de l'obligatorietat d'emetre declaracions responsables a les entitats a les quals no es feia una fiscalització prèvia.

El 20 de setembre del 2017, el mateix dia que mitjançant la Operació Anubis la Policia Nacional i la Guàrdia Civil van escorcollar diversos departaments del Govern i van detenir diverses persones, es bloqueja la disponibilitat de tots els crèdits pressupostaris que no tinguessin un compromís de despesa acordat prèviament, a través de l'Ordre HFP/886/2017.

Finalment, el 22 de desembre del 2017, aquesta sí directament derivada de la resolució del Senat que autoritzava el Govern espanyol a desenvolupar les mesures en què consistia l'aplicació de l'article 155, es va dictar una última ordre ministerial, la HFP/1281/2017. Aquesta ordre afegia, a més de les obligacions recollides a les ordres dictades amb caràcter previ, que l'interventor general de la Generalitat comuniqués mensualment al Ministeri d'Hisenda les propostes de pagament a creditors amb els que la Generalitat tingués obligacions de pagament pendents.

---

[41]. Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern. Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya (2018) 155CE: els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'apliació de l'article 155CE a la Generalitat de Catalunya. Recuperat de https://govern.cat/govern/docs/2018/11/15/15/15/9ebf2c9d-367b-4d74-874a-a18fa9082e52.pdf

La imposició d'aquestes obligacions va comportar que tota la gestió econòmica de la Generalitat estigués sotmesa a la decisió del Consell de Ministres, el bloqueig dels comptes bancaris de la Generalitat i de tot el seu sector públic i la retenció de la bestreta de recursos propis de la Generalitat, amb el consegüent pagament de totes les factures per part del Ministeri d'Hisenda.

El dany produït pel155 en l'àmbit de la gestió de la Generalitat també té un component de productivitat. Es va produir un augment molt gran de la burocràcia a causa de les obligacions imposades pel Govern espanyol per tramitar qualsevol assumpte que requerís aprovació en Consell de Ministres.

Amb tot això es pot acreditar el dany que suposa la laminació de la capacitat de la Generalitat de decisió sobre l'execució del seu propi pressupost, i també un dany en termes de productivitat pel compliment de totes les obligacions que imposava el Govern espanyol. La quantificació dels danys produïts a cada departament es troba detallada a l'informe del Comissionat.

L'impacte econòmic de l'aplicació de l'article 155 en el si de la Generalitat es pot mesurar analitzant els recursos que es van haver de destinar de la pròpia Generalitat per a cobrir les despeses relacionades amb les mesures que recollia l'acord de tramitació de l'article 155. Això és a causa de l'assumpció del pagament d'indemnitzacions per acomiadaments, cancel·lació de contractes de lloguer, hores extraordinàries, adaptació dels sistemes informàtics de la Generalitat als de l'Estat, i d'altres despeses assumides. En total, el Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern ha quantificat al seu informe el dany econòmic produït per la intervenció de la Generalitat en 130 milions d'euros, però tan sols es tracta de la part del dany econòmic que és possible comptabilitzar a través de documents comptables.

11.2 El Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155, intervenint financerament la Generalitat de Catalunya, li ha comportat danys econòmics i limitat la seva capacitat de decisió sobre l'execució del seu propi pressupost, alhora que danys en termes de productivitat pel compliment de totes les obligacions que imposava el Govern espanyol.

12. Frenada en sec de projectes clau per al futur de la salut pública a Catalunya.

12.1. Els danys provocats per la intervenció de l'Estat mitjançant l'article 155 en l'àmbit de la salut es pot abordar des de diferents perspectives.

Pel que fa a la paralització normativa, el TC va admetre a tràmit el recurs d'inconstitucionalitat presentat pel Govern espanyol contra la Llei 9/2017, de 27 de juny, d'universalització de l'assistència sanitària amb càrrec a fons públics per mitjà del servei català de la salut. Amb l'antecedent que el TC ja havia declarat inconstitucional el Decret-llei de regulació de l'atenció sanitària a ciutadans estrangers en situació irregular aprovat per la Generalitat Valenciana[42], el govern va demanar al Tribunal Constitucional la suspensió de la norma catalana.

En aquest tràmit el Tribunal Constitucional va suspendre el termini per a presentar al·legacions per part de la Generalitat mentre estigués vigent la intervenció de l'article 155, de manera que la llei va estar suspesa des del 28 d'abril fins al 6 de setembre del 2018. S'estima que la suspensió d'aquesta llei que regulava l'accés a la sanitat universal per a totes les persones de

[42]. Decret-llei 2/2015, de 24 de juliol, del Consell, pel qual regula l'accés universal a l'atenció sanitària a la Comunitat Valenciana.

Catalunya va afectar 115.000 persones i contraria als criteris de l'Organització Mundial de la Salut, segons declaracions de Josep Vilaplana, president del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya, al diari *El País*[43]

La intervenció de l'article 155 també va tenir el seu impacte en el decaïment de dues iniciatives legislatives claus per al futur de la salut pública a Catalunya. Per una banda, va decaure la tramitació per lectura única al Parlament de la Llei de creació de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, que s'havia aprovat tot just el dia abans de la intervenció de les institucions catalanes. Aquesta llei era cabdal per a la millora de les polítiques públiques en l'àmbit de la salut ja que havia de promoure la integració de la perspectiva de gènere, l'equitat i l'abordatge transversal dels determinants de la salut, en especial pel que fa al disseny, implantació i avaluació del Pla Interdepartamental i Intersectorial de Salut Pública, implicant tots els departaments del Govern el la promoció de la salut i prevenció de les malalties. Aquesta llei era necessària i la intervenció de l'article 155 va posposar més d'un any la seva aprovació, amb la pèrdua de temps i oportunitats que això suposa i que ha pogut causar un important impacte negatiu en situacions d'emergència sanitària com la causada per la COVID-19.

Per altra banda, també va decaure la tramitació de la Llei de creació de l'Agència Catalana de Medicaments i Productes Sanitaris, que ja estava en fase de debat parlamentari d'esmenes a la totalitat. Aquesta llei tenia com a objectiu crear una agència adscrita al Departament de Salut per a vehicular les competències de la Generalitat en assegurar la producció de medicaments i productes sanitaris sota criteris d'eficàcia, qualitat, seguretat clínica, interès públic i estímul de coneixement.

La intervenció de l'article 155 també va tenir una afectació en la despesa sanitària. Mitjançant l'Ordre HFP/878/2017, de 15 de setembre, es va paralitzar el conveni entre el Departament de Salut, la Generalitat, el CSB, l'Ajuntament de Barcelona i l'Agència de Salut Pública de Barcelona, que tenia com a finalitat assegurar el finançament dels serveis de salut pública de Barcelona per al període 2017-2020, autoritzant una despesa de 51 milions d'euros.

També mitjançant d'aquesta ordre es va paralitzar el Pla Integral d'Urgències de Catalunya, amb una dotació pressupostària de 16 milions d'euros, destinats a dotar de recursos les urgències, sobretot hospitalàries, pel període d'hivern. Aquest pla preveia la creació d'una nova línia d'atenció a la salut mental 24h els 365 dies de l'any, la construcció de nous Centres d'Urgències d'Atenció Primària (CUAP), i el desenvolupament de projectes d'atenció telemàtica, entre d'altres.

La intervenció de les finances de la Generalitat va provocar la paralització d'expedients que afectaven col·lectius especialment vulnerables, com es recull a l'informe del Comissionat, destinats a subvencionar la prevenció de patologies en toxicòmans, destinats a la vigilància epidemiològica en relació amb les infeccions respiratòries agudes, el xarampió, la rubèola i d'altres, la provisió de tractaments de malalties infeccioses o la prevenció i control de la tuberculosi. Aquesta paralització va fer perdre els crèdits destinats a l'any 2017, amb un dany irreparable a aquests col·lectius especialment vulnerables.

---

[43]. Bouzo Quintans, J. (3 de maig 2018) La suspensió de la llei de sanitat universal amenaça 115.000 persones. *El País*. Recuperat de https://cat.elpais.com/cat/2018/05/03/catalunya/1525368510_461500.html

Es pot acreditar el dany que la intervenció del 155 va causar en l'àmbit de la salut ja que les xifres representen l'afectació negativa directament en les necessitats de les persones. Es tracta de danys greus, especialment si tenim en compte que es tracta de col·lectius d'especial vulnerabilitat.

12.2 El Parlament de Catalunya constata:

12.2.1 Que l'aplicació de l'article 155 va provocar danys en les polítiques públiques de salut en diversos àmbits, tant legislatius, com en l'afectació a polítiques de salut previstes o en curs.

12.2.2 Que la intervenció de l'article 155 va causar danys directament en les necessitats de les persones i especialment a col·lectius vulnerables.

13. El 155 empresarial. Objectiu: desestabilitzar l'economia catalana.

13.1. La intervenció de l'Estat a Catalunya després de l'1 d'octubre no només va provocar danys per l'aplicació directa del 155. Amb anterioritat a l'aprovació de la tramitació de l'article 155 l'Estat va dur a terme altres maniobres per a provocar un impacte social a Catalunya que creés un clima generalitzat de catàstrofe econòmica i així obligar les grans empreses a traslladar la seva seu social a altres punts del territori de l'Estat.

L'instrument legal que va utilitzar el Govern espanyol per a poder-ho fer va ser el Reial Decret-llei 15/2017, de 6 d'octubre, de mesures econòmiques urgents en matèria de mobilitat d'operadors econòmics dins del territori nacional [44]. Aquesta norma fonamenta la seva extraordinària i urgent necessitat en *«garantir la plena vigència del principi de llibertat d'empresa consagrat a l'article 38 de la Constitució i respectar la prohibició d'adoptar mesures que obstaculitzin l'establiment d'operadors econòmics prevista a l'article 139 de la Constitució.»* El text del Reial Decret-llei permet a les societats que es regeixen pel Real decret legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de Societats de Capital poder fer un trasllat de la seva seu social si així ho acorda el seu òrgan d'administració, salvant la necessitat que ho faci un acord de la junta general d'accionistes.

Aquest canvi legislatiu aprovat cinc dies després de la celebració del referèndum de l'1 d'octubre del 2017, i dos dies després de la vaga general del 3 d'octubre, volia fomentar i facilitar la fuga de seus socials d'empreses del territori de Catalunya.

Abans de l'aprovació del Reial Decret-llei ja havia traslladat la seu social el Banc de Sabadell, que podia fer-ho ja que la seva normativa interna li ho permetia. Després de l'entrada en vigor del Reial Decret-llei van fer-ho també altres grans empreses com CaixaBank i la resta del seu grup empresarial: La Caixa, Criteria, Aigües de Barcelona i Cellnex. També van fer-ho altres grans empreses com Abertis, Banco Mediolanum, Colonial, Grupo Planeta, Catalana Occident, Axa, Cordorniu, Hotusa o Fichet, entre d'altres.

Diversos mitjans de comunicació afirmen que es van produir pressions, a causa del gran interès a l'aparell de l'Estat per la reacció de les grans empreses catalanes al resultat del referèndum i a la vaga general, perquè es produïssin els trasllats de seus socials fora de Catalunya. S'apunta fins i tot a la persona del Rei d'Espanya com a protagonista de diverses trucades per a traslladar aquesta pressió a les empreses. Les pressions que es van dur a terme en els dies posteriors a la celebració del referèndum es poden acreditar

[44]. Reial Decret-llei 15/2017, de 6 d'octubre, de mesures urgents en matèria de mobilitat d'operadors econòmics dins del territori nacional (BOE núm.242, de 7 d'octubre de 2017, pàgines 97565 a 97567)

amb el testimoni de Matías Carnero, president del comitè d'empresa de SEAT. Segons Carnero afirma a la seva compareixença davant la comissió d'investigació durant l'acte de celebració del 12 d'octubre a Madrid, el besamanos del Rei, es comentava i es preguntava quina era la posició de SEAT respecte al procés d'independència de Catalunya i si traslladaria la seva seu o no, «*¿En SEAT qué pasa?*»

Segons afirma Carnero aquestes pressions es van traslladar a una reunió del comitè de crisi de SEAT que se celebrava a Barcelona a través d'una trucada de telèfon d'una persona que havia estat convidada a l'acte de la Casa Reial, i apunta al nom de Josep Piqué, ex Ministre del govern de José María Aznar.

SEAT no va traslladar la seva seu fora del territori català però van fer-ho moltes altres empreses. Les pressions dutes a terme per a aconseguir l'objectiu de desestabilitzar l'economia catalana i obligar a les empreses catalanes a marxar de Catalunya també es van materialitzar amb una important fuga de dipòsits dels bancs catalans per part de l'administració general de l'Estat i el seu sector públic empresarial com RENFE, ADIF, Ports de l'Estat o Radio Televisió Espanyola. Aquesta xifra ascendeix a 35.000 milions d'euros que els diversos representants d'entitats bancàries que han comparegut davant la comissió d'investigació com Josep Oliu o Isidre Fainé no han volgut confirmar emparant-se en el secret bancari.

El dany provocat al teixit empresarial català i que l'han debilitat deliberadament es va produir per aquest efecte «*bola de neu*» que es va provocar[45]. Malgrat això, en cap moment els interessats en provocar el caos empresarial a Catalunya van aconseguir que les empreses que van traslladar la seva seu traslladessin algun dels seus centres de producció. Això és per la tasca duta a terme per l'equip del Departament d'Empresa i Coneixement en tranquil·litzar els empresaris, assegurant-se que l'impacte de la fuga d'empreses no generés un dany també en forma de pèrdua de llocs de treball que hagués generat un impacte molt negatiu en el territori.

Aquesta normativa encara és vigent.

13.2 El Parlament de Catalunya:

13.2.1 Reprova l'actuació del Govern espanyol del Partit Popular encapçalat per Mariano Rajoy per la voluntat de perjudicar l'economia catalana mitjançant l'aprovació del Reial Decret-llei 15/2017 per facilitar la fugida d'empreses de Catalunya i perjudicar l'economia catalana.

13.2.2 Reprova l'actitud de Felip VI per les actuacions presumiblement dutes a terme per tal que importants empreses desplacessin les seves seus fora de Catalunya.

13.2.3 Manifesta l'agraïment a la gran majoria d'empresaris i teixit productiu a Catalunya que malgrat les pressions van mantenir la confiança amb Catalunya.

14. Els més vulnerables, al descobert.

14.1. Així com en l'àmbit de la salut el dany causat per la intervenció del 155 és ben palpable i es tradueix en un impacte negatiu directe en la vida dels ciutadans i ciutadanes i les seves necessitats, en l'àmbit de la protecció social passa el mateix.

---

[45]. https://emprenem.ara.cat/creixer/Aixi-guerra-economica-contra-Catalunya_0_2102189779.html, Àlex Font, Natàlia Vila i Albert Martín, Diari Ara, 6 d'octubre de 2018.

Una de les qüestions que generen un dany més gran és l'aturada del Pla de millora de la qualitat i sostenibilitat de les residències de gent gran, que havia de permetre la implementació dels concerts socials per l'any 2018. La intervenció de l'article 155 va paralitzar l'aplicació d'aquest pla.

La intervenció de les finances de la Generalitat també va tenir el seu impacte en el sistema de protecció social, en l'àmbit del benestar de la ciutadania. Va ser molt greu el dany causat pel bloqueig dels fons disponibles al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies per als equipaments de serveis socials i d'acció cívica i comunitària per al pagament de les despeses en efectiu. La quantitat va ser d'uns 800.000 euros, i en moltes ocasions els equipaments d'acció cívica i comunitària, les residències d'atenció a la infància i les residències de gent gran i discapacitat es van trobar sense diners.

A més, també per la intervenció financera de la Generalitat i l'increment de la burocràcia que va comportar, es va ampliar el termini de tramitació dels documents comptables i en alguns casos les persones vulnerables beneficiàries de la prestació de la renda garantida de ciutadania van trigar més a cobrar-la, i fins i tot en alguns casos la percepció no va ser fins al mes següent.

Així com el control financer va provocar danys en l'àmbit de la protecció social, també va fer-ho la complexa tramitació que establia la nova relació entre l'administració de la Generalitat i l'administració general de l'Estat, que va fer bloquejar els crèdits d'algunes partides pressupostàries i va fer impossible l'aprovació d'actuacions pendents.

Pel que fa a l'àmbit del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies això va provocar l'endarreriment en 395 expedients de contractació i 585 pròrrogues de contractes. Algunes de les contractacions afectades van ser els contractes i convenis amb les entitats acreditades com a Institucions Col·laboradores d'Integració Familiar, els contractes i convenis amb entitats proveïdores de la xarxa pública de serveis socials, els contractes de neteja d'equipaments cívics, o la paralització del contracte programa de benestar social 2016-2019 entre la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona per valor de 52,3 milions d'euros, d'especial rellevància.

La intervenció del 155 també va tenir un impacte en l'activitat subvencionadora de la Generalitat, i molt especialment en l'àmbit de la protecció social. En aquest àmbit la paralització de l'acció subvencionadora de l'administració pública és especialment greu i genera un dany irreparable, ja que moltes entitats del tercer sector social depenen completament de les subvencions per a dur a terme la seva tasca. Això, en un país com Catalunya, amb un tercer sector social tradicionalment actiu i imprescindible, va provocar danys de gran transcendència.

Aquest dany es va fer notar especialment en l'àmbit de la joventut i l'acció cívica i comunitària. Determinades línies de subvencions directament no es van poder ni convocar i en algunes altres es va poder fer però van patir retards importants. El resultat és que hi va haver gairebé 12 milions d'euros que van quedar sense poder-se executar.

14.2 El Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155 va provocar danys en les polítiques socials en diversos àmbits, afectant a polítiques socials previstes o en curs, i en especial a aquelles dirigides a col·lectius més vulnerables com el tercer sector o les residències de gent gran.

15. Desballestament de la política exterior.

15.1. El 155 va representar el cessament de 234 treballadors públics, entre alts càrrecs (33), eventuals (139), laborals d'alta direcció (11), personal laboral (50) i personal funcionari (1). En aquestes xifres està inclòs el personal de les delegacions del Govern a l'exterior i el personal de DIPLOCAT a part de la resta de personal dels departaments.

Una de les primeres actuacions de la intervenció de l'Estat va ser la supressió dels organismes, unitats administratives i òrgans col·legiats més rellevants relacionats amb tot allò que tingués difusió externa, repercussió internacional, de suport al president i al vicepresident del Govern, o relacionats amb el desenvolupament de l'autogovern. Els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155CE a la Generalitat de Catalunya.

Especial rellevància va tenir la supressió del DIPLOCAT: els treballadors van ser acomiadats i indemnitzats i es van desmantellar les seves instal·lacions. El resultat va ser que aquest consorci público-privat, amb la participació de 39 patrons, va deixar de promoure la imatge i la reputació de Catalunya a l'exterior.

Amb la restitució del Govern de la Generalitat es va reiniciar la seva activitat i el 25 de juliol de 2018 es va convocar el seu Patronat, acordant les actuacions a realitzar per a la seva restitució.

Una altra conseqüència immediata del 155 va ser la supressió de totes les delegacions de la Generalitat a l'exterior, que va suposar la pèrdua dels serveis i efectes promocionals que oferien i el desmantellament d'un equip amb experiència i coneixements.

Amb les dades de què avui es disposen, el cost del tancament de les delegacions exteriors supera l'1,3 milions d'euros.

També es va aturar el Pla de Missions Empresarials exteriors previst per al 2017, fet que va impedir realitzar acords per potenciar relacions comercials de les empreses catalanes en diversos països.

La destitució del Govern de la Generalitat va tenir conseqüències pel que fa a la representació institucional en diversos organismes com, per exemple, en les reunions del Patronat i comissions del Mobile World Congress, on no va ser permesa l'assistència dels secretaris generals malgrat haver manifestat el seu interès a participar-hi.

En paral·lel a les destitucions i acomiadaments de personal derivades de l'acció de l'Estat a la conselleria –inclòs el cessament del representant permanent davant la UE, Amadeu Altafaj–, també es va aturar la concessió de subvencions a les comunitats catalanes a l'exterior.

En l'àmbit de la memòria històrica, també a càrrec d'Exteriors, el 155 va aturar el programa d'actuacions en fosses de desapareguts de la Guerra Civil i el franquisme i va suspendre els pagaments d'indemnitzacions als expresos polítics d'aquella època.

A partir de febrer de 2018 el Govern va impulsar la recuperació dels organismes institucionals escapçats per l'aplicació de l'article 155. Es va procedir a la reactivació immediata d'una part de les delegacions a l'estranger que van ser desmantellades pel govern espanyol des del primer moment en què es va aprovar al Senat la intervenció de l'autonomia.

La idea inicial del Govern, no seguida en tots els casos, era la continuïtat al capdavant de les oficines de representació de la Generalitat. Per aquest motiu, en la «majoria» dels casos els delegats cessats pel govern espanyol van recuperar la feina.

Les delegacions que van tancar en virtut del 155 van ser les de París, Londres, Berlín, Viena, Washington, Roma, Lisboa i Copenhaguen, així com les obertes en una segona fase. Les sis primeres, de fet, existien de fa temps, mentre que el Govern havia aprovar el juny de 2015 crear-ne tres de noves, a Lisboa, Rabat (Marroc) i Ciutat del Vaticà, per bé que tan sols s'havia impulsat la portuguesa, fins al moment de la intervenció de la Generalitat.

Així mateix, el conseller d'Afers Exteriors, Raül Romeva –ara empresonat a Lledoners–, va anunciar un any més tard que, a més d'aquestes tres, projectava set delegacions més per obrir abans del juny de 2017, tot i que ho condicionava a l'aprovació dels pressupostos del 2016, finalment tombats arran de la manca d'entesa amb la CUP.

Aquestes noves seus s'ubicaven a Dinamarca, Polònia, Suïssa, Croàcia, Corea del Sud, Mèxic i l'Argentina. Com que els comptes van caure, el Govern va crear per decret tan sols les quatre primeres delegacions, a Copenhaguen, Varsòvia, Ginebra i Zagreb, que estaven ja en marxa a finals d'aquella legislatura.

El Govern defensava i defensa, tal com va expressar el conseller Romeva en la seva compareixença davant de la Comissió, que la jurisprudència del TC fa que la Generalitat disposi de capacitat de fer política exterior dins les competències autonòmiques. Fins i tot el primer executiu de Pedro Sánchez, que tenia Josep Borrell a la cartera d'Exteriors, va admetre que les delegacions catalanes «*no es poden qüestionar*» si no superen la Constitució.

El Govern, en tot cas, tenia previst obrir vuit delegacions més de les que finalment es van inaugurar, cinc de les quals fins i tot havien estat aprovades en el consell executiu. Reobrir les dotze delegacions tancades i reprendre les tasques per obrir les vuit pendents, per tant, va esdevenir un dels punts de l'acord de legislatura que van perfilar Junts per Catalunya i ERC.

15.2 El Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155 va tenir especial incidència en l'acció exterior de la Generalitat de Catalunya amb el cessament de càrrecs, la supressió del DIPLOCAT i les delegacions de la Generalitat a l'exterior donada l'especial fixació del Govern espanyol en aquesta àrea d'actuació de la Generalitat de Catalunya.

16. Danys socials sense possibilitat de reparació.

16.1. Hi ha una sèrie de danys causats per la intervenció del 155 que tenen unes característiques determinades que fan que no tinguin possibilitat de reparació. Aquests danys irreparables han estat recollits a l'informe del Comissionat. Alguns dels danys tenen un impacte negatiu molt greu, ja que no només son irreparables sinó que en el seu moment van tenir una afectació directa en les necessitats de determinats col·lectius especialment vulnerables.

Aquest és el cas del dany causat a la contractació anual de monitors de suport a l'alumnat amb necessitats educatives especials que tenen a veure amb l'autonomia personal i la regulació de la conducta. A causa de l'alentiment de la burocràcia relacionada amb la contractació no es va poder executar el pressupost destinat a la contractació de més monitors, amb un impacte econòmic de 76.153€. Es tracta d'una xifra que comparada amb la magnitud del

pressupost de la Generalitat és molt baixa, però el resultat és la manca que van patir alguns alumnes que requerien aquesta atenció durant el curs 2017-2018.

També és un dany sense possibilitat de reparació l'aturada de la convocatòria de 18 beques per a estades a les comunitats catalanes a l'exterior. Les comunitats depenen d'aquestes beques per a tenir un reforç amb tasques administratives i organitzatives, i l'aturada de la convocatòria els hi va manllevar aquest reforç i també la possibilitat als joves de dur a terme aquestes estades.

En l'activitat subvencionadora de la Generalitat també hi va haver danys que són irreparables. Destaquen tres subvencions concretes, que no van poder ser fetes efectives per la paralització. Es tracta de les subvencions per al 2018 del Programa de Memòria Democràtica, les subvencions a ens locals de l'Institut Català de les Dones del 2017, i les subvencions a treballs de recerca sobre administració pública del 2017, amb un import de 420.000€, 500.000€ i 70.000€ respectivament.

Per últim, a paralització de la signatura d'acords de col·laboració va afectar l'acord entre el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies amb el 012 per la prestació de serveis d'atenció telefònica sobre la renda garantida de ciutadania.

16.2 El Parlament de Catalunya constata que molts dels danys són difícilment reparables com també molts d'ells són intangibles i de difícil quantificació.

17. Repressió política a través dels tribunals i sota el comandament de la monarquia.

17.1. Amb l'aplicació del 155 el propi Estat ha esmenat a la totalitat els principis que orientaven l'Estat de les autonomies, convertint el TC en l'instrument d'acció política més devastador de les bases que estructuraven l'arquitectura competencial de l'Estat Autonòmic, invalidant Lleis, decrets... molts d'ells aprovats per àmplies majories del Parlament de Catalunya i amb informes favorables de la Comissió de Garanties Estatutàries.

Així, el TC ha quedat totalment deslegitimat com a defensor del marc competencial del propi Estat Autonòmic i paradoxalment es converteix amb un Tribunal que va contra els fonaments de la Constitució que teòricament ha de defensar.

Aquesta indefensió del òrgans polítics de Catalunya davant la supèrbia del poder de l'Estat instrumentalitzant el poder judicial, sota el comandament de la Monarquia, posa punt i final i de forma definitiva, a la lògica de l'Estat autonòmic. Aquesta situació només pot ser superada des d'una confrontació política permanent o des del reconeixement de les mútues sobiranies per obrir una negociació que cerqui de forma franca vies de solució a un conflicte polític.

Aquesta situació ha generat unes conseqüències polítiques intangibles però molt nocives pel funcionament del país en general i de l'administració catalana en particular com són la des protecció del òrgans polítics de Catalunya i la instauració en l'imaginari col·lectiu d'una doble autoritat política: La del poder de l'Estat versus la dels poders democràtics de Catalunya. Amb aquesta intenció es vol dividir a la societat catalana dificultant processos d'inclusió social.

En el marc també de les conseqüències polítiques intangibles es troba l'efecte de la por provocada per la repressió davant qui no obeeix els preceptes que dictamina l'autoritat de l'Estat. Seguim tenint presos polítics, represaliats i exiliats, el Tribunal suprem reitera una vegada darrera l'altra que els presos no poden gaudir dels seus drets de permisos penitenciaris perquè són perillosos de reiterar. Reiterar què? la defensa de les seves idees polítiques de forma pacífica i democràtica? Doncs sí, aquest és un fet clarissim de la voluntat política de mantenir viva la repressió per a generar por a la ciutadania a ser obedient a les pautes de l'Estat.

Aquests també han estat conseqüències polítiques de fons que ha suposat l'aplicació del 155.

17.2 El Parlament de Catalunya:

17.2.1 Manifesta que amb l'aplicació de l'article 155 i la seva validació per part del Tribunal Constitucional, aquest ha quedat totalment deslegitimat com a defensor del marc competencial del propi Estat Autonòmic.

17.2.2 Constata una manifesta indefensió del òrgans polítics de Catalunya davant del poder de l'Estat instrumentalitzant el poder judicial des de les més altes instàncies del Tribunal Constitucional, el Tribunal Suprem, l'Audiència Nacional, el Tribunal Superior de Catalunya i el control de la Fiscalia.

17.2.3 Manifesta que l'Estat Autonòmic ha fracassat i s'ha posat punt i final i de forma definitiva al règim del 78, a l'Estat Autonòmic, i aquesta situació només pot ser superada des d'una confrontació política permanent o des del reconeixement de les mútues sobiranies per obrir una negociació que cerqui de forma franca vies de solució a un conflicte polític.

18. Un cop d'estat dels poders de l'Estat espanyol.

18.1. L'aplicació del 155 representa un abans i un després pel que fa a les relacions entre Catalunya i Espanya durant aquest període de vigència de l'actual marc constitucional. L'aplicació d'aquest article constitucional ha vulnerat l'esperit de la pròpia constitució, tal i com han reconegut il·lustres catedràtics constitucionalistes de sensibilitats ideològiques diverses.

El Govern del president Rajoy, després de negar les peticions de diàleg, activa l'aplicació del 155 destituint el President de la Generalitat, els Consellers del govern de la Generalitat, dissol el Parlament i activa el poder judicial en contra dels legítims representants del poble de Catalunya elegits democràticament. Aquests són posteriorment jutjats per rebel·lió i condemnats per sedició, juntament amb els representants de la societat civil de l'ANC i Òmnium Cultural.

D'aquesta manera, l'aplicació del 155 passa a ser una acció política perfectament assimilable a un cop d'Estat executat des dels propis aparells de Estat.

I la pregunta que ens hem de fer, és perquè l'Estat espanyol no va reaccionar respectuosament amb les formes democràtiques pròpies de la política, a un conflicte polític entre Catalunya i Espanya i en canvi decideix vulnerar la seva pròpia Constitució i fer ús del poder judicial amb clara voluntat de càstig i repressió?

En la resposta a aquesta pregunta es troba la conclusió més monstruosa de tot l'afer del 155 i posa de relleu el perquè aquest fet marca un abans i un després en la pròpia política espanyola: Els aparells de l'Estat no volen reco-

nèixer la seva pròpia realitat d'Estat plurinacional i estan disposts a reprimir per la via de la força qualsevol expressió democràtica de les nacions que la composen. Aquesta és la qüestió.

L'Estat espanyol no ha abandonat la lluita contra la seva pròpia identitat plurinacional, està decidit a combatre-la anul·lant els drets legítims de la nació catalana. El 155 ha estat l'inici d'una estratègia política que es manté viva, amb presos polítics i exiliats, i amb accions recentralitzadores com s'ha posat de relleu amb el model de gestió de la crisi de la COVID19.

Malgrat això, mai es podrà asfixiar la veu de la majoria de la ciutadania disposada a defensar els drets i les llibertats des de la convicció de ser una nació que es vol sobirania i en forma de república.

És per això que el 155 ens demostra que aquesta voluntat s'ha de defensar contra un Estat que considera als defensors d'una nació catalana lliure i sobirana com els seus enemics.

18.2 El Parlament de Catalunya:

18.2.1 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 va ser una acció política perfectament assimilable a un cop d'Estat executat des dels propis aparells de Estat.

18.2.2 Constata que els aparells de l'Estat no volen reconèixer la seva pròpia realitat d'Estat plurinacional i estan disposts a reprimir per la via de la força qualsevol expressió democràtica de les nacions que la composen.

19. Més enllà del 155: Estat de dret vs. Estat que tira pel dret.

19.1 El Parlament de Catalunya:

19.1.1 Constata que l'aplicació de l'article 155 va ser l'instrument jurídic previst a la Constitució que van pactar els poders de l'Estat i que el president Rajoy va executar, amb el suport del Rei Felip VI del 3 d'octubre, i la complicitat del PSOE i de Ciudadanos, partit que va néixer a Catalunya per lluitar contra la immersió lingüística, per frenar l'independentisme.

19.1.2 Constata que l'aplicació de l'article 155 ha estat un instrument al servei d'una causa política: posar fi al procés d'independència, posar fi a l'anhel majoritari a Catalunya d'exercir el dret a l'autodeterminació. Malauradament, la consecució d'aquest objectiu també ha comportat un nou empobriment de la qualitat democràtica de l'Estat.

19.1.3 Considera que l'aplicació de l'article 155 esdevé un reflex de la manca de voluntat política de l'Estat espanyol d'assumir la realitat catalana i el repte democràtic que la societat catalana va començar a teixir després de la sentència contra l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. És una mostra, doncs, de la incapacitat de l'Estat de resoldre amb eines polítiques un conflicte que és, essencialment, polític.

19.1.4 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la contradicció d'un Tribunal Constitucional que retalla el text d'un Estatut aprovat pel Parlament i votat en referèndum pel poble de Catalunya però que sí empara la dissolució d'aquest Parlament i el cessament del Govern extralimitant-se de les prerrogatives expressament previstes per la Constitució, sense cap prisma de proporcionalitat o ponderació. Les limitacions de drets sempre són interpretades extensivament i l'atorgament de drets restrictivament, quan afecta als drets nacionals de Catalunya i al repte democràtic que hem plantejat com a societat democràtica adulta.

19.1.5 Constata que l'aplicació de l'article 155 és la síntesi d'un sistema judicial criticat per la seva manca d'independència i el mirall de la injustícia que es retorna en justícia quan traspassa les fronteres espanyoles.

19.1.6 Considera que l'aplicació de l'article 155 és la constatació que la recentralització de competències no es tradueix en una gestió eficaç i eficient de les polítiques públiques de la Generalitat de Catalunya, especialment les polítiques de caràcter social. Aquesta resposta a l'empara de l'article 155, com hem vist, va provocar uns greus danys a tota la ciutadania. Des de la salut fins a les polítiques públiques d'ocupació o empresa o al tercer sector; aquests danys, fruit de la manca de neutralitat dels govern espanyol en la seva aplicació no van fer diferències entre ciutadans a qui es causà un dany col·lectiu irreparable. I de forma concreta, va tenir una afectació punyent en els col·lectius més vulnerables, causant danys d'especial rellevància i importància a les polítiques socials. La centralització de les competències suposa una ineficàcia i ineficiència en la presa de les decisions polítiques.

19.1.7 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 constitueix la resposta política de l'Estat a la voluntat de votar en referèndum i a la incapacitat d'acceptar els resultats democràtics d'uns comicis que, en aquest cas, van facilitar una majoria independentista al Parlament que debat i aprova propostes, amb tota la legitimitat política, que van més enllà de la unitat d'Espanya de la monarquia espanyola corruptes.

19.1.8 Constata que l'aplicació de l'article 155 ha intentat, inútilment, esdevenir el mecanisme per destruir els lideratges civils i polítics de l'independentisme amb mesures de presó i forçant l'exili. Aquesta voluntat de destruir persisteix quan la Fiscalia s'oposa a la sortida de la presó de Jordi Sànchez perquè «*no hi ha una veritable assumpció delictiva*» o perquè el conseller Quim Forn «*persiste en su ideario independentista*».

19.1.9 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la constatació d'un estat caduc, en fallida democràtica, sense capacitat de convèncer, on l'únic proposta és reprimir abans que votar, la repressió com a instrument per paralitzar l'ànsia de llibertats d'una majoria de catalanes i el compromís del dret a l'autodeterminació d'un majoria de la societat catalana. Un Estat, en definitiva, que considera que el seu projecte polític està per sobre del principis democràtics essencials.

19.1.10 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la resposta política a l'únic model d'estat possible a Espanya: l'estat centralitzat en el que la unitat d'Espanya està per sobre dels drets a un procés just i a les garanties d'independència d'un poder judicial, on el Tribunal Suprem o el Tribunal Constitucional demostren la seva polititització davant el procés judicial de l'1 d'octubre. Un poder judicial que persisteix a limitar i retallar el poder executiu i legislatiu catalans.

19.1.11 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 va ser el mecanisme per coaccionar les elits econòmiques de Catalunya, i per extensió –i amb un èxit nul - al conjunt del teixit productiu català, perquè traslladessin les seves seus fora de Catalunya amb una normativa aprovada exprés per a facilitar-ho.

19.1.12 Considera que l'aplicació de l'article 155 no té cobertura jurídica fora d'Espanya perquè no s'ha atorgat cap de les extradicions sol·licitades i és la constatació del no respecte als principis democràtics, als resultats electorals. Un no respecte que més enllà de les fronteres estatals, com s'ha vist en les darreres les eleccions europees, que el Tribunal de Justícia de la Unió

Europea no ha emparat, precisament, per protegir els drets polítics de tots i cadascun dels catalans com a ciutadans i electors europeus.

19.1.13 Constata que l'aplicació de l'article 155 ens presenta la resposta ara i sempre donarà l'Estat espanyol davant l'exercici del dret l'autodeterminació, un dret conegut i reconegut en la legislació internacional. És la constatació que sense voluntat política i sense respecte a la democràcia no existeix una via diàleg entre Catalunya i Espanya.

19.1.14 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és una constatació de la tradició atàvica de l'Estat espanyol en considerar el diàleg com una feblesa i la persecució política com a raó d'Estat. És la mostra fefaent que les crides al diàleg són fermes i determinades des de Catalunya, i falses i inconcretes des dels successius governs de l'Estat.

19.1.15 Manifesta que no només ens cal alliberar-nos d'un Estat en contra sinó que cal bastir una república de drets habitada per dones i homes lliures perquè els seus drets individuals i col·lectius són el fonament principal de l'Estat i la mateixa raó de ser. Un estat, en definitiva, que fa de la veu del votants a les urnes la brúixola principal de la seva acció política.

20. Una falsa normalitat. L'excepcionalitat i la repressió continuen.

20.1. Després de l'aixecament formal de l'aplicació de l'article 155 a Catalunya, els poders de l'Estat, amb la col·laboració dels partits antiindependentistes de Catalunya, han intentat imposar un fals relat de normalització de la vida política i social a Catalunya.

La realitat, però, és molt diferent. Sense que l'article 155 hagi estat vigent s'han continuat vivint episodis que evidencien que la situació d'excepcionalitat política, social i de drets a Catalunya es manté.

– Hi ha hagut una condemna al govern català processat pel referèndum de l'1 d'octubre de 2017 que vulnera drets i se sosté en raons purament polítiques.

– Els polítics catalans exiliats continuen sent perseguits activament pels poders de l'Estat espanyol.

– esenes de servidors públics estan encausats en diferents instàncies judicials en un intent de continuar criminalitzant el referèndum de l'1 d'octubre.

– Les ingerències en la sobirania del Parlament continuen alterant-ne el funcionament. Sense anar més lluny, el president de la Generalitat ha estat inhabilitat com a president a partir de l'actuació d'un òrgan administratiu com és la Junta Electoral Central (JEC).

– El president de la Generalitat pot ser inhabilitat pel Tribunal Suprem per una qüestió de dret d'expressió també a instàncies de denúncies de partits polítics a la JEC.

– Els policies i guàrdies civils que van participar en la repressió dels ciutadans que van anar a votar per l'1-O continuen rebent condecoracions i gratificacions.

20.2 El Parlament de Catalunya:

20.2.1 Manifesta que l'article 155 a continuat «de facto» en aplicació després del seu aixecament formal amb reiterats atacs als drets dels catalans, a les nostres institucions i mantenint persones empresonades.

20.2.2 Constata que l'exili ha posat en evidència l'actuació impune de l'Estat espanyol i ha permès la defensa dels seus drets fonamentals amb majors garanties democràtiques.

20.2.3 Constata que la lluita pels drets i les llibertats en el marc d'una Catalunya independent continua sent tant vigent com necessària.

SUBGRUP PARLAMENTARI DE LA CANDIDATURA D'UNITAT POPULAR - CRIDA CONSTITUENT (REG. 65284)

1. Conclusions

1. Raó d'Estat per sobre de la Raó Democràtica. Guanyar amb la violència institucional allò que es perd a les urnes

L'aplicació a l'administració autonòmica de Catalunya de l'article 155 de la Constitució, en el mes d'Octubre del 2017, va suposar un clar cas d'imposició de la Raó d'Estat per sobre de la Raó Democràtica i de voluntat de guanyar amb violència institucional allò que els partits polítics defensors de l'Estat havien perdut a les urnes.

Aquest fet no és separable del conjunt de la política repressiva, inclosa la guerra bruta des de les clavegueres del Règim, que l'Estat va aplicar a Catalunya, abans i després de la imposició de l'article 155, tant sobre les institucions catalanes, els partits polítics i entitats independentistes, com sobre la ciutadania i els moviments socials. El context era, i és encara en tota regla, una operació d'Estat contra l'independentisme i contra tota dissidència que s'hi enfrontés en defensa de drets socials, civils i polítics, individuals i col·lectius.

Així ho va manifestar el Rei Felip VI en el seu discurs del quatre d'Octubre del 2017, avalant i legitimant la suspensió de la democràcia a Catalunya, així com totes les formes de violència, inclosa la feixista, tant les prèvies entre el 20 de Setembre i l'1 d'Octubre, com les que se'n van derivar. Així ho havien advertit i amenaçat diversos dirigents polítics espanyols del PP, el PSOE i CS, donant per fet que l'Estat Espanyol mantindria la unitat d'Espanya pagant-ne, si calia, un preu democràtic.

Aquest context repressiu a Espanya no era una novetat i venia de lluny, de fet ha estat una constant en l'actuació del Règim del 78 per tal de sostenir-se i reproduir-se. La resposta de l'Estat a la revolta social del 15M en va suposar un salt endavant, amb la Llei Mordassa com una de les seves conseqüències que avui encara patim.

La resposta del Règim del 78, mitjançant tots els instruments de l'Estat al seu servei, a les seves múltiples crisis, econòmica, social, territorial i democràtica, no va ser ni ha estat més democràcia, sinó la repressió, la judicialització de la política i la vulneració de drets fonamentals.

Les noves atribucions atorgades al Tribunal Constitucional i la seva permanent actuació repressiva contra les decisions democràtiques del Parlament de Catalunya, varen preparar el terreny per a la posterior justificació jurídica de la repressió i de la vulneració de drets fonamentals.

Aquesta actuació antidemocràtica de l'Estat Espanyol ha implicat també una aplicació generalitzada del dret penal de l'enemic.

Un conjunt d'anomalies democràtiques que segueixen vigents, tal com múltiples expertes, observadores, entitats i institucions internacionals han observat i assenyalat.

2. Vulneració de drets civils i polítics d'electors i electores, i d'electes

Aquestes actuacions del Tribunal Constitucional, així com el conjunt de les actuacions repressives de l'Estat sobre les institucions catalanes i els partits polítics independentistes han suposat una permanent restricció i vulneració dels drets civils i polítics dels electes i de les electes del Parlament i dels ajuntaments de Catalunya. Però també dels drets socials i democràtics i de representació d'electors i electores, que han vist com sistemàticament es conculcava i prohibia l'aplicació dels programes electorals als que havien donat els seu suport en successives eleccions, i com s'impedia continuadament la presa de decisions democràtiques en el Parlament de Catalunya o en els plenaris municipals quan es tractava de tot allò relacionat amb els programes polítics independentistes avalats a les urnes, però també quan es tractava de prendre i aplicar decisions relacionades amb la defensa de drets socials, civils i polítics, o de polítiques públiques, corresponents al contingut d'aquests programes polítics legitimats per les urnes. La defensa de les competències de l'Estat o dels privilegis de les elits i de les oligarquies econòmiques i financeres eren i són utilitzats per a justificar la restricció dels drets de la ciutadania, malgrat que el Parlament o els ajuntaments prenguin decisions per a eixamplar-los, amb el pretext del debat constitucional i competencial i les conseqüents limitacions autonòmiques.

La restricció del dret al lliure debat polític en el Parlament o en els ajuntaments, quan es tracta del qüestionament de la Monarquia o del dret a l'autodeterminació, n'és un extrem dramàtic i una anomalia excepcional, fins i tot en un marc d'altres estats comparables en el context europeu.

La conseqüència del judici, condemna i empresonament de la Presidenta del Parlament per permetre aquests debats, és un extrem inacceptable i insostenible d'aquesta restricció democràtica. Així com l'empresonament o exili de membres del Govern, de la Mesa del Parlament, i de representants polítiques i socials, en són una dolorosa i intolerable situació, que posa de manifest la impossibilitat de desenvolupar plenament els drets democràtics en el context de l'Estat Espanyol, la seva Constitució i el Règim del 78.

3. Abús de poder i abús institucional. Instrumentalització il·legítima de la Constitució i de l'article 155

L'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola ha comportat un clar abús de poder per part de l'Estat Espanyol, traspassant fins i tot els propis límits constitucionals i la mateixa naturalesa, abast i límits d'aquest Article.

La justificació de la seva aplicació comporta una interpretació de la Constitució Espanyola i del propi article 155, que depassa el contingut i el sentit dels supòsits explícits, així com de les condicions i criteris que havia de guiar la seva aplicació. Una extralimitació dels poders de l'Estat que vulnera el pacte constitucional del 78, com ja ho va ser en el seu moment la Sentència del Tribunal Constitucional contra l'Estatut d'Autonomia del 28 de juny de l'any 2010.

Amb la finalitat d'aturar l'exercici del dret a l'autodeterminació a Catalunya, l'Estat Espanyol ha generat una excepcionalitat, un escenari de restricció de drets democràtics, en la que ha basat una lectura restrictiva del text constitucional per tal de justificar un abús de poder, una actuació recentralitzadora i una intervenció de l'autonomia, actuacions que avui encara perduren. La destitució del Govern, la suspensió del Parlament i la convocatòria imposada d'eleccions en són extrems clarament impropis i abusius.

A la repressió i a la judicialització de la política, s'hi ha sumat la interpretació i la utilització de la Constitució contra la democràcia a Catalunya.

4. Control polític de l'Administració i de les polítiques públiques, contravenint decisions i legislacions prèvies legítimes de la Generalitat

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155, no només va comportar l'anul·lació de les competències autonòmiques de la Generalitat, sinó que va imposar decisions polítiques i administratives alienes i contràries a aquelles que eren vigents en aquell moment per decisió de les institucions i de l'Administració catalanes, i va suspendre i contravenir, legislacions, normatives, ordenaments i procediments legítimament en vigor com a resultat de les decisions democràtiques del Parlament, del Govern i dels seus departaments.

D'aquesta manera l'Estat Espanyol va reorientar les polítiques públiques catalanes d'acord amb principis, objectius i criteris imposats, que mai havien gaudit del corresponent aval democràtic a les urnes.

5. Purga política

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155, va comportar una operació de purga política per raons d'ideologia, antecedents, pertinença política, o no col·laboració, sobre diverses treballadores públiques, que hom pot considerar com una actuació repressiva i punitiva, que depassa la mateixa naturalesa de l'article 155 de la Constitució Espanyola, i suposa una vulneració de drets fonamentals.

6. Danys a les polítiques públiques i a la societat

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155, sobre l'Administració Pública Catalana, va suposar importants greuges sobre les polítiques públiques. En forma d'obstacles o impediments sobre decisions, actuacions i procediments en tots els àmbits polítics i administratius es va entorpir, alterar o paralitzar el normal funcionament de les administracions autonòmica i municipal amb greus perjudicis sobre les polítiques públiques, els serveis públics, les treballadores públiques, el teixit social i econòmic, i la societat i la ciutadania de manera generalitzada.

7. Complicitat d'elits i oligarquies. El cas de la banca

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155, va comptar amb significats suports i complicitats entre les elits i oligarquies catalanes, dels àmbits empresarial, bancari i financer, jurídic i dels mitjans de comunicació. Això es va fer especialment públic i manifest en aquelles més vinculades a l'IBEX35 i tradicionalment compromeses amb l'entramat d'interessos, aliances i complicitats del Règim del 78 i de la Monarquia Espanyola.

Aquest fet es va fer especialment evident en el decurs de les compareixences dels representants de la Banca, que van manifestar explícitament, la seva complicitat i el seu suport a l'aplicació del 155 i a l'operació repressiva corresponent, en funció de la primacia de la seguretat jurídica associada als riscos i interessos financers, posant aquests per sobre dels drets democràtics.

8. Aplanament autonòmic

L'aplicació del 155 no hauria estat eficaç i exitosa sense la col·laboració, obediència i aplanament d'alts càrrecs de la Generalitat que van optar per obeir l'estat i les seves directrius, i participar activament en la intervenció de l'Autonomia, coordinant-se amb els dirigents i funcionaris de l'Estat que en comandaven l'aplicació.

En nom de la preservació de mínimes quotes autonòmiques o del propi càrrec, o en funció i al servei d'una política d'obediència i col·laboració davant l'Estat, varen esdevenir participants necessaris de la repressió i de la recentralització forçada.

Perquè alts càrrecs de JxSÍ van seguir en els seus llocs, servint directament els ministeris de l'Estat? Algú es va plantejar una estratègia de boicot al 155? S'ha valorat en la Comissió quin impacte hauria tingut actuar d'una altra manera?

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han demostrat clarament aquests esdeveniments, a la vegada que aquestes preguntes han restat sense resposta.

La nul·la reacció d'alguns responsables polítics va ajudar a fer fàcil la intervenció total de la Generalitat, i el seu escàs convenciment en la defensa de l'Estatut i de les institucions van ajudar a crear un clima d'indefensió i autocensura, que avui perdura.

9. Renúncia a les conseqüències polítiques del Referèndum de l'1O, article 155, conseqüències actuals i nova recentralització

La declaració d'independència i la proclamació de la república en el Parlament del 27 d'Octubre del 2017, que va seguir el Referèndum de l'1O i la vaga general del 3O, va ser un acte polític legítim i democràtic, que no va tenir una traducció jurídica efectiva, pel context repressiu i per la decisió del Govern de la Generalitat i de JxSí de no sostenir la confrontació política amb l'Estat per a donar continuïtat a la mobilització social i popular d'aquelles jornades democràtiques i de lluita, en un marc de fallida de les pretensions de diàleg i de negociació amb l'Estat Espanyol i d'unilateralitat com a única via per a exercir l'autodeterminació i fer front a la repressió en la defensa dels drets socials, civils i polítics.

Aquest escenari va facilitar l'aplicació del 155 i va crear un context propici per a la repressió posterior. De facto el 155 segueix incrustat en l'ADN de l'Autonomia que continua intervinguda i restringida, a la vegada que l'autocensura segueix vigent en la política catalana i les seves institucions.

Especial atenció mereix la participació, complicitat i zel del cos de Mossos d'Esquadra en l'aplicació del 155 i en la repressió contra el moviment independentista i contra la dissidència política en defensa dels drets socials, civils i polítics.

L'acceptació de l'arbitrarietat contra tot allò que sigui independentista i dissident, que ha seguit amb la repressió i la intervenció coordinada dels cossos de seguretat, la fiscalia i jutges, han estat reiteradament denunciades per diverses institucions internacionals i per organismes de defensa dels drets humans.

Només l'exercici del dret a l'autodeterminació, així com la plenitud de drets socials, civils i polítics, farà possible el veritable desterrament del 155 de les

nostres institucions i de la nostra vida política, ja que aquest va associat a la pervivència del Règim del 78 i és un instrument al seu servei.

2. Recomanacions i propostes de millora

1. La Comissió recomana al Parlament de Catalunya i al Govern de la Generalitat, davant de nous escenaris, presents com la recentralització per motiu de la COVID-19, o futurs, en què es pugui restringir l'autogovern, un captenniment de no col·laboració i desobediència, en favor de l'exercici de les competències i de la sobirania en pro de la plena garantia dels drets socials, civils i polítics del conjunt de la ciutadania.

2. La Comissió inclourà en el seu informe al Parlament la relació d'aquelles entitats, institucions o empreses, de les quals n'hagi restat palesa la seva col·laboració activa en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola que ha estat objecte de la investigació d'aquesta Comissió.

3. La Comissió proposa la creació en el Parlament d'una Comissió d'Estudi sobre la recentralització, les restriccions de l'autogovern i les estratègies per tal d'exercir efectivament el dret a l'autodeterminació.

GRUP PARLAMENTARI DE CATALUNYA EN COMÚ PODEM (REG. 65299)

1. El 27 d'octubre de 2017, davant l'amenaça que es fes efectiva una Declaració Unilateral d'Independència, el Senat va autoritzar l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya, un acte sense precedents des de la recuperació de la democràcia a través del qual el Govern de l'Estat va suspendre i intervenir l'autogovern de Catalunya durant 7 mesos. A banda de l'afectació als drets i les llibertats de la ciutadania de Catalunya i les seves institucions, l'aplicació de l'article 155 va produir efectes negatius des del punt de vista polític, econòmic i social.

2. L'aplicació de l'article 155 no va contribuir a la resolució del conflicte polític entre Catalunya i l'Estat, ans al contrari, i es podria haver evitat si els diferents actors haguéssim estat capaços de trobar vies democràtiques de diàleg per a la resolució del conflicte.

3. La Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya no ha pogut desenvolupar les seves funcions amb plenitud i normalitat democràtica per dos motius:

a) Diverses de les persones que han estat citades a comparèixer davant aquesta comissió estaven injustament privades de llibertat o en situació d'exili polític.

b) Totes les persones que han estat citades per ostentar alguna responsabilitat com a autoritat de l'Estat, inclosos els membres del Govern, s'han negat a comparèixer davant d'aquesta comissió.

I. Anàlisi del context històric i polític

4. Catalunya viu immersa en un conflicte de naturalesa política que s'expressa a través de diferents visions sobre quin ha de ser el seu estatus polític i com ha de ser la seva relació amb l'Estat.

5. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola es produeix, en el marc d'aquest conflicte, en un moment en què el Govern de l'Estat, sota la presidència de Mariano Rajoy, va renunciar a habilitar espais de diàleg institucional. Per contra, els diferents poders de l'Estat van apostar pel desple-

gament d'una resposta merament repressiva que ha causat dolor i patiment al conjunt de la societat catalana. Aquesta estratègia s'ha articulat en tres branques:

a) La repressió político-institucional, que es materialitza a través de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola contra les institucions catalanes, però també amb altres mesures continuades de recentralització i d'intervenció de l'autogovern de Catalunya per part del govern del Partit Popular entre els anys 2011 i 2018.

b) La repressió judicial, amb diferents causes judicials obertes contra el moviment independentista i l'empresonament d'activistes socials i representants polítics.

c) La repressió policial, amb actuacions violentes i desmesurades contra ciutadans i ciutadanes indefensos que exerceixen pacíficament el seu dret a la protesta i a la mobilització.

6. Aquest conflicte polític no és nou, si bé al llarg del temps ha estat abordat i gestionat de formes diverses. Històricament i a través d'un constant procés de transformació i mestissatge, Catalunya s'ha anat configurant com a una nació amb voluntat d'autogovernar-se. Aquesta voluntat s'ha fet palesa en diversos processos de canvi polític al llarg del temps: en la defensa persistent de les institucions pròpies, en les diverses apel·lacions a l'Estat i la República catalanes durant els segles XIX i XX, en l'impuls de l'Estatut de Núria de 1932, en el mateix procés constituent de 1977-1978 i fins i tot en la proposta de reforma estatutària aprovada pel Parlament de Catalunya el 2005. Projectes diversos que han cercat la construcció de la sobirania pròpia i la transformació del marc estatal existent com a dos processos entrelligats.

7. La sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny, sobre el recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Grup Parlamentari del Partit Popular contra l'Estatut de Autonomia de Catalunya de 2006, va suposar l'alteració de la voluntat de la ciutadania de Catalunya, que havia votat aquell Estatut en referèndum. L'esmentada sentència, sumada als processos constants de recentralització practicats per l'Estat en el marc de la crisi econòmico-financera desfermada l'any 2008, va esdevenir un punt d'inflexió que va desfermar una creixent onada de mobilitzacions sobiranistes i independentistes, fent entrar en crisi el model territorial sorgit de la Constitució Espanyola de 1978.

8. Durant els darrers 10 anys una part molt significativa de la ciutadania de Catalunya s'ha mobilitzat a través d'un variat repertori d'acció col·lectiva, sempre de forma cívica i pacífica. Moltes d'aquestes mobilitzacions han estat a favor de la independència de Catalunya, però moltes altres han reivindicant simplement el dret a decidir. També hi ha hagut manifestacions en defensa de la unitat d'Espanya i manifestacions a favor del diàleg. Totes elles evidencien, més enllà de les crítiques que una part significativa de la ciutadania pugui fer vers la gestió institucional de l'anomenat *procés independentista*, el caràcter cívic i democràtic de la mobilització social a Catalunya.

9. Durant aquests anys, les institucions catalanes i una part molt important de la ciutadania han impulsat diverses iniciatives per tal que Catalunya pugui exercir el seu dret a decidir. Les primeres es remunten al període 2009-2011, quan la Plataforma pel Dret a Decidir va impulsar un conjunt de consultes extraoficials sobre la independència de Catalunya. Començant per Arenys de

Munt, es varen celebrar consultes en 549 municipis catalans i en 7 països estrangers. Des d'aleshores va anar creixent a la societat catalana la demanda per tal que Catalunya pogués decidir el seu futur polític mitjançant un referèndum.

10. En aquesta línia, el 8 d'abril de 2014 una delegació del Parlament de Catalunya configurada pels diputats Jordi Turull, Marta Rovira i Joan Herrera van defensar al Congrés de Diputats una proposició de Llei Orgànica aprovada pel Parlament de Catalunya per tal que l'Estat transferís a la Generalitat la competència per autoritzar, convocar i celebrar un referèndum consultiu perquè els catalans i les catalanes es pronunciessin sobre el futur polític col·lectiu de Catalunya. El Congrés de Diputats no va admetre a tràmit la proposta del Parlament de Catalunya.

11. Tancada aquesta porta, el Parlament de Catalunya va cercar una altra via mitjançant l'aprovació de la Llei 10/2014, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana, de 26 de setembre. Tot i que l'esmentada llei fou parcialment suspesa pel Tribunal Constitucional, el 9 de novembre de 2014 es celebrà un procés participatiu impulsat pel Govern de la Generalitat amb l'objectiu de conèixer l'opinió de la ciutadania sobre si Catalunya havia d'esdevenir un estat independent. Més de 2,3 milions de catalans i catalanes varen participar-hi.

12. En aquest context, els partits independentistes van plantejar les eleccions catalanes del 27 de setembre de 2015 en clau plebiscitària. Segons el relat d'aquests partits, aquelles eleccions serien el referèndum que no s'havia pogut fer, prometent la independència en cas de guanyar els comicis i generant així unes falses expectatives sobre el conjunt de la ciutadania. Varen guanyar les eleccions i van assolir una majoria parlamentària suficient per formar govern, però no van aconseguir superar el 50% dels sufragis emesos. Tot i no assolir el 50% dels vots emesos, en el marc d'una Qüestió de Confiança celebrada el 28 de setembre de 2016, el President Carles Puigdemont va prometre la convocatòria d'un referèndum d'autodeterminació al cap d'un any.

13. El 23 de desembre de 2016 es va constituir el Pacte Nacional pel Referèndum, reunint un ampli ventall transversal d'institucions i organitzacions socials i polítiques catalanes, així com adhesions de la resta de l'Estat i d'àmbit internacional. El Pacte mostrava l'ampli consens que existeix a la societat catalana per la celebració d'un referèndum. Al mateix temps, afirmava que el marc jurídic espanyol permet la celebració d'un referèndum a Catalunya acordat amb l'Estat i instava els Governs de Catalunya i l'Estat a superar les dificultats polítiques i els apriorismes, i a assolir un acord que establís les condicions i les garanties justes i necessàries per a la celebració d'un referèndum reconegut per la comunitat internacional, el resultat del qual hauria de ser políticament vinculant i efectiu.

II. Cronologia dels fets relatius a l'aplicació de l'article 155

14. Els partits independentistes van apostar per desafiar l'Estat impulsant un bloc legislatiu propi –format per una llei del referèndum d'autodeterminació i una llei de transitorietat jurídica i fundacional de la República– a través del qual argumentaven, amb el Govern de la Generalitat al capdavant, que podrien declarar unilateralment la independència de Catalunya. Aquest bloc legislatiu contradeia clara i conscientment el marc constitucional i estatutari vigent. De nou, s'estaven generant unes expectatives sobre el conjunt de la

ciutadania de Catalunya que els mateixos promotors d'aquelles iniciatives sabien que no podrien complir.

15. L'estratègia de la via unilateral adoptada en aquells moments pel conjunt dels partits independentistes no només no tenia els suports parlamentaris exigibles a una modificació legislativa d'aquestes característiques, sinó que tampoc generava un consens prou ampli en el conjunt de la societat catalana. Insistir en aquesta via, com es va fer des d'aquests partits i des del Govern de la Generalitat, implicava deixar més de mig país al marge i va provocar dolor i patiment a una part molt important de la societat catalana que va viure aquella estratègia com una imposició.

16. Tot i això, els dies 6 i 7 de setembre de 2017 el Parlament de Catalunya va aprovar la llei 19/2017, del referèndum d'autodeterminació, i la llei 20/2017, de transitorietat jurídica i fundacional de la República. Durant els transcurs d'aquella sessió plenària es van vulnerar de manera reiterada els drets de la minoria parlamentària i el propi Estatut de Catalunya. El mateix dia 6 de setembre el Govern va signar el Decret de convocatòria del referèndum d'autodeterminació, per al dia 1 d'octubre de 2017. Ambdues lleis van ser impugnades davant el Tribunal Constitucional, que les va suspendre de manera automàtica aplicant l'article 161.2 de la Constitució. Posteriorment, totes dues lleis van ser declarades inconstitucionals i nul·les pel mateix tribunal a través de la sentència 114/2017, de 17 d'octubre, i la sentència 124/2017, de 8 de novembre.

17. Pocs dies després, el Govern de l'Estat va intervenir les finances de la Generalitat, primer amb l'Ordre HFP/878/2017, de 15 de setembre, a través de la qual s'adopten mesures en defensa de l'interès general i en garantia dels serveis públics fonamentals a la Comunitat Autònoma de Catalunya i, posteriorment, amb l'Ordre HFP/886/2017, de 20 de setembre, per la qual es declara la no-disponibilitat de crèdits en el pressupost de la Comunitat Autònoma de Catalunya per al 2017. Amb aquesta intervenció, anterior a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola, el Govern de l'Estat ja alterava l'autogovern de Catalunya, quedant tota l'acció de la Generalitat supeditada al control financer que s'exercia des de l'Administració central.

18. El 20 de setembre de 2017, en el marc de l'Operació Anubis contra el referèndum convocat per l'1 d'octubre, executada per la Guardia Civil per ordre del jutjat d'instrucció número 13 de Barcelona, es van registrar diferents seus del govern català i es van efectuar 15 detencions d'alts càrrecs, treballadors públics i responsables d'empreses que presumptament estaven col·laborant en la preparació del referèndum.

19. Milers de ciutadans i ciutadanes es varen concentrar pacíficament davant les seus on s'estaven duent a termes els escorcolls per part de la Guàrdia Civil, principalment davant la seu del Departament d'Economia a la Rambla de Catalunya i la seu del Departament d'Exteriors a Via Laietana. Les entitats Òmnium Cultural i Assemblea Nacional van fer una crida a la mobilització pacífica davant d'aquests edificis.

20. La fiscalia de l'Audiència Nacional va denunciar per sedició als presidents d'Òmnium Cultural, Jordi Cuixart, i de l'Assemblea Nacional Catalana, Jordi Sànchez, per ser els instigadors d'aquesta mobilització pacífica. El 16 d'octubre de 2017 els activistes Jordi Cuixart i Jordi Sànchez varen ser empresonats preventivament.

21. Pocs dies abans de la celebració del referèndum el fiscal superior de Catalunya, mitjançant la Instrucció 4/2017, de 22 de setembre, va assignar a un alt càrrec del Ministeri de l'Interior la coordinació de les forces i els cossos de seguretat de l'Estat amb els Mossos d'Esquadra en relació al dispositiu policial per impedir el referèndum de l'1 d'octubre, dispositiu que es va quedar a Catalunya fins l'aplicació de l'article 155. Aquest nomenament no tenia base legal i va suposar una nova intromissió a l'autogovern de Catalunya.

22. L'1 d'octubre de 2017 una part molt important de la ciutadania de Catalunya va mobilitzar-se, amb un grau d'auto-organització sense precedents, per exercir el seu dret a vot en referèndum. El Cuerpo Nacional de Policia i la Guardia Civil van exercir un ús abusiu i totalment desproporcionat de la força per reprimir la ciutadania que, pacíficament, defensava les urnes i volia exercir el seu dret a vot. La jornada es va saldar amb centenars de col·legis electorals clausurats per la policia i més de 1.000 persones ferides. Tot i això, 2.286.217 ciutadans i ciutadanes van aconseguir emetre el seu vot. El Parlament de Catalunya, mitjançant la Resolució 734/XII, ha creat una Comissió d'Investigació sobre la Violència Institucional durant la Celebració del Referèndum del Primer d'Octubre amb l'objectiu d'analitzar a fons el succeït aquell dia.

23. El 3 d'octubre de 2017 va tenir lloc una massiva jornada de mobilització a Catalunya en protesta per l'actuació policial de l'1 d'octubre, sota la convocatòria d'una una Aturada de País per part de la Taula per la Democràcia i d'una Vaga General per part d'alguns sindicats. Aquell mateix dia el monarca Felip VI va pronunciar un discurs televisat en el qual va prendre part en el conflicte polític. Felip VI va obviar la mobilització ciutadana i la violència policial exercida a Catalunya i va instar els poders de l'Estat a prendre mesures per garantir l'ordre constitucional, fet que va ser interpretar com una amenaça del cap de l'Estat instant a l'aplicació de l'article 155 a Catalunya. En aquell discurs el rei Felip VI va perdre la neutralitat institucional que, com ha cap d'Estat, hauria hagut de mantenir.

24. El 6 d'octubre de 2017 el Govern de l'Estat va aprovar un Decret per accelerar i facilitar que les empreses amb seu social a Catalunya poguessin traslladar la seva seu a altres Comunitats Autònomes.

25. El referèndum de l'1 d'octubre va ser un enorme acte de mobilització ciutadana, però ni per la forma com es va desenvolupar ni pel fet que no va interpel·lar al conjunt de la ciutadania de Catalunya, no pot ser considerat un mandat democràtic. Tot i això, el dia 10 d'octubre de 2017, en sessió plenària al Parlament de Catalunya, el President Carles Puigdemont va manifestar assumir «el mandat del poble que Catalunya esdevingui un estat independent en forma de república» i tot seguit va afirmar «el Govern i jo mateix proposem que el Parlament suspengui els efectes de la declaració d'independència per tal que en les properes setmanes emprenguem un diàleg sense el qual no és possible arribar a una solució acordada». En finalitzar la sessió plenària diversos diputats i diputades van signar una Declaració amb el contingut propi d'una declaració d'independència. Va ser arran d'aquest Ple que el Govern de l'Estat va posar en marxa el procés d'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola mitjançant un requeriment al President de la Generalitat.

26. El President de la Generalitat va respondre al requeriment amb dues cartes, però el Govern de l'Estat va considerar que les cartes no donaven res-

posta al requeriment formulat i el dia 21 d'octubre va aprovar una sèrie de mesures d'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola i va demanar l'autorització pertinent al Senat per poder-les aplicar.

27. El marc polític del conflicte estava situat en aquell moment en una amenaça creuada entre les dues parts: el Govern de l'Estat amenaçava amb fer efectiva l'aplicació de l'article 155 i, per tant, intervenir l'autogovern de Catalunya, mentre que el Govern de la Generalitat amenaçava en fer efectiva la Declaració Unilateral d'Independència que havia estat subscrita, sense efectes jurídics, per diversos diputats i diputades el dia 10 d'octubre.

28. Durant aquells dies es varen produir diversos contactes polítics d'alt nivell i diversos intents de mediació entre els dos governs en conflicte. En aquell moment hi havia dos escenaris possibles. El primer: fer efectiva tant la Declaració Unilateral d'Independència com l'aplicació de l'article 155. El segon: l'avançament de les eleccions per part del President de la Generalitat amb el compromís per part de totes dues parts de no prosseguir amb les respectives ofensives. Tot i els esforços de diferents actors polítics i socials, finalment aquesta darrera via no va aconseguir prosperar.

29. El 27 d'octubre el Senat va aprovar les mesures proposades pel Govern de l'Estat en el marc de l'aplicació de l'article 155, amb algunes modificacions i condicions. Aquell mateix dia, i en una sessió paral·lela a la que estava tenint lloc al Senat, el Parlament de Catalunya havia aprovat una Resolució que reproduïa la Declaració Unilateral d'Independència del dia 10 d'octubre. Es consumava així el primer dels escenaris: aprovació de la Declaració Unilateral d'Independència al Parlament de Catalunya i autorització de l'aplicació de l'article 155 per part del Senat.

30. Un cop autoritzat pel Senat a aplicar l'article 155 en les condicions establertes, el Govern de l'Estat va acordar les primeres mesures, consistents principalment en:

a) La destitució del President de la Generalitat, del Vicepresident i de la resta del Govern.

b) La dissolució del Parlament de Catalunya i la convocatòria d'eleccions per al dia 21 de desembre de 2017.

c) La supressió de diversos òrgans de la Generalitat i el cessament dels seus titulars.

d) La designació d'òrgans i autoritats per fer efectiva l'aplicació de les mesures autoritzades pel Senat, substituint les autoritats catalanes destituïdes a favor del President del Govern de l'Estat, la Vicepresidenta, el Consell de Ministres i els Ministres.

e) La destitució de diversos alts càrrecs de la Generalitat.

31. Davant d'aquesta situació i sota l'amenaça de ser processats penalment, el President Carles Puigdemont i els Consellers Antoni Comín, Lluís Puig, Meritxell Serret i Clara Ponsatí van optar per marxar l'exili. La resta de membres del Govern destituït es varen quedar en territori català.

32. El 2 de novembre de 2017 tots els membres del Govern son citats a declarar davant l'Audiència Nacional. Hi acudeixen el Vicepresident Oriol Junqueras, els Consellers Joaquim Forn, Raül Romeva, Dolors Bassa, Carles Mundó, Jordi Turull, Josep Rull i Meritxell Borràs i l'ex-Conseller Santi Vila. Tots ells/es son acusats dels delictes de rebel·lió, sedició i malversació

i se'ls decreta presó provisional sense fiança, amb l'excepció de Santi Vila, pel qual es decreta presó provisional amb fiança.

33. El Grup Parlamentari Unidos-Podemos-En Comú Podem-En Marea del Congrés dels Diputats per una banda, i el Parlament de Catalunya per una altra, varen presentar dos recursos d'inconstitucionalitat respecte l'Acord del Ple del Senat en què es van aprovar les mesures requerides pel Govern de l'estat a l'empara de l'article 155 de la Constitució Espanyola. Ambdós recursos varen ser admesos a tràmit, però el Tribunal Constitucional va suspendre la tramitació dels mateixos fins que el Govern de la Generalitat pogués presentar-hi al·legacions, és a dir, fins que finalitzés la vigència d'aplicació de l'article 155. Amb aquesta decisió el Tribunal Constitucional va renunciar a pronunciar-se en temps útil sobre l'adequació a la Constitució de les mesures adoptades amb el 155.

34. La intervenció de l'autogovern de Catalunya mitjançant l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola, iniciada el 27 d'octubre de 2017, es va perllongar durant 7 mesos. Tot i la constitució del Parlament de Catalunya sorgit de les eleccions celebrades el 21 de desembre d'aquell mateix any, l'aplicació de l'article continuà vigent fins a la investidura d'un nou President de la Generalitat, que no es produiria fins el 17 de maig de 2018 amb l'elecció del President Quim Torra.

35. Durant aquest període el Parlament de Catalunya va veure frustrades quatre sessions d'investidura: la del President Carles Puigdemont, suspesa cautelarment pel Tribunal Constitucional; la del Diputat Jordi Sánchez, en situació de presó provisional i a qui el Tribunal Suprem va denegar en dues ocasions el permís extraordinari per assistir a la sessió d'investidura; i la del Diputat Jordi Turull, a qui el Tribunal Suprem va tornar a empresonar provisionalment el 23 de març enmig de la sessió d'investidura.

36. A més del candidat a la Presidència de la Generalitat, Jordi Turull, el 23 de març de 2018 el Tribunal Suprem va tornar a empresonar provisionalment a Dolors Bassa i als Diputats Raül Romeva i Josep Rull. També va dictar presó provisional per a la Presidenta del Parlament, Carme Forcadell. Aquell mateix dia Marta Rovira, Secretària General d'Esquerra Republicana de Catalunya, va optar per marxar a l'exili davant l'amenaça de ser empresonada.

37. Amb data 2 de juliol de 2019 el Tribunal Constitucional va dictar sentència sobre els dos recursos d'inconstitucionalitat presentats en relació a l'Acord del Senat per a l'aplicació de l'article 155 (sentències 89/2019 i 90/2019). Les esmentades sentències desestimaven pràcticament la totalitat dels recursos presentats, validant així l'adequació constitucional de l'aplicació realitzada de l'article 155. Sorprèn que les sentències no acudeixen ni als debats constituents, on diverses de les mesures aplicades havien quedat explícitament excloses, ni al dret constitucional comparat, on fàcilment es podrien trobar interpretacions divergents amb la doctrina aplicada pel Tribunal Constitucional.

38. Tots els presos i preses polítiques independentistes (els activistes Jordi Cuixart i Jordi Sánchez, la Presidenta del Parlament, Carme Forcadell, el Vicepresident Oriol Junqueras i els Consellers Joaquim Forn, Raül Romeva, Dolors Bassa, Jordi Turull i Josep Rull) avui continuen injustament empresonats i empresonades.

III. Legalitat i conveniència de l'aplicació de l'article 155

39. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola va ser una ingerència del Govern de l'Estat i del Senat en l'autogovern de Catalunya que no es pot justificar pels fets ocorreguts l'octubre de 2017. Per una banda perquè els fets en qüestió no tenien validesa jurídica i, per l'altra, perquè el sistema polític i constitucional espanyol està dotat d'altres mecanismes per fer front a aquest tipus de situacions, com és el control de la validesa constitucional de l'activitat parlamentària a càrrec del Tribunal Constitucional. Així:

a) L'aprovació els dies 6 i 7 de setembre de la llei 19/2017, del referèndum d'autodeterminació, i la llei 20/2017, de transitorietat jurídica i fundacional de la República, no podia, en cap cas, justificar l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola, doncs totes dues lleis havien estat declarades inconstitucionals i nul·les.

b) En conseqüència, el referèndum de l'1 d'octubre i el seu resultat no eren jurídicament vinculants. L'article 155 no era l'eina per invalidar-ne el resultat, com tampoc ho és el dret penal, ja que des de l'any 2005 la convocatòria o organització de referèndums per part d'autoritats sense competència per fer-ho no constitueix un delicte penal.

c) En el Ple celebrat al Parlament de Catalunya el dia 10 d'octubre de 2017 no hi va haver cap acte jurídicament vinculant de proclamació de la República Catalana. Ni les manifestacions del President Carles Puigdemont en aquella sessió plenària ni la declaració signada per diversos diputats i diputades no van suposar la presa de cap acord ni per part del Parlament de Catalunya ni per part del Govern de la Generalitat. Per tant, no està justificat que aquell fos l'inici del procés d'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola mitjançant requeriment al President de la Generalitat.

40. L'aplicació de l'article 155 està prevista a la Constitució Espanyola com la última mesura després d'haver esgotat els mecanismes de conflicte previstos en la pròpia Constitució. És evident que, consumats els fets de principis d'octubre de 2017 (referèndum sense validesa jurídica i declaració d'independència suspesa i sense efectes jurídics), es podria haver utilitzat una via no agressiva per fer front a la situació, com hauria estat l'obertura d'una negociació política per abordar un conflicte que és de naturalesa política, cosa que mai es va produir.

41. El redactat del text constitucional en el seu article 155 és imprecís, cosa que en dificulta la seva aplicació i pot donar lloc, com així va succeir, a una interpretació arbitrària i sense limitacions constitucionals. D'altra banda, cal tenir en compte que no s'ha aprovat una llei orgànica que desenvolupi l'aplicació de l'esmenat article i que quan s'aplica a Catalunya l'octubre de 2017 no hi ha antecedents jurisdiccionals. La imprecisió del redactat constitucional s'observa en dos elements que poden lloc a una justificació arbitrària i una aplicació dubtosa:

a) En primer lloc, en l'apartat 1 de l'article posa l'èmfasi en el fet que una Comunitat Autònoma *atempti greument a l'interès general d'Espanya*. El concepte «interès general» és un concepte indeterminat, fet que obre la porta a tot tipus de justificacions subjectives per a l'aplicació de l'article.

b) En segon lloc, en la fase executiva de les mesures (apartat 2 de l'article) estableix que el Govern de l'Estat podrà *donar instruccions* a totes les autoritats de la Comunitat Autònoma en qüestió. A diferència d'altres textos constitucionals, en el cas espanyol no es concreten les mesures a emprendre i

s'obre la porta a que el Govern de l'Estat doni instruccions d'acord amb els principis de necessitat, idoneïtat, concreció, proporcionalitat i temporalitat. Ara bé, existeix una contradicció raonable entre «donar instruccions a les autoritats» i algunes de les mesures que es van aplicar amb el 155 a Catalunya, com destituir el Govern de la Generalitat o dissoldre el Parlament.

42. L'article 155 es troba en el Capítol III de la Constitució Espanyola, el que fa referència a les Comunitats Autònomes i, més concretament, s'ubica en el marc de la relació entre l'Estat i les Comunitats Autònomes. Per tant, les mesures a aplicar s'haurien de cenyir a aquest marc relacional. L'aplicació de l'article 155 a Catalunya, en canvi, va anar molt més enllà i va intercedir en nombroses qüestions pròpies de l'autogovern de Catalunya.

43. El contingut de l'acord del Senat per aplicar l'article 155 excedia les possibilitats que es deriven de l'article 155, doncs afectava les institucions que no podien ser objecte del mateix, senyaladament el Parlament de Catalunya, sometent a les institucions catalanes a un règim jurídic incompatible amb el principi del contingut constitucional de l'autonomia.

44. Destituir el President de la Generalitat, escollit pel Parlament de Catalunya d'acord amb l'article 67 de l'Estatut, va ser una invasió de les competències del Parlament que, en cap cas, podia formar part de les mesures contemplades a l'article 155.

45. La dissolució del Parlament de Catalunya i la convocatòria anticipada d'eleccions va ser una invasió del marc estatutari, que en el seu article 66 preveu les causes de finiment de la legislatura i en el 56 regula la convocatòria electoral. Aquesta mesura, en cap cas, podia formar part de les mesures contemplades a l'article 155.

46. La dissolució del Parlament de Catalunya i destitució del President de la Generalitat i dels membres del Govern no només no estan previstes explícitament al text constitucional, sinó que van ser rebutjades en el procés constituent durant el debat parlamentari que va donar lloc a l'article 155.

47. L'acord del Senat per aplicar l'article 155 es va adoptar amb la vulneració del procediment constitucionalment previst, per diferents motius:

a) L'Acord del Consell de Ministres del 21 d'octubre de 2017, que va sol·licitar l'autorització del Senat, es va adoptar sense la necessària consideració de les al·legacions efectuades pel President de la Generalitat en resposta al previ requeriment de l'11 d'octubre.

b) El requeriment previ del Govern de l'Estat, la sol·licitud d'autorització i el mateix acord no guardaven la necessària coherència en la identificació de l'incompliment o atemptat a l'interès general ni en la determinació de les mesures de restabliment.

c) No es van respectar les garanties d'intervenció de les autoritats de la Generalitat en el procediment, ni tampoc es van considerar degudament les al·legacions, defraudant així els principis i valors constitucionals protegits per aquest procediment.

48. Les sentències 89/2019 i 90/2019 del Tribunal Constitucional, de 2 de juliol, sobre els recurs d'inconstitucionalitat respecte l'Acord del Ple del Senat en què es va autoritzar l'aplicació de l'article 155, avalen la legalitat constitucional d'aquesta aplicació i situen l'article 155 en el marc de l'excepcionalitat, sota la qual es permet desobeir el propi marc constitucional, fins i tot amb la vulneració de drets fonamentals. Les mateixes sentènci-

es, però, també estableixen que algunes de les mesures utilitzades en l'aplicació de l'article 155 a Catalunya no van respectar el principi de proporcionalitat.

49. Les esmentades sentències del Tribunal Constitucional estableixen una doctrina que té una gran incidència sobre el conjunt del sistema autonòmic i que obre un escenari d'inseguretat. Es tracta d'una doctrina que va a contracorrent d'opinions molt autoritzades de juristes i experts en la matèria, que s'han pronunciat en sentit oposat al que estableixen aquestes sentències. La doctrina dictada pel Tribunal Constitucional afecta el sentit de l'article 155 i constreny el funcionament del sistema autonòmic en diferents aspectes:

a) Determina que el requeriment previ al President de la Comunitat Autònoma previst a l'apartat 1 de l'article 155 és un tràmit merament formal i, per tant, nega a aquest requeriment el sentit del diàleg polític com a pas previ per a la resolució del conflicte.

b) Situa l'aplicació de l'article 155 com a mesura d'excepcionalitat que ha de ser limitada i temporal. El marc del poder d'excepció justifica que les mesures puguin desconèixer el propi marc constitucional fet que, òbviament, afecta greument a les garanties del sistema constitucional d'organització territorial de l'Estat espanyol.

c) Limita la justificació de les mesures aplicables en el marc de l'article 155 al criteri de necessitat. Aquesta interpretació resulta altament preocupant perquè sota el criteri de necessitat qualsevol mesura pot ser aplicable, fins i tot aquelles que contradiuen el propi marc constitucional, tal i com va succeir amb l'aplicació de l'article 155 a Catalunya.

d) En conseqüència, la doctrina fixada pel Tribunal Constitucional, de fet, rebutja l'aplicació del criteri de control de proporcionalitat de les mesures aplicades, sempre i quan puguin justificar-se per la seva necessitat.

50. La doctrina adoptada pel Tribunal Constitucional en aquest i altres assumptes durant els darrers anys, sumada a les dinàmiques de recentralització i de restricció de drets i llibertats impulsades pel govern del Partit Popular, han restringit la interpretació i les potencialitats del sistema constitucional, fent entrar en crisi el règim del 78 en la seva globalitat per la seva incapacitat d'integració territorial, política i social. Aquesta tendència ha conduït a un deteriorament del propi sistema constitucional, tant pel que fa a l'autogovern de Catalunya com pel que fa a la pèrdua de drets socials i polítics del conjunt de la ciutadania de l'Estat espanyol.

IV. Efectes de l'aplicació del 155

51. La dissolució del Parlament de Catalunya i destitució del President de la Generalitat vulneren de manera directa el dret de participació política reconegut a l'article 23 de la Constitució Espanyola, afectant tant al dret dels càrrecs públics que foren destituïts i cessats com al dret de participació política de la ciutadania, atès que els representants que havien escollir no van poder exercir la seva funció pel temps pel qual havien estat escollits.

52. Amb la dissolució del Parlament de Catalunya, la destitució del President de la Generalitat i de tots els membres del Govern i la designació d'òrgans i autoritats per fer efectiva l'aplicació de les mesures autoritzades pel Senat, es va vulnerar clarament l'article 4 de l'Estatut, segons el qual *els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya*.

53. La dissolució del Parlament va provocar la paralització de l'activitat parlamentària ordinària, fet que va suposar:

a) El decaïment d'un total de 46 iniciatives legislatives que es trobaven en tràmit parlamentari.

b) La impossibilitat d'exercir la funció de control al Govern de la Generalitat per part del Parlament.

54. Amb la destitució del Govern de la Generalitat es va alterar greument la representació institucional i el normal funcionament de la Generalitat:

a) El Govern de la Generalitat va deixar de ser la representació d'una majoria parlamentària escollida a les urnes.

b) El Govern de la Generalitat va deixar d'estar representat institucionalment en multitud d'organismes on hi té una presència institucional orgànica.

c) Es van cessar 234 treballadors i treballadores públiques de diferents categories.

d) Es va suprimir el DIPLOCAT i totes les delegacions de la Generalitat a l'exterior.

e) Es va paralitzar la governança de multitud d'entitats, institucions, organismes els òrgans col·legiats atès que, en molts casos, la presidència recau en els titulars dels Departaments de la Generalitat i aquests eren qui tenien la facultat de convocar les reunions de govern o els plens.

f) Van quedar alterades les funcions de representació i defensa de la Generalitat davant els tribunals, condicionant la capacitat de defensa de la Generalitat davant les diferents jurisdiccions.

g) Es va limitar la capacitat de la Generalitat de tancar acords de col·laboració amb altres institucions i entitats, es va endarrerir la tramitació d'alguns convenis en curs i d'altres van quedar aturats.

55. La substitució del Govern de la Generalitat a través de l'article 155 va aturar el desplegament de diversos plans i programes del Govern i va suposar que un gran volum d'inversions, compres, serveis i subministraments o bé no es van poder realitzar o bé es van demorar en el temps.

56. L'aplicació de l'article 155CE va suposar un evident increment de tasques administratives i l'adaptació als criteris organitzatius que exigien els diferents ministeris. Tots els assumptes que abans requerien de l'aprovació del Consell de Executiu de la Generalitat o d'un Conseller/a, durant l'aplicació del 155 havien de ser aprovats en Consell de Ministres o pel respectiu ministeri i tots els assumptes necessitaven incorporar un informe de la secretaria general de cada departament promotor de la iniciativa que recollís que aquella actuació respectava la normativa estatal i autonòmica vigent, així com un informe jurídic elaborat per les assessories jurídiques de cada departament en els mateixos termes.

57. L'aplicació de l'article 155 va anar acompanyada d'altres mesures de repressió i d'intervenció de l'autogovern de Catalunya que varen suposar també vulneracions de drets fonamentals i varen tenir importants efectes negatius per al conjunt de la societat. Cal destacar-ne els següents:

a) La judicialització del conflicte polític, amb les detencions de l'Operació Anubis i els empresonaments preventius duts a terme durant el mes d'octubre de 2017, van suposar una clara erosió de la llibertat d'expressió, de reunió i de manifestació.

b) En el marc de les actuacions policials i judicials per impedir la celebració del referèndum de l'1 d'octubre es va vulnerar el dret a la informació i al lliure exercici del mateix, amb actuacions com registres a mitjans d'informació, identificacions i agressions a periodistes o tancaments de pàgines web.

c) La desproporcionada actuació policial duta a terme per la Guàrdia Civil i el Cos Nacional de Policia durant la jornada de l'1 d'octubre va provocar no només més d'un miler de persones ferides, sinó també un important impacte psicològic al conjunt de la societat catalana. L'ús abusiu de la força durant aquella jornada, sense respectar els principis de congruència, oportunitat i proporcionalitat inscrits en les lleis que regulen l'actuació dels cossos i les forces de seguretat, va provocar, sens ens dubte, un dany superior al mal que suposadament es volia evitar.

d) Les mesures restrictives i de control de l'autonomia financera i pressupostària de la Generalitat va comportar la no disponibilitat de crèdit per a la Generalitat fins a la finalització de l'exercici 2017, la retenció de la bestreta de recursos propis, el bloqueig dels comptes bancaris de la Generalitat i la necessària declaració responsable dels interventors sobre el compliment de la legalitat en l'adjudicació de contractes. Totes aquestes mesures limitaven clarament la capacitat d'autogovern de la Generalitat.

e) El Decret del Govern de l'Estat per accelerar i facilitar que les empreses amb seu social a Catalunya poguessin traslladar la seva seu a altres Comunitats Autònomes va atorgar un poder extraordinari als Consells d'Administració de les empreses i va provocar que més de 3.700 companyies, amb un volum de facturació de 100.000 milions d'euros, traslladessin la seva seu social durant la vigència del 155.

V. Consideracions finals

58. Els efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya, i de la resta de mesures repressives que el van acompanyar, van afectar al conjunt de la ciutadania de Catalunya catalana en tant que els poders de la Generalitat que van ser suspesos i intervinguts emanen del conjunt del poble de Catalunya, es van vulnerar drets i llibertats fonamentals que son col·lectius i es van produir afectacions significatives sobre l'Administració de la Generalitat, que administra els recursos públics del conjunt de la ciutadania de Catalunya.

59. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya es podria haver evitat si els diferents actors protagonistes del conflicte polític, i molt especialment els governs de Catalunya i Espanya d'aquell moment, enlloc de seguir per la via d'una escalada confrontativa, que tots dos van alimentar, haguessin apostat per una estratègia de diàleg orientada a la cerca de solucions polítiques i democràtiques.

60. Si bé el Govern de la Generalitat va mantenir sempre la porta oberta a iniciar un procés de diàleg i negociació política, el Govern de l'Estat presidit per Mariano Rajoy en cap moment es va mostrar predisposat a cercar una solució dialogada.

61. De la mateixa manera que tots els actors sabien perfectament que si es prosseguia amb la Declaració Unilateral d'Independència, aleshores el Senat procediria amb l'aplicació de l'article 155; també hi havia molts indicis per pensar que la convocatòria anticipada d'eleccions per part del President de la Generalitat hauria aturat l'aplicació de l'esmentat article.

62. L'aplicació de l'article 155, els seus efectes, i la incapacitat de resoldre el conflicte per la via repressiva demostren la necessitat d'activar instruments de diàleg polític que permetin arribar a grans acords per redefinir democràticament l'estatus polític de Catalunya i la seva relació amb l'Estat.

GRUP PARLAMENTARI REPUBLICÀ (REG. 65327)

1. Conclusions

1.1 El 155 en el context de la causa General contra l'independentisme

a. El Parlament de Catalunya ha denunciat en repetides ocasions l'existència d'una causa general contra l'independentisme, que té com objectiu desarticular-lo com a moviment civil i polític mitjançant l'aplicació del «lawfare» i el dret penal de l'enemic. Aquesta causa es tradueix en l'acció concertada de múltiples poders de l'Estat: les altes esferes de la judicatura, els principals empresaris dependents i influents en la regulació estatal, els principals mitjans de comunicació, les forces i cossos de seguretat de l'Estat, així com la participació activa dels Governs de Mariano Rajoy i Pedro Sánchez, i les principals forces polítiques estatals.

b. L'aplicació de l'article del 155 de la Constitució Espanyola és un tentacle més d'aquesta causa general, en la qual una acció concertada dels principals partits dinàstics del règim del 78, del Tribunal Constitucional, el Tribunal Suprem, el Cap de l'Estat, el cap de Govern i els principals actors econòmics, van modificar unilateralment el pacte territorial implícit amb el restabliment de la Generalitat de Catalunya l'any 1977 amb el retorn del president a l'exili Josep Tarradellas per situar l'activitat política de la Generalitat de Catalunya sota una tutela permanent per part de l'Estat. Sense cap recança per l'impacte en els drets civils i polítics de la ciutadania que dita tutela pugui tenir. L'aplicació del 155 va requerir d'una conjura entre els principals poders de l'Estat: L'executiu ho va proposar, el Senat ho va ratificar i va inhibir-se de la funció fiscalitzadora, funció que tampoc va exercir el poder judicial. Una acció concertada i tanmateix més que presumiblement, atenent a la seva concepció, desenvolupament i resultat final, preconcebuda.

c. El 155 polític va més enllà que la mera aplicació administrativa d'un precepte constitucional. Constitueix una reformulació unilateral de les relacions entre l'Estat i Catalunya, que culmina una deriva re-centralitzadora i nacionalista iniciada primerencament durant la majoria absoluta socialista al Govern espanyol, encapçalat per Felipe González i la seva mà dreta, Alfonso Guerra - el que dècades després es va encarregar de passar-li «el cepillo» a l'Estatut emanat del Parlament de Catalunya– amb la promulgació de la Ley Orgánica de Armonización del Proceso Autonómico (LOAPA), el 30 de juny de 1982, com a resultat de la involució democràtica patida per l'Estat arrel del cop d'estat civil, militar i institucional del 23 de febrer de 1981. Te la seva continuïtat en els Governs de Jose Maria Aznar, i que s'estén tant temporalment, com sectorial fins els nostres dies. L'impacte del 155 encara es fa sentir encara avui en dia, amb la interferència constant d'òrgans judicials, executius, i administratius de l'Estat en les principals institucions de la Generalitat de Catalunya: el Govern i el Parlament. L'impacte sectorial es produeix directament en l'administració i els departaments de la Generalitat de Catalunya, principalment pel que fa a la gestió de la seguretat i el cos dels mossos d'esquadra, però també n'existeix un d'econòmic substancial, el que

esdevé de l'estratègia de guerra bruta econòmica del Govern de l'Estat durant l'Octubre de 2017. Finalment, cal destacar el que probablement és el més important de tots, l'impacte en el lliure exercici dels drets civils i polítics de la Ciutadania de Catalunya.

d. El precedent creat amb l'aplicació del 155 també ha impactat en la gestió de l'Estat d'Alarma, amb una sèrie de mecanismes que en comptes de reflectir el consens territorial del règim del 78 són més propis del projecte autonòmic d'estat unitari «de facto» impulsat durant el mandat de Jose Maria Aznar. Així doncs, s'ha primat una concentració jeràrquica, del tot inconstitucional, en tant que la mateixa no pretenia establir jerarquies, sinó sobiranies compartides, per sobre de la col·laboració horitzontal, absorbint les competències de sanitat de les CCAA. S'ha primat una gestió militaritzada i on l'ordre públic es converteix en una excusa per a coartar els drets i llibertats de la ciutadania, en comptes de buscar l'estratègia per a compatibilitzar l'exercici dels drets i llibertats amb el compliment de les mesures sanitàries. Fins i tot l'intent de retornar a la província com a unitat central del procés de desconfinament, desvela una concepció de l'Estat no ja allunyada de models federalitzants, sinó aliena al propi funcionament del denominat «Estat de les Autonomies». Aquells que, afins o no, ja no a l'independentisme, sinó al dret a l'autodeterminació van mostrar el seu temor pel retrocés de les llibertats individuals i col·lectives que suposava l'aplicació de l'article 155, han pogut constatar que per l'estat espanyol qualsevol pretext és bo per justificar la involució en aquest àmbit.

1.2 Irregularitats en el Procediment d'aplicació de l'Article 155

a. Per a l'aplicació de l'article 155 s'ha de seguir un procediment regulat en la Constitució i en l'article 189 del Reglament del Senat. Es tracta d'un procediment específic amb requisits materials que s'han de complir per a la seva formulació, per la tramitació parlamentària, per a l'adopció de l'acord i en la seva aplicació.

b. Tal com estableix l'article 155 CE per tal que sigui aplicat, l'Estat ha de fer un requeriment al President de la Comunitat Autònoma i, si aquest no fos atès, amb l'aprovació de la majoria absoluta del Senat, es podran adoptar les mesures necessàries per obligar a aquella al compliment forçós de les obligacions constitucionals o per la protecció de l'interès general.

Si ens centrem en el concepte de requeriment Comissió el Professor de Dret Constitucional i ex-lletrat del TC,el senyor Joaquín Pablo Urías, aquest ha de ser una crida a les autoritats autonòmiques exposant on han desobeït l'ordenament jurídic estatal, o on han creat un perjudici cap a l'interès general de l'Estat. És a dir, que ha de fer expressa referència a quin punt s'està incomplint. Certament, contrastat allò que va esdevenir en aquell període històric, i atenent a la comunicació adreçada pel govern espanyol, cal entendre que un requeriment com a tal no va existir en la tramitació del 155, el que comporta un vici en el procediment d'aplicació de l'article.

El Govern de l'Estat va efectuar el requeriment al President de Catalunya i, aquest, va ser respost demanant una reunió per tal de resoldre la situació política i de repressió en la qual es trobava Catalunya. L'Estat va decidir que la resposta no havia estat prou clara pel que fa a la no proclamació de la independència i demana que negui aquest fet clarament. El President a aquest nou requeriment va entendre que l'Estat volia persistir en la repressió i que no estava disposat a dialogar per resoldre el conflicte. Posteriorment, es va

seguir amb la tramitació de l'aplicació de l'article i es van establir un seguit de mesures per Acord del Consell de Ministres que s'havien de sotmetre a l'aprovació del Senat.

L'execució de l'article només és procedent si es fonamenta en la constatació indubtable que el pressupòsit habilitant exigit per la seva aplicació s'ha complert efectivament. Tal com determina el Consell de Garanties Estatutàries, no és suficient amb una presumpció o una interpretació dels escrits de contestació del president, la literalitat i el contingut dels quals no acrediten una realitat substantiva inqüestionable.

El fet que el Senat aprovés les mesures generals i indefinides del Govern de l'Estat va comportar que un procediment taxat i regulat per la seva excepcionalitat es convertís en la norma general. El Senat havia de controlar l'aplicació de l'article 155 i, en comptes d'exercir les seves competències de fiscalització i regulació, va donar una carta blanca al Govern Central. Probablement hi tingui a veure, més enllà de la tradicional unitat de la classe política espanyola, sigui quina sigui la seva ideologia, per confrontar aquells que qüestionen la unitat de l'estat, que les majories al Senat corresponien al partit al govern. El judici de valor del Senat no es va produir després d'un debat seriós i de fons sobre la organització territorial de l'Estat i el necessari respecte a la diversitat que representa, encara més en una cambra inicialment concebuda amb tal vocació representativa, sinó que es va convertir en un simple tràmit més, al servei d'una idea preconcebuda i prevalent. Deixem de banda les irregularitats en la tramitació parlamentària a la cambra alta, irregularitats que van ser expressades per diferents senadors i senadores compareixents davant la comissió d'investigació i que acrediten, la voluntat determinada per part de determinades formacions polítiques, així com de les institucions de l'estat, d'assolir un resultat, dins d'un termini pre-establert per coincidir temporalment amb la sessió del Parlament de Catalunya de 27 d'octubre de 2017, en la que es van votar i aprovar les propostes de resolució que instaven el Govern de la Generalitat a dictar els oportuns decrets per al desenvolupament de la Llei de Transitorietat i fundacional de la República, propostes de resolució que, en la seva part expositiva comptaven amb la declaració que una majoria dels diputats van signar en el mateix Parlament el 10 d'octubre de 2017.

La dicció literal de l'article 155 resulta el paradigma de l'indefinició i la imprecisió i a resultes de tal fet, no queden determinades les mesures que es poden adoptar des de l'Estat per corregir la hipotètica desviació que s'ha produït a conseqüència de l'incompliment. El text només marca la necessitat i la finalitat. Si tenim en compte el caràcter d'*ultima ratio* del precepte, podem entendre que no permet mesures que formalment o material comportin la supressió o suspensió indefinida del règim autonòmic, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, així com la titularitat de les competències no pot resultar alterada. Per tant, aquest mecanisme de defensa de l'Estat no legitima el Govern Estatal a suspendre o dissoldre els òrgans autonòmics i tampoc permet la suspensió de les seves autoritats i els empleats públics. Com a molt, poden ser destinataris d'instruccions segons la norma constitucional.

L'aplicació de l'article tampoc pot suspendre drets fonamentals. Ha de tenir uns límits marcats, s'han d'identificar i utilitzar les mesures proporcionalment adequades, essencialment de gestió, per tal de posar fi a aquesta hipotètica desobediència o actuació que perjudica l'interès general de l'Estat.

L'adopció d'aquest tipus de mesures s'ha d'interpretar restrictivament i de la forma més respectuosa possible amb el sistema institucional de la comunitat autònoma.

Com veurem al llarg d'aquestes conclusions, les mesures aplicades no van ser proporcionades, van generar grans perjudicis en la gestió de l'Administració pública i, a més, van vulnerar drets fonamentals de la ciutadania.

1.3 El 155 «de iure i de facto»: una mutació constitucional unilateral

a. El Parlament de Catalunya ha denunciat en repetides ocasions la reinterpretació unilateral del text constitucional duta a terme per l'Estat, així com la interpretació barroera de tot l'ordenament jurídic per posar-lo al servei de la raó d'Estat i en detriment als drets i llibertats de la ciutadania. Una estratègia pròpia de la doctrina del «dret penal de l'enemic» que, a l'Estat Espanyol, sota l'excusa inicial de combatre el terrorisme, es va emprar per a combatre el nacionalisme i l'independentisme basc democràtics i s'ha emprat sense cap tipus de límit per a perseguir l'independentisme i el republicanisme català. L'aplicació del 155 no es sinó la màxima expressió d'aquesta doctrina penal de l'enemic portada al terreny constitucional, en un procés en el que els suposats garants de l'ordre jurídic s'han inhibit a l'hora d'impedir la extralimitació en la utilització del 155 i l'abolició de la democràcia territorial a l'Estat Espanyol.

b. L'acord adoptat per la cambra alta espanyola, a proposta del govern espanyol excedeix en molt, l'objecte de l'article 155 de la Constitució espanyola, definit en els debats constituents de la llei suprema de l'ordenament jurídic espanyol.

En el decurs de les compareixences dels experts jurídics, a les sessions de la comissió d'investigació, ha existit consens respecte que el seu referent en dret comparat cal buscar-lo a l'article 37 de la Carta de Bonn, és a dir, la constitució de la República Federal d'Alemanya, regulador de la via coactiva federal davant els incompliments de la legalitat per part dels Länder o les seves autoritats. Tanmateix, alguns dels compareixents han verbalitzat el fet que l'acord adoptat pel Senat te més versemblança amb allò que defensava el portaveu del Partit Popular, el ministre franquista Manuel Fraga Iribarne[46], en el si dels debats constituents, que el sentit darrer resultat del consens majoritari al voltant del text constituent.

Val a dir que els termes de l'acord adoptat pel Senat poden ser terminològicament encara més durs i antidemocràtics que aquells que el seu dia l'exministre franquista va proposar per a la seva incorporació al text constitucional, en tant que la seva proposta era la de «suspendre» un o més òrgans de la regió, mentre que l'acord adoptat pel Senat directament destitueix President, Vicepresident i consellers del govern de la Generalitat, i dissol el Parlament, intervenint en les seves competències i facultats. La versemblança esdevé pel fet que l'acord del Senat, incorpora la proposta efectuada per Fraga Iribarne de fixar un termini per a la intervenció, connectant-la amb una convocatòria electoral, com així ha estat. Aquell que fou ministre del Movimiento, banyista a Palomares, compadre de Fidel Castro i fundador del partit polític Alian-

[46]. Vots particulars formulats envers el llavors article 144 de l'avantprojecte constitucional, en el si de la ponència del text a la Comisión de Asuntos Constitucionales y Libertades Públicas en sessió de 16 de juny de 1978 (Diari de Sessions del Congreso de los diputados número 91, any 1978), així com vot particular (BOC número 121 de data 1 de juliol de 1978) al títol VIII del projecte de Constitució per a la seva defensa al plenari, desestimat pel ple del Congreso de los Diputados de 31 d'octubre de 1978 (Diari de sessions del Congreso de los diputados número 130, que recull la sessió plenària número 52, de data 31 d'octubre de 1978), que aprovà el text de la Constitució espanyola.

za Popular, embrió de l'actual Partido Popular, continua sent un referent ideològic pels seus hereus polítics i per la judicatura espanyola que n'avala les seves propostes repressives.

c. L'article 155 és un article que permet aplicar al Govern central un dret d'excepció amb l'autorització del Senat. Però tal i com es va aplicar, i tal i com es va aprovar per part del Senat, el que va fer va ser canviar de facto el mecanisme de control del Senat. No només va canviar això, sinó que durant la seva aplicació va suspendre el model territorial establert per la Constitució fent que la gestió de Catalunya fos centralitzada des de Madrid. La Constitució marca un règim que va ser aprovat l'any 1978, i l'article 155 no el pot modificar amb la seva aplicació. Si a més, deixa a lliure disposició del Govern espanyol, sense un control concret per part del Senat, es converteix en un article per sotmetre a qualsevol govern d'una comunitat autònoma sempre que aparegui una discrepància. I d'això, sense cap dubte, se'n diu inseguretat jurídica i indefensió.

d. La consciència plena de la il·legalitat i la irregularitat en l'aprovació i aplicació de l'article 155 i les seves circumstàncies s'acredita de la voluntat de defugir afrontar les mínimes responsabilitats de qualsevol representant públic, com són les de donar explicacions davant una cambra legislativa com el Parlament de Catalunya. Emparant-se desvergonyidament en dictàmens del Consell d'Estat[47] fets ad hoc per garantir la impunitat dels perpetradors de tal il·lícit constitucional, i amb la complicitat de la fiscalia que oficialment assabentada per la Mesa del Parlament de tal circumstància ha fet omissió del seu deure de perseguir tal il·lícit, personatges de la rellevància política en aquest afer com en Mariano Rajoy Brey, Soraya Sáenz de Santamaría, María Dolores de Cospedal, Rafael Catalá Polo, Juan Antonio Zoido Álvarez, Josep Enric Millor Rocher, Jorge Moragas Sánchez, Roberto Bermúdez de Castro, Enrique Lasso de la Vega, Juan Antonio Puigserver Martínez, Jaime de Alfonsín Alfonso, Pío García Escudero, Ignació Cosidó, Pedro Sánchez-Castejón i Carmen Calvo Poyato segueixen exercint els seus càrrecs públics o gaudeixen dels beneficis de les portes giratòries que els ha procurat l'establishment que han defensat amb els seus abjectes actes, eludint la seva responsabilitat pública de donar explicacions en la seu on radica la sobirania del poble que es van servir trepitjar amb els seus actes. Una nova mostra del menyspreu absolut i manca de respecte institucionals que els dirigents dels diferents governs espanyol, així com dels principals partits polítics de l'Estat, mostren cap a les institucions catalanes i vers el poble de Catalunya en tant el representen.

1.4 El 155 permanent i la tutela judicial de la Generalitat de Catalunya: El Govern

a. Amb l'aplicació de l'article 155 es van vulnerar garanties d'assegurament de l'autogovern, com ho és la possibilitat d'interposar recursos d'inconstitucionalitat i conflictes de competències per part del Parlament i el Govern de la Generalitat. Tal com va deixar palès el senyor Francesc Esteve i Balagué, director del gabinet jurídic de la Generalitat de Catalunya en la seva compareixença davant la comissió, el 155 va comportar la incapacitat de la Generalitat per defensar els interessos que li són propis en quedar el mateix Gabinet Jurídic de la Generalitat sota la dependència del Ministeri de Justícia. Tal fet

[47]. Dictàmen del Consejo de Estado número 363/2019, de 25 d'abril de 2019.

es va traduir en que la Generalitat no pogués recórrer contra l'acord del Ple del Senat que aprovava les mesures d'intervenció derivades de l'aplicació del 155 pel que es van haver d'adoptar mesures com l'habilitació d'un període extraordinari per a la formalització de recurs, amb la situació paradoxal de que qui comandava el govern de la Generalitat, via l'article 155, i que havia d'exercir el dret a recórrer contra el mateix, era el mateix govern que n'havia propiciat l'aplicació.

b. Aquesta intervenció en l'autogovern de Catalunya provoca una greu vulneració de la tutela judicial efectiva alterant que la Generalitat pugui recórrer tant contra les normes amb rang de llei com contra les disposicions inferiors estatals que es consideri que vulneren les competències previstes a l'Estatut. Durant els set mesos de la intervenció el Govern de l'Estat va presentar onze recursos d'inconstitucionalitat contra normes catalanes amb rang de llei. Per evitar una vulneració encara superior per aquesta ingerència estatal, el Tribunal Constitucional va intervenir suspenent el termini per a la presentació d'al·legacions en veure que hi havia un evident conflicte d'interessos.

c. En altres jurisdiccions la Generalitat tampoc va poder exercir el seu dret a defensa, com per exemple, el flagrant cas de les obres de Sixena, en el que un cop interposat recurs per l'advocat de la Generalitat de Catalunya, contra el trasllat de les 44 obres del Museu de Lleida, el ministre de cultura, del Gobierno de España, Íñigo Méndez de Vigo, en tant que titular de la cartera de cultura del Govern de la Generalitat va obligar a retirar-lo. Com també es va obligar a la retirada del recurs en la defensa dels docents de l'IES El Palau, de Sant Andreu de la Barca; l'oposició a actuacions del Tribunal de Cuentas o no poder comparèixer en l'actuació que es va fer per l'agressió feixista a Blanquerna, la delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya a la capital de l'estat espanyol.

d. Si bé és cert que el TC va intervenir per suspendre el termini pel clar conflicte d'interessos, aquest fet també va comportar que no es pronunciés sobre l'aplicació del 155 en temps útil, és a dir, mentre encara estaven en vigor les mesures dictades en la seva aplicació. Per tant, podem entendre que el TC renúncia explícitament a qüestionar l'aplicació del 155 durant la seva aplicació, denegant el dret a la tutela judicial efectiva al Govern de la Generalitat. El més sorprenent, més enllà de l'abús flagrant i de la vulneració dels drets de les institucions catalanes i amb elles de la generalitat del poble de Catalunya, és que totes aquestes circumstàncies no hagin despertat cap mena de debat entre els constitucionalistes i representants del poder judicial, a la hora de qüestionar-se quines haurien de ser les reformes que donessin resposta a aquest funcionament ineficient del sistema, en termes de garanties i drets. Ans al contrari, tots els posicionaments han estat per tancar files amb la voluntat de blindar-lo amb una nova mostra de que per tots aquests agents i operadors jurídics, la fi justifica els mitjans.

e. En aquests onze recursos d'inconstitucionalitat contra lleis catalanes aprovades, el Govern de l'Estat invocà l'article 161.2 CE, el que produeix la suspensió automàtica de la vigència d'aquestes normes. Això va provocar, que un procediment excepcional es convertís en la regla general. Durant aquesta suspensió, la Generalitat, no va poder tenir l'oportunitat de presentar al·legacions demanant el seu aixecament, vulnerant, nova i clarament el dret a la defensa.

f. La presa de decisions que el Govern Estatal va realitzar vulnera un dels principis essencials d'aplicació de l'article, el de transitorietat. Si la presen-

tació d'aquests recursos d'inconstitucionalitat hagués seguit endavant, hagués comportat una greu vulneració de la tutela judicial efectiva donat que aquestes decisions serien permanents sense la possibilitat de defensar la postura del Govern electe a Catalunya.

g. De tot l'anterior podem concloure un cop d'estat institucional, promogut per l'executiu central per pervertir la norma constitucional i obrar en detriment de les competències i els drets del govern de la Generalitat i els seus administrats, emparat pel poder judicial.

1.5 El 155 permanent i la tutela judicial de la Generalitat de Catalunya: El Parlament

a. L'aplicació de l'article 155 va suposar la suspensió de facto de la democràcia parlamentaria a Catalunya. En primer lloc mitjançant la usurpació de la competència exclusiva del President de la Generalitat de convocar eleccions. Tal com va expressar el catedràtic de dret constitucional Joan Vintró, i com hem analitzat amb anterioritat, al fer referència als debats constituents que van donar lloc al text de la Constitució espanyola, les mesures greus adoptades per el 155 van ser el cessament del President, els consellers del Govern i la dissolució del Parlament. Mesures no previstes en la Constitució, expressament considerades i rebutjades per el Constituent i que afecten a drets fonamentals: el dret fonamental a la participació dels ciutadans (23.1 CE) i el dret fonamental de romandre en l'exercici dels càrrecs i funcions públiques (23.2 CE).

b. La usurpació de la competència per a convocar eleccions per part del Govern de l'Estat, altera fonamentalment la democràcia parlamentaria. Tal com va destacar en la seva compareixença el Professor de Dret Constitucional i ex-lletrat del TC Joaquin Urías, hi ha un nexe democràtic entre la validació electoral i parlamentària del President de la Generalitat i la potestat de la convocatòria electoral. El President de la Generalitat gaudeix d'aquesta prerrogativa fruit de la seva legitimat parlamentaria i, conseqüentment, electoral. Així doncs, en aquesta prerrogativa s'observa una continuïtat entre la legitimitat democràtica sorgida d'una convocatòria electoral i la renovació d'aquesta legitimitat democràtica mitjançant una nova convocatòria electoral. Aquesta continuïtat queda trencada de forma irreparable quan aquesta prerrogativa queda assumida per el Govern de l'Estat, que decideix que pot convocar eleccions segons la seva conveniència, i amb la voluntat gens dissimulada, d'alterar les majories parlamentàries al seu gust. Tal com denuncia el Professor Urías, això suposa a la practica una alteració del repartiment de poder establerts a la CE i que hauria de romandre fora del contingut del 155. Tal com apunta el recurs d'inconstitucionalitat presentat per el Grup Parlamentari de Podemos al Congreso dels Diputats, lluny de restablir l'ordre autonòmic es modifica, creant un nou ordre i silenciant la legitima representació ciutadana.

c. Igualment greus són les limitacions imposades a l'activitat ordinària al Parlament de Catalunya, eliminant la funció de control sobre el poder executiu, és a dir sobre el Consell de Ministres Espanyol que va usurpar les funcions de la Generalitat de Catalunya i reduint a la inexistència la separació de poder i la funció de control i impuls de l'executiu. Encara és més greu quan aquesta també es va mantenir després de les eleccions del 21 de Desembre de 2017. L'associació de servidors públics de Catalunya ha recomptat 319 accions i decisions polítiques preses durant el mandat del 155. 319 accions i

decisions que es van prendre sense cap tipus de control i sense estar sotmeses al rendiment de comptes.

d. La assumpció formal del Senat de les responsabilitats de control de l'aplicació del 155 és una il·lustració clara d'aquesta alteració del repartiment de poder. El control de l'acció política de la Generalitat, així com aquesta mateixa acció política, resten supeditats a una cambra i a un govern controlats per el partit amb menys vots obtinguts a les eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de Desembre de 2017. Allò que no poden les urnes ho pot l'expressió institucionalitzada del «deep State». Son continuades les referències a la correspondència de l'article 155 de la CE amb l'article 37 de la Llei Fonamental de Bonn als efectes d'intentar blanquejar la seva aplicació identificant-lo amb el seu homòleg en la constitució d'un estat plenament democràtic i descentralitzat. No obstant, son substancialment diferents els òrgans que han de ratificar-ne l'aplicació: El Senat i el Bundesrat. Mentre que el Bundesrat és una autèntica cambra de representació territorial on el vot esta distribuït per Estats, el Senat és a la pràctica una cambra que sobrerepresenta els segments més conservadors de l'electorat.

e. Aquesta voluntat de censura del debat democràtic no és ja una anomalia en el funcionament i aplicació del 155, sinó que impugna directament la qualitat de la democràcia de l'Estat Espanyol. Més greu encara, donat que aquesta voluntat de control del debat parlamentari precedeix i continua més enllà de l'aplicació del 155. Tal com apunta el catedràtic Vintró, per definició un Parlament pot discutir el que vulgui i si s'aproven lleis contraries a l'ordenament jurídic, els organismes competents les poden suspendre. No obstant el Parlament de Catalunya s'ha situat en una situació d'excepcionalitat, començant per la reforma de 2015 en la que s'encarrega a el Tribunal Constitucional la execució de les seves pròpies sentencies i aquest la utilitza per a desenvolupar una funció inaudita de censura prèvia parlamentària. Censura prèvia que utilitza per a cercenar el debat parlamentari entorn la convocatòria del referèndum de l'1 d'Octubre. Així doncs no es poden entendre les jornades del 6 i 7 de Setembre, si no s'entén que el TC havia reduït al mínim la possibilitat del lliure debat parlamentari, entre altres, però principalment amb l'objectiu sobre la llei del referèndum d'autodeterminació de Catalunya i la llei de transitorietat i fundacional de la República. El seu debat en el Parlament, lluny de violar els drets de part de la ciutadania, és un acte de defensa de la democràcia Parlamentària, és a dir del dret a la representació i la participació política del conjunt de la ciutadania, així com de compliment estricte del mandat popular assolit per la majoria amb fonament a un programa polític mai qüestionat. Donat que un òrgan polític que representa la ciutadania ha de tenir llibertat i autonomia per a tractar qualsevol tema, i la doctrina del TC de limitació «ex ante» del debat parlamentari constitueix un atac a l'autonomia parlamentari i mostra una visió esbiaixada de la separació de poders, més proper a un govern autocràtic dels jutges que no a la necessària independència judicial.

f. La tensió democràtica que es va produir el 6 i 7 de Setembre al Parlament de Catalunya és fruit de la voluntat de defensar l'autonomia i sobirania de la democràcia parlamentària davant d'aquells que, dintre i fora de la cambra, la volien limitada i subordinada. Així cal explicitar-ho i reconèixer-ho, sense que això sigui incompatible amb entendre la necessitat de més empatia amb les persones que no compartien aquest plantejament, tal com ha reclamat la Presidenta Forcadell, i reconèixer el dolor de gent que per no compartir uns

determinats plantejaments va sentir que no se la tenia suficientment en compte, tal com va explicitar el Conseller Romeva en aquesta mateixa comissió.

g. En aquest sentit cal fer un reconeixement exprés a la defensa de la democràcia Parlamentària que han dut a terme en aquesta legislatura el President Torrent i, molt especialment, en la passada legislatura a la Presidenta Carme Forcadell. Així com els membres de la mesa del Parlament, també encausats per no defallir en la defensa del Parlament de Catalunya com un espai de llibertat en el qual es pot parlar de tot. L'empresonament de la Presidenta Forcadell per a permetre un debat parlamentari es impropi d'un estat que es vulgui una democràcia avançada del segle XXI.

1.6 L'impacte del 155 en l'Administració de la Generalitat de Catalunya

a. L'aplicació del 155 CE va comportar el cessament de 234 treballadors, la supressió d'organismes i unitats administratives, com per exemple el Diplocat, delegacions del Govern a l'exterior, les oficines del president i del vicepresident, entre d'altres amb el corresponent cost econòmic per la Generalitat. La representació institucional va quedar greument afectada i va ser anul·lada l'activitat planificadora del Govern, no es van poder aprovar els plans directors i estratègics que estaven molt avançats.

b. Per altra banda, l'organització i els circuits imposats per l'Administració estatal van comportar una feina suplementària que no aportava cap valor afegit i les tramitacions dels expedients es van alentir comprometent la seva finalitat. La seva aplicació ha afectat greument als ajuts, subvencions i beques, va tenir molta repercussió en l'activitat de foment i promoció i va afectar amb diferent intensitat a diferents departaments.

També van quedar afectats els convenis i acords de col·laboració amb altres institucions, administracions i entitats, en tots els àmbits i nivell, tant locals, com nacionals com internacionals. Es van haver de paralitzar acords i el fet que la Generalitat no pogués fer efectives quotes o pagaments als quals estava compromesa va posar en perill acords de col·laboració amb organismes internacionals.

c. La intervenció del 155 va ser asimètrica i polititzada. El Govern de l'Estat va nomenar 12 càrrecs i va intervenir de forma especialment contundent al Departament d'Exteriors, Transparència i Relacions Institucionals i al Departament d'Interior. El Departament d'Exteriors no només va veure desballestada la seva estructura de delegacions, declarada constitucional per el TC, sinó que va patir la dissolució il·legal del DIPLOCAT, atès que es va fer sense convocatòria del Patronat i amb la plena consciència de que la Generalitat no té potestat per a dissoldre el DIPLOCAT en solitari. La monitorització dels alts càrrecs que van quedar va ser constant, incloent el cessament de la Directora Gral. De Exteriors, Marina Falcó, per haver permès la intervenció del Conseller Puig en un debat obert a la delegació catalana a Brussel·les per a celebrar la diada de Sant Jordi.

d. El Departament de Interior va ser l'únic departament en el qual el qual es va anomenar un Secretari Gral. que s'encarregués de la gestió directa del departament. En aquest cas, Juan Antonio Puigserver, aleshores secretari general tècnic del ministeri d'interior. Encara que és difícil trobar testimonis públics de la pressió d'interior sobre el departament, en especial sobre els cos de Mossos d'Esquadra, hi ha un evident canvi de direcció en la gestió de l'ordre públic. Després dels greus incidents provocats per l'actuació dels

Mossos d'Esquadra sota la direcció del Conseller Felip Puig, per exemple en el desallotjament del 15-M o de Can Vies, i arrel de la Comissió d'Estudi del Parlament de Catalunya de Models de Seguretat i l'Ordre Públic, s'havia evolucionat cap a un model basat en la mediació. La gestió del desallotjament del Banc Expropiat al Barri de Gràcia, la manifestació de la Conselleria d'Economia el 20 de Setembre de 2017 o la intervenció dels Mossos l'1 d'Octubre, tancant més escoles que les FCSE sense rastre de violència són exemples d'aquest model, que sembla haver estat abandonat després del pas del cos pel 155. Mostra d'aquest control polític és que, al igual que al departament d'Exteriors, es van cessar professionals del departament per motius purament de persecució política. En aquest cas la cap de comunicació dels Mossos - reconeguda per la seva feina durant els atemptats del 17 d'Agost - Patricia Plaja, que va ser cessada com a conseqüència d'un tuït crític amb la sentencia de la Manada.

e. La Consellera de Treball, Afers Socials i Famílies cessada per el 155, Dolors Bassa, va denunciar en la compareixença l'impacte que l'aplicació del 155 va tenir en la lluita feminista i en la tasca de la Generalitat de Catalunya per a construir una societat més igualitària. En els mesos d'intervenció de la Generalitat, es va paralitzar la tramitació al Parlament de la Llei d'Igualtat de tracte i no-discriminació i es va demorar la creació del registre públic dels plans d'igualtat. Es va suspendre la campanya «*Igualtat pels carrers i places*», en col·laboració amb la majoria de municipis del país per a tal de recuperar la memòria de les dones treballadores. El 155 va detenir la signatura de contractes i convenis essencials per a la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral per a les dones que han patit violència masclista i va aturar la creació de nous serveis.

f. L'abast de l'aplicació del 155 va quedar limitat per el compromís de les treballadores i treballadors de la Generalitat de Catalunya i de l'administració pública. La xarxa d'alts càrrecs i «sottogoverno» que va es mantenir als seus llocs durant l'aplicació del 155 va constituir una primera barrera entre les amenaces i coaccions dels ministeris i el personal de la Generalitat. No obstant, la auto-organització d'aquest va resultar essencial en protegir el conjunt de la societat catalana dels efectes del 155. Cal fer un reconeixement explícit de la tasca d'autodefensa i testimoniatge realitzada per l'associació «Servidors Públics de Catalunya», essencial per a conèixer l'abast i l'impacte del 155. Així com de les diferents Assemblees en Defensa de les Institucions Catalanes (ADIC) que es van constituir arreu dels diferents departaments de la Generalitat, denunciant i –fins i tot– proveint suport jurídic davant la persecució a la que es van veure sotmesos molts professionals de l'administració catalana.

1.7 L'impacte econòmic del 155

a. L'aplicació del 155 va venir precedida per una autèntica campanya de guerra bruta per a desestabilitzar l'economia catalana durant l'Octubre de 2017. Aquesta campanya es pot dividir en tres fases: la retirada massiva de dipòsits de i per part de l'Estat, la pressió per a forçar el trasllat de la seu social d'una munió d'empreses catalanes o amb seu a Catalunya i la modificació de la legislació per a facilitar-ho. Una operació coordinada i seqüenciada per les més altes instàncies de les institucions de l'Estat. Informacions periodístiques apunten que entre Renfe, ADIF, Ports de l'Estat, RTVE i d'altres van retirar fins a 2.000 M€ del Banc Sabadell en un sol dia. Fins a

un terç del total de dipòsits retirats són diners d'administracions públiques i empreses controlades per l'Estat, seguint les ordres polítiques del Govern d'Espanya. Una actuació concertada amb alts executius unionistes, que van voler imposar les seves tesis polítiques a decisions empresarials i fer pressió per el trasllat de seus socials.

b. Aquesta operació també va venir acompanyada de la promulgació de legislació amb l'objectiu específic de facilitar el trasllat de seus socials fora de Catalunya. En concret el Reial Decret Llei 15/2017 que permetia aprovar els canvis de seu social sense la votació dels accionistes, és a dir, traslladant una decisió tan transcendent com aquesta al consell d'administració de les diferents empreses. Una reforma efectuada a petició de les grans entitats financeres: així ho va reconèixer vehement i explícita el President del consell d'administració de CaixaBank, Jordi Gual Solé. Així com una munió d'empreses que –obligades per la pressió del Govern de l'Estat i pel lobby empresarial al seu servei– es veien forçades a traslladar la seu social i ho volien fer amb les mínimes turbulències possibles. Tal com apunten informacions periodístiques, el mateix ministre d'Economia Luís de Guindos va assegurar a executius de dites entitats que si havien canviat la seu social, no els hi calia patir. Tot i que com el President de la Caixa de manera desafiant, així com el de la Fundació la Caixa, senyor Isidre Fainé Casas, justificaren la seva demanda de regulació de la deslocalització al govern espanyol, per la sagnant fuita de dipòsits que manifestaren patien la primera, les decisions de trasllat de seus socials es van estendre incomprensiblement, des del punt de vista econòmic, i només comprensiblement des de la voluntat de congraciar-se amb les altes institucions de l'estat, a totes les participades industrials de l'entitat. La reivindicada «grandeur» de les seves corporacions, que també reivindicaren orgullosament catalanes al si de la comissió d'investigació –tot i que per atendre a aquest concepte ens hem de remetre a la catalanitat blasmada per Joan Sales en la seva carta a Màrius Torres, de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó, per a què inclogui Alacant, València i Palma de Mallorca– no cal oblidar que es fonamenta, en l'esforç i la capacitat d'estalvi de les classes populars, industrials i autònoms catalans, segrestats tanmateix en l'amortització eterna de tota mena d'infraestructures de comunicació en règim de concessió.

c. Que les institucions de l'estat, també la corona, intervingueren decididament i activa en tot aquest procés de descapitalització econòmica, financera i industrial de Catalunya s'acredita tanmateix per les manifestacions en aquest sentit efectuades en el si de la comissió d'investigació per part del President del Comitè d'empresa de Seat, la principal empresa catalana, el senyor Matías Carnero. Informació que es suma a les nombroses informacions periodístiques publicades al respecte que indiquen una mai desmentida tasca ingent de contactes de la casa reial amb empresaris catalans per a convèncer-los de la necessitat «imperiosa» de desmarcar-se del procés polític català cap a la independència i sumar esforços en la guerra bruta en l'àmbit econòmic, deslocalitzant empreses amb la voluntat de dissuadir la voluntat de la població catalana davant un horitzó econòmic desolador. Allò d'una Catalunya condemnada a vagar per l'espai sense reconeixements i restar exclosa de la UE pels segles dels segles» que havia anticipat José-Manuel García Margallo.

d. La aplicació de l'article del 155 va tenir un impacte directe en la capacitat econòmica de la Generalitat de Catalunya que podem xifrar en 1.800 M€ d'afectació econòmica en els pressupostos de la Generalitat degut a pèrdues,

bloqueigs o endarreriments afectats per el 155. En aquest sentit ens hem de remetre novament a l'informe emès pel comissionat de la presidència per al desplegament de l'autogovern, senyor Pau Villoria i Sistach.

e. La afectació econòmica del 155 el va sentir especial i dramàticament el tercer sector social. Més de 1.057 entitats de l'àmbit social es van veure afectades per la paralització de subvencions i 11,9 M€ de subvencions en matèria social es van quedar sense execució. Al Departament de Treball Afers Socials i Família l'administració del 155 va paralitzar 395 expedients de contractació i 585 pròrrogues de contractes, així com el decret de desplegament de la renda garantida. Tal com van reconèixer els representats de la Taula del Tercer Sector, l'impacte en el sector social va resultar en un impacte directe en el benestar de les persones. Sobretot, les més vulnerables. El 155 va deixar les entitats socials sense interlocutor i va paralitzar l'acció executiva i legislativa. La paralització de subvencions es va deixar sentir en els pressupostos de les entitats, dificultant la tasques –per exemple– de suport a les famílies, la lluita contar addiccions o als afectats per el VIH. l 155, ho va apuntar la Consellera Bassa en aquesta mateixa comissió, va aturar un ambiciós pla de millora de residències de la gent gran per a tal d'anar revertint les retallades que es van produir durant els mandats del President Mas al capdavant de la Generalitat de Catalunya. A aquestes dificultats de gestió se li suma l'increment de costos burocràtics generats per la fiscalització extra de l'Estat. Tal com va denunciar la Consellera Bassa en la seva compareixença: «*el 155 només va servir per aturar polítiques socials, polítiques econòmiques i intentar escapçar les nostres institucions*».

f. El 155 va tenir un impacte directe en el personal de la Generalitat. En primer lloc sobre els 234 treballadors públics que van ser cessats: 33 alts càrrecs, 139 eventuals, 11 laborals d'alta direcció, 50 treballadors del personal laboral i 1 del personal funcionari. La resta de treballadores i treballadors de la Generalitat de Catalunya van veure triplicada la seva càrrega laboral: exercir les seves funcions, complir amb la burocràcia afegida per l'administració del 155 i a l'hora mitigar la seva acció per a tal d'evitar l'impacte en la ciutadania. Incloent, també, la xarxa d'alts càrrecs que es van mantenir al lloc i van fer de tap entre l'acció política imposada dels ministeris del Govern de l'Estat i els servidors públics de la Generalitat de Catalunya.

g. L'associació de servidors públics de Catalunya ha documentat l'augment de traves burocràtiques que suposen un impacte econòmic indirecte en l'administració. En primer lloc la obligació de traduir els expedients al castellà per a tal de validar-los, amb una voluntat poc dissimulada de debilitar l'ús del català a l'administració. En segon lloc amb la creació i implementació de programes i aplicacions informàtiques de control per part de l'Estat, que implicaren un augment de declaracions responsables i la suspensió de diversos pagaments sense fiscalització prèvia.

h. Algunes d'aquestes suspensions van ser decisions clarament polititzades: L'impagament a les indemnitzacions dels ex-presos polítics de la Guerra Civil i el Franquisme, l'aportació de la Generalitat de 71 M€ al Consorci d'Educació, o la aturada de les subvencions a les comunitats catalanes a l'exterior.

i. L'aplicació del 155 s'ha de contextualitzar en un procés previ d'intervenció econòmica de la Generalitat de Catalunya. Aquest procés s'inicia quan al 2015 el Ministre de Finances, Cristòbal Montoro, es val del FLA per aprovar una sèrie de mesures de control addicionals amb l'objectiu d'intervenir les

finances de la Generalitat. Mesures de supervisió, sota la excusa de vigilar el compliment d'objectius de dèficit i deute, que no han estat aplicades a cap altre autonomia i que impliquen la remesa d'informes mensuals al Ministeri d'Hisenda. El 21 de Juliol de 2017 la Comissió Delegada d'Afers Econòmics condiciona la percepció del FLA a la presentació d'informes setmanals de la despesa. El 15 de Setembre de 2017 la Comissió Delegada d'Afers Econòmics decideix intervenir els comptes de la Generalitat de Catalunya. La comissió dona 48 hores a el Govern per a complir amb els seus requeriments abans de la intervenció i després assumeix els pagaments. La Comissió ho fa en base la Llei d'Estabilitat pressupostaria però, tal com ha apuntat en compareixença el Síndic de Greuges Rafael Ribó, la Llei d'Estabilitat pressupostaria preveu que dita intervenció sigui efectuada per el 155, amb un termini de 15 dies i no 48 hores, i per el Govern, no la Comissió Delegada. Així doncs abans del 155 formal, la Generalitat ja esta impactada per un 155 de facto. Les intervencions de Setembre de 2017 es retiren amb la finalització del 155, però la intervenció de 2015 no es retira. Aquesta intervenció original continua amb el Govern del PSOE i continua, fins i tot, després que la Generalitat compleixi tots els objectius d'estabilitat fiscal: dèficit, deute i regla de despesa, amb el tancament de l'any pressupostari de 2018. El Govern, el Parlament i la societat de Catalunya, segueixen encara avui sota el jou d'una intervenció econòmica inconstitucional i per tant de tot punt il·legal.

j. L'administració local catalana també va resultar àmpliament perjudicada per l'aplicació de l'article 155. Tots aquells projectes i programes desenvolupats en relació amb la Generalitat de Catalunya, tots aquells que depenien de transferències corrents i subvencions procedents de l'executiu català es van veure paralitzades o fins i tot suspeses o cancel·lades amb el conseqüent perjudici no només per l'administració, sinó fonamentalment pels ciutadans i ciutadanes que en depenien.

1.8 L'Impacte del 155 en els drets civils i polítics de la ciutadania de Catalunya

a. Durant els set mesos que va durar l'aplicació de l'art. 155 el Govern de la Generalitat va deixar de ser la representació del mandat de la ciutadania. La dissolució del Parlament i el cessament del Govern sense que hi hagi una expressa previsió constitucional al respecte afecta no només a l'autonomia de Catalunya, sinó que també afecta al dret fonamental de participació dels ciutadans i el dret fonamental de romandre en l'exercici dels càrrecs i funcions públiques de l'article 23 de la Constitució.

b. L'aplicació del 155, tal com han dit el Consell de Garanties Estatutàries i el mateix Tribunal Constitucional, es tracta d'una mesura extraordinària que només és d'aplicació quan les vies ordinàries de control hagin estat insuficients per a restablir l'ordre constitucional o és previsible fundadament que ho seran. La vulneració dels drets de la ciutadania no queda inclosa en aquesta aplicació de l'article, i menys si l'actuació del Govern de l'Estat no és proporcional a les seves conseqüències. Aquesta vulneració només quedaria recollida per la Constitució en l'article 116 CE amb caràcter col·lectiu, per tant, l'aplicació de l'article 155, no pot afectar en cap cas els drets fonamentals de la ciutadania del territori, inclòs el dret a la participació ciutadana.

c. La vulneració de l'article 23 CE comporta, per una banda, la vulneració dels drets dels càrrecs destituïts i dels diputats cessats per la dissolució anti-

cipada del Parlament i, per l'altra, el dret a la participació política de la ciutadania. Un valor fonamental en una societat democràtica.

El cessament anticipat dels seus càrrecs, per causes i amb procediments no previstos, constitueix una vulneració del dret fonamental que reconeix l'art. 23.2 CE. La vulneració d'aquest dret afecta directament al dret de participació política de la ciutadania, ja que aquest quedaria buit de contingut. No només en el cessament van quedar vulnerats aquests drets, sinó que, una vegada convocat nous comicis pel 21 de desembre, es va prohibir certs representants, que havien estat cessats, la concurrència dels mateixos com a persones candidates a la presidència.

L'article 23 de la Constitució i l'article 3 del Protocol addicional n. 1 al Conveni europeu de drets humans, quan reconeixen el dret al sufragi actiu i passiu, determinen que les persones que no incorren en causa d'inhabilitació poden ser escollides com a representants populars. El dret de sufragi passiu no es limita, però, al dret a ser votat o ser escollit, sinó que es desplega, un cop escollit, al dret a desenvolupar la tasca de representació per a la qual s'ha estat elegit.

Pel que respecta als membres del govern destituït, així com d'altres electes que ostentaven la condició de parlamentaris de la XI legislatura del Parlament de Catalunya, cal destacar la seva compareixença davant la comissió així com la fermesa de les seves conviccions democràtiques. En un context totalment irregular, van comparèixer mitjançant videoconferència des de l'exili el MHP Carles Puigdemont; la secretària general d'Esquerra Republicana i l'octubre de 2017 portaveu del grup parlamentari de JxSí, Marta Rovira, i el conseller Lluís Puig; i traslladats des dels diferents centres penitenciaris on compleixen la condemna dictada pel Tribunal Suprem: el vicepresident Junqueras, i els consellers i consellera Turull, Romeva, Rull, Forn i Bassa. El seu testimoni no pot més que evidenciar que la voluntat i el tarannà democràtics, la demanda de diàleg sincer i l'atenció del mandat rebut del poble no ha estat correspost de manera democràtica per l'estat espanyol, que ha emprat de manera barroera, demofòbica i reaccionària quantes eines disposa un estat per anorrear i reprimir, pretenent imposar un càstig il·legal amb la voluntat palesa de dissuadir generacions de catalans de lluitar per drets polítics bàsics i fonamentals, com el de l'autodeterminació. La normalitat pacífica i el diàleg constructiu que es va evidenciar en el seu testimoni, també deixa despullat l'autoritarisme de la instrucció judicial i la seva presó preventiva. Impedint que preses i presos polítics participessin en la campanya electoral, fins i tot impedint la assistència del VP Junqueras a la sessió constitutiva del Parlament i els debats d'investidura. Una gestió del dret a participació i la presó preventiva que s'ha evidenciat parcial i barroera, adoptant diferents decisions segons la campanya i la cambra i el que més convenia a la «raó d'Estat del moment». Eleccions al Parlament de Catalunya, al Congrés de Diputats i al Senat, eleccions locals, eleccions al Parlament Europeu. En aquests tres anys no s'ha aplicat un criteri únic i homologable, sinó decisions ad hoc segons els interessos ideològics de l'alta judicatura de l'Estat.

L'aplicació de l'article 155 va comportar la convocatòria d'eleccions per part d'un òrgan sense legitimitat per convocar-les. La Constitució espanyola entén que Espanya és un país descentralitzat i confereix, en aquest cas, a la Generalitat la competència per decidir quan convocar eleccions. És una competència plenament política, i no de gestió com requereix que siguin les

mesures aplicades a l'empara de l'article 155. La Generalitat de Catalunya, i en concret, el president té la legitimitat per decidir quan convocar eleccions donada per la ciutadania del territori. La convocatòria per part del Govern central comporta una vulneració del dret de la ciutadania a la participació política.

1.9 Efectivitat de la mesura. Aplicació ineficaç de l'article 155 de la Constitució espanyola

a. L'aplicació de l'article 155 perseguia que els partits de base independentista deixessin de governar les institucions catalanes. Nogensmenys l'impacte inicial de les mesures consistiren en la destitució del Molt Honorable President del Govern de la Generalitat, del vicepresident, així com de tots els consellers, així com la dissolució del Parlament de Catalunya. En segon lloc, les mesures es van adreçar a corregir la voluntat popular directament expressada pel catalans a les urnes, perquè si bé la condició de president de la Generalitat exigeix com a premissa que aquest ostenti la condició de diputat del Parlament de Catalunya[48], la seva elecció esdevé fruit d'un sistema de representació, en tant que recau en el conjunt dels diputats, mentre aquest ho són com a resultat d'un procés electoral. En aquest sentit cal entendre la mesura acordada de dissolució del Parlament de Catalunya com una vulneració evident de la voluntat popular per intentar, mitjançant un conjunt de mesures en l'àmbit judicial, polític i econòmic, acomodar-la als interessos polítics de qui promovia la mesura.

b. El fet que les mesures abans esmentades es vinculessin a un procés electoral, com aquell que va ser convocat pel 21 de desembre de 2017, porta a concloure que efectivament, la mesura proposada pel Gobierno de la nación i aprovat pel Senado aspirava o pretenia una resolució d'un conflicte polític mitjançant l'alteració artificiosa de les majories expressades pel poble català el setembre de 2015. En paraules de la Secretaria General d'Esquerra, Marta Rovira, el 155 va consistir en:

«decisions que van portar a terme el Govern Espanyol que vulneren la sobirania democràtica del Parlament de Catalunya, el dret de representació política i el dret dels ciutadans a escollir els seus propis representats. En definitiva, el principi democràtic. L'article 155 tal com va ser aplicat a Catalunya va vulnerar el principi democràtic».

Mentre que el President del Govern, Sr. Mariano Rajoy, anunciava que celebraria eleccions amb normalitat constitucional, la realitat és que aquelles eleccions van ser convocades amb dos caps de llista de les primeres candidatures a la presó i a l'exili: Oriol Junqueras i Carles Puigdemont i van resultar en 14 candidats més a la presó i a l'exili, en base a les seves accions preses al Parlament de Catalunya en aquesta XII legislatura i per tant, al seva situació personal és fruit de la persecució patida per la seva participació política.

c. El resultat de les eleccions de 21 de desembre de 2017, la consecució d'una majoria parlamentària independentista, encara amb més vots que el setembre de 2015, i la conformació d'un govern de coalició integrat pels mateixos partits que l'integraven quan va ser destituït per l'article 155, acrediten el clamorós fracàs que l'estat espanyol, per mediació de les seves institucions, va patir al pretendre acabar amb el moviment polític independentista

[48]. Article 67.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya: »El president o presidenta de la Generalitat és elegit pel Parlament d'entre els seus membres. Es pot regular per llei la limitació de mandats».

mitjançant l'utilització de tals mitjans. Altra cosa és el resultat final en termes de cost personal per part dels líders independentistes, els seus familiars i organitzacions, representants de la societat civil i totes les persones amb diferent responsabilitat que s'han vist immerses en diferents procediments judicials, així com el mal fet a l'economia productiva i la societat catalanes.

d. El millor resum de la ineficàcia de la mesura adoptada és la sentència d'Oriol Junqueras, President d'Esquerra Republicana de Catalunya, exvicepresident del Govern de la Generalitat de Catalunya, destituït per l'aplicació de l'article 155 de la CE i pres polític de l'estat espanyol, quan al si de la comissió d'investigació, en la seva compareixença de data 28 de gener de 2020, va referir: *«...aquells que van ser més protagonistes del 155 ja no hi són, i jo sí...».* Unes paraules que denoten la impossibilitat d'esclafar la raó democràtica en base a l'autoritarisme i la repressió. La causa general contra l'independentisme pot haver expulsat a preses polítiques i presos, exiliades i exiliats, de les institucions, fins hi tot els hi pot haver privat de la llibertat i allunyat de les seves llars, però no ha impedit que la societat catalana de forma democràtica i cívica els i les continuï reconeixent com a referents polítics i socials.

1.10 Atribució de Responsabilitats

a. El principal actor polític i gestor de la mala aplicació de l'article 155 és el Govern Espanyol. Aquest va ser el que va decidir que l'aplicació d'un article completament obert de la constitució era el que realment era necessari en aquella situació, un article que mai s'havia arribat a aplicar. Només s'havia estudiat la seva aplicació en el cas de la política d'aranzels de les Illes Canaries, contrària a els tractats europeus, i que finalment va ser reconduïda. El Govern Espanyol va ser qui van decidir portar davant del Senat uns reials decrets sense gairebé mesures i amb una clara intenció, retirar les competències, destituir tot el Govern català i gestionar Catalunya des de Madrid.

b. La destitució del Govern va comportar una greu vulneració de drets civils i polítics a les persones membres d'aquell Govern i a la ciutadania que lliurement havia votat i escollit democràticament els seus representants electes. La substitució d'aquests representants electes per membres del Govern espanyol, i en concret d'un partit polític amb una mínima representació al Parlament de Catalunya, comporta una vulneració d'un dret fonamental bàsic en democràcia per part del Poder executiu de l'Estat espanyol. El mateix cal dir pel que respecta als diputats al Parlament de Catalunya, destituïts del seu càrrec electe arrel de la dissolució del Parlament.

c. Si ens centrem ara en la gestió de les competències de Catalunya per part de l'executiu, veurem que aquesta va ser desmesurada, excessiva tenint en compte la raó per la qual destitueix el Govern català i aprofitada. L'Executiu no només va realitzar els actes que havien especificat en els reials decrets llei per recuperar el control de Catalunya, sinó que van aprofitar el moment per alterar projectes de la Generalitat i evitar que aquesta es posicionés en procediments clau com, per exemple, el manteniment de les Obres de Sixena i la realització de convenis en l'àmbit internacional. La seva ineficient gestió va perjudicar clarament la institució de la Generalitat i a la ciutadania de Catalunya.

d. Per altra banda, la centralització de competències tan extenses com les que va retirar el Govern espanyol va comportar una mutació de facto de l'orga-

nització territorial establerta per la Constitució. Tal com va denunciar en compareixença la Secretaria Gral. d'ERC, Marta Rovira:

«tal com es aplicat l'article 155, el missatge és molt clar i és autoritari: O observeu al Constitució com nosaltres creiem que l'heu d'observar i aplicar, o nosaltres, els vostres adversaris polítics, prendrem les mesures que considerem oportunes sense cap mena de control per part dels poders de l'Estat, sense garanties, sense debat, sense escoltar-vos.»

e. En aquesta línia, aquesta mutació constitucional i l'atribució de competències al Govern espanyol sense un control fàctic i real, fa que la cambra alta també pugui ser considerada cooperadora necessària per a l'aplicació esbiaixada i partidista de l'article 155. El Govern de l'Estat va portar al Senat les mesures que pensaven imposar a Catalunya, sent aquestes obertes, indefinides i extenses. El Senat les va aprovar sense tenir en compte el que comportarien o potser, el que seria en termes democràtics molt pitjor, amb la convicció de que les conseqüències serien les que ha esdevingut finalment. Amb la seva aprovació es va realitzar una mutació de la Constitució espanyola de facto i en aquest sentit ens hem de remetre novament als debats constituents. L'òrgan encarregat de controlar l'aplicació de l'article va decidir no fer-ho per la majoria parlamentària que hi havia en el moment, és a dir, amb els vots favorables del Partido Popular, de Ciudadanos, UPN, Foro y Coalición Canaria i, no ho oblidem, del Partido Socialista Obrero Español.

f. La única diferència entre el 155 proposat inicialment i el que finalment es va aprovar és el nivell d'intervenció en la Mitjans Públics de Comunicació. Una modificació feta a partir de les demandes del PSOE per a tal de donar suport a l'aplicació del 155. No obstant, posa de manifest que la línia vermella que el PSOE va traçar va ser només en el desprestigi que implicaria intervenir en Mitjans de Comunicació i que és plenament co-responsable de l'aplicació i de la gestió del 155. Incloent, entre d'altres, el nomenament de càrrecs polítics que van renovar el finançament dels concerts econòmics d'escoles econòmiques que segreguen per sexe, en plena contradicció amb allò que havia aprovat el Parlament de Catalunya abans de la intervenció. Això vol dir que el Govern espanyol va aconseguir imposar sobre Catalunya un 155 lliurement gràcies a la no-intervenció de l'oposició del moment per fiscalitzar les mesures abusives que es realitzaven des de l'Estat cap a Catalunya. La intervenció doncs no només va tenir lloc en l'àmbit constitucional i institucionals, sinó també en l'ideològic.

g. L'aplicació d'aquest article 155 de la Constitució, no només havia de ser controlat pel Senat. El Tribunal Constitucional, una vegada rep els recursos presentats pel Parlament i per Podemos, va tenir l'oportunitat de garantir els drets de la ciutadania catalana. Malgrat això, va decidir no actuar fins que es va aixecar l'aplicació de l'article constitucional. Aquest fet va comportar que l'alt tribunal no es posicionés en un temps útil per evitar una utilització fraudulenta i esbiaixada d'aquest, per tant, el seu endarreriment en el control de constitucionalitat va comportar un greuge en la tutela judicial efectiva dels i les catalanes. En trobem doncs davant una mostra més de la complicitat dels diferents poders de l'estat per a al consecució d'un interès comú i espuri, en tant es fonamenta en violentar la voluntat política dels ciutadans de Catalunya democràticament expressada.

La complicitat de les forces polítiques a Catalunya que van donar suport a l'execució del 155, Partit Popular de Catalunya, Ciutadans i el Partit dels Socialistes de Catalunya, va ser imprescindible per a executar un cop a la

democràcia, traslladant l'acció de control i impuls del Govern de la Generalitat d'una cambra que representa la voluntat popular de la societat catalana – on els seus postulats son minoritaris– a una cambra que representa la voluntat del conjunt de l'Estat amb un biaix electoral que beneficia a les opcions més conservadores i on els seus postulats respecte a Catalunya gaudeixen d'una àmplia majoria. Tal com ho va explicitar la diputada cessada per el 155 i Secretària General d'Esquerra Republicana de Catalunya exiliada per la persecució judicial de l'Estat, Marta Rovira, de 40 senadors escollits per Catalunya 37 van votar-hi en contra. Tal com denuncia la Consellera Bassa en aquesta mateixa comissió:

«*Imperdonable que representants catalans dels partits del 155 celebressin no solament el cessament del Govern i el Parlament, sinó que poguessin celebrar en algun moment afectar institucions, afectar sobirania dels catalans i afectar directament benestar de la ciutadania del país.*

Cap polític que representi els catalans i les catalanes s'hauria d'alegrar del patiment de les seves entitats i del patiment personal, tampoc, de molts d'ells. En poc més de mig any el bloc dels 155 va intentar esfondrar els pilars, no del nostre Govern sinó del nostre país. Com deia abans, acusant-nos d'independentistes, sí, però també vam ser, i ho acabo d'explicar explicant els efectes socials, un Govern bolcat en la justícia social i en el benestar col·lectiu.»

L'opacitat a l'hora de discutir sobre l'aplicació del 155 s'ha estès a la seva manca de participació en aquesta comissió. Un fet reprovable, encara més en les sessions on va comparèixer l'anterior Govern de la Generalitat de Catalunya cessat, empresonat i exiliat com a conseqüència del 155. Tal com va manifestar el Conseller Raül Romeva en la seva compareixença, el 155 és sinònim d'error i covardia política.

Aquesta manca de voluntat per a participar en espais on es puguin debatre les conseqüències de la resposta autoritària de l'Estat a les demandes democràtiques majoritàries de la ciutadania de Catalunya - En aquesta mateixa comissió d'investigació, però també a la Comissió d'Estudi sobre Drets Civils i Polítics, per exemple– evidencia la hipocresia del seu discurs. No es pot denunciar la suposada existència d'un conflicte de convivència a Catalunya i alhora renunciar a els espais institucionals on la ciutadania de Catalunya pot debatre i arribar a grans consensos. Només evidencia que aquest suposat conflicte de convivència no existeix, més enllà de la voluntat de crear-lo per part de certs sectors que volen imposar els seus postulats mitjançant la coacció institucional, jurídica i policial, que no mitjançant procediments democràtics basats en el consentiment.

h. Finalment, hi ha hagut un altre actor que ha estat clau per tal que es pogués aplicar el 155 tal com el vam patir, el Rei Felip VI. El monarca es va mostrar pública i contundentment a favor de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola. Més enllà de les seves maniobres per promoure l'estratègia de descapitalització econòmica de Catalunya, mitjançant la deslocalització d'empreses amb l'objectiu de generar un estat general de desànim en la societat catalana i promoure el rebuig al projecte d'una Catalunya independent empobrida artificiosament, una de les mostres més evident de la seva intervenció, en aquest cas pública, en total suport a l'aplicació d'aquest article i la intervenció de l'autonomia de Catalunya, amb absolut menyspreu a les seves institucions i a la voluntat popular, va ser el discurs del dia 3 d'octubre de 2017. En aquest discurs acusà obertament al Govern de Catalu-

nya de traïdors a Espanya i al que considera que realment protegeix les institucions històriques de Catalunya, és a dir, la Constitució Espanyola i l'Estatut d'Autonomia. No només això, sinó que, a més, va arribar a dir que el Govern català havia destruït l'harmonia i la convivència de la societat catalana dividint-la. En aquesta frase s'intueix una idea molt més perillosa, que la ciutadania no pot pensar per ella mateixa i que la dissidència ideològica respecte a la unitat d'Espanya no és una possibilitat dintre de l'ordre constitucional de l'Estat, una declaració poc democràtica i desconsiderada cap a la ciutadania.

2. Reparacions

2. 1 El Parlament de Catalunya constata que el procés de mutació constitucional que culmina amb l'aplicació d'un article 155 revisat ad hoc contra la Generalitat de Catalunya, suposa una reversió del pacte polític territorial que l'Estat va segellar amb la Constitució de 1978 i el restabliment de la Generalitat de Catalunya –hereva directa de les institucions republicanes en la figura de Josep Tarradellas– el 1977. Tal com apuntava el Conseller de Presidència cessat per la seva aplicació, Jordi Turull, el 155 culmina la reversió de la promesa de la Constitució de 1978 com una eina progressiva de resposta a la voluntat de l'autogovern a ser la principal eina per a combatre de manera extensiva i intensiva aquest autogovern. Constata també que les institucions democràtiques de l'Estat Espanyol no han atorgat cap garantia que permetés a les minories nacionals i a Catalunya defensar-se davant la reversió unilateral que aquest pacte i de l'impacte que ha suposat en el lliure exercici dels seus drets civils i polítics. Tal com va explicitar el Conseller Romeva en la seva compareixença, el 155 ha generat una situació d'empat tècnic, evidenciant que l'Estat Espanyol pot tenir la capacitat d'impedir la creació d'una república catalana, però no té capacitat d'imposar-se a la majoria social republicana i autodeterminista de la societat catalana, i quan no té la capacitat suficient per imposar-se a l'altre la única solució possible és parlar, és dialogar. Per aquests motius considera que:

a. És imprescindible legitimar qualsevol Estat –sigui de nova creació o ja preexistent– en el consentiment i no en la coacció. L'aplicació del 155 marca el punt en què l'Estat Espanyol abandona qualsevol aparença de voler legitimar la seva continuïtat a Catalunya mitjançant el consentiment i sustenta aquesta legitimitat únicament en la seva capacitat de coacció jurídica i violència física contra els seus ciutadans. No hi pot haver una solució al conflicte polític a Catalunya que no estigui basada en el consentiment explícit de la ciutadania de Catalunya. Per aquests motius és imprescindible que l'Estat Espanyol renunciï a basar la seva continuïtat a Catalunya en la coacció jurídica i en l'ús de la violència.

b. Un nou pacte territorial només pot aportar garanties de defensa dels drets civils i polítics si reconeix explícitament el dret a l'autodeterminació i atorga a la Generalitat de Catalunya una veu directa a les institucions Europees que garanteixin el seu lliure exercici. L'ordenament jurídic sorgit de l'aprovació de la Constitució de 1978 ha anat deixant enrere el pacte polític implícit. Del reconeixement de les singularitats nacionals es va passar ràpidament a la homogeneïtzació territorial autonòmica, d'un 155 administratiu per a reconduir polítiques autonòmiques que s'excedissin es va passar a un 155 com una eina per a aturar administracions autonòmiques per motius polítics, de les competències compartides s'ha passat a la lectura extensiva de principis

d'unitat de mercat i doble imposició per a limitar l'acció política de les CCAA, de la inviolabilitat ratificada i neutralitat obligada del cap de l'estat s'ha passat a la impunitat criminal i la interferència política sense retre comptes. De la diversitat d'interpretacions que possibilitaven l'encaix d'un referèndum en l'ordenament jurídic quan l'independentisme era minoritari, s'ha passat a la interpretació monolítica que assimila referèndum amb un «golpe a la democràcia**».** La única garantia possible per a reconèixer la democràcia territorial de l'Estat és el reconeixement explícit i l'exercici del dret a l'autodeterminació.

c. Aquesta involució també ha modificat substancialment el rol del cap de l'Estat. Com ja s'ha exposat prèviament el discurs del 3 d'Octubre de 2017 va suposar un pas imprescindible per emparar i legitimar l'aplicació del 155 i l'aplicació del dret penal de l'enemic contra l'independentisme. Aquesta aplicació no només el situa en contra de l'opinió majoritària a Catalunya a favor d'un referèndum acordat, sinó també en contra més d'una quarta part dels de representants al Congres dels Diputats d'aquell moment que havien manifestat la seva aposta per el diàleg i la eventual consulta. Abandonant completament la mascara de neutralitat amb la que s'havia justificat la monarquia, una intervenció agreujada per la conxorxa de l'establishment per a convertir la inviolabilitat en impunitat criminal. Negant-se a investigar no només les intervencions polítiques de la Monarquia, sinó també les més que acreditades sospites de presumpta corrupció. Sospites accentuades per les investigacions de periodistes suïssos –prou creïbles com per impulsar l'actuació de la Fiscalia de Suïssa– denunciant l'existència d'un fons procedent de les monarquies dels golfs, gestionat per els advocats i assessors fiscals de Luís Bárcenas, i nodrit de comissions procedents de la intermediació de la monarquia per aconseguir negocis per a les grans empreses de l'IBEX. Un fons que aniria a parar a les butxaques de l'actual cap d'Estat Felip VI, en cas de decés del rei emèrit.

Per aquests motius, independentment de la celebració d'un referèndum d'autodeterminació a Catalunya, per salut democràtica, considerem necessària l'abdicació de Felip VI, una investigació exhaustiva sobre les interferències polítiques i la corrupció de la Monarquia Borbònica, i un referèndum sobre monarquia o república a la resta de l'Estat. No es pot consolidar una democràcia de qualitat a l'Estat Espanyol fins que es produeixi un consentiment explícit en l'elecció del cap d'Estat, una tria per separat que es va evitar durant la transició perquè el més possible és que el resultat fos contrari a la Monarquia, tal com va reconèixer el mateix Adolfo Suárez.

d. Aquesta reinterpretació ha estat possible gràcies a les continuïtats institucionals entre el període de dictadura franquista i el posterior a la transició a la judicatura espanyola, així com el projecte explícit del Partit Popular d'intensificar aquestes continuïtats per a tal de garantir una hegemonia conservadora i ultra-nacionalista a l'estament jurídic. Així doncs, lluny d'un equilibri de poders s'ha acabat en un govern dels jutges on aquestes es consideren amb la potestat de subordinar l'activitat política a les seves preferències ideològiques. És imprescindible que qualsevol nou acord territorial basat en el consentiment i no en la coacció jurídica i l'ús de la violència estigui acompanyat d'una reforma profunda de l'estament judicial: l'accés a la carrera judicial, la seva dimensió territorial, els mecanismes d'autogovern, inclosos, que acabi conformant un poder judicial modern, amb un respecte escrupolós a la interpretació i aplicació de les lleis, allunyant de cap tempta-

ció ideològica, i un màxim respecte per la voluntat popular expressada democràticament.

2.2 El Parlament de Catalunya constata que l'aplicació del 155 polític ha implicat una vulneració substancials drets civils i polítics. Tal com Marta Rovira va denunciar en la seva compareixença, des de l'aplicació del 155 sabem que el Regne d'Espanya és absolutament capaç de tot en defensa de la seva unitat nacional, emprant sense escrúpols la maquinària d'estat contra un moviment pacífic i democràtic. I en aquestes condicions, la repressió és un punt de no retorn, perquè no és possible un diàleg honest, sense esborrar el camí de la repressió:

a. L'aplicació del 155 s'ha d'emmarcar dintre de la causa general contra l'independentisme, continuadora de la tradició de les polítiques del dret penal de l'enemic practicades i assajades contra el moviment independentista basc, així com moviments socials vistos amb sospita per l'Estat per la seva capacitat de transformació i amenaça als interessos de l'establishment. El 155 va ser instrumental per a donar peu de sortida a la persecució judicial del Govern de la Generalitat, que va resultar en el seu empresonament i exili. No obstant aquesta persecució es només la punta de l'iceberg d'una causa general que afecta a centenars quan no milers de persones: des de alts càrrecs de la Generalitat fins a ciutadans anònims, que veuen vulnerats els seus drets civils i polítics. Aquesta vulneració no es podrà reconduir sinó és amb una llei d'amnistia en la qual l'estat reconegui els seus abusos i repari les víctimes d'aquesta Causa General, incloent l'alliberament dels presos i preses polítics i el retorn d'exiliats i exiliades. Una Llei d'Amnistia aplicada de forma col·lectiva per reconduir aquesta Causa general que inclogui l'alliberament dels presos i preses polítiques, el retorn d'exiliats i exiliades i l'absolució dels i les encausades i que reconegui que s'ha perseguit jurídicament de forma injusta una ideologia política posant per davant dels drets i llibertats de la ciutadania la unitat d'Espanya.

b. L'amnistia és un mecanisme internacionalment reconegut per a redreçar una injustícia per part de l'Estat. Una mesura que s'aplica de forma col·lectiva, no a una persona sinó a una causa, reconeixent que els condemnats i encausats ho són de forma injusta per la seva activitat política. L'Amnistia és l'únic mecanisme legal que permet la transició d'una situació d'excepció i persecució penal a una situació de diàleg i democràcia. A diferència de les altres alternatives, com l'indult o les modificacions legals ad hoc, l'amnistia és un mecanisme de reparació col·lectiva, no una mesura de gràcia personal. És la millor mesura per a corregir l'excepcionalitat i l'arbitrarietat que han marcat els procediments jurídics contra l'independentisme català. L'Amnistia no és un objectiu, sinó un prerequisit per la resolució del conflicte democràtic, perquè és el mecanisme que ens permet precisament esborrar el camí de la repressió i possibilitat un diàleg honest per a resoldre el conflicte polític.

c. L'aplicació del 155 va vulnerar els drets democràtics del conjunt de la ciutadania de Catalunya. En primer lloc amb la destitució del Govern i la dissolució del Parlament. En segon lloc usurpant la potestat única del President de la Generalitat, derivada de la seva legitimitat parlamentària, per a convocar eleccions. En tercer lloc empresonant o forçant a l'exili a diversos diputades i diputats mitjançant una revisió de mesures cautelars que només s'explica per la seva activitat política en el si del Parlament de Catalunya durant la XII legislatura i –en concret– per la voluntat d'impedir l'accés a la

presidència, perfectament constitucional i legal però políticament inoportú per a el Govern de l'Estat, del llavors diputat Jordi Turull i Negre. Finalment, bloquejant també el nomenament de Consellers i Conselleres del Govern de la Generalitat. Fets que constitueixen un dany irreparable a la ciutadania de Catalunya i una perversió del dret a la participació política i al sufragi tant actiu com passiu.

d. L'actuació concertada de l'executiu i els diferents estaments del poder judicial per a fer prevaldre la raó d'Estat sobre el respecte als drets civils i polítics de la ciutadania de Catalunya, mostren que només l'accés a la justícia Europea i Internacional pot aportar una mesura raonable d'imparcialitat. Per aquests motius el Parlament de Catalunya considera necessari que finalitzin les maniobres judicials que només tenen com objectiu dilatar l'accés a la Justícia Europea de les preses i presos encausats per l'1 d'Octubre i que els recursos - siguin resolts de forma immediata. I només en aquest sentit es pot interpretar l'acceptació en tromba dels recursos interposats pels presos i preses polítiques i les injustificables dilacions en les seves resolucions per ajornar l'accés a la instància continental.

e. L'aplicació del 155 va suposar un canvi d'orientació del model de la gestió de l'ordre públic, allunyant-se del model respectuós amb els drets civils i polítics dibuixat a les conclusions de la comissió d'estudi sobre models de seguretat i ordre públic del Parlament de Catalunya. Els ciutadans de Catalunya i aquells que han exercit el seu dret de protesta en particular, han estat testimonis directes d'aquest retrocés democràtic, que es tradueix en la utilització de pràctiques, tàctiques i elements que havien estat abolits en el nostre país fruit d'un ample consens polític que només és possible qualificar com un avenç en l'àmbit dels drets humans. Així com altres departaments han revertit l'impacte polític del 155, l'actual conselleria d'Interior no ha actuat sempre en la mateixa línia. El Parlament de Catalunya considera imprescindible que el departament d'interior retorni a el model d'ordre públic previ a el 155, esbossat a les conclusions de la comissió d'estudi sobre models de seguretat i ordre públic.

2.3 El Parlament de Catalunya de Catalunya constata l'impacte econòmic que l'aplicació de l'article 155 ha comportat als ciutadans, les institucions i el teixit econòmic de Catalunya:

a. L'impacte econòmic del 155 va més enllà de la seva estricta aplicació i l'hem de contextualitzar en una estratègia de guerra bruta econòmica de l'Estat vers Catalunya, que inclou les pressions de l'Estat per a que empreses ubicades a Catalunya marxessin fora de Catalunya, la utilització discrecional dels fons i reserves bancaries de l'estat i els seus organismes autònoms i empreses públiques per a exercir aquesta pressió i la legislació ad-hoc orientada a facilitar el trasllat de seus socials d'empreses domiciliades a Catalunya.

b. L'utilització dels fons bancaris de l'Estat per a promoure una retirada massiva de dipòsits en entitats bancàries i financeres ubicades a Catalunya es especialment greu. Donat que s'incorria en el risc de provocar un pànic bancari descontrolat, sense oblidar el perjudici patit per accionistes que van veure compromeses les seves inversiones per una actuació de l'estat intrusiva en les cotitzacions d'una munió d'empreses cotitzades. En aquests moments, el llavors Ministre d'Economia, Luis de Guindos, és Vicepresident del Banc Central Europeu, amb responsabilitat sobre la política monetària de l'Euro-

zona. Un càrrec que és incompatible amb la seva actuació irresponsable durant l'octubre 2017, arriscant un pànic bancari que desestabilitzes dues de les principals entitats financeres de l'Estat Espanyol.

c. El Reial Decreto Llei 15/2017, de 6 d'Octubre, de mesures urgents en matèria de mobilitat d'operadors econòmics, és un exemple de legislació realitzada ad hoc amb la intenció ulterior de perjudicar el bon funcionament econòmic de Catalunya. Un Reial Decret que, tal com apunten informacions periodístiques, i va confirmar en seu parlamentària el President del consell d'administració de Caixabank, Jordi Gual Solé, es va negociar directament entre la cúpula de CaixaBank i el cap de Gabinet de Mariano Rajoy, Jorge Moragas, per a tal de facilitar els canvis de seus socials sense sotmetre'ls a votació dels accionistes. Com a mostra de submissió, el suport a la política del Govern espanyol es va ampliar al trasllat de les participades industrials i asseguradores de tals entitats, així com a l'emissió de comunicats de recolzament a les mesures del Govern de l'estat, des de les confederacions bancàries presidides per dirigents bancaris catalans, com ara Isidre Fainé, com a president de la Confederación Española de Cajas de Ahorro (CECA), o les manifestacions públiques del President del Banc de Sabadell, senyor Josep Oliu Creus. Per aquest motius es considera imprescindible la derogació d'aquest Reial Decret Llei 15/2017. I es fa una crida a les empreses que no ho hagin fet a ratificar les decisions preses per els consells de direcció en les assemblees d'accionistes pertinents.

d. El Comissionat per a el desenvolupament de l'autogovern ha xifrat en 1.800 M€ l'impacte econòmic del 155. Un impacte econòmic que, tal com han denunciat les mateixes entitats va suposar un xoc important per les entitats socials que va afectar principalment als segments més vulnerables de la ciutadania. El Govern de l'Estat no ha reconegut, ni reparat aquest impacte. Per aquests motius el Parlament insta a el Govern de la Generalitat a exigir a el Govern de l'Estat la reparació de l'impacte econòmic del 155, en forma d'un fons extraordinari de 1.8000 M€, com a reconeixement i reparació econòmica de l'impacte

e. El 155 va venir precedit per la intervenció econòmica de la Generalitat de Catalunya, fent un us extensiu de la llei d'estabilitat pressupostaria. Començant per una intervenció arbitrària el 2015 que han mantingut tant els Governs del PP, com del PSOE. El Parlament de Catalunya considera que és imprescindible deixar sense efecte aquesta intervenció, encara més en un context en el que les regles d'estabilitat pressupostària Europees resten suspeses a tots els efectes.

V. Conclusions i recomanacions

Tal com consta a la placa de la plaça de l'U d'Octubre de 2017 de Girona, en paraules sàvies del filòsof Xavier Antich, «només hi ha una cosa pitjor que l'oblit: no saber que s'oblida».

Aquestes conclusions tenen per objectiu donar a conèixer els danys del 155 perquè ningú no pugui dir un dia que no sabia que ho oblidava.

1

Un context de repressió, amb el Govern empresonat o a l'exili, i en ple judici als presos polítics

1.1. El Ple del Parlament de Catalunya el 4 de juliol de 2018 va aprovar la creació d'una comissió d'investigació sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya, amb l'objectiu d'analitzar el context polític en què es va aprovar, la seva legalitat i constitucionalitat i els danys que va produir al conjunt de la societat catalana i, concretament, sobre els diversos actors polítics, econòmics i socials.

1.2. Les conclusions a les quals es pot arribar sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola són el resultat de l'anàlisi de les múltiples compareixences en seu parlamentària de testimonis i experts, que per mitjà de llurs consideracions han permès posar negre sobre blanc aquest capítol de la història recent de Catalunya.

1.3. La creació de la comissió d'investigació va comptar amb el suport del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya i del Grup Parlamentari Republicà, a més dels vots del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem i el Subgrup Parlamentari de la CUP - Crida Constituent. La votació va rebre els vots en contra dels grups parlamentaris de Ciutadans i dels Socialistes i Units per Avançar, i del subgrup del Partit Popular de Catalunya. En total, setanta-cinc vots a favor i cinquanta-set en contra.

1.4. Durant el desenvolupament de les sessions de la comissió, les compareixences han comptat amb la participació activa del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, del Grup Parlamentari Republicà, del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem i del Subgrup Parlamentari de la CUP - Crida Constituent. Per contra, no hi han participat el Grup Parlamentari de Ciutadans, el Grup Parlamentari dels Socialistes i Units per Avançar ni el Grup Parlamentari del Partit Popular. El Grup Parlamentari dels Socialistes i Units per Avançar, curiosament, només ha assistit a una sessió de la comissió, la de la compareixença de l'expresident i senador José Montilla –del seu partit–, i el Grup Parlamentari de Ciutadans només ha assistit a la compareixença del vicepresident Oriol Junqueras. Aquests tres grups, doncs, han menystingut els treballs de la comissió d'investigació i han desaprofitat l'oportunitat d'acreditar llurs posicionaments i desmentir els danys que s'han acreditat.

1.5. El transcurs de les sessions de la comissió s'ha produït en un context marcat per la repressió, en què el Govern de la Generalitat que va organitzar el referèndum de l'1 d'octubre de 2017 es trobava empresonat o a l'exili.

1.6. Durant el desenvolupament de la comissió s'ha produït el judici i la sentència del Tribunal Suprem, i s'està duent a terme el judici a la cúpula dels Mossos d'Esquadra, a més d'altres múltiples procediments judicials.

1.7. Per tant, el desenvolupament de la comissió no es pot deslligar del context polític i judicial de repressió, i aquest fet ha incidit en la llibertat d'expressió dels compareixents o ha interferit en les compareixences, com és el cas de la negativa del Tribunal Suprem a la compareixença dels presos polítics abans i durant el judici.

1.8. Per això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que els treballs de la comissió s'han dut a terme en un context polític i judicial de repressió, no només marcat pel judici i la sentència del

Tribunal Suprem i l'empresonament de líders independentistes, sinó també pels múltiples procediments judicials i prejudicials que s'han anat obrint i han incidit en el desenvolupament normal dels treballs i en la llibertat d'expressió dels compareixents.

b) Constata que hi ha hagut una actuació impune de l'Estat contra l'independentisme.

c) Reprova l'actitud dels grups parlamentaris que no han participat en els treballs de la comissió, i que van ésser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola, perquè és un menyspreu a les institucions de Catalunya afectades per l'aplicació de l'article 155, que ha comportat una regressió de l'autogovern de Catalunya sense precedents en democràcia.

2

Els ideòlegs del 155 es neguen a comparèixer

2.1. Durant el transcurs de la comissió s'han dut a terme 41 compareixences de les aprovades inicialment en el pla de treball. D'entre els compareixents citats que s'han negat a comparèixer, s'hi poden comptar diverses personalitats de la política de l'Estat espanyol que van tenir un paper rellevant en l'aprovació i el desplegament de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya:

– Mariano Rajoy, expresident del Govern espanyol.

– Soraya Sáenz de Santamaría, exvicepresidenta del Govern espanyol.

– María Dolores de Cospedal, exministra de Defensa.

– Juan Ignacio Zoido, exministre de l'Interior.

– Enric Millo, exdelegat del Govern espanyol a Catalunya.

– Jorge Moragas, excap de gabinet del president del Govern espanyol.

– Roberto Bermúdez de Castro, exsecretari d'Administracions Territorials.

– Juan Antonio Puigserver, exsecretari general tècnic del Ministeri de l'Interior.

– Jaime Alfonsín, cap de la Casa Reial.

– Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona.

– Ignacio Cosidó, senador portaveu del Partit Popular.

– Pío García Escudero, expresident del Senat.

– Pedro Sánchez, actual president del Govern espanyol.

– Carmen Calvo, actual vicepresidenta del Govern espanyol.

2.2. El fet que no hagin comparegut és un exercici de menyspreu a les institucions catalanes i, concretament, al Parlament de Catalunya. Aquest fet, a més, ha limitat els treballs de la comissió.

2.3. La no compareixença d'aquestes persones en la comissió d'investigació del Parlament de Catalunya s'ha emparat en un informe del Consell d'Estat que els n'ha eximit. Una de les compareixents citades que s'han negat a comparèixer, Soraya Sáenz de Santamaría, és alhora membre del Consell d'Estat, la qual cosa posa de manifest la manca d'independència dels poders de l'Estat i demostra una coordinació per a limitar i dificultar la investigació dels efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola.

2.4. En primer terme, les diverses incompareixences han estat motiu d'una nova citació, mentre que la segona incompareixença ha estat notificada al Ministeri Fiscal a l'efecte de substanciar les responsabilitats penals que puguin correspondre a les persones que han declinat comparèixer al Parlament de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 59.3 del Reglament del Parlament: «Si la persona convocada desatén, voluntàriament, el requeriment de comparèixer davant una comissió d'investigació, la Mesa del Parlament n'ha de donar compte al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que hi pugui correspondre. En la notificació inicial, se l'ha d'advertir d'aquesta possible responsabilitat penal». La Fiscalia va arxivar la investigació sobre la incompareixença en la comissió de l'expresident Rajoy i altres excàrrecs, com ara Soraya Sáenz de Santamaría, Dolores de Cospedal, Juan Ignacio Zoido, Enric Millo i Jorge Moragas.

2.5. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata una actitud obstruccionista dels treballs de la comissió per part del Consell d'Estat, que ha justificat i avalat la incompareixença de testimonis que han estat peces clau en la decisió i l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola.

b) Reprova Mariano Rajoy, els membres del seu Govern i el delegat del Govern de l'Estat a Catalunya, Enric Millo, que van ésser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola i es van negar a comparèixer davant la comissió d'investigació, en un exercici de menyspreu a les institucions catalanes i, concretament, al Parlament de Catalunya.

c) Reprova el líder del PSOE i actual president del Govern espanyol, Pedro Sánchez, que va ésser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola i es va negar a comparèixer davant la comissió d'investigació en un exercici de menyspreu a les institucions catalanes i, concretament, al Parlament de Catalunya.

d) Reprova el líder de Ciutadans, Albert Rivera, que va ésser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola.

3

Negativa històrica del Govern espanyol a l'exercici del dret d'autodeterminació de Catalunya

3.1. La intervenció de l'article 155 de la Constitució espanyola no s'entén sense un exercici de context de les relacions entre la Generalitat de Catalunya i el Govern espanyol, tensades al llarg de diversos anys per la negativa per part del Govern de l'Estat de permetre la convocatòria d'un referèndum d'autodeterminació a Catalunya i el convenciment de les autoritats catalanes que la solució al conflicte polític entre Catalunya i l'Estat espanyol passa per a l'exercici d'aquest dret.

3.2. Des de l'any 2012, amb les diverses manifestacions independentistes planificades des de la societat civil organitzada i, d'una manera destacada, per l'Assemblea Nacional Catalana i Òmnium Cultural, les més multitudinàries de la història de Catalunya, la relació entre el Govern de Catalunya i el Govern espanyol ha passat per l'intent d'articular un pacte fiscal semblant al del País Basc; la sol·licitud del traspàs de competències per a celebrar un referèndum al Congrés dels Diputats (els diputats Jordi Turull, Marta Rovira i Joan Herrera van ésser els encarregats de comparèixer al Congrés dels Di-

putats el 8 d'abril de 2014, per a sol·licitar el traspàs de la competència per a convocar un referèndum a Catalunya); l'aprovació de la Llei de consultes populars no referendàries i altres formes de participació ciutadana; i, davant la constant negativa de l'Estat de negociar aquestes propostes, la celebració d'una consulta ciutadana sobre la independència (la consulta sobre el futur polític de Catalunya del 9 de novembre de 2014), precursora del referèndum d'autodeterminació que es va celebrar l'1 d'octubre de 2017, després de la negativa del Govern espanyol de Mariano Rajoy, una vegada més, a negociar un referèndum pactat.

3.3. El referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre de 2017 (que es va veure alterat per l'ús de la força i la violència per part dels cossos i les forces de seguretat de l'Estat) va tenir un resultat final a favor de la independència de Catalunya, amb un 90,18% dels vots, davant d'un 7,83% de vots en contra. El referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre és un mandat polític vigent.

3.4. El Govern del president Carles Puigdemont va decidir suspendre la declaració d'independència per afavorir el diàleg polític entre els dos governs, fins a arribar a declarar-la finalment el 27 d'octubre de 2017, davant la manca de garanties del Govern espanyol de no aplicar l'article 155 de la Constitució, alhora que el Senat espanyol l'aprovava.

3.5. El context polític i la conjuntura social de repressió van significar un punt d'inflexió el 20 de setembre de 2017, pocs dies abans de la celebració del referèndum, quan el jutge titular del jutjat número 13 de Barcelona, Juan Antonio Ramírez Sunyer, va ordenar l'escorcoll de les seus dels departaments de Vicepresidència, Economia i Hisenda, Governació i Administració Pública i Habitatge, Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència, i Treball, Afers Socials i Famílies, a més de les seus de l'Agència Tributària de Catalunya, el Consorci d'Administració Oberta de Catalunya, la Fundació PuntCat, l'Institut Català de Finances i el Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació. A més d'aquests escorcolls, es van practicar catorze detencions.

3.6. La resposta ciutadana va ésser la mobilització pacífica immediata davant les seus escorcollades, i el president Carles Puigdemont i el seu Govern van titllar l'operació de la Policia Nacional i la Guàrdia Civil, anomenada Anubis, d'«estat d'excepció *de facto*».

3.7. La resposta de l'Estat va consistir, per una banda, a controlar la despesa de la Generalitat de Catalunya, intervenint les finances i posant-les sota el control del Ministeri d'Hisenda, i, per una altra banda, a interposar una querella per sedició contra els presidents de l'Assemblea Nacional Catalana i d'Òmnium Cultural, Jordi Sànchez i Jordi Cuixart.

3.8. El 16 d'octubre de 2017, al cap de dues setmanes del referèndum de l'1 d'octubre, la jutgessa de l'Audiència Nacional Carmen Lamela decretava presó provisional sense fiança per a Jordi Sánchez i Jordi Cuixart.

3.9. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata l'existència d'un conflicte polític entre Catalunya i l'Estat espanyol que és conseqüència de la negativa de l'Estat a reconèixer el dret d'autodeterminació de Catalunya.

b) Constata que l'Estat espanyol està obligat pel dret internacional a reconèixer el dret d'autodeterminació.

c) Manifesta que les institucions catalanes han reclamat i impulsat fórmules d'acord amb l'Estat espanyol per a millorar l'autogovern i per a poder exercir el dret a l'autodeterminació, i que han estat sempre rebutjades i menystingudes.

d) Manifesta que les consultes del 9 de novembre de 2014 i de l'1 d'octubre de 2017 han estat fruit de la voluntat del poble de Catalunya d'expressar-se lliurement com a resposta a la intransigència de l'Estat espanyol.

e) Reivindica la vigència del mandat polític que deriva del referèndum de d'autodeterminació de l'1 d'octubre de 2017.

4

La decisió d'intervenir Catalunya amb l'article 155 de la Constitució espanyola estava presa: convocar eleccions o no declarar la independència no n'haurien aturat l'aplicació

4.1. S'ha fet responsable el president Puigdemont i el seu Govern de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola, tot i que en realitat era una decisió presa, com es detallarà a continuació.

4.2. La no declaració d'independència del Parlament de Catalunya o la convocatòria d'eleccions del president Puigdemont no haurien evitat l'aplicació de l'article 155 de la Constitució. Era una decisió política presa, i la interpel·lació al diàleg era enganyosa, falsa.

4.3. El desenvolupament de les sessions de la comissió d'investigació ha estat acompanyat per les incompareixences del president Rajoy o la vicepresidenta Soraya Sáenz de Santamaria o el seu còmplice, el president Sánchez. Tot i això, han aparegut informacions, com el mateix llibre del president Rajoy o altres declaracions, que, conjuntament amb la compareixença del president Puigdemont i la resta del Govern legítim de Catalunya, permeten afirmar que si el president Puigdemont hagués convocat eleccions autonòmiques també s'hauria aplicat l'article 155 de la Constitució. És a dir, la declaració d'independència per part del Parlament de Catalunya no comportava la paralització de la maquinària politicojurídica (Mateo, J. J.; *El País*, 2-9-2015: «El PSOE impulsa un frente contra la reforma constitucional del PP») que s'havia coordinat per a «descabezar el independentismo», de la qual cosa es vantava Soraya Sáenz de Santamaría (*La Vanguardia*, 16-12-2017: «Sáenz de Santamaría presume de haber «descabezado» a ERC y a Junts per Catalunya».).

4.4. Aquesta maquinària s'havia iniciat amb la modificació de la Llei orgànica 2/1979, del 3 d'octubre, del Tribunal Constitucional, per mitjà de la Llei orgànica 15/2015, del 16 d'octubre. La modificació li atorgava poders d'execució de sentències, unes potestats que van ésser criticades pel mateix PSOE, que fins i tot s'havia compromès a derogar la reforma, però finalment no va fer-ho. Aquestes potestats d'execució de sentències han estat clau per a judicialitzar la política i limitar els debats parlamentaris en el Parlament de Catalunya, o en la mateixa execució de l'article 155, en les investidures fallides o en les propostes de resolució que ha aprovat el Parlament de Catalunya i que han estat motiu de requeriment per part del Tribunal Constitucional. En aquests termes, la doctrina constitucionalista va criticar la reforma, i són un *rara avis* amb relació al dret constitucional comparat, per exemple el Bundesverfassungsgericht.

4.5. En aquest sentit, el professor de dret constitucional i exlletrat del Tribunal Constitucional Joaquín Urías afirma, en la seva compareixença, que el requeriment en què s'instava el president Puigdemont i el Govern de la Generalitat a aclarir el sentit de la declaració d'independència no és vàlid perquè no dona l'oportunitat política a Catalunya de saber el compromís del Govern espanyol en no aplicar-lo: «El requerimiento que se hizo, no sé si lo recuerdan ustedes, fue una pregunta al Gobierno de la Generalitat diciéndole: «Aclárenos el sentido de la declaración de independencia, de neutralidad». Eso no es un requerimiento [...]: no lo es materialmente, porque no se le da la oportunidad de decir «si usted hace esto no aplicamos el 155», que es lo que tendría que haber hecho el requerimiento. Y, en vez de eso, se plantea como una discrepancia política –«acláreme»– y un jueguecito político, que, evidentemente, deja de ser excepcional.» (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164). Aquest posicionament també va ésser explícitament argumentat per la compareixença de Francesc Esteve, director del Gabinet Jurídic de la Generalitat (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164).

4.6. Per tant, cap compromís politicojurídic de no aplicar l'article 155 amb la convocatòria d'unes eleccions. En el seu llibre *Una España mejor*, Mariano Rajoy afirma: «no veía ninguna razón para dejar en suspenso una decisión que no era fruto de ningún arrebato, sino consecuencias de semanas de estudio y de muy sólidos argumentos jurídicos y políticos. Antes de llegar a aplicar aquel precepto constitucional nos habíamos cargado de razones y estas no desaparecían por el hecho de que Puigdemont convocara elecciones; la independencia seguía declarada», amb la qual cosa deixa clar la concepció, per part del règim del 1978, dels poders de l'estat del 155 com el braç jurídic per a aturar l'independentisme (*El Nacional*, 30-11-2019: «Rajoy revela que iba a aplicar el 155 aunque Puigdemont convocara elecciones»).

4.7. Com destacava Esteve en la seva compareixença, l'article 155 és «l'última ràtio respecte del protagonisme principal i prevalent que ha de tenir el diàleg i el pacte polític institucional en la resolució de l'eventual crisi constitucional. Per tant, es configura l'aplicació del 155 com a última ràtio; en primer terme ha de prevaldre el diàleg, el pacte polític i institucional» (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164).

4.8. En la resposta del president Puigdemont davant aquest requeriment previ a l'aplicació de l'article 155, la paraula *diàleg* apareixia sis vegades; la paraula *negociació*, dues vegades; i la paraula *acord*, quatre vegades. En canvi, l'escrit del president Rajoy contenia conceptes indeterminats, com ara «liquidar la concordia cívica, imponer un proyecto radical y empobrecedor, grave deterioro de la convivencia, recuperación de la normalidad institucional, fractura e incertidumbre económica».

4.9. Aquesta qüestió no és menor, perquè no es tracta d'un requeriment formal. Era –i és– molt més que un simple tràmit, perquè inicia el procediment d'aplicació de l'article 155, i el que si de cas hauria d'haver estat un instrument per a l'inici del diàleg i, després sí, l'aplicació del 155, no ho va ésser. Es va aplicar l'article 155 sense proporcionalitat ni ponderació, com ho demostra el fet de destituir un govern i dissoldre un parlament, amb convocatòria d'eleccions inclosa. El president Puigdemont va afirmar: «Vaig prendre la decisió de convocar eleccions anticipades si l'Estat acceptava de retirar el 155, de retornar a casa seva els milers de policies enviats per reprimir cata-

lans, si cessava la repressió que havia comportat l'empresonament de Jordi Sànchez i Jordi Cuixart, i si s'aixecava la intervenció a les finances de la Generalitat». Però, pel que fa a les garanties que el president Puigdemont sol·licitava, no consta informació que acrediti que es produïssin. El que sí que és públic és el que va afirmar Xavier Garcia Albiol, alcalde de Badalona: «el artículo 155 ya se ha puesto en marcha y no se puede frenar. Más allá de lo que diga o lo que pueda dejar de decir el president Puigdemont» (*Europa Press*, 23-10-2017: «Albiol dice que el 155 ya no se puede frenar»).

4.10. Aquesta situació de crisi política democràtica no es pot entendre sense el suport explícit prestat al llavors president espanyol, Mariano Rajoy, per qui més endavant l'havia de succeir en el càrrec, Pedro Sánchez, que el va instar a aplicar el 155. Sánchez, segons explica ell mateix en el seu llibre *Manual de resistencia*, i segons recullen diversos mitjans, es va oferir a Rajoy en els termes següents: «Yo le decía: «Oye, aquí está el PSOE». Le invitaba a utilizarnos si lo necesitaba» (*La Vanguardia*, 21-2-2019: «El octubre catalán en 20 fragmentos del libro de Pedro Sánchez»).

4.11. A més, cal sumar-hi altres actors que van participar en negociacions i que no han comparegut davant la Comissió, dels quals s'ignora el paper que hi van tenir, com és el cas del *lehendakari* Iñigo Urkullu o el diputat socialista Miquel Iceta. Sí que consta, arran de la intervenció del president del comitè d'empresa de SEAT, Matías Carnero, que en l'acte de besamans de la Casa Reial del 12 d'octubre de 2017, es comentava què faria SEAT amb la seva seu social a Catalunya: «¿En SEAT qué pasa?» (CIACE, sessió 16, 17 de desembre de 2019).

4.12. Davant la comissió d'investigació, doncs, no han quedat acreditats la voluntat i el compromís reals de diàleg els dies previs a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució, per a resoldre políticament el conflicte democràtic existent.

4.13. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 de la Constitució estava predeterminada molt abans del referèndum de l'1 d'octubre de 2017, i que el Govern espanyol no tenia cap voluntat de no aplicar-lo en el cas que el president Puigdemont hagués convocat eleccions.

b) Constata que els dies previs a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució l'Estat espanyol no va tenir cap voluntat de negociació, diàleg i acord.

5

L'aprovació d'urgència al Senat de l'article 155 de la Constitució: un procés irregular, sense garanties i amb vulneració de drets

5.1. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya es va dur a terme amb manca de lleialtat institucional, amb manca de neutralitat i amb vulneració del procediment legalment previst, perquè va comportar una usurpació dels poders de la Generalitat. Amb aquesta intervenció, el Govern espanyol va dur a terme polítiques que anaven en contra dels interessos de la ciutadania de Catalunya, quan el partit del Govern espanyol tenia una representació de només 11 diputats dels 135 del Parlament de Catalunya, i havia obtingut només el 8,49% dels vots en les darreres eleccions.

5.2. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució va provocar una completa indefensió de la Generalitat de Catalunya davant els tribunals, ja que la tramitació de l'article 155 al Senat no es va dur a terme segons el procediment establert, sinó amb arbitrarietats i defectes procedimentals.

5.3. El dia 24 d'octubre de 2017 –tres dies abans que el Senat aprovés l'aplicació a Catalunya de l'article 155 de la Constitució–, el Govern de la Generalitat havia pres l'acord de recórrer contra l'eventual aplicació d'aquest precepte i de sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries.

5.4. El procediment d'aprovació de les mesures sol·licitades pel Govern espanyol al Senat va estar marcat per la vulneració del dret de participació política, que fa que l'aplicació de l'article 155 a Catalunya sigui del tot irregular, tal com han afirmat en les seves compareixences davant la Comissió (CIACE, sessió 17, 21 de gener de 2020) tant Josep Lluís Cleries com Mirella Cortés, senadors tots dos per designació del Parlament de Catalunya.

5.5. D'acord amb llurs testimoniatges, la Mesa del Senat va prendre l'acord de tramitar l'aplicació del 155 sense haver convocat la Junta de Portaveus i, per tant, sense escoltar els grups minoritaris representants dels interessos dels ciutadans de Catalunya, malgrat que el Partit Popular i el Partit Socialista tenien una amplíssima majoria que assegurava l'acord de tramitació.

5.6. Davant d'això, el grup d'Esquerra Republicana al Senat va sol·licitar una reconsideració de l'acord de la Mesa, que no es va resoldre quan es va constituir la Comissió Conjunta de Comunitats Autònomes i Constitucional. En aquesta comissió conjunta no s'hi va deixar participar els senadors designats pel Parlament de Catalunya que no en fossin membres, i tampoc no s'hi va deixar participar Ferran Mascarell, en aquell moment delegat del Govern de la Generalitat de Catalunya a Madrid, malgrat que l'article 189.3 del Reglament del Senat estableix que el president de la comunitat autònoma afectada per la tramitació de l'article 155 pot designar un representant. No s'hi va deixar intervenir el delegat del Govern de la Generalitat, doncs, malgrat que ho van sol·licitar els senadors Cleries, del Partit Demòcrata; Estradé, d'Esquerra Republicana; Guardingo, de Podem, i Bildarratz, del Partit Nacionalista Basc.

5.7. El debat del ple del Senat del dia 27 d'octubre (*Diario de Sesiones del Senado*, núm. 45) es va iniciar sense haver resolt encara la reconsideració presentada pel grup d'Esquerra Republicana, i quan ho va manifestar la portaveu del grup, la senadora Cortés, el president del Senat li va ordenar de seure sense atendre la petició de suspendre el ple perquè els grups poguessin analitzar l'escrit de reconsideració. Així mateix, es va desatendre la sol·licitud de la senadora Cortés de deixar-ne constància en el diari de sessions.

5.8. El mateix dia 27 d'octubre de 2017, quan el debat al Senat sobre l'article 155 encara no s'havia acabat, i per tant encara no s'havia adoptat l'acord, el Gabinet Jurídic de la Generalitat va presentar un recurs davant el Tribunal Constitucional, a les 14.30 h, perquè el registre del Tribunal Constitucional tancava a les 15.00 h i no tornava a obrir fins el dilluns següent, quan era previst que el Govern de la Generalitat ja hauria estat destituït. Aquest recurs fou inadmès el 31 d'octubre, per extemporani, amb la qual cosa es causava una evident indefensió a la Generalitat, de manera deliberada (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164).

5.9. Un cop aprovat l'article 155, en la mateixa línia d'indefensió provocada a la Generalitat de Catalunya, el Tribunal Constitucional va incórrer en denegació de justícia en negar-se a entrar a valorar la constitucionalitat de l'article 155 durant el període d'aplicació, malgrat que s'hi havia interposat dos recursos d'inconstitucionalitat: el recurs interposat pel Grup Parlamentari de Podem al Congrés dels Diputats i el recurs presentat pel mateix Parlament de Catalunya.

5.10. Però el Senat no solament va tenir aquest paper durant el procés de tramitació de l'aplicació de l'article 155, sinó que, a més, la cambra alta va renunciar a exercir una tasca de control durant l'aplicació. El catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona Joan Vintró va definir en la seva compareixença davant la Comissió d'Investigació el paper exercit pel Senat com una «funció purament certificadora» (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144).

5.11. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 ha comportat un ús abusiu i arbitrari de la llei i de la Constitució per part de l'Estat espanyol envers Catalunya i les seves institucions.

b) Constata que l'ús abusiu i arbitrari de la llei va significar una permanent indefensió de les institucions catalanes, perquè se'ls impedia l'accés als tribunals de justícia per defensar els interessos de la Generalitat de Catalunya, amb vulneració dels principis democràtics més bàsics i de l'estat de dret.

c) Reprova l'actitud de Felip VI en tot el procés, des del discurs del 3 d'octubre de 2017, i especialment en l'impuls, l'aprovació i l'aplicació de l'article 155 de la Constitució.

6

Una dissolució del Parlament i una destitució del Govern il·legals per a privar els líders polítics independentistes d'un judici just

6.1. L'article 155 de la Constitució espanyola tenia una funció política: la destitució del Govern i la dissolució del Parlament, que va permetre empresonar la presidenta del Parlament i consellers del Govern i forçar l'exili del president de la Generalitat i d'altres consellers.

6.2. La tramitació de l'article 155, mancada de garanties, i la desproporcionalitat de l'aplicació en tota l'estructura de la Generalitat i el Parlament de Catalunya, només s'expliquen per la voluntat explícita de retirar la immunitat als consellers i als diputats, perquè fossin competents per a jutjar-los a l'Audiència Nacional i el Tribunal Suprem.

6.3. L'article 55 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que el Parlament de Catalunya és inviolable, i l'article 57 estableix que els diputats són inviolables pels vots i les opinions que emetin en exercici del càrrec. Per altra banda, l'Estatut també disposa, a l'article 66, les causes de finiment de la legislatura i, per tant, del mandat dels membres del Parlament. Aquestes causes són l'expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions, la dissolució anticipada del Parlament per decisió del president o presidenta de la Generalitat o el fet que no tingui lloc la investidura en el termini establert. L'Estatut no estableix cap altra causa de finiment de la legislatura i, per tant, de dissolució del Parlament.

6.4. Per altra banda, l'article 67.7 de l'Estatut recull les possibles causes de cessament en el càrrec del president o presidenta de la Generalitat: per renovació del Parlament a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec, i per condemna penal ferma que comporti la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics. Així mateix, l'article 68.4 estableix que el Govern cessa quan ho fa el president o presidenta de la Generalitat.

6.5. L'Estatut, la norma central per mitjà de la qual Catalunya exerceix l'autogovern i s'organitza, en el marc del dret a l'autonomia reconegut per l'article 2 de la Constitució espanyola, no conté cap article que permeti la dissolució del Parlament de Catalunya o la destitució del president o presidenta i els membres del seu Govern en aplicació de l'article 155 per decisió del Senat.

6.6. La dissolució il·legal del Parlament de Catalunya i la destitució del Govern són inconstitucionals, ja que vulneren l'article 23 de la Constitució espanyola, que garanteix el dret a la participació política de la ciutadania, directament o per mitjà de representants. Aquesta vulneració dels drets fonamentals dels catalans fou descrita pel senador Josep Lluís Cleries en la seva compareixença davant la comissió d'investigació (CIACE, sessió 17, 21 de gener de 2020) com una usurpació de la voluntat democràtica de Catalunya, en el sentit que l'article 2.4 de l'Estatut estableix que els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya, i qualsevol altra forma d'organització política que no sigui aquesta és il·legal i il·legítima. També en aquest sentit, el catedràtic Joan Vintró (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144) va considerar, en la seva compareixença, que la dissolució del Parlament per part del Govern espanyol trenca la lògica del sistema autonòmic tal com està configurat per la Constitució, que no conté cap determinació expressa en aquest sentit.

6.7. La consideració jurídica d'il·legal de la dissolució del Parlament de Catalunya i la destitució del Govern, en tant que excedeixen el marc de la Constitució, fa també que la convocatòria de les eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de desembre de 2017 sigui il·legal, ja que només el president de la Generalitat pot signar el decret de convocatòria d'unes eleccions al Parlament, sigui quina sigui, d'entre les esmentades anteriorment, la causa de finiment de la legislatura.

6.8. Cal fer esment també que, arran de l'empresonament de part del Govern de la Generalitat i de la presidenta del Parlament el 2 de novembre de 2017, i de l'exili forçat d'una altra part del Govern i del president Carles Puigdemont, la campanya electoral d'aquestes eleccions es va dur a terme amb candidats de les llistes electorals de Junts per Catalunya i Esquerra Republicana empresonats i a l'exili (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144), i que les llistes electorals no foren impugnades. La repressió exercida per l'Estat espanyol va provocar que candidats que havien estat escollits diputats al Parlament de Catalunya no poguessin exercir llur tasca com a membres del Parlament, de manera que es van vulnerar una vegada més llurs drets fonamentals i el dret a la participació política dels ciutadans que els van atorgar el vot.

6.9. Es pot afirmar, doncs, que la dissolució del Parlament i la destitució del Govern mitjançant l'article 155 és inconstitucional (tal com ho raona el co-

municat conjunt subscrit el 29 d'octubre de 2017 pel Col·lectiu Praga, l'associació Drets, l'associació Servidors Públics de Catalunya i la Societat Catalana d'Estudis Jurídics), i que la motivació rau en la voluntat de retirar la immunitat i l'aforament al president de la Generalitat i als membres del Govern, per poder jutjar-los pels delictes de què se'ls acusava i poder fer al Tribunal Suprem i no pas, tal com estableix l'Estatut, al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

6.10. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que la dissolució del Parlament de Catalunya, la destitució del Govern i la convocatòria d'eleccions foren actuacions totalment desproporcionades, inconstitucionals i il·legals, malgrat la cobertura del Senat i del Tribunal Constitucional, com ho han reconegut prestigiosos juristes en les compareixences davant la Comissió d'Investigació.

b) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 ha significat una usurpació il·legítima de la voluntat popular i democràtica a Catalunya i del principi que els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya.

c) Constata que els resultats de les eleccions del 21 de desembre van suposar, en una mostra d'exercici de sobirania, la legitimació del poble de Catalunya al president de la Generalitat i als membres del Govern destituïts.

d) Constata que el fet que el president Puigdemont i la resta de candidats empresonats o exiliats no poguessin exercir llur tasca com a membres del Parlament va constituir una vulneració dels drets fonamentals de què gaudien com a electes i del dret a la participació política dels ciutadans que els van atorgar el vot.

e) Constata que la voluntat de retirar la immunitat i els aforaments al president de la Generalitat, als membres del Govern, a la presidenta del Parlament i a la Mesa del Parlament, per poder jutjar-los pels delictes de què se'ls acusava i poder fer-ho al Tribunal Suprem i no pas, tal com estableix l'Estatut, al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, fou el motiu pel qual es va dissoldre el Parlament i es va destituir el Govern mitjançant l'article 155.

7

L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola va ésser inconstitucional

7.1. L'Estat espanyol és, constitucionalment, un estat descentralitzat, construït al voltant del principi d'autonomia que reconeix l'article 2 de la Constitució. La intervenció de l'article 155 de la manera que fou aplicat contravé a aquest article, ja que no es va aplicar com un article excepcional i s'ha mantingut durant un temps de més de set mesos, de manera que s'ha convertit en normal el que hauria de ser excepcional i s'ha vulnerat aquest principi d'autonomia, tal com va afirmar davant la Comissió el compareixent Joaquín Urías (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164).

7.2. El professor Urías també afirma que l'aplicació de l'article 155 a Catalunya, a la pràctica, converteix el principi d'unitat de la nació espanyola en un principi prevalent per davant dels altres, com el principi d'autonomia.

7.3. La constitucionalitat de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució des de la perspectiva formal també presenta seriosos dubtes. El primer apartat de l'article 155 estableix el requisit de requeriment previ al president de la co-

munitat autònoma si aquesta incompleix les obligacions que imposen la Constitució i les lleis o actua d'una manera que atempti greument contra l'interès general d'Espanya. Aquest requeriment, doncs, ha de referir-se necessàriament a una obligació de fer o de no fer, però el requeriment enviat pel president espanyol Mariano Rajoy al president Carles Puigdemont demana un aclariment sobre el sentit de la declaració d'independència formulada al Parlament de Catalunya el dia 10 d'octubre de 2017. Al president de la Generalitat li hauria estat impossible de respondre el requeriment de manera que el Govern espanyol no decidís procedir a demanar l'aprovació de l'article 155 al Senat, ja que el requeriment no imposava cap obligació.

7.4. Segons que va expressar Joan Vintró en la seva compareixença davant la comissió d'investigació, el requeriment presentat «tenia una dimensió material molt limitada» (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144) i, a més, presentava importants incoherències entre l'exposició de motius i el text del requeriment. Mentre que l'exposició de motius presentava una llista de suposades il·legalitats perpetrades pel Govern de Catalunya, i dels efectes que havien tingut, per crear una justificació que motivés la necessitat extrema de l'aplicació de l'article 155, el requeriment es limitava a demanar un aclariment sobre la declaració d'independència verbal del 10 d'octubre de 2017 al Parlament de Catalunya. El compareixent Vintró considerava en la seva compareixença que hi havia una manca de coherència en aquest sentit.

7.5. Aquest acte suposa per a la Generalitat de Catalunya una situació de greu indefensió.

7.6. Sobre la pertinència o no del 155 a Catalunya, l'aplicació d'aquest article és del tot impertinent si es comparen les finalitats recollides a l'article 2 del Reial decret 944/2017, del 27 d'octubre, pel qual es designen òrgans i autoritats encarregats de donar compliment a les mesures dirigides al Govern i a l'Administració de la Generalitat de Catalunya (BOE núm. 261, del 28 d'octubre de 2017), i els resultats obtinguts. L'aplicació a Catalunya de l'article 155 de la Constitució no va garantir el funcionament de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, dels organismes i ens que en depenen i de les entitats del sector públic empresarial que hi és vinculat, i de cap manera no es va aplicar amb subjecció als principis de necessitat, proporcionalitat i adequació i amb ple respecte a l'autonomia de Catalunya, ans al contrari.

7.7. Val a dir que l'aplicació de l'article 155 no s'ajusta a la voluntat del constituent durant el tràmit d'elaboració de la Constitució espanyola. Com explica Joan Vintró en un article (*Revista Catalana de Dret Públic*, 2019, número especial: «L'article 155 de la Constitució: configuració jurídica general i aplicació a Catalunya»), el debat a la ponència constitucional versava entorn de la possibilitat de dissolució dels òrgans autonòmics arran d'una esmena presentada per Aliança Popular i una altra de presentada per Unió de Centre Democràtic en aquesta línia, en el cas que aquests «atemptessin contra els interessos d'Espanya». El rebuig d'aquestes esmenes i l'acceptació d'altres esmenes que establien la majoria absoluta al Senat i el requeriment previ com a requisits per a l'aplicació de l'article 155 deixen palesa la voluntat del constituent de no atorgar plens poders a l'Estat per a intervenir les comunitats autònomes. Vintró considera que «la *voluntas legislatoris* expressament manifestada no permet connectar la interpretació de l'article 155 de la Constitució espanyola gaire més enllà de la de l'article 37 de la Llei fonamental de la República Federal d'Alemanya, que, com s'ha assenyalat

anteriorment, no estableix la dissolució de les institucions superiors dels estats federats».

7.8. Vintró, en la seva compareixença davant la comissió, va identificar tres conclusions sobre l'aplicació de l'article 155: que no es va respectar el procediment determinat constitucionalment, ni tampoc el procediment regulat pel Reglament del Senat; que les contundents mesures aprovades no estan expressament determinades constitucionalment, i que és incorrecte l'abast universal de les mesures (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144).

7.9. Pel que fa a aquesta tercera conclusió, Vintró considera que, si bé alguna de les mesures aprovades sí que entrarien dins el que estableix el text constitucional, com la intervenció de l'Administració de la Generalitat i la substitució dels òrgans autonòmics per altres d'estatals, el fet que l'aplicació de l'article 155 fos universal i abastés tots els departaments de la Generalitat és desproporcionat, i manifesta, en la seva compareixença davant la comissió d'investigació, que considera que el caràcter omnicomprensiu de les mesures no s'ajusta als principis de proporcionalitat, necessitat i adequació.

7.10. Es pot afirmar, doncs, que l'aplicació de l'article 155 és inconstitucional també des d'una perspectiva formal.

7.11. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 és també inconstitucional des d'una perspectiva formal, en no respectar el procediment determinat constitucionalment ni tampoc el procediment regulat pel Reglament del Senat.

b) Manifesta que el caràcter omnicomprensiu de les mesures de l'article 155 no s'ajusta als principis de proporcionalitat, necessitat i adequació.

8

Els poders de l'Estat s'uneixen per aturar el procés independentista

8.1. Un altre aspecte controvertit, que només podrà observar-se de suma gravetat des de la perspectiva històrica, va ésser el fet de no respectar els resultats electorals de les eleccions del 21 de desembre de 2017.

8.2. L'aplicació de l'article 155 formava part d'una estratègia entre els poders de l'Estat per a aturar el moviment independentista a Catalunya. Amb la convocatòria de les eleccions del 21 de desembre –com ja s'ha acreditat, de dubtosa legalitat i legitimitat–, amb el govern legítim a la presó, i amb líders de l'ANC i d'Òmnium Cultural a la presó, es pretenia paralitzar aquest moviment i canviar el lideratge polític de les institucions de Catalunya, especialment el Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya.

8.3. La Resolució de la Presidència del Senat del 27 d'octubre de 2017, per la qual es publica l'Acord del Ple del Senat, pel qual s'aproven les mesures requerides pel Govern, a l'empara de l'article 155 de la Constitució (BOE núm. 260, del 27 de octubre de 2017, pàg. 103527 a 103528), estableix expressament en el punt E.9 que les mesures vinculades a l'aplicació de l'article 155 «seran d'aplicació fins a la presa de possessió del nou Govern de la Generalitat, resultant de la celebració de les corresponents eleccions al Parlament de Catalunya». No obstant això, la victòria de l'independentisme a les eleccions del 21 de desembre i la proposta del Parlament de Catalunya a la presidència de la Generalitat de Catalunya, el president Carles Puigde-

mont i Casamajó, trencava amb el que s'havien proposat els poders executiu, legislatiu i judicial de l'Estat: aturar el procés independentista.

8.4. Així, doncs, es va seguir la tramitació parlamentària que va conduir la proposta a la presidència de la Generalitat de Catalunya del president Puigdemont.

8.5. Aquesta proposta a la seva investidura, i la convocatòria d'un ple per a investir-lo, van comportar la irrupció del Tribunal Constitucional, amb l'adopció d'una interlocutòria. Cal recordar que el mateix Consell d'Estat va resoldre –es tracta d'un dictamen preceptiu però no vinculant– que no hi havia fonament per a la impugnació de la proposta de candidat a la presidència del president Puigdemont. És inaudit que el Consell d'Estat emetés un informe contradient les posicions del Govern espanyol. Però també cal advertir, perquè es va acreditar, que el Govern espanyol «va traslladar la seva preocupació a diferents membres del tribunal pel trencament que patiria l'Estat si això passava». «Los ministros, y el propio Rajoy, en primera línea, según fuentes del Ejecutivo, transmitieron a quienes tenían que tomar la decisión la grave situación.» (Resolució de la Presidència del Senat del 27 d'octubre de 2017, per la qual es publica l'Acord del Ple del Senat, pel qual s'aproven les mesures requerides pel Govern, a l'empara de l'article 155 de la Constitució (BOE núm. 260, del 27 d'octubre de 2017, pàg. 103527 a 103528)).

8.6. El segon intent d'investidura es va produir el 12 de març de 2018. El Parlament de Catalunya va proposar com a candidat a la presidència de la Generalitat, de manera solemne, el llavors diputat Jordi Sànchez Picanyol. En aquest cas, el jutge Llarena va impedir-ne l'assistència presencial, amb la conseqüent vulneració del seu dret fonamental a la representació política, perquè en aquell moment no s'havia dictat interlocutòria de processament i, per tant, els drets polítics estaven intactes.

8.7. El tercer intent d'investidura té lloc el 22 de març. El ple d'investidura viu el primer debat d'investidura de Jordi Turull i Negre, conseller legítim i diputat al Parlament Catalunya. Amb caràcter previ, però, quan es coneix la seva candidatura interfereix un altre cop el Tribunal Suprem per mitjà del jutge Llarena, que cita d'ofici els encausats per a la revisió de les mesures cautelars, que estaven complint escrupolosament. En la compareixença, el conseller Turull exposava que el president Rajoy deia als mitjans de comunicació, de manera recurrent: «no puede ser president de la Generalitat nadie que haya sido miembro del Govern Puigdemont», i recordava que ni la Fiscalia ni VOX no havien demanat que tornessin a la presó. El seu empresonament es va produir enmig d'una sessió d'investidura, quan el candidat, igual que altres membres del Govern i la presidenta Forcadell, va acudir al Tribunal per revisar les mesures cautelars, que s'havien complert estrictament, la qual cosa afectava només els polítics independentistes que no havien renunciat a la política activa.

8.8. Això permet tenir dubtes raonables, i més encara davant la incompareixença dels representants del Govern espanyol –com ara la vicepresidenta Soraya Sáenz de Santamaria, amb l'informe previ del Consell d'Estat, del qual forma part–, que no han donat resposta a les preguntes que planteja aquesta situació arbitrària i que va incidir en la possibilitat que el conseller Turull pogués esdevenir el 131è president de la Generalitat de Catalunya.

8.9. El dia 23 de març de 2018, el Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides insta l'Estat espanyol a fer el que calgui per a garantir els drets polítics del diputat Jordi Sànchez, número 2 de Junts per Catalunya i excandidat a la investidura. La resolució de les Nacions Unides respon a una demanda presentada per la defensa de Sànchez, i se li va demanar a l'estat membre que prengués totes les mesures necessàries perquè Jordi Sànchez pogués exercir els seus drets polítics d'acord amb l'article 25 del Conveni. El Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides, d'acord amb l'article 92 de les seves normes de funcionament, va demanar «mesures cautelars» a Espanya, mecanisme previst per les Nacions Unides per a evitar «danys irreparables». L'Estat espanyol no va donar resposta a la Declaració del Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides.

8.10. Un cop investit president de la Generalitat Quim Torra, el Govern de Mariano Rajoy va censurar la composició del Govern de la Generalitat de Catalunya, de tal manera que el DOGC, que estava intervingut pel Govern espanyol per la vigència de l'article 155, no va publicar el decret de nomenament dels consellers Jordi Turull, Josep Rull, Toni Comín i Lluís Puig. Això va ésser declarat inconstitucional a la Sentència 89/2019 del TC (BOE núm. 192, del 12 d'agost de 2019), que resolia els recursos del Parlament de Catalunya i de Podem contra l'article 155, i establia: «la reacción, sin embargo, ante tal eventual publicación no autorizada o prohibida no puede ser, sin daño a la seguridad jurídica (art. 9.3 CE), la de tener por ineficaz la publicación. La publicidad de las normas está expresamente garantizada por el art. 9.3 CE y resulta inseparable de la seguridad jurídica que el propio precepto constitucional preserva».

8.11. Estava més present que mai allò d'allunyar de les institucions de la Generalitat de Catalunya tots els que n'havien format part abans de l'1 d'octubre i que eren els legítims consellers perquè els resultats electorals del 21 de desembre els havia permès de tornar-hi.

8.12. Tota aquesta interferència, censura i alteració dels resultats democràtics no hauria estat possible sense la coordinació del poder judicial i el Govern espanyol amb la cobertura dels efectes de l'aplicació de l'article 155.

8.13. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que no es van respectar els resultats electorals de les eleccions del 21 de desembre de 2017, i que amb interferències governamentals i judicials es va impedir successives investidures de candidats electes, amb la vulneració de llurs drets i dels drets dels electors.

b) Constata que l'Estat espanyol ha fet cas omís del Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides en no permetre la investidura de Jordi Sànchez.

9

Desmantellament de l'estructura política de l'Administració de la Generalitat

9.1. L'article 155 va suprimir l'estructura política el Govern de la Generalitat i de l'Administració de la Generalitat. L'efecte més greu d'aquesta supressió és el cessament del president de la Generalitat, Carles Puigdemont, i dels consellers del seu Govern. Aquest cessament va comportar, a més, la seva substitució per altres persones designades pel Govern espanyol en virtut dels

poders que es va autoatorgar mitjançant el Reial decret 942/2017, del 27 d'octubre (BOE núm. 261, del 28 d'octubre de 2017).

9.2. A més del cessament del president de la Generalitat i el Govern, es van produir altres cessaments que han estat comptabilitzats pel Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern del Departament de la Presidència, Pau Villòria, en el seu informe «155 CE: els efectes de la intervenció de l'Administració general de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155 CE a la Generalitat de Catalunya». El còmput total de persones cessades en aplicació de l'article 155 ascendeix a 234, entre les quals hi havia 33 alts càrrecs, 139 eventuals, 11 laborals d'alta direcció, 50 personal laboral i 1 persona funcionària.

9.3. El còmput dut a terme pel Comissionat, tal com recull el mateix informe, inclou els cessaments a tots els departaments del Govern, el personal del Diplocat i el de les delegacions de la Generalitat de Catalunya a l'estranger.

9.4. A més del cessament de càrrecs del Govern de Catalunya, l'aplicació de l'article 155 va suposar la supressió de determinats òrgans o unitats administratives. Segons recull l'informe del Comissionat, els òrgans que es van suprimir tenien a veure amb la difusió externa, la repercussió internacional, el suport al president i al vicepresident o d'altres relacionats amb el desenvolupament de l'autogovern de Catalunya (Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern. Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya (2018): «155 CE: els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155 CE a la Generalitat de Catalunya»).

9.5. Destaca la supressió del Diplocat, que es detalla a l'apartat de danys en l'esfera exterior, i de les delegacions de la Generalitat a l'exterior. A més d'aquestes, però, van ésser suprimides les oficines del president i del vicepresident de la Generalitat, la Secretaria per al Desenvolupament de l'Autogovern, el Consell Assessor per a la Transició Nacional i la Comissió especial sobre la violació dels drets fonamentals.

9.6. L'informe elaborat pel Comissionat també recull la dificultat que va suposar el fet que alguns organismes, entitats i òrgans col·legiats estiguessin presidits per membres del Govern, titulars dels departaments. Els responsables de convocar les reunions d'aquests organismes estaven cessats, i això va comportar una paralització de llur activitat. És el cas del consell d'administració d'Acció, del consell rector de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, de l'Assemblea Urbana de Catalunya, dels consells de direcció del CatSalut, de la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra la Violència Masclista o del Consell Social de la Llengua Catalana, entre altres.

9.7. Des de l'aspecte de la governança es poden acreditar aquests danys en les polítiques públiques de la Generalitat, que en el cas del Govern i del Parlament suposen també una violació del dret a la participació política que és protegit per la Constitució espanyola i l'Estatut d'autonomia de Catalunya, però també es van produir danys des de la perspectiva de la representació institucional. El cessament dels membres del Govern va provocar que es perdés el paper de representació de la institució de la Generalitat que exerceixen els consellers.

9.8. La Generalitat de Catalunya no va poder participar en diverses reunions, com la del Patronat del Mobile World Congress, tot i haver sol·licitat al Go-

vern espanyol que hi assistís el secretari general del Departament d'Empresa i Coneixement com a representant, segons s'acredita a l'informe del Comissionat. El Ministeri va denegar-ho al·legant que la seva assistència ja assumia tant el rol de l'Administració general de l'Estat com el de la Generalitat. Aquest dany en la representació institucional es va repetir davant la impossibilitat d'assistir a altres reunions, com les del consell interterritorial del Servei Nacional de Salut, a la qual va assistir la ministra de Sanitat, o les missions empresarials exteriors que estaven previstes a països com Ghana o el Marroc.

9.9. Altres danys produïts per l'aplicació de l'article 155 en l'àmbit de la governança i la representació institucional queden recollits a l'informe del Comissionat.

9.10. L'informe del 2018 «Inventari de danys de ServidorsCAT», organització sense ànim de lucre que té com a finalitat contribuir a l'enfortiment i al bon govern de les institucions públiques de Catalunya, defensar els drets i les llibertats de les persones en llurs relacions amb les institucions públiques i promoure les iniciatives necessàries per a l'aprofundiment de l'estat de dret, democràtic i social a Catalunya, també recull els danys provocats per l'aplicació de l'article 155 en aquest àmbit i en la resta.

9.11. És important destacar el paper dels càrrecs del Govern que no van ésser cessats durant l'aplicació de l'article 155, ja que van ésser fonamentals en la continuïtat de la institució de la Generalitat i van actuar de mur contra la intromissió il·legítima i il·legal de l'Administració general de l'Estat dins la institució. Cadascú d'ells sap el paper que va jugar perquè la intervenció de la Generalitat mitjançant l'article 155 no provoqués danys irreparables que amenacessin la continuïtat d'una institució centenària, i perquè l'aplicació de l'article 155 no causés danys encara més grans a la ciutadania. És de justícia un reconeixement de país a la seva tasca impagable.

9.12. Els treballadors públics també van ésser essencials en la garantia dels serveis públics malgrat la intervenció de l'Administració de la Generalitat. També és obligatori fer-los un reconeixement pel paper que van tenir assegurant la continuïtat de la institució de la Generalitat i defensant la legitimitat del Govern del president Carles Puigdemont, organitzant-se al voltant de les associacions en defensa de les institucions catalanes per a canalitzar llurs reivindicacions i fer-se'n ressò.

9.13. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 va ocasionar danys i perjudicis a l'activitat del Govern de la Generalitat i les polítiques públiques que estava executant, més enllà de la seva destitució, amb el cessament de càrrecs, la supressió de determinats òrgans o unitats administratives i la restricció, com a conseqüència, de la representació política i institucional en múltiples àmbits.

b) Manifesta l'agraïment i el reconeixement a la labor dels càrrecs del Govern que no van ésser cessats durant l'aplicació de l'article 155, i que van ésser fonamentals en la continuïtat de la institució de la Generalitat actuant de mur contra la intromissió il·legítima i il·legal de l'Administració general de l'Estat dins la institució.

c) Manifesta l'agraïment i el reconeixement a la labor dels treballadors públics, que van ésser essencials en la garantia dels serveis públics malgrat la

intervenció de l'Administració de la Generalitat, assegurant la continuïtat de la institució de la Generalitat.«

10

La Generalitat es queda sense capacitat per a defensar-se als tribunals

10.1. Les mesures aplicades pel Govern espanyol sobre la Generalitat de Catalunya en virtut de l'acord del Senat pel qual s'aprova l'aplicació de l'article 155 van comportar que la Generalitat quedés mancada de la possibilitat de defensar els seus interessos davant els tribunals. Amb l'entrada en vigor del Reial decret 944/2017, del 27 d'octubre, el Gabinet Jurídic de la Generalitat va passar a dependre del Ministeri de Justícia.

10.2. La primera –i més important– manca de capacitat de defensa dels interessos jurídics de la Generalitat és la impossibilitat d'impugnar l'acord del Senat del 27 d'octubre de 2017, pel qual s'aprovava l'aplicació de l'article 155. El 24 d'octubre de 2017 el Govern de la Generalitat havia pres l'acord de recórrer la seva eventual aplicació, i els advocats de la Generalitat havien preparat el recurs d'inconstitucionalitat. El recurs es va presentar el 27 d'octubre, amb anterioritat a l'aprovació de l'acord del Senat, preveient que el dilluns següent el Govern estaria destituït i no hi hauria opció de presentar-lo, com va assegurar el director del Gabinet Jurídic de la Generalitat, Francesc Esteve, en la seva compareixença davant la comissió d'investigació (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164). El recurs d'inconstitucionalitat va ésser inadmès per extemporani.

10.3. En el cas del litigi per les obres d'art del monestir de Sixena, la Generalitat no va poder interposar accions judicials per aturar l'execució de la sentència que l'obligava a retornar les obres. Tampoc no va poder comparèixer en defensa dels exconsellers Santi Vila i Lluís Puig, ni va poder aturar l'entrada d'agents de la Guàrdia Civil al Museu de Lleida, que van acabar emportant-se les obres d'art en litigi.

10.4. La Generalitat no va poder comparèixer en defensa del dret a la imatge dels docents de l'Institut El Palau, de Sant Andreu de la Barca, acusats d'un delicte d'injúries contra les forces de seguretat de l'Estat, que havien aparegut en diversos mitjans de comunicació juntament amb llurs dades personals.

10.5. El Govern espanyol també va aprofitar la intervenció de la Generalitat mitjançant l'aplicació de l'article 155 perquè la institució formulés una demanda de reintegrament contra el president Artur Mas, la vicepresidenta Joana Ortega i els consellers Irene Rigau i Francesc Homs, per la consulta del 9 de novembre de 2014. Això es va fer tot i que el Gabinet Jurídic de la Generalitat va elaborar un informe en contra, considerant la improcedència de formular la demanda.

10.6. El dany produït per la manca de capacitat de defensa de la Generalitat davant els tribunals queda acreditat a l'informe del Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern (Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern. Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya (2018): «155 CE: els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155 CE a la Generalitat de Catalunya»).

10.7. Per tot això, el Parlament de Catalunya manifesta que l'aplicació de l'article 155 va produir una manca de capacitat de defensa de la Generalitat

davant els tribunals, no només davant l'aprovació mateixa de l'aplicació de l'article 155, sinó en altres casos, com el del litigi per les obres d'art del monestir de Sixena o el dels docents de l'Institut El Palau, de Sant Andreu de la Barca, amb la conseqüent vulneració d'un dret fonamental com és el dret de defensa.

11

Sota vigilància financera i sense poder de decisió sobre el pressupost

11.1. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució sobre l'Administració de la Generalitat també va ocasionar danys de naturalesa diversa, que es poden acreditar amb el recull que se'n va fer a l'informe del Comissionat.

11.2. Per una banda, i amb anterioritat a l'aprovació de les mesures de l'article 155, el Govern espanyol ja havia iniciat algunes mesures que consistien en el control financer de l'Administració de la Generalitat. La intervenció financera va començar amb l'Ordre PRA/686/2017, del 21 de juliol, mitjançant la qual l'estat exigia setmanalment l'elaboració de certificacions als interventors dels departaments i altres responsables que declaressin que no s'estava fent cap despesa relacionada amb la celebració del referèndum de l'1 d'octubre de 2017. Posteriorment, en una segona ordre ministerial, l'Ordre HFP/878/2017, del 15 de setembre, s'imposa una altra obligació que va més enllà de la gestió dels pagaments, amb la introducció de l'obligatorietat d'emetre declaracions responsables a les entitats a les quals no es feia una fiscalització prèvia.

11.3. El 20 de setembre de 2017, el mateix dia que mitjançant l'operació Anubis la Policia Nacional i la Guàrdia Civil van escorcollar diversos departaments del Govern i van detenir diverses persones, es bloqueja la disponibilitat de tots els crèdits pressupostaris que no tinguessin un compromís de despesa acordat prèviament, per mitjà de l'Ordre HFP/886/2017.

11.4. Finalment, el 22 de desembre de 2017, aquesta sí directament derivada de la resolució del Senat que autoritzava el Govern espanyol a desenvolupar les mesures en què consistia l'aplicació de l'article 155, es va dictar una última ordre ministerial, l'Ordre HFP/1281/2017. Aquesta afegia, a més de les obligacions recollides a les ordres dictades amb caràcter previ, que l'interventor general de la Generalitat comuniqués mensualment al Ministeri d'Hisenda les propostes de pagament a creditors amb els quals la Generalitat tingués obligacions de pagament pendents.

11.5. La imposició d'aquestes obligacions va comportar que tota la gestió econòmica de la Generalitat estigués sotmesa a la decisió del Consell de Ministres, el bloqueig dels comptes bancaris de la Generalitat i de tot el seu sector públic i la retenció de la bestreta de recursos propis de la Generalitat, amb el conseqüent pagament de totes les factures per part del Ministeri d'Hisenda.

11.6. El dany produït per l'aplicació de l'article 155 en l'àmbit de la gestió de la Generalitat també té un component de productivitat. Es va produir un augment molt gran de la burocràcia a causa de les obligacions imposades pel Govern espanyol per a tramitar qualsevol assumpte que requerís l'aprovació en el Consell de Ministres.

11.7. Amb tot això, es pot acreditar el dany que comporta la laminació de la capacitat de la Generalitat de decisió sobre l'execució del seu pressupost, i també un dany en termes de productivitat pel compliment de totes les obligacions que imposava el Govern espanyol. La quantificació dels danys produïts a cada departament es troba detallada en l'informe del Comissionat.

11.8. L'impacte econòmic de l'aplicació de l'article 155 en la Generalitat es pot mesurar analitzant els recursos que es van haver de destinar de la mateixa Generalitat per a cobrir les despeses relacionades amb les mesures que recollia l'acord de tramitació de l'article 155. Això és a causa de l'assumpció del pagament d'indemnitzacions per acomiadaments, cancel·lació de contractes de lloguer, hores extraordinàries, adaptació dels sistemes informàtics de la Generalitat als de l'Estat i altres despeses assumides. En total, el Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern ha quantificat en el seu informe el dany econòmic produït per la intervenció de la Generalitat en cent trenta milions d'euros, però es tracta solament de la part del dany econòmic que és possible de comptabilitzar per mitjà de documents comptables.

11.9. Per tot això, el Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155, amb la intervenció financera de la Generalitat de Catalunya, ha comportat a la Generalitat danys econòmics i li ha limitat la capacitat de decisió sobre l'execució del seu pressupost. Alhora, també li ha comportat danys en termes de productivitat, pel compliment de totes les obligacions que imposava el Govern espanyol.

12

Frenada en sec de projectes clau per al futur de la salut pública a Catalunya

12.1. Els danys provocats per la intervenció de l'Estat mitjançant l'article 155 en l'àmbit de la salut es pot abordar des de diferents perspectives.

12.2. Pel que fa a la paralització normativa, el Tribunal Constitucional va admetre a tràmit el recurs d'inconstitucionalitat presentat pel Govern espanyol contra la Llei 9/2017, del 27 de juny, d'universalització de l'assistència sanitària amb càrrec a fons públics per mitjà del Servei Català de la Salut. Amb l'antecedent que el Tribunal Constitucional ja havia declarat inconstitucional el decret llei de regulació de l'atenció sanitària a ciutadans estrangers en situació irregular aprovat per la Generalitat Valenciana (Decret llei 2/2015, del 24 de juliol, del Consell, pel qual es regula l'accés universal a l'atenció sanitària a la Comunitat Valenciana), el Govern va demanar al Tribunal Constitucional la suspensió de la norma catalana.

12.3. En aquest tràmit, el Tribunal Constitucional va suspendre el termini per a presentar al·legacions per part de la Generalitat mentre fos vigent la intervenció de l'article 155, de manera que la Llei va estar suspesa del 28 d'abril al 6 de setembre de 2018. S'estima que la suspensió d'aquesta llei, que regulava l'accés a la sanitat universal per a totes les persones de Catalunya, va afectar 115.000 persones. Fou una suspensió contrària als criteris de l'Organització Mundial de la Salut, segons les declaracions de Josep Vilaplana, president del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya, al diari *El País* (Bouzo Quintans, J.; *El País*, 3-5-2018: «La suspensió de la llei de sanitat universal amenaça 115.000 persones»).

12.4. La intervenció de l'article 155 també va impactar en el decaïment de dues iniciatives legislatives clau per al futur de la salut pública a Catalunya. Per una banda, va decaure la tramitació en lectura única al Parlament de la Llei de creació de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, que s'havia aprovat tot just el dia abans de la intervenció de les institucions catalanes. Aquesta llei era cabdal per al millorament de les polítiques públiques en l'àmbit de la salut, ja que havia de promoure la integració de la perspectiva de gènere, l'equitat i l'abordatge transversal dels determinants de la salut, especialment pel que fa al disseny, la implantació i l'avaluació del Pla interdepartamental i intersectorial de salut pública, amb implicació de tots els departaments del Govern en la promoció de la salut i la prevenció de les malalties. Aquesta llei era necessària i la intervenció de l'article 155 en va posposar més d'un any l'aprovació, amb la pèrdua de temps i oportunitats que això comporta i que ha pogut causar un important impacte negatiu en situacions d'emergència sanitària com la causada per la Covid-19.

12.5. D'altra banda, també va decaure la tramitació de la Llei de creació de l'Agència Catalana de Medicaments i Productes Sanitaris, que ja estava en fase de debat parlamentari d'esmenes a la totalitat. Aquesta llei tenia com a objectiu crear una agència adscrita al Departament de Salut per a vehicular les competències de la Generalitat en assegurar la producció de medicaments i productes sanitaris sota criteris d'eficàcia, qualitat, seguretat clínica, interès públic i estímul de coneixement.

12.6. La intervenció de l'article 155 també va tenir una afectació en la despesa sanitària. Mitjançant l'Ordre HFP/878/2017, del 15 de setembre, es va paralitzar el conveni entre el Departament de Salut, la Generalitat, el Consorci Sanitari de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i l'Agència de Salut Pública de Barcelona, que tenia com a finalitat assegurar el finançament dels serveis de salut pública de Barcelona per al període 2017-2020, amb l'autorització d'una despesa de cinquanta-un milions d'euros.

12.7. També mitjançant aquesta ordre es va paralitzar el Pla integral d'urgències de Catalunya, amb una dotació pressupostària de setze milions d'euros, destinats a dotar de recursos les urgències, sobretot les hospitalàries, per al període d'hivern. Aquest pla preveia la creació d'una nova línia d'atenció de la salut mental vint-i-quatre hores els tres-cents seixanta-cinc dies de l'any, la construcció de nous centres d'urgències d'atenció primària (CUAP) i el desenvolupament de projectes d'atenció telemàtica, entre altres.

12.8. La intervenció de les finances de la Generalitat va provocar la paralització d'expedients que afectaven col·lectius especialment vulnerables, com recull l'informe del Comissionat, destinats a subvencionar la prevenció de patologies en toxicòmans, destinats a la vigilància epidèmica de les infeccions respiratòries agudes, el xarampió, la rubèola i altres, la provisió de tractaments de malalties infeccioses o la prevenció i el control de la tuberculosi. Aquesta paralització va fer perdre els crèdits destinats a l'any 2017, amb un dany irreparable d'aquests col·lectius especialment vulnerables.

12.9. Es pot acreditar el dany que la intervenció de l'article 155 va causar en l'àmbit de la salut, ja que les xifres representen l'afectació negativa directament en les necessitats de les persones. Es tracta de danys greus, sobretot tenint en compte que es tracta de col·lectius especialment vulnerables.

12.10. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 va provocar danys en les polítiques públiques de salut en diversos àmbits, tant legislatius, com en l'afectació de polítiques de salut previstes o en curs.

b) Constata que la intervenció de l'article 155 va causar danys directes en les necessitats de les persones i, especialment, dels col·lectius vulnerables.

13

L'article 155 empresarial: objectiu, desestabilitzar l'economia catalana

13.1. La intervenció de l'Estat a Catalunya després de l'1 d'octubre no només va provocar danys per l'aplicació directa de l'article 155. Abans d'aprovar la tramitació de l'article 155 l'Estat va dur a terme altres maniobres per provocar un impacte social a Catalunya que creés un clima generalitzat de catàstrofe econòmica, i així obligar les grans empreses a traslladar llur seu social a altres punts del territori de l'Estat.

13.2. L'instrument legal que va utilitzar el Govern espanyol per a poder-ho fer va ésser el Reial decret llei 15/2017, del 6 d'octubre, de mesures econòmiques urgents en matèria de mobilitat d'operadors econòmics dins del territori nacional (BOE núm. 242, del 7 d'octubre de 2017, pag. 97565 a 97567). Aquesta norma fonamenta la seva extraordinària i urgent necessitat a «garantir la plena vigència del principi de llibertat d'empresa consagrat a l'article 38 de la Constitució i respectar la prohibició d'adoptar mesures que obstaculitzin l'establiment d'operadors econòmics prevista a l'article 139 de la Constitució». El text del Reial decret llei permet a les societats que es regeixen pel Reial decret legislatiu 1/2010, del 2 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de societats de capital, poder fer un trasllat de la seva seu social si així ho acorda el seu òrgan d'administració, salvant la necessitat que ho faci un acord de la junta general d'accionistes.

13.3. Aquest canvi legislatiu, aprovat al cap de cinc dies de la celebració del referèndum de l'1 d'octubre de 2017, i al cap de dos dies de la vaga general del 3 d'octubre, volia fomentar i facilitar la fuga de seus socials d'empreses del territori de Catalunya.

13.4. Abans de l'aprovació del Reial decret llei ja havia traslladat la seu social el Banc de Sabadell, que podia fer-ho ja que la seva normativa interna li ho permetia. Després de l'entrada en vigor del Reial decret llei van fer-ho també altres grans empreses, com CaixaBank i la resta del seu grup empresarial: La Caixa, Criteria, Aigües de Barcelona i Cellnex. També van fer-ho altres grans empreses, com Abertis, Banco Mediolanum, Colonial, Grupo Planeta, Catalana Occident, Axa, Cordorniu, Hotusa o Fichet, entre altres.

13.5. Diversos mitjans de comunicació afirmen que es van produir pressions, a causa del gran interès a l'aparell de l'Estat per la reacció de les grans empreses catalanes al resultat del referèndum i a la vaga general, perquè es produïssin els trasllats de seus socials fora de Catalunya. S'apunta fins i tot a la persona del rei d'Espanya com a protagonista de diverses trucades per a traslladar aquesta pressió a les empreses. Les pressions que es van dur a terme en els dies posteriors a la celebració del referèndum es poden acreditar amb el testimoni de Matías Carnero, president del comitè d'empresa de SEAT. Segons el que Carnero afirma a la seva compareixença davant la comissió

d'investigació, durant l'acte del besamans del rei, en la celebració del 12 d'octubre a Madrid, es comentava i es preguntava quina era la posició de SEAT respecte al procés d'independència de Catalunya i si traslladaria la seva seu o no: «¿En SEAT, qué pasa?».

13.6. Segons afirma Carnero, aquestes pressions es van traslladar a una reunió del comitè de crisi de SEAT que se celebrava a Barcelona a través d'una trucada de telèfon d'una persona que havia estat convidada a l'acte de la Casa Reial, i apunta el nom de Josep Piqué, exministre del Govern de José María Aznar.

13.7. SEAT no va traslladar la seva seu fora del territori català, però van ferho moltes altres empreses. Les pressions exercides per a aconseguir l'objectiu de desestabilitzar l'economia catalana i obligar les empreses catalanes a marxar de Catalunya també es van materialitzar amb una important fuga de dipòsits dels bancs catalans per part de l'Administració general de l'Estat i el seu sector públic empresarial, com RENFE, ADIF, Ports de l'Estat o Ràdio Televisió Espanyola. Aquesta xifra ascendeix a 35.000 milions d'euros, que els diversos representants d'entitats bancàries que han comparegut davant la comissió d'investigació, com Josep Oliu o Isidre Fainé, no han volgut confirmar emparant-se en el secret bancari.

13.8. El dany provocat al teixit empresarial català i que l'han debilitat deliberadament es va produir per aquest efecte «bola de neu» que es va provocar (Àlex Font, Natàlia Vila i Albert Martín; *Diari Ara*, 6-10-2018: «Així va fer l'Estat la guerra econòmica contra Catalunya»). Malgrat això, en cap moment els interessats en provocar el caos empresarial a Catalunya van aconseguir que les empreses que van traslladar la seva seu traslladessin algun dels seus centres de producció. Això és per la tasca duta a terme per l'equip del Departament d'Empresa i Coneixement en tranquil·litzar els empresaris, assegurant-se que l'impacte de la fuga d'empreses no generés un dany també en forma de pèrdua de llocs de treball que hagués generat un impacte molt negatiu en el territori.

13.9. Aquesta normativa encara és vigent.

13.10. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Reprova l'actuació del Govern espanyol del Partit Popular encapçalat per Mariano Rajoy per la voluntat de perjudicar l'economia catalana mitjançant l'aprovació del Reial decret llei 15/2017 per facilitar la fugida d'empreses de Catalunya i perjudicar l'economia catalana.

b) Reprova l'actitud de Felip VI per les actuacions que presumiblement va dur a terme perquè importants empreses desplacessin llurs seus fora de Catalunya.

c) Manifesta l'agraïment a la gran majoria d'empresaris i teixit productiu a Catalunya que, malgrat les pressions, van mantenir la confiança en Catalunya.

14

Els més vulnerables, al descobert

14.1. En l'àmbit de la protecció social, com en l'àmbit de la salut, el dany causat per la intervenció del 155 és ben palpable i es tradueix en un impacte negatiu directe en la vida dels ciutadans i llurs necessitats.

14.2. Una de les qüestions que generen un dany més gran és l'aturada del Pla de millora de la qualitat i sostenibilitat de les residències de gent gran, que havia de permetre la implantació dels concerts socials per a l'any 2018. La intervenció de l'article 155 va paralitzar l'aplicació d'aquest pla.

14.3. La intervenció de les finances de la Generalitat també va tenir un gran impacte en el sistema de protecció social, en l'àmbit del benestar de la ciutadania. Fou molt greu el dany causat pel bloqueig dels fons disponibles al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies per als equipaments de serveis socials i d'acció cívica i comunitària per al pagament de les despeses en efectiu. La quantitat va ser d'uns vuit-cents mil euros, i en moltes ocasions els equipaments d'acció cívica i comunitària, les residències d'atenció a la infància i les residències de gent gran i amb discapacitat es van trobar sense diners.

14.4. A més, també per la intervenció financera de la Generalitat i l'increment de la burocràcia que va comportar, es va ampliar el termini de tramitació dels documents comptables i en alguns casos les persones vulnerables beneficiàries de la prestació de la renda garantida de ciutadania van trigar més a cobrar-la. Fins i tot, en alguns casos, la percepció no es va fer efectiva fins al mes següent.

14.5. Així com el control financer va provocar danys en l'àmbit de la protecció social, també ho va fer la complexa tramitació que establia la nova relació entre l'Administració de la Generalitat i l'Administració general de l'Estat, que va fer bloquejar els crèdits d'algunes partides pressupostàries i va fer impossible l'aprovació d'actuacions pendents.

14.6. Pel que fa a l'àmbit del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, això va provocar l'endarreriment en 395 expedients de contractació i 585 pròrrogues de contractes. Algunes de les contractacions afectades van ésser els contractes i convenis amb les entitats acreditades com a institucions col·laboradores d'integració amiliar, els contractes i convenis amb entitats proveïdores de la xarxa pública de serveis socials, els contractes de neteja d'equipaments cívics o la paralització del contracte programa de benestar social 2016-2019 entre la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona per valor de 52,3 milions d'euros, d'especial rellevància.

14.7. La intervenció del 155 també va tenir un impacte en l'activitat subvencionadora de la Generalitat, i molt especialment en l'àmbit de la protecció social. En aquest àmbit, la paralització de l'acció subvencionadora de l'administració pública és especialment greu i genera un dany irreparable, ja que moltes entitats del tercer sector social depenen completament de les subvencions per a dur a terme llur tasca. Això, en un país com Catalunya, amb un tercer sector social tradicionalment actiu i imprescindible, va provocar danys de gran transcendència.

14.8. Aquest dany es va fer notar especialment en l'àmbit de la joventut i de l'acció cívica i comunitària. Determinades línies de subvencions directament no es van poder ni convocar. Unes altres sí, però van patir retards importants. El resultat és que hi va haver gairebé dotze milions d'euros que van quedar sense poder-se executar.

14.9. Per tot això, el Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155 va provocar danys en les polítiques socials en diversos àmbits, la qual cosa va afectar polítiques socials previstes o en curs, especialment les

dirigides a col·lectius més vulnerables, com el tercer sector o les residències de gent gran.

15

Desballestament de la política exterior

15.1. El 155 va representar el cessament de 234 treballadors públics, entre alts càrrecs (33), personal eventual (139), personal laboral d'alta direcció (11), personal laboral (50) i funcionaris (1). En aquestes xifres hi ha inclòs el personal de les delegacions del Govern a l'exterior i el personal del Diplocat, a part de la resta de personal dels departaments.

15.2. Una de les primeres actuacions de la intervenció de l'Estat fou la supressió dels organismes, unitats administratives i òrgans col·legiats més rellevants relacionats amb tot el que tingués difusió externa, repercussió internacional, de suport al president i al vicepresident del Govern, o estigués relacionat amb el desenvolupament de l'autogovern.

15.3. Pel que fa als efectes de la intervenció de l'Administració general de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155 a la Generalitat de Catalunya, va tenir una especial rellevància la supressió del Diplocat: els treballadors foren acomiadats i indemnitzats i se'n van desmantellar les instal·lacions. El resultat fou que aquest consorci publicoprivat, amb la participació de trentanou patrons, va deixar de promoure la imatge i la reputació de Catalunya a l'exterior.

15.4. Amb la restitució del Govern de la Generalitat es va reiniciar l'activitat del Diplocat. El 25 de juliol de 2018 es va convocar el seu patronat i es van acordar les actuacions que calia dur a terme per a restituir-lo.

15.5. Una altra conseqüència immediata del 155 fou la supressió de totes les delegacions de la Generalitat a l'exterior, que va comportar la pèrdua dels serveis i efectes promocionals que oferien i el desmantellament d'un equip amb experiència i coneixements.

15.6. Amb les dades de què avui disposem, el cost del tancament de les delegacions exteriors supera l'1,3 milions d'euros.

15.7. També es va aturar el Pla de missions empresarials exteriors previst per al 2017, fet que va impedir de subscriure acords per a potenciar relacions comercials de les empreses catalanes a diversos països.

15.8. La destitució del Govern de la Generalitat va tenir conseqüències pel que fa a la representació institucional en diversos organismes, com ara en les reunions del Patronat i comissions del Mobile World Congress, en què no fou permesa l'assistència dels secretaris generals malgrat haver manifestat l'interès a participar-hi.

15.9. En paral·lel a les destitucions i els acomiadaments de personal derivades de l'acció de l'Estat al departament –inclòs el cessament del representant permanent davant la Unió Europea, Amadeu Altafaj–, també es va aturar la concessió de subvencions a les comunitats catalanes a l'exterior.

15.10. En l'àmbit de la memòria històrica, també a càrrec d'Exteriors, el 155 va aturar el programa d'actuacions en fosses de desapareguts de la Guerra Civil i el franquisme i va suspendre els pagaments d'indemnitzacions als expresos polítics d'aquella època.

15.11. A partir de febrer del 2018, el Govern va impulsar la recuperació dels organismes institucionals escapçats per l'aplicació de l'article 155. Es va reactivar immediatament una part de les delegacions a l'estranger que van ésser desmantellades pel Govern espanyol des del moment en què es va aprovar al Senat la intervenció de l'autonomia.

15.12. La idea inicial del Govern, no seguida en tots els casos, era la continuïtat al capdavant de les oficines de representació de la Generalitat. Per aquest motiu, en la «majoria» dels casos els delegats cessats pel Govern espanyol van recuperar la feina.

15.13. Les delegacions que van tancar en virtut del 155 foren les de París, Londres, Berlín, Viena, Washington, Roma, Lisboa i Copenhaguen, i també les obertes en una segona fase. Les sis primeres existien de feia temps, mentre que el Govern havia aprovar al juny de 2015 crear-ne tres de noves, a Lisboa, Rabat i la Ciutat del Vaticà, per bé que solament s'havia impulsat la portuguesa, fins al moment de la intervenció de la Generalitat.

15.14. Així mateix, el conseller d'Afers Exteriors, Raül Romeva –ara empresonat a Lledoners–, va anunciar un any més tard que, a més d'aquestes tres, projectava set delegacions més que s'obririen abans del juny del 2017, tot i que ho condicionava a l'aprovació dels pressupostos del 2016, finalment tombats arran de la manca d'entesa amb la CUP.

15.15. Aquestes noves seus eren a Dinamarca, Polònia, Suïssa, Croàcia, Corea del Sud, Mèxic i l'Argentina. Com que els comptes van caure, el Govern va crear per decret solament les quatre primeres delegacions, a Copenhaguen, Varsòvia, Ginebra i Zagreb, que estaven ja en marxa a finals d'aquella legislatura.

15.16. El Govern defensava, i defensa, tal com va expressar el conseller Romeva en la compareixença davant de la Comissió, que la jurisprudència del Tribunal Constitucional fa que la Generalitat disposi de capacitat de fer política exterior dins les competències autonòmiques. Fins i tot el primer executiu de Pedro Sánchez, que tenia Josep Borrell a la cartera d'Exteriors, va admetre que les delegacions catalanes «no es poden qüestionar» si no superen la Constitució.

15.17. El Govern, en tot cas, tenia previst obrir vuit delegacions més de les que finalment es van inaugurar, cinc de les quals fins i tot havien estat aprovades en el Consell Executiu. Reobrir les dotze delegacions tancades i reprendre les tasques per a obrir les vuit delegacions pendents va esdevenir, per tant, un dels punts de l'acord de legislatura que van perfilar Junts per Catalunya i Esquerra Republicana de Catalunya.

15.18. Per tot això, el Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155 va tenir especial incidència en l'acció exterior de la Generalitat de Catalunya amb el cessament de càrrecs i la supressió del Diplocat i de les delegacions de la Generalitat a l'exterior, atesa la fixació especial del Govern espanyol en aquesta àrea d'actuació de la Generalitat de Catalunya.

16

Danys socials sense possibilitat de reparació

16.1. Hi ha una sèrie de danys causats per la intervenció del 155 que tenen unes característiques determinades que fan que no tinguin possibilitat de reparació. Aquests danys irreparables han estat recollits a l'informe del Co-

missionat. Alguns dels danys tenen un impacte negatiu molt greu, ja que no només són irreparables, sinó que en aquell moment van tenir una afectació directa en les necessitats de determinats col·lectius especialment vulnerables.

16.2. Aquest és el cas del dany causat a la contractació anual de monitors de suport als alumnes amb necessitats educatives especials que tenen a veure amb l'autonomia personal i la regulació de la conducta. A causa de l'alentiment de la burocràcia relacionada amb la contractació no es va poder executar el pressupost destinat a la contractació de més monitors, amb un impacte econòmic de 76.153 €. És una xifra baixa comparada amb la magnitud del pressupost de la Generalitat, però el resultat són les mancances que van patir alguns alumnes que requerien aquesta atenció durant el curs 2017-2018.

16.3. També és un dany sense possibilitat de reparació l'aturada de la convocatòria de divuit beques per a estades a les comunitats catalanes a l'exterior. Les comunitats depenen d'aquestes beques per a tenir un reforç amb tasques administratives i organitzatives. L'aturada de la convocatòria els va manllevar aquest reforç; i als joves, la possibilitat de dur a terme aquestes estades.

16.4. En l'activitat subvencionadora de la Generalitat també hi va haver danys que són irreparables. Destaquen tres subvencions concretes que no es van poder fer efectives per la paralització. Es tracta de les subvencions per al 2018 del Programa de Memòria Democràtica; les subvencions a ens locals de l'Institut Català de les Dones del 2017, i les subvencions a treballs de recerca sobre administració pública del 2017, amb un import de 420.000 euros, 500.000 euros i 70.000 euros, respectivament.

16.5. Finalment, la paralització de la signatura d'acords de col·laboració va afectar l'acord entre el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies amb el 012 per la prestació de serveis d'atenció telefònica sobre la renda garantida de ciutadania.

16.6. Per tot això, el Parlament de Catalunya constata que molts dels danys són difícilment reparables i que molts són intangibles i de difícil quantificació.

17

Repressió política per mitjà dels tribunals i sota el comandament de la monarquia

17.1. Amb l'aplicació del 155, el mateix Estat he fet una esmena a la totalitat dels principis que orientaven l'estat de les autonomies, en convertir el Tribunal Constitucional en l'instrument d'acció política més devastador de les bases que estructuraven l'arquitectura competencial de l'estat autonòmic, amb la invalidació de lleis, decrets, etc. Moltes d'aquestes normes aprovades per àmplies majories del Parlament de Catalunya i amb informes favorables del Consell de Garanties Estatutàries.

17.2. El Tribunal Constitucional ha quedat totalment deslegitimat com a defensor del marc competencial del mateix estat autonòmic. Paradoxalment, es converteix en un tribunal que va contra els fonaments de la Constitució que teòricament ha de defensar.

17.3. Aquesta indefensió del òrgans polítics de Catalunya davant la supèrbia del poder de l'Estat instrumentalitzant el poder judicial, sota el comandament de la monarquia, posa punt i final, de manera definitiva, a la lògica de l'estat autonòmic. Aquesta situació només pot ésser superada des d'una con-

frontació política permanent o des del reconeixement de les mútues sobiranies per a obrir una negociació que cerqui de manera franca vies de solució a un conflicte polític.

17.4. Aquesta situació ha generat unes conseqüències polítiques intangibles, però molt nocives per al funcionament del país en general i de l'Administració catalana en particular, com ara la desprotecció del òrgans polítics de Catalunya i la instauració en l'imaginari col·lectiu d'una doble autoritat política: la del poder de l'Estat envers la dels poders democràtics de Catalunya. Amb aquesta intenció es vol dividir la societat catalana i dificultar processos d'inclusió social.

17.5. També en el marc de les conseqüències polítiques intangibles, es troba l'efecte de la por provocada per la repressió davant qui no obeeix els preceptes que dictamina l'autoritat de l'Estat. Continuem tenint presos polítics, represaliats i exiliats, i el Tribunal Suprem repeteix una vegada i una altra que els presos no poden gaudir de llur dret de permís penitenciari perquè hi ha perill que reiterin. Reiterar què? La defensa de llurs idees polítiques de manera pacífica i democràtica? Doncs sí, aquest és un fet clarissim de la voluntat política de mantenir viva la repressió per a generar por als ciutadans i fer que siguin obedients a les pautes de l'Estat.

17.6. Aquestes també han estat conseqüències polítiques de fons que ha comportat l'aplicació del 155.

17.7. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que amb l'aplicació de l'article 155 i la seva validació per part del Tribunal Constitucional, aquest ha quedat totalment deslegitimat com a defensor del marc competencial del mateix estat autonòmic.

b) Constata una manifesta indefensió del òrgans polítics de Catalunya davant del poder de l'Estat, que instrumentalitza el poder judicial des de les més altes instàncies del Tribunal Constitucional, el Tribunal Suprem, l'Audiència Nacional i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, i des del control de la Fiscalia.

c) Manifesta que l'estat autonòmic ha fracassat i s'ha posat el punt i final definitiu al règim del 78 i a l'estat autonòmic. Aquesta situació només pot ésser superada des d'una confrontació política permanent o des del reconeixement de les mútues sobiranies per a obrir una negociació que cerqui d'una manera franca vies de solució a un conflicte polític.

18

Un cop d'estat dels poders de l'Estat espanyol

18.1. L'aplicació del 155 representa un abans i un després pel que fa a les relacions entre Catalunya i Espanya durant aquest període de vigència del marc constitucional actual. L'aplicació d'aquest article constitucional ha vulnerat l'esperit de la mateixa constitució, tal com han reconegut catedràtics constitucionalistes il·lustres de sensibilitats ideològiques diverses.

18.2. El Govern del president Rajoy, després de negar les peticions de diàleg, activa l'aplicació del 155 i destitueix el president de la Generalitat i els consellers del Govern de la Generalitat, dissol el Parlament i activa el poder judicial en contra dels legítims representants del poble de Catalunya, elegits democràticament. Aquests són posteriorment jutjats per rebel·lió i condem-

nats per sedició, juntament amb els representants de la societat civil de l'ANC i d'Òmnium Cultural.

18.3. D'aquesta manera, l'aplicació del 155 passa a ésser una acció política perfectament assimilable a un cop d'estat executat des dels mateixos aparells de l'Estat.

18.4. La pregunta que ens hem de fer és per què l'Estat espanyol no va reaccionar respectuosament amb les formes democràtiques pròpies de la política a un conflicte polític entre Catalunya i Espanya i, en canvi, decideix vulnerar la seva Constitució i fer ús del poder judicial amb una voluntat clara de càstig i repressió?

18.5. En la resposta a aquesta pregunta es troba la conclusió més monstruosa de tot l'afer del 155 i posa en relleu el motiu pel qual aquest fet marca un abans i un després en la política espanyola: els aparells de l'Estat no volen reconèixer llur realitat d'estat plurinacional i estan disposats a reprimir per la via de la força qualsevol expressió democràtica de les nacions que la componen. Aquesta és la qüestió.

18.6. L'Estat espanyol no ha abandonat la lluita contra la pròpia identitat plurinacional. Al contrari, està decidit a combatre-la anul·lant els drets legítims de la nació catalana. El 155 ha estat l'inici d'una estratègia política que es manté viva, amb presos polítics i exiliats, i amb accions recentralitzadores, com s'ha posat en relleu amb el model de gestió de la crisi de la Covid-19.

18.7. Malgrat això, mai no es podrà asfixiar la veu de la majoria dels ciutadans disposats a defensar els drets i les llibertats des de la convicció que Catalunya és una nació que es vol sobirana i en forma de república.

18.8. És per això que el 155 ens demostra que aquesta voluntat s'ha de defensar davant d'un estat que considera els defensors d'una nació catalana lliure i sobirana com els seus enemics.

18.9. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 fou una acció política perfectament assimilable a un cop d'estat executat des dels mateixos aparells de l'Estat.

b) Constata que els aparells de l'Estat no volen reconèixer llur realitat d'estat plurinacional i estan disposats a reprimir per la via de la força qualsevol expressió democràtica de les nacions que la componen.

19

Més enllà del 155: estat de dret *versus* estat que tira pel dret

El Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 va ser l'instrument jurídic previst en la Constitució que van pactar els poders de l'Estat i que el president Rajoy va executar, amb el suport del rei Felip VI del 3 d'octubre, i la complicitat del PSOE i de Ciutadans, partit que va néixer a Catalunya per a lluitar contra la immersió lingüística i per a frenar l'independentisme.

b) Constata que l'aplicació de l'article 155 ha estat un instrument al servei d'una causa política: posar fi al procés d'independència, posar fi a l'anhel majoritari a Catalunya d'exercir el dret a l'autodeterminació. Malaurada-

ment, la consecució d'aquest objectiu també ha comportat un nou empobriment de la qualitat democràtica de l'Estat.

c) Considera que l'aplicació de l'article 155 esdevé un reflex de la manca de voluntat política de l'Estat espanyol d'assumir la realitat catalana i el repte democràtic que la societat catalana va començar a teixir després de la sentència contra l'Estatut. És una mostra, doncs, de la incapacitat de l'Estat de resoldre amb eines polítiques un conflicte que és, essencialment, polític.

d) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la contradicció d'un Tribunal Constitucional que retalla el text de l'Estatut aprovat pel Parlament i votat en referèndum pel poble de Catalunya, però que sí que empara la dissolució d'aquest Parlament i la destitució del Govern, i s'extralimita en les prerrogatives expressament establertes per la Constitució, sense cap prisma de proporcionalitat o ponderació. Les limitacions de drets sempre són interpretades extensivament i l'atorgament de drets ho és restrictivament, quan afecta els drets nacionals de Catalunya i el repte democràtic que hem plantejat com a societat democràtica adulta.

e) Constata que l'aplicació de l'article 155 és la síntesi d'un sistema judicial criticat per la manca d'independència i el mirall de la injustícia que esdevé justícia quan traspassa les fronteres espanyoles.

f) Considera que l'aplicació de l'article 155 és la constatació que la recentralització de competències no es tradueix en una gestió eficaç i eficient de les polítiques públiques de la Generalitat de Catalunya, especialment de les polítiques de caràcter social. Aquesta resposta a l'empara de l'article 155, com hem vist, va provocar uns greus danys a tots els ciutadans. Des de la salut fins a les polítiques públiques d'ocupació o empresa o al tercer sector; aquests danys, fruit de la manca de neutralitat del Govern espanyol a l'hora d'aplicar-los, no van fer diferències entre ciutadans, a qui es va causar un dany col·lectiu irreparable. De manera concreta, va tenir una afectació punyent en els col·lectius més vulnerables, causant danys d'especial rellevància i importància a les polítiques socials. La centralització de les competències suposa una ineficàcia i una ineficiència en la presa de les decisions polítiques.

g) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 constitueix la resposta política de l'Estat a la voluntat de votar en referèndum i a la incapacitat d'acceptar els resultats democràtics d'uns comicis que, en aquest cas, van facilitar una majoria independentista al Parlament, el qual debat i aprova propostes, amb tota la legitimitat política, que van més enllà de la unitat d'Espanya i de la monarquia espanyola corruptes.

h) Constata que l'aplicació de l'article 155 ha intentat, inútilment, esdevenir el mecanisme per a destruir els lideratges civils i polítics de l'independentisme amb mesures de presó i forçant l'exili. Aquesta voluntat de destruir persisteix quan la Fiscalia s'oposa a la sortida de la presó de Jordi Sànchez perquè «no hi ha una veritable assumpció delictiva» o del conseller Joaquim Forn perquè «*persiste en su ideario independentista*».

i) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la constatació d'un estat caduc, en fallida democràtica, sense capacitat de convèncer, en què l'única proposta és reprimir abans que votar: la repressió com a instrument per a paralitzar l'ànsia de llibertat d'una majoria de catalans i el compromís del dret a l'autodeterminació d'un majoria de la societat catalana. Un estat, en

definitiva, que considera que el seu projecte polític està per sobre dels principis democràtics essencials.

j) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la resposta política a l'únic model d'estat possible a Espanya: l'estat centralitzat en què la unitat d'Espanya està per sobre dels drets a un procés just i a les garanties d'independència d'un poder judicial, en què el Tribunal Suprem o el Tribunal Constitucional demostren la seva polititització davant el procés judicial de l'1 d'octubre. Un poder judicial que persisteix a limitar i retallar el poder executiu i legislatiu catalans.

k) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 fou el mecanisme per a coaccionar les elits econòmiques de Catalunya, i per extensió –i amb un èxit nul– el conjunt del teixit productiu català, perquè traslladessin les seus fora de Catalunya amb una normativa aprovada expressament per a facilitar-ho.

l) Considera que l'aplicació de l'article 155 no té cobertura jurídica fora d'Espanya, perquè no s'ha atorgat cap de les extradicions sol·licitades i és la constatació de la manca de respecte als principis democràtics i als resultats electorals. Una manca de respecte que, més enllà de les fronteres de l'Estat, com s'ha vist en les darreres eleccions europees, el Tribunal de Justícia de la Unió Europea no ha emparat, precisament, per a protegir els drets polítics de tots i cadascun dels catalans com a ciutadans i electors europeus.

m) Constata que l'aplicació de l'article 155 ens presenta la resposta que ara i sempre donarà l'Estat espanyol davant l'exercici del dret l'autodeterminació, un dret conegut i reconegut en la legislació internacional. És la constatació que sense voluntat política i sense respecte a la democràcia no existeix una via diàleg entre Catalunya i Espanya.

n) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és una constatació de la tradició atàvica de l'Estat espanyol de considerar el diàleg com una feblesa i la persecució política com a raó d'Estat. És la mostra fefaent que les crides al diàleg són fermes i determinades des de Catalunya, i falses i inconcretes des dels successius governs de l'Estat.

o) Manifesta que Catalunya no només s'ha d'alliberar d'un estat que li va en contra, sinó que cal bastir una república de drets habitada per dones i homes lliures perquè llurs drets individuals i col·lectius són el fonament principal de l'estat i la mateixa raó d'ésser. En definitiva, un estat que fa de la veu dels votants a les urnes la brúixola principal de la seva acció política.

20

Una falsa normalitat: l'excepcionalitat i la repressió continuen

20.1. Després de l'aixecament formal de l'aplicació de l'article 155 a Catalunya, els poders de l'Estat, amb la col·laboració dels partits antiindependentistes de Catalunya, han intentat imposar un fals relat de normalització de la vida política i social a Catalunya.

20.2. La realitat, però, és molt diferent. Sense que l'article 155 hagi estat vigent, s'han continuat vivint episodis que evidencien que la situació d'excepcionalitat política, social i de drets a Catalunya es manté:

20.2.1. Hi ha hagut una condemna al Govern de Catalunya, processat pel referèndum de l'1 d'octubre de 2017, que vulnera drets i se sosté en raons purament polítiques.

20.2.2. Els polítics catalans exiliats continuen perseguits activament pels poders de l'Estat espanyol.

20.2.3. Desenes de servidors públics estan encausats en diferents instàncies judicials en un intent de continuar criminalitzant el referèndum de l'1 d'octubre.

20.2.4. Les ingerències en la sobirania del Parlament continuen alterant-ne el funcionament. Sense anar més lluny, el president de la Generalitat ha estat inhabilitat com a president a partir de l'actuació d'un òrgan administratiu com és la Junta Electoral Central.

20.2.5. El president de la Generalitat pot ésser inhabilitat pel Tribunal Suprem per una qüestió de dret d'expressió, també a instàncies de denúncies de partits polítics a la Junta Electoral Central.

20.2.6. Els policies i els guàrdies civils que van participar en la repressió dels ciutadans que van anar a votar l'1 d'octubre de 2017 continuen rebent condecoracions i gratificacions.

20.3. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que l'article 155 ha continuat en aplicació *de facto* després del seu aixecament formal, amb atacs reiterats als drets dels catalans i a les institucions de Catalunya i amb el manteniment de persones empresonades.

b) Constata que l'exili ha posat en evidència l'actuació impune de l'Estat espanyol i ha permès la defensa dels drets fonamentals dels exiliats amb majors garanties democràtiques.

c) Constata que la lluita pels drets i les llibertats en el marc d'una Catalunya independent continua tan vigent com necessària.

21

El 155 en el context de la causa general contra l'independentisme

21.1. El Parlament de Catalunya ha denunciat en repetides ocasions l'existència d'una causa general contra l'independentisme, que té com a objectiu desarticular-lo com a moviment civil i polític mitjançant l'aplicació del *lawfare* i el dret penal de l'enemic. Aquesta causa es tradueix en l'acció concertada de múltiples poders de l'Estat: les altes esferes de la judicatura, els principals empresaris dependents i influents en la regulació estatal, els principals mitjans de comunicació i les forces i cossos de seguretat de l'Estat, amb la participació activa dels governs de Mariano Rajoy i de Pedro Sánchez i de les principals forces polítiques estatals.

21.2. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola és un tentacle més d'aquesta causa general, en què, en una acció concertada, els principals partits dinàstics del règim del 78, el Tribunal Constitucional, el Tribunal Suprem, el cap de l'Estat, el president del Govern i els principals actors econòmics van modificar unilateralment el pacte territorial que era implícit en el restabliment de la Generalitat de Catalunya l'any 1977, amb el retorn del president de la Generalitat a l'exili, Josep Tarradellas, i van situar l'activitat política de la Generalitat de Catalunya sota una tutela permanent de l'Estat, sense cap recança per l'impacte en els drets civils i polítics de la ciutadania que aquesta tutela pugui tenir. L'aplicació del 155 va requerir una conjura entre els principals poders de l'Estat: l'executiu ho va proposar i el Senat, que ho va ratificar, es va inhibir de la seva funció fiscalitzadora, funció que

tampoc no va exercir el poder judicial. Una acció concertada i més que presumiblement, atenent la concepció, el desenvolupament i el resultat final, preconcebuda.

21.3. El 155 polític va més enllà de la mera aplicació administrativa d'un precepte constitucional: constitueix una reformulació unilateral de les relacions entre l'Estat i Catalunya, que culmina una deriva recentralitzadora i nacionalista iniciada primerencament durant la majoria absoluta socialista al Govern espanyol encapçalat per Felipe González i per la seva mà dreta, Alfonso Guerra –que dècades després es va encarregar de passar el «ribot» a l'Estatut emanat del Parlament de Catalunya–, amb la promulgació de la LOHPA, la Llei orgànica d'harmonització del procés autonòmic, la, el 30 de juny de 1982, com a resultat de la involució democràtica patida per l'Estat arran del cop d'estat civil, militar i institucional del 23 de febrer de 1981; té la seva continuïtat en els governs de José María Aznar, i que s'estén, tant temporalment com sectorialment, fins als nostres dies. L'impacte del 155 es fa sentir encara avui dia, amb la interferència constant d'òrgans judicials, executius i administratius de l'Estat en les principals institucions de la Generalitat de Catalunya: el Govern i el Parlament. L'impacte sectorial es produeix directament en l'administració i els departaments de la Generalitat, principalment pel que fa a la gestió de la seguretat i del cos de mossos d'esquadra, però també hi ha un impacte econòmic substancial, el que resulta de l'estratègia de guerra bruta econòmica del Govern de l'Estat durant l'octubre del 2017, i finalment cal destacar el que probablement és el més important de tots, l'impacte en el lliure exercici dels drets civils i polítics de la ciutadania de Catalunya.

21.4. El precedent creat amb l'aplicació del 155 també ha impactat en la gestió de l'estat d'alarma, amb una sèrie de mecanismes que en comptes de reflectir el consens territorial del règim del 78 són més propis del projecte autonòmic d'estat unitari *de facto* impulsat durant el mandat de José María Aznar. Així doncs, s'ha primat una concentració jeràrquica, del tot inconstitucional, en tant que no pretenia establir jerarquies, sinó sobiranies compartides, per damunt de la col·laboració horitzontal, absorbint les competències de sanitat de les comunitats autònomes. S'ha primat una gestió militaritzada, en què l'ordre públic es converteix en una excusa per a coartar els drets i les llibertats de la ciutadania, en comptes de buscar l'estratègia per a compatibilitzar l'exercici dels drets i les llibertats amb el compliment de les mesures sanitàries. Fins i tot l'intent de retornar a la província com a unitat central del procés de desconfinament revela una concepció de l'Estat que ja no és que sigui allunyada de models federalitzants, sinó que és aliena al funcionament mateix del denominat «estat de les autonomies». Aquells qui, des de l'afinitat o la discrepància amb l'independentisme, partidaris o no del dret a l'autodeterminació, van mostrar llur temor pel retrocés de les llibertats individuals i col·lectives que suposava l'aplicació de l'article 155, han pogut constatar que per l'Estat espanyol qualsevol pretext és bo per a justificar la involució en aquest àmbit.

22

Irregularitats en el procediment d'aplicació de l'article 155

22.1. Per a l'aplicació de l'article 155 s'ha de seguir un procediment regulat per la Constitució i per l'article 189 del Reglament del Senat. Es tracta d'un

procediment específic amb requisits materials que ha de complir l'acord, pel que fa a la formulació, la tramitació parlamentària, l'adopció i l'aplicació.

22.2. Tal com estableix l'article 155 CE, l'Estat, per a poder aplicar-lo, ha de fer un requeriment al president de la comunitat autònoma i, si el requeriment no és atès, es poden adoptar, amb l'aprovació de la majoria absoluta del Senat, les mesures necessàries per a obligar aquella comunitat autònoma al compliment forçós de les obligacions constitucionals per a protegir l'interès general.

22.3. Sobre el concepte del requeriment, el professor de dret constitucional Joaquín Pablo Urías, exlletrat del Tribunal Constitucional, remarca que ha d'ésser una crida a les autoritats autonòmiques que exposi en què han desobeït l'ordenament jurídic estatal o com han creat un perjudici cap a l'interès general de l'Estat; és a dir que ha de fer expressa referència al punt que s'incompleix. Certament, en contrastar el que va succeir en aquell període històric, i atesa la comunicació adreçada pel Govern espanyol, cal entendre que no hi va haver el requeriment com a tal en la tramitació del 155, cosa que comporta un vici en el procediment d'aplicació de l'article.

22.4. El Govern de l'Estat va efectuar el requeriment al president de Catalunya, que en la resposta al requeriment va demanar una reunió que permetés de resoldre la situació política i de repressió en què es trobava Catalunya; l'Estat va decidir que la resposta no havia estat prou clara pel que fa a la no proclamació de la independència i va demanar que es negués clarament aquest fet; el president, vist aquest nou requeriment, va entendre que l'Estat volia persistir en la repressió i que no estava disposat a dialogar per resoldre el conflicte. Posteriorment, la tramitació de l'aplicació de l'article va seguir endavant i el Consell de Ministres va establir per acord un seguit de mesures que s'havien de sotmetre a l'aprovació del Senat.

22.5. L'execució de l'article només és procedent si es fonamenta en la constatació indubtable que el pressupòsit habilitant exigit per a aplicar-lo s'ha complert efectivament. Tal com determina el Consell de Garanties Estatutàries, no és suficient una presumpció o una interpretació dels escrits de resposta del president, la literalitat i el contingut dels quals no acrediten una realitat substantiva inqüestionable.

22.6. El fet que el Senat aprovés les mesures proposades pel Govern de l'Estat, de caràcter general i indefinit, va comportar que un procediment taxat i regulat coma excepcional es convertís en norma general. El Senat havia de controlar l'aplicació de l'article 155 i, en comptes d'exercir les seves competències de fiscalització i regulació, va donar carta blanca al Govern de l'Estat. Probablement hi va tenir a veure –més enllà de la tradicional unitat de la classe política espanyola, sigui quina en sigui la ideologia, a confrontar els qui qüestionen la unitat de l'Estat– el fet que les majories al Senat corresponien al partit en el govern. El judici de valor del Senat no es va produir després d'un debat seriós i de fons sobre l'organització territorial de l'Estat i sobre el necessari respecte a la diversitat que representa, encara més en una cambra inicialment concebuda amb vocació de representació territorial, sinó que es va convertir en un simple tràmit més, al servei d'una idea preconcebuda i prevalent. Tot això, deixant de banda les irregularitats en la tramitació parlamentària a la cambra alta, irregularitats que foren expressades per diferents senadors compareixents davant la Comissió d'Investigació i que acrediten la ferma voluntat de determinades formacions polítiques i institucions de l'Estat d'assolir un resultat concret dins d'un ter-

mini preestablert, per tal de coincidir temporalment amb la sessió del Parlament de Catalunya del 27 d'octubre de 2017, en què es van votar i aprovar les propostes de resolució que instaven el Govern de la Generalitat a dictar els decrets pertinents per al desenvolupament de la Llei 20/2017, del 8 de setembre, de transitorietat jurídica i fundacional de la República, propostes de resolució que en la part expositiva incorporaven la declaració que una majoria dels diputats van signar a la mateixa seu del Parlament el dia 10 d'octubre de 2017.

22.7. La dicció literal de l'article 155 és el paradigma de la indefinició i la imprecisió, i de resultes d'això no queden determinades les mesures que l'Estat pot adoptar per corregir la hipotètica desviació produïda a conseqüència d'un incompliment. El text només marca la necessitat i la finalitat. Si tenim en compte el caràcter d'*ultima ratio* del precepte, podem entendre que no permet mesures que comportin formalment o materialment la supressió o la suspensió indefinida del règim autonòmic, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera o d'alteració de la titularitat de les competències. Per tant, aquest mecanisme de defensa de l'Estat no legitima el govern estatal a suspendre o dissoldre els òrgans autonòmics, i tampoc no permet la suspensió d'autoritats i d'empleats públics. Com a molt, segons la norma constitucional, se'ls poden adreçar instruccions.

22.8. L'aplicació de l'article tampoc no pot suspendre drets fonamentals. Ha de tenir uns límits marcats: s'han d'identificar i utilitzar les mesures proporcionalment adequades, essencialment de gestió, per tal de posar fi a la hipotètica desobediència o a l'actuació que es consideri que perjudica l'interès general de l'Estat. L'adopció d'aquest tipus de mesures s'ha de fer des d'una interpretació restrictiva i de la forma més respectuosa possible amb el sistema institucional de la comunitat autònoma.

22.9. Com constaten aquestes conclusions, les mesures aplicades no foren proporcionades, van generar grans perjudicis en la gestió de l'Administració pública i, a més, van vulnerar drets fonamentals de la ciutadania.

23

El 155 *de iure* i *de facto*: una mutació constitucional unilateral

23.1. El Parlament de Catalunya ha denunciat en repetides ocasions la reinterpretació unilateral del text constitucional duta a terme per l'Estat, així com la interpretació barroera de tot l'ordenament jurídic per posar-lo al servei de la raó d'estat i en detriment dels drets i les llibertats de la ciutadania. Una estratègia pròpia de la doctrina del dret penal de l'enemic que, a l'Estat espanyol, sota l'excusa inicial de combatre el terrorisme, es va emprar per a combatre el nacionalisme i l'independentisme basc democràtics i s'ha emprat sense cap tipus de límit per a perseguir l'independentisme i el republicanisme català. L'aplicació del 155 no és sinó la màxima expressió d'aquesta doctrina del dret penal de l'enemic portada al terreny constitucional, en un procés en què els suposats garants de l'ordre jurídic s'han inhibit a l'hora d'impedir l'extralimitació en la utilització del 155 i l'abolició de la democràcia territorial a l'Estat espanyol.

23.2. L'acord adoptat per la cambra alta espanyola a proposta del Govern espanyol excedeix de molt l'objecte de l'article 155 de la Constitució espanyola, definit en els debats constituents de la llei suprema de l'ordenament jurídic espanyol.

23.3. En el decurs de les compareixences dels experts jurídics, a les sessions de la Comissió d'Investigació, hi ha hagut consens a situar com a referent, en dret comparat, l'article 37 de la constitució de la República Federal d'Alemanya, la Carta de Bonn, que regula la via coactiva federal davant els incompliments de la legalitat per part dels *Länder* o de les autoritats respectives. Tanmateix, alguns dels compareixents han remarcat que l'acord adoptat pel Senat té més concordança amb allò que defensava en el si dels debats constituents el portaveu d'Aliança Popular, el ministre franquista Manuel Fraga Iribarne, que amb el sentit darrer de l'article com a resultat del consens majoritari al voltant del text constituent.

23.4. Són il·lustratius els vots particulars formulats per Aliança Popular a l'article 144 de l'avantprojecte constitucional, en el si de la Ponència de la Comissió d'Afers Constitucionals i Llibertats Públiques (*Diario de Sesiones del Congreso de los Diputados* número 91, corresponent a la sessió del 16 de juny de 1978), i també el vot particular presentat davant el Ple amb relació al títol VIII del projecte de Constitució (publicat en el *Boletín Oficial de las Cortes* número 121, de l'1 de juliol de 1978), que fou desestimat pel Ple del Congrés en la sessió del 31 d'octubre de 1978 (*Diario de Sesiones* número 130), corresponent a la sessió plenària número 52, que aprovà el text de la Constitució espanyola.

23.5. Val a dir que els termes de l'acord adoptat pel Senat poden ésser terminològicament encara més durs i antidemocràtics que aquells que al seu dia l'exministre franquista va proposar per a incorporar al text constitucional, en tant que la seva proposta era de «suspendre» un o més òrgans de la regió, mentre que l'acord adoptat pel Senat l'octubre de 2017 directament destitueix president de la Generalitat i vicepresident i consellers del Govern de la Generalitat i dissol el Parlamenti n'intervé en les competències i facultats. La concordança rau en el fet que l'acord del Senat incorpora la proposta efectuada per Fraga Iribarne de fixar un termini per a la intervenció, connectada amb una convocatòria electoral. El qui fou ministre del Movimiento, banyista a Palomares, compare de Fidel Castro i fundador del partit polític Aliança Popular, embrió de l'actual Partit Popular, continua essent un referent ideològic per als seus hereus polítics i per a la judicatura espanyola, que n'avala les propostes repressives.

23.6. L'article 155 permet al Govern de l'Estat aplicar un dret d'excepció, amb l'autorització del Senat. Però, tal com es va aplicar, i tal com el va aprovar el Senat, es va canviar *de facto* el mecanisme de control del Senat. No només això, sinó que durant la intervenció va quedar suspès el model territorial establert per la Constitució i es va centralitzar a Madrid la gestió de Catalunya. La Constitució marca un règim, aprovat l'any 1978, i no es pot modificar per via de l'aplicació de l'article 155. Si, a més, es deixa a lliure disposició del Govern espanyol, sense un control específic per part del Senat, es converteix en un article per sotmetre qualsevol govern d'una comunitat autònoma sempre que aparegui una discrepància. I d'això, sense cap dubte, se'n diu inseguretat jurídica i indefensió.

23.7. La consciència plena de la il·legalitat i la irregularitat en el procés d'aprovació i en les circumstàncies d'aplicació de l'article 155 queda acreditada per la voluntat de defugir l'assumpció de les mínimes responsabilitats exigibles a qualsevol representant públic, com són les de donar explicacions davant una cambra legislativa com el Parlament de Catalunya. Emparant-se desvergonyidament en dictàmens del Consell d'Estat fets *ad hoc* per a garan-

tir la impunitat dels perpetradors d'aquest il·lícit constitucional (dictamen número 363/2019, del 25 d'abril de 2019), i amb la complicitat de la fiscalia –la qual, oficialment assabentada per la Mesa del Parlament d'aquesta circumstància, ha fet omissió del seu deure de perseguir l'il·lícit–, personatges de rellevància política en aquest afer com Mariano Rajoy Brey, Soraya Sáenz de Santamaría, María Dolores de Cospedal, Rafael Catalá Polo, Juan Antonio Zoido Álvarez, Josep Enric Millor Rocher, Jorge Moragas Sánchez, Roberto Bermúdez de Castro, Enrique Lasso de la Vega, Juan Antonio Puigserver Martínez, Jaime de Alfonsín Alfonso, Pío García Escudero, Ignacio Cosidó, Pedro Sánchez Pérez-Castejón o Carmen Calvo Poyato, que continuen exercint càrrecs públics o gaudeixen dels beneficis de les portes giratòries que els ha procurat l'*establishment* que han defensat amb llurs actes abjectes, han eludit llur responsabilitat pública de donar explicacions en la seu on rau la sobirania del poble que van trepitjar amb llurs actes. Una nova mostra del menyspreu absolut i la manca de respecte institucional que els dirigents dels diferents governs espanyols i dels principals partits polítics de l'Estat mostren envers les institucions catalanes i, en tant que el representen, envers el poble de Catalunya.

24

El 155 permanent i la tutela judicial de la Generalitat de Catalunya: el Govern

24.1. Amb l'aplicació de l'article 155 es van vulnerar garanties d'assegurament de l'autogovern, com ho és la possibilitat d'interposar recursos d'inconstitucionalitat i conflictes de competències per part del Parlament i el Govern de la Generalitat. Tal com va deixar palès Francesc Esteve i Balagué, director del Gabinet Jurídic de la Generalitat de Catalunya, en la compareixença davant la Comissió, el 155 va comportar la incapacitat de la Generalitat per a defensar els interessos que li són propis, en quedar el mateix Gabinet Jurídic de la Generalitat sota la dependència del Ministeri de Justícia. Això va comportar que la Generalitat no pogués recórrer contra l'acord del Ple del Senat que aprovava les mesures d'intervenció derivades de l'aplicació del 155, de manera que es van haver d'adoptar mesures com l'habilitació d'un període extraordinari per a la formalització de recurs, amb la situació paradoxal que qui comandava el Govern de la Generalitat, per via de l'article 155, i que havia d'exercir el dret a recórrer contra aquell acord, era el mateix govern que n'havia propiciat l'aplicació.

24.2. Aquesta intervenció en l'autogovern de Catalunya provoca una greu vulneració de la tutela judicial efectiva, per tal com altera la possibilitat de la Generalitat de recórrer tant contra les normes amb rang de llei com contra les disposicions estatals de rang inferior que consideri que vulneren les competències determinades per l'Estatut. Durant els set mesos de la intervenció, el Govern de l'Estat va presentar onze recursos d'inconstitucionalitat contra normes catalanes amb rang de llei. Per a evitar una vulneració encara superior de resultes d'aquesta ingerència estatal, el Tribunal Constitucional va suspendre el termini per a la presentació d'al·legacions, en constatar que es produïa un conflicte d'interessos evident.

24.3. En altres jurisdiccions, la Generalitat tampoc no va poder exercir el seu dret a defensa, com per exemple en el cas flagrant de les obres de Sixena, en què, un cop interposat recurs per l'advocat de la Generalitat de Catalunya

contra el trasllat de les 44 obres del Museu de Lleida, el ministre de Cultura del Govern d'Espanya, Íñigo Méndez de Vigo, en tant que titular de la cartera de Cultura del Govern de la Generalitat, va obligar a retirar-lo, com també es va forçar la retirada del recurs en defensa dels docents de l'IES El Palau, de Sant Andreu de la Barca, es va impedir l'oposició a actuacions del Tribunal de Comptes espanyol o es va privar de comparèixer en l'actuació relativa a l'agressió feixista que va tenir lloc al Centre Cultural Llibreria Blanquerna, la Delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya a la capital de l'Estat espanyol.

24.4. Si bé és cert que el Tribunal Constitucional va intervenir per a suspendre el termini, atès el clar conflicte d'interessos, precisament aquest fet també va comportar que el TC no es pronunciés sobre l'aplicació del 155 en temps útil, és a dir, mentre encara estaven en vigor les mesures dictades en aplicació d'aquest article. Per tant, es pot entendre que hi hagué una renúncia explícita del TC a la possibilitat de qüestionar l'aplicació del 155 durant la vigència de la intervenció, de manera que es denegava al Govern de la Generalitat el dret a la tutela judicial efectiva. El que és més sorprenent, més enllà de l'abús flagrant i de la vulneració dels drets de les institucions catalanes, i doncs de la generalitat del poble de Catalunya, és que totes aquestes circumstàncies no hagin despertat cap mena de debat entre els constitucionalistes i representants del poder judicial, a l'hora de qüestionar-se quines reformes haurien de donar resposta a aquest funcionament ineficient del sistema, en termes de garanties i drets. Ans al contrari, tots els posicionaments han estat per a tancar files, amb la voluntat de blindar el sistema, en una nova mostra que, per tots aquests agents i operadors jurídics, la fi justifica els mitjans.

24.5. En tots els onze recursos d'inconstitucionalitat esmentats contra lleis aprovades pel Parlament de Catalunya, el Govern de l'Estat invocà l'article 161.2 CE, que produeix la suspensió automàtica de la vigència de les normes impugnades. Un procediment excepcional va esdevenir així regla general. Durant aquesta suspensió, la Generalitat no va tenir l'oportunitat de presentar al·legacions i no va poder, doncs, demanar l'aixecament de les suspensions, de manera que es va vulnerar de nou, clarament, el dret a la defensa.

24.6. Les decisions que el Govern de l'Estat va anar prenent vulneren un dels principis essencials d'aplicació de l'article, el de transitorietat. Si la presentació d'aquests recursos d'inconstitucionalitat hagués seguit endavant, hauria comportat una greu vulneració de la tutela judicial efectiva, atès que les decisions serien permanents, sense la possibilitat de defensar la postura del govern elegit pels ciutadans de Catalunya.

24.7. La conclusió de tot això és que hi va haver un cop d'estat institucional, promogut per l'executiu central, i emparat pel poder judicial, per a pervertir la norma constitucional i obrar en detriment de les competències i els drets del Govern de la Generalitat i dels seus administrats.

25

El 155 permanent i la tutela judicial de la Generalitat de Catalunya: el Parlament

25.1. L'aplicació de l'article 155 va suposar la suspensió *de facto* de la democràcia parlamentària a Catalunya, en primer lloc, mitjançant la usurpació de la competència exclusiva del president de la Generalitat de convocar elec-

cions. Tal com va expressar el catedràtic de dret constitucional Joan Vintró, i com ja remarquen aquestes conclusions en fer referència als debats constituents que van donar lloc al text de la Constitució espanyola, les mesures greus adoptades l'octubre del 2017 per via del 155, amb la destitució del president de la Generalitat i del vicepresident i els consellers del Govern, i amb la dissolució del Parlament, són mesures que no estan incloses en per la Constitució, que el poder constituent va considerar i va rebutjar de manera expressa i que, a més, afecten drets fonamentals: el dret fonamental a la participació dels ciutadans en els afers públics (23.1 CE) i el dret fonamental d'exercir funcions i càrrecs públics (23.2 CE).

25.2. La usurpació de la competència per a convocar eleccions per part del Govern de l'Estat altera fonamentalment la democràcia parlamentària. Tal com va destacar en la seva compareixença el professor de dret constitucional i exlletrat del Tribunal Constitucional Joaquin Urías, hi ha un nexe democràtic entre la validació electoral i parlamentària del president de la Generalitat i la potestat de la convocatòria electoral. El president de la Generalitat gaudeix d'aquesta prerrogativa com a fruit de la seva legitimat parlamentària i, consegüentment, electoral. Així doncs, en aquesta prerrogativa s'observa una continuïtat entre la legitimitat democràtica sorgida d'una convocatòria electoral i la renovació d'aquesta legitimitat democràtica mitjançant una nova convocatòria electoral. Aquesta continuïtat queda estroncada de forma irreparable quan aquesta prerrogativa és assumida pel Govern de l'Estat, que decideix que pot convocar eleccions segons la seva conveniència, i amb la voluntat gens dissimulada d'alterar al seu gust les majories parlamentàries. Tal com denuncia el professor Urías, això suposa a la pràctica una alteració del repartiment de poders establert per la CE, que hauria de quedar fora del contingut del 155. Tal com apunta el recurs d'inconstitucionalitat presentat pel grup parlamentari de Podem al Congrés dels Diputats, lluny de restablir l'ordre autonòmic, el que es fa és modificar-lo: es crea un nou ordre i se silencia la legitima representació ciutadana.

25.3. Igualment greus són les limitacions imposades a l'activitat ordinària del Parlament de Catalunya, en eliminar-ne la funció de control sobre el poder executiu, és a dir sobre el Consell de Ministres espanyol, que va usurpar les funcions de la Generalitat de Catalunya, i en reduir a la inexistència la separació de poders i la funció de control i impuls de l'executiu. Encara és més greu el fet que aquesta restricció es va mantenir després de les eleccions del 21 de desembre de 2017. L'associació Servidors Públics de Catalunya ha recomptat 319 accions i decisions polítiques preses durant el mandat del 155: 319 accions i decisions que es van prendre sense cap tipus de control i sense estar sotmeses al rendiment de comptes.

25.4. L'assumpció formal pel Senat de les responsabilitats de control de l'aplicació del 155 és una il·lustració clara d'aquesta alteració del repartiment de poders. El control de l'acció política de la Generalitat, així com aquesta mateixa acció política, resten supeditats a una cambra i a un govern controlats pel partit que va obtenir menys vots a les eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de desembre de 2017: el que no poden les urnes, ho pot l'expressió institucionalitzada del *deep state*. Són continuades les referències a la correspondència de l'article 155 de la CE amb l'article 37 de la llei fonamental de Bonn, amb la intenció d'intentar blanquejar l'aplicació del 155 en identificar-lo amb el precepte homòleg de la constitució d'un estat plenament democràtic i descentralitzat. No obstant això, són substancialment dife-

rents els òrgans que han de ratificar-ne l'aplicació: el Senat espanyol i el Bundesrat alemany. Mentre que el Bundesrat és una autèntica cambra de representació territorial, en què el vot està distribuït per estats, el Senat és a la pràctica una cambra que sobrerepresenta els segments més conservadors de l'electorat.

25.5. Aquesta voluntat de censura del debat democràtic no és ja només una anomalia en el funcionament i l'aplicació del 155, sinó que impugna directament la qualitat de la democràcia de l'Estat espanyol. I és encara més greu, perquè aquesta voluntat de control del debat parlamentari precedeix l'aplicació del 155 i s'allarga més enllà. Tal com apunta el catedràtic Vintró, un parlament, per definició, pot discutir el que vulgui, i si aprova lleis contràries a l'ordenament jurídic, els organismes competents les poden suspendre. S'ha situat el Parlament de Catalunya, però, en una situació d'excepcionalitat, començant per la reforma del 2015, en què s'encarrega al Tribunal Constitucional l'execució de les seves pròpies sentències, atribució que el Constitucional fa servir per a desenvolupar una funció inaudita de censura prèvia parlamentària, una censura prèvia que fa servir per a impedir qualsevol debat parlamentari entorn de la convocatòria del referèndum del Primer d'Octubre. Així doncs, no es poden entendre les jornades del 6 i el 7 de setembre si no es té present que el TC havia reduït al mínim la possibilitat del lliure debat parlamentari, amb un objectiu múltiple, però centrat principalment en la llei del referèndum d'autodeterminació de Catalunya i en la llei de transitorietat i fundacional de la República. El debat d'aquestes lleis en el Parlament, lluny de violar els drets d'una part de la ciutadania, és un acte de defensa de la democràcia parlamentària, és a dir del dret a la representació i la participació polítiques del conjunt de la ciutadania, així com de compliment estricte del mandat popular assolit per la majoria, basat en un programa polític mai qüestionat. Un òrgan polític que representa la ciutadania ha de tenir llibertat i autonomia per a tractar qualsevol tema, i la doctrina del TC de limitació *ex ante* del debat parlamentari constitueix un atac a l'autonomia parlamentària i mostra una visió esbiaixada de la separació de poders, més propera a un govern autocràtic dels jutges que no pas a la necessària independència judicial.

25.6. La tensió democràtica que es va produir el 6 i el 7 de setembre de 2017 al Parlament de Catalunya és fruit de la voluntat de defensar l'autonomia i la sobirania de la democràcia parlamentària davant dels qui, dins i fora de la cambra, la volien limitada i subordinada. Així cal explicitar-ho i reconèixer-ho, sense que això sigui incompatible amb entendre la necessitat de més empatia envers les persones que no compartien aquest plantejament, tal com ha reclamat la presidenta Forcadell, i reconèixer el dolor de gent que, no compartint uns plantejaments determinats, va sentir que no se la tenia prou en compte, tal com va explicitar el conseller Raül Romeva en la seva compareixença davant la Comissió.

25.7. En aquest sentit, cal fer un reconeixement exprés a la defensa de la democràcia parlamentària que han dut a terme el president Torrent, en aquesta legislatura, i molt especialment, en la passada legislatura, la presidenta Forcadell, així com els membres de la Mesa del Parlament també encausats per no defallir en la defensa del Parlament de Catalunya com un espai de llibertat en què es pot parlar de tot. L'empresonament de la presidenta Forcadell per haver permès un debat parlamentari és impropi d'un estat que es vulgui considerar una democràcia avançada del segle xxi.

26

L'impacte del 155 en l'Administració de la Generalitat de Catalunya

26.1. L'aplicació del 155 CE va comportar la destitució de 234 treballadors i la supressió d'organismes i unitats administratives, com per exemple el Diplocat, les delegacions del Govern a l'exterior o les oficines del president i del vicepresident, entre d'altres, amb el corresponent cost econòmic per a la Generalitat. La representació institucional va quedar greument afectada, i va quedar anul·lada l'activitat planificadora del Govern, que no va poder aprovar plans directors i estratègics que estaven molt avançats.

26.2. Per altra banda, l'organització i els circuits imposats per l'Administració de l'Estat van comportar una feina suplementària que no aportava cap valor afegit, i les tramitacions dels expedients es van alentir, amb què se'n va comprometre la finalitat. L'aplicació del 155 va afectar greument els ajuts, les subvencions i les beques, va tenir molta repercussió en l'activitat de foment i promoció i va afectar amb intensitat diferent els diversos departaments.

26.3. També van quedar afectats els convenis i acords de col·laboració amb altres institucions, administracions i entitats, a tots els nivells i en tots els àmbits, tant locals, com nacionals com internacionals. Es van haver de paralitzar acords, i el fet que la Generalitat no pogués fer efectives quotes o pagaments compromesos va posar en perill acords de col·laboració amb organismes internacionals.

26.4. La intervenció del 155 fou asimètrica i polititzada. El Govern de l'Estat va nomenar 12 càrrecs i va intervenir d'una manera especialment contundent el Departament d'Afers Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència i el Departament d'Interior. El Departament d'Afers Exteriors no solament va veure desballestada l'estructura de les delegacions del Govern a l'exterior, declarada constitucional pel TC, sinó que va patir la dissolució del Diplocat, de caràcter il·legal, atès que es va fer sense convocar el Patronat, tot i la plena consciència que la Generalitat no té potestat per a dissoldre en solitari el Diplocat. La monitorització dels alts càrrecs que van quedar fou constant, i va incloure la destitució de la directora general d'exteriors, Marina Falcó, per haver permès la intervenció del conseller Lluís Puig en un debat obert a la delegació del Govern català a Brussel·les amb motiu de la diada de Sant Jordi.

26.5. El Departament d'Interior fou l'únic en què es va nomenar un secretari general perquè s'encarregués de la gestió directa del departament, i el nomenament va recaure en Juan Antonio Puigserver, aleshores secretari general tècnic del Ministeri d'Interior estatal. Encara que és difícil trobar testimonis públics de la pressió del ministeri sobre el departament, i en especial sobre el Cos de Mossos d'Esquadra, hi ha un canvi evident de direcció en la gestió de l'ordre públic. Després dels greus incidents provocats per l'actuació dels mossos d'esquadra durant el mandat del conseller Felip Puig, per exemple en els desallotjaments de l'acampada del 15-M o de Can Vies, i arran dels treballs al Parlament de Catalunya de la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses, s'havia evolucionat cap a un model basat en la mediació. La gestió del desallotjament del Banc Expropiat, al barri de Gràcia, la manifestació davant el Departament d'Economia, el 20 de setembre de 2017, o la inter-

venció dels mossos el Primer d'Octubre, en què van tancar més escoles que les forces i cossos de seguretat de l'Estat, i ho van fer sense rastre de violència, són exemples d'aquest model, que sembla haver estat abandonat després del pas del Cos pel 155. Una mostra d'aquest control polític és que, també al Departament d'Interior, igual com al Departament d'Exteriors, es van destituir càrrecs professionals del departament purament per motius de persecució política. En aquest cas, la cap de comunicació del Cos de Mossos d'Esquadra, Patrícia Plaja, de qui és va reconèixer la bona feina durant els atemptats del 17 i 18 d'agost de 2017, fou destituïda com a conseqüència d'un tuit crític sobre la sentència del cas La Manada.

26.6. La consellera de Treball, Afers Socials i Famílies destituïda pel 155, Dolors Bassa, va denunciar en la compareixença davant la Comissió l'impacte que l'aplicació del 155 va tenir en la lluita feminista i en la tasca de la Generalitat de Catalunya per construir una societat més igualitària. En els mesos d'intervenció de la Generalitat, es va paralitzar la tramitació al Parlament de la Llei d'igualtat de tracte i no-discriminació i es va demorar la creació del registre públic dels plans d'igualtat; es va suspendre la campanya «Igualtat als carrers i places», en col·laboració amb la majoria de municipis del país per tal de recuperar la memòria de les dones treballadores; es va aturar la signatura de contractes i convenis essencials per a la Xarxa d'atenció i recuperació Integral per a les dones que han patit violència masclista, i es va aturar la creació de nous serveis.

26.7. L'abast de l'aplicació del 155 va quedar limitat pel compromís del personal al servei de la Generalitat de Catalunya i de l'administració pública. La xarxa d'alts càrrecs i del *sottogoverno* que va es mantenir al lloc durant l'aplicació del 155 va constituir una primera barrera entre les amenaces i coaccions dels ministeris i el personal de la Generalitat. No obstant això, l'autoorganització del personal al servei de l'Administració de la Generalitat va resultar essencial per a protegir el conjunt de la societat catalana dels efectes del 155. Cal fer un reconeixement explícit de la tasca d'autodefensa i testimoniatge duta a terme per l'associació Servidors Públics de Catalunya, essencial per a conèixer l'abast i l'impacte del 155, i també de les Assemblees en Defensa de les Institucions Catalanes (ADIC), que es van constituir als diferents departaments de la Generalitat, i que van denunciar la persecució a què es van veure sotmesos molts professionals de l'Administració catalana i fins i tot van proveir suport jurídic a aquest personal.

27

L'impacte econòmic del 155

27.1. L'aplicació del 155 va venir precedida per una autèntica campanya de guerra bruta per a desestabilitzar l'economia catalana durant l'octubre del 2017. Aquesta campanya es pot dividir en tres fases: la retirada massiva de dipòsits de i per part de l'Estat, la pressió per a forçar el trasllat de la seu social d'una munió d'empreses catalanes o amb seu a Catalunya i la modificació de la legislació per a facilitar-ho. Una operació planificada seqüencialment coordinada per les més altes instàncies de les institucions de l'Estat. Informacions periodístiques apunten que entre Renfe, Adif, Ports de l'Estat, RTVE i altres ens públics van retirar fins a 2.000 milions d'euros del Banc Sabadell en un sol dia: fins a un terç del total de dipòsits retirats són diners d'administracions públiques i empreses controlades per l'Estat, seguint les

ordres polítiques del Govern d'Espanya. Una actuació concertada amb alts executius unionistes, que van voler imposar llurs tesis polítiques a decisions de caràcter empresarial i van fer pressió en favor del trasllat de seus socials.

27.2. Aquesta operació també va venir acompanyada de la promulgació de legislació amb l'objectiu específic de facilitar el trasllat de seus socials a fora de Catalunya. En concret, el Reial decret llei 15/2017, que permetia aprovar els canvis de seu social sense la votació dels accionistes, és a dir, traslladant una decisió tan transcendent com aquesta al consell d'administració de les diferents empreses. Una reforma efectuada a petició de les grans entitats financeres: així ho va reconèixer vehement i explícitament el president del consell d'administració de CaixaBank, Jordi Gual Solé. I hi va haver una munió d'empreses que, obligades per la pressió del Govern de l'Estat i pel grups de pressió empresarial al seu servei, es veien forçades a traslladar la seu social i volien fer-ho amb les mínimes turbulències possibles. Tal com apunten informacions periodístiques, el mateix ministre d'Economia, Luis de Guindos, va assegurar a executius de les entitats esmentades que, si havien canviat la seu social, no els calia patir. Tot i que tant el president de CaixaBank, Jordi Gual, d'una manera desafiant, com el president de la Fundació «la Caixa», Isidre Fainé Casas, van justificar la demanda al Govern espanyol de regulació de la deslocalització per la sagnant fuita de dipòsits que van manifestar que patia l'entitat bancària, la decisió de traslladar seus socials es va estendre a totes les participades industrials de l'entitat, d'una manera incomprensible des del punt de vista econòmic i només comprensible des de la voluntat de congraciar-se amb les altes institucions de l'Estat. La reivindicada *grandeur* de les corporacions del grup financer, que també van reivindicar orgullosament com a catalanes al si de la Comissió d'Investigació –tot i que, per a atendre a aquest concepte, perquè inclogui Alacant, València i Palma, cal remetre's a la idea de nació completa plasmada per Joan Sales en la seva carta a Màrius Torres: de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó–, no es pot oblidar que es fonamenta en l'esforç i la capacitat d'estalvi de les classes populars, industrials i autònomes catalanes, segrestats tanmateix en l'amortització eterna de tota mena d'infraestructures de comunicació en règim de concessió.

27.3. Que les institucions de l'Estat, també la Corona, van intervenir decididament i activament en tot aquest procés de descapitalització econòmica, financera i industrial de Catalunya s'acredita tanmateix per les manifestacions en aquest sentit efectuades en el si de la Comissió d'Investigació pel president del comitè d'empresa de SEAT, la principal empresa catalana, Matías Carnero. Aquesta informació se suma a les nombroses informacions periodístiques publicades sobre aquesta qüestió, que indiquen una tasca ingent, mai desmentida, d'establiment de contactes de la Casa Reial amb empresaris catalans per a convèncer-los de la necessitat «imperiosa» de desmarcar-se del procés polític català cap a la independència i, sumant esforços en la guerra bruta en l'àmbit econòmic, deslocalitzar empreses amb la voluntat de dissuadir la voluntat de la població catalana davant un horitzó econòmic desolador. És allò d'una Catalunya condemnada a vagar per l'espai sense reconeixements i a restar exclosa de la Unió Europea pels segles dels segles que havia anticipat José Manuel García-Margallo.

27.4. L'aplicació de l'article 155 va tenir un impacte directe en la capacitat econòmica de la Generalitat de Catalunya, que es pot xifrar en 1.800 milions d'euros d'afectació econòmica en els pressupostos de la Generalitat, degut a

pèrdues, bloqueigs o endarreriments afectats pel 155. En aquest sentit, cal remetre's novament a l'informe emès pel Comissionat de la Presidència per al Desplegament de l'Autogovern, Pau Villòria i Sistach.

27.5. L'afectació econòmica del 155 la va patir d'una manera especialment dramàtica el tercer sector social. Més d'un miler d'entitats de l'àmbit social, si més no 1.057, es van veure afectades per la paralització de subvencions, i 11,9 milions d'euros de subvencions en matèria social van quedar sense executar. Al Departament de Treball Afers Socials i Família, l'administració del 155 va paralitzar 395 expedients de contractació i 585 pròrrogues de contractes, així com el decret de desplegament de la renda garantida. Tal com van reconèixer els representants de la Taula del Tercer Sector, l'impacte en el sector social va comportar un impacte directe en el benestar de les persones, sobretot les més vulnerables. El 155 va deixar les entitats socials sense interlocutor i va paralitzar l'acció executiva i legislativa. La paralització de subvencions es va deixar sentir en els pressupostos de les entitats, i va dificultar tasques com el suport a les famílies, la lluita contra les addiccions o el suport als afectats pel VIH. Així mateix, tal com va apuntar la consellera Dolors Bassa en la compareixença davant la Comissió, el 155 va aturar un ambiciós pla de millora de residències per a la gent gran, per tal d'anar revertint les retallades que es van produir durant els mandats del president Mas al capdavant de la Generalitat de Catalunya. A aquestes dificultats de gestió, se li suma l'increment de costos burocràtics generats per la fiscalització extra de l'Estat. Tal com va denunciar la consellera Dolors Bassa en la seva compareixença, «el 155 només va servir per a aturar polítiques socials i polítiques econòmiques i intentar escapçar les nostres institucions».

27.6. El 155 va tenir un impacte directe en el personal de la Generalitat. En primer lloc, sobre els 234 treballadors públics que foren destituïts: 33 alts càrrecs, 139 treballadors eventuals, 11 treballadors laborals amb funcions d'alta direcció, 50 treballadors laborals i 1 funcionari. La resta de personal de la Generalitat de Catalunya va veure triplicada la càrrega laboral: exercir les funcions pròpies del lloc, atendre la burocràcia afegida per l'administració del 155 i, alhora, mitigar-ne l'acció per evitar l'impacte en la ciutadania. Cal incloure en aquest apartat la xarxa d'alts càrrecs que es van mantenir al lloc i van fer de tap entre l'acció política imposada dels ministeris del Govern de l'Estat i els servidors públics de la Generalitat de Catalunya.

27.7. L'associació Servidors Públics de Catalunya ha documentat l'augment de traves burocràtiques que suposen un impacte econòmic indirecte en l'Administració: en primer lloc, l'obligació de traduir els expedients al castellà per a validar-los, amb una voluntat poc dissimulada de debilitar l'ús del català a l'Administració; en segon lloc, la creació i la implementació de programes i aplicacions informàtiques de control per part de l'Estat, que van implicar un augment de declaracions responsables i la suspensió de diversos pagaments sense fiscalització prèvia.

27.8. Algunes d'aquestes suspensions foren decisions clarament polititzades, com l'impagament de les indemnitzacions als presos polítics de la Guerra Civil i el franquisme, l'aportació de la Generalitat de 71 milions d'euros al Consorci d'Educació de Barcelona o l'aturada de les subvencions a les comunitats catalanes a l'exterior.

27.9. L'aplicació del 155 s'ha de contextualitzar en un procés previ d'intervenció econòmica de la Generalitat de Catalunya. Aquest procés s'inicia quan el 2015 el ministre de Finances, Cristóbal Montoro, se serveix del Fons

de liquiditat autonòmica (FLA) per aprovar una sèrie de mesures de control addicionals amb l'objectiu d'intervenir les finances de la Generalitat. Mesures de supervisió, sota l'excusa de vigilar el compliment d'objectius de dèficit i deute, que no han estat aplicades a cap altra autonomia i que impliquen la remesa d'informes mensuals al Ministeri d'Hisenda. El 21 de Juliol de 2017 la Comissió Delegada del Govern espanyol per a Afers Econòmics condiciona la percepció del FLA a la presentació d'informes setmanals de despesa. El 15 de setembre de 2017 la Comissió Delegada decideix intervenir els comptes de la Generalitat de Catalunya. La Comissió dona quarantavuit hores al Govern, abans d'intervenir, perquè en compleixi els requeriments, i després n'assumeix els pagaments. La Comissió ho fa a l'empara de la Llei d'estabilitat pressupostària, però, tal com ha apuntat en la seva compareixença el síndic de Greuges, Rafael Ribó, aquesta llei estatal estableix que la intervenció es faci per mitjà de l'article 155, estableix un termini de quinze dies, i no pas de quaranta-vuit, hores, i n'atribueix la competència al Govern, i no pas a la Comissió Delegada. Així doncs, abans del 155 formal, la Generalitat ja havia estat impactada per un 155 *de facto*. Les intervencions del setembre de 2017 es retiren amb la finalització del 155, però la intervenció del 2015 ja no es retira. Aquesta intervenció original continua amb el Govern del PSOE i continua, fins i tot, després que la Generalitat compleixi tots els objectius d'estabilitat fiscal –dèficit, deute i regla de despesa–, amb el tancament de l'exercici pressupostari del 2018. El Govern, el Parlament i la societat de Catalunya segueixen encara avui sota el jou d'una intervenció econòmica inconstitucional i, per tant, de tot punt il·legal.

27.10. L'Administració local catalana també va resultar àmpliament perjudicada per l'aplicació de l'article 155. Tots els projectes i programes desenvolupats en relació amb la Generalitat de Catalunya, tots els que depenien de transferències corrents i subvencions procedents de l'executiu català, es van veure paralitzats o fins i tot suspesos o cancel·lats, amb el consegüent perjudici no solament per a l'administració, sinó fonamentalment per als ciutadans que en depenien.

28

L'impacte del 155 en els drets civils i polítics de la ciutadania de Catalunya

28.1. Durant els set mesos que va durar l'aplicació de l'article 155 el Govern de la Generalitat va deixar d'ésser la representació del mandat de la ciutadania. La dissolució del Parlament i la destitució del Govern, sense haver-hi una determinació constitucional expressa que ho avalés, afecta no solament l'autonomia de Catalunya, sinó també el dret fonamental a la participació dels ciutadans en els afers públics i el dret fonamental a l'exercici de funcions i càrrecs públics, emparats per l'article 23 de la Constitució.

28.2. L'aplicació del 155, tal com han dit el Consell de Garanties Estatutàries i el mateix Tribunal Constitucional, és una mesura extraordinària que només és aplicable si les vies ordinàries de control han estat insuficients per a restablir l'ordre constitucional o si és previsible, fonamentadament, que ho seran. La vulneració dels drets de la ciutadania no queda inclosa en aquesta aplicació de l'article, i encara menys si les conseqüències de l'actuació del Govern de l'Estat són desproporcionades. Aquesta vulneració només quedaria recollida per la Constitució en l'article 116 CE, amb caràcter col·lectiu;

per tant, l'aplicació de l'article 155 no pot afectar en cap cas els drets fonamentals de la ciutadania del territori, inclòs el dret a la participació ciutadana.

28.3. La vulneració de l'article 23 de la Constitució espanyola comporta, per una banda, la vulneració de drets dels càrrecs destituïts i dels diputats desposseïts de llur condició per la dissolució anticipada del Parlament i, per l'altra, la vulneració del dret a la participació política de la ciutadania, un valor fonamental en una societat democràtica.

28.4. La destitució anticipada, per causes i mitjançant procediments no regulats, constitueix una vulneració del dret fonamental que reconeix l'article 23.2 de la Constitució espanyola. La vulneració d'aquest dret afecta directament el dret de participació política de la ciutadania, en tant que quedaria buit de contingut. I aquests drets no foren vulnerats únicament per mitjà de la destitució, sinó que, una vegada convocats nous comicis per al 21 de desembre, es va impedir a certs representants, que havien estat destituïts, de concórrer com a candidats a la presidència de la Generalitat.

28.5. L'article 23 de la Constitució i l'article 3 del Protocol addicional número 1 del Conveni europeu de drets humans, que reconeixen el dret al sufragi actiu i passiu, determinen que les persones que no incorren en causa d'inhabilitació poden ésser escollides com a representants populars. El dret de sufragi passiu, però, no és únicament el dret a ésser votat o a ésser escollit, sinó que es desplega, un cop escollit, en el dret a dur a terme la tasca de representació per a la qual s'ha estat elegit.

28.6. Pel que fa als membres del govern destituït, i a altres electes que tenien la condició de parlamentaris de l'onzena legislatura del Parlament de Catalunya, cal destacar-ne la compareixença davant la Comissió, i la fermesa de les conviccions democràtiques. En un context totalment irregular, van comparèixer per videoconferència, des de l'exili, el Molt Honorable President Carles Puigdemont; la secretària general d'Esquerra Republicana, Marta Rovira, que l'octubre de 2017 era portaveu del Grup Parlamentari de Junts pel Sí, i el conseller Lluís Puig. I van comparèixer també, traslladats des dels centres penitenciaris en què compleixen la condemna dictada pel Tribunal Suprem, el vicepresident Junqueras, els consellers Jordi Turull, Raül Romeva, Josep Rull i Joaquim Forn i la consellera Dolors Bassa. Llur testimoni no fa sinó evidenciar que la voluntat i el tarannà democràtics, la demanda de diàleg sincer i l'atenció del mandat rebut del poble no han estat correspostos d'una manera democràtica per l'Estat espanyol, que ha emprat d'una manera barroera, demofòbica i reaccionària les eines de què disposa un estat per a anorrear i reprimir, i ha pretès imposar un càstig il·legal, amb la voluntat palesa de dissuadir generacions de catalans de lluitar per drets polítics bàsics i fonamentals, com el d'autodeterminació. La normalitat pacífica i el diàleg constructiu que es van evidenciar en llurs testimonis deixa també despullat l'autoritarisme de la instrucció judicial i l'acord de presó preventiva, que va impedir que els presos polítics participessin en la campanya electoral i va impedir fins i tot l'assistència del vicepresident Junqueras a la sessió constitutiva del Parlament i als debats d'investidura. Una gestió del dret a la participació política i de la pena de presó preventiva que s'ha evidenciat parcial i barroera, i que ha comportat l'adopció de decisions diferents segons de quina campanya electoral es tractava i de la cambra de representants que s'elegia, i en funció del que més convenia a la «raó d'estat» de cada moment. Eleccions al Parlament de Catalunya, eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat,

eleccions locals, eleccions al Parlament Europeu: en aquests tres anys, no s'ha aplicat un criteri únic i homologable, sinó que s'han adoptat decisions *ad hoc* segons els interessos ideològics de l'alta judicatura de l'Estat.

28.7. L'aplicació de l'article 155 va comportar la convocatòria d'eleccions per part d'un òrgan sense legitimitat per a convocar-les. La Constitució espanyola entén que Espanya és un país descentralitzat i confereix al president de la Generalitat, en aquest cas, la competència per a decidir quan convocar eleccions. És una competència plenament política, i no pas de gestió, com ho han d'ésser les mesures aplicades a l'empara de l'article 155. La Generalitat de Catalunya, i en concret el president, té la legitimitat per a decidir quan convocar eleccions, legitimitat que li és atribuïda per la ciutadania del territori. La convocatòria per part del Govern central comporta una nova vulneració del dret de la ciutadania a la participació política.

29

Efectivitat de la mesura: aplicació ineficaç de l'article 155 de la Constitució espanyola

29.1. L'aplicació de l'article 155 perseguia que els partits de base independentista deixessin de governar les institucions catalanes. Precisament, les primeres mesures foren la destitució del Molt Honorable President de la Generalitat, del vicepresident del Govern i de tots els consellers i la dissolució del Parlament de Catalunya. En segon lloc, les mesures es van adreçar a corregir la voluntat popular directament expressada pels catalans a les urnes, perquè, si bé la condició de president de la Generalitat exigeix com a premissa tenir la condició de diputat del Parlament de Catalunya, tal com ho estableix l'article 67.2 de l'Estatut («El president o presidenta de la Generalitat és elegit pel Parlament d'entre els seus membres»), l'elecció és fruit d'un sistema de representació, en tant que recau en el conjunt dels diputats, mentre aquests ho són com a resultat d'un procés electoral. En aquest sentit, cal entendre la mesura acordada de dissolució del Parlament de Catalunya com una vulneració evident de la voluntat popular per a intentar, mitjançant un conjunt de mesures en l'àmbit judicial, polític i econòmic, acomodar-la als interessos polítics de qui promovia la mesura.

29.2. El fet que les mesures esmentades es vinculessin a un procés electoral, com el que fou convocat per al 21 de desembre de 2017, porta a concloure que, efectivament, la mesura proposada pel Govern de l'Estat i aprovada pel Senat aspirava a la resolució d'un conflicte polític mitjançant l'alteració artificiosa de les majories expressades pel poble català el setembre de 2015. En paraules de la secretària general d'Esquerra Republicana de Catalunya, Marta Rovira, el 155 va consistir en «decisions que va portar a terme el Govern espanyol que vulneren la sobirania democràtica del Parlament de Catalunya, el dret de representació política i el dret dels ciutadans a escollir els seus propis representats. En definitiva, el principi democràtic. L'article 155 tal com va ser aplicat a Catalunya va vulnerar el principi democràtic».

29.3. Mentre que el president del Govern espanyol, Mariano Rajoy, anunciava que se celebrarien eleccions amb normalitat constitucional, la realitat és que aquelles eleccions foren convocades amb dos caps de llista a la presó i a l'exili, Oriol Junqueras i Carles Puigdemont, i amb 14 candidats més a la presó i a l'exili, tot plegat per actuacions dutes a terme al Parlament de Cata-

lunya i, per tant, amb una situació personal que és fruit de la persecució que pateixen per llur participació política.

29.4. El resultat de les eleccions del 21 de desembre de 2017, la consecució d'una majoria parlamentària independentista, encara amb més vots que al setembre de 2015, i la conformació d'un govern de coalició integrat pels mateixos partits que l'integraven quan el govern fou destituït per l'article 155, acrediten el fracàs clamorós que l'Estat espanyol, per mediació de les seves institucions, va patir en pretendre liquidar el moviment polític independentista mitjançant la utilització d'aquests mitjans. Això, si es deixa de banda el resultat final en termes de cost personal i familiar per als líders independentistes, per als representants de la societat civil i per a totes les persones que, exercint diferents responsabilitats, s'han vist immerses en diferents procediments judicials, així com el mal fet a l'economia productiva i a la societat.

29.5. El millor resum de la ineficàcia de la mesura adoptada és la sentència d'Oriol Junqueras, president d'Esquerra Republicana de Catalunya, exvicepresident del Govern de la Generalitat de Catalunya destituït per l'aplicació de l'article 155 de la CE i pres polític de l'Estat espanyol, quan, en la seva compareixença davant la Comissió d'Investigació, el 28 de gener de 2020, va dir: «...aquells que van ser més protagonistes del 155 ja no hi són, i jo sí...». Unes paraules que denoten la impossibilitat d'esclafar la raó democràtica servint-se de l'autoritarisme i la repressió. La causa general contra l'independentisme pot haver expulsat de les institucions presos polítics i exiliats, els pot haver privat de la llibertat i allunyat de la llar, però no ha pogut impedir que la societat catalana, d'una manera democràtica i cívica, els continuï reconeixent com a referents polítics i socials.

30

Atribució de responsabilitats

30.1. El principal actor polític i gestor de la mala aplicació de l'article 155 és el Govern espanyol. Fou aquest govern qui va decidir que l'aplicació d'un article completament obert de la Constitució era el que realment calia en aquella situació, un article que mai no s'havia arribat a aplicar. Només se n'havia estudiat l'aplicació en el cas de la política d'aranzels de les illes Canàries, contrària als tractats europeus, que finalment fou reconduïda. Fou el Govern espanyol qui va decidir portar al Senat uns reials decrets que no incorporaven gairebé cap mesura, amb una clara intenció: retirar les competències, destituir tot el Govern català i gestionar Catalunya des de Madrid.

30.2. La destitució del Govern va comportar una greu vulneració dels drets civils i polítics dels membres d'aquell Govern i de la ciutadania que havia votat lliurement i havia escollit democràticament els seus representants electes. La substitució d'aquests representants electes per membres del Govern espanyol, i en concret d'un partit polític amb una mínima representació al Parlament de Catalunya, comporta una vulneració d'un dret fonamental bàsic en democràcia per part del poder executiu de l'Estat espanyol. La mateixa vulneració es dona en el cas dels diputats del Parlament de Catalunya, que amb la dissolució de la cambra catalana foren despossetts de llur condició.

30.3. Pel que fa a la gestió de les competències de Catalunya per part de l'executiu espanyol, fou desmesurada: es va excedir la raó per la qual es destituïa el Govern català i es va aprofitar per anar més enllà. L'executiu

espanyol no solament va fer efectius els actes que havia especificat en els reials decrets llei per a recuperar el control de Catalunya, sinó que va aprofitar el moment per a alterar projectes de la Generalitat i per a evitar que l'executiu català es posicionés en procediments clau com ara el manteniment de les obres d'art de Sixena o la subscripció de convenis en l'àmbit internacional. Aquesta gestió ineficient va perjudicar clarament la institució de la Generalitat i la ciutadania de Catalunya.

30.4. Per altra banda, la centralització d'un conjunt tan extens de competències, totes les que el Govern espanyol va retirar a la Generalitat, va comportar una mutació *de facto* de l'organització territorial establerta per la Constitució. Ho va denunciar en la seva compareixença davant la Comissió la secretària general d'ERC, Marta Rovira: «Tal com s'ha aplicat l'article 155, el missatge és molt clar i és autoritari: o observeu la Constitució com nosaltres creiem que l'heu d'observar i aplicar, o nosaltres, els vostres adversaris polítics, prendrem les mesures que considerem oportunes sense cap mena de control per part dels poders de l'Estat, sense garanties, sense debat, sense escoltar-vos.»

30.5. En aquesta línia, aquesta mutació constitucional i l'atribució de competències al Govern espanyol sense un control fàctic i real fa que la cambra alta també pugui ésser considerada cooperadora necessària per a l'aplicació esbiaixada i partidista de l'article 155. El Govern de l'Estat va portar al Senat les mesures que pensava imposar a Catalunya amb un caràcter obert, indefinit i extens. El Senat les va aprovar sense tenir en compte les conseqüències que comportarien, o potser, supòsit que seria molt pitjor en termes democràtics, amb la convicció que les conseqüències serien les que finalment s'han produït. Amb l'aprovació d'aquestes mesures es va fer *de facto* una mutació de la Constitució espanyola, i en aquest sentit cal remetre's novament als debats constituents. El Senat, com a òrgan encarregat de controlar l'aplicació de l'article, va decidir de no fer aquest control, pels vots favorables de la majoria parlamentària que conformaven el Partit Popular, Ciutadans, Unió del Poble Navarrès, Fòrum Astúries, Coalició Canària i, cal no oblidar-ho, el Partit Socialista Obrer Espanyol.

30.6. L'única diferència entre el 155 proposat inicialment i el que finalment es va aprovar és el nivell d'intervenció en els mitjans de comunicació públics, una modificació feta a partir de les demandes del PSOE per tal de donar suport a l'aplicació del 155. Es posa així de manifest que la línia vermella que el PSOE va traçar obeïa només al desprestigi que implicaria intervenir mitjans de comunicació, i que és plenament corresponsable de l'aplicació i la gestió del 155, incloent-hi, entre altres, el nomenament de càrrecs polítics que van renovar el finançament dels concerts econòmics d'escoles que segreguen per sexe, en plena contradicció amb el que havia aprovat el Parlament de Catalunya abans de la intervenció. Això vol dir que el Govern espanyol va aconseguir imposar lliurement sobre Catalunya un 155 gràcies a la no-intervenció de l'oposició per fiscalitzar les mesures abusives que s'adoptaven des de l'Estat cap a Catalunya. La intervenció, doncs, no solament va tenir lloc en l'àmbit constitucional i institucional, sinó també en l'ideològic.

30.7. L'aplicació d'aquest article 155 de la Constitució no quedava sotmesa només al control del Senat: el Tribunal Constitucional, una vegada rebuts els recursos presentats pel Parlament i per Podem, va tenir l'oportunitat de garantir els drets de la ciutadania de Catalunya; malgrat això, va decidir no

actuar fins que no es va aixecar l'aplicació de l'article constitucional, de manera que l'alt tribunal no es va posicionar en un termini que permetés evitar una utilització fraudulenta i esbiaixada d'aquest precepte. Per tant, l'endarreriment en el control de constitucionalitat va comportar un greuge en la tutela judicial efectiva dels catalans, en una mostra més de la complicitat dels diferents poders de l'Estat per a la consecució d'un interès comú espuri, en tant que violenta la voluntat política dels ciutadans de Catalunya democràticament expressada.

30.8. La complicitat de les forces polítiques que van donar suport des de Catalunya a l'execució del 155, el Partit Popular de Catalunya, Ciutadans i el Partit dels Socialistes de Catalunya, fou imprescindible per a executar aquest cop a la democràcia: es va traslladar l'acció de control i impuls del Govern de la Generalitat des d'una cambra que representa la voluntat popular de la societat catalana –en què els postulats d'aquests tres partits són minoritaris– cap a una cambra que representa la voluntat del conjunt de l'Estat, amb un biaix electoral que beneficia les opcions més conservadores i on els postulats d'aquests partits respecte a Catalunya gaudeixen d'una àmplia majoria.

30.9. Tal com ho va explicitar la secretària general d'Esquerra Republicana de Catalunya, Marta Rovira, destituïda com a diputada pel 155 i exiliada davant la persecució judicial de l'Estat, de 40 senadors escollits per Catalunya, 37 van votar-hi en contra.

30.10. La consellera Dolors Bassa ho va denunciar en la compareixença davant la Comissió: «Imperdonable que representants catalans dels partits del 155 celebressin no solament el cessament del Govern i el Parlament, sinó que poguessin celebrar en algun moment afectar institucions, afectar sobirania dels catalans i afectar directament benestar de la ciutadania del país. Cap polític que representi els catalans i les catalanes s'hauria d'alegrar del patiment de les seves entitats i del patiment personal, tampoc, de molts d'ells. En poc més de mig any el bloc dels 155 va intentar esfondrar els pilars no del nostre Govern sinó del nostre país. Com deia abans, acusant-nos d'independentistes, sí, però també vam ser, i ho acabo d'explicar explicant els efectes socials, un govern bolcat en la justícia social i en el benestar col·lectiu.»

30.11. L'opacitat a l'hora de discutir sobre l'aplicació del 155 s'ha estès a la manca de participació d'aquests partits en la comissió d'investigació. Un fet reprovable, encara més en les sessions en què va comparèixer l'anterior Govern de la Generalitat de Catalunya, destituït, empresonat i exiliat com a conseqüència del 155. Tal com va manifestar el conseller Raül Romeva en la seva compareixença, el 155 és sinònim d'error i covardia política.

30.12. Aquesta manca de voluntat de participar en espais en què es puguin debatre les conseqüències de la resposta autoritària de l'Estat a les demandes democràtiques majoritàries de la ciutadania de Catalunya –en la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya, però també en la Comissió d'Estudi sobre els Drets Civils i Polítics, per exemple– evidencia la hipocresia del discurs que mantenen. No es pot denunciar la suposada existència d'un conflicte de convivència a Catalunya i alhora renunciar als espais institucionals en què la ciutadania de Catalunya pot debatre i arribar a grans consensos: evidencia, de fet, que aquest suposat conflicte de convivència no existeix, més enllà de la voluntat de crear-lo per part de certs sectors que volen imposar llurs postulats mitjançant

la coacció institucional, jurídica i policial i no pas mitjançant procediments democràtics basats en el consentiment.

30.13. Finalment, hi ha hagut un altre actor que ha estat clau perquè es pogués aplicar el 155 tal com el va patir Catalunya: el rei Felip VI. El monarca es va mostrar públicament i amb contundència a favor de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola. Més enllà de les seves maniobres per a promoure l'estratègia de descapitalització econòmica de Catalunya, mitjançant la deslocalització d'empreses amb l'objectiu de generar un estat general de desànim en la societat catalana i promoure el rebuig al projecte d'una Catalunya independent empobrida artificiosament, una de les mostres més evidents de la seva intervenció, en aquest cas pública, amb un suport total a l'aplicació d'aquest article i la intervenció de l'autonomia de Catalunya i amb un menyspreu absolut de les seves institucions i de la voluntat popular, fou el discurs del dia 3 d'octubre de 2017. En aquest discurs, va acusar obertament el Govern de Catalunya de trair Espanya i l'ordenament que considerava que protegeix realment les institucions històriques de Catalunya, és a dir la Constitució espanyola i l'Estatut d'autonomia, i no solament això, sinó que, a més, va arribar a dir que el Govern català havia destruït l'harmonia i la convivència de la societat catalana i l'havia dividida. En aquesta frase s'intueix una idea molt més perillosa: que la ciutadania no pot pensar per si mateixa i que la dissidència ideològica respecte a la unitat d'Espanya no és possible dins l'ordre constitucional de l'Estat, una declaració poc democràtica i mancada de consideració envers la ciutadania.

31

Reparacions

31.1. El Parlament de Catalunya constata que el procés de mutació constitucional que culmina amb l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola, revisat per a aplicar-lo *ad hoc* contra la Generalitat de Catalunya, suposa una reversió del pacte polític territorial que l'Estat va segellar amb la Constitució del 1978 i el restabliment previ, el 1977, de la Generalitat de Catalunya, hereva directa de les institucions republicanes, encarnades en la figura de Josep Tarradellas. Tal com apuntava Jordi Turull, conseller de la Presidència destituït de resultes de l'aplicació de l'article 155, aquesta mesura culmina la reversió de la promesa de la Constitució del 1978 com una eina progressiva de resposta a la voluntat de l'autogovern per esdevenir l'eina principal per a combatre de manera extensiva i intensiva aquest autogovern.

31.2. Es constata també que les institucions democràtiques de l'Estat espanyol no han atorgat cap garantia que permetés a les minories nacionals i a Catalunya defensar-se davant la reversió unilateral d'aquest pacte i davant l'impacte que ha tingut en el lliure exercici dels drets civils i polítics. Tal com va explicitar el conseller Raül Romeva en la seva compareixença davant la Comissió, el 155 ha generat una situació d'empat tècnic, i ha evidenciat que l'Estat espanyol pot tenir la capacitat d'impedir la creació d'una república catalana, però no té capacitat d'imposar-se a la majoria social republicana i autodeterminista de la societat catalana. I quan una part no té la capacitat suficient per a imposar-se a l'altra, l'única solució possible és parlar, dialogar.

31.3. Per tot això, el Parlament de Catalunya considera que:

a) És imprescindible que qualsevol estat, tant de nova creació com preexistent, trobi la legitimació en el consentiment i no pas en la coacció. L'aplicació del 155 marca el punt en què l'Estat espanyol abandona qualsevol aparença de voler legitimar la seva continuïtat a Catalunya mitjançant el consentiment i sosté aquesta legitimitat únicament en la seva capacitat de coacció jurídica i de violència física contra els seus ciutadans. No hi pot haver una solució al conflicte polític a Catalunya que no estigui basada en el consentiment explícit de la ciutadania de Catalunya. Per aquests motius és imprescindible que l'Estat espanyol renunciï a basar la seva continuïtat a Catalunya en la coacció jurídica i en l'ús de la violència.

b) Un nou pacte territorial només pot aportar garanties de defensa dels drets civils i polítics si reconeix explícitament el dret a l'autodeterminació i atorga a la Generalitat de Catalunya una veu directa a les institucions europees que en garanteixi el lliure exercici. L'ordenament jurídic sorgit de l'aprovació de la Constitució del 1978 ha anat deixant enrere el pacte polític que hi era implícit. Del reconeixement de les singularitats nacionals es va passar ràpidament a l'homogeneïtzació territorial autonòmica; d'un 155 administratiu per a reconduir polítiques autonòmiques que excedissin el marc vigent es va passar a un 155 com a eina per a aturar administracions autonòmiques per motius polítics; de les competències compartides s'ha passat a la lectura extensiva de principis d'unitat de mercat i doble imposició per a limitar l'acció política de les comunitats autònomes; de la inviolabilitat ratificada i la neutralitat obligada del cap de l'Estat s'ha passat a la impunitat criminal i la interferència política sense retiment de comptes; de la diversitat d'interpretacions que possibilitaven l'encaix d'un referèndum en l'ordenament jurídic quan l'independentisme era minoritari s'ha passat a la interpretació monolítica que assimila referèndum amb «cop a la democràcia». L'única garantia possible per a reconèixer la democràcia territorial de l'Estat és el reconeixement explícit i l'exercici del dret a l'autodeterminació.

c) Aquesta involució també ha modificat substancialment el paper del cap de l'Estat. El discurs del 3 d'octubre de 2017 va representar un pas imprescindible per a emparar i legitimar l'aplicació del 155 i l'aplicació del dret penal de l'enemic contra l'independentisme, actuació que no solament el situa en contra de l'opinió majoritària a Catalunya en favor d'un referèndum acordat, sinó que també el situa en contra de més d'una quarta part dels membres del Congrés dels Diputats, els qui en aquell moment havien manifestat l'aposta pel diàleg i per una eventual consulta. Amb aquell discurs, el rei va abandonar completament la màscara de neutralitat amb què s'havia justificat la monarquia, i la intervenció es va veure agreujada per la conxorxa de l'*establishment* per a convertir la inviolabilitat en impunitat criminal i per la negativa a investigar no solament les intervencions polítiques de la monarquia, sinó també les més que acreditades sospites de presumpta corrupció. Sospites accentuades per les investigacions de periodistes suïssos –prou creïbles per haver impulsat l'actuació de la fiscalia de Suïssa– que denuncien l'existència d'un fons procedent de les monarquies del Golf, gestionat pels advocats i assessors fiscals de Luis Bárcenas i nodrit de comissions procedents de la intermediació de la monarquia per a aconseguir negocis per a les grans empreses de l'Ibex-35. Un fons que aniria a parar a les butxaques de l'actual cap d'Estat Felip VI, en cas de decés del rei emèrit. Per aquests motius, independentment de la celebració d'un referèndum d'autodeterminació a Cata-

lunya, per salut democràtica, considerem necessària l'abdicació de Felip VI, una investigació exhaustiva sobre les interferències polítiques i la corrupció de la monarquia borbònica i un referèndum sobre monarquia o república a la resta de l'Estat. No es pot consolidar una democràcia de qualitat a l'Estat espanyol fins que no es produeixi un consentiment explícit a l'elecció del cap d'estat, una tria que es va evitar de presentar separadament durant la transició, davant la probabilitat que el resultat fos contrari a la monarquia, tal com va reconèixer el mateix Adolfo Suárez.

d) Aquesta reinterpretació ha estat possible gràcies a les continuïtats institucionals entre la judicatura espanyola del període de la dictadura franquista i del període posterior a la transició, així com al projecte explícit del Partit Popular d'intensificar aquestes continuïtats per garantir una hegemonia conservadora i ultranacionalista dins l'estament jurídic. Així doncs, lluny d'un equilibri de poders, s'ha desembocat en un govern dels jutges en què aquests es consideren amb la potestat de subordinar l'activitat política a llurs preferències ideològiques. És imprescindible que qualsevol nou acord territorial es basi en el consentiment i no pas en la coacció jurídica i l'ús de la violència i estigui acompanyat d'una reforma profunda de l'estament judicial –tant pel que fa a l'accés a la carrera judicial com la seva dimensió territorial, incloent-hi els mecanismes d'autogovern– que acabi conformant un poder judicial modern, que actuï amb un respecte escrupolós per una interpretació i aplicació de les lleis allunyada de cap temptació ideològica i amb un màxim respecte per la voluntat popular expressada democràticament.

31.4. El Parlament de Catalunya constata que l'aplicació del 155 polític ha implicat una vulneració substancial de drets civils i polítics. Tal com va denunciar Marta Rovira en la seva compareixença, l'aplicació del 155 ha posat de manifest que el Regne d'Espanya és absolutament capaç de tot en defensa de la seva unitat nacional, i és capaç d'emprar sense escrúpols la maquinària d'estat contra un moviment pacífic i democràtic. En aquestes condicions, la repressió és un punt de no retorn, perquè no és possible un diàleg honest sense esborrar el camí de la repressió:

a) L'aplicació del 155 s'ha d'emmarcar dins la causa general contra l'independentisme, continuadora de la tradició de les polítiques del dret penal de l'enemic practicades i assajades contra el moviment independentista basc, i també contra moviments socials vistos amb sospita per l'Estat per llur capacitat de transformació, amenaçadora per als interessos de l'*establishment*. El 155 va servir d'instrument per a donar peu de sortida a la persecució judicial del Govern de la Generalitat, amb el resultat de presó i d'exili. Però aquesta persecució és només la punta de l'iceberg d'una causa general que afecta centenars, si no milers, de persones: des d'alts càrrecs de la Generalitat fins a ciutadans anònims, que veuen vulnerats llurs drets civils i polítics. Aquesta vulneració no es podrà reconduir si no és amb una llei d'amnistia per mitjà de la qual l'Estat reconegui els seus abusos i rescabali les víctimes d'aquesta causa general, incloent-hi els presos polítics i els exiliats. Una llei d'amnistia aplicada de forma col·lectiva per reconduir aquesta causa general, que inclogui l'alliberament dels presos polítics, el retorn dels exiliats i l'absolució dels encausats i que reconegui que s'ha perseguit jurídicament de forma injusta una ideologia política i s'ha fet passar la unitat d'Espanya per damunt dels drets i les llibertats de la ciutadania.

b) L'amnistia és un mecanisme internacionalment reconegut per a redreçar una injustícia per part de l'Estat. Una mesura que s'aplica de forma col·lec-

tiva, no a una persona sinó a una causa, i amb què es reconeix que les víctimes han estat encausades i condemnades d'una manera injusta, per raó de l'activitat política que duien a terme. L'amnistia és l'únic mecanisme legal que permet la transició d'una situació d'excepció i persecució penal a una situació de diàleg i democràcia. A diferència de les altres alternatives, com l'indult o les modificacions legals *ad hoc*, l'amnistia és un mecanisme de reparació col·lectiva, no una mesura de gràcia personal. És la millor mesura per a corregir l'excepcionalitat i l'arbitrarietat que han marcat els procediments jurídics contra l'independentisme català. L'amnistia no és un objectiu, sinó un prerequisit per a la resolució del conflicte democràtic, perquè és el mecanisme que permet precisament esborrar el camí de la repressió i obre la possibilitat d'un diàleg honest encarat a resoldre el conflicte polític.

c) L'aplicació del 155 va vulnerar els drets democràtics del conjunt de la ciutadania de Catalunya. En primer lloc, amb la destitució del Govern i la dissolució del Parlament. En segon lloc, usurpant la potestat única del president de la Generalitat, derivada de la seva legitimitat parlamentària, per a convocar eleccions. En tercer lloc, empresonant diversos diputats o forçant-ne l'exili, mitjançant una revisió de mesures cautelars que només s'explica per l'activitat política duta a terme al Parlament de Catalunya durant la dotzena legislatura, i en concret per la voluntat d'impedir l'accés a la presidència de la Generalitat, perfectament constitucional i legal però políticament inoportú per al Govern de l'Estat, del llavors diputat Jordi Turull i Negre. Finalment, bloquejant també el nomenament de consellers del Govern de la Generalitat. En definitiva, fets que constitueixen un dany irreparable per a la ciutadania de Catalunya i una perversió del dret de participació política i del dret al sufragi actiu i al sufragi passiu.

d) L'actuació concertada de l'executiu espanyol i dels diferents estaments del poder judicial per fer prevaldre la raó d'estat per damunt del respecte als drets civils i polítics de la ciutadania de Catalunya mostra que només l'accés a la justícia europea i internacional pot aportar una mesura raonable d'imparcialitat. Per aquest motiu el Parlament de Catalunya considera que cal que es posi fi a les maniobres judicials que tenen com a únic objectiu dilatar l'accés a la justícia europea dels presos encausats pel Primer d'Octubre i que cal que els recursos siguin resolts d'una manera immediata. Només en aquest sentit es pot interpretar l'acceptació en tromba dels recursos interposats pels presos polítics i les injustificables dilacions a l'hora de resoldre'ls, amb l'objectiu d'ajornar l'accés a la instància continental.

e) L'aplicació del 155 va representar un canvi d'orientació del model de la gestió de l'ordre públic, que es va allunyar del model respectuós amb els drets civils i polítics dibuixat pel Parlament de Catalunya en les conclusions de la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses. Els ciutadans de Catalunya, i en particular els qui han exercit el dret de protesta, han estat testimonis directes d'aquest retrocés democràtic, que es tradueix en la utilització de pràctiques, tàctiques i elements que havien estat abolits en el nostre país com a fruit d'un ampli consens polític que només és possible qualificar com un avenç en l'àmbit dels drets humans. Així com altres departaments han revertit l'impacte polític del 155, l'actual Departament d'Interior no ha actuat sempre en la mateixa línia, i és per això que el Parlament de Catalunya considera imprescindible que el Departament d'Interior retorni al model d'ordre

públic previ al 155, esbossat en les conclusions de l'esmentada comissió d'estudi sobre els models de seguretat i d'ordre públic.

31.5. El Parlament de Catalunya constata l'impacte econòmic que l'aplicació de l'article 155 ha comportat per als ciutadans, les institucions i el teixit econòmic de Catalunya:

a) L'impacte econòmic del 155 va més enllà de la seva estricta aplicació i s'ha de contextualitzar en una estratègia de guerra bruta econòmica de l'Estat envers Catalunya, que inclou les pressions dels aparells de l'Estat perquè empreses ubicades a Catalunya marxessin fora, la utilització discrecional dels fons i les reserves bancàries de l'Estat, d'organismes autònoms i d'empreses públiques per a exercir aquesta pressió i la legislació *ad hoc* orientada a facilitar el trasllat de seus socials d'empreses domiciliades a Catalunya.

b) La utilització dels fons bancaris de l'Estat per a promoure una retirada massiva de dipòsits en entitats bancàries i financeres ubicades a Catalunya és especialment greu, atès que s'incorria en el risc de provocar un pànic bancari descontrolat, sense oblidar el perjudici patit per accionistes que van veure compromeses llurs inversions per una actuació de l'Estat intrusiva en les cotitzacions de moltes empreses cotitzades. El llavors ministre d'Economia, Luis de Guindos, és ara vicepresident del Banc Central Europeu, amb responsabilitats sobre la política monetària de la zona euro, un càrrec que és incompatible amb la seva actuació irresponsable durant l'octubre de 2017, en què es va arriscar a un pànic bancari que hauria pogut desestabilitzar dues de les principals entitats financeres de l'Estat espanyol.

c) El Reial decret llei 15/2017, del 6 d'octubre, de mesures urgents en matèria de mobilitat d'operadors econòmics, és un exemple de legislació aprovada *ad hoc* amb la intenció de perjudicar el bon funcionament econòmic de Catalunya. Un reial decret que, tal com apunten informacions periodístiques, i com va confirmar en seu parlamentària el president del consell d'administració de CaixaBank, Jordi Gual Solé, es va negociar directament entre la cúpula de CaixaBank i el cap de gabinet del president espanyol Mariano Rajoy, Jorge Moragas, per tal de facilitar els canvis de seus socials sense sotmetre'ls a votació dels accionistes. Com a mostra de submissió, el suport a la política del Govern espanyol es va ampliar al trasllat de les societats participades industrials i de les asseguradores respectives, i a l'emissió de comunicats de suport a les mesures del Govern de l'Estat, des de les confederacions bancàries presidides per dirigents bancaris catalans, com ara Isidre Fainé, en tant que president de la Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvis (CECA), fins a les manifestacions públiques del president del Banc Sabadell, Josep Oliu Creus. Per aquest motiu, el Parlament de Catalunya considera imprescindible la derogació del Reial decret llei 15/2017 i fa una crida a les empreses que no ho hagin fet a ratificar les decisions preses pels consells de direcció en les assemblees d'accionistes corresponents.

d) El Comissionat de la Presidència per al Desenvolupament de l'Autogovern ha xifrat en 1.800 milions d'euros l'impacte econòmic del 155. Un impacte econòmic que va representar un xoc important per a les entitats socials, tal com han denunciat les entitats mateixes, i que va afectar principalment els segments més vulnerables de la ciutadania. El Govern de l'Estat no ha reconegut ni reparat aquest impacte. Per aquests motius, el Parlament de Catalunya insta el Govern de la Generalitat a exigir al Govern de l'Estat la

reparació de l'impacte econòmic del 155, en forma d'un fons extraordinari de 1.800 milions d'euros, com a reconeixement i reparació econòmica.

e) El 155 va venir precedit de la intervenció econòmica de la Generalitat de Catalunya, en un ús extensiu de la Llei d'estabilitat pressupostària, començant per una intervenció arbitrària el 2015, que han mantingut tant el govern del PP com el govern del PSOE. El Parlament de Catalunya considera que és imprescindible deixar sense efecte aquesta intervenció, encara més en un context en què les regles d'estabilitat pressupostària europees han quedat suspeses a tots els efectes.

32

Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya

La Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya no ha pogut complir les seves funcions amb plenitud i normalitat democràtica per dos motius:

a) Diverses de les persones que han estat citades a comparèixer davant aquesta comissió estaven injustament privades de llibertat o en situació d'exili polític.

b) Totes les persones que han estat citades pel fet de tenir alguna responsabilitat com a autoritat de l'Estat, inclosos els membres del Govern, s'han negat a comparèixer davant aquesta comissió.

33

Anàlisi del context històric i polític

33.1. Catalunya viu immersa en un conflicte de naturalesa política que s'expressa per mitjà de diferents visions sobre quin ha d'ésser el seu estatus polític i com ha d'ésser la seva relació amb l'Estat.

33.2. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola es va produir, en el marc d'aquest conflicte, en un moment en què el Govern de l'Estat, sota la presidència de Mariano Rajoy, va renunciar a habilitar espais de diàleg institucional. Per contra, els diferents poders de l'Estat van apostar pel desplegament d'una resposta merament repressiva que ha causat dolor i patiment al conjunt de la societat catalana. Aquesta estratègia s'ha articulat en tres branques:

a) La repressió politicoinstitucional, que es materialitza amb l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola contra les institucions catalanes, però també amb altres mesures continuades de recentralització i d'intervenció de l'autogovern de Catalunya per part del Govern del Partit Popular entre els anys 2011 i 2018.

b) La repressió judicial, amb diferents causes judicials obertes contra el moviment independentista i l'empresonament d'activistes socials i representants polítics.

c) La repressió policial, amb actuacions violentes i desmesurades contra ciutadans indefensos que exercien pacíficament el dret a la protesta i a la mobilització.

33.3. Aquest conflicte polític no és nou, si bé al llarg del temps ha estat abordat i gestionat de maneres diverses. Històricament i a través d'un cons-

tant procés de transformació i mestissatge, Catalunya s'ha anat configurant com a nació amb voluntat d'autogovernar-se. Aquesta voluntat s'ha fet palesa en diversos processos de canvi polític al llarg del temps: en la defensa persistent de les institucions pròpies, en les diverses apel·lacions a l'Estat i la República catalanes durant els segles XIX i XX, en l'impuls de l'Estatut de Núria del 1932, en el mateix procés constituent dels anys 1977 i 1978 i, fins i tot, en la proposta de reforma estatutària aprovada pel Parlament de Catalunya el 2005. Projectes diversos que han cercat la construcció de la sobirania pròpia i la transformació del marc estatal existent com a dos processos entrelligats.

33.4. La Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, del 28 de juny, sobre el recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Grup Parlamentari del Partit Popular contra l'Estatut d'autonomia de Catalunya del 2006, va suposar l'alteració de la voluntat de la ciutadania de Catalunya, que havia votat aquell estatut en referèndum. Aquesta sentència, sumada als processos constants de recentralització practicats per l'Estat en el marc de la crisi economicofinancera desfermada l'any 2008, va esdevenir un punt d'inflexió que va desfermar una onada creixent de mobilitzacions sobiranistes i independentistes, que va fer entrar en crisi el model territorial sorgit de la Constitució espanyola del 1978.

33.5. Durant els darrers deu anys, una part molt significativa de la ciutadania de Catalunya s'ha mobilitzat per mitjà d'un variat repertori d'acció col·lectiva, sempre de manera cívica i pacífica. Moltes d'aquestes mobilitzacions han estat a favor de la independència de Catalunya, però moltes altres han reivindicant simplement el dret a decidir. També hi ha hagut manifestacions en defensa de la unitat d'Espanya i manifestacions a favor del diàleg. Totes elles evidencien, més enllà de les crítiques que una part significativa de la ciutadania pugui fer vers la gestió institucional de l'anomenat *procés independentista*, el caràcter cívic i democràtic de la mobilització social a Catalunya.

33.6. Durant aquests anys, les institucions catalanes i una part molt important de la ciutadania han impulsat diverses iniciatives perquè Catalunya pugui exercir el seu dret a decidir. Les primeres es remunten al període 2009-2011, quan la Plataforma pel Dret a Decidir va impulsar un conjunt de consultes extraoficials sobre la independència de Catalunya. Començant per Arenys de Munt, es van celebrar consultes en 549 municipis catalans i en set països estrangers. Des d'aleshores, va anar creixent a la societat catalana la demanda perquè Catalunya pogués decidir el seu futur polític mitjançant un referèndum.

33.7. En aquesta línia, el 8 d'abril de 2014, una delegació del Parlament de Catalunya configurada pels diputats Jordi Turull, Marta Rovira i Joan Herrera van defensar al Congrés de Diputats una proposició de llei orgànica aprovada pel Parlament de Catalunya perquè l'Estat transferís a la Generalitat la competència per a autoritzar, convocar i celebrar un referèndum consultiu perquè els catalans es pronunciessin sobre el futur polític col·lectiu de Catalunya. El Congrés de Diputats no va admetre a tràmit la proposta del Parlament de Catalunya.

33.8. Tancada aquesta porta, el Parlament de Catalunya va cercar una altra via mitjançant l'aprovació de la Llei 10/2014, del 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana. Tot i que aquesta llei fou parcialment suspesa pel Tribunal Constitucional, el 9

de novembre de 2014 es celebrà un procés participatiu impulsat pel Govern de la Generalitat amb l'objectiu de conèixer l'opinió de la ciutadania sobre si Catalunya havia d'esdevenir un estat independent. Més de 2,3 milions de catalans hi van participar.

33.9. El 23 de desembre de 2016 es va constituir el Pacte Nacional pel Referèndum, que reunia un ampli ventall transversal d'institucions i organitzacions socials i polítiques catalanes, així com adhesions de la resta de l'Estat i d'àmbit internacional. El Pacte mostrava l'ampli consens que existeix a la societat catalana per a la celebració d'un referèndum. Al mateix temps, afirmava que el marc jurídic espanyol permet la celebració d'un referèndum a Catalunya acordat amb l'Estat i instava els governs de Catalunya i l'Estat a superar les dificultats polítiques i els apriorismes, i a assolir un acord que establís les condicions i les garanties justes i necessàries per a la celebració d'un referèndum reconegut per la comunitat internacional, el resultat del qual hauria d'ésser políticament vinculant i efectiu.

34

Cronologia dels fets relatius a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola

34.1. El Govern de l'Estat va intervenir les finances de la Generalitat, primer amb l'Ordre HFP/878/2017, del 15 de setembre, per la qual es publica l'Acord de la Comissió Delegada del Govern per a Assumptes Econòmics del 15 de setembre de 2017, pel qual s'adopten mesures en defensa de l'interès general i en garantia dels serveis públics fonamentals a la comunitat autònoma de Catalunya i, posteriorment, amb l'Ordre HFP/886/2017, del 20 de setembre, per la qual es declara la no-disponibilitat de crèdits en el pressupost de la comunitat autònoma de Catalunya per al 2017. Amb aquesta intervenció, anterior a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola, el Govern de l'Estat ja alterava l'autogovern de Catalunya, i tota l'acció de la Generalitat quedava supeditada al control financer que s'exercia des de l'Administració central.

34.2. El 20 de setembre de 2017, en el marc de l'Operació Anubis contra el referèndum convocat per a l'1 d'octubre de 2017, executada per la Guàrdia Civil per ordre del Jutjat d'Instrucció número 13 de Barcelona, es van registrar diferents seus del Govern de la Generalitat i es van fer quinze detencions d'alts càrrecs, treballadors públics i responsables d'empreses que presumptament estaven col·laborant en la preparació del referèndum.

34.3. Milers de ciutadans es van concentrar pacíficament davant les seus on la Guàrdia Civil estava duent a terme els escorcolls, principalment davant la seu del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda a la Rambla de Catalunya i la seu del Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència a la Via Laietana de Barcelona. Les entitats Òmnium Cultural i Assemblea Nacional Catalana van fer una crida a la mobilització pacífica davant d'aquests edificis.

34.4. La fiscalia de l'Audiència Nacional va denunciar per sedició els presidents d'Òmnium Cultural, Jordi Cuixart, i de l'Assemblea Nacional Catalana, Jordi Sànchez, per haver estat els instigadors d'aquesta mobilització pacífica. El 16 d'octubre de 2017 aquests activistes van ésser empresonats preventivament.

34.5. Pocs dies abans de la celebració del referèndum, el fiscal superior de Catalunya, mitjançant la Instrucció 4/2017, del 22 de setembre, va assignar a un alt càrrec del Ministeri de l'Interior la coordinació de les forces i els cossos de seguretat de l'Estat amb els Mossos d'Esquadra amb relació al dispositiu policial per a impedir el referèndum de l'1 d'octubre de 2017, dispositiu que es va quedar a Catalunya fins a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola. Aquest nomenament no tenia base legal i va suposar una nova intromissió en l'autogovern de Catalunya.

34.6. L'1 d'octubre de 2017 una part molt important de la ciutadania de Catalunya es va mobilitzar, amb un grau d'autoorganització sense precedents, per a exercir el seu dret a vot en referèndum. El Cos Nacional de Policia i la Guàrdia Civil van exercir un ús abusiu i totalment desproporcionat de la força per a reprimir la ciutadania que, pacíficament, defensava les urnes i volia exercir el seu dret a vot. La jornada es va saldar amb centenars de col·legis electorals clausurats per la policia i més de mil persones ferides. Tot i això, 2.286.217 ciutadans van aconseguir emetre el seu vot. El Parlament de Catalunya, mitjançant la Resolució 734/XII, ha creat una Comissió d'Investigació sobre la Violència Institucional durant la Celebració del Referèndum del Primer d'Octubre amb l'objectiu d'analitzar a fons els fets succeïts aquell dia.

34.7. El 3 d'octubre de 2017 va tenir lloc una massiva jornada de mobilització a Catalunya en protesta per l'actuació policial de l'1 d'octubre, sota la convocatòria d'una aturada de país per part de la Taula per la Democràcia i d'una vaga general per part d'alguns sindicats. Aquell mateix dia el rei Felip VI va pronunciar un discurs televisat en què va prendre part en el conflicte polític. Felip VI va obviar la mobilització ciutadana i la violència policial exercida a Catalunya i va instar els poders de l'Estat a prendre mesures per a garantir l'ordre constitucional, fet que va ésser interpretar com una amenaça del cap de l'Estat instant a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya. En aquell discurs el rei va perdre la neutralitat institucional que, com ha cap d'Estat, hauria hagut de mantenir.

34.8. El 6 d'octubre de 2017 el Govern de l'Estat va aprovar un decret per a facilitar que les empreses amb seu social a Catalunya poguessin traslladar la seu a altres comunitats autònomes i accelerar-ne el procés.

34.9. El 27 d'octubre de 2017 el Senat va aprovar les mesures proposades pel Govern de l'Estat en el marc de l'aplicació de l'article 155, amb algunes modificacions i condicions. Aquell mateix dia, i en una sessió paral·lela a la que tenia lloc al Senat, el Parlament de Catalunya va aprovar una resolució que reproduïa la Declaració unilateral d'independència del dia 10 d'octubre. Es consumava, així, el primer dels escenaris: l'aprovació de la Declaració unilateral d'independència al Parlament de Catalunya i l'autorització de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució per part del Senat.

34.10. Un cop el Senat va autoritzar d'aplicar l'article 155 de la Constitució en les condicions establertes, el Govern de l'Estat va acordar-ne les primeres mesures, consistents principalment en:

a) La destitució del president de la Generalitat, del vicepresident i de la resta del Govern.

b) La dissolució del Parlament de Catalunya i la convocatòria d'eleccions per al dia 21 de desembre de 2017.

c) La supressió de diversos òrgans de la Generalitat i el cessament dels titulars.

d) La designació d'òrgans i autoritats per a fer efectiva l'aplicació de les mesures autoritzades pel Senat, i la substitució de les autoritats catalanes destituïdes a favor del president del Govern de l'Estat, la vicepresidenta, el Consell de Ministres i els ministres.

e) La destitució de diversos alts càrrecs de la Generalitat.

34.11. Davant d'aquesta situació i sota l'amenaça d'ésser processats penalment, el president Carles Puigdemont i els consellers Antoni Comín, Lluís Puig, Meritxell Serret i Clara Ponsatí van optar per marxar a l'exili. La resta de membres del Govern destituït es van quedar en territori català.

34.12. El 2 de novembre de 2017 tots els membres del Govern van ésser citats a declarar davant l'Audiència Nacional. Hi van acudir el vicepresident, Oriol Junqueras, els consellers Joaquim Forn, Raül Romeva, Dolors Bassa, Carles Mundó, Jordi Turull, Josep Rull i Meritxell Borràs i l'exconseller Santi Vila. Tots ells van ésser acusats dels delictes de rebel·lió, sedició i malversació i se'ls va decretar presó provisional sense fiança, amb l'excepció de Santi Vila, pel qual es va decretar presó provisional amb fiança.

34.13. El Grup Parlamentari Unidos Podemos - En Comú Podem - En Marea del Congrés dels Diputats, per una banda, i el Parlament de Catalunya, per una altra, van presentar dos recursos d'inconstitucionalitat respecte de l'Acord del Ple del Senat pel qual s'aprovaven les mesures requerides pel Govern de l'Estat a l'empara de l'article 155 de la Constitució espanyola. Ambdós recursos van ésser admesos a tràmit, però el Tribunal Constitucional en va suspendre la tramitació fins que el Govern de la Generalitat hi pogués presentar al·legacions, és a dir, fins que finís la vigència de l'aplicació de l'article 155. Amb aquesta decisió el Tribunal Constitucional va renunciar a pronunciar-se en temps útil sobre l'adequació a la Constitució de les mesures adoptades amb l'aplicació de l'article 155.

34.14. Durant aquest període, el Parlament de Catalunya va veure frustrades quatre sessions d'investidura: la del president Carles Puigdemont, suspesa cautelarment pel Tribunal Constitucional; la del diputat Jordi Sànchez, en situació de presó provisional i a qui el Tribunal Suprem va denegar en dues ocasions el permís extraordinari per a assistir a la sessió d'investidura, i la del diputat Jordi Turull, a qui el Tribunal Suprem va tornar a empresonar provisionalment el 23 de març enmig de la sessió d'investidura.

34.15. A més del candidat a la presidència de la Generalitat, Jordi Turull, el 23 de març de 2018 el Tribunal Suprem va tornar a empresonar provisionalment Dolors Bassa i els diputats Raül Romeva i Josep Rull. També va dictar presó provisional per a la presidenta del Parlament, Carme Forcadell. Aquell mateix dia Marta Rovira, secretària general d'Esquerra Republicana de Catalunya, va optar per marxar a l'exili davant l'amenaça d'ésser empresonada.

34.16. Amb data de 2 de juliol de 2019, el Tribunal Constitucional va dictar sentència sobre els dos recursos d'inconstitucionalitat presentats amb relació a l'Acord del Senat per a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola (sentències 89/2019 i 90/2019). Aquestes sentències desestimaven pràcticament la totalitat dels recursos presentats, i validaven, així, l'adequació constitucional de l'aplicació feta de l'article 155. Sorprèn que les sentències no facin al·lusió ni als debats constituents, diverses de les mesures aplicades dels quals havien quedat explícitament excloses, ni al dret constitu-

cional comparat, en què fàcilment es podrien trobar interpretacions divergents amb la doctrina aplicada pel Tribunal Constitucional.

34.17. Tots els presos polítics independentistes (els activistes Jordi Cuixart i Jordi Sànchez, la presidenta del Parlament, Carme Forcadell, el vicepresident del Govern, Oriol Junqueras, i els consellers Joaquim Forn, Raül Romeva, Dolors Bassa, Jordi Turull i Josep Rull) avui continuen injustament empresonats.

35

Legalitat i conveniència de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola

35.1. El text de l'article 155 de la Constitució espanyola és imprecís, cosa que en dificulta l'aplicació i pot donar lloc, com així va succeir, a una interpretació arbitrària i sense limitacions constitucionals. D'altra banda, cal tenir en compte que no s'ha aprovat cap llei orgànica que desplegui l'aplicació d'aquest article i que quan es va aplicar a Catalunya l'octubre del 2017 no hi havia antecedents jurisdiccionals. La imprecisió del text constitucional s'observa en dos aspectes que poden donar lloc a una justificació arbitrària i una aplicació dubtosa:

a) En primer lloc, l'apartat 1 de l'article posa l'èmfasi en el fet que una comunitat autònoma «atempti greument l'interès general d'Espanya». El concepte *interès general* és un concepte indeterminat, fet que obre la porta a tot tipus de justificacions subjectives per a l'aplicació de l'article.

b) En segon lloc, en la fase executiva de les mesures (apartat 2 de l'article) estableix que el Govern de l'Estat podrà «donar instruccions» a totes les autoritats de la comunitat autònoma en qüestió. A diferència d'altres textos constitucionals, en el cas espanyol no es concreten les mesures que cal adoptar i s'obre la porta al fet que el Govern de l'Estat doni instruccions d'acord amb els principis de necessitat, idoneïtat, concreció, proporcionalitat i temporalitat. Ara bé, existeix una contradicció raonable entre «donar instruccions a les autoritats» i algunes de les mesures que es van aplicar amb el 155 a Catalunya, com destituir el Govern de la Generalitat o dissoldre el Parlament.

35.2. L'article 155 es troba en el capítol III de la Constitució espanyola, el que fa referència a les comunitats autònomes, i, més concretament, s'ubica en el marc de la relació entre l'Estat i les comunitats autònomes. Per tant, les mesures a aplicar s'haurien de cenyir a aquest marc relacional. L'aplicació de l'article 155 a Catalunya, en canvi, va anar molt més enllà i va intercedir en nombroses qüestions pròpies de l'autogovern.

35.3. El contingut de l'Acord del Senat per a aplicar l'article 155 de la Constitució excedia les possibilitats que es deriven d'aquest article mateix, ja que afectava les institucions que no podien ésser-ne objecte, senyaladament el Parlament de Catalunya, i sotmetia les institucions catalanes a un règim jurídic incompatible amb el principi de l'autonomia del contingut constitucional.

35.4. Destituir el president de la Generalitat, elegit pel Parlament de Catalunya d'acord amb l'article 67 de l'Estatut d'autonomia, va ésser una invasió de les competències del Parlament que, en cap cas, no podia formar part de les mesures previstes per l'article 155.

35.5. La dissolució del Parlament de Catalunya i la convocatòria anticipada d'eleccions va ésser una invasió del marc estatutari, que en l'article 66 estableix les causes de finiment de la legislatura i en l'article 56 regula la convocatòria electoral. Aquesta mesura, en cap cas, no podia formar part de les mesures previstes per l'article 155.

35.6. La dissolució del Parlament de Catalunya i la destitució del president de la Generalitat i dels membres del Govern no només no estan previstes explícitament en el text constitucional, sinó que van ésser rebutjades durant el debat parlamentari del procés constituent que va donar lloc a l'article 155.

35.7. L'Acord del Senat per a aplicar l'article 155 es va adoptar vulnerant el procediment constitucionalment, per diversos motius:

a) L'Acord del Consell de Ministres del 21 d'octubre de 2017, que va sol·licitar l'autorització del Senat, es va adoptar sense la necessària consideració de les al·legacions presentades pel president de la Generalitat en resposta al requeriment previ de l'11 d'octubre.

b) El requeriment previ del Govern de l'Estat, la sol·licitud d'autorització i l'acord mateix no guardaven la necessària coherència en la identificació de l'incompliment o atemptat a l'interès general ni en la determinació de les mesures de restabliment.

c) No es van respectar les garanties d'intervenció de les autoritats de la Generalitat en el procediment, ni tampoc es van considerar degudament les al·legacions, de manera que es van defraudar els principis i valors constitucionals protegits per aquest procediment.

35.8. Les sentències 89/2019 i 90/2019 del Tribunal Constitucional, del 2 de juliol, sobre els recursos d'inconstitucionalitat respecte de l'Acord del Ple del Senat en què es va autoritzar l'aplicació de l'article 155 de la Constitució, avalen la legalitat constitucional d'aquesta aplicació i situen l'article 155 en el marc de l'excepcionalitat, sota el qual es permet desobeir el marc constitucional mateix, fins i tot vulnerant drets fonamentals. Les mateixes sentències, però, també estableixen que algunes de les mesures adoptades en l'aplicació de l'article 155 a Catalunya no van respectar el principi de proporcionalitat.

35.9. Les dites sentències del Tribunal Constitucional estableixen una doctrina que té una gran incidència sobre el conjunt del sistema autonòmic i que obre un escenari d'inseguretat. Es tracta d'una doctrina que va a contracorrent d'opinions molt autoritzades de juristes i experts en la matèria, que s'han pronunciat en sentit oposat al que estableixen aquestes sentències. La doctrina dictada pel Tribunal Constitucional afecta el sentit de l'article 155 i constreny el funcionament del sistema autonòmic en diferents aspectes:

a) Determina que el requeriment previ al president de la comunitat autònoma que estableix l'apartat 1 de l'article 155 és un tràmit merament formal i, per tant, nega a aquest requeriment el sentit del diàleg polític com a pas previ per a la resolució del conflicte.

b) Situa l'aplicació de l'article 155 com a mesura d'excepcionalitat que ha d'ésser limitada i temporal. El marc del poder d'excepció justifica que les mesures puguin desconèixer el marc constitucional mateix, fet que, òbviament, afecta greument les garanties del sistema constitucional d'organització territorial de l'Estat espanyol.

c) Limita la justificació de les mesures aplicables en el marc de l'article 155 al criteri de necessitat. Aquesta interpretació resulta altament preocupant, perquè sota el criteri de necessitat qualsevol mesura pot ésser aplicable, fins i tot les que contradiuen el marc constitucional mateix, tal com va succeir amb l'aplicació de l'article 155 a Catalunya.

d) En conseqüència, la doctrina fixada pel Tribunal Constitucional, de fet, rebutja l'aplicació del criteri de control de proporcionalitat de les mesures aplicades, sempre que es puguin justificar per la necessitat.

35.10. La doctrina adoptada pel Tribunal Constitucional en aquest i en altres assumptes durant els darrers anys, sumada a les dinàmiques de recentralització i de restricció de drets i llibertats impulsades pel Govern del Partit Popular, han restringit la interpretació i les potencialitats del sistema constitucional, i han fet entrar en crisi el règim del 78 en la seva globalitat per la seva incapacitat d'integració territorial, política i social. Aquesta tendència ha conduït a un deteriorament del sistema constitucional mateix, tant pel que fa a l'autogovern de Catalunya com pel que fa a la pèrdua de drets socials i polítics del conjunt de la ciutadania de l'Estat espanyol.

36

Efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola

36.1. La dissolució del Parlament de Catalunya i la destitució del president de la Generalitat vulneren d'una manera directa el dret de participació política reconegut per l'article 23 de la Constitució espanyola, i afecta tant el dret dels càrrecs públics que van ésser destituïts com el dret de participació política de la ciutadania, atès que els representants que havia elegit no van poder exercir llur funció pel temps pel qual ho havien de fer.

36.2. Amb la dissolució del Parlament de Catalunya, la destitució del president de la Generalitat i de tots els membres del Govern i la designació d'òrgans i autoritats per a fer efectiva l'aplicació de les mesures autoritzades pel Senat es va vulnerar clarament l'article 4 de l'Estatut, segons el qual «els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya».

36.3. La dissolució del Parlament va provocar la paralització de l'activitat parlamentària ordinària, fet que va suposar:

a) El decaïment d'un total de quaranta-sis iniciatives legislatives que es trobaven en tràmit parlamentari.

b) La impossibilitat d'exercir la funció de control al Govern de la Generalitat per part del Parlament.

36.4. Amb la destitució del Govern es va alterar greument la representació institucional i el normal funcionament de la Generalitat:

a) El Govern de la Generalitat va deixar d'ésser la representació d'una majoria parlamentària escollida a les urnes.

b) El Govern de la Generalitat va deixar d'estar representat institucionalment en molts organismes on té una presència institucional orgànica.

c) Es van fer cessar 234 treballadors públics de categories diverses.

d) Es van tancar el Diplocat i totes les delegacions de la Generalitat a l'exterior.

e) Es va paralitzar la governança de moltes entitats, institucions, organismes i òrgans col·legiats, atès que, en molts casos, els consellers dels departaments de la Generalitat n'exerceixen la presidència i són aquests els qui tenen la facultat de convocar les reunions de govern o els plens.

f) Van quedar alterades les funcions de representació i defensa de la Generalitat davant els tribunals, la qual cosa va condicionar la capacitat de defensa de la Generalitat davant les diferents jurisdiccions.

g) Es va limitar la capacitat de la Generalitat de tancar acords de col·laboració amb altres institucions i entitats, es va endarrerir la tramitació d'alguns convenis en curs i d'altres van quedar aturats.

36.5. La substitució del Govern de la Generalitat per mitjà de l'article 155 de la Constitució va aturar el desplegament de diversos plans i programes del Govern i va comportar que un gran volum d'inversions, compres, serveis i subministraments no es poguessin fer o es demoressin en el temps.

36.6. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució va comportar un evident increment de tasques administratives i l'adaptació als criteris organitzatius que exigien els diferents ministeris. Tots els assumptes que abans requerien l'aprovació del Govern de la Generalitat o d'un conseller, durant l'aplicació del 155 havien d'ésser aprovats en Consell de Ministres o pel ministeri respectiu, i tots els assumptes necessitaven incorporar un informe de la secretaria general de cada departament promotor de la iniciativa que recollís que l'actuació respectava la normativa estatal i autonòmica vigent, així com un informe jurídic elaborat per les assessories jurídiques de cada departament en els mateixos termes.

36.7. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució va anar acompanyada d'altres mesures de repressió i d'intervenció de l'autogovern de Catalunya que van comportar també vulneracions de drets fonamentals i van tenir efectes negatius importants per al conjunt de la societat. Cal destacar-ne els següents:

a) La judicialització del conflicte polític, amb les detencions de l'Operació Anubis i els empresonaments preventius duts a terme durant el mes d'octubre del 2017, van suposar una clara erosió de la llibertat d'expressió, de reunió i de manifestació.

b) En el marc de les actuacions policials i judicials per a impedir la celebració del referèndum de l'1 d'octubre de 2017, es va vulnerar el dret a la informació i al lliure exercici del referèndum, amb actuacions com ara registres a mitjans d'informació, identificacions i agressions a periodistes o tancaments de pàgines web.

c) La desproporcionada actuació policial duta a terme per la Guàrdia Civil i el Cos Nacional de Policia durant la jornada de l'1 d'octubre de 2017 va provocar no només més d'un miler de persones ferides, sinó també un important impacte psicològic al conjunt de la societat catalana. L'ús abusiu de la força durant aquella jornada, sense respectar els principis de congruència, oportunitat i proporcionalitat inscrits en les lleis que regulen l'actuació dels cossos i les forces de seguretat, va provocar, sens dubte, un dany superior al mal que suposadament es volia evitar.

d) Les mesures restrictives i de control de l'autonomia financera i pressupostària de la Generalitat van comportar la no disponibilitat de crèdit per a la Generalitat fins al finiment de l'exercici del 2017, la retenció de la bestreta de recursos propis, el bloqueig dels comptes bancaris de la Generalitat i la

necessària declaració responsable dels interventors sobre el compliment de la legalitat en l'adjudicació de contractes. Totes aquestes mesures limitaven clarament la capacitat d'autogovern de la Generalitat.

e) El decret del Govern de l'Estat per a facilitar que les empreses amb seu social a Catalunya poguessin traslladar la seu a altres comunitats autònomes i accelerar-ne el procés va atorgar un poder extraordinari als consells d'administració de les empreses i va provocar que més de 3.700 companyies, amb un volum de facturació de 100.000 milions d'euros, traslladessin la seu social durant la vigència de l'aplicació de l'article 155.

37

Consideracions finals

37.1. Els efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya i de la resta de mesures repressives que el van acompanyar van afectar el conjunt de la ciutadania catalana atès que els poders de la Generalitat que van ésser suspesos i intervinguts emanen del conjunt del poble de Catalunya; es van vulnerar drets i llibertats fonamentals que són col·lectius, i es van produir afectacions significatives sobre l'Administració de la Generalitat, que administra els recursos públics del conjunt de la ciutadania de Catalunya.

37.2. Si bé el Govern de la Generalitat va mantenir sempre la porta oberta a iniciar un procés de diàleg i negociació política, el Govern de l'Estat presidit per Mariano Rajoy en cap moment no es va mostrar predisposat a cercar una solució dialogada.

37.3. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució, els seus efectes i la incapacitat de resoldre el conflicte per la via repressiva demostren la necessitat d'activar instruments de diàleg polític que permetin d'arribar a grans acords per a redefinir democràticament l'estatus polític de Catalunya i la seva relació amb l'Estat.

38

La raó d'estat per sobre de la raó democràtica. Guanyar amb la violència institucional el que es perd a les urnes

38.1. L'aplicació a l'Administració autonòmica de Catalunya de l'article 155 de la Constitució, l'octubre del 2017, va suposar un cas clar d'imposició de la raó d'estat per sobre de la raó democràtica i de voluntat de guanyar amb violència institucional el que els partits polítics defensors de l'Estat havien perdut a les urnes.

38.2. Aquest fet no és separable del conjunt de la política repressiva, inclosa la guerra bruta des de les clavegueres del règim, que l'Estat va aplicar a Catalunya, abans i després de la imposició de l'article 155, tant sobre les institucions catalanes, els partits polítics i entitats independentistes, com sobre la ciutadania i els moviments socials. El context era –i és encara en tota regla– una operació d'estat contra l'independentisme i contra tota dissidència que s'hi enfrontés en defensa dels drets socials, civils i polítics, individuals i col·lectius.

38.3. Així ho va manifestar el rei Felip VI en el seu discurs del 4 d'octubre de 2017, en què va avalar i legitimar la suspensió de la democràcia a Catalu-

nya, i també totes les formes de violència, inclosa la feixista, tant les prèvies, entre el 20 de setembre i l'1 d'octubre, com les que en van derivar. Així ho havien advertit diversos dirigents polítics espanyols del PP, el PSOE i Cs, que havien donat per fet que l'Estat espanyol mantindria la unitat d'Espanya pagant-ne, si calia, un preu democràtic.

38.4. Aquest context repressiu a Espanya no era una novetat i venia de lluny. De fet, ha estat una constant en l'actuació del Règim del 78 per a sostenir-se i reproduir-se. La resposta de l'Estat a la revolta social del 15-M va suposar un salt endavant, amb la Llei mordassa com una de les seves conseqüències que avui encara patim.

38.5. La resposta del Règim del 78, amb tots els instruments de l'Estat al seu servei, a les seves múltiples crisis –econòmica, social, territorial i democràtica– no va ésser ni ha estat més democràcia, sinó la repressió, la judicialització de la política i la vulneració de drets fonamentals.

38.6. Les noves atribucions atorgades al Tribunal Constitucional i la seva permanent actuació repressiva contra les decisions democràtiques del Parlament de Catalunya van preparar el terreny per a la posterior justificació jurídica de la repressió i de la vulneració de drets fonamentals.

38.7. Aquesta actuació antidemocràtica de l'Estat espanyol ha implicat també una aplicació generalitzada del dret penal de l'enemic.

38.8. Tot plegat constitueix un conjunt d'anomalies democràtiques que segueixen vigents, tal com múltiples experts, observadors, entitats i institucions internacionals han observat i assenyalat.

39

Vulneració de drets civils i polítics d'electors i d'electes

39.1. Aquestes actuacions del Tribunal Constitucional, i també el conjunt de les actuacions repressives de l'Estat sobre les institucions catalanes i els partits polítics independentistes, han suposat una restricció i vulneració permanent dels drets civils i polítics dels electes del Parlament i dels ajuntaments de Catalunya. Però també dels drets socials i democràtics i de representació dels electors, que han vist com sistemàticament es prohibia l'aplicació dels programes electorals a què havien donat suport en successives eleccions, i com s'impedia continuadament la presa de decisions democràtiques en el Parlament de Catalunya o en els plens municipals quan es tractava de tot allò relacionat amb els programes polítics independentistes avalats a les urnes, però també quan es tractava de prendre i aplicar decisions relacionades amb la defensa de drets socials, civils i polítics, o de polítiques públiques, corresponents al contingut d'aquests programes polítics legitimats per les urnes.

39.2. La defensa de les competències de l'Estat o dels privilegis de les elits i de les oligarquies econòmiques i financeres era i és utilitzada per a justificar la restricció dels drets de la ciutadania, malgrat que el Parlament o els ajuntaments prenguin decisions per a eixamplar-los, amb el pretext del debat constitucional i competencial i les conseqüents limitacions autonòmiques.

39.3. La restricció del dret al lliure debat polític en el Parlament o en els ajuntaments, quan es tracta del qüestionament de la monarquia o del dret a l'autodeterminació, n'és un extrem dramàtic i una anomalia excepcional, fins i tot en un marc d'altres estats comparables en el context europeu.

39.4. La conseqüència del judici, condemna i empresonament de la presidenta del Parlament per haver permès aquests debats és una part inacceptable i insostenible d'aquesta restricció democràtica. Així mateix, l'empresonament i exili de membres del Govern i de la Mesa del Parlament i de representants polítics i socials és una situació dolorosa i intolerable, que posa de manifest la impossibilitat de desenvolupar plenament els drets democràtics en el context de l'Estat espanyol, la seva constitució i el Règim del 78.

40

Abús de poder i abús institucional. Instrumentalització il·legítima de la Constitució i de l'article 155

40.1. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola ha comportat un clar abús de poder per part de l'Estat espanyol, que ha traspassat fins i tot els límits constitucionals i la naturalesa, l'abast i els límits d'aquest article.

40.2. La justificació de la seva aplicació comporta una interpretació de la Constitució espanyola i del mateix article 155 que depassa el contingut i el sentit dels supòsits explícits, i també de les condicions i els criteris que n'havien de guiar l'aplicació. Es tracta d'una extralimitació dels poders de l'Estat que vulnera el pacte constitucional del 1978, com ja ho va ésser la Sentència del Tribunal Constitucional contra l'Estatut d'autonomia, del 28 de juny de 2010.

40.3. Amb la finalitat d'aturar l'exercici del dret a l'autodeterminació a Catalunya, l'Estat espanyol ha generat una excepcionalitat, un escenari de restricció de drets democràtics, en la qual ha basat una lectura restrictiva del text constitucional per a justificar un abús de poder, una actuació recentralitzadora i una intervenció de l'autonomia, actuacions que avui encara perduren. La destitució del Govern, la suspensió del Parlament i la convocatòria imposada d'eleccions en són aspectes clarament impropis i abusius.

40.4. A la repressió i a la judicialització de la política, s'hi han sumat la interpretació i la utilització de la Constitució contra la democràcia a Catalunya.

41

Control polític de l'Administració i de les polítiques públiques, contravenint a decisions i legislacions prèvies legítimes de la Generalitat

41.1. Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155 no només va comportar l'anul·lació de les competències autonòmiques de la Generalitat, sinó que va imposar decisions polítiques i administratives alienes i contràries a les que eren vigents en aquell moment per decisió de les institucions i de l'Administració catalanes, i va suspendre i contravenir a legislacions, normatives, ordenaments i procediments legítimament en vigor com a resultat de les decisions democràtiques del Parlament, del Govern i dels seus departaments.

41.2. D'aquesta manera, l'Estat espanyol va reorientar les polítiques públiques catalanes d'acord amb principis, objectius i criteris imposats, que mai no havien gaudit del corresponent aval democràtic a les urnes.

42

Purga política

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155 va comportar una operació de purga política per raons d'ideologia, antecedents, pertinença política o no col·laboració contra diversos treballadors públics, que hom pot considerar com una actuació repressiva i punitiva que depassa la mateixa naturalesa de l'article 155 de la Constitució espanyola i vulnera drets fonamentals.

43

Danys a les polítiques públiques i a la societat

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155, sobre l'Administració pública catalana, va comportar importants greuges sobre les polítiques públiques. En forma d'obstacles o impediments sobre decisions, actuacions i procediments en tots els àmbits polítics i administratius, es va entorpir, alterar o paralitzar el funcionament normal de les administracions autonòmica i municipal, amb greus perjudicis sobre les polítiques públiques, els serveis públics, els treballadors públics, el teixit social i econòmic, i la societat i la ciutadania de manera generalitzada.

44

Complicitat d'elits i oligarquies. El cas de la banca

44.1. Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155 va tenir suports i complicitats significats entre les elits i oligarquies catalanes, dels àmbits empresarial, bancari i financer, jurídic i dels mitjans de comunicació. Això es va fer especialment públic i manifest en aquelles més vinculades a l'Ibex-35 i tradicionalment compromeses amb l'entramat d'interessos, aliances i complicitats del Règim del 78 i de la monarquia espanyola.

44.2. Aquest fet es va fer especialment evident en el decurs de les compareixences dels representants de la banca, que van manifestar explícitament llur complicitat i suport a l'aplicació de l'article 155 i a l'operació repressiva corresponent, en funció de la primacia de la seguretat jurídica associada als riscos i interessos financers, que van posar per sobre dels drets democràtics.

45

Aplanament autonòmic

45.1. L'aplicació de l'article 155 no hauria estat eficaç ni reeixida sense la col·laboració, l'obediència i l'aplanament d'alts càrrecs de la Generalitat que van optar per obeir l'estat i les seves directrius, i participar activament en la intervenció de l'autonomia, coordinant-se amb els dirigents i funcionaris de l'Estat que en comandaven l'aplicació.

45.2. En nom de la preservació de mínimes quotes autonòmiques o del propi càrrec, o en funció i al servei d'una política d'obediència i col·laboració amb

l'Estat, van esdevenir participants necessaris de la repressió i de la recentralització forçada.

45.3. Caldria saber per què alts càrrecs de Junts pel Sí van seguir en llurs llocs, servint directament els ministeris de l'Estat. Hom es demana si algú es va plantejar una estratègia de boicot a l'article 155 i si s'ha valorat en la Comissió l'impacte que hauria tingut actuar d'una altra manera.

45.4. Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han demostrat clarament aquests esdeveniments, però aquestes preguntes han restat sense resposta.

45.5. La nul·la reacció d'alguns responsables polítics va facilitar la intervenció total de la Generalitat, i llur escàs convenciment en la defensa de l'Estatut i de les institucions va ajudar a crear un clima d'indefensió i autocensura, que avui perdura.

46

Renúncia a les conseqüències polítiques del referèndum del Primer d'Octubre, article 155, conseqüències actuals i nova recentralització

46.1. La declaració d'independència i la proclamació de la república en el Parlament del 27 d'octubre de 2017, que va seguir el referèndum del Primer d'Octubre i la vaga general del 3 d'octubre, va ésser un acte polític legítim i democràtic, que no va tenir una traducció jurídica efectiva pel context repressiu i per la decisió del Govern de la Generalitat i de Junts pel Sí de no sostenir la confrontació política amb l'Estat per a donar continuïtat a la mobilització social i popular d'aquelles jornades democràtiques i de lluita, en un marc de fallida de les pretensions de diàleg i negociació amb l'Estat espanyol i d'unilateralitat com a única via per a exercir l'autodeterminació i fer front a la repressió en la defensa dels drets socials, civils i polítics.

46.2. Aquest escenari va facilitar l'aplicació de l'article 155 i va crear un context propici per a la repressió posterior. De fet, el 155 segueix incrustat en l'ADN de l'autonomia, que continua intervinguda i restringida, a la vegada que l'autocensura segueix vigent en la política catalana i les seves institucions.

46.3. La participació, la complicitat i el zel del Cos de Mossos d'Esquadra en l'aplicació de l'article 155 i en la repressió contra el moviment independentista i contra la dissidència política en defensa dels drets socials, civils i polítics mereixen una atenció especial.

46.4. L'acceptació de l'arbitrarietat contra tot allò que sigui independentista i dissident, que ha seguit amb la repressió i la intervenció coordinada dels cossos de seguretat, la fiscalia i els jutges, ha estat reiteradament denunciada per diverses institucions internacionals i per organismes de defensa dels drets humans.

46.5. Només l'exercici del dret a l'autodeterminació, així com la plenitud de drets socials, civils i polítics, farà possible el veritable desterrament de l'article 155 de les institucions i de la vida política de Catalunya, ja que aquest va associat a la pervivència del Règim del 78 i és un instrument al seu servei.

47

Recomanacions i propostes de millora

47.1. Es recomana al Parlament i al Govern, davant de nous escenaris –presents, com la recentralització amb motiu de la Covid-19, o futurs, en què es pugui restringir l'autogovern–, un capteniment de no col·laboració i desobediència, a favor de l'exercici de les competències i de la sobirania en pro de la plena garantia dels drets socials, civils i polítics del conjunt de la ciutadania.

47.2. Es manifesta el rebuig a les entitats, institucions o empreses de les quals hagi restat palesa la col·laboració activa en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola.

47.3. Es proposa la creació en el Parlament d'una comissió d'estudi sobre la recentralització, les restriccions de l'autogovern i les estratègies per a exercir efectivament el dret a l'autodeterminació.

Palau del Parlament, 16 de juny de 2020

La secretària de la Comissió, Gemma Espigares Tribó; el president de la Comissió, Antoni Morral i Berenguer

Punt 5 | Debat i votació de la proposta de tramitació directament i en lectura única davant el Ple

Projecte de llei de modificació del llibre segon del Codi civil de Catalunya, en relació amb l'establiment de l'obligatorietat de la sessió prèvia sobre mediació en determinats conflictes familiars, i de modificació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat

200-00013/12

TEXT PRESENTAT

Reg. 60636 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 10.03.2020

A la Mesa del Parlament

Víctor Cullell i Comellas, secretari del Govern de la Generalitat de Catalunya,

Certifico:

Que en la sessió del Govern de la Generalitat del dia 3 de març de 2020, s'ha pres, entre d'altres, l'acord que es reprodueix a continuació:

«A proposta de la consellera de Justícia, s'aprova la iniciativa SIG19JUS1590 - Avantprojecte de llei de modificació del llibre segon del Codi civil de Catalunya, en relació amb l'establiment de l'obligatorietat de la sessió prèvia sobre mediació en determinats conflictes familiars, i de modificació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, i s'autoritza la consellera perquè el presenti al Parlament.

Se sol·licita que es tramiti en lectura única, de conformitat amb el que estableix l'article 138.1 del Reglament del Parlament de Catalunya.»

I, perquè així consti, lliuro aquest certificat a Barcelona, el 3 de març de 2020

Projecte de llei de modificació del llibre segon del Codi civil de Catalunya, en relació amb l'establiment de l'obligatorietat de la sessió prèvia sobre mediació en determinats conflictes familiars, i de modificació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat.

Exposició de motius

La Directiva 2008/52/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 21 de maig de 2008, sobre certs aspectes de la mediació en assumptes civils i mercantils, va procurar facilitar l'accés a modalitats alternatives de resolució de litigis, així com fomentar la seva resolució amistosa, mitjançant la promoció del recurs a la mediació i la garantia d'una relació raonable entre la mediació i el procés judicial. El 26 d'agost de 2016, de conformitat amb l'article 11 de la Directiva, la Comissió Europea va emetre un informe sobre l'aplicació de la mediació en el qual es posava clarament de manifest que si bé la mediació era beneficiosa generalment en matèria civil i mercantil, ho era encara més en l'àmbit del dret de família, on podia crear un ambient constructiu per a les negociacions i garantir un tracte just entre mares i pares. El Parlament euro-

peu va dictar les resolucions de 13 de setembre de 2011 i 12 de setembre de 2017 sobre l'aplicació de la directiva esmentada.

Amb un marc normatiu comunitari que apostava per la mediació com a sistema alternatiu de resolució de conflictes i que, a més, era altament recomanat en litigis de caire familiar, s'ha pogut constatar que les pràctiques que pretenen encoratjar les parts a recórrer a la mediació han estat insuficients, degut tant al desconeixement de la mediació entre les parts com entre els professionals del dret i fins i tot entre el personal jurisdiccional.

En aquest sentit, l'informe de la Comissió Europea ja va posar en relleu que calia invertir més esforços a nivell estatal en consonància amb els sistemes de mediació respectius i va subratllar que els Estats membres consultats havien assenyalat com a mesures especialment útils les disposicions del dret intern següents: (i) exigir a les parts que declarin en llurs demandes davant dels òrgans jurisdiccionals que s'ha intentat la mediació, fet que recordaria no només als jutges i jutgesses que coneixen les demandes, sinó també als advocats i advocades que assessoren les parts, la possibilitat de recórrer a mediació; (ii) la previsió de sessions d'informació obligatòries sobre mediació en el marc del procés judicial i (iii) l'obligació de considerar la mediació en totes les etapes del procés judicial, especialment en matèria de dret de família.

El coneixement de la mediació continua essent escàs i la informació no arriba ni a les possibles parts ni als professionals del dret, fet que afecta negativament l'eficàcia dels serveis de mediació. Ni la informació disponible als llocs web, ni els fulletons informatius, actes informatius o visites personals a òrgans jurisdiccionals han esdevingut pràctiques suficients per a motivar les parts, els professionals del dret i el personal jurisdiccional a l'ús de la mediació. Així doncs, i en consonància amb les recomanacions de l'informe de la Comissió Europea, cal intensificar els esforços per fomentar i encoratjar el recurs a la mediació a través dels diferents mecanismes previstos en la mateixa Directiva i redoblar els esforços per incrementar el nombre d'assumptes en què els òrgans jurisdiccionals proposen a les parts que recorrin a mediació per resoldre el seu litigi.

En aquesta línia, també convé recordar que el Tribunal de Justícia de la Unió Europea, en la Sentència de 18 de març de 2010 (STJUE C-317/2008), ja dictaminà que el fet que una norma interna disposi l'obligatorietat d'acudir a una mesura *Alternative Dispute Resolution* (d'ara endavant ADR) abans d'exercir una acció judicial no vulnera el dret a la tutela judicial efectiva, sempre que no desemboqui en una decisió vinculant per a les parts, que no suposi un retard substancial a la via judicial, que no impliqui un sobrecost addicional ni suspengui la prescripció dels corresponents drets.

Així mateix, el Consell General del Poder Judicial, en la seva «Guia pràctica per implementar la mediació intrajudicial», reconeix que la voluntarietat de la mediació no és incompatible amb l'obligatorietat d'assistir a una sessió informativa prèvia al procés i adverteix, fins i tot, que la no assistència a una sessió d'aquest tipus pot ser considerada com a conducta contrària a la bona fe processal, atès que suposa rebutjar sense fonament una oportunitat oferta pel jutjat des d'una perspectiva d'una solució millor. De fet, consta que el País Basc ja va incorporar, l'any 2015, el caràcter obligatori de la sessió prèvia en regular les relacions familiars en supòsits de separació o ruptura.

Atès tot l'exposat, aquesta llei té com a objectiu fomentar la mediació i evitar que la manca d'informació i el desconeixement d'aquest mitjà de resolució alternatiu de conflictes inclini preferentment les parts i els professionals a recórrer a la via litigiosa. Es pretén fomentar la mediació com a mètode alternatiu de resolució de conflictes que té avantatges acreditats, com ara l'estalvi de temps, l'estalvi econòmic i la minoració dels costos emocionals, a més d'implicar i responsabilitzar les parts en la resolució del conflicte que les afecta i, per tant, d'incrementar l'eficàcia en l'execució dels acords assolits.

Més concretament, es pretén potenciar la mediació en l'àmbit dels conflictes familiars i especialment en aquells que afecten les persones menors d'edat, atenent el seu interès superior, tot establint l'obligatorietat de la sessió prèvia sobre mediació, tret, lògicament, dels supòsits en què el recurs a la mediació estigui legalment exclòs. En aquesta sessió prèvia s'informa les parts del funcionament, les característiques i els beneficis de la mediació, per tal que, lliurement i de forma fonamentada, puguin analitzar i decidir si volen iniciar el procés de mediació o no. Així mateix, es preveu la possibilitat que la sessió prèvia pugui continuar amb una exploració del conflicte, si així ho acorden les parts, a les quals cal escoltar, opció que pot afavorir l'estalvi de temps i tràmits i acostar encara més les persones afectades a la mediació. De forma particular, la iniciativa també pretén protegir els infants menors afectats pel conflicte, l'interès superior que els hi és propi i el seu dret a mantenir les relacions personals amb els seus progenitors i amb altres membres de la família. Esdevé, per tant, una manifestació de l'article 3 de la Convenció sobre els drets dels infants, adoptada per les Nacions Unides l'any 1989, el qual obliga els Estats a prendre totes les mesures legislatives i administratives que siguin adequades per assegurar als infants tota la protecció i atenció necessàries per a llur benestar, tenint en compte els drets i els deures dels seus pares; i també de l'article 40 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, que obliga els poders públics a garantir la protecció dels infants, amb la precisió que en totes les actuacions que portin a terme l'interès superior de l'infant ha d'ésser prioritari. Per tot això, resulta coherent que l'autoritat judicial estigui informada de la manca d'assistència a la sessió prèvia, tant quan la mediació s'hagi pactat expressament per les parts com quan l'autoritat judicial resolgui efectuar la derivació. Es tracta d'un principi que ja han adoptat altres textos legals sobre la matèria, com ara l'article 17 de la Llei estatal 5/2012, del 6 de juliol, de mediació en afers civils i mercantils.

La norma estableix modificacions en el llibre segon del Codi civil de Catalunya. En relació amb les disposicions generals, ara es fa explícit que la mediació és obligatòria quan s'hagi pactat expressament amb anterioritat a l'exercici d'accions judicials. També s'estableix que l'assistència a la sessió prèvia té caràcter obligatori, i que la manca d'assistència no justificada no està sotmesa a confidencialitat i ha d'ésser comunicada a la autoritat judicial. En la institució de la tutela, pel que fa a l'ordre de la delació, on ja estava prevista la sessió informativa sobre mediació, s'introdueix el caràcter obligatori d'aquesta sessió prèvia i es determina el seu objecte, consistent en conèixer el valor, els avantatges, els principis i les característiques de la mediació. La modificació d'aquest precepte relatiu a la tutela s'aprofita per substituir l'expressió «incapacitada» per l'expressió «amb la capacitat modificada judicialment», de conformitat amb les línies establertes per la Convenció de Nova York, de 13 de desembre de 2006, sobre els drets de les

persones amb discapacitat. En el mateix sentit, respecte a la sessió obligatòria, s'estableixen canvis en la potestat parental, pel que fa als desacords. En darrer lloc, i en relació amb els efectes de la nul·litat del matrimoni, del divorci i de la separació legal, s'incorpora de manera expressa la possibilitat que el conveni regulador inclogui pactes de submissió a mediació i altres mecanismes alternatius de resolució de conflictes. En l'actualitat, les parts poden preveure-la en el pla de parentalitat, però calia fer una referència més àmplia, entenent que també pot ser particularment útil per gestionar altres conflictes derivats de la crisi.

La norma també introdueix modificacions en la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat. En consonància amb els canvis introduïts en el Codi civil, s'estableix que la sessió prèvia sobre mediació tindrà caràcter obligatori en els supòsits legalment previstos i que la manca d'assistència no justificada no està sotmesa a la confidencialitat i ha d'ésser comunicada a l'autoritat judicial. Pel que fa a les funcions dels col·legis professionals, reforça el compliment de la funció deontològica i disciplinària respecte als col·legiats que exerceixen la mediació, tot afegint la funció de vetllar perquè el conjunt de col·legiats compleixin les obligacions d'informació als clients, foment i subjecció a la mediació que els imposen les lleis o els codis deontològics respectius. En els mateixos termes, es remarca l'obligació dels professionals col·legiats d'informar els seus clients sobre la mediació i altres fórmules de resolució de conflictes i de procurar resoldre els conflictes que puguin tenir en l'exercici de la professió amb llurs clients, companys o altres persones per mitjà de la mediació o altres formes extrajudicials de resolució de conflictes. Així mateix, l'objecte del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya s'estén no únicament a promoure i administrar la mediació, sinó també a la promoció i administració d'altres mètodes alternatius de resolució de conflictes.

Finalment, es canvia la denominació del «Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya» per la de «Centre de Mediació de Catalunya», denominació més clara i ajustada a les funcions que té atribuïdes el Departament de Justícia i el propi Centre, i més coherent amb el fet que la mediació i altres mètodes anàlegs s'utilitzen o es poden utilitzar en tots els àmbits i, també, en qualssevol dels ordres jurisdiccionals. En aquest sentit, cal tenir en compte que, d'acord amb el que estableix l'article 3.9 del Decret 1/2018, de 19 de maig, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, corresponen al Departament de Justícia, entre d'altres, tant «les funcions relacionades amb l'Administració de justícia a Catalunya i la seva modernització», com, particularment, «la promoció i desenvolupament dels mitjans alternatius de resolució de conflictes».

La llei es dicta a l'empara de l'article 129 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, d'acord amb el qual correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de dret civil, excepte en les matèries que l'article 149.1.8 de la Constitució atribueix en tot cas a l'Estat. Nogensmenys, la Generalitat pot establir els instruments i els procediments de mediació i de conciliació en la resolució de conflictes en les matèries de la seva competència, li correspon dictar les normes processals específiques que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya i disposa, així mateix, de competències exclusives en matèria de serveis socials, protecció de menors i promoció de les famílies i de la infància (articles 106, 130 i 166 de l'Estatut d'autonomia).

Article 1. Modificació de l'article 222-10 del Codi civil de Catalunya

Es modifica l'article 222-10 del Codi civil de Catalunya, que queda redactat de la manera següent:

«Article 222-10. Ordre de la delació

1. La designació correspon a l'autoritat judicial si no hi ha cap persona designada per un acte de delació voluntària, si no escau el seu nomenament o si s'excusa o cessa per qualsevol causa.

2. En el cas a què fa referència l'apartat 1, l'autoritat judicial prefereix per a la tutela:

a) El cònjuge o el convivent en parella estable de la persona amb la capacitat modificada judicialment, si hi ha convivència.

b) Els descendents majors d'edat de la persona amb la capacitat modificada judicialment.

c) Els ascendents del menor o la persona amb la capacitat modificada judicialment, llevat que es prorrogui o rehabiliti la potestat parental.

d) En cas de mort del progenitor del menor o la persona amb la capacitat modificada judicialment, el cònjuge o el convivent en parella estable d'aquell, si conviu amb la persona que s'ha de posar en tutela.

e) Els germans del menor o la persona amb la capacitat modificada judicialment.

3. No obstant el que estableix l'apartat 2, si ho estima més convenient per als interessos de la persona menor o la persona amb la capacitat modificada judicialment, l'autoritat judicial, per mitjà d'una resolució motivada, pot alterar l'ordre establert o elegir la persona que ha actuat com a assistent o com a guardadora de fet, les que es presentin voluntàriament per a assumir els càrrecs indicats o una altra persona.

4. Si hi ha diverses persones que volen assumir la tutela, l'autoritat judicial, amb la finalitat que assoleixin un acord, les pot derivar a una sessió prèvia sobre mediació de caràcter obligatori per tal que coneguin el valor, els avantatges, els principis i les característiques de la mediació. Si així ho acorden les parts, a les quals cal escoltar, la sessió prèvia pot continuar, en el mateix moment o en un de posterior, amb una exploració del conflicte que les afecta.

5. Si no hi ha persones de l'entorn familiar o comunitari que vulguin assumir la tutela, l'autoritat judicial ha de designar persones jurídiques, públiques o privades, sense ànim de lucre, que la puguin assumir satisfactòriament.»

Article 2. Modificació de l'article 233-2 del Codi civil de Catalunya

Es modifica l'article 233-2 del Codi civil de Catalunya, que queda redactat de la manera següent:

«Article 233-2. Mesures definitives

1. Si els cònjuges arriben a un acord sobre les mesures reguladores de la separació o el divorci o sobre les conseqüències de la nul·litat del matrimoni, han de formular un conveni amb el contingut que escaigui de conformitat amb els apartats 4, 5, 6 i 7.

2. Si els cònjuges tenen fills menors no emancipats o amb la capacitat modificada judicialment que depenguin d'ells, han de presentar el conveni a

l'autoritat judicial perquè sigui aprovat. També ho han de fer, en tot cas, si es tracta d'un conveni regulador de les conseqüències de la nul·litat del matrimoni.

3. Si els cònjuges no es troben en els supòsits de l'apartat 2, poden formular el contingut del conveni davant d'un lletrat de l'Administració de justícia o en una escriptura pública davant de notari. En aquests casos, cal que els cònjuges intervinguin personalment en l'atorgament, estiguin assistits per un lletrat en exercici i expressin la voluntat inequívoca de separar-se o divorciar-se.

4. Si els cònjuges tenen fills comuns que estan sota llur potestat, el conveni regulador ha de contenir:

a) Un pla de parentalitat, d'acord amb el que estableix l'article 233-9.

b) Els aliments que els han de prestar, tant respecte a les necessitats ordinàries com a les extraordinàries, indicant-ne la periodicitat, la modalitat de pagament, els criteris d'actualització i, si ho han previst, les garanties.

c) Si escau, el règim de relacions personals amb els avis i els germans que no convisquin en el mateix domicili.

5. A més del que estableix l'apartat 4, el conveni regulador també ha de contenir, si escau:

a) La prestació compensatòria que s'atribueix a un dels cònjuges, indicant-ne la modalitat de pagament i, si escau, la durada, els criteris d'actualització i les garanties.

b) L'atribució o distribució de l'ús de l'habitatge familiar amb el seu parament.

c) La compensació econòmica per raó de treball.

d) La liquidació del règim econòmic matrimonial i la divisió dels béns en comunitat ordinària indivisa.

6. A més del que estableixen els apartats 4 i 5, en el conveni regulador els cònjuges també poden acordar aliments per als fills majors d'edat o emancipats que no tinguin recursos econòmics propis.

7. A més del que estableixen els apartats 4, 5 i 6, el conveni regulador pot incloure pactes de submissió a mediació i altres mecanismes alternatius de resolució de conflictes.»

Article 3. Modificació de l'article 233-6 del Codi civil de Catalunya

Es modifica l'article 233-6 del Codi civil de Catalunya, que queda redactat de la manera següent:

«Article 233-6. Mediació

1. La submissió a la mediació és obligatòria amb anterioritat a la presentació d'accions judicials quan s'hagi pactat expressament.

2. Els cònjuges, abans de presentar la demanda, en qualsevol fase del procediment judicial i en qualsevol instància, poden sotmetre les discrepàncies a mediació amb vista a aconseguir un acord, excepte en els casos de violència familiar o masclista.

3. Un cop iniciat el procés judicial, l'autoritat judicial, a iniciativa pròpia o a petició d'una de les parts o dels advocats o d'altres professionals, pot derivar-les a una sessió prèvia sobre mediació, de caràcter obligatori, per tal que

coneguin el valor, els avantatges, els principis i les característiques de la mediació, amb la finalitat que puguin assolir un acord. Si així ho acorden les parts, a les quals cal escoltar, aquesta sessió pot continuar, en el mateix moment o en un de posterior, amb una exploració del conflicte que les afecta. Les parts poden decidir si opten o no pel procediment de mediació.

4. La manca d'assistència no justificada a la sessió prèvia obligatòria no està sotmesa a la confidencialitat i ha d'ésser comunicada a l'autoritat judicial.

5. Les parts poden demanar de mutu acord la suspensió del procés judicial mentre dura la mediació. El procediment judicial s'ha de reprendre quan finalitzi el termini previst per fer efectiva la mediació, quan ho sol·liciti qualsevol de les parts o s'assoleixi un acord en la mediació.

6. L'inici d'un procediment de mediació familiar està sotmès als principis de voluntarietat i confidencialitat. En cas de desistiment del procediment de mediació, aquest no pot perjudicar als litigants que hi han participat. La comunicació a l'autoritat judicial del desistiment de qualsevol de les parts o de l'acord obtingut en la mediació dona lloc a l'aixecament de la suspensió.

7. Els acords obtinguts en la mediació, un cop incorporats en forma al procés judicial, s'han de sotmetre a l'aprovació judicial en els mateixos termes que l'article 233-3 estableix per al conveni regulador.

8. Els acords assolits en mediació respecte al règim d'exercici de la responsabilitat parental es consideren adequats per als interessos del menor. La manca d'aprovació per l'autoritat judicial s'ha de fonamentar en criteris d'ordre públic i interès del menor.»

Article 4. Modificació de l'article 236-13 del Codi civil de Catalunya

Es modifica l'article 236-13 del Codi civil de Catalunya, que queda redactat de la manera següent:

«Article 236-13. Desacords

1. En cas de desacord ocasional en l'exercici de la potestat parental, l'autoritat judicial, a instància de qualsevol dels progenitors, ha d'atribuir la facultat de decidir a un d'ells.

2. Si els desacords són reiterats o es produeix qualsevol causa que dificulti greument l'exercici conjunt de la potestat parental, l'autoritat judicial pot atribuir totalment o parcialment l'exercici de la potestat als progenitors separadament o distribuir-ne entre ells les funcions de manera temporal, per un termini màxim de dos anys.

3. En els procediments que se substancien per raó de desacords en l'exercici de la potestat parental, els progenitors poden sotmetre les discrepàncies a mediació. Així mateix, l'autoritat judicial els pot remetre a una sessió prèvia de caràcter obligatori per tal que coneguin el valor, els avantatges, els principis i les característiques de la mediació. Si així ho acorden les parts, a les quals cal escoltar, aquesta sessió pot continuar, en el mateix moment o en un de posterior, amb una exploració del conflicte que les afecta.»

Article 5. Modificació de l'article 11 de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat

Es modifica l'article 11 de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, que queda redactat de la manera següent:

«Article 11. Sessió prèvia

1. En la sessió prèvia, les persones són assessorades sobre el valor, els avantatges, els principis i les característiques de la mediació. En funció d'aquest coneixement i del cas concret, decideixen si opten o no per la mediació. Si ho acorden les parts, a les quals cal escoltar, la sessió es pot estendre a l'exploració del conflicte que les afecta.

En el cas de sessió prèvia de caràcter obligatori, la manca d'assistència no justificada no està sotmesa a la confidencialitat i ha d'ésser comunicada a l'autoritat judicial.

2. Les parts poden designar de comú acord la persona mediadora entre les inscrites en el Registre general del Centre de Mediació de Catalunya. Altrament, han d'acceptar la que designi l'organisme responsable.

3. Les parts que decideixen iniciar la mediació que regula aquesta llei han d'acceptar les seves disposicions i les tarifes de la mediació, les quals s'han de facilitar abans d'iniciar-la, llevat que gaudeixin del dret a la gratuïtat.

4. En els termes que estableix la legislació processal, quan el procés judicial ja s'ha iniciat, l'autoritat judicial pot disposar que les parts assisteixin a una sessió prèvia sobre la mediació si les circumstàncies del cas ho fan aconsellable. L'òrgan públic corresponent facilita la sessió prèvia i vetlla, si escau, pel desenvolupament adequat de la mediació.»

Article 6. Modificació de l'article 20 de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat

Es modifica l'article 20 de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, que queda redactat de la manera següent:

«Article 20. El Centre de Mediació de Catalunya

1. El Centre de Mediació de Catalunya és un òrgan adscrit al departament competent en matèria de dret civil mitjançant el centre directiu que en té atribuïda la competència.

2. El Centre de Mediació de Catalunya té per objecte promoure i administrar la mediació i altres mètodes alternatius de resolució de conflictes i facilitar-hi l'accés.»

Article 7. Modificació de l'article 22.d) de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat

Es modifica la lletra d) de l'article 22 de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, que queda redactat de la manera següent:

«Article 22

d) Complir la funció deontològica i disciplinària respecte als col·legiats que exerceixen la mediació i vetllar perquè el conjunt de col·legiats compleixin les obliga cions d'informació als clients, foment i subjecció a la mediació que els imposen les lleis o els codis deontològics respectius».

Article 8. Introducció d'una nova disposició addicional, la quarta, a la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat

S'introdueix la disposició addicional quarta a la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, amb la redacció següent:

«Disposició addicional quarta. Informació a les persones sobre la resolució extrajudicial dels conflictes i foment dels acords per part dels professionals col·legiats.

En llurs àmbits respectius de funcions, els professionals col·legiats han d'informar llurs clients de la conveniència de gestionar i resoldre els conflictes que els afectin per mitjà d'acords extrajudicials i informar-los sobre la mediació i altres fórmules de resolució de conflictes previstes legalment, diferents a l'acció judicial, en els termes previstos per les lleis i per llurs codis deontològics respectius. En els mateixos termes, han de procurar resoldre els conflictes que puguin tenir en l'exercici de la professió amb llurs clients, companys o altres persones per mitjà de la mediació o altres formes extrajudicials de resolució de conflictes.»

Disposició addicional. Canvi de denominació del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya

Es canvia la denominació del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya per la de Centre de Mediació de Catalunya. Totes les referències que la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, així com la resta de normativa vigent, facin al Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya s'han d'entendre fetes al Centre de Mediació de Catalunya. En la seva activitat ordinària, el Centre també pot emprar la denominació «Centre ADR Justícia» o d'altres que estiguin referides de manera inequívoca a la gestió de la resolució extrajudicial de conflictes.

Disposició final. Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor al cap de tres mesos d'haver estat publicada en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Antecedents del Projecte de llei

Bloc 1

01. Memòria preliminar:

01.01. Informe de la Direcció General de Pressupostos, d'1 d'octubre de 2018

01.02. Acord del Govern, de 9 d'octubre de 2018, pel qual s'aprova la memòria preliminar de l'Avantprojecte de llei de modificació del llibre segon del Codi civil de Catalunya, en relació amb l'establiment de l'obligatorietat de la sessió informativa sobre mediació en determinats conflictes familiars, i de modificació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, en relació amb el canvi de denominació del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya

01.03. Fitxa resum de l'Acord del Govern

02. Preguntes formulades en la consulta pública prèvia

03. Propostes i aportacions a la consulta pública prèvia:

03.01. ADN LLIBERTAT

03.02. Associació de Professionals de la Mediació de Conflictes de Catalunya

03.03. Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya

03.04. Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya

03.05. Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya

03.06. Elisabet Barnadas

03.07. Fundació Universitat de Girona

03.08. Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona

03.09. Javier Wilhelm Wainsztein UPF

04. Informe de retorn de la consulta pública prèvia, de 14 de novembre de 2018

05. Nota del Grup de Mediació de la Comissió de Codificació de Catalunya, de 26 de març de 2019

06. Avantprojecte de llei de modificació del llibre segon del Codi civil de Catalunya, en relació amb l'establiment de l'obligatorietat de la sessió informativa sobre mediació en determinats conflictes familiars, i de modificació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat

07. Memòria general, de 31 d'octubre de 2019

08. Memòria d'avaluació d'impacte, de 31 d'octubre de 2019

09. Informe jurídic preliminar, de 26 de novembre de 2019

10. Tràmit de consulta interdepartamental:

10.01. Observacions de l'Oficina del Govern, de 28 de novembre 2019, i resposta

10.02. Observacions del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, de 20 de novembre de 2019

10.03. Resposta a les observacions del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

11. Petició d'informe d'impacte pressupostari - DEP VEH, de 27 de novembre de 2019

12. Petició d'informe d'impacte de gènere - Institut Català de les Dones, 27 de novembre de 2019

13. Petició d'informe a la Secretaria d'Administració i Funció Pública, de 27 de novembre de 2019

14. Memòria general actualitzada, de 2 de desembre de 2019

15. Avantprojecte de llei sotmès al Consell Tècnic de 3 de desembre de 2019

16. Certificat del Consell Tècnic del dia 3 de desembre de 2019

Bloc II

17. Tràmit d'audiència:

17.01. Escrit de 9 de desembre de 2019 atorgant el tràmit d'audiència fins el 15 de gener de 2020

17.02. Llistat d'entitats i corporacions a les quals es va donar audiència

18. Al·legacions formulades en el tràmit d'audiència:

18.01. Associació de Professionals de la Mediació de Conflictes de Catalunya

18.02. Consell d'Il·lustres Col·legis de Procuradors de Tribunals de Catalunya

18.03. Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya

18.04. Col·legi de Pedagogs de Catalunya

18.05. Grupo Europeo de Magistrados por la Mediación, España, GEMME

19. Edicte de 10 de desembre de 2019, pel qual se sotmet a informació pública l'Avantprojecte de llei de modificació del llibre segon del Codi civil de Catalunya, en relació amb l'establiment de l'obligatorietat de la sessió informativa sobre mediació en determinats conflictes familiars, i de modificació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat

20. Certificats dels Serveis Territorials del Departament de Justícia de Girona, Tarragona, les Terres de l'Ebre i Lleida

21. Informe de la DG de Pressupostos, de 2 de desembre de 2019

22. Informe de l'Institut Català de les Dones, de 16 de desembre de 2019

23. Informe de l'Oficina d'Organització de l'Administració i del Sector Públic de la DG d'Administració Digital, de 20 de desembre de 2019

24. Memòria valorativa dels informes emesos i de les al·legacions formulades en el tràmit d'audiència, de 4 de febrer de 2020

25. Informe jurídic final, de 20 de febrer de 2020

26. Avantprojecte de llei resultant dels tràmits d'informes, audiència i informació pública, sotmès al Consell Tècnic de 25 de febrer de 2020

27. Fitxa resum de l'Avantprojecte de llei

28. Certificat del Consell Tècnic del dia 25 de febrer de 2020

29. Annex - Comprovants de notificació del tràmit d'audiència pública

N. de la r.: Els antecedents del Projecte de llei poden ésser consultats a l'Arxiu del Parlament.

Punt 6 | Debat i votació de la proposta de tramitació directament i en lectura única davant el Ple

Proposició de llei de l'exempció de copagament als menors orfes tutelats per l'Administració i de la modificació de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència

202-00070/12

PRESENTACIÓ: GP CS

Reg. 57625 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 11.02.2020

A la Mesa del Parlamento

Lorena Roldán Suárez, portavoz, Noemí de la Calle Sifré, diputada del Grup Parlamentari de Ciutadans, de acuerdo con lo establecido por el artículo 111.*b* del Reglamento del Parlamento, presentan la siguiente proposición de ley sobre la exención de copago a los menores huérfanos tutelados por la Administración y de modificación de la Ley 14/2010, de los derechos y las oportunidades en la infancia y la adolescencia i sol·licita que d'acord amb l'article 138 del Reglament es tramiti pel procediment de lectura única.

Exposición de motivos

La legislación actual en materia de infancia permite situaciones discriminatorias que van en contra de los principios recogidos en la Convención de las Naciones Unidas de los Derechos del Niño, al obligar a los menores huérfanos a contribuir en el coste de los servicios sociales que reciben, con el importe de la prestación o pensión que tengan derecho a percibir los menores o los adolescentes tutelados por parte de la Administración.

Ello es así, en base a lo regulado en la Ley 14/2010, de 27 de mayo, de los Derechos y las Oportunidades en la Infancia y la Adolescencia que establece en su Disposición Adicional Séptima lo siguiente:

« el importe de las prestaciones o pensiones que causen los niños o los adolescentes que se encuentran bajo tutela o guarda de la Generalidad queda afectado a subvenir los gastos derivados de la atención del servicio público que reciben solamente en relación con el cumplimiento de las obligaciones alimenticias en favor de los hijos, según lo establecido por la normativa en materia de seguridad social»

Esta práctica, que en definitiva supone un copago impuesto al menor huérfano, supone una clara discriminación respecto a aquellos menores tutelados que sí cuentan con sus padres vivos, que, con independencia de su capacidad económica, no deben contribuir al coste de estos servicios, y sorprende que la beneficiaria sea la Administración, que es quien tiene el deber de garantizar la protección de todos los menores y adolescentes, proporcionándoles el apoyo económico y moral necesario.

Es por ello que esta proposición de ley tiene como objeto eliminar esta práctica abusiva y discriminatoria realizada por la Generalitat de Cataluña y suprime el contenido regulado en la Disposición Adicional Séptima con la finalidad de que los menores y jóvenes tutelados por la Generalitat de Catalunya, titulares de pensiones de la Seguridad Social, no hayan de contribuir

al mantenimiento del coste del servicio social que reciben. Asimismo, la presente proposición de ley regula el procedimiento que la Administración de la Generalitat de Cataluña deberá seguir en relación a la gestión de la prestación o pensión de la Seguridad Social que tengan derecho a percibir los menores o los adolescentes a su cargo.

Por los motivos expuestos, el Grupo Parlamentario de Ciutadans, presenta la siguiente:

Proposición de ley sobre la exención de copago a los menores huérfanos tutelados por la administración y de modificación de la ley 14/2010, de los derechos y las oportunidades en la infancia y la adolescencia

Artículo único. Adición de una nueva disposición adicional a la Ley 14/2010, de los derechos y las oportunidades en la infancia y la adolescencia

Disposición adicional (nueva). Afectación de las prestaciones recibidas por los menores o adolescentes huérfanos tutelados por la Generalitat de Cataluña

1. Los menores o adolescentes huérfanos que son beneficiarios de una prestación o pensión de la Seguridad Social están totalmente eximidos de subvenir a cualesquiera gastos derivados de la atención que, por causa de su orfandad, reciben por parte de la Generalitat.

2. El importe de las prestaciones o pensiones de que son beneficiarios los menores o adolescentes huérfanos será depositado en una cuenta bancaria de sólo ingreso a nombre del menor o adolescente. No se permitirá la disposición de dichas prestaciones o pensiones hasta el momento que finalicen las medidas de tutela o guarda a cargo de la entidad tutelar y siempre y cuando se haya diseñado un plan personalizado de vida y formación con el concurso de la Dirección General de Infancia y Adolescencia.

Disposición derogatoria

Queda derogada cualquier disposición adicional de rango igual o inferior que sea contraria a lo regulado en la presente ley. En particular, queda derogada la disposición adicional séptima a la Ley 14/2010, de los derechos y las oportunidades en la infancia y la adolescencia.

Disposición transitoria

La Generalitat de Cataluña establecerá un procedimiento que tenga como objetivo reembolsar el total de las prestaciones o pensiones de la Seguridad Social no recibidas por los menores o adolescentes tutelados por la Generalitat de Cataluña, que tengan como máximo 21 años a 31 de diciembre del 2020, a causa de lo establecido en la Disposición Adicional Séptima de la Ley 14/2010, de 27 de mayo.

Disposición final primera

El Gobierno de la Generalitat desarrollará reglamentariamente en el plazo máximo de tres meses la normativa necesaria para la efectividad de esta ley.

Disposición final segunda

Esta ley entra en vigor al día siguiente de haber sido publicada en el *Diario Oficial de la Generalitat de Cataluña* a excepción de las medidas que supongan un aumento de créditos o una disminución de ingresos en relación con el presupuesto vigente, que no entrará en vigor, en la parte que suponga una afectación presupuestaria, hasta el ejercicio presupuestario siguiente a la entrada en vigor de la presente normativa.

Palacio del Parlamento, 5 de febrero de 2020

Lorena Roldán Suárez, portavoz; Noemí de la Calle Sifré, diputada, GP Cs

Punt 7 | Debat i votació sobre la validació o derogació del decret llei

Decret llei 24/2020, del 16 de juny, de mesures extraordinàries en matèria de personal

203-00049/12

DECRET LLEI DICTAT PEL GOVERN DE LA GENERALITAT

Reg. 69323 / Coneixement: Mesa del Parlament, 25.06.2020

Acord: La Mesa del Parlament, en la sessió tinguda el dia 25 de juny de 2020, ha pres coneixement del Decret llei 24/2020, del 16 de juny, de mesures extraordinàries en matèria de personal, publicat al DOGC 8157, i ha manifestat que el termini de 30 dies perquè el Parlament el controli pel procediment que estableix l'article 158 del Reglament del Parlament s'inicia el dia 19 de juny de 2020.

A la Mesa del Parlament

Víctor Cullell i Comellas, secretari del Govern de la Generalitat de Catalunya,

Certifico:

Que en la sessió del Govern de la Generalitat del dia 16 de juny de 2020, s'ha pres, entre d'altres, l'acord que es reprodueix a continuació:

«A proposta del vicepresident del Govern i conseller d'Economia i Hisenda, s'aprova la iniciativa SIG20VEH0889 - Projecte de decret llei de mesures extraordinàries en matèria de personal.

Aquest Decret llei és a proposta conjunta amb el conseller de Polítiques Digitals i Administració Pública.»

I, perquè així consti, lliuro aquest certificat a Barcelona el 16 de juny de 2020

Decret llei 24/2020, de 16 de juny, de mesures extraordinàries en matèria de personal

El president de la Generalitat de Catalunya,

L'article 67.6.*a* de l'Estatut preveu que els decrets llei són promulgats, en nom del rei, pel president o presidenta de la Generalitat.

D'acord amb l'anterior, promulgo el següent

Decret llei

Exposició de motius

Des que l'Organització Mundial de la Salut va declarar, el passat 11 de març, la situació de pandèmia tant els professionals de la salut com els professionals que presten serveis en l'àmbit dels centres de serveis socials de caràcter residencial de gent gran, discapacitat intel·lectual i física, han estat combatent la COVID-19 de manera directa en condicions complexes, el que ha suposat un desgast tant físic com emocional.

Durant aquest temps, els professionals d'aquests sectors han vist alterats horaris, torns de treball, tasques habituals i fins i tot la ubicació on normalment presten el servei. Han mantingut aquesta situació de forma continuada durant més de dos mesos i han incrementat la intensitat i la càrrega de treball.

Per tot el que s'ha exposat, resulta necessari materialitzar en un nou Decret llei una sèrie de mesures dirigides principalment a reconèixer la implicació i el compromís que aquests professionals han demostrat, tot i que aquest reconeixement en cap cas pot compensar plenament l'esforç i el compromís físic i mental dels col·lectius implicats.

Aquest Decret llei s'estructura en tres articles, quatre disposicions addicionals i una disposició final.

Els articles 1 i 2 regulen, respectivament, els complements de productivitat extraordinaris als professionals sanitaris i al personal dels centres de serveis socials de caràcter residencial de gent gran, discapacitat intel·lectual i física i es fixen les quanties. Per altra banda, l'article 3 estableix les normes comunes als dos articles precedents, on es regulen situacions de caràcter especial.

D'altra banda, les disposicions addicionals primera i segona, estableixen el règim de atribució dels complements al personal del SISCAT o que presti serveis en entitats privades de caràcter residencial no compresos, per tant, en els articles 1, 2 i 3 d'aquest Decret llei. Finalment, en la resta de disposicions addicionals s'estableixen els mecanismes per determinar el finançament i el règim de modificacions pressupostaries precís per al compliment del que es conté en aquest Decret llei.

D'acord amb l'article 38 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern, el Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals sota la forma de decret llei. En el present supòsit, el caràcter extraordinari i excepcional de la situació deriva d'una greu situació sanitària inèdita i complexa que requereix adoptar de manera urgent mesures que reconeguin i compensin, tant com es pugui, l'esforç i dedicació del personal del sector més implicat en la lluita contra la pandèmia.

En ús de l'autorització que concedeix l'article 64 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, a proposta del vicepresident del Govern i conseller d'Economia i Hisenda i del conseller de Polítiques Digitals i Administració Pública i amb la deliberació prèvia del Govern,

Decreto:

Article 1. Complement de productivitat extraordinari als professionals sanitaris amb motiu de la pandèmia COVID-19

1.1 Aquest article s'aplica al personal de l'Institut Català de la Salut que ha prestat serveis de forma efectiva en la lluita contra la COVID-19 entre l'1 de març i el 31 de maig de 2020, ja sigui de forma presencial o en la modalitat de teletreball, sempre que, en aquest últim cas, s'hagin desenvolupat activitats previstes en els protocols aprovats per les entitats com activitats adreçades a gestionar la pandèmia.

1.2 El personal a què fa referència l'apartat anterior percebrà una quantia única en concepte de productivitat extraordinària que guardarà proporcionalitat amb el temps de treball presencial, amb els imports individuals següents:

	% de treball presencial		
	< 50 %	50 % - 80 %	> 80 %
Personal facultatiu	1.000 euros	1.200 euros	1.350 euros
Personal d'infermeria	800 euros	1.000 euros	1.150 euros
Personal resident facultatiu	700 euros	800 euros	1.000 euros
Personal resident d'infermeria	500 euros	600 euros	800 euros
Personal tècnic sanitari (TSS i TCAI)	350 euros	450 euros	500 euros
Resta de personal	350 euros	400 euros	450 euros

Article 2. Complement de productivitat extraordinari als professionals que hagin prestat serveis a als centres de serveis socials de caràcter residencial de gent gran, discapacitat intel·lectual i física, amb motiu de la COVID-19

2.1 Aquest article s'aplica al personal de l'Administració de la Generalitat que hagi prestat serveis, inclòs el que hi ha donat suport de manera extraordinària, als centres de serveis socials de caràcter residencial de gent gran, discapacitat intel·lectual i física, entre l'1 de març i el 31 de maig de 2020.

2.2 El personal a què fa referència l'apartat anterior que hagi prestat serveis efectius majoritàriament de forma presencial, percebrà una quantia única en concepte de productivitat extraordinària, amb els imports individuals següents:

Auxiliar de geriatria	900 euros.
Personal d'atenció directa a persones amb discapacitat	900 euros.
Coordinador/a assistencial	900 euros.
Metge/ssa	900 euros.
Diplomat/da en infermeria	900 euros.
Altres professionals	500 euros.

Article 3. Disposicions comunes

Són d'aplicació a les situacions previstes als articles 1 i 2 d'aquest Decret llei les regles següents:

a) El personal que no hagi prestat serveis efectius durant la totalitat del període comprès entre l'1 de març i el 31 de maig de 2020, o bé presti serveis a temps parcial percebrà la quantia proporcional al temps treballat.

b) El temps transcorregut en situació d'incapacitat temporal, per resultar positiu o contacte aïllat per la COVID-19, es considera temps de serveis efectius a l'efecte de percebre aquest complement de productivitat extraordinari.

Disposicions addicionals

Primera

El personal comprès en l'àmbit d'aplicació del SISCAT, amb inclusió de totes les entitats adscrites al Servei Català de la Salut i les empreses proveï-

dores de transport sanitari contractades pel Servei Català de la Salut o el SEM, en els termes previstos als articles 1 i 3 d'aquest Decret llei rebrà una compensació equivalent a aquest concepte de productivitat extraordinària COVID-19.

A aquest efecte, el Servei Català de la Salut, prèvia acreditació de les quanties per part de les entitats i en la forma que aquell determini, ha de portar a terme les actuacions necessàries, perquè se'n pugui efectuar el pagament juntament amb el pagament mensual de la factura pels serveis assistencials contractats. Així mateix, en la nòmina del mes següent les entitats han d'efectuar el pagament als seus treballadors.

Segona

Mitjançant Resolució de la persona titular del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, s'aprovarà una convocatòria específica d'ajut directe, en favor de les persones treballadores dels centres propis amb gestió delegada i dels privats de serveis socials de caràcter residencial de gent gran, discapacitat intel·lectual i física amb finançament totalment o parcial públic, en els termes previstos als articles 2 i 3 d'aquest Decret llei, sempre que acreditin que han prestat serveis assistencials i de forma presencial durant el període allà previst.

Tercera

Per Acord del Govern, s'ha de determinar el finançament de les prestacions previstes als articles 1 i 2 i a les disposicions addicionals primera i segona d'aquest Decret llei i adoptar, si escau, les corresponents modificacions pressupostaries.

Quarta

S'autoritza el Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda a realitzar les modificacions pressupostàries necessàries per donar compliment a aquest Decret llei.

Disposició final. Entrada en vigor

Aquest Decret llei entra en vigor el mateix dia de la seva publicació al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.*

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquest Decret llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertoqui el facin complir.

Barcelona, 16 de juny de 2020

Joaquim Torra i Pla, president de la Generalitat de Catalunya; Pere Aragonès i Garcia, vicepresident del Govern i conseller d'Economia i Hisenda; Jordi Puigneró i Ferrer, conseller de Polítiques Digitals i Administració Pública

Antecedents del decret llei

1. Text del Decret llei aprovat en la sessió del Govern de 16.6.20
2. Comunicat al secretari del Govern
3. Informe justificatiu previst a l'article 38.3 de la Llei 13/2008
4. Memòria econòmica
5. Informe jurídic

6. Certificat de la Comissió de Retribucions i Despeses de Personal
7. Informe de la Direcció General de Funció Pública
8. Certificat de la Comissió Tècnica de la Funció Pública

N. de la r.: Els antecedents del Decret llei poden ésser consultats a l'Arxiu del Parlament.

Punt 8 | Debat i votació sobre la validació o derogació del decret llei

Decret llei 27/2020, de 13 de juliol, de modificació de la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de salut pública, i d'adopció de mesures urgents per fer front al risc de brots de la COVID-19

203-00052/12

DECRET LLEI DICTAT PEL GOVERN DE LA GENERALITAT

Reg. 73103 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 20.07.2020

A la Mesa del Parlament

Víctor Cullell i Comellas, secretari del Govern de la Generalitat de Catalunya,

Certifico:

Que en la sessió extraordinària del Govern de la Generalitat del dia 13 de juliol de 2020, s'ha pres l'acord que es reprodueix a continuació:

«A proposta de la consellera de Salut, s'aprova la iniciativa SIG20SLT1103 - Projecte de decret llei de modificació de la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de Salut Pública i d'adopció de mesures urgents per fer front al risc de brots de la COVID-19.»

I, perquè així consti, lliuro aquest certificat a Barcelona.

Decret llei 27/2020, de 13 de juliol, de modificació de la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de Salut Pública i d'adopció de mesures urgents per fer front al risc de brots de la COVID-19.

El president de la Generalitat de Catalunya,

L'article 67.6.a de l'Estatut preveu que els decrets llei són promulgats, en nom del rei, pel president o presidenta de la Generalitat.

D'acord amb l'anterior, promulgo el següent

Decret llei

Exposició de motius

L'art. 116 de la Constitució espanyola va habilitar una llei orgànica per a regular els estats excepcionals, i entre ells l'estat d'alarma, amb les competències i limitacions corresponents. Aquella previsió, com les que es poden trobar en les constitucions d'altres estats europeus, es justifica per la necessitat de regular les situacions excepcionals de manera que, tot i constituir una excepció a la regulació prevista en la Constitució per a les situacions de normalitat, no arribin a comportar mai una suspensió de la integritat de la Constitució.

Per això, les previsions de l'art. 116 de la Constitució van tenir una concreció en la Llei Orgànica 4/1981, d'1 de juny, dels estats d'alarma, excepció i setge, i van establir les normes del Dret dels estats excepcionals, tant pel que fa al règim de distribució territorial del poder públic i l'exercici de les competències, com pel que fa a la possible restricció i, fins i tot suspensió de l'exercici de drets fonamentals.

L'art. 4rt de la LO 4/1981 va preveure que un dels supòsits per a la declaració de l'estat d'alarma són les crisis sanitàries, com les originades per una epidèmia.

Però posteriorment, la regulació de les emergències sanitàries va tenir també una regulació específica en la legislació estatal i catalana en matèria de sanitat i salut pública. Així, la Llei Orgànica 3/1986, de 14 de abril, «*de Medidas Especiales en Materia de Salud Pública*», va preveure que, per tal de protegir la salut pública i prevenir la seva pèrdua o deteriorament, les autoritats sanitàries de les diferents administracions públiques poden, dins l'àmbit de les seves competències, adoptar les mesures previstes en la mateixa Llei quan així ho exigeixin raons sanitàries d'urgència o necessitat. Així, en l'art. 3 de la LO 3/1986, es va habilitar l'autoritat sanitària, per al control de les malalties transmissibles, no només a realitzar les accions preventives generals, sinó també a adoptar les mesures oportunes per al control dels malalts, de les persones que estiguin o hagin estat en contacte amb ells i el seu entorn immediat, així com les que es considerin necessàries en cas de risc de caràcter transmissible.

Per tant, mentre que la previsió dels estats excepcionals és una regulació de caire general, que pot respondre a causes molt diverses i, pel que fa a l'estat d'alarma, una de les seves causes pot ser una situació d'emergència sanitària, en canvi, la regulació específica de les emergències sanitàries constitueix una legislació especial que resulta de la necessitat, en determinades circumstàncies, d'adoptar mesures específiques per a preservar la salut pública i de protegir els drets a la vida, a la integritat física i a la salut de les persones, garantits pels art. 15 i 43 de la Constitució.

Es tracta de dues regulacions que responen a motivacions diverses, una de caire general i l'altra especial per emergències sanitàries, però que de forma proporcionada, pot justificar també determinades limitacions a l'exercici de drets fonamentals. De fet, la legislació vigent habilita l'adopció d'aquestes mesures sanitàries sense necessitat de la prèvia declaració dels estats excepcionals que preveuen els arts. 116 de la Constitució i la Llei Orgànica 4/1981, però no hi ha dubte també que davant el caràcter més generalitzat o més intens de la incidència d'una situació d'epidèmia, es pot arribar a declarar l'estat d'alarma, com es va fer arran del Reial Decret 463/2020, de 14 de març, i les seves pròrrogues.

Certament, les mesures sanitàries per evitar la propagació d'una epidèmia, poden comportar unes limitacions a l'exercici de determinats drets fonamentals, com la llibertat de circulació i la de reunió, reconegudes als articles 17, 19 i 21 de la Constitució, però també el dret al treball i a la llibertat d'empresa, reconeguts als arts. 35 i 38 de la Constitució, quan concorren les circumstàncies que determinen la necessitat d'imposar mesures que incideixen en l'exercici d'aquests drets per a la preservació de la salut pública. Però aquestes limitacions, que en cap cas arriben a comportar la suspensió dels drets fonamentals, ni una restricció generalitzada, sinó proporcionada a la necessària preservació de la salut del conjunt dels ciutadans i circumscrita a determinats sectors d'activitat, àrees geogràfiques limitades, activitats que propicien un especial risc de contagi, etc.

De fet, l'exercici de qualsevol dret fonamental es pot entendre il·limitat, en primer lloc perquè la mateixa Constitució, a l'art. 10.1 ja preveu un límit general dels drets fonamentals en el respecte a l'exercici dels drets per les altres persones, però també, per la possible limitació que resulti necessària i

proporcionada per a la protecció dels altres drets i béns constitucionalment protegits. Així ho ha reconegut de forma constant la doctrina establerta pel Tribunal Constitucional des de les seves primeres Sentències (STC 11/1981, 2/1982 i 91/1983).

En la recent Interlocutòria 40/2020, de 30 de abril, el Tribunal Constitucional va avalar la limitació del dret fonamental de manifestació en un cas concret, basat en raons estrictament sanitàries i, entre altres consideracions, va exposar que *«En el estado actual de la investigación científica, cuyos avances son cambiantes con la evolución de los días, incluso de las horas, no es posible tener ninguna certeza sobre las formas de contagio, ni sobre el impacto real de la propagación del virus, así como no existen certezas científicas sobre las consecuencias a medio y largo plazo para la salud de las personas que se han visto afectadas en mayor o menor medida por este virus. Ante esta incertidumbre tan acentuada y difícil de calibrar desde parámetros jurídicos que acostumbran a basarse en la seguridad jurídica que recoge el art. 9.3 de la Constitución, las medidas de distanciamiento social, confinamiento domiciliario y limitación extrema de los contactos y actividades grupales, son las únicas que se han adverado eficaces para limitar los efectos de una pandemia de dimensiones desconocidas hasta la fecha. (..) nos encontramos en un escenario en que los límites al ejercicio de los derechos, que indudablemente se dan, se imponen por la necesidad de evitar que un ejercicio extralimitado del derecho pueda entrar en colisión con otros valores constitucionales (STC 42/2000, de 14 de febrero, FJ 2). En este caso los valores de la vida, la salud y la defensa de un sistema de asistencia sanitaria cuyos limitados recursos es necesario garantizar adecuadamente.»*

De la mateixa manera, la Llei 18/2009, del 22 d'octubre, de salut pública, defineix aquesta com el conjunt organitzat d'actuacions dels poders públics i de la societat mitjançant la mobilització de recursos humans i materials per a protegir i promoure la salut de les persones, prevenir la malaltia i tenir cura de la vigilància de la salut pública.

En aquest sentit, la pandèmia del COVID-19 s'ha configurat com una amenaça mundial que requereix una actuació decidida per part dels diferents Estats i les Administracions Públiques, especialment atenent a les incerteses que genera el desconeixement d'aspectes bàsics de la infermetat i dels seus canals de contagi, mutacions del virus que es produeixen, nous canals de contagi i increment del nombre d'asimptomàtics que, amb infectats pel virus, traslladen la malaltia.

Això ens obliga a dur a terme actuacions als efectes d'evitar o minimitzar un risc per a la salut, el que obliga a sospesar les alternatives, tenint en compte l'avaluació del risc i altres factors pertinents, i comprèn, si cal, la selecció i l'aplicació de les mesures de prevenció i control més adequades, a més de les reglamentàries.

Al mateix temps, tot i que el marc temporal de la pandèmia s'estableix a llarg termini, es fa necessari establir estratègies diferents pels diferents moments epidemiològics, en forma de nivells d'alerta, i ser igualment capaços de adoptar mesures d'intervenció immediata, reaccionant davant de situacions que es puguin produir, que permetin, des de una situació basal d'alerta, eliminar o reduir els riscos de circulació del virus fora del territori, i adoptar mesures de prevenció per evitar riscos de transmissió comunitària.

L'objectivitat que caracteritza l'actuació de les Administracions Públiques obliga a completar, amb la màxima urgència possible, el marc normatiu actual, per garantir que les decisions que s'adoptin es trobin degudament justificades i s'articulin mitjançant el procediment legalment establert.

La situació actual del virus, amb brots que s'estan produint al llarg del territori, justifica la extraordinària i urgent necessitat de la mesura, atenent a que les mesures de control de les persones són les que s'han mostrat més adequades per evitar el risc d'extensió de la pandèmia.

Per aquesta raó, es considera necessari modificar la Llei 18/2009, establint de manera expressa les mesures que es poden adoptar en situacions de pandèmia, delimitant el procediment a seguir i els indicadors que justifiquin objectivament l'adopció de les mateixes, el que no exclou, com indica l'apartat 2 de l'article 55, que s'hagi de disposar de les autoritzacions preceptives.

D'acord amb l'article 38 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern, el Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals sota la forma de decret llei. En el present supòsit, el caràcter extraordinari i excepcional de la situació deriva de la situació sanitària que requereix adoptar de manera urgent mesures per al nou context de represa i que no poden ajornar-se, fins i tot, mitjançant la utilització de mitjans legislatius d'urgència a un moment posterior, tot amb la finalitat de prevenir i controlar la pandèmia per la COVID –19, evitar la seva propagació per protegir la salut publica i adoptar les mesures que permetin afrontar les seves conseqüències.

En ús de l'autorització que concedeix l'article 64 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, a proposta de la consellera de Salut, i amb la deliberació prèvia del Govern,

Decreto:

Article únic. Modificació de la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de salut pública.

Primer.

S'afegeix una lletra k) a l'article 55 amb el següent tenor:

k) En situacions de pandèmia o epidèmia declarades per les autoritats competents, les autoritats sanitàries competents podran adoptar mesures de limitació a l'activitat, el desplaçament de les persones i la prestació de serveis en determinats àmbits territorials previstes en l'annex 3, d'acord amb el que disposa l'article 55 bis.

Segon.

S'afegeix un article 55 bis amb el següent tenor:

Procediment per a l'adopció de mesures en situació de pandèmia declarada

1. L'adopció de les mesures a que fa referència la lletra k) de l'article anterior tenen per objecte garantir el control de contagis i protegir la salut de les persones, adequant-se al principi de proporcionalitat.

A aquests efectes, l'adopció de les mesures indicades requerirà l'emissió d'un informe emès pel director/a de l'Agència de Salut Pública, en els aspectes assistencials a proposta del Servei Català de la Salut i en els aspectes epidemiològics i de salut pública, a proposta de la pròpia Agència, el qual tindrà per objecte acreditar la situació actual de risc de contagi, la situació de

control de la pandèmia, la suficiència de les mesures, i proposarà les mesures a adoptar.

Els informes s'ajustaran als paràmetres establerts en els annexos del Decret llei 27/2020, de 13 de juliol, de modificació de la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de Salut Pública i d'adopció de mesures urgents per fer front al risc de brots de la COVID-19.

2. Sempre que sigui possible, la resolució formularà recomanacions a seguir per evitar riscos de contagi. En el cas que s'estableixin mesures de caràcter obligatori, s'ha d'advertir expressament d'aquesta obligatorietat, la qual estarà fonamentada en els informes emesos.

La resolució indicarà expressament l'existència o no del manteniment dels serveis essencials, entre els indicats a l'annex 2.

3. La resolució que estableixi les mesures indicarà la seva durada, que en principi no ha de ser superior a 15 dies, excepció feta que es justifiqui el necessari establiment d'un termini superior, sense perjudici de que es pugui demanar la pròrroga, justificant el manteniment de les condicions que varen justificar la seva adopció. En tot cas, s'emetran informes periòdics dels efectes de les mesures, així com un informe final, una vegada exhaurides aquestes.

4. L'establiment de les mesures esmentades s'haurà de dur a terme tenint en compte sempre la menor afectació als drets de les persones, i sempre que sigui possible, s'hauran d'ajustar territorialment al mínim àmbit necessari per a la seva efectivitat.

5. La resolució per la qual s'adoptin les mesures concretes podrà establir mecanismes de graduació de les mesures en funció de l'evolució dels indicadors.

Disposició final. Entrada en vigor

Aquest decret llei entra en vigor el mateix dia de la seva publicació en el DOGC

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquest Decret llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertoqui el facin complir.

Barcelona, 13 de juliol de 2020

Joaquim Torra i Pla
President de la Generalitat de Catalunya

Alba Vergés i Bosch
Consellera de Salut

Annex 1

Els indicadors que hauran d'incloure els informes a que fa referència l'article 55 bis són els següents:

Indicadors de situació epidemiològica i salut pública

Indicador	Interpretació
Incidència acumulada de casos que han iniciat símptomes en els darrers 7 dies	Informa de las zones en les que hi pot haver hagut brots actius o brots incipients en els darrers 7 dies
Evolució del nombre diari de casos que inicien símptomes	Observar la tendència de la sèrie
Incidència acumulada de casos que han estat diagnosticats en els darrers 7 dies (inclou casos asimptomàtics)	Activitat viral i difusió de la malaltia, així com la possible ocurrència de casos successius
Evolució del nombre diari de casos diagnosticats	Observar la tendència de la sèrie
Incidència acumulada de casos sospitosos atesos en els darrers 7 dies (tant en AP com en hospitals), per data de consulta	Nivell de sospita diagnòstica (tant de la població com del sistema sanitari)
Nombre de reproducció efectiu instantani (Rt)	Ritme de creixement o decreixement de l'epidèmia (estàndard <1)

Indicadors d'assistència sanitària relacionats amb la covid-19

Indicador	Interpretació
Proporció de casos sospitosos que han acudit a consulta en els darrers 7 d als que se'ls realitza prova PCR (tant en AP com en Hospitals)	Capacitat de diagnòstic de casos sospitosos)
Incidència acumulada de realització de proves PCR en els darrers 7 d	Esforç diagnòstic en la població (llindar de 1/1.000 setmana)
Proporció de proves positives respecte el total de proves realitzades en els darrers 7 d	Indicador combinat de nivell de circulació del virus i la sensibilitat del circuit diagnòstic (estàndard <5%)
Proporció de llits d'aguts ocupades per casos COVID19 i ocupació total (COVID19 i no COVID19)	Pressió per COVID19 sobre els hospitals i reserva disponible per respondre a increments de la transmissió
Proporció de llits de cures crítics ocupats per casos COVID19 i ocupació total (COVID19 i no COVID19)	Pressió per COVID19 sobre les UCIs i reserva disponible per respondre a increments de la transmissió
Evolució en el nombre de casos que han requerit hospitalització, UCI o han causat èxitus	Observar la tendència de la sèrie
Proporció de casos sospitosos que han acudit a consulta en els darrers 7 d als que se'ls realitza prova PCR	Capacitat de diagnòstic de casos sospitosos
Proporció de PCR positives respecte el total de les realitzades en els darrers 7 d	Indicador combinat del nivell de circulació de virus i la sensibilitat del circuit diagnòstic (estàndard <5%)

Annex 2

Serveis que poden ser declarats essencials

Seguretat i emergències; salut; farmàcies; serveis d'òptica, ortopèdia i fisioteràpia; serveis penitenciaris; serveis socials i residencials; les activitats de representació dels treballadors i dels empresaris; serveis funeraris; serveis

judicials; notaries per a tràmits urgents amb cita prèvia; electricitat; aigua potable; aigües residuals; serveis de depuració d'aigües; combustibles; gas; telecomunicacions, mitjans de comunicació i serveis de premsa; residus urbans i industrials; bancs i finances; assegurances; residus sanitaris; subministraments sanitaris i de farmàcia; producció i distribució agroalimentària humana i per a granges i centres d'animals, animals vius (transport i veterinaris); escorxadors; serveis de transport públic; advocats, procuradors, graduats socials, traductors, intèrprets i psicòlegs que assisteixin a actuacions processals; assessories legals, gestories administratives i de graduats socials i de prevenció de riscos laborals, en qüestions urgents; servei postal universal de l'operador estatal i serveis de missatgeria i lliurament a domicili; serveis de les administracions públiques imprescindibles per al funcionament dels serveis públics; serveis d'educació especial; serveis d'obra pública i privada inajornables o per a serveis essencials; manteniment i reparacions d'urgència; comerç per internet, telefònic o correspondència; serveis informàtics essencials; serveis de neteja i bugaderia; serveis meteorològics; serveis d'explotació de mines; servei d'ITV; serveis de socorrisme i els allotjaments turístics o altres similars que s'hagin definit com a servei essencial per a l'aïllament d'afectats i contactes per la pandèmia declarada.

Annex 3

Mesures a adoptar en el marc de la COVID-19

L'alerta derivada de la COVID i les resolucions per controlar la pandèmia poden comprendre les següents previsions:

Mesures de salut pública:

Consells generals de salut pública:

• Desinfectar regularment les superfícies; rentar-se/higienitzar sovint les mans, tossir i esternudar al colze, portar mascareta per protegir-se i protegir la resta, no tocar-se la cara. En cas de símptomes de refredat o de grip, quedar-se a casa i trucar al Centre d'Assistència Primària o al telèfon 061.

Identificació de contactes:

• Identificació de contactes en curs per a tots els casos nous i confirmats de la COVID-19, amb quarantenes/mesures d'aïllament d'acord amb els protocols vigents de vigilància epidemiològica. Ampliar la identificació de contactes i aïllaments dels casos sospitosos si es decideix considerar cas sense test segons disponibilitat de tests i per situació epidemiològica.

Proves diagnòstiques (Tests):

• Tests a totes les persones que presentin símptomes. els casos potencials de la COVID-19 per a persones que compleixen la definició de cas (és a dir, presenten símptomes). Les proves es faran en centres d'atenció primària, hospitals o unitats que s'habilitin.

• Les proves de cribratge a les comunitats (incloses les persones asimptomàtiques) han de respondre a criteris epidemiològics i s'han d'aplicar segon indicació tècnica. Es poden realitzar localment per informar sobre la propagació del virus en determinades zones, per estudis de brots o moments de no filiació de casos i manca de traçabilitat per conèixer la càrrega poblacional d'asimptomàtics així com espais/grups de risc de circulació del virus.

Aïllament i quarantena:

• Les persones que presenten símptomes suggestius de la COVID-19, tenen resultat positiu del test o han estat en contacte estret amb un cas positiu han de realitzar aïllament estricte. S'ofereixen serveis i espais de suport per a facilitar els dur a terme un aïllaments/quarantenes dels casos i contactes.

Desplaçaments territorials:

• Mesures de desplaçaments territorials que protegeixin del risc de transmissió de la COVID-19.

Desplaçament Personal: Limitació de desplaçaments, mantenint en tots els nivells d'alerta els desplaçaments essencials, sempre que es realitzin de manera individual o amb la unitat de convivència i amb totes les mesures de precaució higièniques i de distanciament. Es poden considerar desplaçaments essencials:

Desplaçament personal

– Passejos individuals o amb grup de convivència.

– Cura d'horts familiars, d'auto-consum, municipals, sempre que estiguin en el mateix terme municipal que el del domicili, o un municipi veí.

– Activitat esportiva sense contacte (anar amb bicicleta, córrer, patinar, etc.) sempre que estiguin en el mateix terme municipal que el del domicili

– Desplaçament a supermercats i botigues d'alimentació sempre que estiguin en el mateix terme municipal que el del domicili.

– Desplaçament per assistència sanitària i anar a la farmàcia sempre que estiguin en el mateix terme municipal que el del domicili.

– Desplaçament per anar a treballar o a l'escola

– Desplaçament per anar a casaments o cerimònies funeràries amb aforament limitat

– Cura de persones grans, menors d'edat, persones dependents, amb discapacitat o especialment vulnerables.

– Desplaçament a entitats financeres i d'assegurances i d'altres serveis.

– Actuacions requerides o urgents davant òrgans públics, judicials o notarials.

– Renovacions de permisos i documentació oficial i altres tràmits administratius inajornables.

– Exàmens o proves oficials inajornables

– Mudances domèstiques o professionals inajornables

– Causa de força major o altra situació de necessitat justificada

En cap cas es poden prohibir els desplaçaments amb caràcter absolut, sinó determinar les condicions i els supòsits en que aquests es poden dur a terme garantint la seguretat i salut de les persones.

Transport de mercaderies: sense limitacions.

Reunions: limitació del nombre de persones que es pot reunir. En tot moment, totes les reunions han de registrar els assistents si no es coneixen tots entre si.

Espais públics i altres espais de reunió: Control de l'obertura d'espais públics i definició de les condicions d'apertura. En tot moment, tots els espais on es realitzin reunions han de registrar els assistents a sales privades, públiques o llocs de culte.

Serveis de Salut, Sociosanitaris i Socials:

Coordinació sobre l'estratègia, directrius i plans d'escalada del tipus d'assistència sanitària en atenció primària, hospitalària i serveis socials (definint un mínim de atenció presencial i deslocalitzant la resta de recursos)

Restriccions de visites a les instal·lacions residencials

Llocs de feina i comerç minorista.

Regulació de la situació dels espais de treball en condicions d'espai i mesures d'higiene.

Control d'obertura (aforament, cita prèvia o altres modalitats) d'espais de treball. Priorització de gestió d'horaris per promoure i garantir la conciliació familiar.

Educació i casals en època no lectiva.

Regulació de les condicions d'obertura, afluència, personals, materials i temporals.

Restauració i establiments hotelers:

Regulació de l'aforament atenent a condicions d'espai i mesures d'higiene (mascareta, rentat de mans).

Regulació de les condicions d'obertura materials i temporals

Esport professionals i no professionals: Regulació de les activitats esportives tant professionals i federades com no professionals atenent al tipus d'esport, aforaments i ús de les instal·lacions.

Aquestes mesures poden ser objecte d'actualització mitjançant Resolució del Comitè de direcció del Pla per emergències associades a malalties transmissibles emergents amb potencial risc, PROCICAT, i poden ser aplicables a qualsevol altra pandèmia o epidèmia declarada en el marc de la Llei 18/2009, de 22 d'octubre.

Punt 11 | Debat i votació del dictamen de la Comissió

Projecte de llei d'ordenació del litoral

200-00007/12

DICTAMEN DE LA COMISSIÓ DE TERRITORI

Al president del Parlament

La Comissió de Territori, en la sessió tinguda el dia 13 de juliol de 2020, ha estudiat el text del Projecte de llei d'ordenació del litoral (tram. 200-00007/12), l'informe de la ponència i les esmenes presentades pels grups parlamentaris.

Finalment, d'acord amb el que disposa l'article 120.6 i 7 del Reglament del Parlament, i recollint les modificacions aprovades per la Comissió, ha acordat d'establir el dictamen següent:

Projecte de llei de protecció i ordenació del litoral (tram. 200-00007/12)

Preàmbul

I

L'Estatut d'autonomia de Catalunya del 1979 va fixar com a competència exclusiva de l'Administració de la Generalitat l'ordenació del territori i del litoral i l'urbanisme (art. 9.9) i com a competència executiva el salvament marítim i els abocaments industrials i contaminants a les aigües territorials de l'Estat corresponents al litoral català (art. 11.10). D'acord amb això, i mitjançant el Reial decret 3301/1981, del 18 de desembre, sobre transferència de serveis de l'Estat a la Generalitat de Catalunya en matèria d'ordenació del litoral, es va operar una primera transferència de serveis amb relació a l'elaboració i l'aprovació de plans d'ordenació de les zones del litoral i l'autorització de les obres i les instal·lacions d'abocament al mar.

Amb l'aprovació de la Llei de l'Estat 22/1988, del 28 de juliol, de costes, i la posterior Sentència del Tribunal Constitucional 149/1991, del 4 de juliol, l'Administració de la Generalitat va disposar de la competència per a autoritzar els usos permesos a la zona de servitud de protecció al litoral de Catalunya, previsió que fou desplegada mitjançant el Decret 55/1992, del 10 de febrer, pel qual s'atribueixen competències al Departament de Política Territorial i Obres Públiques en la zona de servitud de protecció de la Llei de costes.

Actualment, l'Estatut d'autonomia de Catalunya reconeix com un dels seus principis rectors la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible. En aquest sentit, l'article 46 estableix l'obligació dels poders públics de vetllar per la protecció del medi ambient per mitjà de l'adopció de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i que assegurin, entre altres aspectes, la defensa del litoral.

En matèria competencial, l'article 149.3 de l'Estatut d'autonomia estableix que, en matèria d'ordenació del litoral i respectant el règim general del domini públic, correspon a l'Administració de la Generalitat la competència exclusiva, que inclou en tot cas: a) L'establiment i la regulació dels plans

territorials d'ordenació i ús del litoral i de les platges, i també la regulació del procediment de tramitació i aprovació d'aquests instruments i plans; b) La gestió dels títols d'ocupació i ús del domini públic maritimoterrestre, especialment l'atorgament d'autoritzacions i concessions i, en tot cas, les concessions d'obres fixes a la mar, respectant les excepcions que es puguin establir per motius mediambientals en les aigües costaneres interiors i de transició; c) La regulació i la gestió del règim econòmic financer del domini públic maritimoterrestre, en els termes que estableix la legislació general, i d) L'execució d'obres i actuacions al litoral català que no siguin d'interès general. Així mateix, segons l'article 149.4 de l'Estatut, corresponen a l'Administració de la Generalitat l'execució i la gestió de les obres d'interès general situades al litoral català, d'acord amb el que estableix l'article 148. D'altra banda, l'Estatut reconeix, en l'article 84.2.*n*, que els governs locals de Catalunya tenen en tot cas competències pròpies sobre la regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que es porten a terme a les platges.

Mitjançant el Reial decret 1404/2007, del 29 d'octubre, es van traspassar a l'Administració de la Generalitat les funcions i els serveis en matèria d'ordenació i de gestió del litoral (autoritzacions i instal·lacions marítimes). Aquest darrer traspàs fou ampliat mitjançant el Reial decret 1387/2008, de l'1 d'agost, que traspassava a l'Administració de la Generalitat, entre altres funcions, la gestió de les concessions demanials i la gestió i l'atorgament d'autoritzacions en zones de servitud de trànsit i d'accés al mar.

Així mateix, cal destacar que, d'acord amb els articles 149.1, 149.5 i 144 de l'Estatut d'autonomia, l'Administració de la Generalitat disposa de competències exclusives en matèria d'ordenació del territori i urbanisme, i de competències compartides en matèria de medi ambient, les quals també es poden projectar sobre l'àmbit costaner.

II

L'Administració de la Generalitat, al llarg dels més de trenta anys d'exercici d'aquesta competència exclusiva, ha elaborat plans i programes de protecció del litoral per a garantir-ne el desenvolupament urbanístic sostenible, entre els quals destaquen els plans directors urbanístics del sistema costaner aprovats els anys 2005 i 2006 amb la finalitat de protegir el sòl dels espais costaners que no havien sofert un procés de transformació urbanística i preservar-los de qualsevol transformació i desenvolupament urbà, a més d'altres documents amb incidència sobre el litoral català que es troben en tramitació, com ara el Pla director urbanístic de les activitats de càmping, que té per objecte establir els criteris per a ordenar les noves implantacions d'activitat turística, o el Pla director urbanístic de revisió dels sòls no sostenibles del litoral gironí, que té per objecte desclassificar els sòls que no són sostenibles i establir les directrius perquè els planejaments municipals puguin revisar les previsions d'altres sectors amb deficiències importants de model o d'ubicació que els fan no sostenibles per raons econòmiques, socials o ambientals.

Ara bé, l'ordenació del litoral català fins avui dia s'ha articulat d'una manera molt segmentada a partir d'una distribució competencial complexa, en què concorren les competències de les tres administracions territorials, emparada també en diversos títols competencials que van des del medi ambient fins a

l'ordenació del territori i l'urbanisme, passant per l'ordenació del litoral i la mateixa titularitat estatal del domini públic maritimoterrestre.

L'actual concepció del litoral, segmentat en funció d'un mapa competencial complex, contradiu l'esperit i el text de la Recomanació del Parlament Europeu i del Consell, del 30 de maig de 2002, sobre l'aplicació de la gestió integrada de les zones costaneres a Europa (2002/413/CE), i el Protocol relatiu a la gestió integrada de les zones costaneres de la Mediterrània, adoptat en el marc del Conveni per a la protecció del medi marí i de la regió costanera del Mediterrani (conveni de Barcelona), que promouen justament l'adopció d'un planejament estratègic basat en la gestió integrada, amb el suport i la participació de totes les instàncies administratives competents a escala estatal, regional i local.

D'altra banda, la situació d'emergència climàtica declarada pel Govern de la Generalitat el 14 de maig de 2019 obliga a prioritzar, en les polítiques públiques, les opcions amb menor impacte climàtic i major contribució a l'adaptació a les condicions derivades del canvi climàtic, i també a adoptar les mesures necessàries per a aturar la preocupant pèrdua de biodiversitat i promoure la recuperació d'ecosistemes.

El litoral, i singularment les seves platges, són un espai molt sensible als efectes adversos del canvi climàtic, com posa de manifest el Tercer informe sobre el canvi climàtic a Catalunya (2016), que reconeix que l'any 2060 les platges de Catalunya tindran uns cent quaranta quilòmetres de costa molt vulnerables als efectes dels temporals –en comparació amb els seixanta-un quilòmetres el 2016– i que vora el setanta per cent de la costa serà vulnerable o molt vulnerable a la inundació. Aquestes dades fan evident la contradicció entre la tendència regressiva de l'extensió de platges i l'augment constant de llur oferta turística per manca de polítiques reguladores.

Davant d'aquesta realitat, és necessari i urgent desplegar nous instruments per a fer front als reptes climàtics, ja que el benefici que poden tenir aquests instruments es redueix a mesura que el canvi climàtic avança.

Per a fer front a aquesta problemàtica s'aprova aquesta llei, que neix amb l'objectiu de desenvolupar la competència exclusiva de l'Administració de la Generalitat en matèria d'ordenació del litoral, mitjançant l'articulació d'un model de gestió integrada de l'espai costaner català, amb l'Administració de la Generalitat com a administració de referència i un major protagonisme dels ajuntaments. Aquest model ha de permetre d'abordar l'alta vulnerabilitat d'aquest espai, amb un tractament individual de cada platja o tram costaner que n'asseguri les funcions ambientals i n'estableixi les mesures de protecció, i al mateix temps ha de garantir l'aplicació de les estratègies supramunicipals més idònies per a cada realitat, tal com reclama el dit Tercer informe sobre el canvi climàtic a Catalunya.

Així mateix, en el marc dels requeriments de la Llei 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat, l'ordenació del litoral ha d'afrontar les mancances en matèria d'accessibilitat que continuen persistint en molts espais i ha de preveure mesures suficients per a permetre que tothom en gaudeixi en igualtat de condicions.

Finalment, aquesta llei ha de donar compliment a la Llei 16/2017, de l'1 d'agost, del canvi climàtic, atesos els valors biològics, geològics i de la biosfera del litoral català, i ha d'ésser un agent actiu no només de preservació,

sinó de lluita contra el canvi climàtic, i aturar la pèrdua de biodiversitat i promoure la recuperació dels ecosistemes.

III

Aquesta llei s'estructura en vuit títols, deu disposicions addicionals, cinc disposicions transitòries, una de derogatòria i dues disposicions finals.

El títol I estableix l'objecte, l'àmbit d'aplicació i les finalitats de la Llei, mitjançant les quals es transposen a l'ordenament català els objectius del Protocol relatiu a la gestió integrada de les zones costaneres de la Mediterrània.

El títol II regula els instruments d'ordenació i gestió del litoral, articulats mitjançant el Pla de protecció i ordenació del litoral i els plans d'ús del litoral i de les platges. La Llei defineix el Pla de protecció i ordenació del litoral com l'instrument bàsic d'ordenació i gestió integrada de l'àmbit terrestre i marí del litoral català, i configura els plans d'ús del litoral i de les platges com un instrument per a ordenar, en l'àmbit municipal, els serveis de temporada i determinades activitats que es planifiqui situar al llarg de l'any en el domini públic maritimoterrestre i en els terrenys de titularitat pública que inclogui situats a la seva zona de servitud de protecció.

Entre les prescripcions normatives del Pla de protecció i ordenació del litoral destaquen les que permetran la classificació i la categorització de trams de platges i la determinació dels llindars de llur capacitat de càrrega, la definició dels límits màxims d'ocupació, i l'establiment de normes, directrius o recomanacions per a l'ús d'aquests espais en termes de seguretat. Aquestes mesures han de garantir una millor classificació i regulació de la diversitat de platges i superar un marc legal que únicament distingeix entre platges urbanes i platges naturals, però que, en canvi, hi admet la compatibilitat d'usos a totes elles.

El Pla també preveu la incorporació de mesures d'adaptació de la costa als efectes del canvi climàtic. Gràcies a la seva naturalesa jurídica com a pla director urbanístic, el Pla garanteix l'efectivitat de les seves prescripcions gràcies a l'executivitat immediata de les seves determinacions a les diferents escales de planejament. Aquestes previsions també s'estenen als terrenys confrontants amb el domini públic maritimoterrestre i, en aquest sentit, el Pla ha de garantir la preservació i la recuperació dels paisatges costaners amb la regulació de les façanes costaneres i la preservació d'unitats visuals i punts d'interès territorial.

Aquesta nova planificació, juntament amb els plans d'ús del litoral i de les platges, ha de garantir, per primera vegada, una planificació integral del conjunt del litoral català, dels seus usos i ocupacions, i superar la limitació física i temporal de la regulació vigent en el moment de l'aprovació d'aquesta llei, que només té en compte les platges durant els mesos de temporada.

El títol III regula el règim d'intervenció administrativa a les zones de servitud. S'ha de destacar l'establiment d'un règim de declaració responsable davant els ajuntaments per a determinades obres i usos que no impliquin l'increment de la superfície ocupada ni de la volumetria existent, ni un canvi de l'ús autoritzat, una mesura que simplifica molt la tramitació administrativa dels expedients d'obres i usos, alhora que en garanteix l'adequació a la normativa urbanística i costanera.

El títol IV té per objecte establir el règim d'utilització del domini públic maritimoterrestre. En el primer dels capítols s'estableixen els criteris de classificació dels trams de platges i llur règim d'ocupació, que el Pla de protecció i ordenació del litoral haurà d'acabar de determinar, garantint, en qualsevol dels casos, la definició d'una categoria de trams de platges d'especial protecció incompatibles amb la presència d'instal·lacions i serveis, que permeti de protegir els trams de platges de més valor ambiental.

El capítol segon regula les autoritzacions, i, entre les novetats, destaca el fet que els ajuntaments passen a ésser competents per a l'atorgament de les autoritzacions que s'hagin previst en llurs plans d'ús del litoral i de les platges i que s'estenen més enllà del període de la temporada. La descentralització d'aquestes autoritzacions permet d'acostar la ciutadania a la presa de decisions i suposa una reducció de terminis per a llur atorgament.

El Pla de protecció i ordenació del litoral ha de fixar els criteris per a l'atorgament d'autoritzacions i concessions, i ha de determinar, així mateix, els criteris de gradació dels terminis màxims d'atorgament i pròrroga de les concessions. La definició d'aquests criteris millora la transparència administrativa i la seguretat jurídica dels diferents operadors.

El títol V regula el règim econòmic financer del domini públic maritimoterrestre. Com a aspecte més rellevant, es preveu la creació d'un nou cànon a favor de l'Administració de la Generalitat per a l'explotació d'activitats que requereixin una concessió. Els ingressos derivats de la liquidació d'aquest cànon estan destinats a la millora, la conservació, la recuperació i la restauració del domini públic maritimoterrestre del litoral de Catalunya.

El títol VI té per objecte articular els instruments de participació pública de la Llei. Pel que fa a aquests instruments, destaca la creació del Consell Rector del Pla de protecció i ordenació del Litoral i els consells rectors dels plans d'ús del litoral i de les platges, que, en el marc dels plans i els instruments que estableix aquesta llei, exerceixen les funcions de participació, consulta i tutela de la gestió, vetllant pel compliment de la normativa reguladora. Els consells tenen representants de les administracions públiques competents i d'associacions i organitzacions representatives d'interessos econòmics i socials per tal d'afavorir les sinergies entre la iniciativa pública i privada.

El títol VII estableix el nou marc competencial entre la Generalitat i els ajuntaments, concreta els òrgans competents en matèria de protecció de la legalitat i crea la Comissió d'Ordenació del Litoral dependent de l'Administració de la Generalitat, amb funcions de caràcter resolutiu, consultiu i informatiu i, a instàncies dels ajuntaments, amb funcions interpretatives. Destaca el fet que, per primera vegada, una única norma ordena les competències de la Generalitat en matèria d'ordenació del litoral, entre les quals l'aprovació de les normes i les instruccions en matèria de protecció civil sobre salvament i seguretat de les vides humanes i la supervisió de llur compliment, amb la voluntat de garantir el compliment d'uns mateixos estàndards de seguretat a tot el litoral català.

Amb relació als ajuntaments, les noves competències els permeten l'atorgament de diverses autoritzacions en domini públic quan s'hagin previst en el pla d'ús del litoral i de les platges corresponent, i la intervenció administrativa de determinades obres que s'hagin de portar a terme a les zones de servitud de protecció i de trànsit que fins ara eren competència de

l'Administració de la Generalitat. Tot plegat simplifica els procediments i acosta novament la decisió al ciutadà.

Finalment, el títol VIII regula la inspecció del litoral i les facultats i les funcions dels agents que la duen a terme, i atorga la condició d'autoritat al personal al servei de les entitats públiques al qual s'encomanin aquestes funcions.

Aquesta regulació es completa amb les disposicions contingudes en la part final de la Llei.

Les deu disposicions addicionals estableixen el termini per a la redacció del Pla de protecció i ordenació del litoral; la participació de determinades administracions de règim especial en l'elaboració dels plans d'ordenació; la col·laboració interadministrativa necessària per a l'aplicació dels instruments d'ordenació en l'espai marítim; la paritat en la composició dels òrgans derivats de l'aplicació d'aquesta llei, d'acord amb el que estableix la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes; la finestreta única empresarial en les sol·licituds d'autoritzacions o concessions i en les declaracions responsables; unes especificacions relatives al compliment de la normativa en matèria de pesca i acció marítimes en les concessions i els instruments d'ordenació de l'espai marítim; el foment de la nàutica esportiva i popular en l'ordenació del litoral; la creació del Conservatori del Litoral de Catalunya, i la previsió de l'aplicació de mesures excepcionals en situacions de força major.

Les cinc disposicions transitòries regulen el període entre l'entrada en vigor de la Llei i la dels instruments de planificació que estableix; el procediment aplicable en els expedients en tràmit, els supòsits d'aplicació del cànon d'explotació d'activitats en els expedients en tràmit i en les concessions ja atorgades, i els òrgans competents mentre no es constitueixi la Comissió d'Ordenació del Litoral.

Finalment, a més de la disposició derogatòria, la Llei conté dues disposicions finals, relatives al desplegament reglamentari i l'entrada en vigor, que s'estableix al cap d'un mes d'haver estat publicada en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Títol I. Disposicions generals

Article 1. Objecte

L'objecte d'aquesta llei és regular l'ordenació i la protecció del litoral en el territori de Catalunya.

Article 2. Àmbit d'aplicació

Les disposicions d'aquesta llei s'apliquen:

a) Als béns de domini públic i ecosistemes maritimoterrestre del litoral de Catalunya.

b) La zona d'influència del domini públic maritimoterrestre comprèn una franja mínima de mil metres, aplicada en projecció horitzontal terra endins, des de l'atermenament del domini públic maritimoterrestre, en tot el litoral de Catalunya, franja que pot ésser ampliada però mai reduïda pel Pla de protecció i ordenació del litoral.

Article 3. Finalitats

Les finalitats d'aquesta llei, i dels instruments de protecció, d'ordenació i de gestió que regula, són:

a) Facilitar, per mitjà d'una planificació racional de les activitats, el desenvolupament sostenible de les zones costaneres, garantint que es tinguin en compte el medi ambient i els paisatges de manera conciliada amb el desenvolupament econòmic, social i cultural.

b) Establir mesures de conservació de les platges naturals i de recuperació de la qualitat ambiental de les platges.

c) Preservar i recuperar les zones costaneres, llurs ecosistemes i les espècies protegides, en benefici de les generacions presents i futures.

d) Garantir la preservació i la recuperació de la integritat dels ecosistemes costaners, i també dels paisatges costaners i de la geomorfologia costanera.

e) Prevenir i reduir els efectes dels riscos naturals, i en particular de l'emergència climàtica, que puguin ésser causats per activitats naturals o humanes.

f) Adaptar les zones costaneres als efectes del canvi climàtic.

g) Garantir la coherència entre les iniciatives públiques i privades, prioritzant sempre les iniciatives de conservació, recuperació i protecció públiques, i entre totes les decisions de les diverses administracions públiques que afecten la utilització de la zona costanera.

h) Prevenir i mitigar el canvi climàtic.

i) Conservar i vetllar per mantenir les masses d'aigua en l'àmbit costaner.

j) Limitar l'accés a les platges segons llur capacitat de càrrega i regular-ne l'accés, per a aturar la pèrdua de biodiversitat i preservar les espècies protegides.

Títol II. Instruments de protecció, d'ordenació i gestió del litoral

Capítol I. Disposicions comunes

Article 4. Instruments de planificació

1. L'ordenació i la gestió del litoral s'han de dur a terme per mitjà dels instruments de planificació següents:

a) El Pla de protecció i ordenació del litoral.

b) Els plans d'ús del litoral i de les platges.

c) El Pla de protecció i ordenació del litoral.

2. El Pla de protecció i d'ordenació del litoral i els plans d'ús del litoral i les platges s'han d'aprovar d'acord amb el procediment específic que determina aquesta llei i les disposicions reglamentàries que la despleguin.

Article 5. Directrius per als instruments de protecció, d'ordenació i de gestió del litoral

Els instruments de protecció, d'ordenació i de gestió del litoral s'han de formular atenent a les directrius següents:

a) Prioritzar la riquesa biològica, la dinàmica i el funcionament naturals de la zona intermareal, la necessitat de recuperació de la dinàmica sedimentària

natural, així com la complementarietat i la interdependència entre la part marina i la part terrestre que constitueixen una entitat única.

b) Prendre en consideració, de manera integrada, el conjunt d'aspectes relatius als sistemes hidrològics i geomorfològics i als impactes climàtics, ecològics, socioeconòmics i culturals per a no superar la capacitat de càrrega de la zona costanera i per a prevenir els efectes externs negatius i els del desenvolupament, de l'emergència climàtica i de les catàstrofes naturals que se'n deriven.

c) Aplicar un enfocament ecosistèmic en la planificació i la gestió de les zones costaneres per tal de garantir-ne el desenvolupament sostenible.

d) Garantir una governança adequada que permeti una participació suficient de manera adequada i oportuna, en un procés de decisió transparent de les poblacions locals i els sectors de la societat civil interessats en les zones costaneres.

e) Garantir una coordinació institucional intersectorial organitzada dels diversos serveis administratius i autoritats competents a les zones costaneres.

f) Formular estratègies d'ús de la zona costanera que abastin l'urbanisme i les activitats socioeconòmiques, així com altres polítiques sectorials pertinents.

g) Tenir en compte la multiplicitat i la diversitat d'activitats a les zones costaneres i donar prioritat als serveis públics que requereixin, als efectes d'utilització i emplaçament, la proximitat immediata de la mar.

h) Garantir la conservació i la recuperació del territori a tota la zona costanera i prohibir la concentració i l'expansió urbanes que s'oposin als principis i els valors de protecció, conservació i ordenació que estableix aquesta llei.

i) Fer avaluacions preliminars dels riscos relacionats amb les diverses activitats humanes i infraestructures a fi de preservar la seguretat de les persones i d'evitar i reduir els impactes negatius en les zones costaneres.

j) Impedir que es produeixin danys tant en els ecosistemes litorals com en el medi ambient costaner i, si es produeixen, sancionar-ne els responsables i obligar-los a fer-ne una restauració adequada, d'acord amb la normativa.

k) Incloure les directrius de paisatge que afectin el litoral de conformitat amb els catàlegs de paisatge i els plans territorials que els siguin aplicables.

l) Regular les activitats per a impedir que perjudiquin la biodiversitat i els valors ecològics del litoral.

Capítol II. Pla de protecció i ordenació del litoral

Article 6. Objecte, naturalesa jurídica i àmbit territorial

1. El Pla de protecció i ordenació del litoral és l'instrument bàsic d'ordenació i gestió integrada de l'àmbit terrestre i marí del litoral català.

2. El Pla de protecció i ordenació del litoral, pel que fa a l'ordenació dels usos del sòl, té la naturalesa jurídica pròpia dels plans directors urbanístics i li són d'aplicació les disposicions de la legislació urbanística aplicables a aquests plans urbanístics amb les excepcions que estableix aquest capítol.

3. L'àmbit territorial del Pla és el que aquest defineixi d'acord amb l'article 2.

Article 7. Contingut

1. El Pla de protecció i ordenació del litoral, respectant el règim general del domini públic maritimoterrestre, ha de contenir: a) La diagnosi i la caracterització de l'estat del litoral, amb indicació de la tipologia de costa, la climatologia, els espais protegits i la determinació de la seva regressió o acreció.

b) La indicació gràfica de la línia d'atermenament del domini públic maritimoterrestre i de les servituds de protecció i trànsit i la delimitació de la zona d'influència.

c) La classificació i la categorització dels trams de platges, d'acord amb els criteris fixats per l'article 19, la determinació dels llindars de llur capacitat de càrrega i la definició dels límits màxims d'ocupació.

d) La localització de les infraestructures i les instal·lacions existents, i també la determinació, si s'escau, de noves infraestructures o instal·lacions i de llurs ampliacions.

e) La localització de, com a mínim, els principals accessos al mar i de les zones d'aparcament corresponents.

f) La identificació de les platges on hi ha perill de despreniments i caigudes de pedres i altres materials des dels talussos adjacents.

g) Els criteris territorialitzats per a atendre les demandes d'autoritzacions i dels serveis de temporada de les platges en domini públic maritimoterrestre.

h) Els criteris territorialitzats per a resoldre les demandes per a l'atorgament, la renovació, la pròrroga, la modificació i l'extinció de concessions, així com els criteris de gradació dels terminis d'atorgament i pròrroga d'aquestes.

i) Les mesures normatives o d'actuació necessàries per a preservar la integritat i la recuperació de la geomorfologia i dels ecosistemes i paisatges costaners i l'establiment de la regulació de les façanes costaneres en l'àmbit territorial del pla, referides, entre altres aspectes, a la preservació d'unitats visuals i a punts d'interès de conformitat amb els catàlegs de paisatge i els plans territorials que els siguin aplicables.

j) Les mesures d'adaptació de la costa als efectes del canvi climàtic d'acord amb les estratègies que s'estableixin.

k) Els criteris per a determinar les prioritats d'inversió en l'àmbit territorial del pla.

l) La identificació dels trams dels camins de ronda que són accessibles i els que no ho són.

m) La identificació i la classificació de les platges i altres zones de bany en funció del risc per a les vides humanes, i les normes, directrius i recomanacions per a fer-ne ús.

n) Fixar la distribució de les rampes públiques al llarg del litoral, mantenint les rampes ja existents en platges urbanes sempre que siguin compatibles amb els usos que hi siguin permesos.

2. El Pla de protecció i ordenació del litoral pot establir les regulacions i les limitacions necessàries per a assolir la conservació adequada del litoral d'acord amb les finalitats i les directrius que aquesta llei determina, i establir el règim transitori de les autoritzacions i les concessions atorgades amb anterioritat a la seva entrada en vigor que s'oposin a les seves disposicions i impedir-ne o limitar-ne les pròrrogues.

Article 8. Documentació

El Pla de protecció i ordenació del litoral ha de contenir, com a mínim, els documents següents:

a) Una memòria justificativa.

b) La documentació mediambiental adequada a la legislació sectorial aplicable.

c) Les normes d'ordenació que siguin necessàries.

d) Els plànols d'informació i d'ordenació.

e) Un estudi d'impacte econòmic i social, que incorpori una avaluació específica de l'impacte de gènere.

Article 9. Tramitació i aprovació

1. El Pla de protecció i ordenació del litoral es tramita i s'aprova d'acord amb el procediment específic que estableix la legislació urbanística per a l'aprovació dels plans directors urbanístics.

2. En el tràmit d'informació pública del Pla de protecció i ordenació de litoral, els ajuntaments dels municipis compresos en l'àmbit territorial del Pla poden informar, amb caràcter vinculant, amb relació als aspectes que afectin llurs competències pròpies.

3. El Pla de protecció i ordenació del litoral s'ha de sotmetre al procediment d'avaluació ambiental estratègica d'acord amb la legislació sectorial aplicable.

Capítol III. Plans d'ús del litoral i de les platges

Article 10. Objecte i àmbit territorial

1. Els plans d'ús del litoral i de les platges són un instrument de desenvolupament del Pla de protecció i ordenació del litoral que tenen per objecte, en el domini públic maritimoterrestre i en els terrenys de titularitat pública situats a la seva zona de servitud de protecció que inclogui el pla, ordenar les ocupacions per als serveis de temporada i les activitats que es planifiqui situar-hi i que només exigeixin, si s'escau, instal·lacions desmuntables o béns mobles.

2. L'àmbit dels plans d'ús del litoral i de les platges poden abastar un o diversos termes municipals confrontants.

Article 11. Contingut

Els plans d'ús del litoral i de les platges, d'acord amb el contingut del Pla de protecció i ordenació del litoral, han de:

a) Regular els serveis de temporada de les platges i d'aquelles activitats que el Pla preveu que puguin ésser objecte d'autorització en el domini públic maritimoterrestre i, si s'escau, en els terrenys de titularitat pública que inclogui situats a la seva zona de servitud de protecció, atenent a la classificació de les platges, els llindars de capacitat de càrrega i els límits màxims de les ocupacions fixades pel Pla de protecció i ordenació de litoral.

b) Regular la utilització de les platges, els serveis mínims de vigilància i salvament, la seguretat humana en els llocs de bany, l'accessibilitat i altres condicions generals sobre l'ús de les platges i llurs instal·lacions. A les platges on es determini perill de despreniments des dels talussos adjacents, cal

delimitar les zones de seguretat on s'han d'adoptar les corresponents mesures preventives i informatives del perill.

c) Determinar les activitats susceptibles d'ésser autoritzades a la platja per l'ajuntament com a conseqüència de festes de rellevància local, esdeveniments esportius, culturals, d'interès general amb repercussió turística o altres ocupacions mitjançant instal·lacions desmuntables.

d) Concretar les activitats i les instal·lacions que es poden dur a terme al passeig marítim.

e) Establir els criteris per a una integració paisatgística adequada de les instal·lacions admeses i l'obligació d'adequar les activitats proposades a la normativa de contaminació acústica.

f) Regular l'obligatorietat que qualsevol autorització que es pugui atorgar i qualsevol explotació de serveis de temporada que es pugui adjudicar disposin d'un règim de responsabilitat que garanteixi que es podrà fer front als danys que se'n puguin derivar fins a la retirada completa de les instal·lacions.

g) Fixar el termini de vigència de les autoritzacions que es puguin atorgar i de l'explotació dels serveis de temporada que es puguin adjudicar, que no pot excedir els quatre anys.

h) Determinar les platges que han de disposar de llocs de bany accessibles i el nombre mínim de punts que corresponen a cada una.

i) Prohibir les activitats privades molestes i incompatibles amb els valors mediambientals a les platges situades en els espais protegits del litoral.

Article 12. Documentació

Els plans d'ús del litoral i de les platges han de contenir, com a mínim, els documents següents:

a) Una memòria justificativa.

b) La documentació ambiental adequada a la legislació sectorial aplicable.

c) Les normes d'ordenació que siguin necessàries.

d) Els plànols d'informació i d'ordenació.

e) Un estudi econòmic financer, amb la previsió d'ingressos i despeses fruit de l'explotació dels serveis de temporada i de l'autorització d'activitats que prevegi el Pla.

f) Un programa de gestió.

Article 13. Tramitació i aprovació

1. Els ajuntaments han d'acordar, d'acord amb el Pla de protecció i ordenació del litoral, l'elaboració del pla d'ús del litoral i de les platges dels municipis respectius o, si s'escau, d'un pla conjunt amb altres municipis confrontants pel que fa a les platges compartides.

2. El pla d'ús del litoral i de les platges s'ha de sotmetre al procediment d'avaluació ambiental estratègica d'acord amb la legislació sectorial aplicable.

3. L'Administració municipal, un cop ha acordat l'aprovació inicial del pla d'ús del litoral i de les platges, l'ha de sotmetre a informació pública i ha de sol·licitar els informes als organismes afectats per raó de llurs competències sectorials per un termini d'un mes llevat que una disposició n'estableixi un de més llarg.

4. Un cop enllestit el tràmit d'informació publica i amb la valoració tècnica i jurídica prèvia de les al·legacions, l'ajuntament ha d'aprovar provisionalment el pla d'ús del litoral i de les platges i l'ha de trametre a l'òrgan competent en matèria d'ordenació del litoral de l'Administració de la Generalitat per a l'aprovació definitiva.

5. En el cas que el pla d'ús del litoral i de les platges afecti més d'un terme municipal, correspon d'aprovar inicialment i provisionalment el pla a les administracions municipals afectades i tramitar-lo en un règim de col·laboració o associatiu.

6. El termini per a aprovar definitivament els plans d'ús del litoral i de les platges aprovats provisionalment pels ajuntaments és de sis mesos. El venciment del termini per a aprovar definitivament el pla legitima l'ajuntament per a entendre'l denegat per silenci administratiu.

7. L'aprovació del pla d'ús del litoral i de les platges suposa l'atorgament a l'ajuntament corresponent de l'autorització per a l'explotació dels serveis de temporada de les platges per al termini previst pel Pla, que no pot excedir els quatre anys.

Capítol IV. Entrada en vigor, publicitat, vigència, modificació i revisió dels plans

Article 14. Entrada en vigor i publicitat

1. El Pla de protecció i ordenació del litoral i els plans d'ús del litoral i de les platges entren en vigor l'endemà de la publicació de l'acord d'aprovació definitiva en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, conjuntament amb llurs normes d'ordenació.

2. El contingut dels plans a què fa referència l'apartat 1 s'ha de publicar en el web del departament competent en matèria d'ordenació del litoral. En el cas dels plans d'ús del litoral i de les platges, el contingut també s'ha de publicar en el web dels ajuntaments respectius.

Article 15. Vigència

1. La vigència del Pla de protecció i ordenació del litoral és indefinida.

2. Els plans d'ús del litoral i de les platges tenen una vigència de cinc anys prorrogables per a períodes de com a màxim cinc anys, si abans que s'hagi esgotat el termini el departament competent en matèria d'ordenació del litoral autoritza la pròrroga a sol·licitud municipal degudament justificada. L'atorgament de la pròrroga suposa la renovació de l'autorització per a l'explotació per part de l'ajuntament dels serveis de temporada de les platges per a un nou termini màxim de cinc anys.

Article 16. Modificació i revisió

1. El Pla de protecció i ordenació del litoral i els plans d'ús del litoral i de les platges són susceptibles de modificació i revisió.

2. Per a la modificació o revisió dels plans a què fa referència l'apartat 1 cal seguir els mateixos tràmits que per a llur elaboració, amb les excepcions que es poden establir per reglament.

3. El Pla de protecció i ordenació del litoral ha d'ésser objecte d'actualització, com a mínim, cada deu anys i si els treballs d'actualització posen de

manifest la necessitat de modificar algun aspecte del Pla aprovat, cal tramitar-ne la corresponent modificació o revisió.

Títol III. Règim d'intervenció administrativa a les zones de servitud

Article 17. Procediment d'autoritzacions competència de l'Administració de la Generalitat

1. Les sol·licituds d'autorització d'usos, obres i instal·lacions admesos a les zones de servitud de protecció, trànsit i accés al mar, amb l'excepció de les que són de competència municipal d'acord amb aquesta llei, s'han d'adreçar a l'òrgan competent en matèria d'ordenació del litoral de la Generalitat conjuntament amb la documentació següent:

a) La descripció i la justificació de l'actuació, la seva finalitat i l'adequació a la normativa urbanística i en matèria d'ordenació del litoral i de costes.

b) Un plànol relatiu a l'emplaçament i la situació precisos de les obres i els usos del domini públic maritimoterrestre i la zona de servitud que correspongui.

c) El projecte bàsic de les obres o les instal·lacions.

2. L'òrgan competent en matèria d'ordenació del litoral de la Generalitat ha de sol·licitar els informes dels organismes afectats per raó de llurs competències sectorials. El termini per a l'emissió de l'informe és de quinze dies, llevat que una disposició n'estableixi un de més llarg.

3. El termini per a notificar la resolució expressa és de quatre mesos a comptar de la data d'entrada de la sol·licitud en el registre de l'òrgan competent per a la tramitació. El transcurs d'aquest termini sense que s'hagi notificat la resolució expressa legitima la persona interessada a entendre-la desestimada per silenci administratiu.

4. L'òrgan competent per a atorgar les autoritzacions pot acordar motivadament la inadmissió a tràmit de les sol·licituds formulades per les persones interessades quan s'oposin de manera notòria a la normativa en vigor.

5. El termini de vigència de les autoritzacions que s'atorguin a l'empara d'aquest article és el que determini el títol habilitant corresponent i no pot excedir els dos anys. Una vegada transcorregut aquest termini de vigència, l'autorització resta sense efecte, llevat que la falta d'exercici sigui imputable a l'Administració.

Article 18. Actuacions sotmeses al règim de declaració responsable davant l'ajuntament

1. Les noves actuacions que es plantegin amb relació a les obres, les activitats i les instal·lacions implantades legalment a la zona de servitud de protecció i de trànsit del domini públic maritimoterrestre que no comportin cap increment de la superfície ocupada o de la volumetria existent, ni un canvi de l'ús autoritzat, estan subjectes al règim de declaració responsable davant l'ajuntament que correspongui.

2. La declaració responsable ha d'expressar, sota la responsabilitat del declarant, el compliment dels requisits exigits per la normativa en matèria de costes i es formalitza de manera conjunta amb la sol·licitud de llicència o la comunicació urbanístiques, segons sigui el règim d'intervenció en matèria urbanística.

3. El termini per a executar les actuacions a què fa referència aquest article és el que estableixi la llicència urbanística o el que indiqui la comunicació prèvia, que en cap cas podrà ésser superior a un any.

Títol IV. Utilització del domini públic maritimoterrestre

Capítol I. Règim d'ocupació i ús de les platges atenent a llur naturalesa

Article 19. Classificació i ocupació dels trams de platges

1. Els trams de platges es classifiquen en urbans, seminaturals, naturals i de protecció especial.

2. El Pla de protecció i ordenació del litoral ha de definir els trams de platges, d'acord amb la classificació de l'apartat 1, i les diferents categories tenint en compte la classificació i les categories de sòl que estableix la planificació territorial i urbanística per als terrenys adjacents que no formen part del domini públic maritimoterrestre; les infraestructures amb què les platges confronten, i la major o menor presència d'elements naturals. En tot cas, el Pla de protecció i ordenació del litoral ha de tenir en compte, en la definició dels trams de platges d'especial protecció, que són incompatibles amb la presència d'instal·lacions i serveis.

3. El límit màxim de les ocupacions dels trams de platges és fixat pel Pla de protecció i ordenació del litoral atenent a llur capacitat de càrrega i als criteris definits pel Pla mateix.

Capítol II. Explotació de serveis de temporada de les platges, autoritzacions i concessions

Article 20. Serveis de temporada i activitats previstos en els plans d'ús del litoral i de les platges

1. Correspon als ajuntaments, d'acord amb els plans d'ús del litoral i de les platges respectius:

a) L'explotació dels serveis de temporada de les platges, ja sigui per gestió directa o indirecta.

b) L'atorgament de les autoritzacions per a la resta d'activitats previstes pel pla d'ús del litoral i de les platges.

c) La regulació de les activitats no previstes pel pla d'ús que siguin competència municipal.

2. Els procediments per a la licitació de l'explotació dels serveis de les platges han de respectar els principis de publicitat, objectivitat, imparcialitat, transparència i concurrència competitiva. El termini d'explotació per tercers no pot excedir els quatre anys.

3. El termini per a notificar la resolució expressa de les sol·licituds d'autoritzacions a què fa referència l'apartat 1.*b* és d'un mes a comptar de la data en què la sol·licitud d'autorització hagi tingut entrada en el registre de l'òrgan competent per a la tramitació. El transcurs d'aquest termini sense que s'hagi notificat la resolució expressa legitima la persona interessada a entendre-la desestimada per silenci administratiu.

4. El termini de venciment de les autoritzacions a què fa referència l'apartat 1.*b* és el que determini el títol habilitant d'acord amb el que disposa el pla d'ús del litoral i de les platges corresponent i no pot excedir els quatre anys.

Article 21. Autoritzacions d'activitats no previstes pels plans d'ús del litoral i de les platges

1. Estan subjectes a l'autorització administrativa prèvia de l'òrgan competent en matèria d'ordenació del litoral de l'Administració de la Generalitat les activitats en el domini públic maritimoterrestre no previstes pels plans d'ús del litoral i de les platges següents:

a) Aquelles en què, sense requerir obres o instal·lacions de cap tipus, hi concorrin circumstàncies d'especial intensitat, perillositat o rendibilitat.

b) Aquelles que suposin l'ocupació del domini públic maritimoterrestre amb instal·lacions desmuntables o amb béns mobles.

2. En el cas que el projecte objecte de l'autorització s'hagi de sotmetre a un procediment d'avaluació d'impacte ambiental d'acord amb la legislació aplicable, la sol·licitud d'autorització ha d'anar acompanyada del document ambiental corresponent. En el supòsit de l'apartat 1.*b*, la sol·licitud també s'ha d'acompanyar d'una justificació de l'adequada integració paisatgística de les instal·lacions.

3. Durant la tramitació de les autoritzacions, l'òrgan competent en matèria d'ordenació del litoral de l'Administració de la Generalitat ha de sol·licitar els informes dels organismes afectats per raó de llurs competències sectorials.

4. El termini per a notificar la resolució expressa de les autoritzacions és de quatre mesos a comptar de la data en què la sol·licitud d'autorització hagi tingut entrada en el registre de l'òrgan competent per a la tramitació. El transcurs d'aquest termini sense que s'hagi notificat la resolució expressa legitima la persona interessada a entendre-la desestimada per silenci administratiu.

5. No es poden atorgar autoritzacions que siguin contràries al Pla de protecció i ordenació del litoral. El termini de venciment de les autoritzacions és el que determini el títol habilitant corresponent i no pot excedir els quatre anys.

Article 22. Concessions

1. Tota ocupació dels béns de domini públic maritimoterrestre amb obres o instal·lacions no desmuntables està subjecta a la concessió prèvia atorgada per l'òrgan competent en matèria d'ordenació del litoral de l'Administració de la Generalitat.

2. La documentació de la sol·licitud de concessió ha d'incloure un estudi d'integració paisatgística i el document ambiental que correspongui en el cas que el projecte s'hagi de sotmetre a un procediment d'avaluació d'impacte ambiental d'acord amb la legislació aplicable.

3. Durant la tramitació de la concessió, l'òrgan competent en matèria d'ordenació del litoral de l'Administració de la Generalitat ha de sol·licitar els informes dels organismes afectats per raó de llurs competències sectorials.

4. No es poden atorgar concessions ni pròrrogues d'aquestes que siguin contràries al Pla de protecció i ordenació del litoral. Els terminis de vigència de

les concessions i de les pròrrogues corresponents s'han de determinar d'acord amb els criteris de gradació que estableix aquest pla.

5. Per a l'atorgament de les concessions, s'ha de valorar la integració paisatgística de les obres o les instal·lacions i el compliment de condicions d'accessibilitat adequades al tipus d'activitat i entorn.

6. El termini per a notificar la resolució expressa sobre les sol·licituds de concessió és de sis mesos a comptar de la data en què la sol·licitud hagi tingut entrada en el registre de l'òrgan competent per a la tramitació. El transcurs d'aquest termini sense que s'hagi notificat la resolució expressa legitima la persona interessada a entendre-la desestimada per silenci administratiu.

Article 23. Obres en construccions existents amb concessió, contràries a la normativa aplicable

1. Les obres de reparació, millora, consolidació i modernització de les construccions existents en el domini públic maritimoterrestre que disposin d'una concessió vigent i que resultin contràries a la legislació en matèria de costes o al Pla de protecció i ordenació del litoral aplicables que no comportin increment de la superfície ocupada o de la volumetria existent estan subjectes al règim de declaració responsable davant l'òrgan competent en matèria d'ordenació del litoral de l'Administració de la Generalitat.

2. La declaració responsable a què fa referència l'apartat 1 ha d'expressar, sota la responsabilitat del declarant, el compliment dels requisits exigits per la normativa en matèria de costes i se n'ha d'acreditar la presentació en el tràmit de la sol·licitud de llicència o la comunicació urbanístiques, segons sigui el règim d'intervenció en matèria urbanística.

3. El termini per a executar les actuacions a què fa referència aquest article és el que estableixi la llicència urbanística o el que indiqui la comunicació prèvia, sense que pugui excedir un any.

Article 24. Registre de concessions del domini públic maritimoterrestre

1. L'òrgan competent en matèria d'ordenació del litoral de l'Administració de la Generalitat ha de portar, actualitzat, el registre de concessions del domini públic maritimoterrestre, en què s'han d'inscriure d'ofici, en la manera que es determini per reglament, les concessions.

2. El Registre de concessions del domini públic maritimoterrestre té caràcter públic i se'n poden demanar les certificacions oportunes sobre el contingut, les quals són un mitjà de prova de l'existència i la situació del títol administratiu corresponent. Els canvis de titularitat i de característiques que es puguin produir s'han de reflectir, així mateix, en l'assentament corresponent.

Títol V. Règim econòmic financer del domini públic maritimoterrestre

Article 25. Cànon d'explotació d'activitats

1. Tota explotació d'activitats en el domini públic maritimoterrestre per a la realització de les quals calgui disposar d'una concessió de l'Administració de la Generalitat merita el cànon corresponent a favor seu, sens perjudici dels cànons que també siguin exigibles per altres administracions.

2. La base imposable del cànon d'explotació d'activitats és el volum dels beneficis nets anuals, abans d'impostos, d'aquestes activitats que es determinin d'acord amb els estudis econòmics i els comptes anuals que faciliti la persona sol·licitant de la concessió, així com de les informacions que pugui obtenir i les valoracions que pugui fer el departament competent en matèria d'ordenació del litoral, directament o per comparació amb altres concessions existents.

3. La quota del cànon d'explotació d'activitats es determina aplicant un tipus de gravamen del 3% sobre l'import de la base imposable.

4. L'Administració de l'Estat, l'Administració de la Generalitat, les entitats locals i les entitats de dret públic que en depenen estan exemptes del pagament del cànon d'explotació d'activitats en les concessions que se'ls atorguin per a l'exercici de llurs competències, sempre que les activitats no siguin objecte d'una explotació lucrativa, directament o per tercers.

5. Resten exemptes del pagament del cànon d'explotació d'activitats:

a) Els títols habilitants atorgats a entitats nauticoesportives per al desenvolupament d'activitats de caràcter no lucratiu. Per a l'obtenció d'aquesta exempció és necessari que la federació esportiva corresponent certifiqui que les entitats respectives estan inscrites degudament i que exerceixen exclusivament l'activitat nauticoesportiva.

b) Les concessions que s'atorguin en domini públic maritimoterrestre portuari, d'acord amb el que regula la legislació portuària.

6. La meritació del cànon, calculat d'acord amb els criteris que estableix aquest article, té caràcter anual i es produeix amb l'atorgament inicial de la concessió.

7. Els ingressos derivats del cànon d'explotació d'activitats que acreditin les concessions sobre domini públic maritimoterrestre a la Generalitat estan destinats a la millora, la conservació, la recuperació i la restauració del domini públic maritimoterrestre del territori de Catalunya. El departament competent en matèria d'ordenació del litoral, mitjançant la direcció general corresponent, ha d'establir en cada moment les prioritats en l'aplicació d'aquests recursos.

Article 26. Règim econòmic corresponent a l'explotació dels serveis de temporada de les platges i a les activitats autoritzades en el marc dels plans d'ús del litoral i de les platges

1. L'explotació dels serveis de temporada de les platges resta subjecta, en el cas de gestió directa, al preu públic i, en el cas de gestió indirecta, al cànon de licitació corresponent a favor de l'ajuntament.

2. Les activitats que els ajuntaments autoritzin en el marc dels plans d'ús del litoral i de les platges no compreses en l'apartat 1 són gravades amb una taxa en favor seu.

3. L'import de les taxes i preus públics municipals a què fan referència els apartats 1 i 2 s'han de determinar en les respectives ordenances fiscals.

4. El pagament de les taxes, els preus públics i els cànons a què fa referència aquest article s'entén sens perjudici dels pagaments que siguin exigibles per altres administracions.

Títol VI. Participació pública

Article 27. Garantia d'informació pública

1. Per a garantir la participació pública en la gestió del litoral, les administracions públiques han de proporcionar informació de manera adequada, oportuna i eficaç.

2. El Registre de concessions del domini públic maritimoterrestre, gestionat per l'Administració de la Generalitat, té caràcter públic i se'n poden demanar certificacions sobre el contingut.

3. Els plecs de condicions generals per a l'atorgament de concessions i autoritzacions s'han de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* o en el butlletí oficial corresponent.

4. En la tramitació de concessions, així com d'autoritzacions de vigència superior a un any no previstes pels plans d'ús del litoral i de les platges respectius, s'ha de garantir un tràmit d'informació pública.

Article 28. El Consell Rector del Pla de protecció i ordenació del Litoral i els consells rectors dels plans d'ús del litoral i de les platges

1. El Consell Rector del Pla de protecció i ordenació del Litoral i els consells rectors dels plans d'ús del litoral i de les platges són òrgans col·legiats, sense personalitat jurídica, que vetllen per l'aplicació dels plans a què fa referència el títol II i exerceixen les funcions de participació, consulta, tutela de la gestió i avaluació del compliment d'objectius vetllant pel respecte de la normativa reguladora.

2. El Consell Rector del Pla de protecció i ordenació del Litoral està adscrit al departament competent en matèria d'ordenació del litoral i els consells rectors dels plans d'ús del litoral i de les platges estan adscrits als ajuntaments respectius que n'impulsen l'aprovació.

3. S'han d'establir per reglament el règim de funcionament i la composició dels consells rectors a què fa referència aquest article, que han de tenir representants de les administracions públiques competents i d'associacions i organitzacions representatives d'interessos econòmics i socials en l'àmbit territorial dels plans respectius, garantint la representació municipal per mitjà de les entitats associatives d'ens locals i també la participació efectiva d'experts de les disciplines professionals directament relacionades amb l'ordenació i la gestió del litoral i de les platges.

4. Els consells rectors dels espais litorals a què fa referència l'apartat 1 són competents per a:

a) Establir, d'acord amb les disposicions del mateix instrument de gestió i ordenació, les directrius per a exercir la gestió dels espais litorals.

b) Aprovar el programa d'actuació i la memòria anual de gestió.

c) Proposar el pressupost anual d'inversions en l'àmbit territorial corresponent d'acord amb les prioritats fixades pels instruments de gestió i ordenació.

d) Fer el seguiment de les actuacions de les administracions representades que puguin afectar l'espai litoral.

e) Ésser objecte de consulta en la tramitació de qualsevol disposició, pla o programa que afecti l'àmbit territorial de l'instrument d'ordenació i gestió.

f) Proposar i promoure mesures i actuacions per a la millora de l'espai litoral d'acord amb els principis i els objectius que estableix aquesta llei.

g) Proposar, si escau, modificacions de l'instrument d'ordenació i gestió o l'aprovació de nous instruments de gestió.

h) Avaluar el compliment dels objectius del Pla.

Títol VII. Competències administratives

Article 29. Competències de l'Administració de la Generalitat

Correspon a l'Administració de la Generalitat, en els termes que estableix aquesta llei:

a) L'elaboració, la tramitació i l'aprovació del Pla de protecció i ordenació del litoral i l'aprovació definitiva dels plans d'us del litoral i les platges.

b) La gestió del domini públic maritimoterrestre pel que fa a l'atorgament de concessions i de les autoritzacions per a l'ocupació i l'aprofitament no previstes pels plans d'ús del litoral i de les platges.

c) Les concessions d'obres fixes al mar, i també les d'instal·lacions marítimes menors, com ara embarcadors, aiguamolls, pantalans, varadors, rampes públiques, marines seques, clubs nàutics de platja i altres d'anàlogues que no formin part d'un port ni hi estiguin adscrites.

d) L'atorgament d'autoritzacions a les zones de servitud, llevat de les previstes sobre sòls de titularitat pública en els plans d'ús del litoral i de les platges.

e) L'autorització d'abocaments de terra al mar.

f) La intervenció administrativa mitjançant el règim de declaració responsable de les obres de reparació, millora, consolidació i modernització de les construccions existents en el domini públic maritimoterrestre que disposin d'una concessió vigent i que siguin contràries a la legislació en matèria de costes o al Pla de protecció i ordenació del litoral aplicables.

g) La tutela i la policia del domini públic maritimoterrestre i les seves zones de servitud pel que fa a: les actuacions dutes a terme sense la concessió o l'autorització preceptiva de l'Administració de la Generalitat o de l'ajuntament o sense haver fet la declaració responsable corresponent; la vigilància del compliment de les condicions d'acord amb les quals hagi atorgat l'Administració de la Generalitat les concessions i les autoritzacions; l'observança dels requisits exigits per la legislació en matèria de costes per a les actuacions subjectes a declaració responsable davant l'Administració de la Generalitat, i l'adopció de les mesures corresponents per a la protecció de la legalitat relatives a la restauració de la realitat física alterada i de l'ordre jurídic vulnerat, la imposició i la recaptació de sancions i la determinació dels danys i els perjudicis causats.

h) L'establiment i la recaptació del cànon d'explotació d'activitats en el domini públic maritimoterrestre i de les taxes en matèria d'ordenació del litoral.

i) La planificació, l'elaboració i l'aprovació dels projectes, així com la gestió i l'execució de les obres i les actuacions al litoral que no siguin d'interès general.

j) La participació en la planificació i la programació de les obres d'interès general situades al litoral i l'emissió dels informes corresponents sobre la

qualificació d'interès general i sobre el plec de prescripcions que serveixi de base per a la redacció dels projectes corresponents a aquestes obres.

k) L'execució i la gestió de les obres d'interès general situades al litoral català en els termes fixats per conveni amb l'Administració general de l'Estat.

l) La gestió del registre de concessions en domini públic maritimoterrestre en l'àmbit de Catalunya.

m) L'emissió de l'informe previ al rescat de les concessions demanials quan, per raons d'interès general, l'exercici d'aquesta funció sigui competència de l'Administració general de l'Estat.

n) L'emissió de l'informe corresponent durant la tramitació dels plans urbanístics quan l'àmbit dels plans formi part de l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei.

o) La prestació de tot tipus de serveis tècnics relacionats amb l'exercici de les competències d'aquest article i l'assessorament a les corporacions locals i altres entitats públiques o privades i als particulars que ho sol·licitin.

p) L'execució de les obligacions derivades dels tractats i els convenis internacionals en les matèries de la seva competència.

q) La cooperació transfronterera per a garantir la correcta aplicació de l'estratègia de gestió integrada de la costa catalana en el marc del Protocol relatiu a la gestió integrada de les zones costaneres de la Mediterrània i de la legislació internacional.

r) El control de la qualitat de les aigües de bany.

s) L'aprovació de les normes i les instruccions en matèria de protecció civil sobre salvament i seguretat de les vides humanes i la supervisió de llur compliment.

t) Qualsevol altra competència atribuïda per l'ordenament jurídic vigent.

Article 30. Competències dels ajuntaments

Correspon als ajuntaments, en els termes que estableix aquesta llei:

a) La participació en la tramitació del Pla de protecció i ordenació del litoral.

b) L'elaboració i la tramitació fins a l'aprovació provisional dels plans d'ús del litoral i de les platges d'acord amb el procediment que regula aquesta llei.

c) L'explotació dels serveis de temporada de les platges autoritzats mitjançant el pla d'ús del litoral i de les platges corresponent, per qualsevol de les formes de gestió directa o indirecta establertes per la legislació de règim local.

d) L'atorgament de les autoritzacions per a activitats previstes pels plans d'ús del litoral i de les platges.

e) La intervenció administrativa mitjançant el règim de declaració responsable de les noves actuacions que es plantegin sobre les obres, les instal·lacions i les activitats implantades legalment a la zona de servitud de protecció o de trànsit del domini públic maritimoterrestre, quan no comporten l'increment de la superfície ocupada o de la volumetria existent, ni el canvi de l'ús autoritzat.

f) L'emissió de l'informe sobre les sol·licituds d'autoritzacions de competència de l'Administració de la Generalitat i de concessions per a l'ocupació i l'aprofitament del domini públic maritimoterrestre.

g) La recaptació dels ingressos derivats de l'explotació de serveis de temporada de les platges i de les taxes per a l'atorgament d'autoritzacions establertes pels plans d'ús del litoral i de les platges.

h) La vigilància del compliment de les condicions d'acord amb les quals hagin adjudicat l'explotació dels serveis de temporada de les platges o hagin atorgat les autoritzacions derivades dels plans d'ús del litoral i de les platges i de l'observança dels requisits exigits per la legislació en matèria de costes per a les actuacions subjectes a declaració responsable davant l'ajuntament, així com l'adopció, en cas d'incompliment, de mesures per a la protecció de la legalitat relatives a la restauració de la realitat física alterada i de l'ordre jurídic vulnerat, la imposició i la recaptació de sancions i la determinació dels danys i els perjudicis causats.

i) El manteniment de les platges i dels llocs públics de bany en les condicions de neteja, higiene i salubritat adequades, i també la vigilància de l'observança de les normes i les instruccions que dictin l'Administració de la Generalitat i la resta d'administracions competents en matèria de protecció civil sobre salvament i seguretat de les vides humanes.

j) Qualsevol altra competència que els atribueixi l'ordenament jurídic vigent.

Article 31. Òrgans competents en matèria de protecció de la legalitat

1. En el supòsit que la potestat sancionadora amb relació a les infraccions tipificades per la legislació en matèria de costes sigui exercida pels municipis d'acord amb les seves competències, els òrgans competents per a resoldre sobre els procediments sancionadors són els següents:

a) L'alcalde, en el cas d'infraccions lleus.

b) El Ple de l'Ajuntament, en el cas d'infraccions greus.

2. En el supòsit que la potestat sancionadora amb relació a les infraccions tipificades per la legislació en matèria de costes sigui exercida pels òrgans del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria d'ordenació del litoral, tenen competència per a resoldre sobre el procediment sancionador:

a) La persona titular de la direcció general competent en matèria d'ordenació del litoral en el cas que la multa proposada sigui inferior a 600.000 euros.

b) El conseller del departament competent en matèria d'ordenació del litoral, en el cas que la multa proposada sigui igual o superior a 600.000 euros.

3. Els òrgans competents per a resoldre sobre els procediments sancionadors també ho són per a ordenar en el mateix procediment les mesures de restauració de la realitat física alterada i de l'ordre jurídic vulnerat. Si les mesures de restauració s'adopten en altres procediments que els procediments sancionadors, els òrgans competents per a ordenar-les són l'alcalde, quan la competència sancionadora sigui dels municipis, i la persona titular de la direcció general competent en matèria d'ordenació del litoral, si l'Administració de la Generalitat exerceix aquesta potestat.

Article 32. Comissió d'Ordenació del Litoral

1. Es crea la Comissió d'Ordenació del Litoral, dependent del departament competent en matèria d'ordenació del litoral, amb funcions de caràcter resolutiu, consultiu, informatiu i, a petició dels ajuntaments, amb funcions interpretatives.

2. La composició de la Comissió d'Ordenació del Litoral, que s'ha d'establir per reglament, ha de garantir que hi siguin representats els departaments i els ens locals amb competències en matèria d'ordenació del litoral i que hi tinguin participació persones amb reconegut prestigi professional i expertesa en matèria ambiental, de lluita contra el canvi climàtic, de costes i d'urbanisme.

3. Corresponen a la Comissió d'Ordenació del Litoral les competències d'aprovar definitivament el plans d'ús del litoral i de les platges, atorgar les concessions d'ocupació del domini públic maritimoterrestre, establir-ne les modificacions substancials i les pròrrogues, i les altres que li puguin ésser atribuïdes per reglament.

4. El conseller del departament competent en matèria d'ordenació del litoral pot sotmetre a consulta de la Comissió d'Ordenació del Litoral els assumptes en aquesta matèria que consideri convenient.

Títol VIII. La inspecció del litoral

Article 33. La inspecció del litoral

1. La inspecció del litoral, que inclou les funcions de tutela i policia en l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei, és exercida pel departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria d'ordenació del litoral i pels òrgans de l'Administració local, en el marc de les competències respectives i d'acord amb la legislació vigent.

2. Els informes en matèria d'inspecció del litoral que facin els òrgans de l'Administració de la Generalitat que afectin les competències municipals s'han de posar en coneixement dels ajuntaments dels municipis on s'hagin produït els fets.

3. El personal al servei de les entitats públiques a què es refereix l'apartat 1 al qual s'encomani expressament l'exercici de la inspecció del litoral té la condició d'autoritat. En l'exercici d'aquesta activitat, el personal de les administracions competents pot inspeccionar tota mena d'obres i d'instal·lacions, i els fets que constati tenen valor probatori, d'acord amb el que estableix la legislació de procediment administratiu comú.

Article 34. Facultats i funcions en matèria d'inspecció del litoral

1. El personal al servei de les administracions públiques al qual s'encomani l'exercici de la inspecció del litoral està facultat per a entrar i romandre a les finques, construccions i altres llocs subjectes a la seva actuació inspectora el temps necessari per a portar a terme aquesta actuació.

2. En l'exercici de les funcions d'inspecció es pot sol·licitar la col·laboració de les forces i els cossos de seguretat i la cooperació de funcionaris i autoritats d'altres administracions públiques.

3. Corresponen al personal que tingui encomanat l'exercici de la inspecció del litoral les funcions següents:

a) La investigació i la comprovació del compliment de la normativa, i la pràctica de les proves i els mesuraments necessaris per a aquesta finalitat.

b) La documentació de les seves actuacions mitjançant les actes d'inspecció, els informes, les diligències i les comunicacions corresponents.

c) La proposta d'adopció, si escau, de mesures provisionals i d'incoació d'un procediment de protecció de la legalitat.

Disposicions addicionals

Primera. El Pla de protecció i ordenació del litoral

El Govern ha d'elaborar el Pla de protecció i ordenació del litoral en el termini de dos anys a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Segona. Règim especial del municipi de Barcelona

1. L'Ajuntament de Barcelona participa en l'elaboració del Pla de protecció i ordenació del litoral d'acord amb el que determinen la Llei 22/1988, del 30 de desembre, de la Carta municipal de Barcelona, i la Llei 1/2006, del 13 de març, per la qual es regula el règim especial del municipi de Barcelona.

2. El Pla de gestió integrada del litoral de Barcelona es desenvolupa d'acord amb el que estableix l'article 6.3 de la Llei 1/2006, del 13 de març, per la qual es regula el règim especial del municipi de Barcelona.

3. En les qüestions relatives als plans d'ús del litoral i de les platges a què fan referència les lletres *e* i *g* de l'apartat 1 de l'article 7 i l'article 13, cal atenir-se a les disposicions de la Carta Municipal de Barcelona, i en els aspectes de competència pròpia són vinculants les prescripcions establertes per l'Ajuntament de Barcelona.

Tercera. Règim especial de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

L'Àrea Metropolitana de Barcelona participa en l'elaboració del Pla de protecció i ordenació del litoral d'acord amb el que determina la Llei 31/2010, del 3 d'agost, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Quarta. Cooperació i col·laboració interadministrativa

1. El Consell Rector del Pla de protecció i ordenació del Litoral i el Consell Català de Cogestió Marítima han d'establir els mecanismes de cooperació i col·laboració necessaris per a assegurar l'aplicació dels instruments d'ordenació en l'espai marítim.

2. El departament competent en matèria de coordinació de l'ordenació de l'espai marítim ha d'emetre informe amb relació a l'àmbit marí del Pla de protecció i ordenació del litoral.

Cinquena. Igualtat efectiva de dones i homes en els òrgans

Els òrgans derivats de l'aplicació d'aquesta llei no es poden constituir sense complir la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, pel que fa a la paritat que exigeix.

Sisena. Finestreta única empresarial

Les sol·licituds d'autoritzacions o concessions i les declaracions responsables a què fa referència aquesta llei, quan siguin dutes a terme per empreses, s'han de presentar a la finestreta única empresarial per mitjà dels canals de comunicació que s'estableixin en cada moment.

Setena. Concessions i altres instruments específics d'ordenació de l'espai marítim

1. Les autoritzacions, les concessions i els altres instruments d'ordenació de l'espai marítim regulats per la normativa en matèria de pesca i acció marítimes es regeixen per la normativa específica.

2. Els plans a què fa referència el títol II d'aquesta llei s'apliquen sens perjudici dels instruments d'ordenació de l'espai marítim regulats per la normativa en matèria de pesca i acció marítimes.

Vuitena. Nàutica esportiva i popular

El Pla de protecció i ordenació del litoral i els plans d'ús del litoral i de les platges han de vetllar pel foment de la nàutica esportiva i popular en l'ordenació del litoral català, procurar el manteniment de les instal·lacions nauticoesportives existents i facilitar la pràctica de la nàutica popular, entesa com la que es duu a terme amb embarcacions que no superen els vuit metres d'eslora.

Novena. Conservatori del Litoral de Catalunya

1. El Govern, en el termini d'un any a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta llei, ha de crear el Conservatori del Litoral de Catalunya, amb els objectius de salvaguardar i recuperar la part del litoral més amenaçada per la urbanització i l'artificialització, a partir de l'adquisició pública del sòl.

2. El Conservatori del Litoral de Catalunya s'ha de finançar amb les aportacions del Govern, per mitjà dels pressupostos de la Generalitat, i amb les aportacions de les altres administracions, d'entitats i d'empreses.

3. El procés de creació del Conservatori del Litoral de Catalunya ha d'ésser participatiu i ha de comptar amb experts en matèria ambiental i territorial, entitats de conservació del medi natural i representants dels ens locals.

Desena. Mesures excepcionals en situacions de força major

1. Les autoritzacions i les concessions que estableix aquesta llei poden ésser modificades per l'Administració atorgant en situacions de força major sense que la part perjudicada tingui dret a indemnització.

2. Als efectes d'aquesta disposició, són situacions de força major la regressió no prevista de la costa que no sigui originada per les obres objecte de concessió, els moviments sísmics o els sismes submarins, els temporals imprevisibles, els incendis no provocats, les emergències sanitàries i qualsevol altra causa excepcional similar.

3. En situacions de força major d'acord amb aquesta disposició, les administracions competents en matèria de protecció civil poden dictar les disposicions necessàries per a protegir les persones, els béns i el medi ambient.

Disposicions transitòries

Primera. Zona d'influència del domini públic maritimoterrestre i classificació de les platges

Mentre no entri en vigor el Pla de protecció i ordenació del litoral:

a) La zona d'influència del domini públic maritimoterrestre a què fa referència l'article 2.*b* s'amplia sobre els àmbits exteriors inclosos en les unitats territorials de regulació de sòl costaner especial definides pel Pla director urbanístic del sistema costaner de Catalunya que sobrepassen la franja definida en el dit article.

b) La classificació de les platges i el règim d'ocupació corresponent són els que determini el departament competent en matèria d'ordenació del litoral.

Segona. Usos i serveis de temporada de les platges

1. Mentre no entri en vigor el Pla de protecció i ordenació del litoral, els plans de distribució d'usos i serveis de temporada de les platges s'aproven d'acord amb la normativa anterior.

2. A partir de l'entrada en vigor del Pla de protecció i ordenació del litoral, els ajuntaments han de tramitar els plans d'ús del litoral i de les platges. Mentre no s'aprovin aquests nous instruments, els plans de distribució d'usos i serveis de temporada de les platges vigents es continuen aplicant i regint per la normativa anterior durant el seu termini de vigència.

3. Mentre siguin aplicables els plans de distribució d'usos i serveis de temporada de les platges, les autoritzacions per a l'ocupació del domini públic maritimoterrestre i l'explotació dels serveis de temporada compresos dins l'àmbit territorial dels dits plans es regeixen per la normativa anterior.

Tercera. Procediments en tràmit a l'entrada en vigor de la Llei

Els procediments iniciats abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei es regeixen per la normativa anterior, sens perjudici del dret de la persona interessada a desistir del procediment iniciat i acollir-se a les disposicions d'aquesta llei.

Quarta. Aplicació del cànon per explotació de l'activitat

El cànon per explotació de l'activitat a què fa referència l'article 25 s'aplica també:

a) A les concessions en tràmit a l'entrada en vigor d'aquesta llei, en el procediment d'atorgament de les quals l'Administració de la Generalitat encara no hagi fet l'oferta de condicions al peticionari.

b) A les pròrrogues, a les modificacions substancials i als canvis de titularitat de les concessions vigents que s'atorguin a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Cinquena. Òrgans competents

1. Mentre no es constitueixi la Comissió d'Ordenació del Litoral les funcions que li atribueix l'article 32 són exercides pels òrgans competents d'acord amb la normativa anterior.

2. Mentre no es determinin per reglament els òrgans competents de l'Administració de la Generalitat per a l'exercici de les competències atribuïdes per aquesta llei, l'òrgan competent en matèria d'ordenació del litoral és el director general competent en matèria d'ordenació del litoral.

Disposició derogatòria

Es deroguen:

a) La disposició addicional sisena i la disposició final segona de la Llei 3/2012, del 22 de febrer, de modificació del text refós de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2010, del 3 d'agost.

b) El Decret 55/1992, del 10 de febrer, pel qual s'atribueixen competències al Departament de Política Territorial i Obres Públiques en la zona de servitud de protecció de la Llei de costes.

c) Qualsevol altra disposició que s'oposi a aquesta llei.

Disposicions finals

Primera. Desplegament reglamentari

S'autoritza el Govern perquè dicti les disposicions necessàries per a desplegar i executar els preceptes d'aquesta llei.

Segona. Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor al cap d'un mes d'haver estat publicada en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Palau del Parlament, 13 de juliol de 2020

El secretari de la Comissió, José Rodríguez Fernández; la presidenta de la Comissió, Assumpta Escarp Gibert

ESMENES RESERVADES PER A DEFENSAR EN EL PLE

ESMENES RESERVADES PEL GRUP PARLAMENTARI DE CIUTADANS

(Entre parèntesis el número d'esmena del grup)

2 (1), 64 (3) i 65 (2)

ESMENES RESERVADES PEL GRUP PARLAMENTARI SOCIALISTES I UNITS PER AVANÇAR

(Entre parèntesis el número d'esmena del grup)

43 (4), 52 (6), 56 (8), 62 (9) i 77 (13)

ESMENES RESERVADES PEL GRUP PARLAMENTARI DE CATALUNYA EN COMÚ PODEM

(Entre parèntesis el número d'esmena del grup)

46 (9), 68 (12) i 84 (14)

ESMENES RESERVADES PEL SUBGRUP PARLAMENTARI DE LA CANDIDATURA D'UNITAT POPULAR - CRIDA CONSTITUENT

(Entre parèntesis el número d'esmena del subgrup)

35 (21), 42 (23), 45 (24), 80 (27), 81 (28) i 97 (1)

ESMENES RESERVADES PEL SUBGRUP PARLAMENTARI DEL PARTIT POPULAR DE CATALUNYA

(Entre parèntesis el número d'esmena del subgrup)

4 (1), 18 (3), 26 (5), 44 (7), 49 (8), 51 (9), 54 (10), 55 (11), 60 (12), 61 (13), 63 (14), 67 (16), 76 (17), 87 (18) i 95 (19)

PLE
Parlament de Catalunya

Sessió 58. Dimarts, 21 de juliol de 2020. XII legislatura

DOSSIER

Segona part

Nou punt | Debat i votació de la proposta de tramitació directament i en lectura única davant el Ple

Proposició de llei de mesures urgents en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge

202-00080/12

PRESENTACIÓ: GP JXCAT, GP ERC, GP CATECP, SP CUP-CC
Reg. 72992 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 20.07.2020

A la Mesa del Parlament

Eduard Pujol i Bonell, portaveu del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, Anna Caula i Paretas, portaveu del Grup Parlamentari Republicà, Susanna Segovia Sánchez, portaveu del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem, Carles Riera Albert, representant del Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent, Antoni Morral i Berenguer, diputat del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, José Rodríguez Fernández, diputat del Grup Parlamentari Republicà, Yolanda López Fernández, diputada del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem, Maria Sirvent Escrig, diputada del Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent, d'acord amb el que estableixen els articles 111.*b* i 112 del Reglament del Parlament, presenten la proposició de llei següent, i sol·liciten que d'acord amb l'article 138 del Reglament es tramiti pel procediment de lectura única:

Proposició de llei de mesures urgents en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge

Exposició de motius

La sortida de la crisi financera internacional i la progressiva reactivació econòmica dels darrers anys han incidit fortament en el mercat de l'habitatge, que ha experimentat una certa retracció de l'accés en règim de propietat, per raons no només de preu sinó també de finançament, i un augment substancial de la demanda d'habitatge de lloguer. Aquest augment, combinat amb la curta durada dels contractes d'arrendament en aplicació de la legislació de l'Estat, ha propiciat una escalada forta dels preus, que a Catalunya han crescut entorn

d'un 30 % en els darrers cinc anys. Aquesta tendència ha estat encara més acusada en el cas de Barcelona i el seu entorn metropolità, en afegir-s'hi l'auge del turisme urbà, que ha desviat habitatges cap a usos no residencials, i l'entrada de capital internacional en grans operacions d'inversió immobiliària.

La forta pujada de les rendes ha causat dificultats econòmiques molt greus per a accedir a l'habitatge i per a romandre-hi. Una situació agreujada encara més per la pandèmia de Covid-19, que ha provocat una crisi sanitària sense precedents i, de retruc, una nova crisi econòmica i social. El jovent i les persones i famílies amb baix nivell d'ingressos són qui més han patit i encara pateixen situacions d'exclusió residencial. Estudis recents publicats per l'Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona indiquen que l'esforç necessari per a accedir a l'habitatge ja està superant el dels anys d'inici de la crisi i que la taxa de sobrecàrrega dels llogaters que ho són a preus de mercat ultrapassa el 40% a Barcelona i l'àrea metropolitana, molt per damunt de la mitjana europea i del que es considera raonable per a una economia familiar. La vulnerabilitat que d'això es deriva s'està traduint, en la pràctica, en l'expulsió de molt veïnat del seu entorn de residència, sigui per desnonament o per la impossibilitat d'afrontar els nous preus que s'estableixen en vèncer els contractes. Aquesta dinàmica de segregació espacial en funció de la capacitat econòmica incideix molt negativament en l'estructura urbana i en la cohesió social.

Els reptes que planteja l'accés a un habitatge digne i assequible s'han d'abordar prioritàriament amb polítiques públiques. La Generalitat de Catalunya i les administracions locals s'han mostrat en la darrera dècada particularment resolutives adoptant i executant mesures adreçades a incrementar el parc d'habitatge públic i social, si bé l'enorme dèficit històric en aquest terreny farà que calgui un esforç llarg i sostingut per a obtenir resultats apreciables. A banda d'aquestes actuacions, però, tots els informes de diagnosi i els plans d'habitatge reserven un paper específic als instruments del dret privat.

En aquesta línia, el Parlament de Catalunya, per mitjà de la Moció 84/XII, aprovada el 9 de maig de 2019, va instar el Govern de la Generalitat a impulsar de manera urgent l'aprovació de mesures legislatives, en el marc del dret civil propi, per a permetre que Catalunya compti amb una regulació pròpia del contracte d'arrendaments urbans i, en particular, doti les administracions públiques necessàries per a limitar els increments de preus del lloguer d'habitatges en zones de forta demanda acreditada. En compliment d'aquest mandat, el Govern de la Generalitat va aprovar el Decret llei 9/2019, de 21 de maig, de mesures urgents de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge, el qual, tanmateix, no fou convalidat.

Que la regulació dels contractes d'arrendament d'habitatge pot i ha de contribuir també a fer efectiu el dret a gaudir d'un habitatge digne ho palesa la legislació d'arrendaments urbans dels països del nostre entorn. Aquest objectiu es plasma sobretot amb dos ordres de mesures. D'una banda, és habitual que les relacions contractuals siguin de durada llarga o indefinida. Encara que les lleis estableixin terminis de durada contractual breus, en molts països els llogaters els poden prorrogar indefinidament o per terminis llargs, amb actualització periòdica de les rendes, mentre no concorri alguna de les causes legalment taxades de resolució. D'altra banda, més recentment (per exemple, a partir de 2014 a França i a Alemanya), alguns ordenaments han introduït sistemes nous de contenció o enquadrament de les rendes de lloguer en aquelles zones on el mercat ha esdevingut molt tens i genera dificultats greus d'accés a l'habitatge en el conjunt del parc residencial. La legislació espanyola en matèria

d'arrendaments urbans, tanmateix, ha ignorat aquests desenvolupaments i, tot i la tímida reforma en la bona direcció introduïda pel Reial decret llei 7/2019, d'1 de març, de mesures urgents i en matèria d'habitatge i lloguer es troba encara lluny dels estàndards europeus de seguretat, estabilitat i assequibilitat dels lloguers.

La Generalitat de Catalunya, que ja va regular els contractes d'arrendament rústic i altres de conreu amb la Llei 1/2008, del 20 de febrer, de contractes de conreu, posteriorment incorporada al Codi civil de Catalunya, aborda ara en exercici de la seva competència en dret civil (article 129 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya) la regulació dels arrendaments d'habitatge. Ateses la complexitat de la matèria i la distinta urgència amb què cal abordar els seus continguts, s'ha considerat oportú fer-la efectiva en dues fases. En primer lloc, hom regula, amb la disposició que ara s'aprova, un règim excepcional de contenció de rendes de lloguer aplicable en zones de mercat d'habitatge tens, tal com es defineixen a la part dispositiva d'aquesta norma. Més endavant, en un termini breu que la disposició final primera d'aquesta llei fixa en nou mesos, el Govern ha de presentar al Parlament un projecte de llei de regulació integral dels contractes d'arrendament de béns, com a part integrant del llibre sisè del Codi civil de Catalunya, relatiu a les obligacions i els contractes.

El règim de contenció de rendes que aquí s'estableix és una mesura congruent amb la configuració constitucional del dret de propietat (article 33 de la Constitució) i instrumental per a l'efectivitat del dret també constitucional a gaudir d'un habitatge digne i adequat (article 47 de la Constitució). La jurisprudència constitucional ha reiterat que el contingut essencial de la propietat immobiliària exigeix compaginar el dret del propietari a percebre una utilitat econòmica raonable dels seus béns, que aquesta llei garanteix, amb el compliment de la funció social dels béns destinats a habitatge, que pot implicar la imposició de condicions i restriccions adients a la seva naturalesa i a la seva funció constitucionalment establerta. La regulació que ara s'aprova permet a l'Administració qualificar determinades zones del territori d'àrees amb mercat d'habitatge tens i subjectar els contractes d'arrendament que s'hi concloguin a un règim de contenció de les rendes. La imposició d'aquestes restriccions es concep com una mesura excepcional. A diferència d'altres ordenaments, com el francès, on l'enquadrament de rendes té durada indefinida, a Catalunya es tracta d'una mesura limitada en el temps, que es pot declarar amb una durada màxima de cinc anys, en un procediment en el qual cal acreditar les circumstàncies que la justifiquen i precisar les mesures que adoptaran les administracions per a atenuar o revertir la situació de mercat tens. La competència per a formular aquesta declaració s'atribueix al departament de la Generalitat competent en matèria d'habitatge, amb l'excepció de la ciutat de Barcelona i l'àmbit metropolità de Barcelona, per raó de la seva problemàtica singular i el seu règim especial.

De forma excepcional, atesa la necessitat de donar una resposta urgent a la situació d'emergència habitacional que patim, més punyent encara com a conseqüència dels efectes econòmics derivats de la pandèmia de Covid-19, i prenent en consideració la durada dels procediments administratius de declaració d'àrees amb mercat d'habitatge tens, així com les circumstàncies que la justifiquen, la Llei formula i aplica directament aquesta declaració als municipis que disposen d'índex de referència de preus en què les rendes del lloguer han sofert un increment superior al vint per cent en el període comprès entre els anys 2014 i 2019, inclosos dins l'Àrea Metropolitana de Barcelona o amb

població superior als vint mil habitants. Es tracta d'una mesura estrictament transitòria, d'una durada màxima d'un any, que deixa de tenir efectes quan els òrgans competents formalitzen una nova declaració d'àrea amb mercat d'habitatge relativa al mateix municipi, o quan transcorri el termini màxim esmentat sense que es formuli una nova declaració d'àrea amb mercat d'habitatge tens sobre el territori afectat.

L'efecte pretès de contenció de les rendes s'instrumenta per mitjà de l'aplicació de l'índex de referència de preus de lloguer d'habitatges que fa públic el departament competent en matèria d'habitatge. Aquest índex subministra dades fiables per al coneixement de les rendes del lloguer d'habitatges anàlegs al que ha de ser arrendat, obtingudes a partir de la informació que conté el Registre de fiances dels contractes de lloguer de finques urbanes. L'índex informa de la mitjana de preu per metre quadrat de l'arrendament d'habitatges en una ubicació i amb una superfície determinades i dels marges de preu superior i inferior resultants de la ponderació de diverses característiques de l'habitatge (any de construcció, estat de conservació, eficiència energètica, ascensor, mobiliari, annexos). La normativa que ara s'introdueix preveu que es consideri com a preu de referència l'índex de referència sense tenir en compte les seves àrees superior i inferior (o excepcionalment, desviant-se'n, amb increments o minoracions en un cinc per cent ateses les característiques específiques de l'habitatge objecte d'arrendament).

El règim de contenció de rendes aplicable als contractes d'arrendament d'habitatge conclosos en àrees declarades de mercat tens cerca un equilibri raonable entre el deure de respectar l'interès patrimonial de l'arrendador i la funció social de la propietat urbana, i gira entorn de dues regles bàsiques. La primera regla determina la quantia màxima de la renda que pot ser convinguda en el moment de formalitzar el contracte, que no pot ultrapassar el preu que cal considerar com a preu de referència per al lloguer d'un habitatge de característiques anàlogues, incrementat o minorat, com a màxim, en un cinc per cent. La segona regla determina que la renda tampoc no pot ultrapassar la renda consignada en el darrer contracte d'arrendament, en el supòsit que l'habitatge hagi estat arrendat dins dels cinc anys anteriors, amb els increments i les excepcions que s'indiquen.

D'altra banda, el règim de contenció de rendes es flexibilitza en els contractes de lloguer d'habitatges d'obra nova i en els que resulten d'un procés de gran rehabilitació, cas en el qual l'increment del preu que les parts han considerat de referència per al lloguer d'un habitatge de característiques anàlogues es pot arribar a fixar en l'àrea superior de l'índex de referència. Aquesta regla pretén contrarestar el possible desincentiu que el règim ordinari de contenció de rendes pot produir en la promoció d'habitatges nous o rehabilitats amb destinació al mercat lliure de lloguer. La regla s'aplica durant els primers cinc anys a comptar de la certificació de final d'obra. Als contractes conclosos després d'aquest període ja els serien aplicables, si encara perdurés el règim especial de contenció de rendes, les dues regles precedents. Les regles esmentades es complementen amb normes que habiliten la possibilitat que l'arrendatari assumeixi despeses generals i serveis individuals, o de repercutir-li el cost de la realització d'obres de millora fetes després del termini legal mínim de durada del contracte, elevant la seva renda anual fins i tot per sobre del límit fixat per les regles generals, amb les condicions que s'especifiquen en cada cas.

A més de cercar l'equilibri entre els drets i interessos en presència, la llei reconeix i acull els principis d'autonomia local i de subsidiarietat i malda per

establir solucions flexibles que permetin atendre i adaptar-se a situacions diferenciades, respectant alhora el principi de proporcionalitat.

Finalment, la llei també incorpora modificacions de la Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge que introdueixen, en el règim de control i sancionador, i dins de la tipificació de les infraccions, nous apartats sobre el règim de contenció de rendes. Així mateix, la llei introdueix a la part final una disposició específica de naturalesa processal, derivada necessàriament de les particularitats de la regulació substantiva que ara s'aprova i emparada en la competència de l'article 130 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. La disposició trasllada a l'àmbit del judici verbal les disputes entre les parts contractuals sobre l'import de la renda i l'eventual pretensió de reemborsament d'excessos percebuts per la part arrendadora en els contractes subjectes al règim especial de contenció de rendes. No obstant i això, la llei fa una aposta clara per la resolució extrajudicial dels conflictes que es puguin generar per raó dels contractes de lloguer i determina el marc institucional que l'ha de fer possible, presidit pel principi de col·laboració.

Per tot això, els grups sotasignants presenten la següent:

Proposició de llei de mesures urgents en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge

Capítol 1. Disposició general

Article 1. Objecte

1. L'objecte d'aquesta llei és regular la contenció i moderació de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge en què concorrin les circumstàncies següents:

a) Que es destini a constituir la residència permanent de l'arrendatari.

b) Que se situï en una àrea declarada amb mercat d'habitatge tens.

2. Resten exclosos de l'aplicació d'aquesta llei els contractes d'arrendament d'habitatge subjectes a règims especials de determinació de la renda i en particular els següents:

a) Els relatius a habitatges arrendats amb anterioritat a l'1 de gener de 1995.

b) Els relatius a habitatges subjectes a un règim de protecció oficial.

c) Els relatius a habitatges integrats en xarxes públiques d'habitatges d'inserció o de mediació per al lloguer social, o en el Fons d'habitatge de lloguer destinat a polítiques socials i els arrendats en virtut de contractes d'arrendament de caràcter assistencial.

d) Els relatius a habitatges arrendats d'acord amb les disposicions legals aplicables al lloguer social obligatori.

Capítol 2. Declaració d'àrees amb mercat d'habitatge tens

Article 2. Àrees amb mercat d'habitatge tens

Es consideren àrees amb mercat d'habitatge tens els municipis o parts de municipis en els quals es troba especialment en risc el proveïment suficient d'habitatge de lloguer a la població en condicions que el facin assequible. Poden indicar l'existència d'aquesta situació, en particular, qualsevol de les circumstàncies següents:

a) Que el preu dels lloguers d'habitatge experimenti un creixement sostingut clarament superior al de la mitjana del territori de Catalunya.

b) Que la càrrega mitjana del cost del lloguer en el pressupost personal o familiar superi el trenta per cent dels ingressos habituals de les llars o de la renda mitjana de les persones menors de trenta cinc anys.

c) Que el preu dels lloguers d'habitatge hagi experimentat, en els cinc anys anteriors a la declaració d'àrea amb mercat d'habitatge tens, un creixement interanual acumulat almenys tres punts percentuals superior a la taxa interanual de l'índex de preus al consum de Catalunya.

Article 3. Declaració d'àrea amb mercat d'habitatge tens

1. La competència per a efectuar la declaració d'àrea amb mercat d'habitatge tens i la seva revisió correspon:

a) Al departament de la Generalitat de Catalunya competent en matèria d'habitatge.

b) En la ciutat de Barcelona, també a l'Ajuntament, mitjançant un acord de l'òrgan municipal competent.

c) En l'àmbit metropolità de Barcelona, també a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, per iniciativa pròpia o a sol·licitud dels municipis que l'integren, mitjançant acord del Consell metropolità.

L'Administració que pretengui iniciar el procediment de declaració d'àrea amb mercat d'habitatge tens ho ha de comunicar a les altres Administracions competents per efectuar aquesta mateixa declaració en una àrea totalment o parcialment coincident. En aquest supòsit, si són diverses les Administracions que manifesten la voluntat d'iniciar el procediment, dins del termini màxim d'un mes des de la recepció de la comunicació inicial, la seva iniciació, tramitació i finalització correspon a l'Administració territorialment més propera a l'àrea afectada, la qual ha de facilitar la participació de les altres Administracions implicades.

2. La iniciativa per a efectuar la declaració pot partir del municipi o municipis afectats o dels ens locals supramunicipals en què es trobin integrats, per mitjà d'un acord del Ple de la corporació corresponent.

3. Per a formular la declaració cal una memòria explicativa dels motius que aconsellen formular-la, de les circumstàncies que la justifiquen i dels fets que n'acrediten la concurrència, així com dels motius que en justifiquen la durada concreta, un informe preceptiu de l'ajuntament o ajuntaments dels municipis afectats, i que s'observin els tràmits de consulta, audiència i informació pública previstos en el procediment d'elaboració de disposicions de caràcter general.

4. La declaració i les seves revisions s'han de publicar al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* i als portals de transparència de la Generalitat i dels municipis afectats.

5. Per raons d'interès públic i ateses les característiques i el dinamisme del mercat immobiliari, la declaració d'àrea amb mercat d'habitatge tens es pot subjectar a la tramitació d'urgència.

Article 4. Contingut de la declaració i temporalitat

1. La declaració d'àrea amb mercat d'habitatge tens ha d'incloure una relació de les actuacions que duran a terme l'administració que l'insta i, si és diferent d'aquesta, també la que la formula, durant tot el temps que la declaració estigui vigent, a fi d'atenuar o revertir la situació de mercat tens, en exercici de les seves competències i en col·laboració amb altres administracions en el

marc dels instruments locals, supra locals i generals de planificació i programació d'habitatge.

2. La declaració ha d'indicar la seva durada, que no pot excedir d'un termini de cinc anys des de la seva publicació al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

3. La declaració pot ser revisada, escurçant-ne la durada o deixant-la sense efecte, si canvien les circumstàncies durant la seva vigència i també pot ésser prorrogada, una o més vegades, si la situació ho justifica i així s'acredita, per un període màxim de temps no superior a la seva durada inicial, en els termes previstos a l'article 3.

Article 5. Índex de referència de preus de lloguer

La declaració d'un municipi o de part del mateix com a àrea amb mercat d'habitatge tens requereix que en tot el territori afectat per la declaració tingui aplicació l'índex de referència de preus de lloguer d'habitatges determinat pel departament competent en matèria d'habitatge.

Capítol 3. Règim de contenció i moderació de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge

Article 6. Determinació de la renda inicial

1. En els contractes d'arrendament d'habitatge objecte d'aquesta llei que es concloguin en àrees declarades de mercat tens, la renda pactada a l'inici del contracte no pot ultrapassar el preu de referència per al lloguer d'un habitatge de característiques anàlogues en el mateix entorn urbà.

Tampoc pot ultrapassar la renda consignada en el darrer contracte d'arrendament, incrementada amb l'índex de garantia de competitivitat, aplicat de forma acumulada en el període transcorregut entre la data de celebració del contracte d'arrendament anterior i la data de celebració del nou contracte, si l'habitatge afectat ha estat arrendat dins dels cinc anys anteriors a l'entrada en vigor d'aquesta llei. Aquest darrer criteri no és d'aplicació en els supòsits següents:

a) Existència de relació de parentiu entre les parts que varen formalitzar el contracte d'arrendament anterior al que es pretén formalitzar, abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

b) Formalització del contracte d'arrendament en relació amb habitatges inicialment exclosos de l'aplicació d'aquesta llei, quan cessi el règim especial de determinació de rendes que els fos aplicable.

2. Si l'habitatge o l'edifici on està situat ha sofert obres de millora posteriorment a la formalització del darrer contracte d'arrendament, la renda serà equivalent a l'actualització determinada per l'apartat anteriors més aquells increments previstos per aquestes situacions en la regulació dels contractes d'arrendament d'habitatges.

3. En el supòsit que un mateix habitatge pugui ésser objecte de diversos contractes d'arrendament de vigència simultània que afectin a parts concretes de l'habitatge esmentat, la suma de les rendes acordades no pot ultrapassar la renda màxima aplicable a l'arrendament unitari de l'habitatge, determinada d'acord amb els apartats anteriors.

Article 7. Preu de referència

1. El preu de referència s'estableix a partir de l'índex de referència de preus de lloguer d'habitatges que determina i difon el departament competent en matèria d'habitatge, a partir de les dades que consten en el Registre de fiances de lloguer de finques urbanes i de les característiques addicionals que es tenen en compte per a calcular l'índex esmentat en cada moment. A efectes d'aquesta llei es considera com a preu de referència l'índex de referència, sense tenir en compte les seves àrees superior i inferior.

2. A l'escrit en què es formalitza el contracte d'arrendament cal adjuntar-hi el document que genera el sistema d'indexació informant del valor de l'índex corresponent a un habitatge anàleg a l'arrendat, expressat en €/m², amb les seves àrees inferior i superior. Les dades obtingudes han de referir-se a la data de conclusió del contracte.

3. El contracte ha d'indicar l'import de la renda resultant d'aplicar l'índex de referència, sense tenir en compte les seves àrees superior i inferior, expressant en €/m2, a la superfície útil de l'habitatge, llevat que les parts contractants acordin, ateses les característiques específiques de l'habitatge objecte d'arrendament, que el preu de referència s'ha de fixar en el valor indicat, incrementat o minorat en un cinc per cent. Les característiques específiques que les parts contractants poden tenir en compte, i que cal fer constar en el contracte, conjuntament amb els elements de que disposin per acreditar-les, han de ser almenys tres de les següents:

a) Ascensor.

b) Aparcament.

c) Habitatge moblat.

d) Sistema de calefacció o refrigeració en l'habitatge.

e) Zones comunitàries d'ús compartit com ara jardí o terrat.

f) Piscina comunitària o equipaments anàlegs.

g) Serveis de consergeria en l'edifici.

h) Vistes especials.

Si les parts contractants no indiquen en el contracte l'import exacte que consideren preu de referència, s'entén que aquest es correspon amb el previst en el primer apartat d'aquest article.

4. En els casos que la renda inicial vingui determinada per la renda d'un contracte anterior, l'arrendador ha d'informar responsablement i per escrit l'arrendatari de l'import de la renda i de la data de l'anterior arrendament i justificarà l'establiment de la nova renda segons les disposicions de l'article 6. L'arrendatari, una vegada formalitzat el contracte d'arrendament d'habitatge, o amb caràcter previ si compta amb l'autorització escrita de l'arrendador, pot sol·licitar i obtenir de l'òrgan responsable del Registre de Fiances dels Contractes de Lloguer de Finques Urbanes la informació relativa a la data i la renda del contracte d'arrendament anterior.

Article 8. Actualització de la renda

En els contractes subjectes a règim de contenció de rendes, la renda contractual només pot ser actualitzada d'acord amb la normativa reguladora del contracte d'arrendament d'habitatges.

Article 9. Despeses generals i de serveis individuals

1. En els contractes subjectes a règim de contenció de rendes, les parts poden pactar l'assumpció per l'arrendatari de despeses generals i serveis individuals, d'acord amb la normativa d'arrendaments urbans. En aquest cas, cal fer constar de forma desglossada, en cada pagament, la renda i les despeses assumides per l'arrendatari.

2. En el termini d'un mes des de la finalització de l'any natural, l'arrendador ha d'elaborar i lliurar a l'arrendatari la liquidació de les despeses efectivament satisfetes per l'habitatge arrendat durant l'any anterior i, si són inferior a les pactades, retornar-li la diferència corresponent.

Article 10. Habitatges de nova edificació o rehabilitats destinats a arrendament

En el cas dels contractes d'arrendament d'habitatges objecte d'aquesta llei que siguin de nova edificació o resultants d'un procés de gran rehabilitació, durant els cinc anys posteriors a l'obtenció del certificat final d'obra, la renda pactada a l'inici del contracte no pot ultrapassar l'àrea superior de l'índex de referència per al lloguer d'un habitatge de característiques anàlogues en el mateix entorn urbà. Se n'exceptua el cas en què s'hagin obtingut subvencions públiques per a la realització de les obres, supòsit en el qual la renda s'ha de determinar d'acord amb allò que estableix l'article 6, sens perjudici dels acords que es puguin adoptar amb les Administracions competents.

Article 11. Obres de millora

1. En els contractes subjectes a règim de contenció de rendes, la realització per l'arrendador d'obres de millora permet, transcorregut el termini mínim de durada obligatòria per a l'arrendador, elevar la renda en els termes previstos per la llei, encara que ultrapassi el límit establert en l'article 6.

2. Als efectes d'aquesta llei, no tenen la consideració d'obres de millora les que siguin necessàries per al manteniment i la conservació de l'habitatge o de l'edifici en què es trobi integrat, així com les que siguin exigibles per al funcionament, la reparació o la seguretat dels elements que l'integren. En la notificació de l'increment de renda cal identificar i detreure les despeses que puguin figurar en el pressupost corresponent i no tinguin la consideració d'obres de millora.

Article 12. Reemborsament de quantitats percebudes en excés

El cobrament per l'arrendador de rendes que ultrapassin els límits establerts per l'article 6 dona dret a l'arrendatari a obtenir la restitució de les quantitats abonades en excés amb meritació de l'interès legal incrementat en tres punts.

Article 13. Ofertes d'arrendament d'habitatge en àrees declarades de mercat tens

En totes les ofertes d'arrendament d'habitatges ubicats en àrea declarada de mercat tens, inclosos els arrendaments a què es refereixen els articles 7 i 11, cal informar de l'aplicació de l'índex de referència de preus de lloguer d'habitatges que correspongui i, si s'escau, de la renda del darrer contracte d'arrendament vigent en aquell mateix habitatge, actualitzada d'acord amb els criteris establerts en l'article 6.

Capítol 4. Règim sancionador

Article 14. Règim de control i règim sancionador aplicables

El règim de control i el règim sancionador aplicables als supòsits d'incompliment d'aquesta llei són els previstos a la Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge.

Article 15. Modificacions de la Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge

1. S'afegeix un nou apartat, el quart, a l'article 124 de la Llei del dret a l'habitatge, relatiu a les infraccions greus, amb la redacció següent:

«4. Són infraccions greus en matèria de contenció de rendes:

a) Arrendar un habitatge subjecte al règim de contenció de rendes, amb l'incompliment de les regles essencials d'aquest règim relatives a la determinació de la renda i, en particular, l'establiment per la part arrendadora d'una renda igual o superior al 20 per cent de l'import màxim que correspongui en aplicació d'aquesta llei.

b) Ocultar a la part arrendatària que l'habitatge es troba subjecte al règim de contenció de rendes o la informació relativa a l'índex de referència o a la renda anterior necessària per determinar el preu de referència.»

2. Es modifica la lletra *f*, de l'apartat 2 de l'article 125 de la Llei del dret a l'habitatge, relatiu a les infraccions lleus, que resta redactada de la forma següent:

«f) No fer constar l'Índex de referència de preus de lloguer d'habitatges o, si escau, l'import de la renda anterior, en la publicitat d'habitatges per llogar que inclogui el preu del lloguer, en les ofertes d'arrendaments urbans d'habitatges o en els contractes d'arrendaments urbans d'habitatges.»

3. S'afegeix un nou apartat, el quart, a l'article 125 de la Llei del dret a l'habitatge, relatiu a les infraccions lleus, amb la redacció següent:

«a) Arrendar un habitatge subjecte al règim de contenció de rendes per una renda que ultrapassi l'import màxim que correspongui, sempre que la renda fixada no superi aquest import màxim en un 20 per cent, o més.

b) No adjuntar al contracte o no facilitar a la persona arrendatària el document que genera el sistema d'indexació amb la informació relativa a l'índex corresponent a un habitatge anàleg a l'arrendat, expressat en €/m2, amb els seus marges inferior i superior, o la informació relativa a la data o l'import de la renda corresponent a l'arrendament anterior, quan sigui necessària per determinar la nova renda, així com falsejar o alterar la informació esmentada en perjudici de la persona arrendatària.»

Disposicions addicionals

Primera. Habilitació per a l'aplicació de percentatges correctors

La declaració d'àrea amb mercat d'habitatge tens pot preveure, de forma motivada, i a iniciativa de l'Administració que la insta o la formula, l'aplicació de percentatges que minorin o incrementin, fins a un cinc per cent, els límits màxims i mínims previstos per aquesta llei per a la determinació de la renda dels contractes d'arrendament d'habitatge que es concloguin en les àrees declarades de mercat tens.

Segona. Resolució extrajudicial de conflictes

El departament competent en matèria de mediació en l'àmbit del dret privat ha d'impulsar, en col·laboració amb el departament competent en matèria d'habitatge i amb les entitats representatives de les persones llogateres i dels agents que intervenen en la prestació de serveis immobiliaris, l'establiment de sistemes de resolució extrajudicial dels conflictes que es produeixen entre arrendadors i arrendataris per raó de la determinació de les rendes dels contractes i de les pretensions de reemborsament de quantitats pagades en excés en aplicació d'aquesta llei. En el supòsit que el contracte es conclogui entre una empresa i una persona consumidora, les parts poden optar per la mediació i/o l'arbitratge de consum.

Tercera. Procediment judicial

Les demandes que tinguin per objecte la determinació de la renda i el reemborsament de les rendes pagades en excés en contractes d'arrendament d'habitatge subjectes al règim de contenció de renda es decideixen en judici verbal, amb independència de la seva quantia.

Quarta. Règim del lloguer d'habitatges de major superfície

La declaració d'àrea amb mercat d'habitatge tens pot determinar, de forma motivada, que el règim de contenció de rendes previst en aquesta llei no sigui d'aplicació als habitatges amb una superfície útil superior als cent cinquanta metres quadrats.

Cinquena. Habilitació per al subministrament d'informació relativa a rendes contractuals

S'habilita l'òrgan responsable del Registre de Fiances de Contractes de Lloguer de Finques Urbanes per facilitar la informació relativa a la data i la renda dels contractes d'arrendament, a sol·licitud de les persones arrendatàries, en els supòsits i amb el requisits previstos en aquesta llei.

Sisena. Modificació de la Llei 24/2015, del 29 de juliol, de mesures urgents per a afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica, i de la Llei 4/2016, del 23 de desembre, de mesures de protecció del dret a l'habitatge de les persones en risc d'exclusió residencial

1. Es modifica l'apartat 3 de l'article 5 de la Llei 24/2015, del 29 de juliol, de mesures urgents per a afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica, que resta redactat de la forma següent:

«3. Una vegada verificada la situació de risc d'exclusió residencial, d'acord amb el que estableixen els apartats 1 i 2, i una vegada formulada l'oferta de lloguer social, en els termes de l'apartat 7, si els afectats la rebutgen, el demandant pot iniciar el procediment judicial, *per mitjà d'una demanda acompanyada necessàriament amb la documentació acreditativa que s'ha formulat l'oferiment de lloguer social*».

2. Es modifica la lletra d) de l'apartat 4 de l'article 16 de la Llei 4/2016, del 23 de desembre, de mesures de protecció del dret a l'habitatge de les persones en risc d'exclusió residencial, que resta redactada de la forma següent:

«d») L'obligació de reallotjament és aplicable abans de l'adquisició del domini en el cas de l'apartat 2.a, o amb anterioritat a la presentació de la demanda judicial d'execució hipotecària o de desnonament per manca de pagament de

les rendes de lloguer, *per mitjà d'una demanda acompanyada necessàriament amb la documentació acreditativa que s'ha formulat l'oferiment de lloguer social*.

Setena. Seguiment i avaluació de les mesures de contenció de rendes dels contractes d'arrendament d'habitatge

1. En el termini de tres mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, i a proposta dels departaments competents en matèria de dret civil i d'habitatge, el Govern ha de constituir una comissió amb la finalitat de fer el seguiment i l'avaluació de les mesures adoptades per aquesta llei, així com de les que s'adoptin a la seva empara.

2. La comissió de seguiment i avaluació ha de comptar amb persones designades en representació de l'Administració de la Generalitat, dels governs locals de Catalunya, de les entitats representatives de les persones llogateres, dels agents que intervenen en la prestació de serveis immobiliaris i de les corporacions públiques amb funcions directament relacionades amb l'accés a l'habitatge. També pot comptar amb persones expertes en la matèria, en qualitat de membres de la comissió o com a persones convidades a les seves sessions. La participació en la comissió o en els seus treballs no dona dret a dietes o altres indemnitzacions.

3. Amb caràcter anual, la Comissió de seguiment i avaluació ha d'elevar al Govern un informe relatiu al seguiment, l'avaluació i, si escau, a les propostes de millora de les mesures adoptades, amb la indicació del suport i les consideracions de què siguin objecte en cada cas. El Govern ha de trametre l'informe esmentat al Parlament de Catalunya, amb la indicació, si escau, de les mesures adoptades o que consideri convenient d'adoptar.

Disposicions transitòries

Primera. Règim dels contractes d'arrendament d'habitatge vigents

Els contractes d'arrendament d'habitatge conclosos amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta llei es continuen regint pel que estableix la legislació anterior. En cas de novació del contracte que suposi una ampliació de la durada o una modificació de la renda, amb posterioritat a la declaració de l'àrea en què es trobi l'habitatge com a àrea amb mercat d'habitatge tens, ha d'aplicar-se el que estableix aquesta Llei.

Segona. Règim dels habitatges de nova edificació o rehabilitats destinats a arrendament

El règim de contenció de rendes establert per aquesta llei s'aplicarà als habitatges de nova edificació o resultants d'un procés de gran rehabilitació una vegada hagin transcorregut tres anys des de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Tercera. Declaració transitòria de municipis com a àrees amb mercat d'habitatge tens

1. Es declaren com a àrees amb mercat d'habitatge tens els municipis amb índex de referència de preus en què les rendes del lloguer han sofert un increment superior al vint per cent en el període comprès entre els anys 2014 i 2019, inclosos dins l'Àrea Metropolitana de Barcelona o amb població superior als vint mil habitants, i que consten en l'annex d'aquesta llei.

2. Aquesta declaració té una durada d'un any, a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, i deixa de tenir efectes, en cada un dels termes municipals afectats, quan els òrgans competents formalitzen una nova declaració d'àrea amb mercat d'habitatge relativa al mateix municipi, o quan transcorri el termini esmentat sense que es formuli una nova declaració d'àrea amb mercat d'habitatge tens sobre el territori afectat.

Disposició derogatòria

Resta derogada la disposició final sisena de la Llei 4/2016, del 23 de desembre, de mesures de protecció del dret a l'habitatge de les persones en risc d'exclusió residencial.

Disposicions finals

Primera. Regulació dels contractes d'arrendament de béns

Dins del termini de nou mesos a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta llei, el Govern ha d'elaborar i presentar al Parlament de Catalunya un projecte de llei relatiu als contractes d'arrendament de béns.

Segona. Revisió dels criteris inicialment fixats per a la determinació de la renda

Dins del termini d'un any a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta llei, el Govern ha de presentar al Parlament de Catalunya un estudi valoratiu sobre l'efectivitat dels criteris establerts per aquesta llei per assolir l'objectiu de contenir i moderar les rendes ens els contractes d'arrendament d'habitatge. Aquest estudi s'ha d'acompanyar, si escau, de les propostes de revisió que el Govern consideri convenients o necessàries a la vista de l'evolució del mercat de lloguer d'habitatge.

Tercera. Competència

Aquesta llei es dicta a l'empara de l'article 129 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, pel qual s'atribueix a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva en matèria de dret civil, excepte en les matèries que l'article 149.1.8 de la Constitució atribueix a l'Estat, i de l'article 137 de l'Estatut d'autonomia, pel qual s'atribueix a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'habitatge. Les disposicions addicionals tercera i sisena es dicten a l'empara de l'article 130 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, d'acord amb el qual correspon a la Generalitat dictar les normes processals específiques que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya.

Quarta. Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor l'endemà de la seva publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. El preceptes que eventualment comportessin la realització de despeses amb càrrec als Pressupostos de la Generalitat, produiran efectes a partir de l'entrada en vigor de la Llei de pressupostos corresponent a l'exercici pressupostari immediatament posterior a l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Annex. Municipis inclosos dins la declaració transitòria d'àrees amb mercat d'habitatge tens

1. Badalona
2. Barberà del Vallès
3. Barcelona
4. Blanes
5. Calafell
6. Castellar del Vallès
7. Castelldefels
8. Cerdanyola del Vallès
9. Cornellà de Llobregat
10. Esplugues de Llobregat
11. Figueres
12. Gavà
13. Girona
14. Granollers
15. Hospitalet de Llobregat, l'
16. Igualada
17. Lleida
18. Manlleu
19. Manresa
20. Martorell
21. Masnou, el
22. Mataró
23. Molins de Rei
24. Montcada i Reixac
25. Montgat
26. Olesa de Montserrat
27. Olot
28. Palafrugell
29. Pallejà
30. Pineda
31. Prat de Llobregat, el
32. Premià de Mar
33. Reus
34. Ripollet
35. Rubí
36. Sabadell
37. Salou
38. Salt
39. Sant Adrià de Besos
40. Sant Andreu de la Barca

41. Sant Boi de Llobregat
42. Sant Cugat del Vallès
43. Sant Feliu de Guíxols
44. Sant Feliu de Llobregat
45. Sant Joan Despí
46. Sant Just Desvern
47. Sant Pere de Ribes
48. Sant Vicenç dels Horts
49. Santa Coloma de Gramenet
50. Santa Perpètua de la Mogoda
51. Sitges
52. Tarragona
53. Terrassa
54. Tortosa
55. Vendrell, el
56. Vic
57. Viladecans
58. Vilafranca del Penedès
59. Vilanova i la Geltrú
60. Vilassar de Mar

Palau del Parlament, 15 de juliol de 2020

Eduard Pujol i Bonell, GP JxCat; Anna Caula i Paretas, GP ERC; Susanna Segovia Sánchez, GP CatECP, portaveus. Carles Riera Albert, SP CUP-CC, representant. Antoni Morral i Berenguer, GP JxCat; José Rodríguez Fernández, GP ERC; Yolanda López Fernández, GP CatECP; Maria Sirvent Escrig, SP CUP-CC, diputats

PLE
Parlament de Catalunya

Sessió 58. Dimarts, 21 de juliol de 2020. XII legislatura

DOSSIER

Tercera part

Punt 10 | Substanciació

Relació de preguntes a respondre oralment en el Ple

SERAN SUBSTANCIADES EL DIA 22 DE JULIOL DE 2020, A LES 10.00H

Preguntes al Govern

1.1 Pregunta al Govern a respondre oralment en el Ple sobre la gestió dels brots de Covid-19. Tram. 310-00365/12. Marta Ribas Frías, del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem. Substanciació.

1.2 Pregunta al Govern a respondre oralment en el Ple sobre la situació sanitària a Catalunya. Tram. 310-00371/12. Carlos Carrizosa Torres, del Grup Parlamentari de Ciutadans. Substanciació.

1.3 Pregunta al Govern a respondre oralment en el Ple sobre la manca de planificació i de mitjans en la gestió de la crisi de la Covid-19. Tram. 310-00374/12. Carles Riera Albert, del Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent. Substanciació.

1.4 Pregunta al Govern a respondre oralment en el Ple sobre el món local. Tram. 310-00366/12. Eva Granados Galiano, del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar. Substanciació.

1.5 Pregunta al Govern a respondre oralment en el Ple sobre les polítiques de suport al món local. Tram. 310-00368/12. Eduard Pujol i Bonell, del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya. Substanciació.

1.6 Pregunta al Govern a respondre oralment en el Ple sobre les proves d'accés a la universitat del 2020. Tram. 310-00367/12. Eduard Pujol i Bonell, del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya. Substanciació.

1.7 Pregunta al Govern a respondre oralment en el Ple sobre els efectes de la crisi econòmica i social en les persones beneficiàries de prestacions. Tram. 310-00369/12. Anna Caula i Paretas, del Grup Parlamentari Republicà. Substanciació.

1.8 Pregunta al Govern a respondre oralment en el Ple sobre els recursos econòmics per a afrontar les conseqüències de la pandèmia. Tram. 310-00370/12. Anna Caula i Paretas, del Grup Parlamentari Republicà. Substanciació.

1.9 Pregunta al Govern a respondre oralment en el Ple sobre l'actuació del Departament d'Interior per a protegir els drets dels ciutadans a l'ús i el gaudi pacífics de llur residència. Tram. 310-00372/12. Carlos Carrizosa Torres, del Grup Parlamentari de Ciutadans. Substanciació.

1.10 Pregunta al Govern a respondre oralment en el Ple sobre les amenaces digitals a la privacitat dels ciutadans. Tram. 310-00373/12. Carlos Carrizosa Torres, del Grup Parlamentari de Ciutadans. Substanciació.

1.11 Pregunta al Govern sobre els motius que han impedit de facilitar l'accés a la informació sobre el viatge del conseller d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència del 13 al 18 de juliol de 2019. Tram. 320-01635/12. Susana Beltrán García, del Grup Parlamentari de Ciutadans. Substanciació.

Preguntes al president de la Generalitat

1.12 Pregunta al president de la Generalitat a respondre oralment en el Ple sobre la situació política. Tram. 317-00215/12. Alejandro Fernández Álvarez, del Subgrup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Substanciació.

1.13 Pregunta al president de la Generalitat a respondre oralment en el Ple sobre la situació política. Tram. 317-00218/12. Jéssica Albiach Satorres, del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem. Substanciació.

1.14 Pregunta al president de la Generalitat a respondre oralment en el Ple sobre la situació política. Tram. 317-00217/12. Eva Granados Galiano, del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar. Substanciació.

1.15 Pregunta al president de la Generalitat a respondre oralment en el Ple sobre els darrers esdeveniments polítics. Tram. 317-00220/12. Anna Caula i Paretas, del Grup Parlamentari Republicà. Substanciació.

1.16 Pregunta al president de la Generalitat a respondre oralment en el Ple sobre els darrers esdeveniments polítics. Tram. 317-00219/12. Eduard Pujol i Bonell, del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya. Substanciació.

1.17 Pregunta al president de la Generalitat a respondre oralment en el Ple sobre la situació política. Tram. 317-00216/12. Carlos Carrizosa Torres, del Grup Parlamentari de Ciutadans. Substanciació.

Punt 20 | Debat i votació de la moció i de les esmenes presentades

Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre les polítiques de seguretat

302-00222/12

PRESENTACIÓ: GP PSC-UNITS

Reg. 72531 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 14.07.2020

A la Mesa del Parlament

Eva Granados Galiano, portaveu, Carles Castillo Rosique, diputat del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, d'acord amb el que estableix l'article 161 del Reglament del Parlament, presenten la següent moció, subsegüent a la Interpel·lació al Govern sobre les polítiques de seguretat (tram. 300-00274/12).

Moció

El Parlament de Catalunya insta el Govern de la Generalitat a:

1. Que el Departament d'Interior disposi d'un estoc de material d'autoprotecció individual per tots els cossos d'emergència, suficient per a 3 mesos, com a prevenció general.

2. Subministrar una formació teòrica i pràctica suficient i adequada en matèria preventiva de riscos biològics, bacteriològics i de salut pública, i la seva repercussió en l'àmbit de la salut laboral a tota la plantilla del CME i dels Bombers de la Generalitat, com a serveis essencials, i per tal de donar la millor atenció a la ciutadania.

3. Estudiar els mecanismes de salut i seguretat laboral per redactar, establir i comunicar de manera eficient els protocols adequats a aplicar en cada situació d'emergència i necessitat, per a casos de rebrot del coronavirus dintre dels diferents cossos d'emergència dependents del Departament d'Interior.

4. Planificar minuciosament la tornada a la nova normalitat, contemplant totes les problemàtiques que es poden donar a peu de les nostres comissaries de mossos i parcs de bombers, i fer-ho de manera participada amb tots els sindicats.

5. Considerar temps efectiu de treball tota mesura derivada de la prevenció de riscos laborals, com pot ser formació al treballador o temps d'espera per fer-se una prova PCR per tornar a la feina, i per tant no computi en el romanent d'hores a tornar a l'administració.

6. Continuar amb les convocatòries de Mossos d'Esquadra i Bombers, durant els propers anys, i contemplar-ho en els pressupostos anuals, per tal de garantir, les reposicions per baixes i jubilacions i incrementar el nombre d'efectius per adequar-ho a les necessitats de prevenció i seguretat.

7. Preparar un pla de reforç immediat de presència de més unitats de seguretat ciutadana i incorporar als agents en pràctiques a tots els municipis costaners de Catalunya, i donar compte del mateix i de la seva repercussió concreta al territori, en seu parlamentària.

8. Convocar les Juntes Locals de Seguretat en aquells municipis on s'han agravat les ocupacions delinqüencials i els robatoris amb força a domicilis i

segones residències, per abordar de forma coordinada amb la judicatura, els ens locals i interior les actuacions.

Palau del Parlament, 10 de juliol de 2020

Eva Granados Galiano, portaveu; Carles Castillo Rosique, diputat, GP PSC-Units

ESMENES PRESENTADES

Reg. 73756, 73783, 73784 / Admissió a tràmit: Presidència del Parlament: 20.7.2020

GRUP PARLAMENTARI DE CATALUNYA EN COMÚ PODEM (REG. 73756)

A la Mesa del Parlament

Marc Parés Franzi, diputat, Susanna Segovia Sánchez, portaveu del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem, d'acord amb el que estableix l'article 161.4 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a la Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre les polítiques de seguretat (tram. 302-00222/12).

Esmena 1
GP de Catalunya en Comú Podem
D'addició d'un punt 9

9. Retornar als respectius ajuntaments els imports íntegres de les sancions resultants de les denúncies interposades per policies locals i guàrdies urbanes durant l'aplicació de l'Estat d'Alarma.

Palau del Parlament, 20 de juliol de 2020

Marc Parés Franzi
Diputat del GP CatECP

Susanna Segovia Sánchez
Portaveu del GP CatECP

GRUP PARLAMENTARI REPUBLICÀ (REG. 73783)

A la Mesa del Parlament

Anna Caula i Paretas, portaveu del Grup Parlamentari Republicà, d'acord amb el que estableix l'article 161.4 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a la Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre les polítiques de seguretat (tram. 302-00222/12).

Esmena 1
GP Republicà
De modificació

8. Convocar les Juntes Locals de Seguretat en aquells municipis on *hi ha hagut un augment significatiu de delictes*, per abordar de forma coordinada amb la judicatura, els ens locals i interior les actuacions.

Palau del Parlament, 20 de juliol de 2020

Anna Caula i Paretas
Portaveu del GP ERC

GRUP PARLAMENTARI DE CIUTADANS (REG. 73784)

A la Mesa del Parlamento

Lorena Roldán Suárez, portavoz del Grup Parlamentari de Ciutadans, Jean Castel Sucarrat, diputado del Grup Parlamentari de Ciutadans, de acuerdo con lo que establece el artículo 161.4 del Reglamento del Parlamento, presentan las siguientes enmiendas a la Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre les polítiques de seguretat (tram. 302-00222/12).

Enmienda 1

GP de Ciutadans
De modificación y ~~supresión~~ al punto 4

4. Planificar minuciosament ~~la tornada a la nova normalitat~~ *l'adaptació a les mesures per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19*, contemplant totes les problemàtiques que es poden donar a peu de les nostres comissaries de mossos i parcs de bombers, i fer-ho de manera participada amb tots els sindicats.

Enmienda 2

GP de Ciutadans
De adición al punto 6, que quedaría redactado de la siguiente manera:

6. Continuar amb les convocatòries de Mossos d'Esquadra i Bombers, durant els propers anys, i contemplar-ho en els pressupostos anuals, per tal de garantir, les reposicions per baixes i jubilacions i incrementar el nombre d'efectius per adequar-ho a les necessitats de prevenció i seguretat, *així com procedir a elaborar i aprovar la normativa legal relativa a la segona oportunitat d'aquests cossos.*

Enmienda 3

GP de Ciutadans
De modificación y ~~supresión~~ al punto 7

7. Preparar un pla de reforç immediat de presència de més unitats de seguretat ciutadana i incorporar als agents en pràctiques ~~a tots els municipis costaners de Catalunya~~ *en tots aquells municipis on sigui necessari per tal de garantir la seguretat ciutadana* i donar compte del mateix i de la seva repercussió concreta al territori, en seu parlamentària.

Enmienda 4

GP de Ciutadans

De adición de un nuevo punto:

9. *Sense perjudici de la seva respectiva autonomia, establir, en aquells llocs o àmbits en els quals siguin especialment útils, formes de col·laboració amb totes les Forces i Cossos de Seguretat competents a Catalunya com comissaries i patrulles conjuntes o la fixació prèvia i clara de criteris d'actuació preferent, evitant a la vegada disfuncions de les indegudes duplicitats com pot ser la creació d'unitats especialitzades per àmbits en els quals la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra no té competències.*

Palacio del Parlamento, 20 de julio de 2020

Lorena Roldán Suárez
Portavoz del GP Cs

Jean Castel Sucarrat
Diputado del GP Cs

Punt 21 | Debat i votació de la moció i de les esmenes presentades

Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre l'estratègia per a garantir el dret a l'habitatge

302-00223/12

PRESENTACIÓ: GP CATECP

Reg. 72684 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 14.07.2020

A la Mesa del Parlament

Susanna Segovia Sánchez, portaveu del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem, d'acord amb el que estableix l'article 161 del Reglament del Parlament, presenta la següent moció, subsegüent a la Interpel·lació al Govern sobre l'estratègia per a garantir el dret a l'habitatge (tram. 300-00275/12).

Moció

1) El Parlament de Catalunya constata que la crisi sanitària, social i econòmica provocada per la Covid-19 ha agreujat encara més la situació d'emergència habitacional que viu Catalunya des de fa més de deu anys i manifesta la necessitat d'implementar mesures legislatives, fiscals i pressupostàries que garanteixin el dret a l'habitatge, protegeixin a les famílies més vulnerables i facin front a l'especulació financera i immobiliària provocada pels augments descontrolats dels preus del lloguer, a través de mecanismes de regulació dels preus del lloguer.

El Parlament de Catalunya insta al Govern de la Generalitat a:

2) Treballar conjuntament amb les altres administracions de l'Estat per un gran Pacte d'Estat per l'habitatge, aportant mesures i recursos propis que complementin aquelles provinents del Govern de l'Estat.

3) Destinar part dels recursos extraordinaris obtinguts del Govern de l'Estat per la lluita contra la crisi provocada per la Covid-19 al combat de l'emergència habitacional, per tal de garantir un habitatge digne per totes les persones que estan a les llistes d'emergència i per aquelles que no disposen d'un habitatge amb les condicions necessàries per poder fer un confinament que garanteixi el benestar de tota la família.

4) Aplicar de manera immediata un pla de xoc per donar resposta a les famílies en situació d'emergència habitacional activant tots els recursos i mecanismes que la legislació permet per a posar les meses d'emergència de Catalunya a zero.

5) Posar en marxa una campanya comunicativa institucional als mitjans de comunicació per informa a la ciutadania de Catalunya dels drets que els garanteix la Llei 24/2015 i el Decret 17/2019, ja que la informació és imprescindible per exigir l'acompliment dels seus drets i evitar la desinformació i els abusos que sovint existeixen en matèria de vulnerabilitat habitacional.

6) Inspeccionar i obligar als grans tenidors d'habitatge a complir amb la llei i a fer l'obligatòria oferta de lloguer social a les famílies en situació d'exclusió residencial tal i com està previst a la Llei 24/2015 i al Decret Llei 17/2019, i en cas contrari, iniciar els expedients sancionadors corresponents.

Per poder fer-ho, cal destinar els recursos tècnics necessaris per fer un pla d'inspeccions que permeti obrir tants expedients sancionadors com incompliments de la norma es detectin.

7) Impulsar la construcció d'habitatges provisionals de proximitat, per tal d'augmentar de manera ràpida el parc d'habitatges social disponible per reallotjar, mesura amb bon i ràpid resultat per a reallotjaments temporals per a necessitats urgents.

8) Iniciar expedients de cessió obligatòria de pisos buits com estableix la Llei 24/2015, de 29 de juliol. I dotar als ajuntaments, qui afronta en primera línia els problemes de la ciutadania, dels recursos necessaris per a fer-ho.

9) Actualitzar el protocol de comunicació entre TSJC i el Departament de Justícia per a desnonaments a Catalunya a la normativa actual, ja que l'actual protocol de l'any 2013 ha quedat obsolet i obvia la regulació establerta per la Llei 24/2015 i pel RDL 7/2019.

10) Implementar amb recursos suficients un pla integral de suport a les persones vulnerabilitzades en situació d'ocupació sense títol, ja que cada vegada hi ha mes famílies en situació de vulnerabilitat sense alternativa habitacional que no tenen altre sortida que ocupar en precari. En aquest sentit, es fa necessari que el Govern impulsi un pla d'actuació per fer acompanyament a aquestes famílies en els processos de negociació i mediació amb les propietats.

11) Impulsar activament el padró obligatori en tots els municipis, també per les persones que estan ocupant un habitatge o no tenen domicili fix, tal i com preveu la legislació, així com eliminar el requisit d'alguns reglaments locals de meses d'emergència que demana 2 o 3 anys d'antiguitat al padró per poder accedir als recursos d'emergència habitacional.

12) Posar en marxa els mecanismes adients per a incrementar el parc públic d'habitatge a Catalunya. Es palès que la manca d'habitatge públic que tenim requereix d'una estratègia estructural a llarg termini per a augmentar el parc públic d'habitatge, especialment de lloguer, i assimilar-ho, com a mínim, a la mitjana europea:

a) Aprovar definitivament abans d'acabar l'any el Pla Territorial Sectorial d'Habitatge com a eina de planificació territorial de les polítiques d'habitatge públic, amb dotació d'acord la memòria econòmica per a la seva efectiva aplicació.

b) Dotar de recursos tècnics i econòmics als ens i organismes competents per desenvolupar el Decret 17/2019, de 23 de desembre en àmbit urbanístic i d'habitatge, i iniciar expedients per a les expropiacions temporals de pisos buits, dotació de reserves de sol, la creació de cooperatives d'habitatge, incentivar la rehabilitació d'habitatges...

13) Fer les gestions oportunes davant del Govern de l'Estat perquè faci les modificacions legislatives escaients per a regular el preu de lloguer, que freni l'augment de preus abusius que expulsa a la gent dels seus barris, i habiliti a la Generalitat i Ajuntaments a poder implementar regulacions del lloguer.

14) Ampliar la dotació pressupostaria dels ajuts al pagament del lloguer per tal d'igualar, com a mínim, el mateix nombre d'ajuts i imports que els atorgats al 2018, adaptant els requisits a la situació social i les necessitats de les

persones amb dificultat de fer front a la renda de lloguer, i agilitzar la seva tramitació.

15) Fer les accions i modificacions legislatives pertinents per a facilitar la incorporació dels habitatges d'us turístic al parc d'habitatge d'us habitual:

a. reforçant i potenciant la captació d'habitatges privats disponibles per les bosses de lloguer social, amb mesures especialment destinades a facilitar que apartaments turístics que ara estan buits puguin allotjar a famílies amb infants en situació de vulnerabilitat.

b. eliminant la perpetuïtat en les llicències turístiques a les zones d'alta demanda tensionada d'habitatge.

c. reduint les facilitats pel lloguer d'habitacions amb finalitats turístiques a les àrees d'alta demanda tensionada d'habitatge.

d. augmentant la capacitat de control, inspecció i sanció sobre el possible us fraudulent de contractes de temporada que encobreixen l'ús habitatges habituals.

d. escurçant a 6 mesos el temps que un habitatge d'ús turístic pot estar buit sense sanció, si la propietat és un gran tenidor i 1 any si és un petit propietari.

16) Incrementar els recursos tècnics, jurídics i econòmics de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya i Oficines Locals d'Habitatge, per tal de garantir la capacitat d'atenció a totes les persones que sol·liciten ajuts per l'habitatge, així com la capacitat inspectora i sancionadora de tots aquells casos d'ús anòmal de l'habitatge.

17) Garantir els drets bàsics i els subministraments d'aigua llum i gas a les famílies en situació de vulnerabilitat:

a. Fer les gestions necessàries per a la firma abans de tres mesos dels convenis amb les subministradores de serveis bàsics, tal com estableix la llei 24/2015, de 29 de juliol, per tal que aquestes condoni, com a mínim, el deute acumulat de les famílies i aportin descomptes significatius per garantir el seu accés als serveis basics de llum, gas i aigua;

b. regular per decret l'obligació de les empreses municipals proveïdores d'aigua a garantir l'accés a l'aigua de les persones que estan en situació de precari en l'habitatge, tal com ja ho fa l'AMB.

18) Impulsar un nou pla de barris orientat a la rehabilitació energètica d'habitatges, la mobilitat sostenible i la intervenció social i comunitària, prioritzant els barris més vulnerables.

Palau del Parlament, 13 de juliol de 2020

Susanna Segovia Sánchez, portaveu, GP CatECP

ESMENES PRESENTADES

Reg. 73115, 73785, 73788 / Admissió a tràmit: Presidència del Parlament: 20.7.2020

GRUP PARLAMENTARI SOCIALISTES I UNITS PER AVANÇAR (REG. 73115)

A la Mesa del Parlament

Eva Granados Galiano, portaveu, Rosa Maria Ibarra Ollé, diputada del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, d'acord amb el que estableix l'article 161.4 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a la moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre l'estratègia per a garantir el dret a l'habitatge (tram. 302-00223/12).

Esmena 1

GP Socialistes i Units per Avançar
De modificació del punt 10

10) *Posar en marxa, d'acord amb les seves competències, un Pla Integral d'Abordatge del Fenomen de l'Ocupació a Catalunya, abordant l'ocupació des de diferents perspectives, social, habitacional i de seguretat. Cal donar sortida a les famílies vulnerabilitzades en situació d'ocupació sense títol, i a la vegada cal lluitar contra les ocupacions que generen conflictes i problemes de seguretat.*

Esmena 2

GP Socialistes i Units per Avançar
De modificació del punt 16

16) lncrementar els recursos tècnics, jurídics i econòmics de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya i Oficines Locals d'Habitatge, per tal de garantir la capacitat d'atenció a totes les persones que sol·liciten ajuts per l'habitatge, *així com la negociació entre propietaris i llogaters per la reducció dels preus de lloguer i per la resolució de possibles conflictes per evitar la via judicial, i la* capacitat inspectora i sancionadora de tots aquells casos d'ús anòmal de l'habitatge.

Palau del Parlament, 15 de juliol de 2020

Eva Granados Galiano
Portaveu del GP PSC-Units

Rosa Maria Ibarra Ollé
Diputada del GP PSC-Units

GRUP PARLAMENTARI DE CIUTADANS (REG. 73785)

A la Mesa del Parlament

Lorena Roldán Suárez, portaveu, Sergio Sanz Jiménez, diputat del Grup Parlamentari de Ciutadans, d'acord amb el que estableix l'article 161.4 del Reglament del Parla-mento, presenten les següents esmenes a la Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre l'estratègia per a garantir el dret a l'habitatge (tram. 302-00223/12).

Esmena 1
GP de Ciutadans
De modificació de un punt 1

1) *El Parlament de Catalunya constata que la crisi sanitària, social i econòmica provocada per la C0VID19 ha agreujat encara més la situació d'emergència habitacional que viu Catalunya com a conseqüència de la falta d'inversió pública història en polítiques d'habitatge i manifesta la necessitat d'implementar mesures legislatives, fiscals i pressupostàries orientades a la creació d'un ampli parc d'habitatge públic i garantir el dret a l'habitatge, protegint a les famílies més vulnerables i evitant l'especulació i els augments descontrolats dels preus del lloguer.*

Esmena 2
GP de Ciutadans
De modificació del punt 5

5) Reduir a la meitat la despesa pública en mitjans de comunicació amb l'objectiu d'alliberar aquests recursos econòmics i destinar-los a polítiques socials d'habitatge.

Esmena 3
GP de Ciutadans
De modificació del punt 7

7) Impulsar la construcció de com a mínim 5.000 habitatges públics cada any durant la propera dècada, per tal d'augmentar de manera ràpida el parc d'habitatges social disponible.

Esmena 4
GP de Ciutadans
De modificació del punt 10

10) Implementar amb recursos suficients un pla integral de suport a les persones vulnerables per tal de garantir el dret a l'habitatge.

Esmena 5
GP de Ciutadans
De modificació del punt 13

13) Instar al Govern de la Generalitat a que compleixi amb la Moció 140/XII del Parlament de Catalunya i encarregui a l'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (Ivàlua) un estudi sobre l'efecte que tindria sobre l'oferta d'habitatge de lloguer i sobre la rehabilitació i qualitat de parc immobiliari residencial la limitació de preus de lloguer per a habitatges que tinguin una antiguitat superior a 35 anys i no hagin estat reformades per donar compliment als requisits d'accessibilitat i estalvi energètic de la normativa actual, i valorar la seva implantació.

Palau del Parlament, 20 de juliol de 2020

Lorena Roldán Suárez
Portaveu del GP Cs

Sergio Sanz Jiménez
Diputat del GP Cs

GRUP PARLAMENTARI DE JUNTS PER CATALUNYA, GRUP PARLAMENTARI REPUBLICÀ (REG. 73788)

A la Mesa del Parlament

Eduard Pujol i Bonell, portaveu del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, Anna Caula i Paretas, portaveu del Grup Parlamentari Republicà, d'acord amb el que estableix l'article 161.4 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a la Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre l'estratègia per a garantir el dret a l'habitatge (tram. 302-00223/12).

Esmena 1

GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
~~De supressió~~ al punt 2

2) Treballar conjuntament amb les altres administracions de l'Estat per un gran Pacte ~~d'Estat~~ per l'habitatge, aportant mesures i recursos propis que complementin aquelles provinents del Govern de l'Estat.

Esmena 2

GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
~~De supressió~~ i *addició* al punt 3

3. *Instar al Govern de l'Estat a ampliar els* ~~Destinar part dels~~ recursos extraordinaris ~~obtinguts del Govern de l'Estat~~ per la lluita contra la crisi provocada per la COVID-19 al combat de l'emergència habitacional, per tal de garantir un habitatge digne per totes les persones que estan a les llistes d'emergència i per aquelles que no disposen d'un habitatge amb les condicions necessàries per poder fer un confinament que garanteixi el benestar de tota la família.

Esmena 3

GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 4

4. *Reforçar la Mesa d'Emergències de Catalunya i les 11 meses locals per poder aplicar un pla de xoc per donar resposta a les famílies en situació d'emergència habitacional activant tots els recursos i mecanismes que la legislació permet per reduir el nombre màxim de possibles casos favorables pendents d'habitatges mitjançant l'ampliació del nombre d'habitatges disponibles i el desplegament de les mesures que en aquesta matèria preveu el Decret Llei 17/2019, de mesures urgents per a garantir un allotjament adequat a les famílies en situació de vulnerabilitat, d'acord amb les previsions de la Llei 24/2015 i la Llei 4/2016.*

Esmena 4

GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
~~De supressió~~ i *addició* al punt 5

5. ~~Posar en marxa una~~ *Actualitzar la* campanya comunicativa institucional *realitzada* als mitjans de comunicació per a informar a la ciutadania de Catalunya dels drets que els garanteix la Llei 24/2015 ~~i~~, *incorporant informació sobre* el Decret llei 17/2019, ja que la informació és imprescindible per exi-

gir l'acompliment dels seus drets i evitar la desinformació i els abusos que sovint existeixen en matèria de vulnerabilitat habitacional.

Esmena 5
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
~~De supressió~~ i *addició* al punt 6

6. ~~Inspeccionar i obligar~~ *Reforçar els mecanismes de control activats d'acord amb la Llei 4/2016 i el Decret Llei 17/2019 perquè* els grans tenidors d'habitatge ~~a complir~~ *compleixin* amb la llei i ~~fer~~ *facin* l'obligatòria oferta de lloguer social a les famílies en situació d'exclusió residencial ~~tal i com està previst a la Llei 24/2015 i al decret Llei 17/2019~~, i en cas contrari, iniciar els expedients sancionadors corresponents. Per poder fer-ho, cal destinar els recursos tècnics necessaris per fer un pla d'inspeccions que permeti obrir tants expedients sancionadors, *en primera instància per part dels ajuntaments*, com incompliments de la norma es detectin.

Esmena 6
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
~~De supressió~~ i *addició* al punt 7

7. Impulsar la construcció d'habitatges provisionals de proximitat, per tal d'augmentar ~~de manera ràpida~~ el parc d'habitatges social disponible per reallotjar, mesura ~~amb bon i ràpid resultat~~ *estructural* per a reallotjaments temporals per a necessitats urgents.

Esmena 7
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 8

8. *Donar el suport necessari als ajuntaments perquè, en exercici de la seva capacitat inspectora prevista a la Llei 24/2015, impulsin expedients de cessió obligatòria de pisos buits fomentant l'establiment de convenis de col·laboració en matèria de finançament compartit de les operacions d'expropiació temporal, com ja s'ha pogut fer amb l'Ajuntament de Barcelona.*

Esmena 8
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 9

9. *Intensificar el funcionament de la Comissió de Seguiment (CS) del Protocol de Llançaments de la ciutat de Barcelona entre el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC), Departament de Justícia, Ajuntament de Barcelona i operadors jurídics i constituir la Comissió de Seguiment del Protocol de Llançaments de Catalunya entre el TSJC, Generalitat de Catalunya, entitats municipalistes (Associació Catalana de Municipis ACM i Federació de Municipis de Catalunya FMC) i operadors jurídics, tot actualitzant els criteris de col·laboració i cooperació inherents als Protocols i la seva orientació al nou marc normatiu vigent en matèria de dret a l'habitatge, la necessitat de procurar solucions integrals a les persones en risc de vulnerabilitat social i la garantia de la cohesió social com un valor fonamental de l'actuació dels poders públics.*

Esmena 9
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 10

10. *Ampliar els recursos destinats a donar suport a les persones vulnerables en situació d'ocupació sense títol, ja que cada vegada hi ha més famílies en situació de vulnerabilitat sense alternativa habitacional que ocupen habitatges sense títol habilitant. En aquest sentit, es fa necessari que el Govern i els ajuntaments reforcin els mecanismes d'atenció social i acompanyament a aquestes famílies en els processos de negociació i mediació amb les propietats.*

Esmena 10
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
D'addició al punt 11

11. Impulsar activament *que els ajuntaments apliquin* el padró obligatori en tots els municipis, també per les persones que estan ocupant un habitatge o no tenen domicili fix, tal i com preveu la legislació, així com *instar els ajuntaments amb mesa d'emergències propia a* eliminar el requisit d'alguns reglaments locals de meses d'emergència que demanen 2 o 3 anys d'antiguitat al padró per poder accedir als recursos d'emergència habitacional.

Esmena 11
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
~~De supressió~~ i *addició* al punt 12

Posar en marxa els mecanismes adients per a incrementar el parc públic d'habitatge a Catalunya. És palès que la manca d'habitatge públic que tenim requereix d'una estratègia estructural a llarg termini per a augmentar el parc públic d'habitatge, especialment de lloguer, i assimilar-ho, com a mínim, a la mitjana europea:

a). Aprovar definitivament ~~abans d'acabar l'any~~ *durant l'any 2021* el Pla Territorial Sectorial d'Habitatge coma eina de planificació territorial de les polítiques d'habitatge públic, amb dotació d'acord a la memòria econòmica per a la seva efectiva aplicació.

b). *Impulsar els acords de col·laboració entre administracions públiques per a un cofinançament que permeti* dotar de recursos tècnics i econòmics als ens i organismes competents per a desenvolupar el Decret 17/2019, de 23 de desembre, en l'àmbit urbanístic i d'habitatge, i iniciar expedients per les expropiacions temporals de pisos buits, dotació de reserves de sòl, la creació de cooperatives d'habitatge, incentivar la rehabilitació d'habitatges...

Esmena 12
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 13

13. *Avançar en la regulació dels preus dels lloguers, que freni l'augment de preus abusius que expulsa la gent dels seus barris, potenciant alhora la viabilitat i suficiència de l'oferta de lloguer, i habilitant la Generalitat i els ajuntaments per poder implementar regulacions del lloguer. Exigint a l'estat que respecti el marc regulatori de control de preus que desplegui la Generalitat i el Parlament.*

Esmena 13
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
D'addició al punt 14

14. Ampliar la dotació pressupostària, *en funció de la quantia definitiva de la transferència a càrrec del Plan Estatal de Vivienda i la disponibilitat pressupostària que se'n derivi*, dels ajuts al pagament del lloguer per tal d'igualar, com a mínim, el mateix nombre d'ajuts i imports que els atorgats al 2018, adaptant els requisits a la situació social i les necessitats de les persones amb dificultat de fer front a la renda de lloguer, i agilitzar la seva tramitació *en la mesura de les possibilitats de les Oficines Locals d'Habitatge.*

Esmena 14
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 15

15. *Fer les accions pertinents per a facilitar la incorporació dels habitatges d'us turístic al parc d'habitatge d'us habitual:*

a. Incentivar que els ajuntaments reforcin i potenciïn la captació d'habitatges privats disponibles per les bosses de lloguer social, amb mesures especialment destinades a facilitar que apartaments turístics que ara estan buits puguin allotjar a famílies amb infants en situació de vulnerabilitat.

b. Fer les accions pertinents, si s'escau, per a que l'Estat i els ajuntaments a realitzar les modificacions legislatives amb la finalitat d' establir limitacions en l'exercici de l'activitat dels habitatges d'ús turístic en zones d'alta demanda tensionada d'habitatge.

c. Fer les accions pertinents, si s'escau, per a què l'Estat i els ajuntaments a realitzar modificacions legislatives per a poder establir límits a l'activitat del lloguer d'habitacions amb finalitats turístiques en les àrees d'alta demanda tensionada d'habitatge.

d. Donar suport als ajuntaments per augmentar la capacitat de control, inspecció i sanció sobre el possible us fraudulent de contractes de temporada que encobreixen l'ús habitatges habituals.

Esmena 15
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
D'addició al punt 16

16. Incrementar, *d'acord amb la disponibilitat pressupostària de la Generalitat i els ajuntaments*, els recursos tècnics, jurídics i econòmics de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya i Oficines Locals d'Habitatge, per tal de garantir la capacitat d'atenció a totes les persones que sol·liciten ajuts per l'habitatge, així com la capacitat inspectora i sancionadora de tots aquells casos d'ús anòmal de l'habitatge *de què les administracions puguin tenir coneixement a través de la seva funció inspectora o les denúncies rebudes.*

Esmena 16
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 17

17. Garantir els drets bàsics i els subministraments d'aigua llum i gas a les famílies en situació de vulnerabilitat:

a. *Fer les gestions necessàries per la firma, abans de tres mesos, dels convenis amb les empreses subministradores de serveis bàsics, tal com estableix la llei 25/2015, de 29 de juliol, per tal que aquestes apliquin descomptes significatius per garantir l'accés de les famílies als serveis bàsics de llum, gas i aigua.*

b. *Requerir als ajuntament en l'obligació de les empreses municipals proveïdores d'aigua a garantir I accés a l'aigua de les persones que estan en situació de precari en l'habitatge, tal com ja ho fa l'AMB.*

Palau del Parlament, 20 de juliol de 2020

Eduard Pujol i Bonell
Portaveu del GP JxCat

Anna Caula i Paretas
Portaveu del GP ERC

Punt 22 | Debat i votació de la moció i de les esmenes presentades

Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre els mitjans de comunicació públics autonòmics

302-00224/12

PRESENTACIÓ: GP CS

Reg. 72688 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 14.07.2020

A la Mesa del Parlament

Lorena Roldán Suárez, portaveu del Grup Parlamentari de Ciutadans, Ignacio Martín Blanco, diputat del Grup Parlamentari de Ciutadans, d'acord amb el que estableix l'article 161 del Reglament del Parlament, presenten la següent moció, subsegüent a la Interpel·lació al Govern sobre els mitjans de comunicació públics autonòmics (tram. 300-00278/12).

Moció

El Parlament de Catalunya:

1. Reconeix i agraeix la difusió de la sèrie *Drama* a TV3 com a mostra de la diversitat i la pluralitat de Catalunya i l'ús habitualment indistint de la llengua catalana i la llengua castellana per la societat catalana.

2. Reprova l'actual consellera de cultura, Sra. Mariàngela Vilallonga per:

– Les seves declaracions (‹‹*a vegades veig massa castellà a TV3*››) com a autoritat pública contràries a la diversitat i la pluralitat lingüística de Catalunya i als drets dels ciutadans a expressar-se en la llengua de la seva lliure elecció.

– Haver donat «tocs d'atenció» a TV3 per considerar que aquesta cadena pública no està alineada amb les seves opinions personals.

3. Recorda que els drets de tots els ciutadans de Catalunya només són plenament respectats si la llengua castellana no és exclosa com a llengua d'ús normal, habitual i vehicular pels mitjans públics autonòmics com TV3 i Catalunya Ràdio.

4. Manifesta que és essencial per als interessos generals i els drets i les llibertats fonamentals de tots els ciutadans que els mitjans públics de comunicació compleixin rigorosament amb el principi d'objectivitat informativa, especialment en situacions excepcionals com l'actual de pandèmia.

5. Declara la necessitat que TV3 i Catalunya Ràdio compleixin sempre amb el principi de neutralitat política i respecte del pluralisme polític, garantia última del dret fonamental dels ciutadans a la llibertat ideològica, i de forma especialment rigorosa i diligent en els períodes electorals.

6. Condemna l'actuació del president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, Sr. Roger Loppacher, consistent en impedir fora de les vies i les causes legals la participació d'un altre membre del CAC en la deliberació i votació d'un acord del Ple de la institució.

7. Insta el Govern de la Generalitat a:

a. Vetllar perquè el servei públic de comunicació que li encomana a TV3 i Catalunya Ràdio i retribueix amb més de 240 milions d'euros a l'any garan-

teixi el respecte de tots els ciutadans a gaudir d'uns mitjans públics políticament neutrals, informativament objectius i respectuosos amb el pluralisme polític com a garantia del dret fonamental de tots els ciutadans a la llibertat ideològica.

b. Retractar-se públicament dels «tocs d'atenció» a TV3 i Catalunya Ràdio quan considera que aquests mitjans de comunicació s'aparten de les seves consideracions partidistes i opinions personals i a abstenir-se en el futur de realitzar-ne de nous.

c. Sens perjudici del compliment del deure i missió de promoció de l'ús de la llengua catalana, emprar amb normalitat, habitualitat i igualtat les llengües catalana, castellana i aranesa com a reflex del que succeeix a la societat catalana i com a mostra de respecte dels drets en condicions d'igualtat de tots els ciutadans.

Palau del Parlament, 9 de juliol de 2020

Lorena Roldán Suárez, portaveu, Ignacio Martín Blanco, diputat, GP Cs

ESMENES PRESENTADES

Reg. 73116, 73352 / Admissió a tràmit: Presidència del Parlament: 20.7.2020

GRUP PARLAMENTARI SOCIALISTES I UNITS PER AVANÇAR (REG. 73116)

A la Mesa del Parlament

Eva Granados Galiano, portaveu del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, David Pérez Ibáñez, diputat del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, d'acord amb el que estableix l'article 161.4 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a la Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre els mitjans de comunicació públics autonòmics (tram. 302-00224/12).

Esmena 1

GP Socialistes i Units per Avançar
D'addició d'un nou apartat al punt 2

I, en general, per la seva gestió al front de la Conselleria de Cultura.

Esmena 2

GP Socialistes i Units per Avançar
De modificació del punt 6

6. El Parlament de Catalunya reprova el senyor Roger Loppacher i Crehuet, president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, per la seva conducta clarament incompatible amb el valors de independència i neutralitat pels que ha de vetllar al capdavant de la institució i pel greu incompliment dels deures i obligacions inherents al càrrec.

Palau del Parlament, 16 de juliol de 2020

Eva Granados Galiano
Portaveu del GP PSC-Units

David Pérez Ibáñez
Diputat del GP PSC-Units

SUBGRUP PARLAMENTARI DEL PARTIT POPULAR DE CATALUNYA (REG. 73352)

A la Mesa del Parlament

Alejandro Fernández Álvarez, representant, Daniel Serrano Coronado, diputat del Subgrup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 161.4 del Reglament del Parlament, presenten la següent esmena a la Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre els mitjans de comunicació públics autonòmics (tram. 302-00224/12).

Esmena 1

SP del Partit Popular de Catalunya

D'addició d'un nou apartat 6 bis,

6 bis. Reprova el senyor Roger Loppacher i Crehuet, president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, per la seva conducta clarament incompatible amb els valors de independència i neutralitat pels que ha de vetllar al capdavant de la institució i pel greu incompliment dels deures i obligacions inherents al càrrec.

Palau del Parlament, 16 de juliol de 2020

Alejandro Fernández Álvarez
Representant del SP PPC

Daniel Serrano Coronado
Diputat del SP PPC

Punt 23 | Debat i votació de la moció i de les esmenes presentades

Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre els efectes, els reptes i les oportunitats digitals arran de la pandèmia de Covid-19

302-00225/12

PRESENTACIÓ: GP CS

Reg. 72689 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 14.07.2020

A la Mesa del Parlamento

Lorena Roldán Suárez, portavoz, Javier Rivas Escamilla, diputado del Grup Parlamentari de Ciutadans, de acuerdo con lo que establece el artículo 161 del Reglamento del Parlamento, presentan la siguiente moción subsiguiente a la Interpel·lació al Govern sobre els efectes, els reptes i les oportunitats digitals arran de la pandèmia de Covid-19 (tram. 300-00279/12).

Moción

El Parlamento de Cataluña insta al Govern de la Generalitat a:

A. Medidas de fomento de la transparencia y de optimización de la Administración Pública

1. Realizar una auditoría laboral sobre la función pública de la Administración de la Generalitat de Cataluña mediante la contratación de una entidad externa e independiente que permita redefinir y optimizar los procesos productivos de la administración, antes del mes de octubre del 2020.

2. Realizar un análisis de costes que permita optimizar las partidas presupuestarias destinadas a los equipamientos de hardware y software de la Generalitat en consideración a las dinámicas de obsolescencia programada y las nuevas dinámicas laborales post-pandemia.

3. Realizar un análisis *ex novo*, sin apriorismos del pasado, para establecer protocolos de trabajo que incrementen la productividad de la función pública basados en la tecnología y las comunicaciones.

4. Desarrollar productos tecnológicos que sean de verdadero valor añadido y no tengan meros fines publicitarios, como por ejemplo la App Stop Covid-19.

5. Presentar anualmente un informe al Parlament con un análisis y cuantificación del retorno socio-económico del CTTI, Catcert, Agencia de Ciberseguridad y resto de organismos dependientes del Departament de Políticas Digitales y Administración Pública, al objeto de dar transparencia y optimizar el gasto público.

6. Colaborar con el resto de las Administraciones Públicas españolas y europeas en el desarrollo de estándares informáticos que posibiliten la interrelación de datos y procedimientos universalizados, evitando costosas duplicidades y nuevas Torres de Babel.

7. Dar impulso a la Ley 56/2007 de Medidas de Impulso de la Sociedad de la Información, en la que se establece el uso de la factura electrónica en el con-

junto de la actividad empresarial, no limitándola como hasta ahora a la Administración Pública y extendiéndola a las empresas privadas.

8. Establecer campañas informativas y ayudas específicas para las empresas, tendentes a la implementación de servicios de Red Privada Virtual (VPN) y en general de elementos de seguridad informática, los cuales cada vez serán más necesarios con el teletrabajo.

9. Lanzar campañas de marketing 2.0 con la finalidad de reiterar y no decaer la concienciación de adopción de las medidas sanitarias establecidas para la lucha contra la propagación del Covid-19.

10. Establecer programas informativos y líneas de ayuda económica al comercio local, para su incorporación al comercio electrónico.

11. Instar al Gobierno de España para que acometa un análisis y pertinente reforma a la nueva realidad laboral derivada del teletrabajo, que garantice los derechos de los trabajadores y posibilite la conciliación laboral.

B. Medidas de impulso a las políticas digitales en el mundo rural

12. Avanzar decididamente en la digitalización del mundo rural, estableciendo un plan con intervención pública que garantice la cobertura y las calidades de conexión, facilitando a las zonas 'oscuras'opciones de conexión seguras (más allá de los intereses de las distintas compañías operadoras) y que haga posible realmente la conectividad del rural.

13. Impulsar una bonificación de la cuota de conexión a internet en el medio rural, que es significativamente más costosa que en las zonas urbanas.

14. Establecer ayudas y convenios público-privados tendentes al desarrollo del 5G.

15. Impulsar líneas de ayudas para la creación de espacios de teletrabajo y espacios de actividades para aforos y públicos reducidos (seminarios, congresos, entre otros), servicios de *coworking* y *networking* rur-bano, adaptando las normas urbanísticas y de edificación para facilitar su puesta en marcha.

16. Facilitar la implantación de empresas y actividades basadas en las industrias de la Cuarta Revolución Industrial y la digitalización, fabricación deslocalizada (impresión 3D), trazabilidad y *blockchain* y establecer distintivos que identifiquen a sus productos en su *merchandising*.

17. Impulsar la generación de una red y espacios Fab-Lab distribuidos por el territorio como apoyo a las nuevas actividades y empresas.

18. Desarrollar una estrategia tecnológica público-privada que permita dar soluciones a los retos de los mercados agrarios y de las manufacturas alimentarias.

C. Políticas transversales en el mundo rural

19. Establecer bonificaciones fiscales para los autónomos y pymes que desarrollen su actividad en el mundo rural.

20. Dotar de planes *renove* el parque automovilístico hacia vehículos más modernos, eficientes y sostenibles medioambientalmente.

21. Desarrollar planes y ayudas tendentes al desarrollo e incremento del *cohousing* en las zonas rurales, como complemento o alternativa a las residencias de tercera edad.

22. Impulsar líneas de ayudas para los artesanos y emprendedores que han perdido sus canales de venta directa, ferias en pueblos, mercados artesanales, restaurantes o tiendas de proximidad, entre otros. En este sentido, se velará por la negociación de prórrogas y aplazamientos de pagos acordados.

23. Fomentar, para su conocimiento, la Ley 35/2011 sobre Titularidad Compartida de las Explotaciones Agrarias, potenciando y singularizando esta figura dentro de las políticas agrarias y de desarrollo rural, y promoviendo la igualdad real y efectiva de las mujeres en el medio rural.

24. Impulsar la simplificación de trámites administrativos para la apertura de negocios en el medio rural.

25. Favorecer la llegada de manifestaciones culturales y artísticas disponibles con las nuevas tecnologías, que ayuden a limar la brecha cultural campo-ciudad.

26. Impulsar una bonificación específica de las tasas de las actividades extraescolares municipales a aquellas familias que se han quedado sin empleo debido a la pandemia actual, facilitando que los hijos puedan continuar realizando actividades lúdicas y deportivas.

27. Incrementar los recursos materiales y mejorar las condiciones laborales para los médicos rurales.

28. Renovar el mapa de zonas farmacéuticas y remunerar las guardias en el medio rural.

29. Establecer un fondo de ayudas a la hostelería que ayude a la adecuación de espacios físicos para el teletrabajo y la conexión a la banda ancha.

30. Establecer un plan de reindustrialización, repartida por el territorio, que minimice la dependencia, garantizando mediante el uso de nuevas tecnologías la competitividad y su viabilidad.

Palacio del Parlamento, 8 de julio de 2020

Lorena Roldán Suárez, portavoz; Javier Rivas Escamilla, diputado, GP Cs

ESMENES PRESENTADES

Reg. 73755, 73787 / Admissió a tràmit: Presidència del Parlament: 20.7.2020

GRUP PARLAMENTARI DE CATALUNYA EN COMÚ PODEM (REG. 73755)

A la Mesa del Parlament

Susanna Segovia Sánchez, portaveu, David Cid Colomer, diputat del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem, d'acord amb el que estableix l'article 161.4 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a la Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre els efectes, els reptes i les oportunitats digitals arran de la pandèmia de Covid-19 (tram. 302-00225/12).

Esmena 1
GP de Catalunya en Comú Podem
D'addició d'un punt 11bis

11bis. A regular el teletreball en el marc l'administració de la Generalitat, amb diàleg amb els representants dels treballadors i treballadores, garantint el dret a la desconnexió digital i les condicions laborals adequades.

Esmena 2
GP de Catalunya en Comú Podem
D'addició d'un punt 18bis

18bis. Impulsar la xarxa pública de fibra òptica també en el darrer km en col·laboració amb els municipis

Palau del Parlament, 20 de juliol de 2020

Susanna Segovia Sánchez
Portaveu del GP CatECP

David Cid Colomer
Diputat del GP CatECP

GRUP PARLAMENTARI DE JUNTS PER CATALUNYA, GRUP PARLAMENTARI REPUBLICÀ (REG. 73787)

A la Mesa del Parlament

Eduard Pujol i Bonell, portaveu del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, Anna Caula i Paretas, portaveu del Grup Parlamentari Republicà, d'acord amb el que estableix l'article 161.4 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a la Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre els efectes, els reptes i les oportunitats digitals arran de la pandèmia de Covid-19 (tram. 302-00225/12).

Esmena 1
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
~~De supressió~~ al punt 6

6. Col·laborar amb la resta de les Administracions Públiques ~~espanyoles i europees~~ en el desenvolupament d'estàndars informàtics que possibilitin la interrelació de dades i procediments universalitzats, ~~evitant costoses duplicitats i noves Torres de Babel.~~

Esmena 2
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
~~De supressió~~ i *addició* al punt 9

9. *Realitzar accions comunicatives* ~~Llançar campanyes de marketing 2.0~~ amb la finalitat de reiterar i no decaure la conscienciació d'adopció de les mesures sanitàries establertes per la lluita contra la propagació del Covid-19.

Esmena 3
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 10

10. *Mantenir el Programa de suport a la digitalització de l'empresa de comerç i serveis.*

Esmena 4
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
~~De supressió~~ i *addició* al punt 12

12. Avançar decididament en la digitalització del món rural, establint un pla amb intervenció pública que ~~garanteixi~~ *millori* la cobertura i les qualitats de connexió, facilitant a les zones "fosques" opcions de connexió segures ~~(més enllà dels interessos de les diferents companyies operadores)~~ i que faci possible realment la connectivitat del rural.

Esmena 5
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 16

16. *Impulsar mesures que facilitin la transformació digital de les empreses catalanes, especialment les pimes, i l'atracció de noves activitats a través de la implantació de les tecnologies vinculades a la Indústria 4.0 i d'un entorn que proveeixi serveis avançats i disposi de les infraestructures necessàries per al seu desplegament.*

Esmena 6
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 18

18. *Desenvolupar una estratègia público-privada que permeti donar solucions als reptes de tots els agents que composen la cadena agroalimentària, així com els mercats agraris.*

Esmena 7
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 20

20. *Impulsar les mesures establertes al Pla de Suport a la Indústria de l'Automoció i la mobilitat d'estímul a la demanda de vehicles de baixes emissions.*

Esmena 8
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
D'addició al punt 21

21. Desenvolupar, *en el marc de la revisió del model d'autonomia i d'atenció a les persones*, plans i ajudes tendents al desenvolupament i increment del cohousing en les zones rurals, com complement o alternativa a les residències de la tercera edat.

Esmena 9
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 22

22. *Impulsar mesures per a la reactivació de l'activitat comercial i de l'artesania.*

Esmena 10
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 26

26. *Incrementar la dotació econòmica dels Plans Educatius d'Entorn per a la promoció de les activitats extraescolars durant el curs 20/21.*

Esmena 11
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
~~De supressió~~ i *addició* al punt 28

28. *Revisar* ~~Renovar~~ el mapa de zones farmacèutiques ~~i remunerar les guàrdies en el medi rural~~, prenent com a base les àrees bàsiques de salut.

Esmena 12
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació del punt 29

29. *Mantenir les línies d'ajut a la competitivitat del comerç i els serveis.*

Esmena 13
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació al punt 30

30. *Continuar implementant el Pacte Nacional per la Indústria, per, entre d'altres, possibilitar la creació d'ocupació de qualitat, fomentar la cohesió social i ajudar a vertebrar el territori; amb actuacions de foment de l'R+D+i i de digitalització de les empreses.*

Palau del Parlament, 20 de juliol de 2020

Eduard Pujol i Bonell
Portaveu del GP JxCat

Anna Caula i Paretas
Portaveu del GP ERC

Punt 24 | Debat i votació de la moció i de les esmenes presentades

Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre la transparència, les eines de control democràtic i el compromís contra la corrupció

302-00226/12

PRESENTACIÓ: GP ERC

Reg. 72690 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 14.07.2020

A la Mesa del Parlament

Anna Caula i Paretas, portaveu del Grup Parlamentari Republicà, Ferran Civit i Martí, diputat del Grup Parlamentari Republicà, d'acord amb el que estableix l'article 161 del Reglament del Parlament, presenten la següent moció, subsegüent a la Interpel·lació al Govern sobre la transparència, les eines de control democràtic i el compromís contra la corrupció (tram. 300-00280/12).

Moció

El 3 d'octubre de 2017, Felipe de Borbón es va dirigir a l'estat espanyol per intervenir en política, ultrapassant les seves funcions, condemnar els més de 2 milions de catalans i catalanes que dos dies abans van participar al referèndum d'autodeterminació de Catalunya i assegurar que aquella acció s'havia situat fora de la llei i fora de la democràcia. Felipe de Borbón no va mencionar la brutal repressió d'aquell dia en nombrosos col·legis electorals, i ni molt menys la va condemnar, ans al contrari va encoratjar la repressió futura asseverant, entre d'altres, que «els poders legítims de l'Estat tenen la responsabilitat de garantir l'ordre constitucional».

Un any més tard, diferents investigacions periodístiques demostraven com, en les dates properes al referèndum «es va produir un buidat massiu dels diners que les empreses públiques i administracions de l'Estat tenien als dos grans bancs catalans.». També es detallava com l'estat va fer una guerra econòmica contra Catalunya aquelles setmanes i s'explicava com la Zarzuela i la Moncloa s'havien unit per forçar canvis de seus de bancs, grans empreses i multinacionals i estendre, així, una sensació de pànic. És a dir, un veritable «¡A por ellos!» econòmic i financer encapçalat pel cap de l'Estat.

Abans d'això, l'Audiència de les Illes Balears, en la seva sentència de 17 de febrer de 2017, va considerar provat que el gendre de l'anterior cap de l'Estat espanyol i cunyat de l'actual, Iñaki Urdangarin, es va fer valdre de la seva posició privilegiada com a membre de la Família Reial espanyola per tal de cometre delictes de prevaricació i malversació de cabdals públics. Aquests delictes van ser comesos mitjançant un entramat societari integrat, entre d'altres, per l'anomenada Asociación Instituto Nóos de Investigación Aplicada, de la qual n'era vocal la seva esposa, filla de l'anterior cap de l'Estat espanyol i germana de l'actual, Cristina de Borbón, i per la societat Aizoon, S.L, de la qual n'eren socis tant el Sr. Iñaki Urdangarin com la Sra. Cristina de Borbón.

A més, durant l'any 2018 es va fer pública l'existència d'enregistraments amb declaracions de la Sra. Corinna zu Sayn-Wittgenstein. D'acord amb

aquestes declaracions, les activitats irregulars o delictives de persones vinculades a la Família Reial espanyola no es limitarien a les jutjades en el procés judicial que va donar lloc a la condemna del Sr. Urdangarin pels delictes de prevaricació i malversació de cabdals públics, sinó que persones vinculades a aquesta família en podrien haver comès d'altres que encara no s'haurien esclarit.

Que persones vinculades a la més alta representació de l'Estat espanyol hagin pogut utilitzar la seva posició per a dur a terme activitats presumptament irregulars o delictives vinculades a la corrupció, en general, i en particular, que aquestes persones, després del referèndum d'autodeterminació del primer d'octubre, hagin dut a terme activitats destinades a forçar el trasllat del domicili social de bancs, grans empreses i multinacionals fora del territori de Catalunya, és un assumpte greu i d'una rellevància pública indubtable. A més de la possible responsabilitat penal, administrativa o comptable en la qual hagin pogut incórrer aquestes persones, el Parlament, que representa el poble de Catalunya, té l'obligació política d'investigar les activitats presumptament irregulars o delictives dutes a terme per persones vinculades a la Família Reial i a la més alta representació de l'Estat espanyol.

En diferents ocasions i legislatures, la darrera fa tan sols uns dies, la Mesa o una majoria dels grups parlamentaris del Congrés dels Diputats, han vetat la possibilitat de crear una comissió d'investigació sobre activitats irregulars o delictives vinculades al cap de l'estat actual o a l'anterior, al propi Congrés o al Senat.

L'octubre de 2019 el Tribunal Constitucional va declarar inconstitucional i nul·la la resolució, del 7 de març del mateix any, del Parlament de Catalunya, en què es va aprovar la creació d'una comissió d'investigació sobre la monarquia. La cambra catalana hi va donar llum verda amb els vots a favor de JxCat, ERC, comuns i la CUP i els vots en contra de Cs, PSC i PP. La comissió tenia per objecte investigar les activitats «delictives o irregulars» de persones vinculades a la família reial espanyola, incloses les destinades a «forçar el trasllat del domicili social de bancs, grans empreses i multinacionals fora de Catalunya després de l'1-O.

D'aleshores ençà, el març d'enguany, en ple inici de la crisi pel Covid-19, es va saber que l'antic rei Juan Carlos de Borbón havia rebut cent milions de dòlars d'Aràbia Saudí, els va ocultar en paradisos fiscals i va entregar una part a la Sra. Sayn-Wittgenstein, segons la justícia suïssa. Felipe de Borbón va renunciar públicament a una herència tacada, un gest simbòlic sense cap validesa jurídica, però a la vegada va reconèixer que coneixia l'existència d'aquesta fortuna des de feia un any, sense haver-ho posat en coneixement de les autoritats ni de la fiscalia, ni proposar cap reforma a la casa reial per evitar comportaments similars. No ha col·laborat doncs, ni activa ni passivament, per desemmascarar la presumpta xarxa de corrupció teixida per Juan Carlos de Borbón, i que implica a familiars que poden actuar de testaferros. A més, qualsevol institució de de l'estat sospitosa d'encobriment ha de ser denunciada i investigada, davant els clars indicis que els serveis secrets han estat utilitzats per protegir la reputació de Juan Carlos de Borbón en comptes d'investigar les irregularitats comeses. És evident que la casa reial i totes les institucions han d'estar subjectes a l'escrutini i l'exigència i assumpció de responsabilitats.

Doncs res més lluny de la realitat, aquestes darreres setmanes, malgrat els esforços de l'actual rei per distanciar-se de la fortuna opaca del seu pare, s'ha sabut que «la lluna de mel» de Felipe de Borbón i Leticia Ortiz, un viatge de noces que es va considerar «secret», va costar gairebé mig milió d'euros que van ser pagats per Juan Carlos, aleshores rei d'Espanya, i per l'empresari català Josep Cusí, amic de la família reial, a través de la seva societat Navilot. Aquesta societat, Navilot, va ser creada per l'advocat Javier Villalba Catalá, que hauria treballat per als consells d'administració de més de cent empreses, incloent-hi algunes de vinculades a Jordi Pujol Ferrusola, fill gran de l'expresident de la Generalitat, actualment a la presó acusat dels delictes de corrupció i blanqueig de capitals i investigat per l'Audiència Nacional. De fet, Villalba Catalá havia estat qualificat, temps enrere, en algunes informacions periodístiques, de «testaferro de la família Pujol» per la seva participació en els negocis de Pujol Ferrusola.

Aquests darrers dies s'han conegut diferents declaracions d'implicats a la justícia suïssa, i s'han revelat alguns documents secrets que han provocat la investigació detallada de donacions milionàries a particulars i de cobraments de desenes de milions d'euros, a través de fundacions pantalla i amb la signatura del rei emèrit en la condició de primer beneficiari. En els estatuts d'una d'aquestes empreses pantalla per ocultar una donació de més de 60 milions d'euros de l'Aràbia Saudí al rei emèrit, es detallava que, en cas de defunció de Juan Carlos, Felipe de Borbón «tindrà el dret de disposar de tots els actius de la fundació, sense cap limitació».

Tots aquests fets, sumats entre d'altres a la clara condició històrica de la monarquia com a hereva de la dictadura franquista, han provocat que l'entitat Òmnium Cultural hagi anunciat la presentació d'una querella criminal contra el rei emèrit, Joan Carles de Borbó, i que ha demanat a la justícia suïssa que li bloquegi els comptes. Aquesta querella vol ser una denúncia popular contra la monarquia espanyola i s'ha presentat davant la sala penal del Tribunal Suprem per possibles delictes de frau a la hisenda pública, tràfic d'influències i blanqueig de capitals.

Per aquests motius, el Parlament de Catalunya:

1. Considera incompatible amb la necessària exemplaritat pública i el compromís contra la corrupció que ha de guiar les institucions al capdavant de l'administració pública, que els poders de l'estat utilitzessin l'impacte de la Covid-19 com a cortina de fum per a tapar l'anunci de l'existència d'un compte estranger nodrit per presumptes comissions irregulars cobrades pel cap d'estat emèrit.

2. Manifesta que, atesa la informació de la que es disposa en el dia d'avui, la presumpta corrupció no es pot aïllar en una responsabilitat individu-al, sinó que ha afectat estructuralment a les principals institucions de l'estat, amb el sistema d'opacitat i impunitat concertada amb el que l'Estat Espanyol l'ha protegit des de que el dictador Francisco Franco va designar a Joan Carles de Borbó com el seu successor el 22 de Juliol de 1969.

3. Denuncia l'acció concertada dels principals poders de l'Estat per interpretar la inviolabilitat establerta en la constitució espanyola en una impunitat absoluta incompatible amb una democràcia plena i troba imprescindible permetre que els diferents òrgans de representació política d'arreu de l'Estat tinguin capacitat per a fiscalitzar, investigar i opinar lliurement, conseqüentment:

3.a. Expressa el seu rebuig davant les interpretacions legals impròpies d'un estat de dret democràtic que han impedit que aquest Parlament, el Congrés i el Senat, puguin dur a terme una imprescindible investigació sobre la presumpta corrupció en aquest àmbit.

3.b. Considera una necessitat democràtica la investigació en seu parlamentària i amb total transparència de l'origen dels diners, els negocis opacs i que òbviament serveixi per depurar les responsabilitats que se'n puguin derivar a tots els nivells.

3.c. Considera necessària una investigació separada del rol de les institucions de l'estat en un possible encobriment dels presumptes delictes del rei emèrit, trobant especialment greus les indicacions que els serveis secrets de l'estat hagin pogut ser emprats per a encobrir dites activitats, en comptes d'investigar-les.

4. Recorda que en el punt XI de la resolució 375/XII sobre la lluita contra la corrupció, exigia uns mitjans públics exemplars en aquesta lluita. En aquest marc celebra l'emissió per part de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals de la emissió del reportatge «El Virus de la Corona» sobre les presumptes corrupcions que afecten a la Casa Reial i lamenta que els mitjans de comunicació públic estatal no hagin afrontat aquest afer amb la mateixa voluntat d'exemplaritat. També recorda que en aquell punt se l'hi exigia a la CCMA la programació de continguts específics sobre els casos de corrupció política que afecten a l'expresident Jordi Pujol, una resolució que la direcció de la CCMA encara no ha complert.

5. Constata també que el sentir majoritari de la ciutadania de Catalunya, tal com s'ha expressat repetidament a base a votar forces electorals republicanes i en múltiples enquestes d'opinió, és d'un rebuig rotund a la monarquia; en base a aquest sentir insta a la Generalitat de Catalunya a:

5.a Estudiar i implementar les accions legals pertinents per eliminar qualsevol títol i condecoració atorgats per les institucions catalanes a la institució monàrquica, així com els protocols que puguin implicar qualsevol vassallatge o tracte privilegiat i diferenciat, i la retirada de subvencions i altres col·laboracions amb fundacions privades o públiques presidides per la casa reial.

5.b Estudiar les modificacions legals necessàries per revertir qualsevol privilegi econòmic encara vigent d'origen senyorial o monàrquic.

5.c Reclamar a l'ajuntament de Barcelona que cedeixi el Palauet Albéniz a entitats culturals de la ciutat i que trenqui immediatament la cessió d'ús actual que té amb el cap de l'estat i la seva família.

5.d No convidar al cap de l'estat i la seva família a cap acte organitzat o coorganitzat per la Generalitat.

5.e Impulsi, en concert amb les institucions municipals del país, la revisió del nomenclàtor per aconseguir un país sense noms borbònics.

5.f Que, donada l'abdicació de les institucions de l'Estat a l'hora de fiscalitzar a la monarquia, lideri els esforços per a fiscalitzar i fer transparent qualsevol arbitrarietat, opacitat i impunitat. I específicament:

i. Encarregui a el Centre d'Estudis d'Opinió una enquesta sobre la percepció de la monarquia al conjunt de l'Estat Espanyol que abordi, com a mínim, el seu rol en el conflicte democràtic entre Catalunya i l'Estat Espanyol, les preferències sobre monarquia o república, i l'impacte de la presumpta corrupció de Juan Carles I.

ii. Encarregui a l'Institut d'Estudis sobre l'Autogovern una relació d'informes acadèmics comparats sobre les monarquies existents en democràcies europees al segle XXI i els controls democràtics a els que son sotmesos, per tal d'analitzar amb rigor les eines de control i indicadors de transparència/opacitat de la monarquia en relació a institucions similars.

iii. Faci arribar al Consell Federal Suís, la necessitat que congeli els comptes bancaris que el rei emèrit té en aquell país, en base a l'informe polítiico-jurídic que Òmnium Cultural ja ha fet arribar al Consell Federal Suís, on demana l'aplicació del mecanisme legal previst en la llei federal de congelació i restitució de valors patrimonials d'origen il·lícit de 2016.

Palau del Parlament, 13 de juliol de 2020

Anna Caula i Paretas, portaveu; Ferran Civit i Martí, diputat, GP ERC

ESMENES PRESENTADES

Reg. 73779 / Admissió a tràmit: Presidència del Parlament: 20.7.2020

GRUP PARLAMENTARI DE JUNTS PER CATALUNYA (REG. 73779)

A la Mesa del Parlament

Eduard Pujol i Bonell, portaveu del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 161.4 del Reglament del Parlament, presenta les següents esmenes a la Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre la transparència, les eines de control democràtic i el compromís contra la corrupció (tram. 302-00226/12).

Esmena 1

GP de Junts per Catalunya
De modificació i ~~supressió~~ del punt 4

4. Recorda que en el punt XI de la resolució *735*/XII sobre la lluita contra la corrupció, exigia uns mitjans públics exemplars en aquesta lluita. En aquest marc celebra l'emissió per part de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals ~~de la emissió~~ del reportatge "El Virus de la Corona" sobre les presumptes corrupcions que afecten a la Casa Reial i lamenta que els mitjans de comunicació públic estatal no hagin afrontat aquest afer amb la mateixa voluntat d'exemplaritat. ~~També recorda que en aquell punt se l'hi exigia a la CCMA la programació de continguts específics sobre els casos de corrupció política que afecten a l'expresident Jordi Pujol, una resolució que la direcció de la CCMA encara no ha complert.~~

Esmena 2

GP de Junts per Catalunya
De modificació del punt 5.a

5.a Estudiar i implementar les accions legals pertinents per eliminar qualsevol títol i condecoració atorgats *pel Govern* a la institució monàrquica, així com els protocols que puguin implicar qualsevol vassallatge o tracte privilegiat i diferenciat, i la retirada de subvencions i altres col·laboracions amb fundacions privades o públiques presidides per la casa reial.

Esmena 3
GP de Junts per Catalunya
De modificació del punt 5.f.i

Encarregui al Departament de la Presidència que faci una enquesta, amb l'assessorament del Centre d'Estudis d'Opinió, sobre la percepció de la monarquia al conjunt de l'Estat Espanyol que abordi, com a mínim, el seu rol en el conflicte democràtic entre Catalunya i l'Estat Espanyol, les preferències sobre monarquia o república, i l'impacte de la presumpta corrupció de Juan Carles I.

Esmena 4
GP de Junts per Catalunya
De modificació del punt 5.f.ii

Encarregui a l'Institut d'Estudis de l'Autogovern *un informe de política comparada sobre els procediments de control democràtic de les monarquies europees actuals,* per tal d'analitzar amb rigor les eines de control i indicadors de transparència/opacitat de la monarquia en relació a institucions similars.

Esmena 5
GP de Junts per Catalunya
D'addició d'un nou punt 6

6. Finalment, el Parlament de Catalunya, s'afegeix a la preocupació expressada al si del Consell de Drets Humans de Nacions Unides, que en el seu darrer examen periòdic –que va tenir lloc el proppassat 17 de juliol– ha tornat a recordar que al si de l'Estat espanyol es continuen vulnerant els drets de llibertat d'expressió i reunió pacífica, es continuen produint casos d'ús excessiu de força per part dels cossos armats i policials, i que ha demanat, també, la reforma del delicte de sedició.

Palau del Parlament, 20 de juliol de 2020

Eduard Pujol i Bonell
Portaveu del GP JxCat

Punt 25 | Debat i votació de la moció i de les esmenes presentades

Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre la política general i les prioritats de país

302-00227/12

PRESENTACIÓ: SP CUP-CC

Reg. 72692 i 72840 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 14.07.2020

A la Mesa del Parlament

Carles Riera Albert, representant del Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent, d'acord amb el que estableix l'article 161 del Reglament del Parlament, presenta la següent moció, subsegüent a la Interpel·lació al Govern sobre la política general i les prioritats de país (tram. 300-00281/12).

Moció

El Parlament de la dotzena legislatura es va constituir el dimecres 17 de gener va donar lloc al govern de coalició entre JxCat i ERC presidit pel Molt Honorable senyor Quim Torra i vicepresidit per l'Honorable senyor Pere Aragonés.

Una legislatura marcada per la repressió de l'Estat espanyol i especialment per les ingerències judicials contra la sobirania del Parlament. Fins al punt de coartar des dels diversos processos d'investidura que s'han dut a terme fins a la composició de la cambra sorgida de les eleccions del 21 de desembre de 2017.

Així mateix, el Govern de la Generalitat de Catalunya ha desoït de forma reiterada les resolucions i mocions dels diferents grups parlamentaris aprovades pels representants del Parlament. Consolidant amb aquesta praxis una gran distància entre l'òrgan legislatiu i l'òrgan executiu amb les mancances democràtiques que això comporta.

Per tot això el Parlament de Catalunya:

1. Mostra preocupació en la constatació que com a màxim representant del poble de Catalunya ha estat constantment desoït i menystingut per part del Govern de la Generalitat degradant i buidant de sobirania a la cambra.

2. Així mateix el Parlament de Catalunya insta al govern de la Generalitat a donar compliment als punts aprovats pel mateix Parlament de Catalunya de:

2.2. La Moció 15/XII, sobre les conseqüències socials, ecològiques i laborals del model turístic.

2.3. La Moció 26/XII, sobre les conseqüències de les normes imposades pels mercats financers respecte a les polítiques públiques.

2.4. La Moció 38/XII sobre el règim del 78 i la necessitat de plena sobirania per a construir un país alliberat nacionalment i socialment.

2.5. La Moció 51/XII, sobre el balanç del primer any de legislatura pel que fa a la repressió, la defensa dels drets fonamentals i l'autodeterminació.

2.6. La Moció 63/XII, sobre la feminització de la pobresa.

2.7. La Moció 82/XII, sobre el transport sanitari i els serveis d'emergències.

2.8. La Moció 96/XII, sobre la segregació escolar i l'adopció de mesures en l'àmbit de l'educació.

2.9. La Moció 104/XII, sobre la crisi ecològica i els conflictes ambientals i territorials.

2.10. La Moció 116/XII, sobre la precarietat laboral al sector públic.

2.12. La Moció 134/XII sobre la gestió dels serveis públics.

2.13. La Moció 144/XII, sobre les necessitats i les reivindicacions socials i els pressupostos.

2.14. La Moció 159/XII, sobre els nous projectes d'incineració de residus.

2.15. La Moció 170/XII, sobre les mesures en l'àmbit econòmic i social en la situació derivada de la pandèmia de Covid-19.

2.16. La Proposta de Resolució número 15 del Debat general sobre la gestió de la crisi del Covid-19 del SGP de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent.

Palau del Parlament, 13 de juliol de 2020

Carles Riera Albert, representant SP CUP-CC

ESMENES PRESENTADES

Reg. 73757, 73777 / Admissió a tràmit: Presidència del Parlament: 20.7.2020

GRUP PARLAMENTARI DE CATALUNYA EN COMÚ PODEM (REG. 73757)

A la Mesa del Parlament

Susanna Segovia Sánchez, portaveu del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem, d'acord amb el que estableix l'article 161.4 del Reglament del Parlament, presenta les següents esmenes a la Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre la política general i les prioritats de país (tram. 302-00227/12).

Esmena 1

GP de Catalunya en Comú Podem
De d'addició al final del punt 2

2. Així mateix, el Parlament de Catalunya insta al Govern de la Generalitat a donar compliment als punts aprovats pel mateix Parlament de Catalunya de *totes les mocions presentades pels grups parlamentaris al llarg d'aquesta legislatura.*

Esmena 2

GP de Catalunya en Comú Podem
~~De supressió~~ dels punts 2.1, 2,2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, 2.10, 2.11, 2.12, 2.13, 2.14, 2.15, 2.16

Palau del Parlament, 20 de juliol de 2020

Susanna Segovia Sánchez
Portaveu del GP CatECP

GRUP PARLAMENTARI DE JUNTS PER CATALUNYA, GRUP PARLAMENTARI REPUBLICÀ (REG. 73777)

A la Mesa del Parlament

Eduard Pujol i Bonell, portaveu del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, Anna Caula i Paretas, portaveu del Grup Parlamentari Republicà, d'acord amb el que estableix l'article 161.4 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a la Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre la política general i les prioritats de país (tram. 302-00227/12).

Esmena 1

GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació i ~~supressió~~

2. Així mateix el Parlament de Catalunya insta al govern de la Generalitat a donar compliment *a totes les mocions aprovades* pel mateix Parlament de Catalunya ~~de:~~

~~2.2. La Moció 15/XII, sobre les conseqüències socials, ecològiques i laborals del model turístic.~~

~~2.3. La Moció 26/XII, sobre les conseqüències de les normes imposades pels mercats financers respecte a les polítiques públiques.~~

~~2.4. La Moció 38/XII sobre el règim del 78 i la necessitat de plena sobirania per a construir un país alliberat nacionalment i socialment.~~

~~2.5. La Moció 51/XII, sobre el balanç del primer any de legislatura pel que fa a la repressió, la defensa dels drets fonamentals i l'autodeterminació.~~

~~2.6. La Moció 63/XII, sobre la feminització de la pobresa.~~

~~2.7. La Moció 82/XII, sobre el transport sanitari i els serveis d'emergències.~~

~~2.8. La Moció 96/XII, sobre la segregació escolar i l'adopció de mesures en l'àmbit de l'educació.~~

~~2.9. La Moció 104/XII, sobre la crisi ecològica i els conflictes ambientals i territorials.~~

~~2.10. La Moció 116/XII, sobre la precarietat laboral al sector públic.~~

~~2.12. La Moció 134/XII sobre la gestió dels serveis públics.~~

~~2.13. La Moció 144/XII, sobre les necessitats i les reivindicacions socials i els pressupostos.~~

~~2.14. La Moció 159/XII, sobre els nous projectes d'incineració de residus.~~

~~2.15. La Moció 170/XII, sobre les mesures en l'àmbit econòmic i social en la situació derivada de la pandèmia de Covid-19.~~

~~2.16. La Proposta de Resolució número 15 del Debat general sobre la gestió de la crisi del Covid-19 del SGP de la Candidatura d'Unitat Popular – Crida Constituent.~~

Palau del Parlament, 20 de juliol de 2020

Eduard Pujol i Bonell
Portaveu del GP JxCat

Anna Caula i Paretas
Portaveu del GP ERC

PLE
Parlament de Catalunya

Sessió 58. Dimecres, 22 de juliol de 2020. XII legislatura

DOSSIER

Quarta part

Nou punt | Substanciació

Declaració del Parlament de Catalunya amb motiu del Dia Internacional del Pobles Indígenes

Tram. 401-00040/12

LECTURA EN EL PLE

El proper 9 d'agost se celebra el Dia Internacional dels Pobles Indígenes. El Parlament de Catalunya expressa la seva adhesió a aquesta jornada, que se celebra per posar de manifest els drets individuals i col·lectius d'aquests pobles, conformats per més de 370 milions de persones arreu del món.

El Parlament de Catalunya reconeix els pobles indígenes com a comunitats conformades per l'evolució històrica, sovint amb una llengua comuna i un sistema de creences històricament compartit, i també, sovint, amb institucions pròpies. Uns pobles als quals el dret internacional confereix drets col·lectius específics. El Parlament de Catalunya agraeix, així mateix, l'aportació que fan aquests pobles a la preservació ambiental del planeta.

El Parlament de Catalunya expressa el seu rebuig a la discriminació i la desigualtat que pateixen el pobles indígenes i a la vulneració de llurs drets fonamentals i col·lectius, que s'han agreujat encara més per la Covid-19. La pandèmia i les seves repercussions sanitàries i socioeconòmiques incideixen de manera particularment intensa en aquests pobles i perpetuen les afectacions directes en llurs territoris i recursos vitals, com l'aigua, per part de projectes extractivistes. En el mateix sentit, les conseqüències de la vulneració dels drets col·lectius dels pobles indígenes es materialitzen en un increment de les dinàmiques de violència i confrontació per la defensa dels drets humans i en un increment de l'emergència climàtica al conjunt del planeta. Tot això fa que aquests pobles es vegin abocats de manera desproporcionada a una situació d'emergència sanitària, social i ambiental.

Finalment, el Parlament de Catalunya reafirma el seu compromís amb els drets dels pobles indígenes reconeguts internacionalment i insta el Govern i la resta d'institucions públiques catalanes a promoure, protegir i complir de manera efectiva el Conveni 169 de l'Organització Internacional de Treball sobre pobles indígenes i tribals, ratificat per l'Estat espanyol l'any 2007, i la Declaració de les Nacions Unides sobre els drets dels pobles indígenes, aprovada el 2007.

Palau del Parlament, 22 de juliol de 2020

PLE
Parlament de Catalunya

Sessió 58. Divendres, 24 de juliol de 2020. XII legislatura

DOSSIER

Cinquena part

Punt 5 | Debat i votació de la proposta de tramitació directament i en lectura única davant el Ple

Projecte de llei de modificació del llibre segon del Codi civil de Catalunya, en relació amb l'establiment de l'obligatorietat de la sessió prèvia sobre mediació en determinats conflictes familiars, i de modificació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat

200-00013/12

ESMENES PRESENTADES

Reg. 74055, 74058, 74066, 74073 / Admissió a tràmit: Presidència del Parlament: 23.7.2020

GRUP PARLAMENTARI SOCIALISTES I UNITS PER AVANÇAR (REG. 74055)

A la Mesa del Parlament

Eva Granados Galiano, portaveu, Rosa Maria Ibarra Ollé, diputada del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, d'acord amb el que estableix l'article 118 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a l'articulat del Projecte de llei de modificació del llibre segon del Codi civil de Catalunya, en relació amb l'establiment de l'obligatorietat de la sessió prèvia sobre mediació en determinats conflictes familiars, i de modificació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat (tram. 200-00013/12).

Esmena 1

GP Socialistes i Units per Avançar

D'addició d'un incís a l'apartat 4 de l'article 1

Article 1. Modificació de l'article 220-10 del Codi civil de Catalunya

Es modifica l'article 220-10 del Codi civil de Catalunya, que queda redactat de la manera següent:

«Article 222-10. Ordre de la delació

[...]

4. Si hi ha diverses persones que volen assumir la tutela, l'autoritat judicial, amb la finalitat que assoleixin un acord, les pot derivar a una sessió prèvia sobre mediació de caràcter obligatori per tal que coneguin el valor, els avantatges, els principis i les característiques de la mediació. Si així ho acorden les parts, a les quals cal escoltar, la sessió prèvia pot continuar, en el mateix moment o en un de posterior, amb una exploració del conflicte que les afecta. *Les parts poden participar en la sessió prèvia assistides pel seu advocat o advocada. Aquesta assistència és necessària si ho requereixen les parts o si així ho disposa l'autoritat judicial i s'ha de desenvolupar sempre amb ple respecte als principis de la mediació i a la igualtat entre les parts.* [...]»

Esmena 2

GP Socialistes i Units per Avançar

D'addició d'un incís a l'apartat 3 de l'article 3

Article 3. Modificació de l'article 233-6 del Codi civil de Catalunya

Es modifica l'article 233-6 del Codi civil de Catalunya, que queda redactat de la manera següent:

«Article 233-6. Mediació

[...]

3. Un cop iniciat el procés judicial, l'autoritat judicial, a iniciativa pròpia o a petició d'una de les parts o dels advocats o d'altres professionals, pot derivar-les a una sessió prèvia sobre mediació, de caràcter obligatori, per tal que coneguin el valor, els avantatges, els principis i les característiques de la mediació, amb la finalitat que puguin assolir un acord. Si així ho acorden les parts, a les quals cal escoltar, aquesta sessió pot continuar, en el mateix moment o en un de posterior, amb una exploració del conflicte que les afecta. Les parts poden decidir si opten o no pel procediment de mediació. *Les parts poden participar en la sessió prèvia i a la de mediació assistides pel seu advocat o advocada. Aquesta assistència és necessària si ho requereixen les parts o si així ho disposa l'autoritat judicial i s'ha de desenvolupar sempre amb ple respecte als principis de la mediació i a la igualtat entre les parts.* [...]»

Esmena 3

GP Socialistes i Units per Avançar

D'addició d'un incís a l'apartat 3 de l'article 4

Article 4. Modificació de l'article 236-13 del Codi civil de Catalunya

Es modifica l'article 236-13 del Codi civil de Catalunya, que queda redactat de la manera següent:

«Article 236-13. Desacords

[...]

3. En els procediments que se substancien per raó de desacords en l'exercici de la potestat parental, els progenitors poden sotmetre les discrepàncies a mediació. Així mateix, l'autoritat judicial els pot remetre a una sessió prèvia de caràcter obligatori per tal que coneguin el valor, els avantatges, els principis i les característiques de la mediació. Si així ho acorden les parts, a les quals cal escoltar, aquesta sessió pot continuar, en el mateix moment o en un de

posterior, amb una exploració del conflicte que les afecta. *Les parts poden participar en la sessió prèvia i a la de mediació assistides pel seu advocat o advocada. Aquesta assistència és necessària si ho requereixen les parts o si així ho disposa l'autoritat judicial i s'ha de desenvolupar sempre amb ple respecte als principis de la mediació i a la igualtat entre les parts.*»

Esmena 4
GP Socialistes i Units per Avançar
D'addició d'un incís a l'apartat 4 de l'article 5

Article 5. Modificació de l'article 11 de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat

Es modifica l'article 11 de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, que queda redactat de la manera següent:

«Article 11. Sessió prèvia

[...]

4. En els termes que estableix la legislació processal, quan el procés judicial ja s'ha iniciat, l'autoritat judicial pot disposar que les parts assisteixin a una sessió prèvia sobre la mediació si les circumstàncies del cas ho fan aconsellable. L'òrgan públic corresponent facilita la sessió prèvia i vetlla, si escau, pel desenvolupament adequat de la mediació. *Les parts poden participar en la sessió prèvia i a la de mediació assistides pel seu advocat o advocada. Aquesta assistència és necessària si ho requereixen les parts o si així ho disposa l'autoritat judicial i s'ha de desenvolupar sempre amb ple respecte als principis de la mediació i a la igualtat entre les parts.*»

Palau del Parlament, 22 de juliol de 2020

Eva Granados Galiano
Portaveu del GP PSC-Units

Rosa Maria Ibarra Ollé
Diputada del GP PSC-Units

GRUP PARLAMENTARI REPUBLICÀ, GRUP PARLAMENTARI DE JUNTS PER CATALUNYA (REG. 74058)

A la Mesa deL Parlament

Anna Caula i Paretas, portaveu del Grup Parlamentari Republicà, Eduard Pujol i Bonell, portaveu del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 118 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a l'articulat del Projecte de llei de modificació del llibre segon del Codi civil de Catalunya, en relació amb l'establiment de l'obligatorietat de la sessió prèvia sobre mediació en determinats conflictes familiars, i de modificació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat (tram. 200-00013/12).

Esmena 1
GP Republicà, GP de Junts per Catalunya
De modificació

Disposició addicional X. Prevenció, gestió i resolució de conflictes

1. Dins del termini d'un any, el desenvolupament reglamentari de la formació en l'àmbit de la prevenció, gestió i resolució de conflictes ha d'incorporar la

perspectiva de gènere i la protecció de les persones i col·lectius en situació de desigualtat.

2. Dins del termini de nou mesos a comptar des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha d'elaborar i presentar al Parlament un pla sobre l'adopció d'una política pública de caràcter general per a la prevenció, gestió i resolució extrajudicial de conflictes a Catalunya.

3. Dins del termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha d'elaborar i presentar al Parlament un projecte de llei sobre la prevenció, gestió i resolució de conflictes a Catalunya.

Palau del Parlament, 22 de juliol de 2020

Anna Caula i Paretas
Portaveu del GP ERC

Eduard Pujol i Bonell
Portaveu del GP JxCat

GRUP PARLAMENTARI DE CATALUNYA EN COMÚ PODEM (REG. 74066)

A la Mesa del Parlament

Susanna Segovia Sánchez, portaveu, Yolanda López Fernández, diputada del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem, d'acord amb el que estableix l'article 118 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a l'articulat del Projecte de llei de modificació del llibre segon del Codi civil de Catalunya, en relació amb l'establiment de l'obligatorietat de la sessió prèvia sobre mediació en determinats conflictes familiars, i de modificació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat (tram. 200-00013/12).

Esmena 1

GP de Catalunya en Comú Podem
D'addició d'un article 4bis

Article 4bis. Modificació de l'article 6 de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat

Es modifica l'apartat primer de l'article 6 de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, que queda redactat de la manera següent:

"Article 6

Imparcialitat i neutralitat de la persona mediadora

1. La persona mediadora exerceix la seva funció amb imparcialitat i neutralitat, amb perspectiva de gènere, tot garantint la igualtat entre les parts i la protecció de les persones i col·lectius vulnerables. Si cal, ha d'interrompre el procediment de mediació mentre la igualtat de poder i la llibertat de decidir de les parts no estigui garantida, especialment com a conseqüència de situacions de violència. En tot cas, s'ha d'interrompre o, si escau, paralitzar l'inici de la mediació familiar, si hi ha implicada una dona que ha patit o pateix qualsevol forma de violència masclista en l'àmbit de la parella o en l'àmbit familiar objecte de la mediació."

Esmena 2

GP de Catalunya en Comú Podem

De modificació de l'article 5

Article 5. Modificació de l'article 11 de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat

Es modifica l'article 11 de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat que queda redactat de la manera següent:

"Article 11. Sessió prèvia

1. En la sessió prèvia, les persones són assessorades sobre el valor, els avantatges, els principis i les característiques de la mediació. En funció d'aquest coneixement i del cas concret, decideixen si opten o no per la mediació. Si ho acorden les parts, a les quals cal escoltar, la sessió es pot estendre a l'exploració del conflicte que les afecta. En el cas de sessió prèvia de caràcter obligatori, la manca d'assistència no justificada no està sotmesa a la confidencialitat i ha d'ésser comunicada a l'autoritat judicial.

2. Les parts poden designar de comú acord la persona mediadora entre les inscrites en el Registre general del Centre de Mediació de Catalunya. Altrament, han d'acceptar la que designi l'organisme responsable.

3. Les parts que decideixen iniciar la mediació que regula aquesta llei han d'acceptar les seves disposicions i les tarifes de la mediació, les quals s'han de facilitar abans d'iniciar-la, llevat que gaudeixin del dret a la gratuïtat.

4. En els termes que estableix la legislació processal, quan el procés judicial ja s'ha iniciat, l'autoritat judicial pot disposar que les parts assisteixin a una sessió prèvia sobre la mediació si les circumstàncies del cas ho fan aconsellable. En aquest supòsit, la sessió prèvia té caràcter gratuït per a les parts. L'òrgan públic corresponent facilita la sessió prèvia i vetlla, si escau, pel desenvolupament adequat de la mediació. La sessió prèvia s'ha de realitzar en el termini més breu possible, que no pot excedir d'un mes, tret que l'autoritat judicial disposi altrament. Si se supera el termini establert per dur a terme la sessió prèvia per causes alienes a les parts, decau l'obligatorietat de participar-hi, així com les regles aplicables a la manca d'assistència no justificada previstes en el primer apartat d'aquest article.

5. La sessió prèvia no es pot iniciar o, si s'ha iniciat, s'ha d'interrompre en els supòsits previstos en l'article 6 d'aquesta llei i sempre que hi hagi implicada una dona o altres persones en situació de desigualtat que hagin patit o pateixin qualsevol forma de violència en l'àmbit de la parella o en l'àmbit familiar.

Esmena 3

GP de Catalunya en Comú Podem

D'addició d'una nova disposició addicional

Disposició addicional. Prevenció, gestió i resolució de conflictes

1. Dins del termini d'un any, el desenvolupament reglamentari de la formació en l'àmbit de la prevenció, gestió i resolució de conflictes ha d'incorporar la perspectiva de gènere i la protecció de les persones i col·lectius en situació de desigualtat.

2. Dins del termini de nou mesos a comptar des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha d'elaborar i presentar al Parlament un pla sobre

l'adopció d'una política pública de caràcter general per a la prevenció, gestió i resolució extrajudicial de conflictes a Catalunya.

3. Dins del termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha d'elaborar i presentar al Parlament un projecte de llei sobre la prevenció, gestió i resolució de conflictes a Catalunya.

Palau del Parlament, 22 de juliol de 2020

Susanna Segovia Sánchez
Portaveu del GP CatECP

Yolanda López Fernández
Diputada del GP CatECP

GRUP PARLAMENTARI DE CIUTADANS (REG. 74073)

A la Mesa del Parlament

Lorena Roldán Suárez, portaveu del Grup Parlamentari de Ciutadans, Manuel Rodríguez de l'Hotellerie de Fallois, diputat del Grup Parlamentari de Ciutadans, d'acord amb el que estableix l'article 118 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a l'articulat del Projecte de llei de modificació del llibre segon del Codi civil de Catalunya, en relació amb l'establiment de l'obligatorietat de la sessió prèvia sobre mediació en determinats conflictes familiars, i de modificació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat (tram. 200-00013/12).

Esmena 1

GP de Ciutadans
D'addició i ~~supressió~~ a l'apartat 3 de l'article 3

3. Un cop iniciat el procés judicial, l'autoritat judicial, a iniciativa pròpia *o d'ofici* o a petició d'una de les parts ~~o dels advocats o d'altres professionals~~, pot derivar-les a una sessió prèvia sobre mediació~~, de caràcter obligatori~~, per tal que coneguin el valor, els avantatges, els principis i les característiques de la mediació, amb la finalitat que puguin assolir un acord. Si així ho acorden les parts, a les quals cal escoltar, aquesta sessió pot continuar, en el mateix moment o en un de posterior, amb una exploració del conflicte que les afecta. Les parts poden decidir si opten o no pel procediment de mediació.

Esmena 2

GP de Ciutadans
D'addició a l'apartat 2, article 5

2. Les parts poden designar de comú acord la persona mediadora entre les inscrites en el Registre general del Centre de Mediació de Catalunya *o qualsevol professional habilitat*. Altrament, han d'acceptar la que designi l'organisme responsable.

Esmena 3

GP de Ciutadans
D'addició a l'apartat 1, article 5

1. En la sessió prèvia, les persones són assessorades sobre el valor, els avantatges, els principis i les característiques de la mediació, *així com de les tarifes de la mediació*. En funció d'aquest coneixement i del cas concret, decideixen

si opten o no per la mediació. Si ho acorden les parts, a les quals cal escoltar, la sessió es pot estendre a l'exploració del conflicte que les afecta.

Esmena 4
GP de Ciutadans
De modificació i ~~supressió~~ de l'apartat 2, article 6

2. El Centre de Mediació de Catalunya té per objecte promoure i administrar la mediació ~~i altres mètodes alternatius de resolució de conflictes,~~ *conciliació i arbitratge* i facilitar-hi l'accés.»

Esmena 5
GP de Ciutadans
D'addició d'una nova disposició addicional

El Govern de la Generalitat promourà l'ús de la mediació en els conflictes que pugui haver-hi en casos d'acollida de menors desemparats.

Esmena 6
GP de Ciutadans
D'addició d'una nova disposició addicional

El Govern de la Generalitat promourà l'ús de la mediació en les controvèrsies que sorgeixin per raó del funcionament intern de les associacions o altres persones jurídiques.

Esmena 7
GP de Ciutadans
D'addició d'una nova disposició addicional

Potenciar la mediació amb caràcter previ a la declaració de la situació de desemparament d'un infant o adolescent entre la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) i les parts afectades en cas de conflicte entre les parts, prioritzant l'interès del menor, així com també en el moment de reintegrar l'infant o adolescent a la seva família d'origen.

Esmena 8
GP de Ciutadans
D'addició d'un apartat 2.bis, article 5

2bis. El procediment de designació referit en l'apartat anterior serà transparent, obert, respectant en tot moment els principis d'imparcialitat i neutralitat. La designació per part de l'organisme responsable serà per sorteig entre els mediadors dels col·legis que integren professionals que fan mediacions en l'àmbit d'aquesta llei.

En el cas que existeixin suficients persones disponibles en el llistat d'inscrits, no podran ser nomenats mediadors aquelles persones que hagin estat nomenades per aquest càrrec pel mateix jutjat en tres procediments de mediació dins dels dos anys anteriors, comptats des de la data de la primera designació.

Esmena 9
GP de Ciutadans
D'addició d'un nou apartat 5, article 5

5. En cap cas l'Administració Pública de la Generalitat de Catalunya impedirà la garantia del lliure mercat dels professionals habilitats de la mediació ni la garantia del dret de llurs professionals legalment establerts per exercir la seva activitat en tot el territori nacional sense més tràmits addicionals, respectant els principis d'eficàcia i de garantia de les llibertats dels professionals habilitats.

Esmena 10
GP de Ciutadans
D'addició d'una nova disposició addicional

Disposició addicional. Garantia del correcte funcionament de les oficines judicials i garantiment dels mitjans materials i humans necessaris

El Govern de la Generalitat garantirà perquè el compliment de la sessió prèvia obligatòria de mediació prevista en aquesta Llei no suposi una sobrecàrrega als jutjats, i una dilació del procediment, procurant i proveint, mitjançant l'adequat nombre de personal, recursos materials i econòmics, preservar la normal tramitació d'assumptes i garantir el dret a la tutela judicial efectiva de les parts litigants.

Palau del Parlament, 21 de juliol de 2020

Lorena Roldán Suárez
Portaveu del GP Cs

Manuel Rodríguez de l'Hotellerie de Fallois
Diputat del GP Cs

ESMENES TRANSACCIONALS PRESENTADES

Reg. 74238 / Admissió a tràmit: Presidència del Parlament: 23.7.2020

GRUP PARLAMENTARI DE CIUTADANS, GRUP PARLAMENTARI REPUBLICÀ, GRUP PARLAMENTARI DE JUNTS PER CATALUNYA (REG. 74238)

A la Mesa del Parlament

Lorena Roldán Suárez, portaveu del Grup Parlamentari de Ciutadans, Manuel Rodríguez de l'Hotellerie de Fallois, diputat del Grup Parlamentari de Ciutadans, d'acord amb el que estableix l'article 118 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes transaccionals a l'articulat del Projecte de llei de modificació del llibre segon del Codi civil de Catalunya, en relació amb l'establiment de l'obligatorietat de la sessió prèvia sobre mediació en determinats conflictes familiars, i de modificació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat (tram. 200-00013/12).

Esmena transaccional 1
GP de Ciutadans, GP Republicà,
GP de Junts per Catalunya
D'addició d'una nova disposició addicional

El Govern de la Generalitat promourà l'ús de la mediació en les controvèrsies que sorgeixin per raó del funcionament intern de les associacions, fundacions o altres persones jurídiques.

Palau del Parlament, 23 de juliol de 2020

Lorena Roldán Suárez
Portaveu del GP Cs

Anna Caula i Paretas
Portaveu del GP Republicà

Eduard Pujol i Bonell
Portaveu del GP JxCat

Punt 6 | Debat i votació de la proposta de tramitació directament i en lectura única davant el Ple

Proposició de llei de l'exempció de copagament als menors orfes tutelats per l'Administració i de la modificació de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència

202-00070/12

ESMENES PRESENTADES

Reg. 74056, 74065, 74072, 74079, 74091 / Admissió a tràmit: Presidència del Parlament: 23.7.2020

GRUP PARLAMENTARI SOCIALISTES I UNITS PER AVANÇAR (REG. 74056)

A la Mesa del Parlament

Eva Granados Galiano, portaveu, Raúl Moreno Montaña, diputat del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, d'acord amb el que estableix l'article 118 del Reglament del Parlament, presenten la següent esmena a l'articulat de la Proposició de llei de l'exempció de copagament als menors orfes tutelats per l'Administració i de la modificació de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (tram. 202-00070/12).

Esmena 1

GP Socialistes i Units per Avançar

De modificació de l'article únic

Article únic. S'afegeix una nova disposició transitòria cinquena a la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

Disposició Transitòria Cinquena

El departament competent en infància i adolescència establirà el mecanisme adequat perquè aquells menors que hagin estat sota la guarda o tutela de la Generalitat i no hagin rebut la pensió d'orfanesa després de la modificació produïda per la Llei 5/2017, del 28 de març, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic i de creació i regulació dels impostos sobre grans establiments comercials, sobre estades en establiments turístics, sobre elements radiotòxics, sobre begudes ensucrades envasades i sobre emissions de diòxid de carboni a la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, vegin restablert el seu dret a percebre-la.

Palau del Parlament, 22 de juliol de 2020

Eva Granados Galiano
Portaveu del GP PSC-Units

Raúl Moreno Montaña
Diputat del GP PSC-Units

GRUP PARLAMENTARI DE CATALUNYA EN COMÚ PODEM (REG. 74065)

A la Mesa del Parlament

Susanna Segovia Sánchez, portaveu, Concepción Abellán Carretero, diputada del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem, d'acord amb el que estableix l'article 118 del Reglament del Parlament, presenta les següents esmenes a l'articulat de la Proposició de llei de l'exempció de copagament als menors orfes tutelats per l'Administració i de la modificació de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (tram. 202-00070/12).

Esmena 1

GP de Catalunya en Comú Podem
~~De supressió~~ i *addició* de la disposició transitòria

Disposición transitoria

La Generalitat de Cataluña establecerá un procedimiento que tenga como objetivo reembolsar el total de las prestaciones o pensiones de la Seguridad Social no recibidas por los menores o adolescentes tutelados por la Generalitat de Cataluña, *desde la entrada en vigor de* ~~que tengan como máximo 21 años a 31 de diciembre del 2020, a causa de lo establecido en~~ la Disposición Adicional Séptima de la Ley 14/2010, de 27 de mayo.

Palau del Parlament, 21 de juliol de 2020

Susanna Segovia Sánchez
Portaveu del GP CatECP

Concepción Abellán Carretero
Diputada del GP CatECP

SUBGRUP PARLAMENTARI DEL PARTIT POPULAR DE CATALUNYA (REG. 74072)

A la Mesa del Parlament

Alejandro Fernández Álvarez, representant, Esperanza García González, diputada del Subgrup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 118 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a l'articulat de la Proposició de llei de l'exempció de copagament als menors orfes tutelats per l'Administració i de la modificació de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (tram. 202-00070/12).

Esmena 1

SP del Partit Popular de Catalunya
De modificació de l'article únic,

Article únic. *D'addició d'una nova disposició addicional a la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència*

S'addiciona una nova disposició addicional a la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, amb el text següent:

«Disposició addicional. Afectació de les prestacions rebudes pels menors o adolescents orfes tutelats per l'Administració de la Generalitat

»1. La pensió d'orfandat d'un menor o adolescent sota la guarda o tutela de l'administració de la Generalitat s'integra en el patrimoni de l'infant o adolescent orfe, del que passa a formar-ne part. Un cop assolida la majoria d'edat o acabada la situació de guarda o tutela de la Generalitat, l'entitat protectora ha de lliurar a l'orfe la totalitat de el seu patrimoni, o si encara és menor d'edat, a les persones titulars de la pàtria potestat o de la tutela.

»2. El departament competent en matèria d'infància i adolescència ha d'establir un procediment per fer efectiu el reemborsament total de les prestacions o pensions d'orfandat retingudes i no rebudes pels menors o adolescents tutelats per la Generalitat de Catalunya que restin pendents i no cobertes per la reforma introduïda en la Llei 5/2017, de 28 de març, de mesures fiscals, administratives, financeres i de el sector públic i de creació i regulació dels impostos sobre grans establiments comercials, sobre estades en establiments turístics, sobre elements ràdio tòxics, sobre begudes ensucrades envasades i sobre emissions de diòxid de carboni.»

Esmena 2
SP del Partit Popular de Catalunya
~~De supressió~~ de la Disposició transitòria

~~Disposición transitoria~~

~~La Generalitat de Cataluña establecerá un procedimiento que tenga como objetivo reembolsar el total de las prestaciones o pensiones de la Seguridad Social no recibidas por los menores o adolescentes tutelados por la Generalitat de Cataluña, que tengan como máximo 21 años a 31 de diciembre del 2020, a causa de lo establecido en la Disposición Adicional Séptima de la Ley 14/2010, de 27 de mayo.~~

Palau del Parlament, 22 de juliol de 2020

Alejandro Fernández Álvarez
Representant del SP PPC

Esperanza García González
Diputada del SP PPC

GRUP PARLAMENTARI DE CIUTADANS (REG. 74079)

A la Mesa del Parlamento

Lorena Roldán Suárez, portavoz, Noemí de la Calle Sifré, diputada del Grup Parlamentari de Ciutadans, de acuerdo con lo que establece el artículo 118 del Reglamento del Parlamento, presentan las siguientes enmiendas al articulado de la Proposició de llei de l'exempció de copagament als menors orfes tutelats per l'Administració i de la modificació de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (tram. 202-00070/12).

Enmienda 1
GP de Ciutadans

De modificación del Artículo único que pasaría a ser el artículo uno con el siguiente contenido

Artículo 1. Modificación de la Disposición Adicional Séptima de la Ley 14/2010, de los derechos y las oportunidades en la infancia y la adolescencia Disposición Adicional Séptima.

Disposición Adicional Séptima. Integración de las prestaciones y pensiones en el patrimonio del menor.

La pensión de orfandad de un niño o adolescente bajo la guarda o tutela de la Generalidad se integra en el patrimonio del niño o adolescente huérfano, del que pasa a formar parte. Una vez alcanzada la mayoría de edad o terminada la situación de guarda o tutela de la Generalidad, la entidad protectora debe entregar al huérfano, o a las personas titulares de la patria potestad o de la tutela, si todavía es menor de edad, la totalidad de su patrimonio.

Enmienda 2
GP de Ciutadans
De adición de un nuevo Artículo 2

Artículo 2. Devolución de las pensiones retenidas por la Generalitat de Catalunya.

El Govern de la Generalitat de Cataluña establecerá un procedimiento que tenga como objetivo reembolsar el total de las prestaciones o pensiones de orfandad retenidas y no recibidas por los menores o adolescentes tutelados por la Generalitat de Cataluña, desde la entrada en vigor de la Ley 5/2017, de 28 de marzo, de medidas fiscales, administrativas, financieras y del sector público y de creación y regulación de los impuestos sobre grandes establecimientos comerciales, sobre estancias en establecimientos turísticos, sobre elementos radio tóxicos, sobre bebidas azucaradas envasadas y sobre emisiones de dióxido de carbono.

Enmienda 3
GP de Ciutadans
De adición de un nueva Disposición Adicional

Reparación de los derechos de los menores afectados por la retención de las pensiones de orfandad.

El Govern de la Generalitat establecerá las medidas necesarias para reparar los derechos de los menores o adolescentes recogidos en los artículos 15 y 17 del Estatuto de Autonomía de Cataluña que fueron conculcados por la retención de las pensiones o prestaciones de orfandad destinándolas a subvenir los gastos derivados de la atención del servicio público que recibían en base a la Instrucción 1/2012 de 24 de febrero, sobre las prestaciones y las pensiones del sistema de la Seguridad Social, de las cuales son o eran beneficiarios los menores y los adolescentes tutelados por la DGAIA, con el objeto de reembolsarles el total de las prestaciones o pensiones de orfandad retenidas y no recibidas desde la entrada en vigor de dicha Instrucción hasta la entrada en vigor de la Ley 5/2017, de 28 de marzo, de medidas fiscales, administrativas, financieras y del sector público y de creación y regulación de los impuestos sobre grandes establecimientos comerciales, sobre estancias en establecimientos turísticos, sobre elementos radio tóxicos, sobre bebidas azucaradas envasadas y sobre emisiones de dióxido de carbono.

Enmienda 4
GP de Ciutadans
~~De supresión~~ parcial de la Disposición derogatoria.

Queda derogada cualquier disposición adicional de rango igual o inferior que sea contraria a lo regulado en la presente ley. ~~En particular, queda derogada la disposición adicional séptima a la Ley 14/2010, de los derechos y las oportunidades en la infancia y la adolescencia.~~

Esmena 5
GP de Ciutadans
~~De supresión~~ de la Disposición transitoria.

~~La Generalitat de Cataluña establecerá un procedimiento que tenga como objetivo reembolsar el total de las prestaciones o pensiones de la Seguridad Social no recibidas por los menores o adolescentes tutelados por la Generalitat de Cataluña, que tengan como máximo 21 años a 31 de diciembre del 2020, a causa de lo establecido en la Disposición Adicional Séptima de la Ley 14/2010, de 27 de mayo.~~

Palacio del Parlamento, 22 de julio de 2020

Lorena Roldán Suárez
Portavoz del GP Cs

Noemí de la Calle Sifré
Diputada del GP Cs

GRUP PARLAMENTARI DE JUNTS PER CATALUNYA, GRUP PARLAMENTARI REPUBLICÀ (REG. 74091)

A la Mesa del Parlament

Eduard Pujol i Bonell, portaveu del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, Anna Caula i Paretas, portaveu del Grup Parlamentari Republicà, d'acord amb el que estableix l'article 118 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes a l'articulat de la Proposició de llei de l'exempció de copagament als menors orfes tutelats per l'Administració i de la modificació de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (tram. 202-00070/12).

Esmena 1
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
~~De supressió~~

Disposició addicional (nova). Afectació de les prestacions rebudes pels menors o adolescents orfes tutelats per la Generalitat de Cataluña

1. Els menors o adolescents orfes que són beneficiaris d'una prestació o pensió ~~de la Seguretat Social~~ estan totalment exempts de subvenir a qualsevol despesa derivada de l'atenció que, per causa de la seva orfandat, reben per part de la Generalitat.

Esmena 2
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació

Disposició addicional (nova). Afectació de les prestacions rebudes pels menors o adolescents orfes tutelats per la Generalitat de Cataluña

2. L'import de les prestacions o pensions de què en són beneficiaris els menors o adolescents orfes seran dipositats en un compte bancari ~~d'un sol ingrés~~ a nom del menor o adolescent. *Per norma general*, no es permetrà la disposició d'aquestes prestacions o pensions fins el moment que finalitzin les mesures de tutela o guarda a càrrec de l'entitat tutelar, *a excepció de protegir i mantenir el patrimoni del menor, fer front a tributs, comissions, multes o embargaments d'algun tipus d'infracció (i qualsevol altre de naturalesa anàloga) i garantir la cobertura de les necessitats bàsiques sempre en pro de l'interès superior del menor*.

Esmena 3
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
~~De supressió~~

~~Disposición transitoria~~

~~La Generalitat de Cataluña establecerá un procedimiento que tenga como objetivo reembolsar el total de las prestaciones o pensiones de la Seguridad Social no recibidas por los menores o adolescentes tutelados por la Generalitat de Cataluña, que tengan como máximo 21 años a 31 de diciembre del 2020, a causa de lo establecido en la Disposición Adicional Séptima de la Ley 14/2010, de 27 de mayo~~.

Esmena 4
GP de Junts per Catalunya, GP Republicà
De modificació

Disposición final segunda

Aquesta llei entra en vigor el dia següent d'haver estat publicada al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya a excepció de les mesures que suposin un augment de crèdits o una disminució d'ingressos en relació al pressupost vigent, que no entrarà en vigor, en la part que suposi una afectació pressupostària, fins *disposar d'un nou pressupost aprovat* a l'entrada en vigor de la present norma.

Palau del Parlament, 22 de juliol de 2020

Eduard Pujol i Bonell
Portaveu del GP JxCat

Anna Caula i Paretas
Portaveu del GP ERC

ESMENES TRANSACCIONALS PRESENTADES

Reg. 74231, 74261, 74262, 74264 / Admissió a tràmit: Presidència del Parlament: 23.7.2020

GRUP PARLAMENTARI DE CIUTADANS, GRUP PARLAMENTARI DE CATALUNYA EN COMÚ PODEM (REG. 74231)

A la Mesa del Parlament

Lorena Roldán Suárez, portaveu del Grup Parlamentari de Ciutadans, Marta Ribas Frías, portaveu adjunta del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem, d'acord amb el que estableix l'article 118 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes transaccionals a la Proposició de llei de l'exempció de copagament als menors orfes tutelats per l'Administració i de la modificació de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (tram. 202-00070/12).

Esmena transaccional 1

GP de Ciutadans, GP de Catalunya en Comú Podem

D'addició d'un nou article 3

Artículo 3. Adición de una nueva disposición adicional a la Ley 14/2010 de los derechos y las oportunidades en la infancia y adolescencia. Devolución de las pensiones retenidas por la Generalitat de Catalunya.

Disposición adicional

La Generalitat de Cataluña establecerá el mecanismo adecuado para reparar los derechos de los menores o adolescentes recogidos en los artículos 15 y 17 del Estatuto de Autonomía de Cataluña que fueron conculcados por la retención de las pensiones o prestaciones de orfandad destinándolas a subvenir los gastos derivados de la atención del servicio público que recibían en base a la Instrucción 1/2012 de 24 de febrero, sobre las prestaciones y las pensiones de sistema de Seguridad Social, de las cuales son o eran beneficiarios los menores y los adolescentes tutelados por la DGAIA, con el objeto de reembolsarles el total de las prestaciones o pensiones de orfandad retenidas y no recibidas desde la entrada en vigor de dicha Instrucción hasta la entrada en vigor de la Ley 5/2017, de 28 de marzo, de medidas fiscales y administrativas, financieras y del sector público y de creación y regulación de los impuestos sobre grandes establecimientos comerciales, sobre estancias en establecimientos turísticos, sobre elementos radio tóxicos, sobre bebidas azucaradas envasadas y sobre emisiones de dióxido de carbono.

Palau del Parlament, 23 de juliol de 2020

Lorena Roldán Suárez
Portaveu del GP Cs

Marta Ribas Frías
Portaveu adjunta del GP CatECP

GRUP PARLAMENTARI DE CIUTADANS, GRUP PARLAMENTARI SOCIALISTES I UNITS PER AVANÇAR, SUBGRUP PARLAMENTARI DEL PARTIT POPULAR DE CATALUNYA, GRUP PARLAMENTARI DE JUNTS PER CATALUNYA, CRUP PARLAMENTAN REPUBLICÀ (REG. 74261)

A la Mesa del Parlament

Lorena Roldán Suárez, portavoz del Grup Parlamentari de Ciutadans, Eva Granados Galiano, diputat del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, Alejandro Fernández Álvarez, portaveu del Subgrup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, Eduard Pujol i Bonell, portaveu del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, Anna Caula i Paretas, portaveu del Crup Parlamentan Republicà, d'acord amb el que s'estableix per l'article 118 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes transaccionals a la Proposició de llei de l'exempció de copagament als menors orfes tutelats per l'Administració i de la modificació de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (tram. 202-00070/12).

Esmena transaccional 1

GP de Ciutadans, GP Socialistes i Units per Avançar, SP del Partit Popular de Catalunya, GP de JxCat, GP Republicà
D'addició d'un nou article 2

Artículo 2. Adición de una nueva disposición adicional a la Ley 14/2010 de los derechos y las oportunidades en la infancia y adolescencia. Devolución de las pensiones retenidas por la Generalitat de Catalunya.

Disposición adicional

El departamento competente en materia de infancia y adolescencia establecerá el mecanismo adecuado para hacer efectivo el reembolso total de las prestaciones o pensiones de orfandad retenidas y no recibidas por los menores o adolescentes tutelados por la Generalitat de Cataluña desde la entrada en vigor de la Ley 5/2017, de 28 de marzo, de medidas fiscales, administrativas, financieras y del sector público y de creación y regulación de los impuestos sobre grandes establecimientos comerciales, sobre estancias en establecimientos turísticos, sobre elementos radiotóxicos, sobre bebidas azucaradas envasadas y sobre emisiones de dióxido de carbono.

Palau del Parlament, 23 de juliol de 2020

Lorena Roldán Suárez
Portaveu del GP Cs

Eva Granados Galiano
Portaveu del GP PSC-Units

Alejandro Fernández Álvarez
Portaveu del SP PPC

Eduard Pujol i Bonell
Portaveu del GP JxCat

Anna Caula i Paretas
Portaveu del CP Republicà

GRUP PARLAMENTARI DE CIUTADANS, GRUP PARLAMENTARI SOCIALISTES I UNITS PER AVANÇAR, SUBGRUP PARLAMENTARI DEL PARTIT POPULAR DE CATALUNYA (REG. 74262)

A la Mesa del Parlament

Lorena Roldán Suárez, portaveu, Eva Granados Galiano, portaveu del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, Alejandro Fernández Álvarez, representant del Subgrup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 118 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes transaccionals a la Proposició de llei de l'exempció de copagament als menors orfes tutelats per l'Administració i de la modificació de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (tram. 202-00070/12).

Esmena transaccional 1

GP de Ciutadans, GP Socialistes i Units per Avançar, SP del Partit Popular de Catalunya

D'addició d'una disposició final

Disposición final

Esta ley entra en vigor al día siguiente de haber sido publicada en el Diario Oficial de la Generalitat de Cataluña a excepción de las medidas que supongan un aumento de créditos o una disminución de ingresos en relación con el presupuesto vigente, que no entrará en vigor, en la parte que suponga una afectación presupuestaria, hasta el ejercicio presupuestario siguiente a la entrada en vigor de la presente normativa.

Palau del Parlament, 23 de juliol de 2020

Lorena Roldán Suárez
Portaveu del GP Cs

Eva Granados Galiano
Portaveu del GP PSC-Units

Alejandro Fernández Álvarez
Representant del SP PPC

GRUP PARLAMENTARI DE CIUTADANS, GRUP PARLAMENTARI DE JUNTS PER CATALUNYA, CRUP PARLAMENTAN REPUBLICÀ (REG. 74264)

A la Mesa del Parlament

Lorena Roldán Suárez, portaveu, Eduard Pujol i Bonell, portaveu del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, Anna Caula i Paretas, portaveu del Grup Parlamentari Republicà, d'acord amb el que estableix l'article 118 del Reglament del Parlament, presenten les següents esmenes transaccionals a la Proposició de llei de l'exempció de copagament als menors orfes tutelats per l'Administració i de la modificació de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (tram. 202-00070/12).

Esmena transaccional 1

GP de Ciutadans, GP de Junts per Catalunya,
GP Republicà

De modificació de l'article únic que passaria a ser l'article 1

Artículo 1. Modificación de la Disposición Adicional Séptima de la Ley 14/2010, de los derechos y las oportunidades en la infancia y la adolescencia Disposición Adicional Séptima que pasa a tener el siguiente redactado.

Disposición Adicional Séptima. Integración de las prestaciones y pensiones en el patrimonio del menor.

1.El importe de las prestaciones o pensiones que causen los niños o los adolescentes que se encuentran bajo tutela o guarda de la Generalidad queda afectado a subvenir los gastos derivados de la atención del servicio público que reciben solamente en relación con el cumplimiento de las obligaciones alimenticias en favor de los hijos, según lo establecido por la normativa en materia de seguridad social.

2.Los menores o adolescentes huérfanos que son beneficiarios de una prestación o pensión están totalmente eximidos de subvenir a cualesquiera gastos derivados de la atención que, por causa de su orfandad, reciben por parte de la Generalitat.

3. La pensión de orfandad de un niño o adolescente bajo la guarda o tutela de la Generalidad se integra en el patrimonio del niño o adolescente huérfano, del que pasa a formar parte. Una vez alcanzada la mayoría de edad o terminada la situación de guarda o tutela de la Generalidad, la entidad protectora debe entregar al huérfano, o a las personas titulares de la patria potestad o de la tutela, si todavía es menor de edad, la totalidad de su patrimonio.

Palau del Parlament, 23 de juliol de 2020

Lorena Roldán Suárez
Portaveu del GP Cs

Eduard Pujol i Bonell
Portaveu del GP JxCat

Anna Caula i Paretas
Portaveu del GP ERC